Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Emanuele III
COLTA
AROSA
G
8 3
APOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

005055

OCTAVII CORSETTI

CONSILIA FEVDALIA

ET PETRI FILII

OPVSCVLA.

Digitized by Google

p05055
VIII. F. 183

CONSILIA FEVDALIA

ET QVAESTIONES FORENSES

SVPER RITV M.R.C. REGNI SICILIÆ

OCTAVII CORSETTI

PANHORMITANI I.C.

REGII CONSIL. OLIM IVDICIS M.R.C.

Quibus Acceſſerunt Annotationes.

ILLVSTRISSIMI DOMINI

D. PETRI CORSETTI FILII I.C.

QVI CVM IN QVOVIS MAGISTRATV

Omnes omnium dignitatum, & honorum gradus aſcendiſſet,

CÆPHALEDENSIS ECCLESIÆ CREATVS EPISCOPVS

Ad SiciliæRegnum pro Catholica Maieſtate gubernandum acceſſit.

CVM SYNOPSI ERRORVM AB EPISCOPO VITANDORVM

Ab eodem D. Petro Corſetto ſummo ſtudio collecta.

PANORMI, Typis Decij Cyrilli. 1646. *Imp. Salernus V.G. Imp. de Denti. P.*

Sumptibus Iacobi, & Franciſci Maringo.

Digitized by Google

Illuſtriſſimo ac Reuerendiſſimo Domino

D. ALOYSIO ILDEFONSO
DE LOS CAMEROS
ABBATI S. MARIAE DE TERRANA

De Conſilio Suæ Catholicæ Maieſtatis

INQVISITORI IN REGNO SICILIAE,
Et Regiæ Monarchiæ Iudici meritiſſimo.

EX quo librorum cœpi verſuram facere; Illuſtriſſime Præſul, vt ſimul publicis ac priuatis conſulerem rationibus, inſtitui ſemper colere virum aliquem in noſtra hac vrbe præſtantem litteris, ac dignitate conſpicuum. neſcio enim qua muta ac penetrabili ratione inhalari in me ſentio à mortuis libris in viuos ſapientes obſeruantiam; id quod crediderim euenire, quia vt illorum pretium, ac valor à doctorum hominum celebritate transfunditur, ita & iſtorum ſempiterna memoria, mori neſcia, ab illis perennatur in æuum. Superioribus annis dum floreret D. Petrus Corſettus. Epiſcopus Cephaludenſis, vir omnium numeris abſolutus, ſub illius viuere tutela gloriabar; nunc illo ad plures tranſmiſſo te vnum intueor, in quo meum defigam obtutum. In te enim, abſit verbo aſſentatio, mirificè certant, ſingularis humanitas cum morum æquabili grauitate, blandiſſimus ſermo cum interiori doctrina, comitas ſuauiſſima cum antiqua in malos mores ſeueritate, adeo vt lis adhuc pendeat vtri

de-

Digitized by Google

debeatur palma,& quidem mei conſilij non modo omnes qui te nouerunt probatores habeo, ſed etiam ſummos Principes & Magnum Regem qui te cumulare honoribus non ceſſant vſquequaque. Cum enim vix humeri Atlantis ſuſtinendo eſſent magnum pondus,quod ſecum affert grauiſſima Fidei noſtræ cenſura, tamen & in illo Præſulum Triumuiratu tu vnus es, & ſimul Regiæ Monarchiæ magnam molem tu Iudex ſuſtines, vt plane quod Herculi negauit antiquitas quod neque ſtare poſſet contra duos, Tu & vnus vtrobique fulges & ſummam Religionis ditionem, & Regiam à Pontifice delegatam inuiolatam ſeruas & incolumem. His igitur præmotus cauſſis meæ in te obſeruantię qualecumque hoc monumentum & animo deſtinaui,& meis typis volui conſignare. Vt dum prodit Octauius Corſettus pater, & Petrus Filius noſtrę Vrbis lumina ſub tui nominis vmbra radios tantę exiſtimationis diffundant,vt nouerint poſteri magnorum virorum ſemper eſſe noſtram hanc ętatem fęracem, dum mortuos exhibeo immortales, & dum te viuum repreſento renaſcentem nunquam laude intemoritura. Vale ex Bibliotheca noſtra. Idibus Maij *1646*.

Tuo Nomini addictiſſimus

Iacobus Maringo.

DEI-

DEIPARAE VIRGINI

INCOMPARABILI, IMMACVLATÆ, SANCTISS.

HVMANI GENERIS BONO NATÆ.

OPVS HOC

OCTAVII CORSETTI

PETRVS FILIVS.

QVOD LABENTEM EVM SVSCEPERIT, FVLCIVERIT. IN MAGNIS PERICVLORVM FLVCTIBVS SERVAVERIT, IVVERIT. QVODQ; VT DEFIXAM IN DIVINA OPE, NON IN HVMANA SALVTIS, ET PATROCINII. SPEM OSTENTARET; IN DEVOTIONIS, GRATIQ; ANIMI MONVMENTVM.

CONSECRAT
DICAT.

Digitized by Google

LECTORI MEO.

PATRIS mei in tuendis, patrocinandiſq; cauſſis reſponſa in quatuor diſtribueram claſſes; quarum prima beneficiariam, ſiue, mauis, feudalem materiam: altera fideicommiſſariam: tertia poſſeſſoriam: vltima mixellaneam in ſe includeret: eo quidem ordine digeſta, vt qualibet harum duobus libris clauderetur, Typographo propterea negotium commiſeram. Rem tamen feliciter ceptam ad finem vſque exoptatum perducere non licuit. Cauſſam quæſo audias, & admictas, negotiorum multitudinem, quæ me per hoc tempus obſeſſum quaſi tenuere, hanc profectò ſuperaſſem; ſed librarij auidam feſtinationem non valui expugnare: nundinari namque cupiens, moram omnem ſibi moleſtam fore dictitabat; adeo vt perſuaſum me habuerit, modo, vt primum hoc volumen feudalium conſiliorum vulgari finerem Annui, ac permiſi Interim itaque eo fruere, & reliqua expecta, ſi Deus dabit, ſcias tamen nullam à te operam meam expoſcere laudem, quam nulla ambitio, ſed ſola in patrem pietas expreſſit. Vale.

ARGVMENTA CONSILIORVM.

EPITOME CONSIL. I.

FEudum, conceſſum pro te, hæredibus, & ſucceſſoribus cum facultate vendendi alienandi, tam inter viuos, quam in vltima voluntate, Regis concedentis reſeruato aſſenſu, donari contingit à conceſſionario nepoti ex fratre caſu quo ſine filijs maſculis deceſſiſſet, at, nondum impetrato aſſenſu, qui fuerat in donatione reſeruatus, moritur donans relicta filia: fuit quæſitum, qua via fuiſſet conſultum nepoti ad recuperandum feudum. In eadem facti ſpecie conſuluit Franciſcus de Ponte conſil. 81.

EPITOME CONSIL. II.

Reſponſiones ad motiua quæ poſt redditam conſultationem fuerunt excitata.

EPITOME CONSIL. III.

Conſultatio in eiuſdem facti ſpecie incerti authoris.

EPITOME CONSIL. IV.

In ſucceſſione tranſuerſalium ab inteſtato attenditur diſpoſitio cap. Si aliquem, quæ procedit in antiquis feudis, hæreditarijs, & emptitijs, adeo vt, & ſi vetum ſit primum acquiſitorem poſſe de feudo diſponere, nihilominus id procedere dicitur quando acquirens expreſſe diſpoſuiſſet; eo etenim ab inteſtato decedente ſilet diſpoſitio cap. Volentes, & procedit indiſtinctè determinatio cap. Si aliquem.

EPITOME CONSIL. V.

Formæ pro te, & hæredibus ſi addatur clauſula iuris francorum, dicitur feudum conceſſum in forma ſtricta, at ſi concedatur facultas alienandi in quoſcumque, quæritur an huiuſmodi forma cenſeatur reſtricta per dictam clauſulam, & differentia ſit, ſi poteſtas alienandi apponatur à Rege, vel ſi à partibus, & deinde confirmatur à Rege, adiecta clauſula iuris francorum.

EPITOME CONSIL. VI.

Feudum præſumitur, quando vti feudum res poſſidetur, ſi conſiſtat maximè in iure percipiendi iura manu propria. Primus acquiſitor poteſt mutare formam, nec exinde contraria recognitio mutat veritatem, quæ forma, vt poſſit induci ex conſenſu, quorum intereſt, quomodo procedat, diſſeritur. Quòd fœmina proximior excludatur à maſculo remotiori, ſtante forma, vocante deſcendentes, quæ interpretari debet de maſculis, etſi regulariter contrarium dicendum ſit. Et quando liceat poſtergatio diſcutitur

EPITOME CONSIL. VII.

Obtinens formam vigore cap. Regni Regis

Alfonſi 456. non dicitur primus acquiſitor, vt in eo procedere poſſit concluſio in Regno recepta, quòd ſcilicet forma non ligetur, neque penes eum feudum dici poteſt nouum, & ideo nouam formam ſuccedendi in feudo minime dare poteſt in præiuditium vocatorum, & ſuccedentium ab inteſtato, ex diſpoſitione cap. Si aliquem, & ſic maſculos remotiores non valet admittere excludendo fœminas aſtrictiores.

EPITOME CONSIL. VIII.

Secunda inueſtitura feudi mutat primam, quando ex certa ſcientia recipientis,& dantis apponuntur nouę conditiones,& pacta.

EPITOME CONSIL. IX.

De ſubſtitutione compendioſa. Deque iure accreſcendi quò ad feudalia ex priuilegio militis in teſtando.

Donano facta de feudo pluribus filijs cenſetur facta gradatim.

Quando dicatur feudum nouum.

Subintratio, & repræſentatio filię non datur, ex diſpoſitione cap. Si aliquem. & de intellectu ad cap. nouiſſima Regis Imperatoris Caroli 118. & 204. an ſcilicet dicantur correctoria cap. Si aliquem.

EPITOME CONSIL. X.

Cap. Regni Imperatoris Caroli V. loquens in ſucceſſione aui, non procedit in ſucceſſione auię.

Acquiſitor primus non tenetur ſtare formę, etiam cum clauſula iuris francorum.

Barones in teſtando non habent militum priuilegia, niſi in expeditione belli fuerint.

EPITOME CONSIL. XI.

Poſſeſſorium, & petitorium quando ſimul terminari debeant. In ſucceſſione feudorum, proximitas vltimi morientis attēditur, Maſculum remotiorem à fœmina aſtrictiori excludi in Regno recipitur.

EPITOME CONSIL. XII.

Heres quando in ſolidum non conueniatur ſi in feudalibus tantum hæres exiſtat. Feudum an ſit obligatum pro reſtitutione dotis, & de iuramento in contractu appoſito,

EPITOME CONSIL. XIII.

Baro à Rege iure Vaſſallagij, & iuriſdictione non poteſt priuari ob malam tractatioñe Vaſſallorum, niſi ex magna, & iuſta cauſa, præcedente trina monitione.

EPITOME CONSIL. XIV.

Inſtantia cauſæ tranſactione finitur. Aſſenſus Regius licet in alienatione feudi poſt factā reuocationem vigore Conſtitution. diuæ memoriæ, non opituletur; attamen ſtante capit. Volentes,& reſeruatione facta in contractu ab initio,alienatio non dicetur nulla.

EPITOME CONSIL. XV.

Feudum pro dote de paragio alienari poteſt, ac pro fructibus eiuſdem dotis, Agnatus ſeu di alienationem non poteſt reuocare, niſi poſt mortem Agnati. Feudiq. refutatio deber eſſe ſimplex, & nuda, illiuſq. diuiſio per cap. Volentes prohibetur.

EPITOME CONSIL. XVI.

Dos de paragio non debetur ſuper feudo, vbi ceſſat ratio excluſionis fœminæ; cum ea non debeatur ratione legitimæ.

EPITOME CONSIL. XVII.

In dote de paragio taxanda, an habeat locum ius accreſcendi, & an à primo acquirente feudum, aliquid circa illam diſponi valeat.

EPITOME CONSIL. XVIII.

In hæredem incapacem continuatur poſſeſſio feudalium vigore cap. Regni Reg. Ferdin. 41. quod non eſſe correctum per alia cap. Regni oſtenditur; queue ſint conſideranda in poſſeſſorio ſummarijſſimo quæritur. An cap. Si aliquem, procedat in ſubfeudatario.

EPITOME CONSIL. XIX.

In Interdicto retinendæ ille manutenendus eſt, qui actualiter rei inſiſtit, & ad poſſeſſionis ſequeſtrum deueniendum non eſt.

Ad ſucceſſionem feudi ille admitti debet, qui proximior reperitur tempore mortis, in nihilo refragante ſi vltimus moriens feudum refutauerit agnato tempore refutationis proximiori,& de intellectu cap. 1. de alien. feud. pat. agitur.

EPI-

EPITOME CONSIL. XX.

In eadem cauſa ſcripſit Ioann. Ant. Canneti- us eximius Iureconſultus Siculus, cuius con ſultationem, cum pre manibus haberimus hic typis excuſſam oſtendere, nobis placuit.

EPITOME CONSIL. XXI.

Eiuſdem Doctoris Ioan. Ant. Cannetij conſul tatio circa eamdem materiam; in alia ta- men cauſa.

EPITOME CONSIL. XXII.

Conſultatio Fiderici Campixani Aduocati ſa- migerati in eadem cauſa Baroniæ Vcriæ, quam imprimendam eſſe decreuimus, vt pa terent omnibus ea, quæ à contraria parte dici poſſunt. Ipſe etenim omnia, quę hacte- nus ab alijs dicta fuere, in medium deduxit iiſque alia ex ſuo capite ſuperaddidit, adeo, vt veriſſimum ſit dicere, nulli dari poſſe lo- cum alia inueniendi; proindeque cuique liqueat, quàm iuri conſona ſit Domini Au- toris conſultatio.

EPITOME CONSIL. XXIII.

Feudum ſub alia forma dari à vaſſallo minime poteſt. Illudque an nouæ conuentiones, & pacta efficiant nouum, atque ſi ob perdu- ellionem fiſco deuoluatur, iterumque con- cedatur, an tunc iure antiqui feudi dicatur facta conceſſio.

Cap. Imp. Caroli 118. an procedat ſi à tertio poſſeſſio feudi reperiatur occupata.

EPITOME CONSIL. XXIV.

Fæminæ excludunt maſculos remotiores in ſucceſſione feudi ſtante iure francorum. Idemque obſeruandum in allodijs, ſi teſtator in illorum ſucceſſione induxerit ius franco- rum. Proximitas vltimi in feudalibus eſt attendenda.

EPITOME CONSIL. XXV.

Conſultatio Ioan. Ant. Cannetij Siculi, de qua mentionem facit D. Autor in precedenti Conſ. vbi fæminas a quibuſcunque maſculis excludi tuetur. Proximitas in fideicommiſ- ſis, teſtatoris, non vltimi morientis eſt atten denda Cap. Si aliquem, quo diſponitur pro- ximitatem vltimi eſſe attendendam, vel ab inteſtato, vel in feudo cum qualitate hære- ditaria, procedit.

EPITOME CONSIL. XXVI.

Soror in capillo preferenda eſt nepoti ex filia maritata, & dotata in ſucceſſione fratris de- cedentis ſine prole. Subintratio in ſucceſ- ſione collateralium ſtante cap. Si aliquem, non datur.

EPITOME CONSIL. XXVII.

Vita, & militia religioni B. Franciſci addictis non debetur, cum illa alimentis equipare- tur, eorumdemque annuali perceptione ſint prorſus incapaces.

EPITOME CONSIL. XXVIII.

Habens feudum à ſe emptum, ſi decedat teſta- tus, nulla feudi facta mentione, cenſebitur quo ad feudum deceſſiſſe teſtatus. Quod qui dem feudum ad primogenitum pertinebit; tenebitur tamen ratham pretij feudi alijs fratribus, & ſororibus tradere, non autem vitam, & militiam, & dotem de paragio.

EPITOME CONSIL. XXIX.

Donatio propter nuptias inſinuationem deſi- derat ſtante cap. Imper. Caroli.

EPITOME CONSIL. XXX.

Cauſa feudalis qualis dicatur in Regno, & quid ſi executiue agatur pro pecunia conſequen da ſuper feudo. An decretum debeat ſubſi- gnari per quatuor Iudices.

FINIS

b 2 *IN-*

Digitized by Google

INDEX COPIOSISSIMVS

RERVM OMNIVM,

QVÆ TAM IN CONSILIIS, QVAM ANNOTATIONIBUS EX ORDINE CONTINENTUR.

A

ACquiſitor primus non ligatur forma, imò illam mutare poteſt, etiã quod feudũ ſit cum clauſula iuris frãcorum conſ. 3. n. 15. fol. 16. & conſ. 10 nu. 8. & 9 fol. 69. & 70. Annot. ad conſ. 6. n. 2. & 3. fol. 33. & ad conſ. 8. nu. 1. fol. 48. Poteſt etiã illam reſtringere, ac plures gradus ſubſtitutitutionis facere d. n. 9. & conſ. 11. n 6 f 84. limit. conſ. 23. n. 13. f. 199. & quãdo dicatur à prima forma receſſũ. Vide Annot. ad d. conſ. 8. nu. 2.

Acquiſitor primus poteſt feudum alienare tàm in filios, quàm in extraneos, etiam quòd ſit iuris francorum. conſ. 23. nu. 5 fol. 198.

Acquiſitor vt dicatur primus feudi, an oporteat vt ſit primus reſpectu rei, & forma. Annot ad conſ 7. nu. 1 fol. 44.

Adiudicatio quæ ſit per iudicem, dicitur alienatio conſ. 15. nu. 11. fol. 128.

Affiſct. in coniitis fratribus, qualiter intelligatur. conſ. 12 nu. 14 fol. 95.

Agnati, & ſucceſſores in feudo paterno, & antiquo nõ poſſũt in aliquo prӕiudicari ſi ſuper illo aliquid diſponatur. conſ. 9. n. 26 fol. 58.

Agnati habent in ſucceſſione feudi ius in ſpe probabili, quod æquiparatur iuri re ipſa. conſ. 22 nu. 19. fol. 185.

Agnatus proximior, ſucceſſurus in feudo iure ſuo defraudari non debet. Annot. ad conſ. 22. n. 43 fol. 191. & quis dicatur proximè ſucceſſurus ibidem, nu. 40.

Agnatus proximè ſucceſſurus in feudo ex pacto & prouidentia, ſi ſciuit litẽ fuiſſe motã, & nõ ſe defendit, ſententia lata in illo Iudicio ſibi nocebit. conſ. 15 nu. 26 fol. 130.

Agnatus alteri æquè proximiori, immediatè ſucceſſuro poſt mortem ſuam, an feudum concedere, & alienare poſſit in præiudicium aliorum Annot. ad conſ. 22. nu. 7. 8. 9. 10. 16. & 28. & quaſi per totam fol. 182. & ſeq.

Agnatus, qui primus in gradu reperitur. ſuccedit in feudo: ceteri verò gradatim ſuccedunt. Annot. ad conſ. 22. n. 18 fol. 188.

Agnatus etiã in feudo pacti, & prouidentia non poteſt impedire alienationẽ, niſi poſt mortem alienãtis. conſ. 15 n. 12. 13. & 14 f. 128.

Agnatus an & quãdo, repudiata hæreditate, poſſit feudum acceptare Annot. ad conſ. 12. n 2 cum ſeqq. fol. 97. & nu. 10. 11. & 12. cum pluribus ſeqq. fol. 98. & quaſi per totam

Agnatio, & familia per diuitias conſeruatur conſ. 25. nu. 10. fol. 212.

Agnationis conſeruandæ ratio in ſtatuto reſtringitur ad perſonas certas, & nominatas, ſecundum aliquos conſ. 10. num. 7. fol. 69.

Alienans, reſeruato aſſenſu, re integra non cadit à iure ſuo, conſ. 2. nu. 3 fol. 7.

Alienatio feudi, facta in remotiorem agnatum, conſentientibus alijs primi gradus, an valeat in præiudicium aliorum agnatorum. Annot. ad conſ. 22. n. 11. 13. 14. 19. 24. 26. & 31. & quaſi per totam, fol. 187. & ſeq.

Alienatio feudi, facta in proximiorem, eſt irreuocabilis, viuente alienante, & aſſignatur ratio, conſ. 19. nu 24. fol. 166. & conſ. 21. nu 4. fol. 177. declara vt nu. 18.

Alienatio à lege permiſſa, perpetuò durat. conſ. 22. nu. 7 fol. 182.

Alimenta quando loco legitimæ ſubrogantur, transmittuntur ad hæredes. Annot. ad conſ. 27. nu. 12. fol. 229.

Alimenta, quæ priuſalicui debeantur, ſi ingrediatur religionem Diui Franciſci Ordinis Cappuccinorum, non amplius debentur conſ 27. n. 8. fol. 227

Al-

Alteri per alterum non debet iniqua conditio inferri. Annot. ad conſ. 22. num. 3. fol. 186.

Amita eſt in tertio gradu, conſanguineus verò in quarto, conſ. 11. n. 5 fol. 83.

Andr. authoritas in Capit. 1. de eo qui ſibi & hered. ponderatur. Annot. ad conſ. 11, n. 10, fol. 86.

Andr. in conſtit. poſt litem, vti varius arguitur, quem Camer. à maleuolis tueri conatur Annot. ad conſ. 12. num. 44. & 48 fol. 103.

Andr. in capitul. Imperialem nu. 15. & 16. de probib. feud. alienat per Federic. declaratur, conſ. 3. nu. 5. 6. & 7 fol. 12. & ſeq.

Andr. in cap. 1. de eo qui ſib. & hered. qualiter intelligitur. conſ. 17. nu. 7 fol. 141.

Argumentum de feudo ad fideicōmiſſum validum eſt, conſ 15. nu. 5 fol. 127 & conſ. 19, nu. 33. fol. 168. & conſ. 20. nu. 10 fol. 174. & conſ. 21. num. 8 fol. 178. annot. ad conſ. 22. num. 42. fol. 191. & ad conſ. 25. nu 27. fol. 221.

Argumentum à contrario ſenſu valet in ſtatutis, quotieſcumque non diſponitur contra caſum prauiſum à iure communi. Annot. ad conſ. 7. n. 7. fol. 46.

Argumentum ab æquiparatis quando valeat, Annot. ad conſ. 11 n. 38 fol. 90.

Argumentum à ſufficienti partium enumeratione eſt validiſſimum. Annot. ad conſ. 12. nu. 73. fol. 106.

Aſſenſu regio reſeruato cum clauſula (& non aliter nec alio modo) facit valere actum, ſed ſtat in ſuſpenſo donec eſt ſpes praſtandi aſſenſum, & an hoc caſu retrotrahatur aſſenſus quò ad hypotecam & obligationem conſ. 14. n. 8. fol. 122.

Aſſenſus an poſſit praſtari per Regem, mortuo alienante in præiudicium heredis in alienatione feudi conſ. 1 n. 8. fol. 4

Aſſenſus Regius non poteſt amplius impetrari ſi eo reſeruato, antequam ſit praſtitus recedatur à contractu. conſ. 14. num. 4. fol. 121.

Aſſenſus praſtitus ſuper principali non extenditur ad intereſſe conſ. 15. num. 8. fol. 127.

Auth. Res quæ C. commun. de legat. in feudis non procedit. Annot. ad conſ. 12 num. 98. & 102. fol. 109.

Auth. Res quæ C. comm. de legat. tàm in dote conſtituenda quàm in reſtituenda procedit, Annot. ad conſ. 12. nu. 101 fol. eod.

B

BAro male tractans vaſſallos ſuos qualiter puniatur Annot. ad conſ. 13. nu. 1. 2. & 3 fol. 113. & de ratione num. 6. & 11. & quaſi per totum. Quando autem talis culpa intelligatur remiſſa n. 20. & an eo mortuo afficiat ſucceſſorem in feudo nu 21. 22 & 23. cum ſeq. vſque ad finem fol 117.

Baro male tractans vaſſallos vt priuetur iuriſdictione, & vaſſallagio, debet trina monitione procedere. conſ 13. nu. 11. fol. 112. Annot. ad d. conſ 13 n. 4 5. & 12.

Baro non poteſt infeudare; hoc enim ad Regem ſpectat & an tali caſu per lapſum 30. annorum cum ſcientia, & patientia Regis preſumatur feudum. conſ 18 n. 29. fol. 153.

Barones licet dicantur milites, tamen non habent priuilegium in teſtando, niſi ſint in expeditione Belli conſ. 10. nu. 14 fol. 71. & conſ. 18. nu. 10. fol. 148.

Bernard. de Medie. loquens de refutatione feudi debet intelligi de forma larga reiecta opinione Cannet. conſ 19. n. 25. 26. & 27 fol. 166. & conſ. 20. n. 18 fol. 176. Nec res decisa aliquid operantur vt tempus refutationis ſit inſpiciendum d. conſ. 19. nu. 28. & 29.

C

CApilli prerogatiua non attenditur in terminis iuris communis feudorum, ſed ex conſtitut. Regni in exiſtentibus in eodem gradu locum habet. conſ. 9. n. 31. fol. 59.

Capitul. Si aliquem, procedit in quibuſcunque feudis, etiam antiquis & pecunia emptis, & ſub quibuſcumque clauſulis, etiam quò ad tranſuerſales, deſcendentes à primo ſtipite. conſ. 4. n 4 fol. 18.

Capitul. Si aliquem, non procedit in ſubfeudatario, quia debet intelligi de eo, qui in capite tenet feudum à Rege conſ. 18 n. 21. fo. 150

Cap Si aliquem, loquens in ſucceſſione collateralium, habet locum in ſucceſſione deſcendentium. conſ 19 n 31 fol 168 & conſ. 20 n. 2 f 172.

Capitul. Si aliquem, procedit etiam in feudo cum qualitate hereditaria. conſ. 25 num 26. fol. 217.

Capitul. Si aliquem, proximiorem vocat, qui tempore mortis talis reperitur. conſ. 20. n. 8. fol. 173.

Ca-

INDEX

Capitul. Si aliquem, an procedat in forma (pro te, & haredibus de tuo corpore) & quid in hoc fuerit in Regno receptum. Annot. ad conſ.4 nu.1. fol. 20.

Capitul. Si aliquem excludit, repreſentationem in feudis. Annot. ad conſ.10 n.18. fol. 75. Et quid in feudis diuiduis dicendum ſit. n.19.

Capitul. Si aliquem, repreſentationem gradus non admittens, procedit in ſucceſſione deſcendentium, & collateralium ab inteſtato. Ibidem nu.27. fol. 75.

Capitul. Si aliquem, de fratris vterini ſucceſſione loquens, qualiter intelligatur. Annot. ad conſ.11.n.31. fol. 89.

Capitul. Si aliquem, loquitur in eiſdem terminis, in quibus loquitur conſtitut. Vt de ſucceſſionibus, & eam corrigit dum ſucceſſio collateralium ampliat vſque ad ſextum gradum, cum ſecundum terminos illius ſuccedatur vſque ad tertium gradum, etiam in feudo empto. conſ. 4. n. 9. fol. 19.

Capitul. Volentes, in Regno extendit vocem illam (heres) ad omnes, & quoſcumque haredes. Annot. ad conſ. 9. nu 10 fol. 63.

Capitul. Volentes, praſtat conſenſum in alienatione feudorum. Ibidem nu.11.

Capitul. Volentes declaratur. conſ.18. num.30. fol.153. & conſ.4.nu.1 fol. 18.

Capitul. 204. Regis Caroli, quod praefert neptem amita procedit tantum in feudo paterno, & non materno conſ. 9. n. 34 fol.60. & de ratione dicti capitul. 18. num. 19. fol. 149. & Annot. ad conſ.10. nu. 36. 37. 40. 57. 60. & 61. fol. 76 dum ſeqq. Nec comprehendit ex ratione illud, quod diſponitur per Capitul. 118. ibidem nu. 66. Item loquitur de ſucceſſione aui, ideo non extendendum in ſucceſſione auia. nu.79.

Capitul. 246. Caroli, non poteſt. renuntiari, & an procedat in contractibus iuratis, conſ. 12.n.17. 19.21. & 22. fol. 95.

Capital. 118. Caroli loquens in ſucceſſione aui, non procedit in ſucceſſione auia. conſ. 10.n.1. fol. 67 & qua ſit ratio. d. nu. 1. & conſ. 18. n.19 fol.149. Annot. ad conſ.10.nu.32.

Capitul.258. Caroli procedit in terminis capitul. Si aliquem, quod non habet locum in ſubfeudis; & licet loquatur de ſubfeudatario, tamen loquitur de eo, qui tenet feudum in capite à Rege. conſ. 18. n. 20. fol. 150. Quod à Cannet. ponderatur. Annot. ad conſ. 11. n.27.29. & 30 fol. 88.

Capitul. 18. Regis Philippi in collateralibus diſponit Annot. ad conſ. 10. nu. 33. 34. & 35. fol.76. & de ratione dict. capitul. nu. 40. Quod à Cannet. ponderatur. Annot. ad conſ. 11. nu 29 & 30.

Capitul. 43. Regis Ferdinandi non. eſſe correptum per capitula nouiſſima Regni, maximè per capit. 118 Caroli, neque per capit. 18. Philippi, demonſtratur. conſ.18. in 13 f 149.

Capitul 42. Ferdinandi de continuanda poſſeſſione in haredem, quod cum l. fin. C. de edict. diu. Adrian toll. ſimbolum habet, declaratur Annot. ad conſ 18. n.27. 29. & 31. fol. 159.

Capitul. Regni nouiſſima prouident in ſucceſſione feudi, ſtante refutatione conſ 19 n. 40. fol. 170. & ſunt correctoria ad capit. Si aliquem, Annot. ad Sonſ. 10. n. 36. & 37. fol. 76.

Capitul. Regni loquens quod ſecundogenitus in ſucceſſione feudi praferatur nepoti ex primogenito, an procedat non obſtante refutatione facta primogenito. conſ. 22. nu. 15. 17. 18. & 20. fol. 184.

Capitul. Regni de inſinuandis donationibus procedit in quibuſcumque donationibus. conſ. 29. nu.2 fol 215.

Capitul. Regni multas quaſtiones diremerunt circa repreſentationem, & ſucceſſionem patrui. Annot. ad conſ. 10. nu. 22. 23. 24 25. & 26. fol. 75.

Capit. 1, §. inter filiam, ſi de feud fuer. controu. extenditur ad neptem, & proneptem conſ. 19. nu. 18. fol. 164. Illud etiam declaratur Annot. ad conſ. 18. nu. 28. fol. 159.

Capitul. 1. de alienatio feud. patern. declaratur. ibidem. nu. 20. 21. & ſeq fol. 158. & capit. 20. n. 13. fol. 174. & conſ 22. n. 1. fol. 171. Annot ad conſ 22. nu. 1. fol. 181.

Capitul. 1. de eo qui ſib. & hared. loquitur de admiſſione faminarum ex pacto & tenore inueſtitura. Annot. ad conſ 7. n. 5. fol. 45.

Capitul. 1. de eo qui ſib. & hared. non corrigitur per aliquam diſpoſitionem in Regno. Annot. ad conſ. 11. n. 2. & 10. fol. 85. & ſeq.

Capitul. 1. de eo qui ſib. & haredib. declaratur Ibidem num. 22. & 24. fol. 86. & Annot ad conſ. 25 n. 11. & 14. fol. 219.

Capitul. 1. An agnat. Intellectus, & declaratio Annot. ad conſ. 9. nu. 28. fol. 64. & num. 29. 30. 31. & 32. & ad conſ. 12. nu. 1. cum ſeqq. fol 97. & in quibus caſibus locum habeat. Ibidem nu. 17, 18. & 22. cum ſeqq. & quaſi per totam.

Capitul. 1. An agnat. de quo feudo loquatur. Annot. ibidem nu. 81. 82. & 86. fol. 107. & de ratione differentia inter agnatos, & filium vide n. 83. cum ſeqq.

Capitul. Si Titius, ſi de feud. fuer. contr. procedere in feudo hareditario à iuribus loquentibus in feudo pacti arguunt Neapolitani. Annot. ad conſ 9. n. 41. fol. 66.

Cauſa

INDEX

Cauſa feudalis vel allodialis in Regno quando eſſe dicatur. conſ. 30. nu. 2. & 8. fol. 240. & Annot. ibidem numero 1. & per totam. fol. 243.

Cauſſam eſſe feudalem quando feudum tangit, qualiter intelligatur. conſ. 30. n. 5 fol. 441.

Cautbela vt ſorores maiores maritatæ à natu minoribus in capillo à feudi ſucceſſione non excludantur, an iure ſubſiſtat. Annot. ad conſ. 26. n. 8. 9. & 10. fol. 225.

Clauſula (reſeruato aſſenſu Regio) accendente Regio aſſenſu (inter ſe nihil differunt, & vtraque facit diſpoſitionem conditionalem. conſ. 1. 2. & 3. fol. 2. & conſ 3. nu. 13. fol 15.

Clauſula iuris francorum locum habet in ſucceſſione feudi ab inteſtato indiſtinctè conſ. 4. nu. 5. fol. 18.

Clauſula iuris francorum facit citius feudum ad Curiam deuenire. conſ. 7. num. 5 fol. 36. conſ. 9. num 21. fol. 57.

Clauſula iuris francorum reſtringit, & limitat d. conſ. 9. nu. 21. fol. 64.

Clauſula iuris francorum taxat certas perſonas ad ſucceſſionem feudi. conſ. 20. num. 1. fol. 172.

Clauſula (quatenus iuſtè, & rectè, & rationabiliter proceſſit) appoſita in confirmatione feudi, æquipollet clauſulæ (natura feudi non mutata) con. 23 nu. 26. fol. 202. Nec ſtat cauſatiuè, ſed limitatiuè. Ibidem n. 29.

Clauſula (iuribus noſtris ſemper ſaluis) appoſita in priuilegio confirmationis feudi, comprehendit clauſulam iuris francorum, ob quam cenſetur repetita lex, quæ erat in dãte in ipſum accipientem & nihil operatur in præiudicium iurium ſuorum conſenſus Regius. conſ. 23. nu. 27. fol. 202.

Collaterales ex conſtitut. Regni vſque ad quem gradum ad feudum admictantur. Annot. ad conſ. 12. nu. 68 fol. 106.

Comitatus dignitas partibilis eſſe denegatur. Annot. ad conſ 11. nu. 25 fol. 88.

Conceſſiones, quæ ſunt de natura officij ligant ſucceſſores. conſ. 13. nu. 4 fol. 111.

Conditio actus poteſt impleri etiam poſt mortem gerentis actum conſ 3. nu. 6 fol 13.

Conditio dicitur impleta ſi per eum ſtat, qui non vult adimplere. conſ 3. num. 14 fol. 15.

Conditionis exiſtentia quando formam reſtitutionis mutare poteſt, interim etiam de partium voluntate non poteſt fieri reſtitutio fideicommiſſi. Annot. ad conſ. 22. num. 60. fol. 194.

Confeſſio quando eſt veriſimilis, & iuuatur adminiculis præiudicat etiam tertio conſ. 7. num. 22. fol. 43.

Confirmans non videtur aliquid derogare, nec de nouo addere conſ. 14. nu. 29. limit. conſ. 9. num. 20. fol. 57.

Confirmatio alienationis feudi, facta per Regem cum clauſula (iuribus noſtris ſemper ſaluis) non facit vt ſtandum ſit formæ traditæ à contrahentibus, ſed vere formæ, & antiquæ conſ 23, nu. 38 fol. 202.

Confiſcatis feudis, ſi fiat illorum reſtitutio, an cenſeatur facta de alijs feudis cõceſſis & alienantis. conſ. 23. nu. 24. fol. 261.

Coniectura non ſunt neceſſaria in claris. conſ. 8. num. 2. fol. 48.

Coniectura, ex quibus teſtator fæminas excludere voluiſſe videtur, quæ eſſe dicantur. Annot. ad conſ. 25. nu. 3. & 15. vſque ad nu. 22. fol. 218. & ſeq.

Conſenſum præſtare ſi teneatur dominus, data poteſtate alienandi, an ſufficiat illum reſeruari, vel potius ſit præſtandus neceſſariò conſ. 2. nu. 1 fol. 7.

Conſenſus an poſſit præſtari per Regem poſt mortem alienantis feudum in præiudicium heredis. Ibidem n. 5. 6. & 7. & conſ. 3. nu. 10. 11. & 12. fol. 14. & Annot. ad conſ. 8. num. 1. fol. 50.

Conſenſus Regis poteſt præſtari in alienatione feudi pro dote, etiam poſt mortem alienantis Ibidem nu 8.

Conſenſus in alienatione feudali ſufficit præſtari ex interuallo. conſ. 3. nu. 2. fol. 13.

Conſenſus requiritur in alienatione feudi pro intereſſe Regis ne feudum diminuatur. Ibidem num. 3.

Conſenſus quando requiritur pro alicuius intereſſe, poteſt ex poſt facto talis conſenſus adhiberi. Ibidem num. 4. fol. 13.

Conſenſus Regis non poteſt præſtari in præiudicium tertij. Annot. ad conſ. 1. n. 3. fol. 6. Sed quid ſi alienatio fuit conceſſa in ipſa conceſſione feudi. Ibidem. nu. 4.

Conſenſus hæredis alienantis an requiratur nouus, & diſpoſitiuus, vt nec ſufficiat tacitus. Ibidem nu. 5.

Conſenſus Regis hodie per Capitul. Volentes, in alienatione feudi remictitur Annot. ad conſ. 12. nu. 71. fol. 106.

Conſentiens, ſibi non præiudicat, ſi dubiat de iure ſuo. conſ. 19 nu. 41. fol. 171.

Conſentiens iuri de futuro non cenſetur renũtiare, Ibidem nu. 42.

Conſtitut. In aliquibus, non dicitur correctoria ad Capit. 1. de eo qui ſib. & hæred Annot. ad conſ. 7. num. 6. 45. & ad conſ. 11. num. 4. fol. 85.

Con-

Digitized by Google

Conſtitutum ſequitur naturam principalis actus conſ.19 n.16.fol. 163.
Conſuetudo, et mos ſuccedendi inter deſcendentes de familia an poſſit induci, maximè contra primeuam formam. Annot. ad conſ. 6.nu.4.fol. 36.
Contractus libellarius an de re libera eſſe poſſit. Annot.ad conſ.18 nu.14 fol. 157.
Contrarium Impertum competit his, & ut denegetur tale remedium; requiritur ut late ſint tres interloquutoriæ conformes, et procedit etiam quod ab interloquutoria fuerit appellatum conſ 14.n.11 fol. 124.
Crimen perduellionis an præiudicet agnatis. conſ.23 n.10.fol. 200.
Curatoris factum et confeſſio non poteſt adulto præiudicare. conſ.6.n.9.fol. 29.

D

DEcreti ſecundi interpoſitio habet vim diffinitiua, & debet regulari ſecundum cauſam principalem.conſ.30.n.4.fol. 241.
Decretum ſecundum licet habeat vim diffinitiua, tamen non dicitur diffinitiua, ſed interloquutoria.conſ.30.n.7 fol. 241.
Decretum ſecundum an ſit nullum ſi non recipiatur in die Regiminis. Ibidem num.6. & 12.
Decretum ſuper feudalibus an debeat ſubſignari per quatuor iudices. Ibidem num. 1. & 3. fol. 240.
Deſcendentes. De deſcendentibus aliquem eſſe quomodo probetur.conſ.7 nu.19.fol. 43.
Detentatori competit officium iudicis, ut reſtituatur in detentatione, & quando procedat. conſ.23.n 36.fol. 204.
Dictio (demum) quid importet in diſpoſitione teſtatoris conſ 18.n.6 fol. 147.
Dictio (ſinguli) quid operetur:ibidem n.7.
Dictio (ita tamen) eſt reſtrictiua.conſil.25. nu. 11.fol. 212.
Dictio (vel) præpoſita verbis (ulterioris gradus) in ſucceſſione feudi quid ſignificet. Annot. ad conſ 11.n.44 & 45 fol. 86.
Dictio (quandoque) pro quandocunque interpretatur. Annot. ad conſ.22 nu.2 fol. 176.
Dictiones (tàm & quàm) in ſucceſſione feudi inter maſculos et fœminas appoſitæ quid importare videantur. Annot. ad conſ.11.nu.18. et 19 fol. 87.
Diſpoſitio teſtatoris quando debeat ad immediatam, vel principalem diſpoſitionem referri. conſ.9 nu 15.fol. 56.
Diſpoſitio in obligationibus, quæ inducuntur à lege facta in principali, trahitur etiam ad uſuras, quod ſecus eſt in obligationibus homi nis conſ. 15 n 7 fol. 127.
Diſpoſitio ceſſat, ceſſante præſuppoſito.conſ. 18. nu.14.fol. 149.
Diſpoſitioni ultimæ ſtandum eſt, quando apparet de voluntate teſtatoris conſ. 9. num 18. fol 57.
Doctor varius opinionem non conſtituit. Annot. ad conſ 12.n.50 fol. 104.
Doctori magis legenti, quam conſulenti ſtandum eſt. Annot.ad conſ.10.nu 29 prope finem fol. 138.
Doctoris authoritas non eſt attendenda quando ille Doctor materiam illam non tractat. conſ. 21.n.17.fol. 179.
Doctoris authoritas non adducenda quando punctum non examinat, ſed per tranſennam loquitur conſ 7.nu.3.fol.37. & conſ.25.nu 22. fol. 216.
Doctoris authoritas non eſt neceſſaria, ſed probabilis, eique non eſt credendum, quando non apparent eius ſcripta d conſ.28.num.25. fol. 217.
Doctoris dicta in pluribus locis potius ſunt attendenda, quàm quod ſemel in uno protulit. Annot.ad conſ.12.nu.45.fol. 103.
Doctoris literæ plures aſſignare intellectus, ridiculum eſt Annot. ibidem nu.49.fol. 104.
Dominium debet probare fideicommiſſarius agẽs reiuendicatione, & ſi hoc non probat, quantumcunque reus dicatur non habere ius, nihilominus poteſt excipere, quod dominium non eſt actoris, ſed alterius, & in hoc dicitur allegare ius tertij ipſo iure excluſiuum. conſ 7. n.15.16.& 17.fol. 42.
Dominium ipſo iure tranſit in fideicommiſſarium, purificata conditione.conſ.25.num.1. fol. 211.
Dominus feudi ex quibus cauſis dominio ſit priuandus.Annot.ad conſ. 13. num. 7. 10. & 11. fol. 115.
Donans poteſt conditiones, & vincula apponere in redonata, ſi donatarium hæredem inſtituat, & conſentiat, nec poteſt contrauenire conſ 9.n.27 fol. 58.
Donatio inter coniunctas perſonas præſumitur facta in fraudem, cum donans remanet in poſſeſſione, maximè facta poſt litem motam. conſ.13.nu.22.fol. 129.
Donatio. In donatione ſimplici affectio generis conſideratur. Annot. ad conſ. 29. num.2. fol. 239.
Donatio propter nuptias, vel ob cauſam non in-

indiget inſinuatione de iure communi. Sed quid ſtante Capitul. Regni. conſ. 29. nu. 1. & 2. fol. 235.

Donatio propter nuptias reſpectu ſponſæ, cui ſit donatio, non eſt neceſſaria de iure communi, ſecus vero reſpectu ſponſi. Ibidem n. 3. fol. 236.

Donatio propter nuptias an dicatur ſimplex, vel ob cauſam. Annot. ad conſ. 29. num. 4. & 6. fol. 239.

Donatio propter nuptias an ex forma ſtatuti debeat inſinuari. Ibidem nu. 5. & an requirat ſollmnitates illius nu. 7. ſed quid de iure Capitul. Regni. num. 8.

Donatio quantumcunque contineat illa verba (propter nuptias) tamen hæc verba deſignãt cauſam impulſiuam. Et an faciant donationem propter nuptias, vel puras, conſ. 29. nu. 4 & 5. fol. 236.

Donatio ob cauſam quando eſſe dicatur. Ibidem diſt n. 5.

Donatio omnium bonorum preſentium & futurorum, abſque reſeruatione eſt nulla. Ibidem n. 9. fol. 2,7.

Donatio quælibet ſummam legitimam excedens, abſque inſinuatione non valet. Annot. ad d. d. conſ. 29. num. 1. fol. 238. declara vt num. 2. & 3.

Dos verè eſt onus feudi ſecundum veram opinionem. conſ. 4. nu. 11. fol. 20. & conſ 6. nu. 18. fol. 32. & pro reſtitutiòne dotis in ſubſidium ſit obligatio. d. nu. 18. vide infra. Dos debitum.

Dos ſi fuit data antequam feudum emeretur, non debet dari poſtea ſupplementum m,.to feudo, ſuper eo. contr. Petr. de Gregor. & Cannet. tenet hic Author. vbi quod debeat attendi tempus datæ dotis, licet ſecus eſſet in legitima conſ. 16. n. 3. fol. 133.

Dos an in ſolidum ſit ſoluenda à ſuceeſſore in feudo, vel etiam ab alio hærede in burgenſaticis. Annot. ad conſ. 12. n 87. fol. 108.

Dos aſſignata filiæ, per ſtatutum excluſa à ſucceſſione patris, an dicatur ſuccedere loco legitimæ. Annot. ad conſ. 16. nu. 10. fol. 135.

Dos data filiæ per patrem in vita, aut dãda poſt mortem per agnatum ab inteſtato vocatum, illa excluſa, quo iure capiatur. Ibidem n. 12, & 13.

Dos in quibus differat, & conueniat cum legitima Ibidem, 14.

Dos congruè filiæ data in vita patris an tempore mortis illius, auctis facultatibus, etiam augeri debeat. Ibidem. nu. 16. 17. 18. & 19. fol. 137.

Dos. Pro dotibus de paragio aſſignandis deſcendentibus teſtatoris, poſſunt bona ſubiecta fideicomiſſo alienari conſ. 15. n. 4. fol. 127. ampl. etiam pro fructibus. n. 6 & 9. 17.

Dos de paragio an debeatur ratione excluſionis in feudo, vel ratione legitimæ. conſ. 16. nu. 1. fol. 132. & Annot. ad conſ. 15. nu. 14 fol. 131. & ad conſ. 16. n. 1. 2 & 3. cum ſeqq. & quaſi per totam. fol. 133. & ad conſ. 27. n. 1. fol. 228.

Dos de paragio non debetur ſuper feudo, quod non fuit patris, nam in feudo tranſuerſali non debetur dos de paragio. Ibidem num. 4. fol. 134.

Dos de paragio non debetur in feudo empto à communi parente, præſertim omnes filios hæredes æqualiter inſtituente, ſed pars tantum pretij, & æſtimationis illius. conſ. 28. n. 3. fol. 232.

Dos. De dote de paragio deducendum eſt omne æs legitimum, etiam interuſuria, quæ debentur tempore mortis patris, licet debuerat ſolui ſuper fructibus, quod non obſtat ſucceſſori ex pacto et prouidentia conſ. 17. nu. 3. fol. 140.

Dos de paragio, vt nubat pari, taxatur ſuper feudis pactis, vbi nil in contrarium eſt diſpoſitum per primum acquiſitorem; at vbi eſt diſpoſitum, quod dos non debeat taxari, habito iſto reſpectu, tunc ſeruanda eſt diſpoſitio primi acquiſitoris, qui ſi voluiſſet, in totum potuiſſet filios priuare feudo. Ibidem n. 4 et 5.

Dos de paragio. non tota debet ſolui per Baronem in pecunia numerata, ſed poteſt ſecundum conſuetudinem regionis conſiſtere in arneſijs differendo ad tempus ſolutiones. Ibidem. nu. 9. fol. 142.

Dotis de paragio onus tranſit contra dominum, vel agnatum, aut quemlibet tertium poſſeſſorem. conſ. 15. nu. 3. fol. 127. ampl. etiam pro fructibus n. 17.

Dotis de paragio taxatio debet fieri habito reſpectu ad numerum filiorum, & quæ ſint deducenda, & quid ſeruetur in Magna Curia in huiuſmodi taxatione. conſ. 17 n. 1. 2. & 3. fol. 139. & ſeq.

Dotis de paragio, & vita & militia idem iudicium eſſe videtur. Annot. ad conſ 27. num. 1. fol. 228.

Dotis debitum an ſit onus feudi, vel feudatarij. Annot. ad conſ. 12. nu. 98 fol. 109. & quid in fructibus. Annot. ad conſ. 15. num. 1. & 2. cum ſeqq. & nu. 9. vſque ad finem. fol. 130. vide.

Dotis cauſa vt poſſint bona fideicommiſſo ſubiecta, & feuda alienari, vt ſit legitima alienatio

natio

natio, debet eſſe in ſubſidium, & ſi omnia bona erant vinculata, tunc qualibet res alienata dicitur in ſubſidium, & non dicuntur eſſe alia bona. conſ.7 nu.20.fol. 43.

Dotis non numeratæ exceptio competit non obſtante confeſſione iurata; imò ſtante renuntiatione exceptionis, non numeratæ dotis, confeſſio præſumitur ſimulata, Ibidem nu.21.

E

ELectione alicui, data, non poteſt ab eo ante tempus electio fieri. Annot. ad conſ.22.nu.57.cum ſeqq. & nu.61 & 62.fol. 194.

Emphiteota, qui habuit licentiam alienandi rem emphitheoticam, an poſſit alienare abſq; conſenſu directi domini conſ 1.n.7.fol. 3.

Emphitheuſis. Ad emphitheuſim tota domus cenſetur conceſſa, ſi dicatur vt ſolum domus ſit iure emphitheutico, & ſuperficies ſit iure proprio.conſ.18 nu.35.fol.155. intellige vt n.36.

Exceptio notoria proprietatis admictitur in iudicio poſſeſſorio. conſ.9 nu.37 fol. 61.

Exequutionem non poteſt impedire tertius ſi non habet penes ſe poſſeſſionem rei. conſ.15. nu.24 fol. 129.

Expræſſum facit ceſſare tacitum, & præſumptum. Annot. ad conſ.25. nu.13 fol. 219.

Extenſio in exorbitantibus fieri non permictitur. Annot. ad conſ.28.nu.13.fol. 234.

Extenſionem non fieri de perſona ad perſonam, procedit quando extenſio fieret ratione ſola ſtatuti.conſ.10 nu.3.fol. 68.

F

FAemina dicitur finis familiæ, & caput alterius. conſ.18. nu.17.fol. 149.

Fæmina licet dicatur agnata, non tamen per eam conſeruatur agnatio. conſ.19.num.39. fol.170. & conſ 26.nu.2.fol.223.& Annot. ad conſ.25. nu.16.fol. 208.

Fæmina excluſa à ſtatuto, vel aliter, cenſentur etiam excluſi deſcendentes ex ea. Ibidem n 5. fol. 219.

Fæmina in terminis conſtitut. In aliquibus, an dicatur ſua. Annotat.ad conſ.11.n.3 f. 85.

Fæmina, & filius vterinus in feudorum ſucceſſione ad imparia non iudicantur. Ibidem num.28.fol. 88.

Femina, ſimul cum maſculis vocatur ad ſucceſſionem feudi per conſtitut. Regni, & quomodo intelligatur. Annot. ad conſ.16.nu.3.4.5. & 6. fol. 134 & 135.

Fæmina in multis caſibus à feudi ſucceſſione non repellitur. Annot. ad conſ.18.n.18.cum ſeq.fol. 158.

Fæmina in ſucceſſione feudorum non à quocumque, ſed ab eo tantum maſculo, qui in pari gradu cum ea reperitur excluſa eſſe dicitur. Annot.ad conſ.25 nu.1.fol. 217.

Fæmina ſicut maſculus de iure communi ſuccedit Ibidem nu.2.fol. eodẽ

Fæminarum conditio in multis, quàm, maſculorum deterior eſt Ibidem n.5 fol. 218.

Fæminas non excludi à maſculis remotioribus contra Cannet. in ſucceſſione feudi, in Regno recipitur. Annot. ad conſ. 7. nume. 8. fol. 47.

Fæminæ omnes cenſentur excluſæ ſi vocentur filij & deſcendentes mares, nedum deſcendentibus maſculis à primo ſtipite deſcendentibus, imò eis non exiſtentibus, ſecus quando fæmina non eſſet excluſa, & aſſignatur ratio. conſ.6.num.13.fol. 30.

Fæminæ in allodialibus non excluduntur à maſculis, in eodem gradu exiſtentibus, & quid in feudalibus, ſi teſtator voluit quod maſculi præferantur fæminis. conſ.24.numero. 3.fol. 208.

Fæminæ penitus cenſentur excluſę à ſucceſſione, ſi teſtator vocando maſculos dixerit (ita tamen quod maſculi pręferantur fæminis) conſ.25 nu.13.& 16 fol. 212.& ſeq.

Fęminæ, etiam ſi cenſeantur vocatę quando vocatur primogenitus, cenſentur vocatæ prorſus deficientibus maſculis, etiam vlterioris gradus.conſ.25.nu.17.fol. 213.

Fęminę licet de iure communi feudorum non admictantur ad ſucceſſionem feudi, tamen Ius francorum ita demum eas excluſit ſi fuerint dotatę de bonis eius, de cuius ſucceſſione agitur. Annot ad conſ.7.n.2.fol.44.& ad conſ. 16.nu.1.fol. 131.

Fæminę an ſolũ admictantur in caſu quo nullus maſculorum ex primo inueſtito reperiatur, vel potius in pari gradu tantum à maſculo excludantur. Ibidem nu.3.

Fęminę ad feudorum ſucceſſionem ex lege Regni generali ſunt admiſſę. Ibidem.n.4.

Fęminę ſtante conſtit. In aliquibus, vocantur ad ſucceſſionem feudi excluſis conſanguineis Annot.ad conſ.11.nu.6 fol. 86.

Fæminę in ſucceſſione feudi an & quando à maſculis excludantur, Ibidem nu.10.11.12. 13.& 14.& quot per totam.

I N D E X

Fæminæ an comprehendantur quãdo filij ſunt poſiti in condictione, vel diſpoſitione. Annot. ad conſ.25.n.3.vſque ad n.8. fol. 118.

Fæminæ, ſi in vna teſtamenti parte maſculi vocentur, & in alia de filijs fuerit dictum, an cenſeantur excluſæ. Ibidem.d.num.3.8, & 9.

Fæminæ ſi ſimul cum maſculis ſint vocatæ, an deficientibus maſculis, intelligantur admiſſæ. Ibidem d.n.3.10,11.& 12.

Fæminæ, ſi deficientibus maſculis, vocatæ reperiantur, ſitque facta marium vocatio diſcreta ab illarum diſpoſitione, an tunc oporteat, vt omnes deficiant maſculi, vt ad fęminas deueniri poſſit. Ibidem. d.nu.3,13. & 14.

Fæminæ ſi non ſint vocatæ, ſed tantum maſculi, an tunc maſculorum vltimus libere de fideicommiſſo diſponere valeat, fæminas excludendo.Ibidem d.n.3.& 15.

Fæminæ an penitus excludantur, ſi ex coniecturis argui poſſit teſtatorem ad agnationis conſeruationem reſpicere voluiſſe. Ibidem d. d. n.3.& 25.vſque ad finem.

Feuda recta & propria non poſſunt alienari etiam interueniente aſſenſu Regio in præiudicium agnatorum conſ.2 n.4.fol. 8.

Feuda recta, vel conditionata quæ dicantur. Annot ad conſ.12.n.7. fol. 98.

Feuda ęquiparantur militijs, & caſtrenſibus, & non veniunt in confiſcatione bonorum. conſ 10.n.12.fol. 70.

Feuda licet in Regno ſint ad inſtar allodialium, tamen ab inteſtato non habent commercium, cum ſint diſtincta, & ſeparatæ ſucceſſiones, ex teſtamento tamen eſt ſecus. Ibidem n. 13.

Feuda non poſſunt obligari ſine Regio aſſenſu, circumſcripto capitul.Volentes,conſ.12.n.22, fol. 97.

Feuda cum in Regno ſint indiuiſibilia, ad vnũ tantum ex filijs, & primogenitum peruenire debent, qui in ſucceſſione aliorum bonorum burgenſaticorum æſtimationem conferre cogitur, ſi talia bona extant, aliàs partem pretij feudi vnicuique ex filijs, & hęredibus aſſignare tenetur conſ.28 nu 2.fol. 232.

Feuda comprehenduntur etiam ſub diſpoſitione Capitul. Regni 118. Caroli de inſinuand. donat.conſ.29.n.12. fol. 238.

Feuda, ſecundum Neapolitanos, alia dñr omnino hæreditaria: alia hęreditaria: alia ex pacto & prouidentia. Annot.ad conſ 9 n.14 fol 63.

Feuda & primogenia vno, eodemque iure cenſentur. Annot ad conſ.11.nu.46.fol. 91.

Feudi alienatione conceſſa, reſeruato aſſenſu Regio, an Rex teneatur aſſenſum præſtare, etiam mortuo alienante in pręiudicium hæredis conſ.1.n.1.8 & 9.fol. 2. & ſeq.

Feudi alienatio cum clauſula (reſeruato aſſenſu Regio) valet ab initio, & talis clauſula non ad omnem alienationem refertur, ſed ad eam tantum, in qua Regi iuſta cauſa contradicendi competit, nulla ergo data cauſa, Rex tenetur conſentire. Et an tunc cenſeatur pręſtitus, vel potius ſit requirendus. Ibidem. n.5.& 6. fol. 3.

Feudi alienatio cum clauſula (reſeruato aſſenſu) an ſit ipſo iure nulla, vel ſtet in pendenti, donec aſſenſus præſtetur, circumſcripta poteſtate alienandi, & quid in feudo nouo, vel hęreditario.Ibidem n 9 fol 4.

Feudi conceſſa alienatione, reſeruato aſſenſu Regio, huiuſmodi reſeruatio non ad omnem alienationem pertinebit, ſed ad eam tantũ, in qua iuſta cauſa contradicendi concurreret.conſ.2 n.2. fol. 7.

Feudi ſubſtantia, an vero qualitas corrumpetur, multum intereſt dicere.conſ.3.n.8.fol.14.

Feudi conceſſio facta pro filijs, vel deſcendentibus, an intelligatur ſub qualitate hæreditaria, vel ſine; de hoc in Regno amplius non diſputatur.conſ.6 n.16. 31.

Feudi donatio, facta pluribus filijs naſcituris, quia feuda ſunt indiuiſibilia, intelligitur facta gradatim, ſeu ordine ſucceſſiuo, vt ſemper ad vnum tantum cenſeatur facta diſpoſitio. conſ.9 n.9. fol. 54.

Feudi tranſactio in terminis capitul. Volentes, eſt licita abſq; aſſenſu Regio, dummodo fiat de integro feudo, & aſſignatur ratio. conſ. 14. nu.6.fol.122.& quid in terminis iuris communis, n.7.

Feudi refutatio ipſius naturam mutare non poteſt Annot.ad conſ 22.n.24.& 25. fol. 189.

Feudi alienatio ex pacto, & prouidentia, facta in vlteriorem gradum per proximiorē, reuocari non poteſt, niſi infra annum, aliàs alienationem approbaſſe videtur. conſ.15.nu. 15.fol. 128.

Feudi alienatio licet concedatur abſque aſſenſu Regio per capitul.Volentes, attamen non conceditur per illud capitul. feudi diuiſio, & proinde non conceditur alienatio reſeruato vſufructu.Ibidem n.19.fol. 129.

Feudi vna pars an poſſit eſſe vnius, et altera alterius, conſ.18.n.30.fol. 153.

Feudi alienatio fieri poteſt in proxime ſucceſſurum ſine conſenſu agnatorum conſ.22.nu. 6. fol. 182.

Feudi alienatio etiam in remotiorem agnatum fieri poteſt ſine conſenſu domini. Ibidem n. 9. fol. eod.

Feudi

INDEX

Feudl conceſſione facta pro ſe, & ſuis bæredibus, ſi adiungatur clauſula iuris francorũ, reſtringitur forma. conſ.13.n.1.fol. 198.

Feudi primus acquiſitor ad libitum ſuum de illo diſponere poteſt. Annot.ad conſ.12. n. 70. fol.106.& ad conſ.17.nn.5.6.7. & 8.fol.143. & quid ſtante clauſula iuris francorum conſ.7.nu.11.& 12.fol. 39.& 40.

Feudi naturalia alterari, & mutari poſſunt. Annot. ad conſ.17 num.13.& 22.fol.141. & quæ ſint. Ibidem.d.n.13.& 15.cum plurib. ſeq.fol. 143.& ſeq.

Feudi lex diuerſimodè conſideratur, & quomodo. Ibidem.n.14.25.& 26.

Feudi alienatio ita demum permittitur, ſi in æque dignam perſonam celebretur. Annot. ad conſ.18.n.32 fol. 162.

Feudi alienatio quando requirat conſenſum agnatorum, ad quos quandoq; illud ſit reuerſurum Annot.ad conſ.22 nu. 1. & 3. fol. 185. & 186 & an cæteri agnati illud renocare poſſint.n.29 & 30.

Feudis confiſcatis, ſi fiat reſtitutio, an cenſeatur facta etiam de feudis alicui conceſſis & alienatis conſ.23.n 24 fol. 201.

Feudo vendito ſine aſſenſu Regio, eſt ipſo iure nulla venditio, & requiritur aſſenſus Regis viuentis, & antequam impetretur, poteſt venire contra factum proprium vendens, & reſilire à contractu.conſ.14.n.5.fol.122. & an indigeat declaratoria, vel poſſit hoc facere propria authoritate.n.10.

Feudo redempto, depoſitum eſt commune inter omnes bæredes. conſ.28.n.5 fol. 233.

Feudorum formes à capit. 1. An agnat. ſuam traxiſſe originem aſſerit Frece. Annot. ad conſ.12.nu. 75.fol. 106.

Feudorum diuiſio ex refutatione vſufructus inducitur ſecundum communem in Regno. conſ 15.nn.21 fol. 129.

Feudorum ſucceſſione datur repreſentatio filii cum patre. Annot. ad conſ. 10. num. 12. fol. 86.

Feudorum mixtæ formæ ex ſimplicibus eliciuntur. Annot. ad conſ. 12. nu. 64.fol. 105.

Feueum alienans licet poſſit reuocare alienationem ex conſtitut. Diuæ memoriæ, tamen non procedit vbi Rex, vel ipſe tenetur conſentire alienationi, & quemadmodum alienans non poteſt reuocare, ita nec bæres. alienantis. conſ. 1. nu. 11. fol. 5.

Feudum ſi alienat.Vaſſallus contra prohibitionem legis, domino acquiritur, ſed ſi alienatio eſt permiſſa, licet cum aliqua qualitate, ſi illa non ſeruatur, acquiritur agnatis. conſ. 3.nn.9 fol. 14.

Feudum conceſſum cum clauſula (pro bæredibus, & ſucceſſoribus, cum poteſtate alienandi, vendendi, &c. reſeruato aſſenſu Regio) ſi donetur reſeruato Regio aſſenſu, & exinde decedat donans, non adhuc præſtito regio aſſenſu, an poſſit peti per donatarium, & Rex teneatur illum præſtare.d conſ.3.n.1.fol. 13. Sed quid in præiudicium bæredis n 5 contra Andr.de Iſern. n.6. vbi quomodo eius doctrina procedat, & nu. 7. Sed vide reſolutiones contrariorum in conſ. ſequent.

Feudum vendendi conceſſa licentia, aſſenſu regio interueniente, ſimpliciter Rex tenetur conſentire. Ibidem. nu.11 fol. 14.

Feudum poſſe ad libitum alienari per feudatarium, intelligitur forma non repugnante. conſ.4. nn.1. fol. 18.

Feudum. In feudis mixtis, ſiue cum qualitate bæreditaria, an ſufficiat eſſe bæredum primi acquiſitoris. vel neceſſe ſit fore bæredem vltimi morientis. Ibidem n.2.

Feudum. In feudis, quæ non babent clauſulam iuris francorum, feudatarius an poſſit poſtergare aliquem ex agnatis, & diſponere in aliquem ex vocatis in inueſtitura. Ibidem nu.3.

Feudum. In feudo empto non ſunt attendendæ regulæ feudales, ſed natura contractus, & propterea in eius ſucceſſione ſeruatur ius cõmune. Et quid in feudo conceſſo quod ſubinde per vaſſallum alienetur cum conſenſu Regis, an cenſeatur venditum ſub ea lege, & forma. Ibidem.n.6.

Feudum. De feudo, empto pro bæredibus quibuſcunque, licet emptor poſſit diſponere ad eius libitum contra diſpoſitiones, & regulas feudales, tamen, ſi non diſpoſuit, non cenſetur vti eius poteſtate, ſed tunc ſuccediturjuxta leges Regni conſ.4.n.10.fol. 19.

Feudum pro te, & bæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum cum clauſula iuris francorum dicitur ſub forma mixta. Et quid ſi datur poteſtas vendendi, & alienandi in quoſcunque voluerit conſ.5.n.1.& 2.fol. 22.& quid operentur iſta verba, & quomodo intelligantur. Ibidem.

Feudum venditum cum poteſtate alienandi in forma, reſeruato aſſenſu regio, ſi Rex deinde confirmat, & addit clauſulam iuris francorum dicitur in forma ſtricta. Ibidem.n.3.

Feudum quando dicatur in forma larga, vel ſtricta. Ibidem n.5.f.23. & in forma ſtrictiſſima conſ.6.n.4.fol. 28.

Feudum præſumitur ex poſſeſſione per 30. annos tamquam feudum, & ex longa denominatione feudi, vel præſumptionibus, & con-

coniecturis, licet qualibet res libera præſumatur, & allodialis conſ. 6.n. 1. & 3. fol. 27. & Annot. ad d. conſ. 6. nu. 1. fol. 32. maxime cum ſcientia, & potentia Regis conſ. 18. num. 29 fol. 153.

Feudum. In feudum an dicatur facta conceſſio annui redditus, ſi manu propria concedatur perceptio Ibidem nu. 2. fol. 31.

Feudum dicitur forma ſtrictiſſimæ ſi eſt pro hæredibus de corpore legitimè deſcendentibus, cum clauſula iuris francorum, ac talis forma in familia fuit reputatum. Ibidem n.4.

Feudum nouum quando dicatur. conſ. 4. num. 8. fol. 19.

Feudum nouum non dicitur factum per confirmationem, quam facit Rex Alfonſ. in capit. 455. dando illam nouam formam feudis quando de alia non apparet pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore deſcendentibus; ita quod viuatur iure francorum, ſed remanet antiquum, adeo vt obtinens talem confirmationem iuxta capitul. non dicatur primus acquiſitor, vt poſſit de feudo ad libitum diſponere, & reſtringere formam ad maſculos tantum excludendo fæminas. conſ. 7. n. 2. 5. & 6. fol. 37. & ſeq.

Feudum nouum quod faciant conuentiones nouæ, & forma noua, ac noua qualitas quando procedat. Ibidem nu. 4.

Feudum nouum non habet agnatos, & in mutatione formæ ſufficit ſolus conſenſus ipſius primi acquiſitoris. conſ. 8. n. 3. fol. 49.

Feudum nouum dicitur Rex facere de nouo cōcedendo, & dando nouam formam, etiam elargando, licet confirmet aliam formam ſub clauſula iuris francorum, & aſſignatur ratio. conſ 9 n. 19. fol. 57.

Feudum nouum, & hæreditarium ſicut poteſt in totum alienari; ita poteſt in præiudicium fæminarum diſponi, & decerni alius modus in ſuccedendo, excludendo illas. conſ. 17. n. 7. fol. 141.

Feudum an dicatur nouum, ſi in conceſſione dicitur (de nouo concedimus) & de differentia ſi dicatur (quatenus opus eſt de nouo concedimus) & (ſimpliciter de nouo concedimus) conſ. 23. n. 20. fol. 200.

Feudum non dicitur nouum, niſi ſpecificè ita dicatur, non obſtante, quod apponantur nouæ condictiones, & pacta, etiam dato quod vocati fuerint in noua conceſſione baſtardi Ibidem nu. 21 ampl. n. 22. Sed quid ſi in priuilegio dicatur, quod ex nunc in antea ſit dominus, an dicatur nouum. n. 23.

Feudum nouum licet dicatur reſpectu acquirentis, vel propter nouas conuentiones, & pacta, tamen in non mutatis ſtantur forma prima. Ibidem nu. 8. fol. 198.

Feudum nouum an dicatur, ſi ob rebellionem eſt deuolutum ad Regem, & exinde iterum concedatur. Et quid ſtante aſſertiono Regis in priuilegio noua conceſſionis Ibidem nu 15. 17. 18. & 19 fol. 200.

Feudum ſi propter felloniam domino ſit deuolutum, & exinde vaſſallo delictum remittatur, & illud recuperet, an nouum dicatur, vel antiquum remaneat Annot. ad d. conſ 23. n. 1. cum ſeq. & per totam. fol. 205.

Feudum. In feudo antiquo, ad quod admittuntur fæminæ, non poteſt alterari forma, excludendo illas, & ſi concedatur poſtergatio, hoc eſt reſpectu ætatis, non gradus. Et quid ſi ita fuit obſeruatum in familia, an ex tali obſeruantia cenſeatur mutata forma. conſ. 7. nu. 13 & 14. fol. 41.

Feudum ſub qualitate hæreditaria non poteſt haberi abſque iure hæredis. conſ. 9. num. 17. fol. 56.

Feudum ſub forma (pro te & hæredibus de tuo corpore) dicitur in forma mixta, & ſecundum opinionem in Regno indubitatam, eſt ſub forma ſtricta, licet cum qualitate hæreditaria. Et licet non poſſit extra deſcendentes diſponi, poteſt tamen in quem voluerit ex deſcendentibus diſponi à feudatario. Ibidem n. 28. fol. 58.

Feudum. In feudo cum clauſula iuris francorum licet non poſſit fieri poſtergatio, ſed debeat primogenitus ſuccedere, attamen ſecus in Regno eſt in primo acquiſitore. Ibidem. nu. 29. fol. 59.

Feudum. In feudorum ſucceſſione ab inteſtato, qualiacunque ſint, attenditur ius francorum, ex diſpoſitione Capitul. *Volentes, ibidem nu. 30.*

Feudum. In feudi ſucceſſione ſint ſi plures vocati, cenſentur vocati ordine ſucceſſiuo, & aſſignatur ratio conſ. 10. nu. 16. fol 72.

Feudum. In feudi ſucceſſione præferenda eſt amita ſecundogenita nepoti, filio primogenita, & aſſignatur ratio, & hoc ſtante capit. Si aliquem, non obſtante capit. 118. Caroli, nec in diſpari gradu eſt attendenda maſculinitas. conſ. 11. n. 8 & 9 fol. 84.

Feudum vendi, & alienari poteſt pro dote de paragio debita ſorori, & aſſignatur ratio. conſ. 15. nu. 2. fol. 127. ampl. etiam profructibus. nu. 6.

Feudum poteſt adiudicari per creditorem, etiam ſi eſſet ex pacto & prouidentia, & in vita feudatarij per creditorem poſſideri, maxime in Regno Siciliæ, in quo per capitul. Volen-

tes

tes, intelligitur aſſenſus Regis interuenire. Idem. n. 10. fol. 127. Intellige, & declara vt in conſ. 30 nu. 10. & 11. fol. 242.

Feudum poteſt alienari per Feudatarium licet ex pacto & prouidentia, & durante eius vita per agnatum non poteſt impediri talis alienatio. Ibidem. nu. 14.

Feudum ſub forma (pro te & hæredibus ex legitimo corpore) poteſt transferri in remotiorem. tex. ibidem nu. 16.

Feudum ab inferiore à Rege an poſſit dari, vt in eo ſuccedatur aliter quàm ſit diſpoſitum, & quod in hac quæſtione Andr. in capit. 1. de eo qui ſib. & hæred. loquitur in feudo pacti, ſecus autem erit in feudo nouo, & hæreditario. conſ. 16. nu. 2. fol. 133. & conſ. 17. nu. 6. & 7. fol. 141.

Feudum. Pro feudi recuperatione prætium ſolutum à fratre, vel alio ſucceſſore debet reſtitui. Ibidem. nu. 5. fol. eod.

Feudum. In feudum an poſſit concedere Baro territorium burgenſale de iure communi, ſed quid in Regno, in quo ſolus Rex poteſt infeudare. quid de excadentijs. conſ. 18. nu. 27. & 28. fol. 153.

Feudum, non apparente forma, an præſumatur ſub forma ſtricta. Ibidem nu. 32. fol. 154.

Feudum an poſſit eſſe in re mobilis, ita vt herbagij iure conceſſo in feudum, cenſeatur tota res conceſſa in feudum. Ibidem n 34. & 37.

Feudum poteſt conſtitui in redditibus, penſionibus, & alijs ſimilibus, quæ de per ſe in abſtracto conſiderantur. Ibidem n. 37. fol. 155.

Feudum. In feudum poteſt eſſe ius pedagij, ſeu iuriſdictio, & in allodium territorium; & licet ius pedagij præſumeretur feudale, ſi caſtrum ſit feudale, tamen non è contra. Ibidem. nu. 38.

Feudum dicitur reſtitutioni ſubiectum poſt mortem vltimi. conſ. 19. num. 30. fol. 167.

Feudum. In feudis cum clauſula iuris francorum quis nam debet ſuccedere, filia primogeniti, cui fuerunt refutata feuda, an ſecundogenitus. conſ. 21. nu. 1. fol. 177.

Feudum tenetur reſtituere feudatarius primogenito quando viuitur iure francorum. Ibidem nu. 6. fol. 178.

Feudum præſumitur translatum ſub eadem forma, ſub qua eſt, alio non apparente, data alienatione in extraneum, & ſemper feudum tranſit ſub eadem lege, & forma. conſ. 23. nu. 2. fol. 198.

Feudum ſub forma ſtricta, ſi alteri detur qualiter datum intelligatur. Ibidem n. 4. & 10. fol. eod.

Feudum ſub forma conceſſum (pro te & filijs, & quibus volueris) nõ per hoc alteratur forma ſtricta & aſſignatur ratio Ibidem nu. 6.

Feudum ſimpliciter conceſſum, cenſetur pro recipiente, & ſuis. Ibidem nu. 11 fol. 199.

Feudum dicitur improprium ſtante conceſſione (pro te, & hæredibus, & cui volueris) & ideo non regulatur à regulis feudalibus, & cenſetur ſimpliciter alienabile. Ibidem n. 12.

Feudum habens naturam impropriam non facta diſpoſitione per vaſſallum tranſit ad maſculos, & poſt mortem vaſſalli attenditur recta & propria natura feudi, non obſtante alteratione prædicta conceſſionis, & formę. Ibidem num. 14.

Feudum. In feudi ſucceſſione de natura feudorum fœminæ vel penitus excluduntur, vel admictuntur in ſubſidium ob defectum omnium maſculorum, propterea in feudi conceſſione, facta pro maſculis, & fœminis, fœminæ tunc admictuntur, quando non extant maſculi, & quid in Regno ſeruetur. conſ. 24. num. 2 fol. 208.

Feudum. In feudi ſucceſſione de conſuetudine feudorum, dum ſupereſt maſculus, non admictitur fœmina, etiam potioris gradus conſ. 25. num. 19. fol. 214.

Feudum ſecundum Siculos dicitur eſſe pacti, & prouidentiæ ſi concedatur ſub forma (pro te & hæredibus, et ſucceſſoribus tuis) quod mixtum affirmant: ſecundum vero Neapolitanos hæreditarium appellatur. Anno. ad conſ. 6. n. 5. & 6. fol. 34. & ad conſ. 8. n. 4. fol. 50. & ad conſ. 9. n. 2. fol. 62.

Feudum formæ mixtæ licet non poſſit in præiudicium ſucceſſoris alienari, poteſt tamen vni ex vocatis relinqui Ibidem. n. 7. in eoq. feudo tantum ætas poteſt poſtergari, quod non liceret, ſi adeſſet clauſula iuris francorum. n. 8.

Feudum pacti, & prouidentiæ poteſt ſtare tanquam genus & ſpecies feudorum. Annot. ad conſ. 9. n. 1. fol. 62.

Feudum aliud ex pacto & prouidentia hæreditarium: aliud non hæreditarium ex pacto & prouidentia. Ibidem n. 5. fol. eod. Et quod dicatur. Annot. ad conſ. 12. nu. 16 fol. 99.

Feudum ex pacto & prouidentia ſecundũ Neapolitanos quod dicatur. Ibidem n. 6. & quid in hoc ſentiunt Siculi nu. 7. 8. & 9.

Feudum conceſſum (pro te, & hęredibus) in Regno dicitur hęreditarium, & ad quoſcunque hęredes tranſitorium. Ibidem. num. 13. fol. 63.

Feudum dicitur mixtę formę, vbi verbo) hęredibus) aliquid annectitur quod ad hęredes ſanguinis ſe reſtringat. Ibidem nu. 15.

Feu-

Feudum tranſitorium ad quoſcumque hęredes dicitur improprium Ibidem nu. 16.

Feudum aliud hęreditarium abſolute; aliud non abſolutè. Ibidem. n. 17.

Feudum hęreditarium quod eſſe dicant Neapolitani: Ibidem nu. 18.

Feudum In feudo mixto quilibet hęres non poteſt ſuccedere, ſed qui ſanguinem à primo inueſtito recognoſcit. Ibidem nu. 19.

Feudum. in feudo mixto Neapolitani faciunt pręualere qualitatem hęreditariam qualitati ſanguinis. At contra Siculi. Ibidem nu. 20. *et* 21.

Feudum mixta formę non dicitur hęreditarium omnino. Ibidem no. 22.

Feudum. In feudo mixto concurrere debere qualitatem hęreditariam ab vltimo moriente, aiunt Neapolitani: Siculi vero ſufficere eamdem habere à primo inueſtito mediante perſona vltimi, tuentur. Ibidem n. 23.24.25.26.*&* 27.

Feudum. De feudo pacti, & prouidentię non hęreditario iure loquentia, habere locum in feudo hęreditario, affirmant Neapolitani. Annot. ad conſ. 9. 40 *fol.* 66.

Feudum conceſſum (pro te, & hęredibus de tuo corpore) dicunt hęreditarium Neapolitani, proindeque multa inferunt, in quibus non conueniunt Siculi. Ibidem nu. 42.

Feudum conceſſum pro maſculis, & his deficientibus pro fęminis, ſi reperiatur filia decedentis, & filius fratris, an ad filiam potius quàm ad filium fratris peruenire debeat. Annot. ad conſ. 11. *n.* 5.6.7.8.*&* 9. *fol.* 86.

Feudum cum viuitur iure francorum ad ſolũ primogenitum ſpectat. Ibidem n. 23. *fol.* 88.

Feudum an & quando poſſit ab alio acceptari, repudiata hęreditate. Vide Agnatus.

Feudum duas naturas ſortiri poſſe affirmatur. Annot. ad conſ. 12. *nu.* 15. *fol.* 99.

Feudum, ex pacto & prouidentia familiare quod dicatur. Ibidem nu. 21. *fol.* 100.

Feudum paternum non hęreditarium ex pacto, filijs debitum eſſe dicitur, etiam ſi hæredes nõ ſunt patris. Ibidem. nu. 38. *fol.* 103.

Feudum paternum, & antiquum in plures ſpecies diuiditur. Ibidem nu. 52. *fol.* 99. *& proprie quod dicatur.* 54.

Feudum omne ex pacto & prouidentia concedentis, & recipientis dici poteſt. Sed proprie quod dicatur. Ibidem nu. 53. *fol.* 104.

Feudum mixtum quod dicatur. Ibidem n. 55.

Feudum hęreditarium, & pacti an inter ſe differant. Ibidem nu. 56.

Feudum hęreditarium an detur de iure communi feudorum. Ibidem nu. 57.

Feudum omne, hęreditarium dici poſſe, Siluan. affirmat. Ibidem nu. 58.

Feudum omne, ex pacto appellari dicit Oſaſc. Ibidem nu. 58.

Feudum quoddam eſſe ex pacto & prouidentia: quoddam vero hæreditarium communiter affirmatur. Ibidem d n. 58.*&* 59.

Feudum hæreditarium aliud eſt antiquum, ſiue paternum: aliud vero nouum: aliud omnino hæreditarium, & quæ ſint, declaratur. Ibidem nu. 62.*&* 63 *fol.* 105.

Feudum omnino hæreditarium vt de alia re allodiali iudicatur. Ibidem nu 66.

Feudum ſub forma capitul. 1. *An agnat. an ſit reale, vel perſonale, & an hæreditarium, vel pacti, & an ad illud citra ius, & nomen hæredis deſcendentes admittantur. Ibidem. nu.* 76. 77.78 *&* 79. *fol.* 107.

Feudum concedere tibi & hæredibus, vel tibi, filijs, & hæredibus, idem eſſe videtur. Ibidem num. 81.

Feudum non poſſe alienari abſque domini conſenſu, non procedit ſi pro onere feudi celebraretur alienatio. Ibidem nu. 88. *fol.* 108.

Feudum an, & quando poſſit alienari vel obligari pro dote reſtituenda. conſ. 11 *nu* 12.14. *&* 15. *fol.* 90.*& Annot ad d. conſ.* 12 *n.* 101. *&* 104. *& quid ſeruetur in Regno nu.* 103. *vſque ad finem. Sed quid pro dote conſtituenda. Annot. ad d. conſ.* 12. *n.* 98.99.*&* 100. *fol.* 109.

Feudum ammiſſum propter fellon iam cui debeatur Annot. ad conſ. 13. *nu* 29 *cum ſeqq. vſque ad finem fol.* 118.

Feudum an ſine conſenſu domini poſſit alienari. Annotat. ad conſ 14. *n.* 1.2.*&* 3. *fol.* 124.*& ad conſ.* 22 *n.* 39. *fol.* 190. *Quid ſi adeſt clauſula (reſeruato aſſenſu domini, & non aliter nec alio modo) nu* 4.*&* 5. *ſed quid hodie ſeruetur in Regno vide n.* 6.

Feudum abſque fidelitate conſiſtere non valet, licet iuramentum fidelitatis remitti poſſit. Annot. ad conſ. 17. *n.* 11. *fol.* 143.

Feudum de iure francorum ſi vendatur cum conſenſu primogeniti, qui exinde moriatur, an alius veniens poſt eum poſſit illud reuocare Annot. ad conſ. 22. *n.* 15. *fol.* 178.

Feudum per inueſtituram acquiritur. Ibidem n 23 *fol.* 187.

Feudum ex pacto & prouidentia an iure hæreditario deuoluatur. Ibidem n. 69. *fol.* 195.

Feudum hæreditarium defertur tranſmiſſione: non hæreditarium vero ſucceſſione. Ibidem nu. 70.

Feudum pecunia emptum an proprie feudum di-

dicatur, & illi fœmina ſuccedere poſſint. Annot. ad conſ. 28. num. 1. 2. 3. 4. & 5. & quaſi per totam fol. 233.

Feudum pecunia emptum regulis feudalibus non aſtringitur, ac de illo acquiſitor ad libitum diſponere poteſt. Ibidem n. 7. 8. & 9.

Feudum ſi conſenſu Regis per patrem detur ſecundogenito, an primogenito vita & militia, vel potius legitima debeatur. Ibidem n. 12. in fine. fol. 234.

Feudatarij diſpoſitio non praiudicat agnatis non conſentientibus. conſ. 20. n. 11. fol. 174.

Feudatarius, cui fuit data licentia alienandi feudum per Regem, non poterit illud reuocare vigore conſtitut. conſtitutionem, Diuæ memoriæ. conſ. 3. nu. 16. fol. 16.

Feudatarius dicitur miles, & an fœmina feudataria iure militari teſtari poſſit. conſ. 9. num. 4. fol. 52.

Feudatarius cum dicant habere duo patrimonia, ſi feudum ab ipſo fueret emptum, & teſtatur in genere de bonis ſuis, an dicatur deceſſiſſe teſtatus etiam in feudalibus. conſ. 28. num. 1. fol. 232.

Feudatarius poteſt in vita feudum refutare. Annot. ad conſ. 22. nu. 64 fol. 195. declara vt num. 65.

Fideicommiſſarius poteſt impedire alienationem factam per grauatum, in vita ipſius grauati, qui poteſt ad eius vitam imponere ſeruitutem, quam vult. conſ. 16. nu. 13. f. 129.

Fidei commiſſo ſubiecta in ſubſidium poſſunt pro reſtitutione, vel conſtitutione dotis obligari conſ. 12. n. 13. fol. 95.

Fideicommiſſum. In fideicommiſſo non attenditur qualitas hæreditaria, quia ſucceditur teſtatori conſ. 25. n 24. fol. 217.

Fideicommiſſum an valeat in donationibus conſ. 29 n. 10. fol. 237.

Fideicommiſſum condictionale non poteſt fideicommiſſario ante condictionis euentum reſtitui, & aſſignatur ratio. Annot. ad conſ. 22. nu. 55. & 56. fol. 194. declara vt n 64.

Filia excluſa à ſucceſſione an dicatur excluſa à legitima. Et quid in filio Annot. ad conſ. 16. n. 11. fol. 135.

Filia an ſit immictenda in poſſeſſionem pendente controuerſia inter eam, & agnatos in ſucceſſione feudi. Annot. ad conſ. 18 nu. 11. & 12. cum ſeqq. vſque ad finem. fol. 157.

Filia teſtatoris, ſtante maſculo, à maioratu non excluditur. Annot. ad conſ. 25. num. 11. fol. 219.

Filiam, ſeu ſororem in capillo exiſtentem, quamuis natu minorem, ſororibus coniugatis, atq; dotatis in ſucceſſione feudi eſſe præferendam, Regni conſtitutiones affirmant, quod intellige in viuentibus iure francorum. Annot. ad conſ. 26. nu. 3. 4. 5. & 7. fol. 223. & de ratione nu. 6.

Filiæ innuptæ & maritatæ de iure Longobardorum omnes ſimul ad feudi ſucceſſionem admictuntur. Ibidem n. 4.

Filij ſubingreſſio in ſucceſſione ab inteſtato in locum patris conceditur, tàm in deſcendentibus, quam in tranſuerſalibus. Annot. ad conſ. 10. n 2. fol. 69. Quid dicendum ſit in fideicommiſſis, dubia eſt quæſtio n. 3. & quid quando relictum eſt familiæ. vel fuerit dictum, ſalua gradus prærogatiua, aut fuerit vocatus proximior n. 4. Sed quid ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo n. 6.

Filij, patre emente feudum indiuiſibile, an tantum deducere poſſint de hæreditate patris, quanti valet feudum, competens primogenito. Annot. ad conſ. 22. n. 23. fol. 188.

Filiorum appellatione non eueniunt fœminæ conſ. 25. n. 11 fol. 212.

Filiorum maiorum appellatione veniunt nepotes, & pronepotes in infinitum. conſ. 6. nu. 12. fol. 30.

Filius, repudiata hæreditate patris, acceptare feudum non poteſt, agnato tamen permictitur Annot. ad conſ. 9 n. 31. fol. 65.

Filius tenetur ad ſatisfationem funerum impenſarum, & legatorum pro anima patris. Ibidem nu. 32.

Filius quando arctatur eſſe hæres vltimi morientis, poteſt habere feudum, repudiata hæreditate patris, vbi de intellectu verborum Petr. de Greg. Ibidem nu. 36.

Filius in marioratu locum patris ingreditur. Annot. ad conſ. 10. nu. 11. fol. 74.

Filius non ingreditur locum patris quando ſtatutum proximiorem vocat. Ibidem num. 28. 29. & 30. fol. 76. Quod clarius eſt ante capitul. Si aliquem, nu. 30. & 31. & quid ſtantibus capitulis nouiſſimis nu. 32.

Filius maſculus ſi ad feudi ſucceſſionem, propter fœminæ excluſionem, vocatus reperiatur, de eo, qui eiſdem gradus, & lineæ ſit, intelligi debet. Annot. ad conſ. 11. nu. 49. fol. 91. Idemq; ſi omnes fœminæ feudi natura excluderentur. nu. 50.

Filius quando teneatur ſuper feudo creditoribus hæreditarijs, non obſtante confectione inuentarij Annot. ad conſ. 12 n. 8. & 9. fol. 98.

Filius neceſſariò hæres patris eſſe dicitur, & aſſignatur ratio. Ibidem 19 fol. 99.

Filius poteſt habere feudum pacti abſq; eo quod hæres patris ſit. Ibidem n. 20. limit n. 24.

Filius ſuccedens in feudo, ad quæ onera teneatur.

I N D E X.

tur.Ibidem n.91.92.& 93.fol. 108.

Filius, viuo patre, dicitur inueſtitus, & feudum poſſidere. Annot.ad conſ.18. num. 2. fol. 156.

Filius venit ad hereditatem patris continuotiué.Ibidem.nu.16 fol. 157.

Filius, viuente patre,rerum paternarum dominus eſſe cenſetur.Ibidem n.20. & conſ.2. n.9. prope finem. fol. 11.

Filiatio probatur ex nominatione concurrentibus inditiis.conſ.23.n.38.fol. 194.

Forma qualis ſit feudi, licet ſtandum ſit inueſtituræ antiquæ, tamen ſi per ſpatium tanti temporis, cuius memoria non ſit in contrarium, apparet forma mutata, tali mutationi ſtandum eſt,quod etiam procedit quādo de communi conſenſu quorum intereſt diſcederetur à forma. conſ.6.num.5. fol.27. ſed contra nu.11.

Forma pro ſe & filijs maſculis ſimpliciter, differt ab illa, in qua ſit adiecta clauſula iuris francorum.Ibidem nu.6.

Forma originalis ſemper eſt attendenda,& per recognitionem non mutatur, ſi aliter apparet de forma.Ibidem n.8.

Forma feudi pro ſe & heredibus cum clauſula iuris francorum non excludit fœminas, niſi in eodem gradu eſſet prærogatiua ſexus. conſ. 7 n.1.fol. 37.

Forma iuris francorum tacitè ineſt in feudorum ſucceſſione ab inteſtato, & dato quod vaſſallus primus acquiſitor poſſet diſponere, tamen non facta diſpoſitione ſtatur formæ, tacitè introductæ à lege, & an tunc ſucceſſor ab inteſtato in feudo poſſit ex teſtamento aliud in contrarium ſtatuere.Ibidem num.9. fol. 30.

Forma ſtricta,& forma ex pacto & prouidentia, idem eſt in Regno Siciliæ conſ.15. num.1. fol. 127.

Forma non poteſt mutari in feudis cum clauſula iuris francorum per feudatarium,excludendo fœminas.conſ.21.n.19 fol. 180.

Forma feudi ſtricta non alteratur propter licentiam diſponendi,& teſtandi,& tunc cenſetur forma mutata, quando in totum ſubſtantialia mutarentur.conſ. 23. num. 7. fol. 198.

Forma vt dicatur mutata debet fieri mutatio in ſubſtantialibus.Ibidem n.25 fol. 201.

Forma aliquando attenditur ſub qua ſemper vixerunt feudatarij, alio non apparente. Ibidem n.30 fol. 202.

Forma feudi nulla apparente,præſumitur in forma larga, & hereditaria,non obſtantibus Regni capitulis.conſ.29.n.7 fol. 237.

Forma feudi qualis ſit, ſi in inueſtitura reperiantur verba (ita vt viuant iure francorū) alia fuit quæſtio inter Siculos. Annot. ad conſ.5.n.1. fol.24. quidue fuerit à Neapolitanis tentum n.2. Rurſus quid dicendum ſi in inueſtitura reperiatur clauſula degenerans naturam feudi n.3. & quid ſi fuerit conceſſa facultas alienandi.n.4.

Forma feudi penes vnum, dicitur eadem penes alium, qui feudum emerat. Annot. ad conſ.8. n.3.fol. 50.

Forma tamquam lex feudi ſeruari debet, & prouidentia pacti dicitur, vnde feudum ex pacto & prouidentia.Annot.ad conſ. 9. nu.4. fol. 62.

Forma feudi pro heredibus maſculis, & his deficientibus, pro fœminis: & forma pro heredibus maſculis,& fœminis, vel pro heredibus vtriuſque ſexus, an æquiparentur.Annot.ad conſ.11.n.15.& 16.fol. 87.

Forma feudi pro te & heredibus tuis, vel pro te,& filijs tuis, idem eſſe videntur Annot. ad conſ.12.n.56.fol. 104.

Forma feudi, & forma formalis quæ ſint.Annot. ad conſ.17.n.3.& 9.fol. 141.

Formam feudis dare, ſpectat ſolum ad Regem & non ſunt inſpicienda verba contrahentium. conſ.5.n.4 fol 23. & conſ.18.nu.18 fol.153.& conſ.23.n.3 fol. 198.

Formam mutare poteſt, etiam cum clauſula iuris francorum, primus acquiſitor. conſ. 6. n.7.fol. 28.

Formam nouam tradere non poteſt primus acquiſitor, licet ex licentia capitul. Volentes, poſſet alienare feudum; & ſi in prima forma erant incluſæ fœminæ, non poteſt ipſe eas excludere,& aſſignatur ratio.conſ.7.n.10. 11.& 12.fol. 39. & ſeq.

Formam an poſſit reſtringere primus acquitor non rei.ſed ipſius formæ,excludendo maſculos remotiores.Ibidem n.12.fol. 40.

Formam feudi poteſt mutare Rex, ſtante conſenſu primi acquiſitoris conſ. 9.num.22 fol. 54.

Formam feudi pro te & liberis & formam pro te & heredibus differre dixit. Andreas Annot. ad conſ.9 n.30.33.34. & 35.fol. 61.

Formæ non tenetur ſtare primus acquiſitor in quibuſcumque feudis, ſecundum indubitatam opinionem in Regno. conſ.9. num.14. fol. 63.

Formæ primæ ſtandum eſt, non apparente alio priuilegio.conſ.10.n.10. fol.70. Idem in hijs,in quibus per nouam formam non fit alteratio antiquæ formæ conſ.23.n.9.fol. 199.

Frater vterinus,donec ſupereſt maſculus à primo inueſtito deſcendens, ad feudum non eſt

ad-

admiſtendus: annot. ad conſ. 11 nu. 32. & 33. fol. 89. vbi de intellectu Capitul, Si aliquem, & num. 34 & 35.
Fratres ſancti Franciſci ſunt incapaces relicti annui pro alimentis, etiam ſi ſit pro modico tempore. conſ. 27. nu. 5. fol. 226.
Fratres ſancti Franciſci in computatione legitima filiorum, non faciunt partem, nec inter filios numerantur, & aſſignatur ratio Annot. ad conſ 27. n. 11. fol. 210.
Fratres ſancti Franciſci tàm in communi, quã in particulari nihil habere poſſunt, adeo vt licet hortos, domus & ſacras ędes habeant, illorum tamen dominium penes Romanam Eccleſiam reſidet. Ibidem.
Fratres ſancti Franciſci ſi aliquid à pijs fidelibus recipiant, habent illi Ius repetendi, quia dominium non transfertur. Ibidem.
Fratres ſancti Franciſci etiam in rebus ad vitæ ſubſtentationem neceſſarijs vſum tantum habere dicuntur. Ibidem n. 14.
Fratres ſancti franciſci nedum ſunt incapaces hæreditatis, & ſucceſſionis verum etiam & earum ęſtimationis. Ibidem n. 15. ampl. nu. 16. & 17.
Fructus veniunt in petitione legitimæ. Annot ad conſ 15. n. 15 fol. 131.
Fructus dotis. Vide. Dotis.

G

GAbriel conſ. 14. loquens de ſucceſſione auię, declaratur conſ. 10. n 1. fol. 67.
Gozad. conſ. 4 declaratur. conſ. 7. nu. 15. 16 & 17. fol. 42.
Gradus prærogatiua in Regno ſexus qualitate, ac etiam alijs potentior eſſe dicitur. Annot. ad conſ. 11. n. 13. & 26. fol. 86. & ad conſ. 25. n. 10. fol. 218.
Gradus vocem, nihil aliud, quàm ordinem innuere, ſeu dignitatem, & honorem ſignificare dicimus. Ibidem n. 41. & 42. fol. 90.
Gradus plures ſubſtitutionum an in feudis fieri poſſint Annot. ad conſ. 17. n. 1. fol. 142.
Grauatus reſtituere per fideicommiſſum ad tempus, ante tempus in præiudicium aliorum vocatorum non poteſt reſtituere. conſ. 20. n. 9. fol. 173. & conſ. 21. n. 5. & 9. fol. 178. & de ratione. n. 10.
Grauatus poteſt in vita reſtituere niſi alteri præiudicium inferatur. Annot. ad conſ. 22. nu. 62. & 63 fol. 194. & 195.

H

HAeredes plures non poſſunt conueniri inſolidum, niſi in actione hypotecaria. conſ. 12 n. 2. & 9 fol. 92.
Hæredes ſi duo reperiantur alter in feudalibus: alter verò in allodialibus, an poſſit vnus, vel alter inſolidum conueniri a creditoribus hæreditarijs, aut pro ratha. Annot. ad d. conſ. 12. nu. 94. 95. & 97. fol. 109. & de ratione nu. 96
Hæredibus duobus contendentibus, ac petentibus ſe immitti in poſſeſſionem, prius diſcutienda ſunt merita proprietatis. conſ. 19. nu. 17. fol. 164.
Hæredis ſuper bonis proprijs non poteſt fieri exequutio, ſi bona defuncti obtulit hæres. conſ. 12. n. 11. fol. 94.
Hæredis nomen in materia feudali, de iure feudorum maſculum comprehendit. Secundum conſtit. Regni maſculum, & fœminam, ſeruata prærogatiua ſexus, & gradus. Et per capitul Volentes, omnes hæredes etiam extraneos. conſ 5. nu. 2. fol. 22. & Annot. ad conſ. 9. n. 17. fol. 65.
Hæres quæ remedia habeat ad nanciſcendam poſſeſſionem tam ex teſtamento, quam ab inteſtato. Annot ad conſ. 18 n. 3. 4 & 5 fol. 157.
Hæres vnus ex pluribus, vt in caſu mortis ſolus ſit obligatus, non poteſt pacto firmari. conſ. 12. n. 3. fol. 92.
Hæres quantumcumque fuerit confeſſus ſe hæredem inſolidum, ſi appareat de contrario, non tenetur niſi pro parte hæreditaria. Ibidem n. 4. fol. eod.
Hæres in feudalibus repreſentat in totum perſonam defuncti. Ibidem n. 5.
Hæres non eſt neceſſe vt ſit vltimi morientis, vt tanquam agnatus ſuccedat in feudis. Ibidem nu 7.
Hæres vnius vniuerſalis in allodialibus, & in feudalibus alius peculiaris ſi reperiatur, quis eorum teneatur ad debita Ibidem n. 10. f. 94.
Hæres an cenſeatur inſtitutus etiam in feudalibus, ſtantibus illis verbis in inſtitutione (& demum in toto eo, de quo poteſt diſponere) an tunc dicantur illa verba reſtrictiua. conſ. 18. nu 5. & 8. fol. 146.
Hæres quantumcumque inſtitutus in re certa cum dictione taxatiua, ſi in alijs rebus alium teſtator non fecerit hæredem, contra voluntatem teſtatoris lex facit illum hæredem vniuerſalem in omnibus bonis iure accreſcendi, & aſſignatur ratio. Ibidem. num. 9. fol. 147.

ampl. in Barone. nu. 10.

Heres præſumitur dominus ſicut defunctus. Annot. ad d. conſ. 18. n. 15. fol. 157.

Heres quilibet ſicut defunctus dominium habere dicitur. Ibidem n. 20.

Heres nemo poteſt eſſe viuentis. Annot. ad conſ. 22. nu. 67. fol. 195.

I

ILlegitimatis quæſtio ſi principaliter fuit tentata, facit vt debeat in cauſa ſuperſederi. conſ. 18. nu. 26. fol. 152.

Indeffinita loquutio in materia fauorabili, æqui pollet vniuerſali. Annot. ad conſ. 11. num. 30. fol. 99. Sed quid in expulſione colonorum. vide poſſeſſio.

Inſinuationem an requirat refutatio, ſeu donatio feudi, facta in proximum ſucceſſorẽ in præiudicium tertij. conſ. 29. n. 6. 11. & 12. fol. 236. & 237.

Inſtantia dicitur finita facta tranſactione & ceſſione litis hinc inde, conſ. 14. n. 1. fol. 120.

Interdicta poſſeſſoria heredi competentia tria eſſe dicuntur, & quæ ſint, & quid operentur. Annot. ad conſ. 18. n. 6. 7. & 8. fol. 157. Sed quid in feudis n. 9. & 10. cum ſeqq. & quaſi per totam.

Interdictum. In interdicto retinendæ admictitur exceptio proprietatis incontinenti probanda conſ. 19. nu. 11. fol. 163.

Interpretatio extenſiua an liceat in ſtatutis à ratione finali tacita, vel expreſſa. Annot. ad conſ. 10. n. 38. & 39 fol. 70.

Interpretatio extenſiua non fit in ſtatutis, in quibus non adeſt vnica, & expreſſa ratio finalis. Ibidem n. 42. 43. & 44. fol. 77.

Interpretatio extenſiua regulariter non fit in ſtatutis correctorijs. Et quid ex tacita ratione dicendum ſit. Ibidem. n. 45. 46. & 47 Sed quid quando multiplex aſſignari poteſt ratio. Ibidem n. 48. & quæ differentia ſit inter expreſſam, & tacitam rationem. n. 49. 50. & 51. Et quando vnica præſumenda ſit ratio. n. 52.

Interpretatio extenſiua ex tacita ratione non fit. Ibidem n. 53. & 54. & quando ratio præſumatur impulſiua, vel finalis. Ibidem n. 55.

Interpretatio extenſiua in ſtatutis non fit ratione præſumpta, ratione incertitudinis. Ibidem. nu. 65.

Inuentarij clauſulæ & proteſtationes iuuant, conſ. 12. n. 8. fol. 93.

Inuentarij confectio non iuuat hæredem in feudo hæreditario. Annot. ad conſ. 9. n. 12. fol. 63.

Inueſtitura, & teſtibus receptis parte incitata non probatur quis eſſe de deſcendentibus, & filijs. conſ. 7. n. 18 fol. 43.

Inueſtitura ſequens licet cenſeatur facta ſecundum conditiones appoſitas in prima, & ab ea non ſit recedendum, niſi ex conuentione fuerit expreſſè actum, tamen in caſu iſto ſtandum eſt ſecundæ. in qua non aderat clauſula iuris francorum, ſi in ſecunda fuerit inſertus tenor primæ, quia tunc ex certa ſcientia cenſetur receſſum à prima, & tunc ſufficit tacitus conſenſus Regis, & vaſſalli primi acquiſitoris conſ. 8. nu. 1. fol. 48.

Iudex poteſt authoritatem præſtare confirmando donationem à ſe factam. conſ. 9. n. 23. fol. 57.

Iuramento non obſtante procedit ſtatutum ſuper contractu iurato diſponente, quando eſt editum pro beneficio publico, & pro ſeruitio Regis, & tunc non ſeruatur iuramentum, vbi verſatur publicus fauor, & vtilitas. conſ. 12. nu. 21. fol. 96.

Iuramentum nõ tranſit ad ſucceſſores ex fideicommiſſo & ex pacto infeudis. Ibidem n. 20.

Iuramentum. In iuramento aſſecurationis ſemper eſt exceptum ius ſuperioris. conſ. 13. nu. 7. fol. 111.

Iuramentum fidelitatis poteſt vaſſallo remicti. Annot. ad conſ. 17. n. 11. fol. 143.

Ius accreſcendi datur ex inſtitutione vniuerſali facta in allodialibus, licet fuerit dictum (exceptis feudis) ſi inſtitutio particularis in feudis fuerit effecta caduca ob mortem inſtituti ante teſtatorem. conſ. 10. n. 11. fol. 70.

Ius accreſcendi non poteſt prohiberi per militem ſi non iure militari teſtatus eſt. Ibidem nu. 15. fol. 72.

Ius francorum habet locum in ſucceſſione feudi ab inteſtato. conſ. 7. nu. 8. fol. 39.

Ius francorum recipit interpretationem in Regno, vt fœminæ excludantur à maſculis exiſtentibus in eodem gradu, non autem ab illis, qui in remotiori gradu reperientur. conſ. 24. num. 1. fol. 207.

Ius francorum ſi ſeruari teſtator voluit, eoq; iure viuere ſubſit, cenſetur vocatus primogenitus; fœminæ tamen ſunt vocatæ cum prærogatiua gradus. Et quid in allodialibus. cõſ. 25. n. 3. 4. & 5. fol. 211. Sed contra nu. 16.

Ius francorum nihil aliud eſſe dicitur, quàm prærogatiua primogeniti; quo admiſſo ad ſucceſſionem, cæteri repellentur Annot. ad conſ. 11. nu. 23. fol. 88.

Ius patronatus legatum abſque licentia Epiſcopi eſt nullum, niſi Epiſcopus conſentiat, qui poteſt

Digitized by Google

poteſt poſt mortem legantis conſentire, et interim poteſt fiert præſentatio. conſ. 3. nu. 17. fol. 16.

Ius tertij à conuento poteſt allegari, etiam quod per hoc nulla actio competat, quod ſecus eſt in actione. conſ. 7 n. 16 fol. 42.

L

LEgitima. In legitima an habeat locum ius accreſcendi, vt portio renunciata per vnū ex filijs accreſcat alijs filijs, vel potius patri et hęredi, vbi de communi opinione conſ. 17. nu. 1. fol. 139.

Legitima debetur ſuper feudo emptitio, in pecunia tamen, fratribus, et ſororibus. conſ. 28. n. 4 fol. 232.

Legitima non ex corpore feudi, ſed de eius valore detrahitur. Annot. ad d. conſ. 28. n. 10. et 11. fol. 233. et 234.

Legitima ſuper feudo ad primogenitum ſpectante, an et quanta fratribus excluſis illa debeatur. Ibidem d. n. 10. et 12.

Legitimam non tenetur auus relinquere nepotibus, ſi tempore mortis non teneant nepotes primum gradum, & locum. conſ. 17. num. 8. fol. 141.

Lex vt tollatur per non vſum, debet non vſus habere implicitum contrarium vſum. conſ. 12 n. 18. fol. 96.

Lex noua quod debeat intelligi ſecundum terminos legis antiquæ, quomodo ſit intelligendum conſ. 22. n. 18. fol. 185,

Lex. Leges nullam pati debent reſtrictionem. Annotat. ad d. conſ. 22. n. 53. in fine. fol. 193.

M

MAior natu ſi in teſtamento vocetur non comprehenditur fœmina conſ. 25 num. 15 fol. 213.

Maſculi qui deſcendant ex fœminis non dicuntur agnationem conſeruare. conſ. 11. num. 10. fol. 84.

Maſculi ex fœmina deſcendentes non veniunt in ſtatuto, vbi ratio eſt conſeruandæ agnationis conſ 18. n. 18. fol. 149.

Maſculi ſoli conſeruant familiam, & agnationem, & non fœmina. conſ. 25. n 8 fol. 212

Maſculus de iure communi præfertur fœminæ, etiam quod ſit remotior, ſed ex conſtitut. Regni, & ſecundum ius francorum, tunc maſculus excludit fœminam, quando eſt in eodem gradu conſ. 11. nu. 11. fol. 84. conſ 25. nu. 4. & 16. fol. 211. & conſ. 26. nu. 3. fol. 223. Annot. ad d. conſ. 11. n. 1. fol. 81.

Maſculus in ſucceſſione Maioratus ſi ſimul cū fœmina ſit vocatus quando illam excludat. Annot. ad d. conſ. 11. n. 47 fol. 86.

Maſculinitatis qualitas in diſpari gradu non eſt attendenda, contra Cannet. d. conſ. 11. nu. 9 fol. 84.

Maſculinum in ſtatutis an concipiat fœmininum. Annot. ad conſ. 10. n. 67. 68. 69. 70. & 71. fol. 79.

Maſculinum quando non concipiat fœmininum. Annot ad conſ. 25 n. 13. fol. 219.

Mater excluſa à ſucceſſione filij, non cenſetur excluſa à ſucceſſione filiæ. conſ. 10. num. 6. fol. 68.

Mendicantium plures ſunt ſpecies. conſ. 27. n. 6. fol. 227.

Mens magis ſpectanda eſt in teſtamentis, quàm verba conſ. 25. n. 6 fol. 212.

Mercatores dantes pecunias militibus, vt ad Bellum vadant, cauti eſſe debent. Annot. ad conſ. 12. n. 90. fol. 108.

Miles, niſi appareat, voluiſſe in parte decedere inteſtatus non præſumitur, ſed illa particularis inſtitutio trahitur ad vniuerſum patrimonium, & quando habeat locum ius accreſcendi in teſtamento militis. conſ. 9. nu. 5. fol. 53.

Miles in teſtando cenſetur vti iure communi. conſ. 12. nu 6. fol. 93.

Miles non habet priuilegium in teſtando ſi teſtatur non iure militari, ſed iure paganico. conſ 18 nu. 11. fol. 148.

Miſſio infeudalibus, creditoribus petentibus, obtenta, in vita ſolum feudatarij durare dicitur, quo mortuo ad filios ſit deuolutio. Annot. ad conſ. 12. n 43. fol. 104. limit. Ibidem.

Monachus, quò attinet ad alimenta non habetur pro mortuo. conſ. 27. n. 4 fol. 226.

Morte ciuili ſtatim ſortitur effectum qualibet diſpoſitio, non obſtante quod alicui ex hoc inferatur præiudicium. d. conſ. 27. num. 12. fol. 228.

Mulier capillo quæ dicatur. Annot. ad conſ. 26. nu. 2 fol. 213. & quare dicatur in capillo. num. 3.

N

NEpos non poteſt prætendere ſe proximiorem patruo, niſi ſubintrando perſonam patris ſui. conſ. 22. n. 13. & 14 fol. 183.

Nepos ſuccedit in locum patris priuatiuè, & re-

remotiuè.Ibidem.8.n.14.
Nepos quando ſit præferendus patruo in ſucceſſione aui.conſ.23.n.33.fol. 202.
Nepos quatenus locum patris ſui ingreditur non eſt ad totalem amitæ excluſionem adminiſtendus,circumſcripta ſtatutaria diſpoſitione.Annot.ad conſ.10.n.59.fol. 78.
Neptis quando excludat patruum, & quando locum patris ingrediatur.Ibidem.nu.7.8.9.& 10.fol. 73.
Neptis excludit amitam,& patruum in ſucceſſione feudi, quod ad primogenitum defertur. Ibidem n.13.
Neptis excludit patruum in ſucceſſione feudi tam in deſcendentibus, quam in tranſuerſalibus.Ibidem num. 14. 15. & 16. contrarium nu.17.
Nullitas actus licet ſubſiſtat ipſo iure, tamen ſemper indiget ſententia declaratoria.conſ.14 n.9.fol. 122.

O

ODium irrationabile eſt quando nulla ratio uniuerſalis poteſt conſiderari, ſed tantum particularis.conſ.10.n.4.fol. 68.
Onera in feudalibus quædam ſunt feudi: quædam vero feudatarij. Annot. ad conſ. 12. nu. 88. fol. 108.
Onera feudi tranſeunt cum ipſo feudo tam ſi domino aperiatur,quam ſi agnatis diferatur. Ibid.& quæ ſint.vide n.91.remiſſiuè.
Onera feudatarij triplicia eſſe dicuntur,& quæ ſint declarantur.Ibidem n.89.
Opinio illa tenenda eſt, quæ opiniones concordat diſtinguendo.conſ.27.n.7.fol. 227.

P

PActum, maſculos fæminis præferens, agnationis fauore conceptum videtur. Annot. ad conſ.11.n.7.fol.86.& qualiter ſit interpretandum n.8.& 9.
Paria ſunt cedere feudum agnatis, & concedere conſenſientibus illis. Annot.ad conſ.22.n.6. & 34.fol. 186.
Paria ſunt non eſſe,& inutiliter eſſe.Annot. ad conſ.1.nu.1.fol. 5.
Pater non poteſt dare feudum ſecundogenito,in quo viuitur iure francorum. Annot. ad conſ. 17.n.2.fol.142.ampl.ibidem.
Patruus præfertur nepti, quia maſculus, licet neptis ſubintret gradum patris.conſ.22.n.16. & 17.fol. 184.
Patruus quando excludat nepotem filium primogeniti patris præmortui.Annot. ad d. conſ. 22.n.17.fol. 188.
Pœna ſtatuti mitior an tollat maiorem pœnam iuris veteris.Annot.ad conſ.13.n. 15.fol.116.
Pernus à Doctoribus maxime laudatur.Ann.ad conſ.12.n.1.fol. 97.
Petitorij merita ſunt cognoſcenda, quando ab vna partium eſt ingreſſum ad illa, nec proteſtatio ſufficit, ſed oportet appellare conſ.19. n.12. & 13.fol.163. & quæ ſapiant petitorium.vide n.14.
Petr. de Gregor.in tract. de conceſſ. feudi. p. 4. quæſt.14.declaratur.Annot.ad conſ.9. nu.36. & 37.fol. 65.
Poſſeſſio vt continuetur vigore Cap.Regni,an procedat in hærede ſubſtituto vulgariter, & dictum capitul procedit tam in feudo in forma larga,quam ſtricta.conſ.9.n.10.& 13.fol.54. & reſpondetur ad capit. 118.& 204 Imper. Carol.d.n.13.
Poſſeſſio continuatur ſtante capit.43.Regis Ferdinandi etiam in feudo forma ſtricta, reprobata opinione Petr.de Gregor.quæſt.18.de Iudic. cauſ.feud conſ 9.n.13.fol. 55.
Poſſeſſio continuatur in hæredem incapacem feudorum ſtante cap.43.Regis Ferdinandi contra Petr.de Gregor.vbi ſupra. Quod procedit etiam data notorietate tituli conſ.18.nu.1.& 2. cum ſeqq.fol. 146.
Poſſeſſio continuatur in hæredem vigore ſtatuti, dummodo ab alio interim non occupetur. d. conſ.18.nu.22. fol.151.& conſ.23.n.34. fol. 203.
Poſſeſſio ſi continuatur à ſtatuto in perſonam neptis, procedit etiam ſi à patruo fuiſſet occupata, ſi diſponit etiam tertij poſſeſſionem non habendam eſſe in conſideratione. Ibidem. n.35.fol. 204.
Poſſeſſio quæ ex forma ſtatuti continuatur in hæredem,an procedat in hærede, cui forte ex forma feudi,vel fideicommiſſi obſtat,ne in eum dominium transferatur.Annot. ad conſ.18.n. 9.cum ſeqq.& quaſi per totam.fol. 157.
Poſſeſſio in filium continuata non cenſetur noua licet in veritate non ſit eadem cum paterna. Ibidem n.16.fol. 157.
Poſſeſſio vigore capitul. 43. Regis Ferdinandi continuatur in ſecundogenitum in feudo cum clauſula iuris francorum, hæredem à patre inſtitutum. Annot.ad d. conſ.18.n.30.fol.159. Sed quid ſtante Cap.118.& 258. Imper.Caroli.vide n.31.

Digitized by Google

Poſſeſſio ſemper in eum continuatur, qui ex forma maioratus vocatus dicitur. Annot. Ibid.

Poſſeſſio abſque reali apprehenſione, in hæredem non transfertur. Annot. ad d. conſ. 18. nu. 1. fol. 156. Sed quid in feudis. n. 2.

Poſſeſſio non dicitur quæſita, niſi expulſis colonis, & in hoc loquutio indeffinita non releuat conſ. 9. n. 39. fol. 61.

Poſſeſſio. In poſſeſſione quod prædo manutenendus ſit, non habet locum quando ex actis conſtaret notoriè de proprietate, vbi quod procedant conſ. 91. Mazol. & 19. Cephal. lib. 1. quando non eſt facta petitio meritorum, nec conſtat de proprietate. conſ. 11. n. 4. fol. 83.

Poſſeſſio. In poſſeſſionem vt mictatur quis remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. teſtes an ſufficiant parte incitata, & reſpondetur ad conſ. Caſtr. 3. vol. 1. & ad alios, ac oſtenditur in quibus terminis loquantur; & quid ſi de ſucceſſione dubitetur ſtante illegitimatione. conſ. 18. n. 24. & 25. cum ſeq. f. 152.

Poſſeſſio ſolo animo ammictitur, & ſi veniens non admictitur, dicitur expulſus. conſ. 19. n. 2. & 3. fol. 161.

Poſſeſſio. In poſſeſſione manutenendus eſt qui actualiter rei inſiſtit in remedio ſummariſſimo. conſ. 19. n. 5. fol. 162.

Poſſeſſio antiquior eſt proferenda iuniori, data pari probatione tempore implorationis officij. Ibidem n. 6.

Poſſeſſio non quæritur niſi legitimo procuratori Ibidem n. 9. fol. 162.

Poſſeſſio an poſſit capi authoritate propria per nepotem ſtante capitul. 118. Regis Caroli, vbi de ratione finali d. Regis, non obſtante, quod per patruum fuerit capta poſſeſſio. conſ. 23. n. 32. & 35. fol. 202.

Poſſeſſionem ſuam defendere, & in corporalem ingredi poſſeſſor poteſt authoritate propria. Ibidem n. 37. fol. 204.

Poſſeſſorium, & petitorium ſimul decidi debent, quando vtrumque tentatur, ſed debet haberi reſpectus ad poſſeſſorium, licet merita decidantur, & quando dicatur vtrumque tentatum, & tunc admictitur quæſtio proprietatis. conſ. 11. n. 2. & 3. fol. 83.

Poſſeſſorium. In poſſeſſorio ſummariiſſimo non quis verè poſſideat, ſed quis in poſſeſſione ſit detinendus conſiderandum eſt, & an inſiſtentia ſufficiat. & quis præferri debeat. conſ. 18. n. 39. & 40 fol. 155. nec eſt faciendum ſequeſtrum, ſed manutenendus eſt qui rei inſiſtit, etiam ſi facta fuiſſent probationes ſuper dominio ab vtraque parte n. 41.

Poſſidens etiam iniuſtè, & violenter debet manuteneri in poſſeſſione. conſ. 18. n. 40. fol. 156.

Poſſidens Caſtrum, tota res dicitur poſſidere conſ. 19. n. 8. fol. 162.

Poſtergare poteſt feudatarius ætatem in ſucceſſione feudi, data forma abſque expreſſione maſculorum, & nulla præſuppoſita clauſula iuris francorum & vocatione filiorum, vel deſcendentium complexiuè, licet non poſſit poſtergare ſexum, & gradum. conſ. 6. n. 15. & 17. f. 31. vbi quod non detur repreſentatio.

Poſtergatio ætatis licet in feudo formæ mixtæ. Annot. ad conſ. 8. n. 5. fol. 50.

Prærogatiua capilli fæminæ per leges Regni conceſſa, à iure communi feudorum fuit penitus incognita. Annot. ad conſ. 26. n. 1. fol. 224.

Præſcriptio patris acquirentis ſeruitutem non obſtet, nec prodeſt feudo, agnatis aperto. Annot. ad conſ. 12. nu. 42. fol. 103.

Prima cauſa ſucceſſionis dicitur eſſe liberorũ. Annot. ad conſ. 22. nu. 23. fol. 188.

Primogenitura dignitas quædam eſſe videtur. Annot. ad conſ. 11. nu. 43 fol. 90.

Primogenitura non ſolum in feudo dignitatis, ſed etiam in feudo pecunia empto locum habet. Annot. ad conſ. 28. nu. 11. & 15. f. 233.

Primogenitus ſi ſemper ſucceſſit in feudo, an per hoc inducatur modus ſuccedendi neceſſarius reſpectu primogenitorum conſ. 6. nu. 10. f. 29.

Primogenitus admictitur, ſi teſtator iubet quod viuatur iure francorum. conſ. 25. n. 14. f. 213.

Primogenitus dicitur ille, qui reperitur tempore mortis conſ. 19. nu. 35. fol. 168. & conſ 31. nu. 7. fol. 182.

Primogenitus primus in gradu naturæ eſſe dicitur. Annot ad conſ. 11. n. 43. fol. 90.

Primogenitus quod ſuccedat in feudo non eſt de ſubſtantia feudi, & aſſignatur ratio. Annot. ad conſ. 17. nu. 10. fol. 143.

Primogenitus patre viuente commictens feloniã à feudi ſucceſſione excluditur ſimul cum eius deſcendentibus. Et an ſecundo genitus, mortuo patre, feudum habere debeat. Annot. ad conſ. 22. nu. 20. fol. 188.

Princeps legem condendo poteſt præiudicare dominium auferendo. conſ. 7. n. 6. fol. 38.

Princeps priuilegium ſuum ſine cauſa de poteſtate ordinaria reuocare non poteſt, eo maximè ſi reperiatur conceſſum ob merita, & ſeruitia conſ. 13. nu. 1. & 2. fol. 111.

Princeps ſolus formam feudi mutare poteſt. Annot. ad conſ. 17. n. 4. & 7. fol. 142. Sed quid in primo acquiſitore n. 5.

Princeps non præſumitur tollere velle ius alteri quæſitum. conſ. 22. n. 17. fol. 184.

Princeps Deus Optim. max. leges, non contractus ſubiecit conſ. 13. n. 3. fol. 111.

Principi aſſerenti de delicto vaſſalli. an ſit creden-

dendum. Annot. ad conſ. 23. n. 7. fol. 205.

Principis ſententia in quamplurimis caſibus non facit ius vniuerſale. conſ. 2. n. 9. fol. 10.

Proprietatis queſtio eſt admictenda in iudicio poſſeſſorio quando per vtramque partem ingreſſum eſt ad meritorum deſcuſſionem conſ. 11. n. 3. fol. 83.

Proximitas vltimi morientis eſt attendenda in feudalibus in Regno per capitul. Si aliquem, per quod etiam non admictitur ſub intratio. Ibidem nu. 7. fol. 84. & conſ. 24. nu. 5. fol. 209.

Proximitas vltimi, vel primi an ſit attendenda conſ. 19. n. 34. fol. 168.

Proximitas illa conſideratur in feudis quæ viget tempore mortis. conſ. 22. nu. 2 fol. 181. & quando procedat. nu. 10. fol. 182.

Proximitas grauati, vel teſtatoris attenditur in ſucceſſione fideicommiſſaria, ſecus in feudalibus. conſ. 24. n. 5. fol. 209.

Proximitas gradus attenditur in fideicommiſſis & proximitas conſideratur reſpectu vltimi morientis. conſ. 25. n. 5. & 20. fol. 211.

Proximitas gradus debet attendi reſpectu teſtatoris in fideicommiſſis, & non vltimi morientis. Ibidem d. num. 20. & 21. cum ſeq. fol. 214. vbi late, contra Socc. conſ. 259. vol. 2. nu. 21.

Proximitas illius, cui ſucceditur, attenditur in ſucceſſione feudi hæreditarij, tamen in feudo pacti & prouidentia principis quando non habet annexam qualitatem hæreditariam, attenditur proximitas primi acquiſitoris. d. conſ. 25. n. 23 fol. 216.

Proximitas quæ ſit attendenda in feudis & fideicommiſſis, grauati nempe, an vltimi morientis vide Annot. ad conſ. 25. n. 22. cum ſeqq. vſque ad finem. fol. 220.

Q

QValitas nunquam cenſetur in diuerſis perſonis repetita. Annot. ad d. conſ. 25. nu. 8. fol. 218.

Qualitas poſſeſſionis paternæ talis in filia, qualis in patre eſſe præſumitur. Annot. ad conſ. 18. n 13. fol. 157.

Qualitates duæ ſi concurrunt in vno, eodemque ſubiecto, debet illud denominari à potentiori. Annot. ad conſ. 5. n. 2. fol. 25.

Quæ certam interpretationem habuerunt, minime mutanda ſunt. Annot. ad conſ. 12. n. 58. fol. 105.

Quæ ſunt inducta ad augmentum non debent operari diminutionem conſ. 18. n. 7. fol. 147.

Quod legitime factum eſt, pœnam non meretur, nec debet irritari, licet deueniat ad caſum, à quo incipere non poteſt, & qualiter intelligatur. Annot. ad conſ. 22. num. 46. fol. 192.

R

RAtificatio, & acceptatio actus inducitur per vſum in iudiciis. conſ. 12. n. 1. fol. 92.

Refutatio feudi debet eſſe nuda, & pura, & ſi fiat reſeruato vſufructu per refutantem, tunc non tenet refutatio. Item debet fieri agnato proximiori non inſpecto tempore refutationis, ſed mortis. conſ. 15. n: 18. fol. 129.

Refutatio feudi in remotiorem an valeat. conſ. 19. n. 22. fol. 165.

Refutatio. In refutatione quod ſit attendendum tempus mortis, ab abſurdo probatur. conſ. 19. n. 35. fol. 168.

Refutatio. In refutatione quod tempus mortis ſit conſiderandum ex capit. nouiſſimis probatur, quæ comprehendunt caſum vi comprehenſionis. Ibidem n. 36. & 37. fol. 169.

Refutatio. In refutatione quod tempus mortis ſit attendendum authoritates adducuntur, atq; ad obiecta reſpondetur. conſ. 20. n. 12. 13. 14. 15. & 17. fol. 174.

Refutatio feudi facta in proximè ſucceſſurum ſemper tenet in præiudicium refutantis. Ibidem n. 16. fol. 176.

Refutatio feudi eſt reſolutio iuris refutantis, ac ſi donans eſſet mortuus, & tranſlatio in donatarium proximiorem, & non conſideratur amplius vita refutantis. Ibidem nu. 6. fol. 173. conſ. 21. nu. 2. fol. 177. ſed reſponde vt d. conſ. 21. nu. 11. intellige vt n. 12. cum ſeq. & quid ſit refutatio. vide Annot. ad conſ 22. nu 4. fol. 186.

Refutatio feudi facta filio, an eo mortuo ſuccedat in feudo ſi ſine liberis decedat frater, vel refutans. d conſ. 21. n. 3. fol. 177. reſponde vt n. 15. & 16.

Refutatio feudi facta primogenito non valet in præiuditium ſecundogeniti, ſi primogenitus moritur, & tempore mortis refutanti ſecundogenitus reperiatur primogenitus, d. conſ. 21. n. 9. fol. 178.

Refutatio non præiudicat agnatis, nec proximioribus tempore mortis refutantis. Ibidem n. 13. fol. 179.

Refutatio mortuo refutante ſtatim reſoluitur. conſ 22. n. 3. fol. 181. ſed contra. n. 5.

Refutatio fieri non poteſt in vita in præiudiciū vocatorum in feudo. Ibidem n. 4. ſed cōtra n. 8.

Refutatio feudi fieri poteſt in proximè ſucceſſurum ſine conſenſu agnatorum, quia non eſt alienatio d. conſ. 22. n. 11 fol. 183. & Annot. Ibidem n. 1. fol. 185.

Refutatio habet vim & priuilegium ratione neceſſitatis ſucceſſionis, & potius dicitur præmatura ſucceſſio, quam donatio. conſ. 29. nu. 11. fol. 218.

Refutatio feudi in agnatum vſquequo valere dicatur. Ibidem n. 5.

Refutatio feudi facta agnato proxime ſucceſſuro quando valeat Annot. ad d conſ. 22. n. 44. & 45. & quaſi per totam fol. 191.

Refutatione feudi facta, non tractatur amplius de ſucceſſione refutantis. conſ. 20. nu. 3. 5. & 7. fol. 172. Sed contra. n. 8 & cui dicatur ſuccedi Annot. ad conſ. 22. n. 49. fol. 192.

Refutationis tempus non eſt attendendum vt quis dicatur proximior, ſed mortis conſ. 19. n. 19. fol. 165.

Refutationis tempus quod non ſit attendendum in ſucceſſione feudi fundatur. d conſ. 19. n. 12. fol. 168.

Refutationis tempus, an mortis ſit potius attendendum, media via eſſet eligenda, vt pro ea parte ſit iudicandum, pro qua ſtaret fauor agnationis. d conſ. 19. n. 37. & 38. fol. 170.

Regula, hodie conſtat, hodie agatur, procedit in poſſeſſorijs Ibidem nu. 10. fol. 162.

Reiuendicatio. In reiuendicatione poteſt refricari quaſtio dominij, etiam ſi reus habeat cauſam ab actore conſ. 7. n. 16. fol. 42.

Relatio debet ad omnia fieri, ſi ſubeſt in omnibus eadem ratio. conſ. 9. n. 16. fol. 56.

Relationis vi in lege referente tota relatæ legis diſpoſitio comprehenditur. conſ. 18. n. 16. f. 149.

Remedio, vti poſſidetis, agens, debet probare tempore probationis poſſeſſionem. conſ. 19. n. 1 fol. 161.

Remedium retinendæ non competit ſpoliato, ſed vi Ibidem n. 4 fol. 162.

Remedium recuperandæ competit hæredi, in quẽ fuit tranſlata poſſeſſio ciuilis, & naturalis defuncti vigore ſtatuti conſ. 9. n. 38. fol. 61.

Renuntians de iuribus ſuis informatus, & certioratus, non poteſt contra renuntiationem venire. conſ. 24 n. 6 fol 209.

Repreſentatio inter deſcendentes in ſucceſſione feudi datur vſque in infinitum in collateralibus vſque ad fratruum filios, ex conſtitut. In aliquibus, & vſque ad trinepotem per capitul. Si aliquem, Annot. ad conſ. 10. nu. 20. fol. 75.

Repreſentationem concedi in feudo hæreditario non in feudo pacti putauerunt Aliqui. Ibidem n. 21.

Res quælibet libera, & allodialis præſumitur. conſ. 6. n. 3. fol. 27.

Reſoluto iure datoris, reſoluitur ius acceptoris, & quomodo intelligatur. Annot. ad conſ. 22. nu. 4. fol. 186.

Reuocatio feudi quo iure vaſſallo competat. conſ. 2. n. 9. fol. 10.

Rex non poteſt de poteſtate ordinaria liberare vaſſallos Baronis à perſonalibus, & realibus ſeruitijs, quod non procedit ſi ex cauſa iuſta, et magna id efficeret. conſ. 13. n. 8. & 9. f. 111.

Rex in Regno feuda poteſt erigere in demania. Ibidem. n. 10.

Riminal. I un. conſ. 476. n. 65. declaratur. conſ. 7. n. 15. 16. & 17. fol. 42.

S

SEcundogenitus an feudum conſenſu primogeniti alienatum reuocare poſſit. Annot. ad conſ. 11. n. 37. fol. 90.

Secundogenitus non ſemper legitimam ſuper feudo conſequitur. Annot. ad conſ. 27. n. 6 f 229

Sententia exequi poteſt contra tertium ſtante vitio litigioſi, etiam ſi actum ſit actione perſonali, ſiue aliqua actione reſciſſoria, ſi infra udem exequutionis ſit facta alienatio. conſ. 15. n. 23. & 24. fol. 129.

Sententia lata cum poſſeſſore rei, & vſufructuario, principale intereſſe pretendente, maximè ſi ſe defendit, alijs nocet. Ibidem n. 27. fol. 130.

Sententia debet eſſe conformis libello. conſ. 19. nu. 15 fol. 163.

Sententia debet exequi per eoſdem iudices, qui eam protulerunt. conſ. 30. n. 9. fol. 241.

Sequeſtrum non eſt faciendum poſſeſſionis, ſed manutenendus, qui rei inſiſtit. Ibidem n. 7.

Sindicatus eſt probibitus contra Barones malè tractantes vaſſallos conſ. 13. n. 12. fol. 112.

Soror Baronis in capillo an præferatur nepoti ex altera ſorore maritata in feudo cum clauſula iuris francorum. conſ. 26. n. 1. fol. 225.

Sorori in capillo exiſtenti, quæ cauthela ſit danda vt in futurum ſuccedat in feudo, mortuo patre Barone. Ibidem. n. 6. fol. 227.

Spolium. In ſpolio dolus neceſſarius eſt. conſ. 23. n. 31. fol. 202.

Statuta ſi duo ſint, quæ inter ſe videantur contraria, ſi poſſint aliqua diſtinctione ſaluari, per vltimum non cenſetur aliud ſublatum. conſ. 18. n. 23. fol. 151.

Statuta ad tollendas fraudes, & dolos ſunt fauorabilia, & conſequenter extendenda ad latam interpretationem. conſ. 29. n. 13. fol. 238.

Statuti diſpoſitio non extenditur ad præterita. Ibi-

I N D E X

Ibidem.nu. 8.fol. 237.

Statutum excludens aliquem propter patruũ, non excludit propter materteram.conſ. 9.n. 35.fol. 60.

Statutum excludens fæminas à ſucceſſione paterna, non cenſetur excludere eas à ſucceſſione materna. Ibidem. n. 36.

Statutum præferens patruum matri in ſucceſſione filij, extenditur ad ſucceſionem filiæ, cum ſit ſemper vnica ratio conſeruandæ agnationis conſ. 10 nu 2.fol. 68.

Statutum excludens à ſucceſſione aui, non excludit à ſucceſſione auiæ. Ibidem n.5 fol.68.

Statutum continere dicitur clauſulam decreti irritantis, quando loquitur per probibitoria verba,& negatiua conſ. 12.n.16.fol. 95.

Statutum quando poſſit procedere ex identitate rationis in alio caſu. conſ. 18. num. 15. fol. 149.

Statutum. Stante ſtatuto excluſiuo fæminarum, nepos ex filio excludit amitam. Annot. ad conſ. 10. n. 56.fol. 78.

Statutum videtur continere rationem ne ſtatuens dicatur inſipiens, admictunt tamen Doctores illam (ſic volo ſic iubeo) ibidem. nu. 62. & 63.

Statutum. In ſtatutis excluſio alicuius perſonæ non ſit niſi à perſonis ibi nominatim expreſſis, quod procedere Aliqui dixerunt, etiã ſi ratio conſeruandæ agnationis procederet. Ibidem.nu. 72.fol. 80.

Statutum loquens de primogenito non comprehendit primogenitam. Annot. ad d. conſ. 10. num. 73.

Statutm excludens ſororem à ſucceſſione fratris, non excludit à ſucceſſione alterius ſororis. Ibidem n. 74 & 75. & excludens ſororem propter fratrem, non excludit propter fratrem patruelem. Ibidem. n. 70.

Statutum arcens à ſucceſſione filij matrem, non excludit etiã à ſucceſſione filiæ. Ibidem num. 77. 78 & 79.

Statutum diſponens quod agnati matri, & auiæ ſuccedant, ſi contigerit non extare matrem, & auiam, ſed amitam proximiorem, quàm ipſi agnati ſint, non excludit amitam. Ibidem. nu. 80.

Statutum excludens matrem propter patruum, non excludit amitam. Ibidem nu. 81.

Statutnm exludens amitam, non excludit materteram. Ibidem nu. 82.

Statutum excludens matrem propter patrunm non habet locum ſi mater & ſoror extarent. Ibidem.nu. 83.

Statutum excludens filiam propter patruum, eam non excludit propter patruum magnum Ibidem.num. 84.

Statutum excludens ſororem propter fratrem, non excludit neptem. Ibidem. nu. 85.

Statutum excludens auium paternum non porrigitur ad auiam Ibidem. nu. 86.

Statutum loquens de ſuccedendo maſculo, non habet locum in ſucceſſione fæminæ. Ibidem. num. 88.

Statutnm excludens auum maternum propter patruum, ſi cum auo concurreret auia materna, an locum habeat. Ibidem. nu. 87.

Statutum excludens ab hereditate matris, non excludit ab hæreditate auiæ. Ibidem nu. 89.

Statutum excludens à ſucceſſione patris, matris, & aui, non excludit à ſucceſſione auiæ. Ibidem nu. 90.

Statutum excludens matrem à ſucceſſione filij, non excludit auiam. Ibidem. nu. 91.

Subintratio. Per ſubintrationem patris ſi prætendit filia ſuccedere, neceſſe eſt quod intret cum qualitate, & ſexu, & quod tunc ſubintratio non fiat cum qualitate maſculinitatis. conſ. 9. n. 32. fol. 59.

Subintratio non admittitur ſtante capitul. Si aliquem, quod vocat proximiorem defuncto. Ibidem num. 33.fol. 60.

Subintratio an detur in ſucceſſione collateralium. Et quid in Regno ex diſpoſitione capit. Si aliquem, conſ. 26 nu.4. fol. 223.

Subrectitia gratea cenſetur ſi expreſſa non ſint omnia. conſ. 9 n. 25. fol. 58.

Subſtitutio compendioſa ſit p illa verba (quandocumque moriſſi ſenza figli) quæ continent plura tempora, & tunc vocatus non dicitur venire ex pupillari, quæ poſt pubertatem expirat, ſed ex vulgari, quæ in compendioſa cõtinetur, quod etiam procedit caducato teſtamento in perſonam inſtituti, & dicitur tali caſu directa ſubſtitutio quando verba ſunt communia d. conſ. 9. n. 1. & 2. fol. 52.

Subſtitutio vulgaris continetur in compendioſa quando verba ſunt communia, & non eſt differentia ſi fiat in certa re, vel in tota hæreditate, pro vt ſit inſtitutio in pupillari, & fideicommiſſaria ſubſtitutione. Ibidem num. 2.

Subſtitutio facta in certa re, ne videatur teſtator in parte decedere teſtatus: in parte verò inteſtatus, dicitur facta in tota hæreditate iure accreſcendi; quæ diſpoſitio, ſicut habet locum in prima inſtitutione, & in primo gradu ſubſtitutionis, ſic in ſecundo. Ibidem. num. 3. fol. 52.

Subſtitutione facta filio de filijs maſculis etiam ſi deceſſerit cum nepote maſculo ex filio, dicitur purificata conditio. conſ. 25.n.9.fol.212.

Succedens in feudo non hereditario non tenetur ad onera. Annot. ad conſ. 12. n. 97. fol. 109. *limit. Ibidem.*

Succeſſio non deuoluitur ad tranſuerſales, niſi finita linea deſcendentium, conſ. 20. num. 4. fol. 172.

Succeſſor non plus iuris habet, quàm author ſuus habebat. conſ. 27. n. 10. fol. 228.

Succeſſorium edictum in feudis de gradu in gradum admittitur. Annot. ad conſ. 22. n. 71. fol. 196.

T

Tempus mortis, an refutationis ſit attendendum in alienatione feudi inter agnatos. Annot. ad d. conſ. 22. n. 1. 9. 22. 23. 27. & 29. & quaſi per totam. fol. 185. *& ſeq.*

Tempus mortis, an teſtamenti circa gradum, & proximitatem in ſucceſſione feudi, ſit attendendum. Ibidem nu. 21. fol. 188.

Tertius ſi ab initio non comparet, & ſcit litem fuiſſe motam, non poteſt amplius ſe opponere. conſ. 15. n. 25. fol. 130.

Teſtamenta ſi ſint duo, vnum in feudalibus: alterum in allodialibus, cum in feudalibus eſſet ratio præteritionis, non debet ſubuerti ex præteritione teſtamentum in feudalibus. conſ. 9. nu. 12. fol. 55.

Teſtamenti vitium quando non eſt viſibile, nõ impedit remedium l. fi. C. de edict. Diu. Adrian. toll. Ibidem nu. 13.

Teſtamentum non præſumitur, imò ſucceſſio ab inteſtato, nec iuuat in hoc temporis antiquitas, & aſſignatur ratio. conſ. 7. num. 7. fol. 38.

Teſtator ſi vocat quem indubitatum, & immediatum ſucceſſorem in Baronia, an per hoc videatur ille talis inſtitutus. & an debeat probari illa qualitas conſ. 11. n. 1. fol. 82. Proſper. Paſſett. conſ. 140. n 18. & 19.

Teſtator in ſuo teſtamento non poteſt diſponere, quod leges locum non habeant conſ. 17. n. 5. fol. 141.

Teſtator ſi diſponit vt viuatur iure francorum, quia ius francorum habet interpretationem, vt procedat, ſalua gradus prærogatiua, ad hanc interpretationem cenſetur conformare voluiſſe eius intentionem. conſ. 24. num. 4. fol. 208.

Teſtator vocans ad ſucceſſionem filios cenſetur etiam vocare filias, & ſi voluerit quod maſculi fœminis præferantur, non per hoc cenſentur excluſæ fœminæ, ſed vocatæ non exiſtentibus maſculis. conſ. 25. n. 2. fol. 211. ſed contra n. 9. & 10.

Teſtator ſi iubet vt viuatur iure francorum, an videatur conformare velle diſpoſitionem ſuam iuxta capitul. Si aliquem, d. conſ. 25. nu. 18. fol. 213.

Teſtator vocans filios alicuius complexiuè, intelligitur eos vocaſſe, & ad inuicem inſtituiſſe cum prærogatiua gradus, & maioris ætatis, ſi adiecit clauſulam iuris francorum. Ibidem nu. 21 fol. 214.

Teſtator iuris communis diſpoſitioni ſe conformem reddere præſumitur. Annot. ad d. conſ. 25. nu 10 fol. 218.

Text. in l. quoties C. de hæredibus inſtituend. procedit quando ambo hæredes ſunt capaces. conſ. 9. nu. 8 fol. 53.

Text. in l. ſi quis maior C. de tranſact. an comprehendat vniuerſitatem. conſ. 14. n. 3. f. 120. remiſſiuè.

Text. in l. ius noſtrum de regul. iur. an procedat quando hæres eſt prohibitus capere. conſ. 18. nu. 12. fol. 148.

Text. in l. ſi certarum. ff. de milit. teſtam. declaratur. Annot. ad conſ. 12. n. 87 fol. 108.

Tex. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. declaratur. Annot. ad conſ. 18. n. 10. cum ſeqq. & quaſi per totam fol. 157. & an in feudis locū habeat. n. 22. cum ſeqq.

Tex. in capitul. Imperialem de prohibit. feud. alien. per Feder. declaratur Annot. ad conſ. 12 nu. 88. fol. 108.

Titul. An Agnat. in quibus caſibus procedat. vide ſuper. capitul.

Tranſactio ob contrauentionem. licet reſoluatur, & in pœnam incurratur ipſo iure, nihilominus declaratoria requiritur cauſa cognita. conſ. 14. nu. 2. fol. 120.

Tranſuerſales non veniunt quando ſunt vocati deſcendentes ex corpore, etiam ſtante capitul. Si aliquem, quia illud procedit tantum. ad inteſtato, præſuppoſito feudo in forma larga conſ. 18. n. 31. fol. 154.

V

Vaſſalli Baronis dicuntur immediatè vaſſalli ſui. conſ. 13. n. 5. fol. 111.

Vaſſalli Baronis, an poſſint effici demaniales. d. conſ. 13. n. 6.

Vaſſallus poteſt diſponere in feudo nouo in præiudicium hæredis, & poſt mortem vaſſalli

Rex

Rex conſentire.conſ.2.n.10.fol. 12.

Vaſſallus, qui ex feudo percipit fructus, ſeruitium praſtare tenetur. Annot.ad d. conſ.12.n. 89 fol. 108.

Vaſſallus ſi pro faciendo ſeruitio obligauerit feudum, an teneatur etiam dominus. Ibidem d.n. 89.

Vaſſallus committens felloniam contra dominum, feudo priuatur. Annot.ad conſ.13.num. 6.fol. 115.

Vaſſallus, & dominus non debent ad imparia iudicari. Ibidem n.11.& 30.fol. 115.

Vaſſallus an poſſit alienare feudi medietatem ad libellum, & eo mortuo, ad quem reuertatur. & Annot.ad conſ.22.n 46 fol. 192.

Verba cum effectu ſunt accipienda conſ.2.nu.3. fol. 7.

Verba iſta (ex pacto & prouidentia) dicuntur magiſtralis. Annot.ad conſ.9. n.3.fol. 62.

Verba iſta (quod filij maſculi vna cum faminis ſuccedant) gradus paritatem inducere videntur. Annot ad conſ 11.n.20.fol. 87.

Verba hac (abſque ſexus diſcretione) ad feudi ſucceſſionem quid operentur. Ibidem n. 21.

Verba (vel vlterioris gradus) in ſucceſſione feudi qualiter ſint intelligenda reſpectu faminarum Ibidem.n.40 fol. 90.

Verbum (haredibus) in feudalibus ſecundum ſubiectam materiam, de filijs, vel deſcendentibus ſemper interpretatur Annot. ad conſ. 12. n.56.& 81. fol.104.& ſequ De hoc verbo (hares) quam ſignificationem habeat, & quas perſonas comprehendere videatur. vide nu.60.& 61.& Annot.ad conſ.22.n.70 fol. 195.

Verbum (fellonia) quid ſignificet. Annot.ad conſ. 13.n 8 fol. 115.

Verbum (in capillo) an ſit latinum, vel Longobardum Annot.ad conſ.26.n.2. fol. 224.

Vicerex poteſt praſtare aſſenſum in alienatione feudi.conſ.9.n.24.fol. 55.

Vita, & militia alimentis aquiparatur & tranſmiſſibilis poſt mortem non eſt, & ſicut finitur per mortem naturalem, ita etiam per mortem ciuilem; & ideo fratres ſancti Franciſci non debent eam habere, cum pro mortuis habeantur, etiam quoad omnes effectus mortis naturalis conſ.27.n.1.2.& 3.fol. 224.& 225.

Vita, & militia ſi non eſt tranſmiſſibilis, ergo neque ceſſibilis. Ibidem n.11.fol. 228.

Vita, & militia non debetur in feudo empto à communi parente, preſertim omnes filios aqualiter inſtituente, ſed pars tantum pretij & aſtimationis illius.conſ.28.n.3.fol. 232.

Vita, & militia an ſuccedat loco legitima, & alimentorum, aut portionis feudi, vel conſtituat tertiam ſpeciem. Annot.ad conſ.27. n.2. vſque ad nu 13.fol. 228.

Vita, & militia quare ſit introducta. Ibidem. nu. 5.

Vita, & militia an debeatur tranſuerſalibus ? Ibidem.n.7. remiſſiue.

Vita & militia non debetur in vita refutantis feudum, ſed morte ſequuta. Ibidem n.9.in fine fol. 229.

Vita, & militia per ingreſſum religionis honorũ incapacis dicitur expirare. Ibidem.n.13.

Vnio, & incorporatio facit ſortiri eandem naturam, ſi nihil aliud exprimatur.conſ.18.n. 31.fol. 154.

Voluntas teſtatoris eſt attendenda quamuis verba deficiant, vel contraria appareant.con.25. n.7.fol. 212.

Vſufructus ingredientis monaſterium an conſolidetur cum proprietate ſtatim per ingreſſum conſ 27.n.9.fol. 227.

Vxor non poteſt relinquere ſecundo viro vltra tertiam, & ſtante iſta iuris prohibitione, eſt prohibitum ius accreſcendi in perſonam ſecundi viri.conſ.9.n.7.fol. 53.

F I N I S.

Digitized by Google

INDEX MATERIARVM QVAESTIONVM.

QVÆSTIO I. fol.247.

TERMINVS quadraginta dierum litterarum citatorialium, an incipiat à die datæ vel à die præſentationis ipſarum.

QVÆSTIO II. fol.248.

Reus contumax, volens recuperare poſſeſſionem an & quando poſſit impediri ab actore docente incontinenti de iure ſuo.

QVÆSTIO III. fol.250.

Reus comparens, volens recuperare poſſeſſionem reficiendo expenſas, ſi impediatur ab actore volente docere de iure ſuo, & interim labatur annus, an tunc dicatur non perſeuerare in contumacia.

QVÆSTIO IV. fol.251.

Verba cauſa rei ſeruandæ, quid importent in ritu, & an inmiſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruãdę infrà annum, efficiatur verus poſſeſſor licèt reuocabiliter.

QVÆSTIO V. fol.252.

Anni lapſus abſq; alio curiæ decreto, reo perſeuerante in contumacia, an ſufficiat vt inmiſſus efficiatur incommutabilis poſſeſſor, & an interpoſitio ſecundi decreti poſſit fieri infra annum, & an terminus anni poſſit abbreuiari.

QVÆSTIO VI. fol.255.

Terminus ſupradictus anni an poſſit prorogari à iudice ſicut poteſt abbreuiari.

QVÆSTIO VII. fol.257.

Actor vt poſſit micti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, an procedat indiſtinctè etiam in bonis feudalibus, & an diſpenſatio debeat peti quando fit adiudicatio in perſonam non æquè dignam.

QVÆSTIO VIII. fol.259.

Actor vt debeat micti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, an hodie habeat locum in beneficialibus.

QVÆSTIO IX. fol.260.

Remedium vt actor mictatur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandę an hodie habeat locum; cum

Digitized by Google

omnes cauſſæ ſint ſummariè, in quibus non requiritur litis conteſtatio, & actor poteſt procedi vſq; ad ſententiam diffinitiuam.

QVÆSTIO X. fol.260.

Miſſio in poſſeſſionem cauſſa rei ſeruandę, an poſſit fieri ex contumacia ſyndici contra vniuerſitatem nu.8. vniuerſitas quando dicatur legitimè citari nu.2. ſyndici electio quomodo dicatur legitima, nu.3. & an debeat fieri de mandato iudicis nu.4 & 5. & an debeat interponi decretum citato barone nu. 6. & an ſyndicus poſſit eligi ad lites futuras nu. 7.

QVÆSTIO XI. fol.265.

Terminus menſium ſex infra quos efficaciam habent literæ citatoriales, à quo actu dicatur currere

QVÆSTIO XII. fol.267.

Diſpoſitio ſupradicta c. ritus 98. an habeat locum etiam in Conſiſtorio S. R. C.

QVÆSTIO XIII. fol.267.

Diſpoſitio ſupradicta an procedat in cauſis exequutiuis, & ſũmarijs

QVÆSTIO XIV. fol.268.

Actus facti in articulo incidenti vel emergenti in vno magiſtratu an interrumpant ſemeſtre (de quo ſuprà) cauſę principalis in alio magiſtratu, & iudicio.

QVÆSTIO XV. fol.268.

Procuratorem an ſufficiat citare lapſo ſemeſtri; & ritus an tunc intelligat de procuratore cauſæ qui ſolet ſubſcribere libellum.

QVAESTIO I. lib. 2. fol.269.

Modi procedendi in ritu ciuiliter quot, & qui ſint ſeparati, & diſtincti, & quod ſint ſex principales ad quos omnes alij modi reduci poſſunt. In taxatione dotis de paragio an poſſit procedi p. in c. nu.7. & an aduerſus eam verum ſit dicere non poſſe admitti exceptiones peremptorias, ſed ſolùm modificatiua, nu.8.

QVAESTIO II. fol.273.

Inſtantiæ in exequutiuis quæ, & quales ſint, & à quo actu initiũ ſumant, & quomodo in exequutiuis detur inſtantia, & quindena elapſa an poſſit perpetuò exequi, nu.2.

QVAESTIO III. fol.276.

Inſtantia in exequutiuis, & in cauſſa oppoſitoria cui pereat oppoſito vel opponenti.

Quæſtio

QVAESTIO IV. fol 277.

Inſtantia an pereat tertio opponenti,& pretendenti ſe dominium & poſſeſſorem an verò illi qui cauſauit exequutionem,& an,& quãdo tertius dicatur actor,& quando reus,&quomodo poſſit impedire exequutionem.

QVAESTIO V. fol. 280.

Inſtantia articuli trimeſtris reiectionis oppoſitionum qui tentatur virtute pacti,vel virtute pragmaticæ an ſit particularis,vt ſententia lata extrà illud trimeſtre dicatur nulla,vel potius ſit vna, & eadem inſtantia totius cauſæ oppoſitoriæ.

QVAESTIO VI. fol. 282.

Sententia lata obſcuræ extrà duos menſes an dicatur nulla:vide hic remiſſiuè,& an validè poſſitferri in penultima die inſtantiæ ſi vltimus dies eſt feriatus.

QVAESTIO VII. fol.283.

Inſtantia trimeſtris reſpectu cauſſæ oppoſitoriæ an currat inreparabiliter à die lapſus primi trimeſtris,vel àdie lateinterloquutoriè in articulo, Tempus prorogatũ cenſetur eſſe vnum,& idem cum primo nu. 2. & quid in odioſis nu. 3. & quid quando eſt diuerſa qualitas in prorogatione, n.4.

QVAESTIO VIII. fol. 286.

Inſtantia cauſſę, quę expeditur per viam cædulæ; quę,& quanta ſit,& à quo actu incipiat,& an iſte actus ſit primus actus cõtradictorius vel præſentatio capitulorum.

QVAESTIO IX. fol.290.

Inſtantia poſſeſſorij ſummariſſimi ſuper feudis quę,& quanta ſit,& an capitulum ritus habeat locũ in allodialibus, nu. 2.& an capitulum debeat intelligi vniuerſaliter num. 4. & an capitulum ritus faciat inſtantiam particularẽ

QVAESTIO X. fol. 291.

Inſtantia poſſeſſorij præfixa à capitulo an poſſit prorogari, & n detur cautela vt prorogari poſſit.

QVAESTIO XI. fol. 292.

Inſtantia in ſummarijs iuxtà formam ritus,à quò actu incipiat. Et an requiratur litis conteſtatio in ſummarijs, & in cauſa ſpolij priuilegiati.

QVAESTIO XII. fol.293.

Inſtantia in cauſis inquibus procedditur per modum poſtę à quo actu incipiat, vbi varię opiniones

circa

circa hoc,& an actus quod ſtent loco poſtæ dicatur habere vim litis conteſtatæ. Et quid ſi fuerit factus inſtante reo.

QVAESTIO XIII. fol.296.

Inſtantia ſpolij cui pereat,&an con uencto detur noua inſtantia,& à quo tempore dicatur incipere talis inſtantia.

QVAESTIO XIV. fol.299.

Cauſſa quando eſt circa feudalia,& circa allodialia inſtantia an dicatur feudalis vel allodialis.

QVAESTIO XV. fol.301.

Inſtantia in cauſis in quibus proce ceditur ſola facti veritate inſpecta à quo actu incipiat; vbi variæ opiniones, & concluditur quod actus qui fit ad meritorum cognitionem, & quilibet actus qui in ordinarijs non poteſt fieri niſi lite conteſtata, habet vim litis conteſtatæ.

QVAESTIO XVI. fol.305.

Inſtantia in cauſis quæ ex abrupto expediuntur à quo actu incipiat

FINIS.

CONSILIA FEVDALIA OCTAVII CORSETTI REGII CONSILIARII V. I. D. SICVLI PANORMITANI,

Quibus acceſſerunt Annotationes

PETRI CORSETTI FILII REGII CONSILIARII AC IN REGNO SICILIAE RATIONVM MAGISTRI.

Pro Illuſtriſſimo, & Excellentiſſimo

MARCO ANTONIO COLVMNA SICILIAE PROREGE.

EPITOME.

Feudum conceſſum pro te, hæredibus, & ſucceſſoribus cum facultate vendendi alienandi, tam inter viuos, quàm in vltima voluntate, Regis concedentis reſeruato aſſenſu, donari contingit à conceſſionario nepoti ex fratre caſu quo ſine filijs maſculis deceſſiſſet, at, nondum impetrato aſſenſu, qui fuerat in donatione reſeruatus, moritur donans relicta filia: fuit quęſitum, qua via fuiſſet conſultum nepoti ad recuperandum feudum. In eadem facti ſpecie conſuluit Franciſcus de Ponte conſil. 81.

SVMMARIVM.

1 *Feudi alienatione conceſſa, reſeruato aſſenſu regio, rex tenetur aſſenſum præſtare, etiam mortuo alienante, in præiuditium hæredis, ſecundum Loffredum, & nu. 8.*

2 *Clauſula reſeruato aſſenſu regio, & accedente regio aſſenſu, inter ſe nihil differunt, & vtraque facit diſpoſitionem conditionalem num. 3.*

4 *Feudi alienatio cum clauſula, reſeruato aſſenſu regio, valet ab initio, & illa clauſula non ad omnem alienationem referetur,*

tum ſed ad eam tantum, in qua regi iuſta cauſa contradicendi competit, nulla ergo data cauſa contradicendi, rex tenetur conſentire, & an tunc cenſeatur præſtitus, num. 5 ſed an potius ſit requirendus talis aſſenſus, num. 6

7 *Empiteota, qui habuit licentiam alienandi rem emphiteoticam, an poſſit aliena e abſq; conſenſu directi domini.*

8 *Aſſenſus an poſſit præſtari per regem mortuo alienante in præiuditium hæredis in alienatione feudi.*

9 *Feudi alienatio cum clauſula, reſeruato aſſenſu, an ſit ipſo iure nulla, vel ſtet in pẽdenti, donec aſſenſus præſtetur, circumſcripta poteſtate alienandi, & quid in feudo nouo, & quid in hæreditario, an poſſit præſtari aſſenſus poſt mortem alienantis in præiuditium hæredis.*

10 *Feudum alienans licet poſſit reuocare alienationem ex conſt. diuæ memoria, tamen nõ procedit vbi rex, vel ipſe tenetur cõſentire alienationi, & quemadmodum alienans non poteſt reuocare, ita nec hæres alienantis, num. 11.*

CONSIL. I.

VISO puncto, ex hiis quæ ſuper eo ſcripta mihi exhibentur, conſideratis, prima fronte res non videbatur carere difficultate, nam
1 † tam etſi Sigiſmundus Loffredus in cap. 1. §. donare, qualiter olim feud. poterat alienari, poſt longam diſputationẽ tenuerit, alienationem valere, & regem teneri preſtare aſſenſum, quantumcumque prima conceſſio de alienando fuerit reſeruato regio aſſenſu, & quod talis aſſenſus omnino præſtandus ſit mortuo alienante, & in præiuditium hæredis, tamen loquitur in approbatione teſtamenti poſt mortem teſtatoris, de qua approbatione loquitur Bal. per eum allegatus in d. c. 1. §. donare, quod tamen termini ſunt diuerſi à noſtris, cum ſimus in donatione, qui contractus eſt, & non vltima voluntas, inter hæc omnia in puncto, de quo agimus eſſe differẽtiam, tradit Io. Vincentius de Anna inſignis Neapolitanus alleg. 69. nu. 58. quo fit vt Loffredus non videatur poſſe allegari ad deciſionem quæſtionis noſtre, quinimo idem Loffredus in fin. col. recenſet bis caſum contigiſſe, & ſemel (inquit) fuiſſe à Rege Ferdinando aſſenſum præſtitum, recepta certa pecuniæ quantitate, & ſecunda vice fuiſſe negatum aſſenſum, & ſubdit quẽdam iuris peritum doctiſſimum dixiſſe in vtroque caſu rectè factum eſſe, cum in primo ageretur tantum de Regis præiuditio, in ſecundo vero de intereſſe heredum, qui ſucceſſerant, à quibus ius acquiſitum erat,
2 & in hoc reſidet Loffredus, nec † placet mihi illa conſideratio, quam primus conſulens facit, vt euitet difficultatem, diſtinguẽdo clauſulam, reſeruato cõſenſu Regio, ab ea, de qua in caſu Loffredi, nempe, aſſenſu accedente, ſeu interueniente, quam differentiam etiam approbat ſecundus Conſulens, nam in primis ea, quæ adducuntur pro hac differentia, non probat, vt videre eſt apud Ruy. ad hoc ab eo allegatum cõſ. 139. num. 2. lib. 1. qui in diuerſis terminis loquitur. Secundo quia talis differentia eſt contra Doctores, qui hanc quæſtionem diſputant, nam idem Loffredus in poſitione thematis vtitur illis verbis, accedente conſenſu, vel interueniente, ſeu per verba ſimilia; & quod ſimile verbum ſit, ſi dicatur, reſeruato, Regio, aſſenſu, expreſſe elicitur ex eodem Loffred. col. fin. poſt medium, vbi recenſendo verba thematis in ea ratione, quod alias poteſtas alienãdi nihil operaretur, apertis verbis loquitur in clauſula, reſeruato Regio aſſenſu, & idem Loffred. in cap. 1. in ver. dulciore, in finalibus verbis, de prohib. feud. alien. per Lothar. referens ſe ad dicta per eum in d. §. donare, loquitur preſuppoſito themate ſub eadem clauſula, & ita quoque eum intelligit Marinus Frecc. lib. 2. de ſubfeudis fol. mihi 119. nu. 77. ſecundum primam impreſſionem, illum referendo ſub eiſdem verbis, reſeruato Regio aſſenſu. Illum quoque ita intelligit Camerarius in rep. Capituli Imperialem fol. mihi 29. col. 3. ver. limitatur tunc hæc concluſio in litera p. Vbi licet in princ. poſuerit thema quæſtionis Loffredi, per illa verba, accedente, & interueniente conſenſu Regio, paulo poſt tamen quaſi ſynonimum ſit, idẽ thema recenſet, per illa verba, reſeruato Regio aſſenſu. Accedat fortius, quod Afflictus tradit in cap. feudum num. 10. ver. ſed poſſet reſponderi, ſi de feud. fuer. contro. vbi volens fundare clauſulam, illam accedente conſenſu, eſſe conditionalem, arguit ex illis verbis, ſaluo; & reſeruato conſenſu,

ſenſu, quæ clauſula, inquit, importat con-
ditionem, allegat Bald. in *l.* terminato C.
de fructib. & litium expenſis, & demum
3 † quòd talia verba faciant diſpoſitionem
conditionalem, idem voluit Frecc. eodem
libro 2. de ſubfeudis q. 30. quòd etiam ex
ratione, qua mouetur Loffredus, Camera-
rius, & alij, confirmatur, nempe, quod ſer-
mo prolatus per verba abſoluta importet
conditionem, vul. l. à teſtatore ff. de cond.
& demon. quæ ratio pari modo militat in
vtraque clauſula. Non eſt igitur ambigen-
dum in terminis quæſtionis propoſitæ, re-
ſeruationem Regij aſſenſus importare cō-
ditionem, quo fit vt alio modo extrican-
da ſit difficultas.
4 Quam † ob rem paucis rem perſtringē-
do, dicamus in primis propoſitam aliena-
tionem factam titulo donationis, ab ipſo
initio valuiſſe, etiam admiſſo, quod clauſu-
la illa, reſeruato Regio aſſenſu, & bene-
placito, conditionem importet; Nam ſe-
cundum veriorem opinionem, & quæ mi-
hi communis eſſe videtur, talis clauſula nō
ad omnem alienationem refertur, ſed ad
eam tantum, in qua domino regi, iuſta cau
ſa contradicendi competeret, iuxta exem-
pla tradita à Loffredo, Camerario, & alijs,
quos ego mox referam: Nulla ergo data
iuſta cauſa contradicendi, Rex tenetur
conſentire, nec verba illa importabunt li-
beram eius voluntatem, ne ex hoc pote-
ſtas data in prima conceſſione reddatur
eluſoria: iſtam opinionem tenuerunt anti
qui Neapolitani, quorum dicta, tacitis au-
thoribus (ſi credimus Camerario) recen-
ſet Afflictus in d. cap. feudum, col. pen. ſi
de feud. fuerit cōtrouerſia, ver. ego ſum ſo-
litus dicere, idem latè voluit Loffredus
in d. §. donare, ad cuius dicta ipſe ſe remit-
tit in d. c. 1. in verſ. dulciore, in fine, de pro-
hib. feudi alien. per Lothar. & eum vtro-
biq; refert, & ſimpliciter ſequitur Liparu-
lus in add. ad Andream in cap. Imperia-
lem, ante n. 17. in verbo, hanc gloſſam alle-
gat, eamdem opinionem tenuit Capicius
in rep eiuſdem l. Imperialem fol. mihi 35.
ver. limita niſi vbi ad hoc, refert Aret. in
quodam conſilio non impreſſo; eamdem
quoque opinionem ſequutus eſt Camera-
rius in d. cap. Imperialem fol. mihi 30. in
lit. f. Idem tenuit Freccia dicto libro 2. de
ſubfeudis fol. mihi 159. n. 77 & ſeq. vbi
propriè loquitur in clauſula, reſeruato Re-
gio aſſenſu. Ab iſta igitur opinione peri-
torum in regno pacto aliquo recedendum

non eſt, vt in ſimili dixit idem Loffredus
5 conſ. 1. nu. 210. Et licet † inter prædictos
Doctores altercatio ſit, nunquid nulla da-
ta iuſta cauſa contradicendi, conſenſus ta-
men requiratur, vel habeatur pro præſti-
to, & hoc vltimum tenuerit Loffredus in
preallegatis locis, quod tamen non apro-
bauit Camerarius in eodem cap. Imperia-
lem fol 86. col. 2. in littera p. tamen hoc
aliter diſcutiendum non eſt, cum ad rem
non faciat, vt ex infra dicendis apparebit.
Reſultat igitur clara concluſio, quod
facta alienatione in perſonam æquè dignā,
præſtandus ſit aſſenſus omnino, nec rex
poſſit cōtradicere, ne veniat contra ſuam
conceſſionem, imo contra prouiſionem,
vt vtar verbis Loffredi in d. §. donare, ver-
de ſecundo conſenſu, & clarius Afflictus
hoc dicit in d. c. feudum num. 9. ver. item
feudum cum conſenſu domini, & alibi
eodem loco pluries, quia illa clauſula, &
conditio reſtringenda eſt ad alias aliena-
tiones, quæ fierent, & dominus iuſtam
haberet contradicendi cauſam, tunc enim
in libera voluntate eiuſdem domini eſſet,
velle conſentire. Pro modo igitur non eſt
dubitandum, an talis clauſula importet
conditionem, licet Afflictus in d. cap. feu-
dum num. 10. videatur ſentire pro parte
negatiua; verum non eſſe referendam, di-
camus, ad omnem alienationem, ſed ad il-
lam tantum, in qua arbitrio boni viri
iuſta cauſa contradicendi domino compe
teret, ex intentione Loffredi, Afflicti, &
aliorum. Etiametſi etiam cogeremur di-
cere ad omnem alienationem etiam iuſtā
6 referri; tamen † operabitur clauſula, vt
dominus requirendus ſit, vt videas ſi ſua
interſit, quam requiſitionem neceſſario
faciendam dicunt Afflictus in d. cap. feu-
dum col. 3. in fine, & Camer. vbi ſupra fol.
30. lit. f. non ad validitatem alienationis
iuſtè factæ, ſed vt pro ſuo intereſſe hoc vi
7 deat, & ſciat, † ſicuti in ea quæſt. de emphi
theota, cui data eſt facultas alienādi, dicūt
Doct. diſputantes, an requiratur licentia,
& conſenſus de quo per Afflict. in d. cap.
feudum, Soc. Iun. conſ. 70 lib. 3. cum alijs
de quibus per Frecc. d. num. 77. & in eius
additionibus fol. 167. num. 78. & fol. 170.
ante num. 108. Communior etenim opi-
nio ea eſt, vt dominus tantum requiratur
reſpectu prælationis, vel ratione laude-
mij, & aliorum ſimilium iurium, quę ſi-
bi competerent, vt ex hijs, quæ late tradit
Amedeus de Pont. in qq. laudem. 13. 14.

I N D E X

Ibidem.nu. 8.fol. 237.

Statutum excludens aliquem propter patruũ, non excludit propter materteram.conſ. 9.n. 35.fol. 60.

Statutum excludens fæminas à ſucceſſione paterna, non cenſetur excludere eas à ſucceſſione materna. Ibidem. n. 36.

Statutum præferens patruum matri in ſucceſſione filij, extenditur ad ſucceſionem filiæ, cum ſit ſemper vnica ratio conſeruandæ agnationis conſ. 10 nu 2.fol. 68.

Statutum excludens à ſucceſſione aui, non excludit à ſucceſſione auiæ. Ibidem n.5 ſol.68.

Statutum continere dicitur clauſulam decreti irritantis, quando loquitur per prohibitoria verba,& negatiua conſ. 12.n.16.fol. 95.

Statutum quando poſſit procedere ex identitate rationis in alio caſu. conſ. 18. num. 15. fol. 149.

Statutum. Stante ſtatuto excluſiuo fæminarum, nepos ex filio excludit amitam. Annot. ad conſ. 10.n.56.fol. 78.

Statutum videtur continere rationem ne ſtatuens dicatur inſipiens, admittunt tamen Doctores illam (ſic volo ſic iubeo) ibidem. nu. 62.& 63.

Statutum. In ſtatutis excluſio alicuius perſonæ non ſit niſi à perſonis ibi nominatim expreſſis, quod procedere Aliqui dixerunt, etiã ſi ratio conſeruandæ agnationis procederet. Ibidem.nu. 72.fol. 80.

Statutum loquens de primogenito non comprahendit primogenitam. Annot. ad d. conſ. 10. num. 73.

Statutm excludens ſororem à ſucceſſione fratris, non excludit à ſucceſſione alterius ſororis. Ibidem n. 74 & 75. & excludens ſororem propter fratrem, non excludit propter fratrem patruelem. Ibidem. n. 70.

Statutum arcens à ſucceſſione filij matrem, non excludit etiã à ſucceſſione filiæ. Ibidem num. 77. 78 & 79.

Statutum diſponens quod agnati matri, & auiæ ſuccedant, ſi contigerit non extare matrem, & auiam, ſed amitam proximiorem, quàm ipſi agnati ſint, non excludit amitam. Ibidem. nu. 80.

Statutum excludens matrem propter patruum, non excludit amitam. Ibidem nu. 81.

Statutum exludens amitam, non excludit materteram. Ibidem nu. 82.

Statutum excludens matrem propter patruum non habet locum ſi mater & ſoror extarent. Ibidem.nu. 83.

Statutum excludens filiam propter patruum, eam non excludit propter patruum magnum Ibidem.num. 84.

Statutum excludens ſororem propter fratrem, non excludit neptem. Ibidem.nu. 85.

Statutum excludens auium paternum non porrigitur ad auiam Ibidem.nu. 86.

Statutum loquens de ſuccedendo maſculo, non habet locum in ſucceſſione fœminæ. Ibidem. num. 88.

Statutum excludens auum maternum propter patruum, ſi cum auo concurreret auia materna, an locum habeat. Ibidem. nu. 87.

Statutum excludens ab hereditate matris, non excludit ab hæreditate auiæ. Ibidem nu. 89.

Statutum excludens à ſucceſſione patris, matris, & aui, non excludit à ſucceſſione auiæ. Ibidem nu. 90.

Statutum excludens matrem à ſucceſſione filij, non excludit auiam. Ibidem.nu. 91.

Subintratio. Per ſubintrationem patris ſi prætendit filia ſuccedere, neceſſe eſt quod intret cum qualitate, & ſexu, & quod tunc ſubintratio non fiat cum qualitate maſculinitatis. conſ. 9. n. 32. fol. 59.

Subintratio non admittitur ſtante capitul. Si aliquem, quod vocat proximiorem defuncto. Ibidem num. 33.fol. 60.

Subintratio an detur in ſucceſſione collateralium. Et quid in Regno ex diſpoſitione capit. Si aliquem, conſ. 26 nu.4.fol. 223.

Subrectitia gratia cenſetur ſi expreſſa non ſint omnia. conſ. 9. n. 25. fol. 58.

Subſtitutio compendioſa fit p illa verba (quandocumque moriſſi ſenza figli) quæ continent plura tempora, & tunc vocatus non dicitur venire ex pupillari, quæ poſt pubertatem expirat, ſed ex vulgari, quæ in compendioſa cõtinetur, quod etiam procedit caducato teſtamento in perſonam inſtituti, & dicitur tali caſu directa ſubſtitutio quando verba ſunt communia d. conſ. 9. n. 1. & 2. fol. 52.

Subſtitutio vulgaris continetur in compendioſa quando verba ſunt communia, & non eſt differentia ſi fiat in certa re, vel in tota hæreditate, pro vt ſit inſtitutio in pupillari, & fideicommiſſaria ſubſtitutione. Ibidem num. 2.

Subſtitutio facta in certa re, ne videatur teſtator in parte decedere teſtatus: in parte verò inteſtatus, dicitur facta in tota hæreditate iure accreſcendi; quæ diſpoſitio, ſicut habet locum in prima inſtitutione, & in primo gradu ſubſtitutionis, ſic in ſecundo. Ibidem. num. 3. ſol. 52.

Subſtitutione facta filio de filijs maſculis etiam ſi deceſſerit cum nepote maſculo ex filio, dicitur purificata conditio. conſ. 25.n.9.fol. 212.

Suc-

Google

Succedens in feudo non hereditario non tenetur ad onera. Annot. ad conſ. 12. n. 97. fol. 109. *limit. Ibidem.*

Succeſſio non deuoluitur ad tranſuerſales, niſi finita linea deſcendentium, conſ. 20. num. 4. fol. 172.

Succeſſor non plus iuris habet, quàm author ſuus habebat. conſ. 27. n. 10. fol. 228.

Succeſſorium edictum in feudis de gradu in gradum admittitur. Annot. ad conſ. 22. n. 71. fol. 196.

T

T*Empus mortis, an refutationis ſit attendendum in alienatione feudi inter agnatos Annot. ad d. conſ. 22. n. 1. 9. 22. 23. 27. & 29. & quaſi per totam. fol.* 185. *& ſeq.*

Tempus mortis, an teſtamenti circa gradum, & proximitatem in ſucceſſione feudi, ſit attendendum. Ibidem nu. 21. fol. 188.

Tertius ſi ab initio non comparet, & ſcit litem fuiſſe motam, non poteſt amplius ſe opponere. conſ. 15. n. 25. fol. 130.

Teſtamenta ſi ſint duo, vnum in feudalibus: alterum in allodialibus, cum in feudalibus eſſet ratio præteritionis, non debet ſubuerti ex præteritione teſtamentum in feudalibus. conſ. 9. nu. 12. fol. 55.

Teſtamenti vitium quando non eſt viſibile, nõ impedit remedium l. fi. C. *de edict. Diu. Adrian. toll. Ibidem nu.* 11.

Teſtamentum non præſumitur, imò ſucceſſio ab inteſtato, nec iuuat in hoc temporis antiquitas, & aſſignatur ratio. conſ. 7. num. 7. fol. 38.

Teſtator ſi vocat quem indubitatum, & immediatum ſucceſſorem in Baronia, an per hoc videatur ille talis inſtitutus. & an debeat probari illa qualitas conſ. 11. n. 1. fol. 82. Proſper. Paſſett. conſ. 140. n 18. & 19.

Teſtator in ſuo teſtamento non poteſt diſponere, quod leges locum non habeant conſ. 17. n. 5. fol. 141.

Teſtator ſi diſponit vt viuatur iure francorum, quia ius francorum habet interpretationem, vt procedat, ſalua gradus prærogatiua, ad hanc interpretationem cenſetur conformare voluiſſe eius intentionem. conſ. 24. num. 4. fol. 208.

Teſtator vocans ad ſucceſſionem filios cenſetur etiam vocare filias, & ſi voluerit quod maſculi fœminis præferantur, non per hoc cenſentur excluſa fœminæ, ſed vocata non exiſtentibus maſculis. conſ. 25. n. 2. fol. 211. ſed contra n. 9. & 10.

Teſtator ſi iubet vt viuatur iure francorum, an videatur conformare velle diſpoſitionem ſuam iuxta capitul. Si aliquem, d. conſ. 25. nu. 18. fol. 213.

Teſtator vocans filios alicuius complexiuè, intelligitur eos vocaſſe, & ad inuicem inſtituiſſe cum prærogatiua gradus, & maioris ætatis, ſi adiecit clauſulam iuris francorum. Ibidem nu. 21 fol. 214.

Teſtator iuris communis diſpoſitioni ſe conformem reddere præſumitur. Annot. ad d. conſ. 25. nu 10 fol. 218.

Text. in l. quoties C. de hæredibus inſtituend. procedit quando ambo hæredes ſunt capaces. conſ. 9. nu. 8 fol. 53.

Text. in l. ſi quis maior C. de tranſact. an comprehendat vniuerſitatem. conſ. 14. n. 3. f. 120. remiſſiuè.

Text. in l. ius noſtrum de regul. iur. an procedat quando hæres eſt prohibitus capere. conſ. 18. nu. 12. fol. 148.

Text. in l ſi certarum. ff. de milit. teſtam. declaratur. Annot. ad conſ. 12. n. 87 fol. 108.

Tex. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. declaratur. Annot. ad conſ. 18. n. 10. cum ſeqq. & quaſi per totam fol. 157. & an in feudis locũ habeat. n. 22. cum ſeqq.

Tex. in *capitul. Imperialem de prohibit. feud. alien. per Feder. declaratur Annot. ad conſ. 12 nu. 88. fol.* 108.

Titul. An Agnat. in quibus caſibus procedat. vide ſuper. capitul.

Tranſactio ob contrauentionem. licet reſoluatur, & in pœnam incurratur ipſo iure, nihilominus declaratoria requiritur cauſa cognita. conſ. 14. nu. 2. fol. 120.

Tranſuerſales non veniunt quando ſunt vocati deſcendentes ex corpore, etiam ſtante capitul. Si aliquem, quia illud procedit tantum. ad inteſtato, præſuppoſito feudo in forma larga conſ. 18. n. 31. fol. 154.

V

V*Aſſalli Baronis dicuntur immediatè vaſſalli ſui. conſ. 13. n. 5. fol.* 111.

Vaſſalli Baronis, an poſſint effici demaniales. d. conſ. 13. n. 6.

Vaſſallus poteſt diſponere in feudo nouo in præiudicium baronis, & poſt mortem vaſſalli

Rex

INDEX

Rex conſentire.conſ.2.n.10.fol. 12.

Vaſſallus, qui ex feudo perc ipit fructus, ſeruitium præſtare tenetur. Annot.ad d. conſ.12.n. 89 fol. 108.

Vaſſallus ſi pro faciendo ſeruitio obligauerit feudum, an teneatur etiam dominus. Ibidem d.n. 89.

Vaſſallus committens felloniam contra dominum, feudo priuatur. Annot.ad conſ.13.num. 6.fol. 115.

Vaſſallus, & dominus non debent ad imparia iudicari. Ibidem n.11.& 30.fol. 115.

Vaſſallus an poſſit alienare feudi medietatem ad libellum, & eo mortuo, ad quem reuertatur. & Annot.ad conſ.22.n 46 fol. 192.

Verba cum effectu ſunt accipienda conſ.2.nu.3. fol. 7.

Verba iſta (ex pacto & prouidentia) dicuntur magiſtralis. Annot.ad conſ.9. n.3.fol. 62.

Verba iſta (quod filij maſculi vna cum fœminis ſuccedant) gradus paritatem inducere videntur. Annot ad conſ.11.n.20.fol. 87.

Verba hæc (abſque ſexus diſcretione) ad feudi ſucceſſionem quid operentur. Ibidem n.21.

Verba (vel vlterioris gradus) in ſucceſſione feudi qualiter ſint intelligenda reſpectu fœminarum Ibidem.n.40 fol. 90.

Verbum (hæredibus) in feudalibus ſecundum ſubiectam materiam, de filijs, vel deſcendentibus ſemper interpretatur Annot. ad conſ. 12. n.56.& 81. fol.104.& ſequ De hoc verbo (hæres) quam ſignificationem habeat, & quas perſonas comprehendere videatur. vide nu.60.& 61.& Annot.ad conſ.22.n.70 fol. 195.

Verbum (fellonia) quid ſignificet. Annot.ad conſ. 13.n 8 fol. 115.

Verbum (in capillo) an ſit latinum, vel Longobardum Annot ad conſ.26.n.2. fol. 224.

Vicerex poteſt præſtare aſſenſum in alienatione feudi.conſ.9.n.24 fol. 55.

Vita, & militia alimentis æquiparatur & tranſmiſſibilis poſt mortem non eſt, & ſicut finitur per mortem naturalem, ita etiam per mortem ciuilem; & ideo fratres ſancti Franciſci non debent eam habere, cum pro mortuis habeantur, etiam quoad omnes effectus mortis naturalis conſ 27.n.1.2.& 3.fol. 224.& 225.

Vita, & militia ſi non eſt tranſmiſſibilis, ergo neque ceſſibilis. Ibidem n.11.fol. 228.

Vita, & militia non debetur in feudo empto à communi parente, preſertim omnes filios æqualiter inſtituente, ſed pars tantum pretij & æſtimationis illius.conſ.28.n.3.fol. 232.

Vita, & militia an ſuccedat loco legitimæ, & alimentorum, aut portionis feudi, vel conſtituat tertiam ſpeciem. Annot.ad conſ.27. n.2. vſque ad nu.13.fol. 228.

Vita, & militia quare ſit introducta. Ibidem. nu. 5.

Vita, & militia an debeatur tranſuerſalibus Ibidem.n.7. remiſſiuè.

Vita & militia non debetur in vita refutantis feudum, ſed morte ſequuta. Ibidem n.9.in fine fol. 229.

Vita, & militia per ingreſſum religionis honorificè incapacis dicitur expirare. Ibidem.n.13.

Vnio, & incorporatio facit ſortiri eandem naturam, ſi nihil aliud exprimatur.conſ.18.n. 31.fol. 154.

Voluntas teſtatoris eſt attendenda quamuis verba deficiant, vel contraria appareant.con.25. n.7. fol. 212.

Vſufructus ingredientis monaſterium an conſolidetur cum proprietate ſtatim per ingreſſum conſ.27.n.9.fol. 227.

Vxor non poteſt relinquere ſecundo viro vltra tertiam, & ſtante iſta iuris prohibitione, eſt prohibitum ius accreſcendi in perſonam ſecundi viri.conſ.9.n.7.fol. 53.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX MATERIARVM QVAESTIONVM.

QVÆSTIO I. fol.247.

TERMINVS quadraginta dierum litterarum citatorialium, an incipiat à die datæ vel à die præſentationis ipſarum.

QVÆSTIO II. fol.248.

Reus contumax, volens recuperare poſſeſſionem an & quando poſſit impediri ab actore docente incontinenti de iure ſuo.

QVÆSTIO III. fol.250.

Reus comparens, volens recuperare poſſeſſionem reficiendo expenſas, ſi impediatur ab actore volente docere de iure ſuo, & interim labatur annus, an tunc dicatur non perſeuerare in contumacia.

QVÆSTIO IV. fol.251.

Verba cauſa rei ſeruandæ, quid importent in ritu, & an inmiſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruãdę infrà annum, efficiatur verus poſſeſſor licèt reuocabiliter.

QVÆSTIO V. fol.252.

Anni lapſus abſq; alio curiæ decreto, reo perſeuerante in contumacia, an ſufficiat vt inmiſſus efficiatur incommutabilis poſſeſſor, & an interpoſitio ſecundi decreti poſſit fieri infra annum, & an terminus anni poſſit abbreuiari.

QVÆSTIO VI. fol.255.

Terminus ſupradictus anni an poſſit prorogari à iudice ſicut poteſt abbreuiari.

QVÆSTIO VII. fol.257.

Actor vt poſſit micti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, an procedat indiſtinctè etiam in bonis feudalibus, & an diſpenſatio debeat peti quando fit adiudicatio in perſonam non æquè dignam.

QVÆSTIO VIII. fol.259.

Actor vt debeat micti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, an hodie habeat locum in beneficialibus.

QVÆSTIO IX. fol.260.

Remedium vt actor mictatur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandę an hodie habeat locum, cum

e omnes

omnes cauſſæ ſint ſummariè, in quibus non requiritur litis conteſtatio, & actor poteſt procedi vſq; ad ſententiam diffinitiuam.

QVÆSTIO X. fol.260.

Miſſio in poſſeſſionem cauſſa rei ſeruandę, an poſſit fieri ex contumacia ſyndici contra vniuerſitatem nu.8.vniuerſitas quando dicatur legitimè citari nu.2. ſyndici electio quomodo dicatur legitima, nu.3.& an debeat fieri de mandato iudicis nu.4 & 5. & an debeat interponi decretum citato barone nu. 6. & an ſyndicus poſſit eligi ad lites futuras nu. 7.

QVÆSTIO XI. fol.265.

Terminus menſium ſex infra quos efficaciam habent literæ citatoriales, à quo actu dicatur currere

QVÆSTIO XII. fol.267.

Diſpoſitio ſupradicta c. ritus 98. an habeat locum etiam in Conſiſtorio S.R.C.

QVÆSTIO XIII. fol.267.

Diſpoſitio ſupradicta an procedat in cauſis exequutiuis, & ſũmarijs

QVÆSTIO XIV. fol.268.

Actus facti in articulo incidenti vel emergenti in vno magiſtratu an interrumpant ſemeſtre (de quo ſuprà) cauſę principalis in alio magiſtratu, & iudicio.

QVÆSTIO XV. fol.268.

Procuratorem an ſufficiat citare lapſo ſemeſtri; & ritus an tunc intelligat de procuratore cauſæ qui ſolet ſubſcribere libellum.

QVAESTIO I. lib. 2. fol.269.

Modi procedendi in ritu ciuiliter quot, & qui ſint ſeparati, & diſtincti, & quod ſint ſex principales ad quos omnes alij modi reduci poſſunt. In taxatione dotis de paragio an poſſit procedi p. in c. nu.7. & an aduerſus eam verum ſit dicere non poſſe admitti exceptiones peremptorias, ſed ſolùm modificatiua, nu.8.

QVAESTIO II. fol.273.

Inſtantiæ in exequutiuis quæ, & quales ſint, & à quo actu initiũ ſumant, & quomodo in exequutiuis detur inſtantia, & quindena elapſa an poſſit perpetuò exequi, nu.2.

QVAESTIO III. fol.276.

Inſtantia in exequutiuis, & in cauſſa oppoſitoria cui pereat oppoſito vel opponenti.

Quæſtio

QVAESTIO IV. fol 277.

Inſtantia an pereat tertio opponenti,& pretendenti ſe dominium,& poſſeſſorem an verò illi qui cauſauit exequutionem,& an,& quādo tertius dicatur actor,& quando reus,&quomodo poſſit impedire exequutionem.

QVAESTIO V. fol. 280.

Inſtantia articuli trimeſtris reiectionis oppoſitionum qui tentatur virtute pacti,vel virtute pragmaticæ an ſit particularis,vt ſententia lata extrà illud trimeſtre dicatur nulla,vel potius ſit vna, & eadem inſtantia totius cauſæ oppoſitoriæ.

QVAESTIO VI. fol. 282.

Sententia lata obſcuræ extrà duos menſes an dicatur nulla:vide hic remiſſiuè,& an validè poſſitferri in penultima die inſtantiæ ſi vltimus dies eſt feriatus.

QVAESTIO VII. fol.283.

Inſtantia trimeſtris reſpectu cauſſæ oppoſitoriæ an currat inreparabiliter à die lapſus primi trimeſtris,vel àdie lateinterloquutoriè in articulo, Tempus prorogatū cenſetur eſſe vnum,& idem cum primo nu. 2. & quid in odioſis nu. 3. & quid quando eſt diuerſa qualitas in prorogatione, n.4.

QVAESTIO VIII. fol. 286.

Inſtantia cauſſę , quę expeditur per viam cædulæ; quę,& quanta ſit, & à quo actu incipiat,& an iſte actus ſit primus actus cōtradictorius vel præſentatio capitulorum.

QVAESTIO IX. fol.290.

Inſtantia poſſeſſorij ſummariſſimi ſuper feudis quę,& quanta ſit,& an capitulum ritus habeat locū in allodialibus, nu. 2.& an capitulum debeat intelligi vniuerſaliter num. 4. & an capitulum ritus faciat inſtantiam particularē

QVAESTIO X. fol. 291.

Inſtantia poſſeſſorij præfixa à capitulo an. poſſit prorogari, & n detur cautela vt prorogari poſſit.

QVAESTIO XI. fol. 292.

Inſtantia in ſummarijs iuxtà formam ritus, à quò actu incipiat. Et an requiratur litis conteſtatio in ſummarijs, & in cauſa ſpolij priuilegiati.

QVAESTIO XII. fol.293.

Inſtantia in cauſis inquibus proceditur per modum poſtę à quo actu incipiat, vbi varię opiniones circa

circa hoc,& an actus quod ſtent loco poſtæ dicatur habere vim litis conteſtatæ. Et quid ſi fuerit factus inſtante reo.

QVAESTIO XIII. fol.296.

Inſtantia ſpolij cui pereat,& an con uencto detur noua inſtantia,& à quo tempore dicatur incipere talis inſtantia.

QVAESTIO XIV. fol.299.

Cauſſa quando eſt circa feudalia,& circa allodialia inſtantia an dicatur feudalis vel allodialis.

QVAESTIO XV. fol.301.

Inſtantia in cauſis in quibus proceceditur ſola facti veritate inſpecta à quo actu incipiat; vbi variæ opiniones, & concluditur quod actus qui fit ad meritorum cognitionem, & quilibet actus qui in ordinarijs non poteſt fieri niſi lite conteſtata, habet vim litis conteſtatæ.

QVAESTIO XVI. fol.305.

Inſtantia in cauſis quæ ex abrupto expediuntur à quo actu incipiat

FINIS.

Digitized by Google

CONSILIA FEVDALIA OCTAVII CORSETTI

REGII CONSILIARII V. I. D. SICVLI PANORMITANI,

Quibus acceſſerunt Annotationes

PETRI CORSETTI FILII

REGII CONSILIARII AC IN REGNO SICILIAE RATIONVM MAGISTRI.

Pro Illuſtriſſimo, & Excellentiſſimo

MARCO ANTONIO COLVMNA

SICILIAE PROREGE.

EPITOME.

Feudum conceſſum pro te, hæredibus, & ſucceſſoribus cum facultate vendendi alienandi, tam inter viuos, quàm in vltima voluntate, Regis concedentis reſeruato aſſenſu, donari contingit à conceſſionario nepoti ex fratre caſu quo ſine filijs maſculis deceſſiſſet, at, nondum impetrato aſſenſu, qui fuerat in donatione reſeruatus, moritur donans relicta filia; fuit quęſitum, qua via fuiſſet conſultum nepoti ad recuperandum feudum. In eadem facti ſpecie conſuluit Franciſcus de Ponte conſil. 81.

SVMMARIVM.

1 *Feudi alienatione conceſſa, reſeruato aſſenſu regio, rex tenetur aſſenſum præſtare, etiam mortuo alienante, in præiuditium hæredis, ſecundum Loffredum, & nu. 8.*

2 *Clauſula reſeruato aſſenſu regio, & accedente regio aſſenſu, inter ſe nihil differunt, & vtraque facit diſpoſitionem conditionalem num. 3.*

4 *Feudi alienatio cum clauſula, reſeruato aſſenſu regio, valet ab initio, & illa clauſula non ad omnem alienationem refer-*

tum ſed ad eam tantum, in qua regi iuſſa cauſa contradicendi competit, nulla ergo data cauſa contradicendi, rex tenetur conſentire, & an tunc cenſeatur præſtitus, num. 5. ſed an potius ſit requirendus talis aſſenſus, num. 6

7 *Empiteota, qui habuit licentiam alienandi rem emphiteoticam, an poſſit alienare abſque conſenſu directi domini.*

8 *Aſſenſus an poſſit præſtari per regem mortuo alienante in præiuditium hæredis in alienatione feudi.*

9 *Feudi alienatio cum clauſula, reſeruato aſſenſu, an ſit ipſo iure nulla, vel ſtet in pendenti, donec aſſenſus præſtetur, circumſcripta poteſtate alienandi, & quid in feudo nouo, & quid in hereditario, an poſſit præſtari aſſenſus poſt mortem alienantis in præiuditium hæredis.*

10 *Feudum alienans licet poſſit reuocare alienationem ex conſt. diuæ memoriæ, tamen nō procedit vbi rex, vel ipſe tenetur cōſentire alienationi, & quemadmodum alienans non poteſt reuocare, ita nec hæres alienantis, num. 11.*

CONSIL. I.

1 VISO puncto, ex hijs quæ ſuper eo ſcripta mihi exhibentur, conſideratis, prima fronte res non videbatur carere difficultate, nam † tam etſi Sigiſmundus Loffredus in cap. 1. §. donare, qualiter olim feud. poterat alienari, poſt longam diſputationem tenuerit, alienationem valere, & regem teneri pręſtare aſſenſum, quantumcumque prima conceſſio de alienando fuerit reſeruato regio aſſenſu, & quod talis aſſenſus omnino præſtandus ſit mortuo alienante, & in præiuditium hæredis, tamen loquitur in approbatione teſtamenti poſt mortem teſtatoris, de qua approbatione loquitur Bal. per eum allegatus in d. c. 1. §. donare, quòd tamen termini ſunt diuerſi à noſtris, cum ſimus in donatione, qui contractus eſt, & non vltima voluntas, inter hæc omnia in puncto, de quo agimus eſſe differētiam, tradit Io. Vincentius de Anna inſignis Neapolitanus alleg 69. nu. 58. quo fit vt Loffredus non videatur poſſe allegari ad deciſionem quæſtionis noſtrę, quinimo idem Loffredus in finali col. recenſet bis caſum contigiſſe, & ſemel (inquit) fuiſſe à Rege Ferdinando aſſenſum præſtitum, recepta certa pecuniæ quantitate, & ſecunda vice fuiſſe negatum aſſenſum, & ſubdit quēdam iuris peritum doctiſſimum dixiſſe in vtroque caſu rectè factum eſſe, cum in primo ageretur tantum de Regis pręiuditio, in ſecundo vero de intereſſe heredum, qui ſucceſſerant, à quibus ius acquiſitum erat,
2 & in hoc reſidet Loffredus, nec † placet mihi illa conſideratio, quam primus conſulens fecit, vt euitet difficultatem, diſtinguēdo clauſulam, reſeruato cōſenſu Regio, ab ea, de qua in caſu Loffredi, nempe, aſſenſu accedente, ſeu interueniente, quam differentiam etiam approbat ſecundus Conſulens, nam in primis ea, quæ adducuntur pro hac differentia, non probat, vt videre eſt apud Ruy. ad hoc ab eo allegatum cōſ. 139. num. 2. lib. 2. qui in diuerſis terminis loquitur. Secundò quia talis differentia eſt contra Doctores, qui hanc quæſtionem diſputarunt, nam idem Loffredus in poſitione thematis vtitur illis verbis, accedente conſenſu, vel interueniente, ſeu per verba ſimilia; & quod ſimile verbum ſit, ſi dicatur, reſeruato, Regio, aſſenſu, expreſſe elicitur. ex eodem Loffred. col. fin. poſt medium, vbi recenſendo verba thematis in ea ratione, quòd aliàs poteſtas alienādi nihil operaretur, apertis verbis loquitur in clauſula, reſeruato Regio aſſenſu, & idem Loffred. in cap. 1. in ver. dulciore, in finalibus verbis, de prohib. feud. alien. per Lothar. referens ſe ad dicta per eum in d. §. donare, loquitur pręſuppoſito themate ſub eadem clauſula, & ita quoque eum intelligit Marinus Frecc. lib. 2. de ſubfeudis fol. mihi 119. nu. 77. ſecundum primam impreſſionem, illum referendo ſub eiſdem verbis, reſeruato Regio aſſenſu. Illum quoque ita intelligit Camerarius in rep. Capituli Imperialem fol. mihi 29. col. 3. ver. limitatur tunc hæc concluſio in litera p. Vbi licet in princ. poſuerit thema quæſtionis Loffredi, per illa verba, accedente, & interueniente conſenſu Regio, paulo poſt tamen quaſi ſynonimum ſit, idē thema recenſet, per illa verba, reſeruato Regio aſſenſu. Accedat fortius, quod Afflictus tradit in cap. feudum num. 10. ver. ſed poſſet reſponderi, ſi de feud. fuer. contro. vbi volens fundare clauſulam, illam accedente conſenſu, eſſe conditionalem, arguit ex illis verbis, ſaluo, & reſeruato conſenſu,

ſenſu, quæ clauſula, inquit, importat conditionem, allegat Bald. in L terminato C. de fructib. & litium expenſis, & demum
3 † quòd talia verba faciant diſpoſitionem conditionalem, idem voluit Frecc. eodem libro 2. de ſubfeudis q. 30. quòd etiam ex ratione, qua mouetur Loffredus, Camerarius, & alij, confirmatur, nempe, quod ſermo prolatus per verba abſoluta importet conditionem, vul l. à teſtatore ff. de cond. & demon. quæ ratio pari modo militat in vtraque clauſula. Non eſt igitur ambigendum in terminis quæſtionis propoſitę, reſernationem Regij aſſenſus importare cōditionem, quo fit vt alio modo extricanda ſit difficultas.

4 Quam † ob rem paucis rem perſtringēdo, dicamus in primis propoſitam alienationem factam titulo donationis, ab ipſo initio valuiſſe, etiam admiſſo, quod clauſula illa, reſeruato Regio aſſenſu, & beneplacito, conditionem importet; Nam ſecundum veriorem opinionem, & quæ mihi communis eſſe videtur, talis clauſula nō ad omnem alienationem refertur, ſed ad eam tantum, in qua domino regi, iuſta cauſa contradicendi competeret, iuxta exempla tradita à Loffredo, Camerario, & alijs, quos ego mox referam: Nulla ergo data iuſta cauſa contradicendi, Rex tenetur conſentire, nec verba illa importabunt liberam eius voluntatem, ne ex hoc poteſtas data in prima conceſſione reddatur eluſoria: iſtam opinionem tenuerunt antiqui Neapolitani, quorum dicta, tacitis authoribus (ſi credimus Camerario) recenſet Afflictus in d. cap. feudum, col. pen. ſi de feud. fuerit cōtrouerſia, ver. ego ſum ſolitus dicere, idem latè voluit Loffredus in d. §. donare, ad cuius dicta ipſe ſe remittit in d. c. 1. in verſ. dulciore, in fine, de prohib. feudi alien. per Lothar. & eum vtrobiq; refert, & ſimpliciter ſequitur Liparulus in add. ad Andream in cap. Imperialem, ante n. 17. in verbo, hanc gloſſam allegat, eamdem opinionem tenuit Capicius in rep eiuſdem l. Imperialem fol. mihi 35. ver. limita niſi vbi ad hoc, refert Aret. in quodam conſilio non impreſſo; eamdem quoque opinionem ſequutus eſt Camerarius in d. cap. Imperialem fol. mihi 30. in lit. f. Idem tenuit Freccia dicto libro 2. de ſubfeudis fol. mihi 119. n. 77 & ſeq. vbi proprie loquitur in clauſula, reſeruato Regio aſſenſu. Ab iſta igitur opinione peritorum in regno pacto aliquo recedendum non eſt, vt in ſimili dixit idem Loffredus
5 conſ. 1. nu. 210. Et licet † inter prædictos Doctores altercatio ſit, nunquid nulla data iuſta cauſa contradicendi, conſenſus tamen requiratur, vel habeatur pro præſtito, & hoc vltimum tenuerit Loffredus in preallegatis locis, quod tamen non approbauit Camerarius in eodem cap. Imperialem fol. 86. col. 2. in littera p. tamen hoc aliter diſcutiendum non eſt, cum ad rem non faciat, vt ex infra dicendis apparebit.

Reſultat igitur clara concluſio, quod facta alienatione in perſonam ęquè dignā, præſtandus ſit aſſenſus omnino, nec rex poſſit cōtradicere, ne veniat contra ſuam conceſſionem, imo contra prouiſionem, vt vtar verbis Loffredi in d. §. donare, verſ. de ſecundo conſenſu, & clarius Afflictus hoc dicit in d. c. feudum num. 9. ver. item feudum cum conſenſu domini, & alibi eodem loco pluries, quia illa clauſula, & conditio reſtringenda eſt ad alias alienationes, quæ fierent, & dominus iuſtam haberet contradicendi cauſam, tunc enim in libera voluntate eiuſdem domini eſſet, velle conſentire. Pro modo igitur non eſt dubitandum, an talis clauſula importet conditionem, licet Afflictus in d. cap. feudum num. 10. videatur ſentire pro parte negatiua; verum non eſſe referendam, dicamus, ad omnem alienationem, ſed ad illam tantum, in qua arbitrio boni viri iuſta cauſa contradicendi domino competeret, ex intentione Loffredi, Afflicti, & aliorum. Et tamen ſi etiam cogeremur dicere ad omnem alienationem etiam iuſtā
6 referri; tamen † operabitur clauſula, vt dominus requirendus ſit, vt videat ſi ſua interſit, quam requiſitionem neceſſario faciendam dicunt Afflictus in d. cap. feudum col. 3. in fine, & Camer. vbi ſupra fol. 30. lit. f. non ad validitatem alienationis iuſtè factæ, ſed vt pro ſuo intereſſe hoc vi
7 deat, & ſciat, † ſicuti in ea quæſt. de emphitheota, cui data eſt facultas alienādi, dicūt Doct. diſputantes, an requiratur licentia, & conſenſus, de quo per Afflict. in d. cap. feudum, Socc. Iun. conſ. 70. lib. 3. cum alijs de quibus per Frecc. d. num. 77. & in eius additionibus fol. 167. num. 78. & fol. 170. ante num. 108. Communior etenim opinio ea eſt, vt dominus tantum requiratur reſpectu prælationis, vel ratione laudemij, & aliorum ſimilium iurium, quę ſibi competerent, vt ex hijs, quæ late tradit Amedeus de Pont. in qq. laudem. 13. 14.

& 15. videri poteſt.

8 Ex hac † ſubinde concluſione elicitur reſolutio alterius difficultatis, quæ in hoc puncto principalis eſt, nempe quod etiam mortuo donante valeat alienatio, & donatarius feudum habere debeat, non obſtante contradictione hæredis, quantúcumque ante mortem donantis præſtitus non ſit conſenſus Regius, qui hodie præſtari poterit, & debebit, hoc autem expreſsè Doctores præallegati non auſi ſunt decidere, nam Afflictus non decidit, licet aliqua verba ponat, quod rex teneatur conſentire, re exiſtente integra, & ſecus eſſe, ſi de tertij præiuditio ageretur cui ius quęſitum eſſet, & Loffredus ſimiliter. Vt dictum eſt in principio in thęmate propoſito, agebatur de hoc, tamen ipſe expreſſe non decidit, licet referat, quod factum fuerat tempore Ferdinandi, Capicius, & Freccia ſimiliter non decidunt, & Camerarius in puncto, de quo agimus, ſe remittit ad ea, quæ ipſe traddidit in ea, quæſt. an in feudo hęreditario poſſit dominus præſtare conſenſum poſt mortem defuncti in præiuditium hæredis, quam quæſtionem ipſe examinauit fol. 86. cum ſeq. & in ea tandé reſedit opinione, defendendo Andream aduerſus Rotę deciſ. de qua ibi, quod etiã in feudo hæreditario non poſſit pręſtari conſenſus, & quod hęres poſſit diſſentire, reſpondendo ad tex. in l. cum à matre C. de rei vend.

Quare in principio ego dicebam, in hoc puncto rem non carere difficultate. Verum ex intentione eorumdem Doctorum, præſuppoſita reſolutione, de qua ſupra, concludendum arbitror, vt dictum eſt, & aſſenſum à Rege pręſtandum eſſe, & hæredem nihil poſſe in contrarium prætendere; nos enim non ſumus in terminis illius quęſtionis, de qua per Andream, & alios in d. cap. Imperialem, quia Andreas quęſtionem diſputat in terminis, vel iuris communis feudorum, vel conſtitutionis Regni, nempe quod feudum ſine domini conſenſu non alienatur, & illud alienatũ amittatur in terminis iuris communis, & idem in Regno, ſi modo ante declarationẽ domini, alienans alienationem non reuocet, iuxta facultatem conceſſam per conſtitutionem Diuę memorię. In hijs ergo terminis in primis oritur illa quęſtio, an alienatio ab initio ſit ipſo iure nulla, vel ſtet in pendenti, donec dominus conſentiat, & quod ſit ipſo iure nulla, magis communiter volunt Doctores feudiſtę, & tradit Liparulus ad Andr. num. 16. ver. hanc gloſſam, & admiſſa etiam opinione Ca-
9 merarij fol. 88. lit. h † qui voluit alienationem non eſſe in totum nullam, ſed ſtare in pendenti, ob ſpem reconualidationis; adhuc idem eſt, cum ipſe met dicat talem ſpem morte extingui, & conſequenter tẽpore conſenſus pręſtandi nulla reperitur voluntas alienantis, & ſolus dominus non poteſt conſentire, ob id ſequitur, quod ſicuti ipſemet alienans reuocare poteſt, ita & hæres, qui ſi vel expreſſe, vel tacite reuocet, aſſenſus pręſtari non poteſt à domino; tum quia res aliena eſt, tum etiam quia non reperit alienationem, vt eam cõfirmet per conſenſum, ſtante ſupradicta reuocatione, vel alia ratione, de qua per Camer. loco paulo ante citato; ob id voluerunt Doctores, quod ſi hęrede ſciente alienationem non fieret expreſſa reuocatio, aſſenſus pręſtari poſſet, etiam poſt mortem, tradit poſt alios inſignis modernus Neapolitanus Io. Vincentius de Anna alleg. 69. num. 62. ita intelligens opinionem regnicolarum, vt ipſe dicit. Ob id igitur, ſiue in feudo pacti, & prouidentię, in quo nulla eſt dubitatio, ſiue in hęreditario, & nono quęſtio diſputanda ſit, voluit Andreas ſecundum intelligentiam Camerarij d. fol. 86. & ſeq. non eſſe præſtandum aſſenſum in pręiuditium hęredis non quod hæres contrauenerit facto defuncti, imo quod vtatur facultate defuncto conceſſa, & conſequenter ſibi; vt aduertit Camerarius loco preallegato, & idẽ voluit, intelligendo Andream in feudo hęreditario, Capicius in d. cap. Imperialem fol. 38. & 39. licet in hoc, & fortè non bene aliter Andream intelligat Io. Vincent. de Anna d. alleg. 69. num. 65. poſt Card. Pariſ. quem allegat conſ. 14. in prim. vol.

Ratio igitur præmiſſę concluſionis Andreæ, & aliorum eſt in nullitate alienationis, & in poteſtate conceſſa reuocandi ipſi met alienanti, & conſequenter eius hęredi, & formaliter hanc rationem poſt antiquos refert Liparulus in apoſtilla 5. allegata, & Camerarius, & alij in locis preallegatis.

Videndum eſt igitur ſi in caſu noſtro hęc ratio militet; Et quidem pręſuppoſita prima concluſione, quod alienatio valeat, vt expreſſe decidit Loffredus, & alij ſequuntur, ceſſat ratio nullitatis alienatio-
10 nis. † Rurſus pręſuppoſito, quod Rex, & domi-

dominus teneatur conſentire, ceſſat facultas alienanti reuocãdi alienationem, nam ea facultas ex queſtione, diuę memoriæ limitatur in omni caſu, quo feudum alienatur ex cauſa, pro qua dominus tenetur conſentire, imo cum Rex habeatur pro conſentiente, non poteſt amplius tractari de reuocatione; ita formaliter limitat eam quæſtionem Frecc. lib. 2. de ſub feudis in ver. pluribus autem modis in 25. lim. in nouis, num. 75. Et licet ipſe ponat exempla quædam, tamen ea non reſtringunt eius dictum, quod fundat ex ratione, quia dominus tenetur conſentire, & in omnibus caſibus, in quibus Rex, tenetur conſẽtire, idẽ Freccia tradit in additionibus in ſim. 42. quem allegat dominus ſecundo loco conſulens, idem voluit Frecc. limitation. 46. & 47. qui licet loquatur in conceſſione feudi cum clauſula, & quibus dederit, & cum clauſula, pro hæredibus quibuſcumque, nulla facta reſeruatione aſſenſus; tamen idem eſt, admiſſa tali reſeruatione, cum vt dixi, non intelligatur reſpectu omnis alienationis, ſed illius tantũ, quę bona fide non fieret, & aduerſus eam iuſtam haberet dominus cauſam contradicendi.

11 Pręſuppoſito † ergo quod alienans nõ poteſt reuocare, ſub inde ſequitur, nec hæredi facultatem competere, & in hoc optimè procedi tex. in l. cum à matre C. de rei. vend. deciſ. Rotæ à Camerario allegata, & demum ea ratio quod etiã conditionalis contractus tranſeat ad hæredem, qua ratione dicere coactus fuit, Andream loqui in feudo antiquo, Io. Vincentius de Anna in prædicta alleg. 69. nu. 65. & ſeq. Quibus dictis pręſuppoſitis, tñ ex his, quæ ſupra dicta ſunt, elicitur deciſio præſentis puncti, & difficultatis; Idem elicitur ex eadẽ alleg. 66. col. prima, dum reſpondendo ad text. l. ſi ego §. primo, de iure dotium, in ea q. an pro dote poſſit pręſtari aſſenſus poſt mortem, dicit tex. illum procedere in hijs, quæ liberè vẽdi poſſunt ſecus in feudo, quod ſi alienatur, amittitur ſẽtit ergo, quod ſi eſſemus in caſu, quo ceſſaret feudi amiſſio, poſſet impetrari aſſenſus poſt mortem alienantis, prout ſunt termini quæſtionis noſtræ.

Ad idem allego Pariſ. conſ. 14. lib. 1. qui præſuppoſita conſuetudine alienandi feudum, accedente conſenſu, & licentia domini, vult talem conſenſum poſſe interponi, & præſtari poſt mortem alienantis, quia agitur de præiuditio ſolius domini, & agnati, ac hęredes non poſſunt aliquid prætendere, quæ deciſio arguendo de conſuetudine ad conceſſionem particularem, quia vniformis eſt ratio, omnino decidit punctum quæſtionis noſtræ.

Meritò igitur pręallegati Doctores expreſſe noluerunt decidere punctum, de quò agimus, quia ex reſolutione primę cõcluſionis, vt etiã aduertit optimè dominus 2. loco conſulens, elicitur reſolutio ipſius, & ceſſant omnia ea, quæ per Andr. & alios in d. c. imperialem in contrarium poſſent adduci. Hinc etiam mihi videtur non bene fuiſſe cõſultum Ferdinando Regi Catholico in caſu à Loffredo relato, quia in eo caſu præſupponitur, quod Rex non tenebatur conſentire, & quod iuſtẽ denegauit aſſenſum mortuo alienante, & in fauorem hęredis, niſi dicatur in eo caſu fuiſſe agitatum de feudo antiquo, & pacti, & prouidentiæ, vel fortè iuſta cauſa contradicendi ad fuiſſet aduerſus alienationẽ, nam ſi horum duorum alterum non pręſupponitur, aperte aduerſus illam deciſionem pugnant ea omnia, quæ nos ex pręallegatis Doctoribus, & aduerſus quorum dicta ego non reperi contradictorem, deduximus, & ideo illi deciſioni, retentis terminis, de quibus agitur, ſtandum nõ eſt aduerſantibus pręmiſſis; imo nulla ratione fulcitę, ſicut in deciſ. Neapolitani conſilij dicit Loffredus in d. c. col. 2. de prohib. feud. alien. per Lotar. & in deciſ. Rotæ Camerarius in d. c. imperialem fol. 89. col. 4. in lit. r, iuxta etiam illud commune Adagium, exemplis non eſt iudicandum

Concludendum igitur arbitror in puncto, de quo agitur, & ſecundum ea quę præſupponuntur, donationem valuiſſe ab initio, & donatario competere remedium ad feudum vendicandum ab hęrede donantis, & aſſenſum Regis & poſſe & debere pręſtari, etiam in præiuditium hæredis, ſaluo ſemper &c.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *Conſenſus Regis in alienatione rei feudalis poſt mortem alienantis ideo non valet præſtari, quia tunc temporis res non dicitur illius alienantis, ſed alterius, ex ratione, quia ſtatim mortuo alienante dominium illud vtile, quod non potuit transferri in alium, ſtante null itate alienationis tran-*

tranſit in agnatos, & filios, quorum ius Rex confirmando, vel conſentiendo auferre non poteſt, ita docuit Andreas in l. imperialem in princ. n. 15 & ſeq idem cenſet, ſi feudum eſſe bæreditarium, quod clarius affirmat n. 16. in addit. ait enim, quia quod defunctus fecit, nō videtur valeret nec hæres in feudo hæreditario teneretur ad aliquid, quia cōtractus eſt nullus nō ſecuta cōfirmatione vel ſecuta inualide, vt puta poſt mortem alienantis; cum paria ſint non eſſe, & inutiliter eſſe; ſed ſi hæres cum poſſet non reuocabit; & peteretur cōfirmari cōſenſus, valide præſtaretur, alias pmortēetenim ſublata eſſet ſpes recōualidationis, vt ait Camerar. in d. l. imperialem fol. 725. & ex Frecccia de ſubfeud. lib. 2. §. ā regnicolis, & Menoch. conſ. 89. n. 6. & 75. & alijs tradidit Surdus conſ. 526. n. 19. vbi idem eſſe in feudo hæreditario tuetur.

2 *Io. Vinc. de Anna alleg. 69. n. 56. differentiam conſtituit inter contractum, & vltimam voluntatem, vt in primo Andreę, & aliorum doctrina procedat, nimirum, vt conſenſus præſtari non poſſit poſt mortem alienantis, in ſecundo vero ſecus, quod ſcilicet valeat eo tempore præſtitus aſſenſus, ſed contra Annam. Ioann. Franc. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. 6. §. 1. nu 24. omnibus conatibus quarit euertere differentiam illam, & omni caſu defendit non valere conſenſum præſtitum poſt mortem alienantis, cum cōtrarium tenere in vltimis voluntatibus, ſit contra diſpoſitionem text. in cap. 1. de ſucc. ſ. feudi, quo loci cauetur, nullam diſpoſitionem de feudo defuncti valere, quem textum ſecundum omnes in feudo hæreditario procedere, & communi recipi calculo affirmat, ideoque cum diſpoſitio ſit contra legem, non procedere textum in l. cum à matre C. de rei vendic. autumat.*

3 *Accedere poteſt his, regulariter conſenſum Regis nō. eſſe præſtandum, quando agitur de præiuditio tertij, & trattatur, de iure quęſito tollendo Surd. conſ. 399. n. 17. & conſ. 382. n. 103. quo ſemoto poſſet poſt alienationem ſequi conſenſus Regius ad validationem contractus, Balzar. de feud. in cap. imperialem, de probib feud alien. per Federic. num. 44. de Ponte conſ 86. n. 4. Ioann. de Saccarr in conſuet. Catal fol. 428. n. 12 Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 6. nu. 14. & ſeq. at non retrotraheretur in præiudicium alterius, Frecc. de ſubfeud. lib. 2. fol 217. §. 3. quaro Paris de Put. de reinteger feud fol. 46. n. 1. & ſeq.*

4 *Hæc non contradicunt, nec oppugnant conſultationem domini mei, nam in facti propoſita ſpecie alienatio ab initio valuit, quia poteſtas alienandi fuit attributa in ipſamet conceſſione feudi, de Ponte conſ. 2. n. 17. & conſ. 81. Surd conſ. 382. num. 15. Paris de reintegrat. feud. fol. 63. n. 22. Ottau. Bammacear in cap. feudum tit. ſi de feud. defuncti contr. quem ſupra allegat D. meus in hoc conſilio, quod prima fuit impreſſum poſt quæſt. Petri Greg. & cum alienatio tunc dicatur legitima. Rex tenebatur cōſentire, Intrigl. de feud. vbi ſupra n. 98. imò tunc diceretur aſſenſus præſtitus, de Pont. de poteſt. Proreg. tit 6. §. 1. n. 4. & quando non habet Rex cauſam recuſandi, Sur. conſ. 422. nu. 14.*

5 *Quòad conſenſum hæredis alienantis tenuit Andreas, quòd requiratur nouus, & diſpoſitiuus, nec ſufficeret tacitus, ad quē præſtandum, dixit de Pont. de poteſt. Proreg. vbi ſupra n. 22. & ſeq. poſſe hæredem compelli, & conſ. 96. n. 8. qui alias Neapolitanorum authoritates, & deciſiones ſacri Conſilij adducit.*

EPITOME.

Reſponſiones ad motiua quæ poſt redditam conſultationem fuerunt excitata.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſum præſtare licet teneatur dominus, data poteſtate alienandi, an ſufficiat illum reſeruare, vel potius ſit præſtandus neceſſario.*

2 *Feudi cōceſſa alienatione, reſeruato aſſenſu Regio, huiuſmodi reſeruatio non ad omnem alienationem pertinebit ſed ad eam tantum, in qua iuſta cauſa contradicendi concurreret.*

3 *Alienans reſeruato aſſenſu, re integra non cadit à iure ſuo.*

4 *Feuda recta, & propria non poſſunt alienari interueniente aſſenſu Regio in præiuditium agnatorum.*

5 *Conſentire ſi tenetur Rex, poteſt etiam poſt mortem alienantis feudum, conſentire, & ex iuſtitia poteſt cogi, conſentire, etiam in præiuditium hæredis n. 6.*

7 *Conſenſum non poſſe præſtari per Regem poſt mortem alienantis feudum in præ-*

iudi-

iuditium hæredis, ratio eſt, quia alienatio ab initio fuit ipſo iure nulla, ſecus autem ſi alienatio fuit valida ab initio.

8 *Conſenſus* Regis *poteſt præſtari in alienatione feudi pro dote, etiam poſt mortem alienantis.*

9 *Principis ſententia in quamplurimis caſibus non fuit ius vniuerſale.*

10 *Vaſſallus poteſt diſponere in feuda noua in preiuditium hæredis, & poſt mortem vaſſalli poteſt Rex conſentire.*

CONSIL. II.

IN his, quæ nuper in propoſito themate cõſcripſi, permulta annotata, appoſitaq; vidi dubia, non in ſubtilia quidem, & conſideratu digna, reſolutionem tamen admittere exiſtimo. Proſequendo ea ordine ſuo, in
1 primis obijcitur, quod † etiam data prouera, opinione Pamphili molli, quod dominus teneatur conſentire, data poteſtate alienandi, reſeruato aſſenſu, ex hoc non conſequi, ſufficere reſeruari aſſenſum, verum neceſſario illum præſtandum, ne verba illa fruſtratoria ſint, ſed quod cum effectu intelligantur l. 1. §. hæc verba ff. quod quiſq; iur. ad quod animaduertere licet in emphiteuta, qui in alienatione domini aſſenſum requirere cogitur, tam etſi ille conſentire teneatur l. fin. C. de iur. emphi.

2 Dico † quidem aduertendum eſſe, a me affirmatum, neceſſarium porro eſſe conſenſum iuxta illam reſeruationem, ſed non reſpectu cuiuſcumque alienationis; nec ad omnem effectum, vt in vniuerſum requirendus eſſet, ſi data non fuiſſet illa facultas alienandi; reſeruatio etenim aſſenſus, data poteſtate alienandi, non liberam domini voluntatem importabit, ſed eam tantum, cui iuſta contradicendi cauſa daretur: quo circa eiuſmodi reſeruatio ad eas tantum alienationes pertinebit, in quibus iuſta cauſa contradicendi cõcurreret, idq; ea ratione, ne alias tam ampla alienandi conceſſa facultas, ſuperuacua ac planè eluſoria redderetur. Ita enim hac ipſa ratione in ſpecie, in qua nos verſamur, cenſuerunt antiqui illi Neapolitani, quorum dicta ſequutus fuit Afflict. in cap. feudum col. pen. ſi de feud. fuer. controuer. Loffred. Capic. Camer. & Freccia in locis per me olim citatis; recteque dicebam in hac concluſione non dari contradictorem; licet autem apud Doct. aliquid controuerſiæ ſit, an indiſtinctè in caſu, quo dominus teneetur conſentire, & in alienatione pro dote, ac ſimilibus à iure permiſſis, neceſſario petendus ſit aſſenſus, in quo dubitauit Camer. in repet. cap. imperialem fol. 86. verſ. ſed hic cadit pulchra dubitatio, attamen eo caſu, quo data eſt poteſtas alienandi reſeruato aſſenſu, ibi ſe remittit ad tradita per eum ſupra fol. 29. verſ. limitatur tamen prædicta concluſio, quo loci relata opinione Pamphili molli. Afflict. Loffred. Capic. & aliorum eorumdem opinionem ſequitur, quinimo, & non data iuſta cõtradicendi cauſa, putat dominum haberi pro conſentiente, aſſenſumq; pro præſtito haberi. Ex quibus rectiſſimè infertur, quod facta alienatione in caſu thematis noſtri in equè dignam perſonam in qua non cadit iuſta cauſa denegandi aſſenſum, non eſſe dominum vlterius requirendum, cum ab initio ipſe aſſenſus ſit petitus, & datus cenſeatur, & dominus conſentiens exiſtimetur.

Verum licet cogeremur affirmare requirendum eſſe adhuc conſenſum, ſiue vt dominus vaſſallum recognoſcat, ſiue vt cauſam aliquam cõtradicendi ſi offerretur alleget, non tamen ex hoc mox infertur, requirendum eſſe aſſenſum pro validitate alienationis, vt alias dixi, ſtatimq; repetam putans poſſe quandocumque requiri ante realem traditionem, intereaque rem
3 integram cenſeri, † nec à iure ſuo cadere, qui donauit reſeruato conſenſu, vt ex com. tradit. Io. Bolognett. in §. morte no. 130. 131. Hip. Rimin. conſ. 285. lib. 3. vnde fit, vt cum interim poſſit requiri; dominus teneatur aſſenſum præſtare, vigore clauſulæ facultatis conceſſæ.

Quod vero in conſiderationem adducitur argumentum ab emphiteuta ex traditis in l. fin. C. de iur. emph. id quidem certè non multo negotio diluitur, nam ſi hoc ſimile ſimpliciter allegatur, non ſuppoſito quod emphiteutæ ab initio ſit data facultas alienandi, planè euidens ſit non rectè ab illa ſpecie ad noſtram argui, & ſi parem terminum in emphiteutam dabimus; idem quoque erit dicendum, cum eædem rationes in vtroque caſu vigeant.

Neque vero ex his conſequens videri poteſt, reſeruationem illam fruſtratoriam

reddi,

reddi, quoniam abunde ſatis operatur id eo caſu, quo iuſta contradicendi cauſa domino offeretur, ob id enim ne ocioſa maneret poteſtas alienandi conceſſa, vtque reſeruatio aliquid operetur, Doctores precitati prudenter cenſuerunt, ita eſſe reſtringendam reſeruationem vt mox dicam.

Illud pariter facile quieſcit, quod fertur, verba cũ effectus accipiẽda, nos quippe non inficiamur, nec prohibemus, verba cum effectu accipienda ſuo loco, cum iuſta cauſa denegandi aſſenſum intercoſſerit, tunc enim, quemadmodum neceſſario dominus eſſet requirendus, ita pariter pro confirmatione alienationis, conſenſus eius eſſet præſtandus.

Palam eſt igitur non obſtare quæ in contrarium ſunt conſiderata, primaq; hæc concluſio firma, & conſtans in campum procedit, conceſſa à domino ampla facultate alienandi reſeruato aſſenſo, dominum teneri conſentire, cum non adſit iuſta cauſa aſſenſus denegandi, requirendusq; erit dominus, non pro validitate alienationis, ſed vaſſalli recognoſcendi gratia.

Hac concluſione à me confirmata, atque ſuppoſita, ad alias ipſius conſequentias ſubnectendas accedam, pariterq; ad ſecundi dubij reſolutionem.

Conſideratum eſt, rationem qua citati Doct. mouentur, vt ſcilicet verba aliquid operentur, non etiam veram, imo ex ea cenſeri datam poteſtatem alienandi, quippe quod illa poteſtas alienandi cum reſeruatione aſſenſus, verius appareat data gratia demonſtrandi effectus feudi hære-

4 ditarij, † cum feuda recta, & propria ex pacto, & prouidentia non poſſint alienari, etiam cum d[illegible] in præiudicium agnatorum c. 1. tibi Doct. de alien. feud. pater, ideoque, in feudo hæreditario apponitur clauſula, cum poteſtate alienandi, non quod Rex velit facere feudum alienabile, cum ſubnectat vreſeruato noſtro aſſenſu, pro vt erat de iure, ſed ad finem declarandi poſſe alienari per feudatarium cum ſolo conſenſu domini, ſine aſſenſu agnatorum.

Verum enim in his non arbitror immorandum, quia cum ratio prædicta, eiuſq; illatio à peritiſſimis antiquis, & modernis Neapolitanis Doctoribus pro veriſſima teneatur, & Scribentem aliquem non inueniamus, qui contradicat, ab ea non exiſtimamus tutum eſſe recedere, vt in ſimili dixit Loffred. conſ. 5. num. 210.

Nec vero rationes allegatæ tanti ſunt momenti, vt nos faciant, vel tantillum de prædictis dubitare; nam ſi dicta facul- 3
tas alienandi conceſſa, cum tanta pompa verborum ſolum eſſet appoſita, ad demonſtrandum effectũ feudi hæreditarij, eſſet profecto ſuperuacanea, nullamque vtilitatem afferret ei, in cuius fauorem eſt appoſita, cum effectus, & natura feudi ex forma ipſius, ac ex tenore inueſtituræ, & iuris diſpoſitione per facile cognoſceretur. Illud igitur verius eſt, dominum conceſſiſſe licentiam alienandi, reſeruato ſuo aſſenſu, vt faceret feudum alienabile, etiã reſpectu agnatorum, vt latè probatur ex Franc. Bec. conſ. 88. num. 19. 20. tenori enim inueſtituræ cedit feudi natura, ca. 1. de duo. fra. à cap. inueſt.

Dicebam ex prædicta concluſione inferri, quod conſenſus omnino præſtandus ſit poſt mortem, vt ex Bero. Rolan. & alijs citatis in primis noſtris allegationibus, quibus addimus Menoch. conſil. 1. nu. 405. lib. 1.

Verum conſideratur contra hoc ſufficere, ſi clauſula illa patiatur, quod dominus teneatur conſentire, idque tantillum operetur, cumq; duo ſint habẽtia duas cauſas prohibitiuas, alterũ quod dominus teneatur conſentire alienationi feudi, quod eſt contra iuris diſpoſitionem, & aſſenſus ſit gratia, vt in conſtitutione ſi quis poſt litẽ, & tradit Camer. in cap. imperialem fol. 86. col. 2. alterũ quod aſſenſus præſtetur poſt mortem in præiudicium hæredis, cui ius ſit quæſitum, quod etiam de iure eſt prohibitum: ſatis eſſe, quod clauſula operetur primum tantum, vt verba ſtrictiſſimè debeãt intelligi, tamquam derogantia voluntati domini directi, & ſatis eſt quod operentur in vno caſu, qui poteſt ſtare ſine alio, ex dictis per Andr. in cap. 1. col. fin. qui. ſuc. ten. Nec dici poteſt, quod vnum ſit conſequutiuum alterius, tum ex infra dicendis, tum quia illa verba ſtrictiſſimè debent intelligi.

5 Reſpondetur † quod ex quo vera eſt operatio quod dominus tenetur conſentire, & hoc indefinite, ſine vlla temporis præfinitione, ſequitur, quod poteſt quandocumque conſentire, etiam poſt mortẽ, vt patet ex Rol. conſ. 97. lib. 1. Bero conſ. 75. lib. 3. Burſat. conſ. 50. num. 28. lib. 1. & vnius eſt conſenſus, ſiue adhibeatur ante mortem, ſiue poſt. Ad illud vero, quod

dicitur

dicitur aſſenſum eſſe gratiam, Replicatur non ita eſſe vbi tenetur conſentire ex obligatione, tunc enim non ex gratia, ſed iuſtitia poteſt cogi cõſentire Natt. conſ. 166 in fin. lib. 1. Amod. à Ponte quæſt. 17. in fin. Præterea licet aſſenſus eſſet gratia, tamen ſi nulla ſubeſt cauſa denegandi, gratia dicitur debita, & poſt multos tradit Burſat. conſ. 253. num. 11. lib. 3. ad illud de præiudicio hæredis ſtatim reſpondebimus.

6 Conſideratur † etiam ex aduerſo, quod vera ratio denegãdi aſſenſum poſt mortẽ eſt ea, quia mortuo feudatario dominium feudi tranſlatum eſt ad heredem, cui deſertur per ſucceſſorium edictum, vigore primæ inueſtituræ, & dominium in eum conſideratur, vt conſiderauit Andr. in ca. imperialem in add. per text. in l. ſeruus ſi hæredi ff. de ſtat. lib. & domini aſſenſus nihil prodeſt ſine voluntate feudatarij, eiuſq; heredis, & ideo cum heres ſit effectus dominus, & de feudo inueſtitus, ſequitur quod ius ipſius non poſſit ſine facto ſuo tolli, per vulgaria. Nec in hoc eſt opus reuocatione, quia ſufficit quod hæres habeat dominium, & poſſeſſionem feudi: allegatur ad hoc Camer. in cap. imperialem fol. 90. col. 3. verſ. 4. concluſio. Ex quibus reſultat concluſio, quod quantumcumque dominus teneatur conſentire, tamen talis aſſenſus non operatur in præiuditium heredis, cuius voluntas, & factum etiam requiritur, vltra domini voluntatẽ, & ad hoc tendunt in effectu multa conſiderata in dubijs.

7 Verum † pro reſolutione eſt conſiderãdum, quod vera, & fundamentalis ratio Doctorum tenentium poſt mortem non poſſe preſtari aſſenſum in preiuditiũ hæredis, ea eſt, quia alienatio ipſo iure eſt nulla ab initio, quo in caſu Rex dicitur de nouo dare, vt dicũt Doctores in cap. 1. de conſ. vtil. vel inutili, l. adoptio, & l. nulla diuus ff. de adoptio, & auferretur ius quęſitum ſi quod poſſet per heredem prætendi. Quod enim ſit nulla ipſo iure magis com. videntur tenere feudiſtę, vt patet ex traditis per Liparul. in add. ad Andr. in cap. imperialem n. 16. & licet Camer. ibidẽ fol. 188. col. 3. velit non eſſe omnino nullam propter ſpem reconualidationis domino conſentiente, tamen pro modo non eſt in hoc inſiſtendum, quia & ipſe voluit, talem ſpem per mortem extingui, & ſic ſequuta morte remanere contractum nullum, vt patet apud eum fol. 90. col. 1. col. 2. & 3. Data ergo nullitate alienationis, diſputatur illa quęſtio, an aſſenſus poſſit præſtari poſt actum factum. & Andr. determinauit quòd ſic, quem defendit Camer. loco preallegato, verùm limitatur concluſio reſpectu preiuditij tertij, in quo & aliud inſurgit, nunquid hæres in hoc dicatur tertius; quem articulum examinat Camer. ibidem, & ſeq. fol. & ſemper retentò themate nullitatis alienationis, formaliter deducit rationes, conſideratas in dubijs, vt patet verſ. cum quęſtio, fol. 88. col. 2. vbi propriè conſiderat, quòd ab initio non potuit trasferri dominium in emptorem, quia contractus eſt nullus, & ideo ſi feudum eſt pacti; dominium tranſit ad agnatos, ſi hereditarium ad heredem, in quem eſt continuatum. Idem reaſſumit expreſsè Camer. col. 4. verſ. concluſimus, vbi ex nullitate contractus reſpondet ad tex. in l. cum á matre C. de rei vẽd. & Andr. defendit ab opinione Rotę, cui placuit poſſe preſtari aſſenſum, etiam poſt mortem, & in preiuditium filij in alienatione iuris patronatus, quæ ab initio ſine conſenſu erat nulla: ſubinde fol. 89. col. 4. procedendo per concluſiones, tandem cõcludit, quòd alienatio ab initio nulla non poſſit confirmari per aſſenſum poſt mortẽ in preiuditium hæredis, & quod in ijs terminis loquitur Andr. quem communiter intelligunt Alij, nec in hoc reperimus contradictorem.

Subinde infertur, quòd, data alienatione valida ab initio, vt ſunt termini quęſtionis noſtræ, aliud ſit, nam tunc ceſſant prorſus rationes Andr. & Camer. ſi enim alienatio fuit valida, ſequitur, dominium ſuiſſe tranſlatum in emptorem, vel alium, cui eſt facta alienatio, & conſequenter mortuo alienante, dominium eſt ab eo abdicatum, & non potuit in heredem transferri, nec continuari, & ex conſequenti de nullo hæredis preiuditio agitur, vnde fit, vt aſſenſus non egeat voluntate, & facto heredis, vt clarum eſt ex prædictis.

Aſſumptum autem, quod in caſu noſtro alienatio ſit valida ab initio, iam ex præmiſſa concluſione verificatur, & ita eam preſupponunt Pamphil. Mol. Afflict. & Alij, quos ſupra citauimus: in caſu tamen, quo nulla conſideratur in domino iuſta cauſa contradicendi, ob reſeruationem conſenſus, quę hoc tamen operatur, vt

diximus ſupra.

8 Hinc † arbitror etiam defendi poſſe opinionem Neapolitanorum, qui voluerunt in dote poſſe præſtari aſſenſum, etiam poſt mortem, per tex. in l. ſi ego, §. ſi res ff. de iure dotium, quod aſſumpſit Camer. fol. 91. verſ. limitatur etiam prædicta concluſio, licet dicat in Regno hoc procedere, ſecùndum Affliſt. niſi alienans vel eius hæres reuocet authoritate conſtitutionis, conſtitutionem diuæ memoriæ, quod inferius examinabitur. In caſu enim alienationis factæ pro dote, alienatio nõ eſt nulla, cum ſit de caſibus à iure permiſſis, vt in cap. 1. §. donare, qual. olim feud. pote. alien. & ibi Doct. verùm quia in hoc dubitauit Camer. d. fol. 86. col. 2. volens etiam in dote aſſenſum præſtandum eſſe de gratia, non de iuſtitia, aliter inſiſtendum non putamus.

Illud tamen obmittẽdum non eſt, quòd quicquid ſit in dote, idem Camer. reſpectu præſtationis aſſenſus, in caſu quo eſt data poteſtas alienandi, reſeruato aſſenſu, ſe remittit ad traddita à ſe, fol. 29. vbi, vt diximus ſupra, cum Affliſt. & alijs; concludit dominum teneri omnino aſſentire, vnde palam fit, Camer. apertiſſimè velle, in ſpecie quæſtionis noſtræ, aſſenſum præſtandum eſſe de iuſtitia, non de gratia. Verum eſt quod Camer. oblitus fuit trattare articulum, de quo agimus in puncto præciſo, an ſcilicet poſt mortem hæredis ſit præſtandus aſſenſus, quem articulum promiſit examinare fol. 30. col. 2. in fin. verſ. quo verò ad quartum; nam in loco, ad quẽ ſe remittit, diſputauit tantùm articulum in terminis alienationis inualidæ, in qua dominus nõ tenebatur præſtare aſſenſum, vt dictum eſt ſupra, niſi dicamus, retentis terminis contrarijs, ipſum pro claro hoc dimiſiſſe, ac velut neceſſarium correlarium, ex traditis per Pamphil. Mol. Loffred. Affliſt. & alios, quorum opinionem ipſe ſequutus fuit fol. 29. & ſequent.

Igitur ex præmiſſis hæc duo veriſſima emanant, primum quòd alienatio eſt valida, alterum quòd aſſenſus præſtãdus ſit de iuſtitia, & conſequenter ex vtroque infertur, in præſtatione aſſenſus poſt mortẽ, non requiri, nec voluntatem hæredis, in quem nullum ius, vel dominium eſt translatum, nec voluntatem domini, cùm ipſe omnino aſtringatur aſſentire; Et ſic in caſu noſtro penitus ceſſant conſiderationes, & rationes traditæ, & authoritates ex aduerſo allegatæ, & quæ allegari poſſent, cùm ſint ſuper prædictis rationibus fundatæ, & in diuerſis terminis procedant.

Demum formaliter reſoluendo dubia præmiſſa, cùm præſupponitur, illa duo habere cauſas diuerſas probibitiuas, ſcilicet præſtatio conſenſus, quia eſt de gratia, & præiuditium hęredis, dicimus in caſu noſtro ceſſare vtrumq; nam conſenſus præſtandus eſt de iuſtitia, & nullum adeſt præiuditium hęredis legitimè conſiderandum.

Quòd verò ſecundum ſit cõſequutiuum primi, ex eo apparet, quia ſi dominus tenetur conſentire de iuſtitia, ergo alienatio non eſt nulla ab initio, et ſi eſt valida, dominium fuit trãſlatum per alienationem, & conſequenter, hæres non habet aliquod legitimum præiuditium: ceſſat quoq; illud, quòd verba debeat ſtrictiſſimè intelligi, ex Camer. fol. 83. littera N. quia ceſſantibus præmiſſis rationibus, ex aduerſo conſideratis, nulla cauſa, aut ratio cogit verba ſtrictiſſimè intelligi debere, & demum illa intelligentia ſumenda eſt neceſſariò, quæ ex præmiſſis neceſſariò infertur.

Quòd verò Loffred. in d. §. donare refert, quòd Rex Catholicus noluit conſentire ita conſultus à magnis viris, difficultatem non præſtat, vt in primis noſtris reſponſis diximus, quia vel ibi agebatur de feudo antiquo, vel iuſta cauſa contradicẽdi concurrebat in eo caſu; aliquin illa cõſultatio fuiſſet contra omnes deciſiones per nos allegatas, & rationes concludentes, quia in eo caſu præſupponimus, Rege non teneri conſentire, quod præter dictos caſus expreſſos, vel ſimiles de iure non procedit, ſi credimus Affliſt. Loffred. Capic. Camer. Frez. & alijs per nos allegatis:

9 nec exemplis iudicandum eſt, † cùm ſententiæ principum, quam plurimis caſibus ius vniuerſale non faciant, de quibus per Fel. in cap. in cauſis, de re iud. de Bellamera deciſ. 723. nu. 123.

Dicebam inſuper Andr. & alios, negantes aſſenſum poſſe præſtari poſt mortem, loqui in eo caſu, quo licita eſſet reuocatio authoritate conſtitutionis, Conſtitutionẽ diuæ memoriæ, & ad hoc allegabã Frecc. lib. 1. de ſubfeud. in 25. limit. prædictæ conſtitutionis, fol. 166. num. 75. ex quo inferebatur in omni caſu, quo dominus tenetur conſentire, non eſſe licitam reuocatio-

tionem, & dominum haberi pro conſentiente, & poſſe aſſenſum impetrari poſt mortem, imò generalius non facta reuocatione tacita, vel expreſſa ab hærede idē tenet, & ita Andr. intelligit Io. Vinc de Anna alleg. 69. nu. 61. cum ſequent. Aduerſus hæc adducitur, non eſſe neceſſariam reuocationem in eo, qui habet dominiū, & poſſeſſionem feudi, ex Camer. fol. 90. col. 3. verſ. 4. concluſio; ſanè in hoc inſiſtendum nimis, non putamus, quia in caſu, in quo loquitur Camer poſt Andr. non curamus, an neceſſaria ſit reuocatio, quinimo, & admittimus pro modo, eo caſu illā nō eſſe neceſſariam, quia data alienatione nulla, abſque aliqua reuocatione, ſequatur illa tranſlatio dominij in hæredē, tam etſi adhuc in caſu iſto aliter Andr. intelligat Vinc. de Anna dicta alleg. 69. nu. 65. vt ſupra diximus, & quicquid ſit de hoc, nos dicimus eſſe in diuerſis terminis, nempe in alienatione valida, & quę reuocari non poteſt, nec ab alienante, nec ab hęrede, ea ratione, quia dominus tenetur conſentire, ob quod ſubinde ſequuntur rationes Frecc. loco præallegato, idem Frec. lim. 46. fol. num. 16. num. 106. & lim. 42. num. 101. fol. 168. vbi inter cætera conſiderat, quia reuocatio conceditur vaſallo ex iure domini, & non iure proprio, ſicuti ergo dominus non poſſet reuocare, quia tenetur conſentire, ita nec vaſſallus. Et tam, & ſi dicatur rationem Andr. non eſſe veram, nihil tamen allegatur in contrarium, quod authoritate aliqua, aut ratione conuincat dictum Andr. & licet communis intellectus ad d. conſtitutionē ſit, quòd vaſſallo concedatur ex ſpetiali gratia reuocatio, & quod poſſit venire cōtra factum proprium, non tamen ex hoc negatur, id vaſſallo non competere iure domini, quia iſta eſt ſpecialis gratia, vt vaſſallus in reuocatione, vtendo iure domini, & non proprio, poſſit aduerſus factum proprium venire.

Nec etiam verum eſt, quòd dicta gratia non reſpiciat fauorem domini, eo quia melius fuiſſet domino, feudum vendicare pro ſe, quàm permittere, vt redeat ad alienantem, qui dominum alienando contempſit, quo fit vt dici poſſit reuocationem concedi in fauorem vaſſalli, pro euitanda pęna caducitatis, hęc etenim cōſideratio, vltra quod Andr. illam non facit, nec minus tollat rationem Frec. ſi benè conſideratur, ſtat enim quod reuocatio reſpiciat fauorem vaſſalli, cui ſine dubio conceſſa eſt gratia; verùm, quod poſſit hoc facere, non conſideratur ius proprium vaſſalli, ſed ius domini, idq; etiam reſpicit fauorem domini, in hoc ſaltim, ne ſine eius conſenſu, feudum mutet vaſſallū, & in tantum hoc procedit, vt etiam idem met alienans poſſit reuocare.

Sed non inſiſtendo amplius in ijs, quę neceſſaria non ſunt, ſatis eſt veram eſſe cōcluſionem, aſſenſum præſtari poſſe poſt mortem quia alienatio eſt valida, & non reuocabilis, cui dominus tenetur aſſentire, & conſequenter prorſus ceſſant omnia, in quibus fundatur contraria concluſio.

Nec aduerſus eam rationē Frecc quod ſcilicet dominus tenetur conſentire, obſtat cōcluſio Camer. fol. 86 col. 2. verſ. hic cadit pulchra dubitatio, nam, vt aliàs cōſiderauimus, Camer. loquitur in alijs terminis diuerſis, imò ipſe paulò infra, verſ. niſi adeſſent illa verba, cum poteſtate donandi, &c. qui eſſent termini noſtri. ſe remittit ad dicta per eum fol. 29. quo loci examinando dictum Afflict. & aliorum in eadem opinione reſidet, vt videri poteſt, & latius diximus.

Reſpōdemus quoq; cū Freccia tenuiſſe Afflict. & Capic. à Camer. relatos, & Bald. contra Frecc. allegatus in conſiderationibus eſt citatus à Camerar. pro D. Afflict. & Capic. item Camer. mouetur, quia conſenſus nunquam pręſtatur ſecundum iuſtitiam, ſed ſecùndum gratiam, quod nō eſt verum, quando ex obligatione debet pręſtari, ſecùndum Camer. & alios, quos refert Amod. dict. quæſt. 17. Secundo monetur, quia Andr. dicit, quòd ſi dominus debet conſentire, & nollet, non faceret ſecùndum honeſtatem, & non dicit, quòd compellitur, & tamen ex verbis Andr. ſequitur potius, quod poteſt compelli, quia vt dicit Bald. in l. digna vox C. de leg. in princ. omne debitum principis eſt debitum honeſtatis, non iuris.

Dicitur quoq; quòd cū alienatio feudi ſit à lege prohibita, ob præiuditium dñi, & alijs rationibus, de quibus in cap. imperialem, in principio, & in cap. 1. de prohib. feud. alien. per Loth. reſultat alia concluſio, quòd ſi vaſſallus non requirit aſſenſum, dicitur dominum contemnere, quantumcumque ſibi data ſit poteſtas alienandi, reſeruato aſſenſu; imò maior contemptus videtur conſiderandus eo caſu,

quo Dominus tenebatur conſentire.

Sed ſi bene perpendantur ea,quæ alias diximus, & ſupra etiam replicauimus, reſpondio eſt clariſſima; nō enim negamus, de iure prohibitam eſſe alienatinnem feudi, verùm, vt etiam ex aduerſo eſt in confeſſo, id non alia ratione, niſi ne domino fiat præiuditium, quod etiam aduertit Camer. & alij Doct. in d. cap. imperialem, ſi ergo dominus ab initio poteſtatem dedit alienandi, ceſſat præiuditium, pariterq; & deficit contemptus: reſeruatio enim, cùm reſtringatur ad caſum alienationis in perſonam non idoneam, & quando iuſta cauſa contradicendi eſſet, non operatur, quòd neceſſariò ſit requirendus dominus, vt ſupra dictum eſt, & conſequenter, ſi non requiritur, nullus eſt contemptus.

Tanto magis, quia admiſſo, quòd ſaltim ob reuerentiam ſit requirendus aſſenſus, non ideo circumſcriptum eſt aliquod tēpus, infra quod aſſenſus neceſſariò petendus ſit, imò ſemper, & quandocumque poteſt requiri, vt latè Bero tradit. conſ. 73. lib. 3. per. tot. & cùm hodie petetur, ceſſabit ratio contemptus.

Quod verò dicitur, modo requiri tempore in habili, ſi conſideretur perſona domini, nō eſt facienda vis in tempore, quia quandocumque poteſt requiri, vt ſupra dictum eſt, ſi conſideretur præiuditium heredis, iam dictum eſt ſupra, nullum adeſſe illius preiuditium, vel quia vt ſupra diximus, mortuo alienante ſine liberis, dominium ſtatim fuit tranſlatum ex donatione cum ſolitis clauſulis in donatariū, vel quia poſito, quòd fuiſſet continuatum in hæredem, tamen heres non poteſt contradicere donationi defuncti, cùm totū ius, quod ipſe prætendere poteſt, detur ex inueſtitura defuncti, quod ius ex illa inueſtitura competebat illi conditionaliter, ſi defunctus non diſpoſuiſſet, vt doctiſſimè conſiderat Bero. d. conſ. 73. & Menoch. d. conſ. 1. num. 405. non magis, quàm poſſent prætendere præiuditium filij, & ſui hæredes, qui dicūtur domini bonorum paternorū, etiam in vita patris, quia illud ius habent ſub illa ſpe, & conditione, ſi pater non alienauerit bona in vita ſua. Nec propterea dicitur res non integra, quia mortuus eſt alienans, & res tranſiuit in aliam perſonam, quia, vt pulchre dicit Bald. in l. neceſſario §. quod ſi pendente, ff. de pericul. & cōmo, rei vendit hæres non dicitur alia perſona, & eſt regula iuris, ergo non eſt conſiderabile tale præiuditium, alioquin eſſet dicendum, quòd illa ampla poteſtas alienandi conceſſa, ſit reſtringenda, quòd tantum operetur in alienatione, quę effectum ſortiatur in vita, non in ea, cuius effectus impletur poſt mortem, quòd eſſet contra tenorem gratiæ ample conceſſæ, & contra eius naturam, quæ latiſſime eſt interpretanda. leg. final. ff de conſtitut. Princ. Et data poteſtate alienandi, ſalua licentia Domini, ex pacto, quod tunc non conſideratur, niſi preiuditium ſolius domini, non agnati, nec hæredis, probat Pariſ. conſ. 14 num. 14. lib. 1. loquens in conſuetudine, dante facultatem alienandi cum licentia domini. arguendo a conſuetudine ad pactum, cum pactum Regis ſit lex, vt per Iaſ. in l. 1. de conſtit. Princ.

10 † vbi etiam addit Pariſ. nu. 6. & 7. quòd in feudo nouo poteſt vaſſallus diſponere in præiuditium hęredis, & poſt mortem dominus poteſt preſtare aſſenſum, ideoq; non videtur, in quo legitimè conſiderari poſſit preiuditium heredis.

Ex quibus ceſſant quę demum conſirantur de iuſta cauſa contradicendi, tum ratione præiuditij heredis, tum etiā, quia permiſſi ſibi tantum tēmpus, quia vt dictū eſt, ob lapſum temporis nulla ratio, aut authoritas allegatur, vt officere poſſit, & illud de preiuditio heredis, iam abunde ſatis ſublatum eſt ſuperius.

Sequitur ergo ea, quę conſiderata ſunt, non eneruate, nec infringere fundamēta, ſuper quibus conſulationē firmaui, ideoq; in eandem ſententiam, & libentius, & cō fidentius pedibus ire (vt aiūt) compellor cum per contraria tranſiens retro viam aperuiſſe, difficultateſq; omnes explanaſſe exiſtimem, ſalua tamen ſemper rectius ſentientis ſententia.

EPITOME.

Conſultatio in eiuſdem facti ſpecie incerti authoris.

SVMMARIVM.

1 *Feudum, conceſſum cum clauſula, pro hæredibus, & ſucceſſoribus, cum poteſtate alienandi, vendendi, donandi, &c. reſeruato*

uato aſſenſu regio,&c. ſi donetur, reſeruato regio aſſenſu,& deinde decedat donans,non adhuc præſtito Regio conſenſu an poſſit peti per donatarium, & Rex teneatur illum præſtare,& quid in præiuditium haredis num.5.contra Andr de Iſern.num.6. vbi quomodo eius doctrina procedat, nu. 7. vide reſolutiones contrariorum in proxima ſequenti allegatione.

2 *Conſenſus Regis in alienatione feudali ſufficit præſtari ex interuallo.*

3 *Conſenſus Regis requiritur in alienatione feudi pro intereſſe Regis, conſentire debentis, ne feudum diminuatur.*

4 *Conſenſus quando requiritur pro alicuius intereſſe, nunc talis conſenſus poteſt ex poſt facto adhiberi.*

6 *Condictio actus poteſt imperi etiam poſt mortem gerentis actum.*

8 *Feudi ſubſtantia,an vero qualitas corrupatur, multum intereſt dicere.*

9 *Feudum ſi alienat vaſſallus cõtra prohibitionem legis, domino acquiritur: ſed ſi alienatio eſt permiſſa, licet eum aliqua qualitate, ſi illa non ſeruatur, acquiritur agnatis.*

10 *Conſenſus poteſt præſtari per Regem quãdo eſt permiſſa alienatio feudi reſeruato aſſenſu Regio, etiam in præiuditium hæredis poſt mortem alienantis,& n.11.12.*

11 *Feudum vendendi conceſſa licẽtia aſſenſu regio interueniente ſimpliciter Rex tenetur conſentire.*

13 *Clauſula, reſeruato aſſenſu regio an importet conditionem:*

14 *Conditio dicitur adimpleta ſi per eam ſtat qui non vult adimplere.*

15 *Aequiſitor primus non ligatur forma.*

16 *Feudatarius, cui fuit data licẽtia alienãdi feudum per Regem, non poterit illud reuocare vigore conſt. conſtitutionem diuę memoriæ.*

17 *Ius patronatus legatum abſq; licentia epiſcopi eſt nullum niſi epiſcopus cõſentiat, & poteſt tamen poſt mortẽ legantis cõſentire, & legatarius interim poterit præſentare.*

CONSIL. III.

1 OPTAREM † hodierno die Panormi adeſſe, atque inter domeſticos parietes ſummopere inueniri, priuſquam de re tam graui mihi propoſita, ſententiam meam in medium proferrem, præſertim librorum adintus copia, nihilominus quoniam à grauiſſimo viro id ipſum munus, ſubire compellor, maximis licet obrutus negotijs, ea qua potero breuitate dicam, meam eſſe ſententiam, donatarium poſſe hodie aſſenſum impetrare,& feudum recuperare.

2 Primo † ex communi regula ex theorica Doctorum, quæ ſe habet, in alienatione rei feudalis, ſufficere conſenſum ex interuallo, quam tradit Andr. in cap. 1. in principio, de prohib. feud. alien. per fed. & eſſe communem theoricam omnium Scribentium, teſtatur Bero. conſ.71. num. 6. lib. 1. magis communem quoque dicit Roland. a Valle conſ.97. nu. 33. lib. 1. & crebriorem verioremque interpetrum ſententiam teſtatur Menoch. conſ. 1. num. 405. libro 1.

3 Confirmatio iſta cõcluſio † nam cõſenſus in alienatione feudi requiritur pro intereſſe domini, conſentire debentis, ne feudum diminuatur,& fraudetur iure ſeruitij, vt probatur in cap. 1. de prohib. feud. alien. per fed.& not. Bal. in c. 1. qual. feud.

4 alie. pot. in fine princ. † ſed quando alterius conſenſus requiritur pro eius intereſſe, tũc ſemper talis cõſenſus poteſt ex poſt facto adhiberi, ita declarat Bald. in l. 1. C. qui admit. col. fin. Ant. de Butr. in cap. cũ cõſuetudinis, de cõſuet. Imol.& Aret. in l. ſi quis mihi bona, § ius ſuũ, ff de acqui. hered. idioq; certũ eſt, cõſenſum domini pro ſuo intereſſe ex poſt facto interuenire poſſe.

5 Nõ † obſtat deficio Andreę in cap. imperialẽ, nu. 15.& 16. de prohib. feud. alien. per Fider. dicentis, ſpem conualidationis, quę erat, euanuiſſe per mortem alienantis, nec poſſe dominum pręſtare conſenſum in prętiuditium hęredis, in quem dominium eſt tranſlatum, quia ſi benè ponderentur rationes Andreę, non videntur tutę, nec ſtabiles in iure, nam lex bonorũ allegata per eum facit contra eius dictum in ſecundo reſponſo, vbi vult quod poſt mortem eius, qui actũ geſſit, poteſt actus ratus haberi, & ita ibi Bart. diſtinguit de morte actum gerentis, vel ratificantis, & cum Bart. tranſeũt omnes,& hoc ipſe tex. clare probat in ſecundo reſponſo. Mors igitur actum gerentis non impedit ratum

6 haberi, † item mors actũ gerentis non impedit actus cõditionem poſtea impleri,& purificari contractum, tex. eſt in l. neceſſa-

Digitized by Google

rio §.quod ſi pendente, ff.de peri. & com-
rei vend.ſecunda ratio Andreæ eſt, quia
confirmatur tempore, quo re. non eſt alie
nantis, quam rationem confirmat Camer.
ibi, verſ.2.cõcluſio, ſol 90.per 1.ſin.;ff. com-
ruſt.præd. quam dicit factã eſſe pro doctri
na Andreæ, ibi declarans, quod vbi actus
debet perfici conſenſu duorum; nõ poteſt
præſtari, niſi eo tempore ſit viuus, qui pri
mo cõſenſit; ſed enimuero, quamuis ſubti-
liſſimus ſit Camerarius, in hoc non multũ
ſubtiliter ſcrutatus eſt iuris miniſteria, nã
l.illa, ciuſque diſpoſitio ſingularis eſt, &
procedit in ſua materia impoſitionis ſerui-
tutum, quæ non niſi à dominis imponi, &
acquiri poſſunt, & indiuiduę ſunt, & in illa
materia conſenſus vltimi non venit vt ac-
ceſſorius ad primũ, ſed vt æquè principa-
lis; ideo nõ trahitur ad primum, ſecus vbi
venit vt cõſenſus acceſſorius ad actum, vt
in ſpecie noſtra ita declarat ibi Bal.in addi.
ad fin. & in prima lectu.n.1 ibi, nota quòd
actus, &c. & quòd illa lex ſpecialis ſit pro-
pter ſubiectam materiam, tradit ibi Bart.
n.5. non igitur trahenda eſt ad ſpeciẽ no-
ſtrã, in qua alienatio, ſub conditione facta,
poteſt impleri poſt mortẽ, licet res ad hę-
redem perueniat, per d.§.quòd ſi penden
te, vbi Bal.dicit, quòd hęres nõ reputatur
alia perſona, ideo impletur conditio, licet
res ad eum deuenerit, per quem textum
doctrina Andr.vacillat.

Sed quoniam Andreas nactus eſt tantũ
nomen, & prærogatiuam, vt nemo audeat
eius dicta impugnare, ſine pręiuditio veri
7 tatis † dicimus, doctrinam Andreę, & ſe-
quacium non poſſe applicari ad terminos
noſtros, nam Andr. loquitur in terminis
feudorum, quando vaſſallus nullam habet
facultatem diſponendi de feudo, iux. cap.
1.de alien.feud & in cap 1.Imperator Lo-
tarius, & ſic quando alienatio à principio
eſt nulla, lege reſiſtente; at in terminis no-
ſtris princeps dat facultatem alienandi, &
diſponendi, agitur per formam cõceſſionis
de directo derogat vſui feudorum, & vbi
primo erat prohibita alienatio à lege, hic
ex forma conceſſionis incipitur à permiſ-
ſio e alienandi, licet cum qualitate Re-
gij aſſenſus, at iſta qualitas aſſenſus nõ mu
tat formam cõceſſionis, quin feudum non
ſit alienabile, quod prius de iure feudorũ
non erat, ergo termini Andreæ, in ſimpli-
ci diſpoſitione iuris communis loquentis,
nõ poſſunt adaptari ad caſum, de quo agi-
tur, vbi feudum de ſui natura ex priuile-
gio, & forma conceſſionis eſt alienabile,
licet cum certa qualitate aſſenſus.

Ex quo ſequitur diſpoſitionem factam
per alienantem, non poſſe dici nullam, nec
tribuere ius dominij heredibus, prout prę
ſupponit Andreas in diſpoſitione ſimplici
ter nulla de iure communi feudorũ, nam
ſecundum terminos Andreæ, alienando,
vel diſponẽdo delinquitur contra ſubſtã-
tiam legis feudi, at in terminis noſtris ſolũ
contra qualitatem, non cõtra ſubſtantiã,
8 † multum etenim intereſt, verum ſubſtan-
tia feudi corrumpatur, vel eius qualitas,
vt dicit Bald.in cap.1.col.pen.ſi vaſſ feud.
priu. cui deſer. quod reputat notabile di-
gnum, & per iſtam cõſiderationem infert,
9 quòd † ſi vaſſallus alienat feudum contra
prohibitionẽ legis, domino acquiritur: ſed
ſi alienatio eſt ei permiſſa, licet cũ aliqua
qualitate, ſi illa non ſeruatur, acquiritur
agnatis, quia aliud eſt alienare contra diſ-
poſitionẽ legis prohibitiuam, aliud eſt cũ
diſpoſitione legis permiſſiua, licet non ſit
ſeruata aliqua qualitas, quod etiam com-
probat Camerar.in cap.imperialẽ, ſol.55.
col.4. in principio, in magnis, dum dicit,
quòd, data licentia alienãdi genericè, alie
nans non committit in l. imperialem, nec
in conſt. conſtitutionem diuæ memoriæ,
quia alienauit de voluntate, & conſenſu
Regis, reſeruato nouo conſenſu; cũ igitur
in ſpecie de qua agitur permittatur aliena
tio, licet cum aſſenſu, ille, qui diſpoſuit, nõ
corrupit ſubſtantiam naturæ feudi, meritò
conſenſus poteſt præſtari poſt mortem, &
10 † in ſpecie noſtra, quãdo in priuilegio eſt
conceſſa facultas alienandi, licet non per
dictas rationes, ſed ſolum quia factum eſt
diuerſum à ſpecie Andreæ, quòd poſſit
conſenſus præſtari poſt mortem in præiu
ditium hæredis, conſuluerunt duo eximij
iuriſconſulti videlicet Auguſt. Bero. conſ.
73.nu.14 verſ.venio ad ſecũdum dubium,
per totum, & maxime nu.27. lib. 1. & Ro-
land.à Valle conſ. 97. num. 33. verſ.venio
nũc ad ſecundũ, per totum, l.1. qui licèt
loquatur in facti ſpecie, in qua erat data li-
centia alienandi de cõſenſu domini, quem
præſtare teneatur, tamen idem eſt dicen-
dum abſq; illa clauſulà, quem præſtare te-
11 neatur, † quia habens licentiam vendendi
feudum aſſenſu interueniente, ſimpliciter
Rex tenetur aſſentire, vt per Alber. in l.
vnic col.fin.C.de nou. cod. comp. Afflict.
in cõſt.ſi quis poſt litem, col. 3. & Luffred.
in d.§.donare, quos refert, & ſequitur Vin-
centius

Digitized by Google

centius de Anna in conſt. conſtitutionem
diuæ memorię, num. 46. & infra latius de-
monſtrabo, & in noſtra facti ſpecie indiui-
duali, quando eſt data licentia alienandi,
reſeruato conſenſu domini, quòd poſſit
conſenſus preſtari poſt mortem, conſuluit
clariſſimus iuris conſultus Neapolitanus
dominus Michael Ritius, quem refert qui-
dam Doctor Siculus in quibuſdã ſuis Alle-
gationibus, quas manu ſcriptas mecũ ipſe
retineo, qui dicit quod Andr. non loquitur
quãdo à Principe eſt data licẽtia alienan-
di in genere, licet nõ in ſpecie Titio, quia
tunc in hoc benè requiritur cõſenſus Re-
gius videre perſonã in quam ſit alienatio,
an ſit accepta, non tamen per hoc repro-
batur poteſtas alienandi, iam conceſſa, &
propterea nõ poteſt dici nulla à principio,
ſicut quãdo in nullo eſt permiſſa alienatio,
& pro hoc adducit cap. 1. de feud. nõ hab.
propter nat. feud. & cap. 1. §. feudum, ſi de
feud. fuer. contr. in quam ſententiam vide-
tur quoq; accedere Amodeus à Ponte in
qq. laudemialibus q. 14. vbi data facultate
alienandi feudatario, tenet, nõ eſſe neceſ-
ſarium cõſenſum à principio, ſed poſſe in-
teruenire poſt cõtractum, ad effectum re-
cognitionis, & approbationis.

Secũdo dicimus donatarium poſſe ho-
12 die aſſenſum impetrare, † quia, data pote-
ſtate alienandi cum clauſula, noſtro tamen
aſſẽſu interueniẽte, licet requiratur aſſen-
ſus, Rex tamen tenetur conſentire, ita no-
tabiliter conſuluit Aret. in conſ. incipiente
in conſulatione, ad me tranſmiſſa in 4. du-
bio, quod alias accidit in Regno Neapo-
lis, quod nõ eſt impreſſum, per doctr. Bart.
in l. ſi cum dotem §. eo autem tempore, ff.
ſolut. matr. & Bal. in l. in coniunctione, C.
de nupt. & rubr. C. de contrahend. empt.
quod conſilium refert. & ſequitur Capic.
in repet. cap. imperialẽ, col. 163. Sigiſmun.
Loffred. in paraſraſ. feud. cap. 1. § donare,
quali. olim. feud. alie. Beneuent. ibidẽ, fol.
29. col. 3. & 4. fol. 30. col. 1. in magnis,
Frec. de ſubfeud. lib. 2. in limitat. conſt. diuę
memoriæ nu. 13. fol. 109. maximè vbi nulla
iuſta cauſa denegandi aſſenſum prætendi
poteſt, vt expreſsè etiam, vbi aderat pactũ
de alienando, cum conſenſu domini, pro-
bat Siluan. conſ. 65. nu. 17. lib. 1. ſecundum
quod cõſilium iudicauit Excellentiſſimus
Princeps Mantuæ, cõſulentibus quamplu-
ribus Conſiliarijs & Senatoribus, vt refert
Burſat. conſ. 253. nu. 11. lib. 3. & tenet etiã
Pariſ. de Put. de reintegr. feud cap. 5. Aff.
in conſt. ſi quis poſt litem, num. 22. Capic.
quoque in ſua inueſtitura, in verb. neceſſi-
tas aſſenſus, Vinc. de Anna in d. conſtitu-
tione diuæ memoriæ, nu. 46. & Leonard.
Liparul. in addict. ad Andr. in d. cap impe-
rialem, fol. 246. Quę opinio confirmatur,
quia aſſenſus Regius nõ eſt ſimpliciter re-
quiſitus in priuilegio, ſed cum Regio be-
neplacito, quod importat arbitrium boni
viri, vt eſt tex. & ibi not. Abb. in cap. verũ,
de foro compet. & Bal. in l fin. § ſed ſi quis
C. communia de legat. igitur princeps ſub
ſacro arbitrio nõ poterit denegare ius ſuũ
ſuo fideliſſimo vaſſallo, in quo cauſa dene-
gationis aſſenſus ſuſpicari non poteſt.
13 Nec † obſtat, ſi diceretur, quòd aſſenſus
Regius eſt requiſitus per modum cõditio-
nis, per ablatiua abſoluta, ergo, eo non in-
teruenientе, non eſt verificata conditio
diſponendi, & ſic Rex noluit ſe abſtringe-
re ad conſentiendum, ſed in ſuo benepla-
cito reſeruare, quia, eſto quod dicta verba
importent conditionẽ, eũ ei ſatisfactum,
& aſſenſus habetur pro preſtito, ſi princeps
non habet iuſtam cauſam contradicẽdi, vt
conſuluerunt Franc. Aret. Pariſ. de Put. &
Dominus Mattheus in cauſa Iulij de Ca-
pua, vt refert Thomas de Minad. conſ. 10.
num. 43. & ſupra eſt obſtenſum, & poſito
14 quòd conditionẽ importarent, † ſatis dici-
tur adimpleta cõditio reſpectu principis,
cui debet adimpleri, ſi per eum ſtat, qui nõ
vult adimplere, l. iure ciuili, ff. de condi. &
demonſt. Bal. in l. ſi plures, col. fin. de cond.
inſert. Din. in reg. imputari, de reg. iur.

Nec ſecundum verum ſenſum iſta ver-
ba important conditionem ſuſpenſiuam
actus alienandi, ſed important quod poſt-
quam vaſſallus legitimè alienauit, & ſic ex
conceſsione principis feudum fuit factum
alienabile, dominus illum teneatur admit-
tere, ſi ibi domino erit fidelis, & nõ odio-
ſus, & ſic iſtam qualitatem noui vaſſalli ha-
bet dominus cognoſcere, non quod tota
facultas diſponendi depẽdeat ex conſen-
ſu, & aſſenſu domini, nam alias intelligere-
tur princeps reliquiſſe rem in diſpoſitione
iuris communis, nec fuiſſet opus tot verba
poteſtatis alienandi effundere, quia ſecun-
dum iſtum intellectum idem fuiſſet conſe-
quutus Titius ſine dicto priuilegio ex diſ-
poſitione iuris, nec eſt præſumendũ, quòd
tam lata verba in priuilegio appoſita, ſint
ſine effectu aliquid operandi, ſed vltra ius
inducẽdi, cap. ſi Papa, de priuileg. l. ſi quã-
do, ff. de legat. 1. & beneficia principum
de-

Digitized by Google

debent largè, & amplè interpetrari; l. fin. ff. de conſt. princ. tātò fortius, quia, ſi aliter intelligeremus, diſpoſitio, & priuilegium eſſet inane, & nullius momenti, intelligere enim, quòd eſſet conceſſum à principe, poſſe de feudo diſponere, ſi non vellet princeps, tota facultas conceſſa eſſet reuocata vnico verbo, ſi princeps diceret, nolo conſentire, quod admitti non debet, cap. 1. de proba. l. digna vox. C. de legib.

Tertio non debet denegari aſſenſus donatario, quia nullum eſt acquiſitū ius filiæ, & heredi donantis per mortē patris, ſtante diſpoſitione, non confirmata aſſenſu Regiæ Maieſtatis, nec prætendi poteſt Regem non debere aſſenſum præſtare, quia tertio præiudicat aſſenſum præſtando, vt ſub inuolutis verbis tradit. Andr. in d. cap. imperialem, in Apoſtilla. Quandoquidem nos ſumus in primo acquiſitore feudi in forma; quam nos Siculi largiſſimam appellamus, ſcilicet pro hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuū, qui non ſolum poteſt alienare, & diſponere in quem voluerit, ſed poteſt poſtergare filias proprias etiam ſi tunc temporis illas habuiſſet, &
15 dare feudum nepoti, † quoniam primus acquiſitor non ligatur forma, ſecundum Andr. in cap. Titius §. quid ſi Titius, in fin. ſi de feud. fuer. controuerſia, & in cap. 1. §. & ſi libellus, de alien. feud. pater. & dicit Io. Aloyſius Sept. in cauſa Pittinei, quod in hoc hodie non admittuntur diſputationes, & data licentia alienandi feudum in forma larga, tanto minus admitterentur diſputationes ex ijs, quæ congerit Deci. conſ. 88. ideoq; nullus poteſt prætendere ius ſibi quæſitum in dicto feudo, niſi is, in quem acquirens diſpoſuit, qui fuit nepos, & ipſe ſolus habet ius in dicto feudo ex donatione ſibi facta, & huic Rex debet fauere in præſtando aſſenſum, & inueſtituram.

Nullum etiam ius competit filiæ, quia ſi ius aliquod prætendere poſſet, illud oporteret deducere ex forma priuilegij, & ex voluntate patris, ſed quia illius voluntas fuit in transferendo feudum nepoti, igitur nullum ius poteſt competere filiæ contra voluntatem paternā, & ita tenet Anchar. conſ. 12. 4. col. fin. ibi, (poſt quam ſunt veri heredes vniuerſales, & habent patris voluntatem) filiæ autem veniunt contra voluntatem patris, poſt quam petunt vltra illud, quod eis relictum fuit.

Quin etiam, ſi ſtante licentia diſponendi princeps tenetur conſentire; & ſi abſq; iuſta cauſa recuſaret, haberetur pro conſentiente, ideo nullum ius competit filię.

Preterea nullum ius competit filiæ, quia diſpoſitio patris non fuit nulla, nec repugnat regulis feudalibus, nec formæ priuilegij, ſed valida propter licentiam diſponendi, & ſi aſſenſus requiratur in qualitate
16 perſonæ, quin † imo diſpoſitio facta per donantem, reſeruato Regio beneplacito, & aſſenſu, ab ipſo met non poterat reuocari, virtute conſtitutionis, conſtitutionem ditiæ memoriæ vt probat Lucas de Penn. in l. nulli, C. de feud. patr. lib. 11. & ſequitur Afflict. in cap. imperialē, in 16. q. principali nu. 36. ideoq; non poteſt dici nulla diſpoſitio, prout forte poterat dici in terminis Andr. nec ius aliquod filiæ quęſitum fuiſſe, quia tunc acquiritur ius, quando diſpoſitio fuiſſet nulla, vt pręſuppoſuit Andreas.

Et quod nullum ius competat filię, probari poteſt ex his, quæ not. Card. Zabar. in
17 cap. cum ſeculum, in 6. q. de iur. pat. † vbi vult, quòd in terminis quęſtionis, ibi tactę de legato facto laico de iure patronatus abſque licentia Epiſcopi, quod eſt nullum niſi Epiſcopus conſentiat, etiam poſt mortem vt determinat ibi Card. in 5. q. quod interim legatarius poſt mortem legantis præſentabit, & legati validitas pendebat ex futuro euentu cōſenſus Epiſcopi, ecce ergo quod non eſt quęſitum ius heredi ex dicta diſpoſitione, ſed legatario, & dictam deciſionem Cardin. ſequitur Rocchus de Curt. de iur. patron. in glo. ipſe vel is, à quo, in 7. q. & ſic in terminis noſtris antequam ſit denegatus aſſenſus ius eſt penes nepotem, non penes filiam, ideoque non poteſt denegari aſſenſus ex iure quæſito filiæ.

Ex quibus omnibus ſequitur, donatariū poſt mortem donātis poſſe Regium aſſenſum impetrare, nec arbitror Sacram Regiam Maieſtatem, cui attribui poteſt illud virgilianum, (Nobis quo iuſtior alter, nec pietate fuit, nec bello maior, & armis) abnegaturam, cum, nec iuſta cauſa, neque intereſſe alterius inueniri poſſint.

Cæterum hæc ſi oportuerit latius comprobari, & authoritatibus coadiuuari, Panhormi poterunt, cum hic libris meis, meaque biblioteca caream, arduū enim eſt ſine proprijs armis certare, Meſſanæ, die 12. Septembris 1581.

Pro

Pro Illuſtriſſima, & Excellentiſſima

PRINCIPISSAE PETRAEPRETIAE VICEREGINA NEAPOLIS.

EPITOME.

In ſucceſſione tranſuerſalium abinteſtato attenditur diſpoſitio cap. ſi aliquem, quæ procedit in antiquis feudis, hęreditarijs, & emptitijs, adeo vt, & ſi verum ſit primũ acquiſitorem poſſe de feudo diſponere, nihilominus id procedere dicitur quando acquirens expreſsè diſpoſuiſſet; eo etenim ab inteſtato decedẽte ſilet diſpoſitio cap. volentes, & procedit indiſtinctè determinatio cap. ſi aliquem.

SVMMARIVM.

1 *Feudum poſſe ad libitum alienari per feudatarium, dum concedit cap. volentes, intelligitur forma non repugnante.*

2 *In feudis mixtis, ſiue cum qualitate hæredi taria, an ſufficiat eſſe hæres primi acqui ſitoris, vel neceſſe ſit fore hæredem vltimi morientis.*

3 *In feudis, quæ non habent clauſulam iuris francorum, feudatarius an poſſit poſter gare aliquem ex agnatis, & diſponere in aliquem ex vocatis in inueſtitura.*

4 *Cap. ſi aliquem, procedit in quibuſcumque feudis, etiã antiquis, & ſubquibuſcumq; clauſulis, etiam quò ad tranſuerſales, deſcendentes à primo ſtipite, & acquiſitore, etiam in feudo empto, nu. 7.*

5 *Clauſula iurisfrancorũ, locum habet in ſucceſſione feudi ab inteſtato indiſtinctè.*

6 *In feudo empto non ſunt attendenda regulę feudales, ſed natura cõtractus, & proptérea in eius ſucceſſione attendendũ eſt ius commune, & quid in feudo conceſſo quòd ſubinde per vaſſallum alienetur cũ conſenſu Regis, an cenſeatur venditum ſub eadem lege, & forma.*

8 *Feudum nouum dicitur omne, quod à quærente de nouo fuerit quæſitum ſiue opera, & induſtria, ſiue gratis, ſiue titulo emptionis.*

9 *Cap. ſi aliquem, loquitur in eiſdem terminis, in quibus loquitur conſt. vt de ſucceſſionibus, & eam corrigit, dum ſucceſſio collateralium ampliat vſque ad ſextum gradum, cum ſecundum terminos illius conſt. ſuccedatur vſq; ad tertium gradũ etiam in feudo empto.*

10 *De feudo empto pro hæredibus quibuſcumq; licèt emptor poſſit diſponere ad eius libitum contra diſpoſitiones, & regulas feudales, tamen ſi non diſpoſuit, non cenſetur vti eius poteſtate, ſed tunc ſucceditur iuxta leges Regni.*

11 *Dos verè eſt onus feudi, ſecundum veram opinionem.*

CONSIL. IV.

PRINCIPISSA Petræpretiæ quòd indubitatè ſuccedat in Statibus & feudis, de quibus agitur, vt in eius præiuditium non poſſit de eis Princeps Buteræ in vita, nec in morte diſponere; neceſſe non eſt ingredi ad feudorum formas, & præſertim ad confirmationes, factas Calcerãdo, & Raymundo, & ad alia, quæ hinc inde huc vſque ſunt conſiderata ſubtiliter quidem, & eleganter, nam, cum dominus Princeps in prædictis feudis ſucceſſerit Excellentiſſimo Principi, eius fratri ab inteſtato, alio iure, nec alia inueſtitura, aut priuilegio potuit ſuccedere, niſi beneficio conſtitutionis Regis Iacobi, quę incipit, Si aliquem, & cuiuſcumque formæ fuerint feuda tempore mortis dicti Domini Principis, eadem fuit ſucceſſio, nempe iure francorum, & ſi quidem feuda (erit in

eouſeſſo) fuiſſe in forma ſtricta, cnm clanſula iuriſfrancorum, nulla poteſt eſſe dubi-
1 tatio in propoſito, † cum diſpoſitio capituli Volentes, quæ concedit feudatario liberam diſponendi poteſtatem, non procedat forma repugnante, ſecundum communes theoricas in Regno, & indubitatas: ſi vero feuda, acceptetur, eſſe in forma ſtricta, ſine clauſula, nempe, pro te, & filijs, vel ſimilibus verbis, vel adhuc in forma mixta, addito verbo, hæredibus, quæ formæ in Regno quò ad libertatem diſponendi, & quò ad ſucceſſionem vocatorũ, parum differunt, vt dicunt omnes noſtri in rep. d. capituli, volentes, præſertim D. Cannicius in pleriſq; locis, & in talibus feudis ſimiliter habebit intentum domina Principiſſa, quia dominus Princeps non poteſt diſpo-
2 nere in eius præiuditium. † Et quò ad feuda mixta cum qualitate hæreditaria, ſiue teneamus opinionem, quòd ſufficiat ipſam fore heredem primi acquiſitoris, ſiue quòd neceſſe ſit fore heredem vltimi, ſi pro vltimo moriente nõ ſteterit, iuxta tradita per Affli&#. Beneuent. & alios in c. 1. An agnatus, idẽ ſemper erit: nec ego video aliquod poſſe probabiliter in contrarium attenta-
3 ri, † ſolum poſſet difficultas fieri, quò ad feuda, in quibus nõ eſſet clauſula, iuriſfrancorũ, an dominus Princeps poſſet poſtergare dominam Principiſſam, diſponendo in aliquem ex vocatis in Prima inueſtitura, ſeu in alijs priuilegijs, iuxta tradita à Perno conſ. 4. & conſ. 6. & latè D. de Gregorio tract. de conceſſ. feudi, par. 2. q. 10. & alijs in pleriſq; locis; nihilominus cum D. Princeps, vt dictum eſt, ſucceſſerit ab inteſtato, ex conſtitutione ſi aliquem, ſecun-
4 dum veras opiniones, quæ † habent dictã cõſtitutionem procedere in quibuſcumq; feudis, etiam antiquis & ſub quibuſcumq; clauſulis, etiã quò ad tranſuerſales, deſcendentes à primo ſtipite, & primo acquiſitore, vt latè per D. Cannicium in conſtit. ſi aliquem, fol. 238. num. 16. & fol. 249. & fol. 251. num. 21. & fol. 268. & ante cum Pernus conſ. 21. & Petrus de Gregor. de conceſſ.
5 feudi 4. parte q. 12. † ſequitur ipſius ſucceſſioni ipſo iure adfuiſſe clauſulam, iuriſfrancorum, quæ ab inteſtato ex diſpoſitione prædicta in Regno locũ habet indiſtinctè, idem D. de Gregorio eadem par. 4. q. 13. D. Cannicius fol. 271. verſ. ſed præſtat, & apertis verbis determinat dicta cõſtitutio, & in Regno nulla eſt dubitatio, & conſequenter ſequitur, Principem nõ poſſe poſtergare dominã Principiſſam, quia in ſuccedente cum tali clauſula, nõ licita eſt poſtergatio, cum forma repugnet, & diſpoſitio dictę conſtitutionis gradatim vocet tranſuerſales, ita ex eodẽ D. de Gregorio dicitur in d. q. 10. par. 2. & eſt indubitata opinio,

Si verò loquamur de feudis hęreditarijs & quæ tempore mortis domini Principis fratris erant in forma larga, & iſtius qualitatis, adhuc vellemus confiteri fuiſſe omnes ſtatus, & feuda, quæ tempore mortis Principis Don Ambroſij remanſerunt, & in hijs minor eſt difficultas, eadem ratione, quia dominus Princeps ſucceſſit tamquam frater, & tamquam tranſuerſalis; & licèt dominus Princeps mortuus potuiſſet beneficio capituli, volentes, de prædictis feudis diſponere, etiã in extraneos, tamen nulla facta diſpoſitione, fuit locus legitimæ ſucceſſioni ab inteſtato, & cenſetur ipſum vocaſſe illas perſonas, quę ex conſtitutione, ſi aliquẽ, vocantur, quę omnes perſonę gradatim tamen, & ſeruata gradus, & ſexus pręrogatiua, dicuntur legitimi ſui hęredes, vt ſtatim dicetur in feudo Belmontis.

Patet igitur quò ad omnia feuda, quę à Principe mortuo quęſita non fuerunt, D. Principiſſam indubitatè ſuccedere, qualiſcumque formę fuerint, cùm ipſa poſt mortem Domini Principis ex beneficio eiuſdem conſtitutionis, ſi aliquem, iure francorum vocetur, & admittenda ſit, nullo alio proximiore, aut maſculo, eiuſdem gradus exiſtente.

6 Quò verò † ad feudum Belmontis idem arbitror eſſe dicendum, quantumcumque ſimus in feudo empto, nam licèt Siluan. conſ. 52. Rom. conſ. 367. Cur. Iun. & Dec. alijq; citati à Cannitio in rep. capituli, volentes, fol. 172. §. item non procedit, voluerint in talibus feudis non eſſe attendendas regulas feudales, ſed naturam contractus, & per hoc videatur in eorum ſucceſſione eſſe attendendum merum ius commune; nihilominus primo dico, nos eſſe in feudo empto à Rege, & primo domino, prout verè loquũtur Siluan. Dec. & alij, ſuperius citati; licèt enim D. Princeps emerit, tamẽ prima conceſſio fuit abſque pretio, ſiue in forma ſtricta fuerit, ſiue larga illis de Grauina; nec rationes Doctorum militant in feudo, conceſſo, quòd ſub inde per vaſſallum alienetur cum conſenſu Regis, tunc enim benè cadit diſputatio, an cenſeatur

venditum

Digitized by Google

vendit[illegible]m ſua eadem lege,& forma,§.pro-
feſtò d.l.Corradi, & an reſpectu ſucceſſo-
rum ementis eadem forma attẽdenda ſit,
quę eſt quæſtio,tradita à noſtratibus, præ-
ſertim à D. de Gregorio par.3.q.2. & à D.
de Cannicio in d.cap.volẽtes,fol.115. ver.
apparet;vt cumque tamen ſit in propoſito
in tali feudo alienato iuſto prętio ab alio,
quàm à domino, attendendæ ſunt regulæ
feudales, ſecundum ea, quæ prædicti Do-
7 ctores tractant.† Secundo vt ex totò tol-
latur difficultas, dicimus in feudo empto
procedere diſpoſitionẽ capituli, ſi aliquẽ,
quia illud procedit indiſtinctè in quibuſ-
cumq;feudis antiquis, & nouis,vt expreſ-
ſum fuit à Federico Rege in capitulis Re-
gni,cap.30.& Doctores repetentes paſſim
tradunt,poſt Petnũ in Apoſtillis ad d.cap.
ſi aliquem,& non reperi ego Doctorẽ, qui
differentiam faciat in feudo empto, quin
imò in ſpecie præſupponunt contrarium,
nam gloſſ. in conſt.vt de ſucceſſionibus,in
ver. & quolibet alio titulo iure ſuo, in de-
claratione feudi noui reſpectu diſpoſitio-
8 nis dictæ conſtitutionis, dicit,† feudum
nouum dici omne, quod à quærente de
nouo fuerit quæſitum, ſine opera, & in-
duſtria, ſiue gratis, ſine titulo emptionis,
quam gloſ.ibi ſequuntur Doct. præſertim
Afflict. in tertio notabili, & nu. 59.in fine,
& expreſsè etiam ſequitur D.Cannicius in
d.cap.volentes,fol.115. ver.apparet, col.1.
in fine,& col.2.in principio,hoc ergo præ-
ſuppoſito,ſequitur nos habere deciſionem
9 in indiuiduo,†nam conſtitutio, ſi aliquem,
loquitur in eiſdem terminis, in quibus lo
quitur conſtitutio,vt de ſucceſſionibus, &
eam corrigit, dum ſucceſſio collateralium
ampliatur vſq; ad ſextũ gradum, ita D.de
Cannicio in d.cõſtitutione, ſi aliquem, fol.
232.num.16. & 17.ſicuti ergo in terminis
conſtitutionis,vt de ſucceſſionibus, colla-
terales ſuccedebant vſq; ad tertiũ gradum
etiam in feudo empto, ita ex diſpoſitione
conſtitutionis,ſi aliquem,vſque ad ſextum
gradum, & Doctores noſtri non aliter fe-
cerunt mentionem de hoc, contenti quod
capitulum prædictũ procedat indiſtinctè,
& ob id hodie nõ ſit diſtinctio formarum,
& inueſtiturarũ,idem Cannicius tradit fol.
350.num.17. & omnes inueſtituræ ceſſant,
quia feudo ab inteſtato deuoluto ad tranſ-
uerſales, talis inueſtitura informatur à le-
ge, cuius beneficio vocantur,idem Canni-
cius nu.20.qui etiam fol.289.nu.6. & 290.
nu.12.cum ſequen.dicit,non eſſe conſide-
randa priuilegia,ſed omnes formas, &
omnia priuilegia ad ſe trahat dicta conſti-
tutio, & omnis forma priuilegiorũ extin-
guitur,& ſola remanet forma huius conſti-
tutionis, in vltima carta dicit, nullã aliam
formam poſſe procedere in ſucceſſione
tranſuerſalium, niſi traditam à d.cap. ſi ali
quem,quod ex eadem ratione non recipit
interpretationem,nec à iure cõmuni feu-
dorum, nec etiam à iure conſtitutionum
Regni, cũ omnia alia iura ab eo corrigan-
tur, quæ omnia ſine difficultate procedũt
10 in feudo empto; nam licèt † illud fuerit
emptum à D.Principe pro hæredibus qui-
buſcumque,& potuiſſet de illo diſponere
ad libitum, etiam contra diſpoſitiones, &
regulas feudales,in quibus terminis loqui-
tur etiam Cannicius vbi ſupra;tamen,quia
nõ diſpoſuit,non cenſetur voluiſſe vti eius
poteſtate,ſed quod ſuccedatur iuxta leges
Regni, quod poteſt confirmari ex traditis
à Baldo in cap.1.nu.2. de eo qui fin. facit
agnat. & in pulchra quæſtione ad propoſi
tum,tradit Ioan. Thomas de Marinis, lib.
1.tit.31.verſ.3. eius eſt naturæ, & nulli du-
bium eſt in Regno,diſpoſitionem capituli,
volentes,loqui in expreſſa diſpoſitione;in
tacita vero, quæ fit ab inteſtato procedit
diſpoſitio capituli, ſi aliquem, illa eſt libe-
ra,& forma nõ repugnante,hęc verò eſt re- 11
ſtricta, & regulata à conſtitutione Regni,
eiuſdemq;capitulis, ſecundũ quam diſpo-
ſitionem cenſetur moriens, aliter non diſ-
ponendo,ſe voluiſſe conformem reddere
iuxta theoricam Andreę de Iſern.& aliorũ
in cap.1.de eo qui ſibi,& hęredibus.

Confirmantur prædicta inconuincibili
fundamento, nam dominus Princeps emit
pro ſe,& hæredibus quibuſcumque, ſemo-
ta ergo diſpoſitione, expreſſa ex capitulo,
volentes,eo mortuo ab inteſtato, locus eſt
ſucceſſioni legitimę,quia ab inteſtato non
eſt locus extraneo hęredi, etiam in allodia
libus,legitimi autem hęredes in feudis no
uis ſunt collaterales vocati, ex diſpoſitio-
ne capituli,ſi aliquẽ, Cannicius ibi fol.216.
nu.8, & nu.12. & nu.16. & ob id ego dice-
bam in feudis hæreditarijs, & in larga for-
ma non potuiſſe ſuccedere D. Principem,
niſi beneficio cõſtitutionis,ſi aliquem,nam
non potuit niſi tamquam legitimus hæres
ab inteſtato, & conſequenter tanquã ille,
qui primo loco vti frater fuerat vocatus à
conſtitutione prędicta, quæ informat om-
nes alias inueſtituras, & omnia alia iura
tollit, & informat, vt dictum eſt ſupra, &

licèt quò ad multa Doctores differentiam
faciant inter feuda noua empritia, & non
emptitia, & aliàs in facti contingentia ha-
buimus, tamen quãtum attinet ad propo-
ſitum, cum D. Princeps non potuerit ſuc-
cedere, niſi iure legitimo, & tamquam ſta-
ter, meritò, inuitis detribus, dicendum eſt,
ipſum ſucceſſiſſe ex beneficio dictę conſti-
tutionis, & ob id in eius inueſtitura rectè
dixit, ſe ſuccedere etiam in feudo Belmon
tis ex pacto & prouidentia.

Per hęc patet meo iuditio reſoluta eſſe
omnia, nec eſt neceſſe ingredi ad cõfirma-
tiones factas Calcerando, & Raymundo,
nam verè per eas forma alterata fuit, cum
vaſſallus nempe Calcerandus, & ſubinde
Raymundus ex certa ſcientia petierint
confirmationem à Rege, & Viceregę, ſub
illa clauſula, & forma ſtricta. Et quæ ex
aduerſo cõſiderantur plures haberent reſ-
ponſiones, quæ nunc ob temporis breui-
tatem omittuntur; & quia verè non eſt ne-
ceſſarium, nam, vt dixi etiam admiſſa opi
nione, quòd illa confirmatio non fecerit
feuda in forma ſtricta, & quòd omnia tem-
pore mortis domini Principis fuerint hę-
reditaria, in quacumq; forma, ſatis eſt D.
Principem ſucceſſiſſe ex conſtitutione, ſi
aliquem, & nullo alio iure potuiſſe ſucce-
11 dere, vt dictum eſt. Pariter † neceſſe non
eſt ingredi ad aliud de dote D. Donnę Al-
donſę, nam, licèt reſtitutio dotis hodie ſit
verum onus feudi, ſecundũ veram opinio-
nem, (quicquid dixerit Cannicius) tamen
aduertendum eſt, non verè cõſtare de re-
ſtitutione dotis, nec de datione in ſolutum
pro dote, & actus, qui preſentatur, ſolum
obſtendunt quamdam in pignorationem,
& ſpecialem obligationẽ cum tranſlatio-
ne poſſeſſionis, vt videre eſt per lecturam
ipſorum; apparet etiã ſucceſſionẽ ſemper
fuiſſe in feudis tamquam de bonis d. de
ſancta pace, ſed dato millies, quòd domi-
nus Princeps mortuus in talibus feudis
fuerit plenè dominus, & potuerit diſpone-
re, adhuc procedunt ſupra deducta, quę
etiam militant in feudis Cõmunis Buterę,
infeudatis virtute priuilegij Regis Ferdi-
nandi, in quo etiam dici poſſent nõ nulla,
ſed eiſdem rationibus etiam in hijs feudis
conuincitur ſucceſſio indubitata dominæ
Principiſſę.

Poſtremo ſuperflua fuit diſceptatio for-
mę feudi Belmontis in perſonam illorum
de Grauina, nam qualiſcumq; formę fue-
rit, & dato etiam, quòd alterata fuerit in
perſonam D. Principis, ementis, & dato,
quòd clauſula in inueſtitura, forma & na-
tura feudi in aliquo non mutata, non ob-
ſtaret, (quę tamen omnia, ſi neceſſe eſſet,
particulares haberent conſiderationes) &
breuiter admiſſo, quòd D. Princeps potuiſ
ſet in extraneos diſponere, quia tamen nõ
diſpoſuit, & D. Princeps Don Franciſcus
ſucceſſit, vt dictũ eſt, ab inteſtato, ſequitur
ex premiſſis, datam fuiſſe certam formam
eius ſucceſſioni, nempe iure francorum, &
conſequenter ipſum nõ poſſe vlterius diſ-
ponere, ſed poſt eius longeuos annos illã
dominam Principiſſam debere indubitatè
ſuccedere, quod ego indubitanter verum
eſſe arbitror.

Hęc iſta currenti calamo volui aduota-
te, vt animi mei votum in hijs ſucceſſioni-
bus proferrem, nec etiam feſtinantia mihi
facta, & occupationes alię permittunt, vt
vberiori ſtilo ſuperius deducta, qualiacũq;
ſint poſſint exornari, ea igitur rectiori iudi
tio rectius ſentientis ſubmittenda ſunt.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *DIſpoſitio cap. ſi aliquem an procedat in
forma, pro te, & hæredibus de tuo cor-
pore deſcẽdentibus, fuit quæſtio agitata in-
ter Doctores Regni in cauſa Comitatus Sã-
cti Marci, vbi tractabatur de ſucceſſione
fratris vterini ad excluſionem agnatorum,
deſcendentiũ à primo inueſtito. Regens Ra-
mundus Ramundetta, & Federicus Campi-
xano inſignes iuriſcõſulti Siculi partes vte
rini fratris tutati fuere, dubitationem fa-
ciebat in illa cauſa regula, quæ habet, for-
mam feudi derogare naturæ omniũ feudorũ,
de qua per Andream in conſt. vt de ſucceſſio
nibus, at eum forma nullo modo admittire
vterinũ, quia non de deſcendentibus ex cor-
pore primi inueſtiti, ideo non procedere cap.
ſi aliquem dicebatur; reſpondebat Regens de
Ramundetta, verba ipſiuſmet cap. compre-
hendere formam ſupradictã, & ibi vocatos
eſſe deſcendentes ex corpore, ibi, nullo hære
de legitimo per lineam deſcẽdentem, ex qui-
bus inferri dicebat, quòd, ſi deſcendens repe
riretur, ille admitteretur ante collaterales;
ergo conceſſio, & forma de deſcendentibus lo
quebatur, idẽ ſentire arbitrabatur Conſt. Re
gis Federici incip. Conſtitutionem, eſt cap.
Regni Siciliæ in cap. Regis prædicti nu. 30.
quod ſucceſſit ad declarationẽ cap. ſi aliquẽ
vtraq; namq; diſpoſitio ſibi locum vendicat*

ſtante

ſtante clauſula iuris francorum, quod procedit tantùm inter deſcendentes, & tamen per cap. conſtitutionem cap. ſi aliquem elargatur in feudo nouo, in quo admittuntur tranſuerſales, hanc ſententiam tenuit Pernus conſ. 20. & in d. cap. ſi aliquem, vbi teſtatur, ita M R.C. iudicaſſe in cauſa feudi de Caſula, & Gualterius de Paternione in quodam ſuo conſilio addit rationem, nam ſi in Regno tempore cap ſi aliquem communis forma erat pro te, & hæredibus de tuo corpore, vt teſtatur Andreas in cap. 1. de alien. feudi paterni, & in cap. 1. §. huius rei, ex quib. cauſ. feud. amitt. ſequitur, quòd ſi illa erat cõmunis forma in Regno, & Princeps voluit ampliare feudorum ſucceſſionẽ, quòd de illa, & in illa forma conſueta intellexerit, & admiſerit ſucceſſionem collateraliũ, idem tenuit Pernus conſ. 21. num. 8. & 9. & Cannet. in d. cap. ſi aliquem ait, omnes formas in ſucceſſione collateralium informari per cap. ſi aliquẽ, in §. opinio ſupradicta, fol. 249. & in forma ſupradicta, & cum clauſula iuris francorum, nu. 24. fol. 252. in §. colligitur etiam, nu. 12. fol. 290. camdem opinionẽ pro fratre vterino in cauſa Sancti Marci tenuerunt Io. Aug. Piſanell. Franciſcus Antonius Villani, & Camerarius in cauſa di mezo catuſo, in eorum reſponſis impreſſis poſt repet. cap. ſi aliquem, Cannetij, idem ſentit Cumia in d. cap. ſi aliquem in præludijs nu. 327. & 328. Contrarium tenuit Blaſcus Lancea in d. cap ſi aliquem, ea præcipua ratione, quòd ſemper ſit attendendus tenor inueſtituræ, & Princeps vti moderator rei ſuę poſſit apponere legem, quam vult, & propterea ſi dat feudum pro deſcẽdẽtibus ex corpore, non debet tranſire ad extraneos, allegat Andream in conſt. vt de ſucceſſionibus, facit ſubinde regula, diſpoſitionẽ cap ſi aliquem non procedere forma repugnante; ab opinione tamen prima non eſſe recedendum arbitror, tum quia maiori authoritate eſt munita, tum quia pro ſe habet verba textus cap. ſi aliquẽ, & cap. conſtitutionẽ, expreſſa. Quæſtio tamen de fratre vterino ſopita eſt per Cap. Regni Imp. Caroli, nu. 258. quod ad declarationẽ cap. ſi aliquem ſucceſſit, vt exiſtentibus deſcẽdentibus ex primo inueſtito, vterini fratres non ſuccedant.

EPITOME.

Formæ pro te, & hæredibus ſi addatur clauſula iuris francorum, dicitur feudum cõceſſum in forma ſtricta, at ſi concedatur facultas alienandi in quoſcumq; quęritur nam huiuſmodi forma cenſeatur reſtricta per dictam clauſulam, & diferentia fit, ſi poteſtas alienandi apponatur à Rege, vel ſi à partibus, & deinde confirmatur à Rege, adiecta clauſula iuris francorum.

SVMMARIVM.

1 *Feudum pro te, & hæredibus, & ſucceſſoribus cum clauſula iuris francorum eſt ſub forma ſtricta, & quid ſi datur poteſtas vendendi, & alienandi in quoſcumque voluerit, numer. 2. vbi quid operentur iſta verba, an debeant intelligi vt ſolum ille, cui fuit facta talis conceſſio, poſſit alienari, & non alij deſcendentes.*

2 *Hæredis appellatione in Regno in feudis veniunt etiam extranei.*

3 *Feudum venditum cum poteſtate alienandi in forma, reſeruato aſſenſu Regio, ſi Rex deinde confirmat, & addat in confirmatione clauſulam iuris francorum, dicitur in forma ſtricta.*

4 *Formam feudis dare ſpectat ſolùm ad Regẽ, & non ſunt inſpicienda verba contrahentium.*

5 *Feudum dicitur in forma larga, ſi addatur clauſula, illis, & quibus dederis, vel cui volueris dare, licet ſit etiam dictum, pro te, & hæredibus legitimè deſcendentibus, quæ verba alioquin formam ſtrictam facerent.*

CONSIL. V.

SOLENT qui difficultatem non guſtant, & ad pauca reſpiciunt, de facili enuntiare (cuius rei vulgatiſſimum eſt Adagium, in ijs quoq; quę ad rem nõ faciunt, fimbrias dilatare. Quòd feuda ſub forma, & clauſula iuris francorum conceſſa, ſint inalienabilia in præiuditium

ditium ſucceſſorum, & cap. volentes intelligatur forma non repugnante, heredemque cùm beneficio inuentarij improbare poſſe factū defuncti, & demum quòd clauſula iuris francorum adiecta formę, pro heredibus, & ſucceſſoribus faciat feudum in forma ſtricta, vel ſaltem mixta, incognita non ſunt Doctoribus, verſatis in M. C. poſt quam, & ijs, qui nunquam feudales diſputationes audiuerunt aperta ſunt. Cùm mihi tranſmiſſum fuerit priuilegium Baronię Ferulę, illudq; (vt ſoleo) diligenter perſpexiſſem, & cōſideraniſſem, inueni in priuilegio, principalem formam
1 † eſſe ſub clauſula hereditaria, dum conceditur Ioanni, eiuſque heredibus, & ſucceſſoribus: verum tamen additur ex inde clauſula iuris francorum, & ſic ſi aliud non eliet conſiderandum, nulli dubium eſſet, formam reſtringi, & in hoc caſu veriſſima, & indubitatiſſima eſt opinio in Regno, feudum eſſe in forma ſtricta, & in M. C. vere in hoc non audiuntur diſputationes, quæ antiquitus fiebant, & ijs terminis proprie loquuntur. Blaſcus in cap. volentes, & D. de Gregorio de conceſſ. feudi par. 2. q. 8. ver. & eſt aduertendum, & latius in 3. quæſt. par. 4. & infiniti alij noſtrates, & nouiſſimè inter exteros, & ſequens Pernum conſ. 7. & 11. tradit Io. Thom. de Marin. de feudis, tit. 13. quæſt. vltima. Sed conſideretur (quæſo) quod aliud in priuilegio dicitur, extat enim in eo poteſtas conceſſa Ioanni quandocumque Baroniam vendendi, & quocumque alio alienationis titulo transferendi in quoſcumq; & demum recepta eſt Baronia pro eo, & cui voluerit dare, additur exinde clauſula iuris francorum, hijs verbis, ita tamen quod dictus Ioannes, & hæredes, & ſucceſſores ſui, vel ius, & cauſam habentes ab eis, dictam Terram, & Caſtrum cum eorum iuribus, à dicta Curia in capite teneant, ac viuant inde iure francorum, videlicet, quòd maior, &c. Nec omnia in themate quæſtionis noſtræ, me ancipitem redidérunt; cum verè non ſimus in terminis regularibus, de quibus per Doctores in locis præallegatis, nam in Regno, vt nouiſſimè teſtatur D. Cannicius in rep. cap. volentes, fol. 54. & ſeq. ver. ſed magna fuit olim dubitatio, aprobata eſt opinio in forma, dictante pro re, & hæredibus, ita quòd viuatur iure francorum, ea potiſſi-
2 mum ratione † quia licet verbum, hæredibus, in Regno ex diſpoſitione capituli volentes comprehendat etiam extraneos, (quicquid ſit de iure communi feudorum) nihilominus clauſula ſequens limitat, reſtringit, & declarat de quo hærede intellectum ſit, pro vt ſimiliter idem dicunt noſtrates, quando verbo, hæredibus, additum ſit verbum; filijs, vel de tuo corpore, vel quod ſimile, quòd faciat præcedentia reſtringi, limitari, ſeu declarari, & ita reſpondet dominus Canniccius argumento, quod faciebat Gerardus Alliata Prothonotarius in cauſa Sclaſani in preallegato loco num. 50. & ſeq. verùm in caſu, quo feudum conceſſum ſit ſub hac forma, addita etiam qualitate degenerante naturam feudi, pro vt eſt quādo datur feudum pro re, & cui volueris dare, vel data poteſtate alienandi cap. 1. de feud. nō haben. propr. nat. feud. talis clauſula non videtur poſita, vt reſtringat formam, ſed vt daret modum viuendi, & ſolùm operaretur in caſu ſucceſſionis ab inteſtato, vel non facta diſpoſitione inter viuos, & cum ex hoc (vt dixi) anſam dubitandi ſumpſerim, & veritatem indagarem, tandem inueni hāc limitationem, & declarationem ad opinionem in Regno indubitatam ponere, & vti veram, & tenendam, defendere preallegatum D. Cannicium vbi ſupra nu. 73. & ſeq. poſt Gerardum Alliata, & Bonannum in alleg. in cauſa Sclafani, allegantem ad ad hoc dominum Io. Aloyſium fuiſſe ſibi contrarium, & reſpondet ad conſilium Perni. 7. & 11. Arbitror tamen D. Cannicium fortaſſe non benè ponderaſſe dicta D. Io. Aloyſij in d. cap. volentes, verſ. ſed ſolet dubitari, dum allegat Pernum d. cōſ. 7. nam Pernus ibi col. fin. videtur quaſi in hanc opinionem contrariam inclinare, dū vult, facultatem alienandi eſſe intelligendam, vel in caſu, quo feudatarius filios non haberet, vel vt facultas alienandi faciat alienationem valere in vita alienantis; reuera tamen quod in hoc concludat non apperit, cùm ſatis confuſè, & inuolutè loquatur, & D. Io. Aloyſius loco preallegato apertè reprobat illam intelligentiam Perni, quòd alienatio valeat in vita alienantis, nam (inquit) in hoc fruſtratoria eſſet talis licentia, cum in Regno id faciat diſpoſitio dicti capituli volentes, & de hac quoq; conſideratione dubitandum, imo ſibi nō dicit placere D. de Gregor. quæſt. 3. ver. & licet, idem Guglielmus Pernus in 4. par. principali, tam etſi D. de Gregorio loco preallegato quæſtionē ponat,

& diſputet

& diſputet abſque conſideratione facultatis alienandi.

Quam ob rem ego intimius conſiderando intentionem Doctorum, arbitror in primis D. Io. Aloyſium in d. cap. volentes non eſſe contra hãc opinionem in terminis, de quibus agimus, quæſtio enim poſita per eum loco preallegato forma-
3 tur in caſu, quo † quis vendit feudum cũ poteſtate alienandi in forma, reſeruato conſenſu Regis in cõfirmatione, qui Rex confirmando venditionem, addit in confirmatione clauſulam iuris francorum: in hijs terminis dicit D. Io. Aloyſius formam eſſe reſtrictam, monetur potiſſimè, quia non ſunt attendẽda verba partium in vẽditione, ſed verba principis, qui confirmando addit tantùm clauſulã iuris frãcorum; nec obſtat, inquit, quòd in confirmatione ſit inſerta venditio, quia talis inſertio habet caudam ſerpentinam, & nõ eſt ſimplex confirmatio, ſed cum qualitate, & ſatis, inquit, reuocat principes illa verba, & facultatem alienandi à contrahentibus poſitam, & contra eam vult fieri, apponendo dictam clauſulam, apertè ergo ſentit D. Io. Aloyſius in caſu ſuo, ideo formã eſſe reſtrictam, quia non princeps conceſſit poteſtatem alienandi, ſed partes, quorum factum non attenditur; & licèt princeps confirmet, tamen adijciendo clauſulam cenſetur illam poteſtatem reuocare,
4 cum † ad illum ſolùm ſpectet dare formã feudis, latè Pernus conſ. 6. & D. Cannicius in dicto cap. volentes, fol. 10. ver. ſed neceſſaria offert ſe quæſtio, num. 18. 19. & num. 23. poſt Pern. dicit, non eſſe curandum de verbis contrahentium, cùm ad eos non ſpectet dare formam, & ſecundũ hanc intelligentiam etiam poſſunt euitari authoritates Doctorũ, qui in cauſa Selaſani in hoc contrarium fortè dixerũt, cùm in eo caſu non princeps conceſſerat feudũ cum poteſtate alienandi, adiecta clauſula, ſed tantum confirmauerat alienationem factam Comiti Henrico de Rubeo, & in fonte videre eſt apud Gerard. Alliata Prothonot. in conſilio prædictæ cauſæ Comitatus Selaſani, ver. vlterius obſtẽditur; itaq; apparet in caſu propoſito per Dominum Ioannem Aloyſium eſſe contentionem, & conflictum inter hos graues viros, in terminis autem quæſtionis noſtræ arbitror, Dominum Ioannem Aloyſium non cõtrarium ſentijſſe imo pro iſta opinione facere eius dicta, nam ſumus in conceſſione Principis, facta cum hac expreſſa licentia alienandi, & cum clauſula, pro te, & cui volueris dare, quæ (vt dictum eſt ſupra) eſt qualitas degenerans feudum, & latè ponit preallegatus Ioannes Thomas de Marini titulo 31. per totum, quo fit vt non poſſit adaptari conſideratio Ioannis Aloyſij, nec illa Perni ab eodem Ioanne Aloyſio confutata, vt ſcilicet locum habeat facultas in vita alienantis, fruſtratoria enim fuiſſet, & de vento talis licentia, ſtante diſpoſitione capituli volentes, maximè in caſu noſtro tot verbis enixis conceſſa.

In forma ergo à Rege traddita, & ſecundum alia exempla à Cannicio poſita, quæ ſimilia ſunt, non conſiderauit ipſe Cannicius hæc, quę diximus ex intentione domini Ioannis Aloyſij.

Eſt quoq; in caſu noſtro aduertendum, & conſiderandum, nos eſſe in clarioribus terminis, dicitur enim in priuilegio, ita quòd dictus Ioannes, & ſui hęredes, & ſucceſſores, vel ab eis habentes ius, & cauſam, &c. pondero ergo illa verba, vel ab eis habentes ius, & cauſã, quę non poſſunt intelligi, niſi de ſucceſſore particulari, & extraneo, quia de vniuerſalibus iam dictũ erat per illud verbum, hæredes, & ſucceſſores, & habere ius, & cauſam propriè dicitur ille, qui titulo aliquo ſingulari in feu-
5 do ſuccedit, & demum † hęc verba ęquiparantur illis, & quibus dederis, vel cui volueris dare ex aliquo titulo vẽditionis, vel alterius contractus, ita in terminis terminantibus, talia verba facere feudum in larga forma, tam & ſi addantur verba, pro te, et heredibus, legitimè deſcendentibus, quæ alioquin formam ſtrictam facerent, conſuluit notabiliter Bero. conſ. 65. nu. 75. in primo vol. & quòd verba illa pariſicentur, tradit Crau. conſ. 84. nu. 11. et notabilius idem Crau. conſ. 92. num. 6. et 7. et in forma, pro hęredibus maſculis, et feminis et habẽtibus ius, et cauſam ab eis, Brunus conſ. 39. col. pen. et fin. cũ alijs, de quibus per Roland. in tract. de inuẽtario, fol. mihi 149. num. 9. et ponderando tanto magis in caſu noſtro illam alternatiuam, vel, quę inter diuerſa cadit, ſecundũ vulgaria, ponderanda etiam ſunt verba, habentes ius et cauſã ab eis, et ſic preſupponitur, et Ioãnem, et hęredes, et ſucceſſores eius poſſe alienare, et alijs ius tribuere, et preſuppoſita ſuperiori facultate alienandi, nulli dubium eſt, clauſulam ſubſequentem non reſtringere formam ſimpliciter, ſed tantum

modum

modum viuendi tribuere, vt tantùm ab inteſtato procedat, vel non facta diſpoſitione inter viuos, quod mihi etiã ſuadet modus loquendi, de quo in priuilegio, dum dicitur, & inde viuant iure francorũ, quaſi quòd modus iſte tribuatur etiam poſt habitum ius, & cauſam, & quòd nolit Princeps alienationem impedire, ſed ea conceſſa, exinde viuatur iure francorum modo ſupradicto.

In vno tamen caſu poſſet fieri difficultas, ſi cõſideremus verba Perni dicto conſ. 7. col. fin. & penidum vult, clauſulam operari reſtrictionem formæ in caſu, quo feudatarius haberet filios, & ſit facultas alienandi in caſu, quo non haberet, vt ſic, ſingula ſingulis referantur, maximè vt ipſe dicit nu. 8. dum exprimitur in clauſula, ita quòd maior, &c. quæ verba eo ipſo præſumere faciunt reſtrictionem formæ, & iſto caſu ſolum poſſet in terminis quæſtionis noſtræ dubitari, an alienatio, facta per vltimum Baronem, valuerit in præiuditium filiæ primogenitæ relictę, Pernus autem d. conſ. 7. non benè ſe firmat in hac conſideratione, & ſatis confusè loquitur, ipſum pungit Io. Aloyſius, & D. de Gregorio etiam in locis Preallegatis, & in contrarium eſt intelligentia clara domini Cannicij, & aliorum, quorum authoritas magna eſt, ob quod meo iuditio res non eſt ſine magna difficultate, preſertim, quia eſſet reſtringere conceſſionem liberam, factam in priuilegio, & hæc reſtrictio non videtur conformis intentioni principis, maximè cum intelligentia dictæ clauſulæ iuris francorum, ſecùndum præallegatos Doctores, optimè conueniat, & authoritates omnes aliæ, quę allegantur, procedant in clauſula pro te, & hæredibus, adiecta clauſula ſine qualitatibus, & alijs, quæ in caſu noſtro concurrunt.

Hæc ſunt, quæ aliàs me ancipitem fecerunt, & nunc etiam faciunt in præſentis thematis diſcuſſione, & ob id monere volui Illuſtriſſimum dominum meum Comitem, vt in ſponſalitijs peragendis lento pede, & maturo procederet, ne fortè credens, ſe in tuto pelago nauigare, in procelloſo, & ventis agitato reperiatur; rationes hinc inde ſunt, & latius conſiderari poſſent authoritates etiam maximæ, & ideo in hijs omnibus inuigilent, & conſiderent alij, qui ita ſicco pede pertranſierant, fluminis profunditatem non aduertentes; mihi enim ſat erit difficultates ad notaſſe, & iſtos dominos Comites admonuiſſe, vt ſi quid in contrarium eorum votis euenerit, ſciant de quo conqueri debeant.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *IVre, ac meritò dixit Dominus meus propoſitum punctum magnam in ſe habere haſitationem, & propterea cautè in deliberatione procedendum, nam inter noſtrates, qualis formæ ſit feudum, in cuius conceſſione adnectuntur verba, ita vt viuant iure francorum, fuit alta quæſtio; Iacobus de Pilaia in cauſa Caſtaniæ, vbi erat forma, pro te, & hæredibus in perpetuum, ita quòd viuant iure francorum, conſuluit, formam dici ſtrictam, quod, dicere apud nos, idem eſt quod ex pacto, & prouidentia, quam opinionem recipi in M.C teſtatur Blaſc. Lan. c. in cap. volentes, & Septimus in eod. cap. Petr. de Greg. quæſt. 8 par. 1 de cõceſſ. feudi, Simeon Viuicitus in cauſa feudi Rabungini, Ioannes Anſalono, & Prothonotarius Alliata in cauſa Comitatus Selafani contrarium profeſſi ſunt, in qua cauſa etiam ſcripſit Bald. Nouell. quod conſilium ad pennam vidi; Reſpondebant ad ea, quæ adducebantur ex Andrea in cap. omne: filij ſi de feud. fuer. contr. & in conſt. conſtitutionem, procedere in terminis iuris communis feudorum, vbi verbum, hæres, intelligitur de hærede ſanguinis, at in Regno noſtro per cap. volentes, quo cauetur, feuda poſſe trãſire in extraneos, aliter dicẽdum, nimirum, illud verbum, hæres, intelligi de quocunque, & propterea arbitrati ſunt huiuſmodi feudum eſſe alienabile, hæreditarium, & non pacti, & prouidentiæ, eiuſdem ſententiæ fuit Blaſcus de Sancto Angelo, & ita fuiſſe iudicatum in cauſa Vicari per infantem Ioannem, teſtatur Iacobus Bonãnus in cauſa Sclafani, Iacobus Chircus in cauſa Rabũgini, Baptiſta Platamonius in Conſilio Furnari, Adam de Aſmundo, & Alij, quos recenſet Cannet. in cap. volentes, § ſed magna fuit aſſerentes, clauſulam illam, iuris francorum non immutare naturam feudi, ſed tantum dare modum viuẽdi, vt in quoſcunque ambularet feudum, ij ſecùndũ ius francorum viuere deberent, quorum ſententiam refellit Cannet. in ſupracitato loco, concludens, tale feudum dici ex pacto, & prouidentia Principis, cùm virtute illius clauſulæ, verbum illud, hæres, reſtringatur ad*

ſignifi-

ſignificatione m. hæredis ſanguinis, de quo Ioſeph. Cum in preludi's cap. ſi aliquem, n. 275. & ſeq. & Intrigliol. de feud. cent. 1. quaſt. 49. num. 92. & ſeq.

2 Hæc inter noſtrates, ſuppoſita forma pro te, & hæredibus, ita vt viuant iure francorum, ſed nec Neapolitani inter ſe benè conueniunt, Thomas de Marinis in tit. de feud. hæredit n. 30. ait, Aſſlictum in cap. 1. §. Hoc quoq; 33. de ſucceſſ. feud. ſentire feudum dici pacti, & prouidentiæ, ipſe tamē dixit, feudum tale habere naturā mixtam, quod ſcilicet ſit hæreditarium, & pacti, & prouidentia qui circumſcripto iure frācorum, dixerat hereditarium, etiā ſi addatur, de tuo corpore legitimè deſcendentibus, n. 20. & ſeq. Camillus de Curte in diuerſ. iuris feudal. §. multoties n. 54. ſupponens formam, quam ſoppoſuit Thoma de Marinis, de hæredibus, & ſucceſſoribus de legitimo matrimonio natis, ita vt viuant &c. Dicit Aſſlict. in cap. 1. de eo qui ſibi, & hæredibus ſuis, affirmaſſe feudū eſſe ex pacto, & prouidentia, ipſe tamen arbitratur, quòd tale feudum ſit hæreditarium, pro vt fuit deciſum per Sacr. Conſil. deciſ. 240. & 195. teſte Aſſlicto, & nouiſſimè teſte Franco in deciſ. 387. hanc ſententiā maximè roborat Camillus illa ratione, quòd, quando in vno eodemque ſubiecto duæ concurrūt qualitates, debet illud denominari à potentiori, ſed quia in tali forma prauallet qualitas hæreditaria, quia impoſſibile eſt, quod quis habeat feudum tale, niſi ſit hæres, et poteſt dari caſus, quòd habeat alius quàm ex corpore deſcēdens, ſi tenens feudum, de eo teſtaretur in extraneum cum cōſenſu Regis: Ideo putat veriſſimam concluſionem, quòd vbicunque in conceſſionibus reperitur hac clauſula, pro hæredibus, ſemper erit feudum hæreditarium & illud circa ius, & nomen hæredis haberi nō poſſit, & capit ſucceſſor nō ſolum gradum, & ſanguinem à tenente feudum, ſed in omnibus, & per omnia ſubintrat locum tenentis feudum, vt cum ipſo vna, eademq; perſona reputetur; ab iſta opinione duorum iſtorum, altero concurrente recedit, primū, ſi conſtaret ex mente concedentis, & accipientis de contrario, ſecundum, ſi clauſula, pro hæredibus nō eſſet appoſita in verbis diſpoſitiuis, ſed in executiuis, Franc. de Ponte de poteſt. Proregis, tit. de refut. feudor. §. 10. n. 8. diſcrimen ponit inter formam, pro te, & primogenitis, & pro te, & hæredibus, cum clauſula iuris francorum, in primo caſu dicit, feudum ex pacto, in ſecundo cum qualitate hæreditaria, reſtrictū ad certos, & non omnes hæredes, videlicet, vt ſolus primogenitus ſemper ſuccedat, ſed vt hæres, vt declarat Iſern cap. omnes filij, Loffred conſ. 1. n. 47. & Bambacar. d. cap. n. 55. vt quando ait Andreas, poſſe patrem dare feudum vni ex ſuis hæredibus, loquatur in feudo hæreditario: quando verò dicit, vbi viuitur iure francorum, quòd non poſſit dare feudum ſecundo genito, verba faciat de feudo pacti, & prouidentia. Verum Neapolitani, dum habent de feudo hæreditario, idem non intelligunt, quod nos Siculi; illi etenim ſentiunt de feudo, quod ad hæredes ſanguinis tātum tranſire valet de quo Thomas de Marinis in tit. de feud. hæred. qui n. 8. iuniores monet, cauendum eſſe à Decio, conſ. 185. n. 3. & ab alijs volentibus, tunc dici feudum hæreditariū, quando reperiatur conceſſum alicui pro ſe, & hæredibus quibuſcunque, ſiue pro ſe, & omnibus hæredibus; ſi verò conceſſum pro ſe, & hæredibus ſimpliciter, appellari non hæreditarium, ſed ex pacto, in quo, & ſi in caſu Decij, & aliorum, poſſint multa dici, attamen, quia inſtitutum noſtrum in præſenti munere non erit multum àre vagari, ideo omnia miſſa facimus; Nos verò Siculi, cum habemus de feudo hæreditario, de cōceſſo intelligimus, quod ex forma inueſtituræ poteſt ad omnes hæredes, & extraneos tranſire, nam verbum illud, hæres, intelligimus de omni, & quocunque hærede, ſtante diſpoſitione noſtri cap. volentes, Septimus, et Alij in d. cap. volentes, adduximus doctiſſimos viros Neapolitanos, quorum dicta ad rem facere videbantur, dum ijdem diſputant, an clauſula illa, ita vt viuant iure francorum, mutet naturam feudi, & in hoc à noſtra via multum aberrare, non iudicamus.

3 Poſito pro firma opinione noſtratium, quod vbicunque adeſt clauſula iuris francorum, feudum dicatur ex pacto, & prouidentia, nec res conſultata carebat difficultate, nam ſupponitur, quòd in feudi conceſſione adiecta fuerat clauſula degenerante naturam feudi, tunc enim poterat attentari contrarium, ſcilicet, clauſulam iuris francorum non reſtringere formam feudi, quod apertè ſentijt Cannet. in ſupracitato loco n. 73. qui in iſto caſu putat clauſulam illam dare tantum modum viuendi, ne conceſſio dicatur continere repugnantiam; ſed nec in hoc figi poterāt tutò pedes, cùm paſ

ſim à noſtratibus circumſeratur, & inculcetur illud axioma, quòd quandocumq; & in quibuſcumq; formis reperiatur clauſula illa iuris francorum, ſemper dicatur feudum ex pacto, ſemota hac difficultate, clariſſimum eſſet, quòd ad feudum omnes, & quicunque ad libitum vaſſalli, etiam extranei admicterentur, vt in conceſſo cum libera facultate alienãdi dixit Curt. Iun conſ. 4 Pariſ. conſ. 23. nu. 40. lib. 1. Natta conſ. 159. & conſ. 226. Schrader. de feud. par. 7. cap. 3. n. 4. & ſeq.

4 *Difficultas, quam conſiderat Dñs meus ex Perno cõſ. 7. clauſulã ſcilicet operari reſtrictionẽ formæ caſu, quo feudatarius haberet filios, & facultas alienãdi, in quo nõ haberet, habet ſimilitudinẽ cũ eo, quod dicũt Rimin. in conſ. 176. & Surd. conſ. 462. n. 8. & conſ. 475. n. 5. vbi habent, quòd ſi feudum concedatur pro ſe, & filijs maſculis cum facultate alienandi in quoſcumq; quod non operetur facultas illa, ſi inteſtatus deceſſerit vaſſallus, quia tunc filij, & vocati ex inueſtitura habebunt feudum ex pacto.*

EPITOME

Feudum præſumitur, quando vti feudum res poſſidetur, ſi conſiſtat maximè in iure percipiendi iura manu propria. Primus acquiſitor poteſt mutare formã, nec exinde contraria recognitio mutat veritatem, quę forma, vt poſſit induci excõſenſu, quorum intereſt, quomodo procedat, diſſeritur. quòd femina proximior excludatur àmaſculo remotiori, ſtante forma, vocante deſcendẽtes, quæ interpretari debet de maſculis, etſi regulariter contrarium dicendum ſit, & quando liceat poſtergatio diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *Feudum præſumitur ex poſſeſſione per 30. annos, tamquam feudum, & ex longa denominatione feudi, licet qualibet res libera præſumatur, & allodialis n. 3.*

2 *In feudum an dicatur facta cõceſſio annui redditus, ſi manu propria concedatur perceptio.*

4 *Feudum dicitur formæ ſtrictiſſimæ, ſi eſt pro hæredibus de corpore legitimè deſcendentibus, cum clauſula iuris francorum etſi talis forma in familia fuit reputatum.*

5 *Forma qualis ſit feudi, licet ſtandum ſit inueſtitura antiqua, tamen ſi per ſpatium tanti temporis, cuius memoria non ſit in contrarium apparet forma mutata, tali mutationi ſtandum eſt, item etiam procedit quandò de communi conſenſu, quorum intereſt, diſcederetur a forma, contra n. 11.*

6 *Forma pro te, & filijs maſculis ſimpliciter, differt ab illa, in qua ſit adiecta clauſula iuris francorum.*

7 *Formam mutare poteſt, etiam cum clauſula iuris francorum primus acquiſitor.*

8 *Forma originalis ſemper eſt attendenda, et per recognitionem non mutatur, ſi aliter apparet de forma.*

9 *Curatoris factum, & conceſſio non poteſt adulto preiudicare.*

10 *Primogenitus ſi ſemper ſucceſſit in feudo, an per hoc inducatur modus ſuccedendi neceſſarius reſpectu primogenitorum.*

12 *Filiorum marium appellatione veniunt nepotes, & pronepotes in infinitum.*

13 *Feminę omnes cenſentur excluſæ, ſi vocentur filij, & deſcendentes mares, ne dum deſcendentibus maſculis, à primo ſtipite deſcendentibus, imò eis non exiſtentibus ſecus quando fœmina non eſſet excluſa, quia tunc fœmina proximior excluderet marem remotiorem, quicquid dixerit Cannet. in cap. ſi aliquem, fol. 275. verſ. ſed trattandum eſſet.*

14 *Confirmans non videtur aliquid derogare, nec de nouo addere.*

15 *Poſtergare poteſt feudatarius etatẽ in ſucceſſione feudi, data forma abſque expreſſione maſculorum, & nulla præſuppoſita clauſula iuris francorum, & vocatione filiorum, vel deſcendentium complexiuè, licet non poſſit poſtergare ſexum, & gradum, & 17. vbi quòd non detur repreſentatio.*

16 *Feu-*

16 *Feudi conceſſio, facta pro filijs, vel deſcendentibus, an intelligatur ſub qualitate hereditaria, vel ſine; hodie in Regno amplius non diſputatur.*

18 *Dos eſt onus legitimum ſuper feudo, vt pro reſtitutione dotis in ſubſidiū ſit obligatū.*

CONSIL. VI.

EX longa facti narratione quatuor oriuntur principales difficultates, prima eſt, an ſundacum ciuitatis Drepani ſit Allodium, vel feudum. Secunda cuius formę verè dicatur eſſe. Tertia an Io: Franciſcus ad preſens poſſeſſor, tutus ſit ratione ſucceſſionis aduerſus Angelum. Quarta an vltimus ſucceſſor, tutus ſit aliqua exceptione aduerſus eamdem dominam Angelam. Quantum attinet ad primam difficultatem, multa in effectu eſſent dicenda, quia ex verbis priuilegiorum, mihi exhibitorum, hinc inde plura poſſent conſiderari, vltra ea, quæ aliàs conſiderata fuerunt per præclariſſimos viros, quorum antiquas allegationes vidi, quia tamen, vt ex infra dicendis apparebit, punctus præſentis conſultationis non in natura huius fundaci conſiſtit, ſed potius in forma, paucis primam hanc

1 difficultatem abſoluam, † quòd etenim ſit feudum, vel tale præſumatur eſſe hodie, mirabiliter ſtringunt plures, & geminatæ aſſertiones, factæ nedum à prædeceſſoribus, verùm etiam ab iſto met Ioan. Franciſco poſſeſſore, nam vſque ad hodierna tempora, feudum reputatum eſt, imò tamquàm feudum primogenitorum, & ante ſententiam illam abſolutoriam, latam in anno 1537. & clarius poſt illam, quo fit, vt rectè videatur procedere in terminis noſtris deciſio Andreæ, & omnium feudiſtarum in cap. 1. de controuer. feud. apud par. termi. quòd feudum eſſe dicatur illud, quod per ſpacium xxx. annorum tamquā feudum eſt poſſeſſum, ſequitur Afflict. in cap. 1. nu. 71. ex quib. cauſ. feud. amict. qui etiam voluit feudum omnino præſumi, ſi ita partes confiteantur. Auget difficultatem, quia ſundacum iſtud, nil aliud eſt, niſi ius quoddam exigendi certa iura gabellarum, vel ſimilium, quod cùm ex conceſſione, id manu propria fiat poſſeſſoribus, ſuccedit id, quod latè determinat D. de Gregorio in tract. de conceſſ. feudi

2 par. 2. quęſt. 6. dum † diſputat, an conceſſio, ſeu aſſignatio annui redditus dicatur, vel præſummatur gratia, ſeu conceſſio in feudum, & tandem determinat quòd ſi conceſſio eſt, quòd iura hæc percipiantur manu propria, quòd dicatur conceſſio in feudum, ex quo idem infert in ver. & amplio in conceſſione terragiorum, & iurium gabellarum, & ſimilium, licèt velit aliud eſſe, ſi ex forma priuilegij aliter appareret, & ſecùndum hanc declarationem videtur poſſe reſtringi, & declarari quod tradit Peruus conſ. 30. & conſ. 5. quem refert, & ſequitur idem Gregorius eo tract. prima par. quęſt. 1. ver. ego autem, & verè ex tenore priuilegiorum non poteſt cō cludenter inferri qualis fuerit natura iſtius fundaci, imò ex eorum verbis modo in vnam, modo in alteram partem poſſe fieri conſideratio, nec verè appares intentionem Regis Martini fuiſſe alterare naturam ipſius, cùm principalis intentio fuerit confirmare ſucceſſionem, quam vxor Antonij de Boſco prætendebat in bonis illius de Peſſaneto, quod in ſimili conſiderauit Peruus d. conſ. 3. num. 3. de primordiali autem conceſſione, facta illi de Paſſaneto non apparet, illud que priuilegium, conceſſum Comitiſſę Auguſtę, in quo eſt petitio, vt in feudum fieret conceſſio, nullum habuit effectum, vt patet ex tenore ſubſequentium priuilegiorum in perſonam prę dicti Antonij de Boſco. Non apparente ergo prima conceſſione res eſt ſub dubio,

3 † & licet præſumptio ſit pro libertate rei, & quòd non præſumatur conceſſio feudalis, Andreas, & alij in cap. 1. de controuer. inter. maſcul. & fem. Pern. d. conſ. 3. & Gregorius in preallegatis locis, & Alij infiniti in locis vulgaribus; tamen in propoſito, de quo agimus, vltra ea, quæ diximus ex Gregorio d. par. 6. difficultatem facit, quòd ab anno 1453. vſq; ad hodierna tempora vti feudum eſt poſſeſſum, & ſubinueſtituris, diuerſis temporibus captis & ab iſto met poſſeſſore ita vocatum eſt, & confeſſum, quo fit, vt etiam procedat deciſio Andr. & aliorum in cap. imperialem, §. præterea ducatus de prohib. feud. alien. per. fed. quòd ſaltem in dubio ex modo viuendi in familia, præſumatur vna; vel altera forma feudi, quod etiam ſecundo reaſſumpſit Loffredus conſ. 11. nu. 22. ver. preterea, de quo infra non nulla dicentur;

Digitized by Google

centur; nec ſententia illa abſolutoria, lata
in anno 1527. videtur prodeſſe, quia tam
etſi de hoc tunc diſputabatur, inter cæte-
ta nihilominus, quòd ex hoc capite fuerit
lata ſententia, non conſtat: multa enim
erant capita, quæ tunc erant in contro-
uerſia ſuper iure actoris, & conuenti, &
ideo ex ſententia illa nihil concludenter
inferri poteſt; tantò magis quia poſt præ-
dictam ſententiam ſemper, & indifferen-
ter feudum fuit appellatum fundacum, &
iure feudali captæ fuerunt pleræq; inueſti-
turæ, vſque ad hodierna tempora ita ſem-
per exiſtimatum, qua propter, vt in hac
prima difficultate ego iuditium meum
aperiam, tam etſi non diffitear plura poſ-
ſe hinc inde conſiderari, & in diſputationis
aciem res deducta, non egeret defenſori-
bus, nihilominus in eam partem inclino,
vt feudum ſit, & tamquam feudum debeat
exiſtimari, alio non apparente, quod in
propoſito tanto magis aliter non eſſe di-
ſcutiendum exiſtimo, quia, vt dictum eſt,
alia ſunt, quæ pro Io. Franciſco poſſeſſore
concurrunt ad victoriam.
4 Agrediamur † ergo ſecundam difficul-
tatem, & dato ſine veri præiuditio, quòd
fundacum iſtud ſit feudum, cuius formę ſit
videamus, & quidem ſi conſideremus ea,
quæ ab anno 1452. vſq; ad hodierna tem-
pora dicta ſunt in inueſtituris, & alijs actis
videretur eſſe formæ ſtrictiſſimæ, nempe
pro hæredibus, de corpore legitimè de-
ſcendentibus, & cum clauſula iuris franco
rum, ex quibus videretur eſſe intentio fun
data, cùm in domo, & familia iſtorum do-
minorum talis formæ fuerit reputatũ tale
feudum, per ea, quæ dicunt Andreas, Al-
uarott. & alij communiter in cap. imperia-
lem, §. præterea ducatus, de prohib. feud.
alien. per Feder. Loffred. d. conſ. 11. nu. 22.
ver. Præterea, Afflict. in cap. ſatis benè, de
prohib. feud. alien. per Lothar. Tiraq. de
primogenit. quæſt. 16. in fine, & latius idem
Afflict. in d. §. præterea ducatus, nu. 9. cum
ſeq. Auget difficultatem, quod cũ in dicto
anno 1527. fuerit diſputatũ de natura fun
daci, & ſimiliter de forma circa ſucceſſio-
nem actoris, qui prætendebat eſſe feudum
primogenitorum, tam & ſi ex inde fuerit
lata ſententia abſolutoria, ex inde tamen
per ſucceſſores reputatum, & habitũ fuit
fundacũ ſub tali forma, vt ex infinitis actis
& inueſtituris apparet, procedere ergo vi
detur deciſio Cum. conſ. 163. incip. Guar-
5 netius, † vbi voluit, quòd licèt ſtandum ſit
inueſtituræ antiquę, tamen, ſi per ſpacium
tanti temporis, cuius memoria non ſit in
cõtrarium, appareret forma mutata, tali mu
tationi ſtandum ſit, ſequitur D. Petrus de
Greg. tract. de conceſſ. feudi 3. par. quæſt.
10. ver. limito. Vbi etiam idem voluit pro-
cedere, quando de communi conſenſu
eorum, quorum intereſt, expreſsè diſcede
retur à prima forma, poſt Paul. de Caſtro
conſ. 61. incip. videtur dicendum, & Dec.
conſ. 185. in 3. col.
Verùm, iſtis, & ſimilibus non obſtanti-
bus, ego arbitror, tale feudum nõ eſſe ſub
clauſula iuris francorũ, & ob id ego conſi
dero, quòd ex priuilegio illo Regis Marti-
ni in anno 1393. non poteſt concludenter
argui forma iſtius fundaci, quia in eo datur
forma ſub clauſula iuris francorum, quoad
caſtrum Baydæ, & alia feuda, quò verò ad
burgenſatica pro hęredibus, & ſucceſſori-
bus; imò cum poteſtate alienandi in larga
forma, & verè ex illo priuilegio, quod fun
dacum debeat inter feudalia, vel allodialia
connumerari, non poteſt cõcludenter in-
ferri, maximè ſtantibus certis alijs priuile
gijs, & actis, per quę apparebat potius de
contrario, nec ego ex hijs, quę in eo pri-
uilegio dicuntur, inclinarem, quòd feudum
ſit hęc gabella, vt ſupra dictum eſt; ſed da-
to, quod cogeremur fateri vtrumq; nempe
eſſe feudum ex illo priuilegio, & fuiſſe da-
tum ſub clauſula iuris francorum, dico ta-
lem formam hodie nõ eſſe attendendam,
quia Antonius primus acquiſitor exinde
in donatione, facta Heliſabettę filię, for-
mam mutauit, diſponendo poſt mortem
eiusdẽ Heliſabettę in perſonã Guglielmi,
eiuſq; filiorum maſculorũ, ſine aliqua alia
clauſula, & nulli dubium eſt fuiſſe altera-
6 tam formam, & mutatam, † cùm longe dif
ferat forma pro te, & filijs maſculis ſimpli
citer, ab illa, in qua ſit adiecta clauſula iu-
ris francorum, vt apud omnes pręſertim
Noſtrates in cap. volentes, & in cap. ſi ali-
7 quem, eſt notiſſimũ, & indubitatum. † Simi
liter, quòd ille Antonius primus acquiſitor
potuerit formam mutare, & alterare, eſt
indubitatũ, cùm ipſe nulla forma ligetur,
etiam ſi adiecta ſit clauſula iuris francorũ,
ſecundum veram, & indubitatam conclu-
ſionem in Regno, de qua latiſſimè D. Can
nicius in cap. volentes, fol 79. verſ. quibus
explicitis, & latius fol. 125. verſ. at non erit
inutile, circa quod fruſtra eſt aliquid aliud
adducere, cum in Regno hoc ſit indubi-
tatum.

Cum

Cũ deinde ſucceſſerit caſus mortis He-
liſabetæ, & ſucceſſoris in perſonam Gu-
glielmi, ad inſtantiam ipſius fuit obtenta
confirmatio prædictæ donationis à Rege
Alfonſo in anno 1403. pro ſe, & heredibus
de ſuo corpore legitimè deſcendentibus,
abſque aliqua clauſula iuris francorum, &
licèt in aliquo, vt infra dicetur, videatur
variare hæc forma, data in hac confirma-
tione, ab illa, de qua in donatione, tamen
vtraq; in hoc videtur conformis, quia nul
la eſt adiecta clauſula, deferens feudũ pri-
mogenito, & iure primogenituræ, cũ hoc
tantum faciat prædicta forma, & clauſula
iuris francorũ: ſiue ergo forma data in hac
confirmatione Regia ſimilis ſit, vel diſſimi
lis ab illa, de qua in donatione, vni, vel al-
teri ſtandum erit, non obſtantibus alijs in
teſtamentis, & actis quæ tali formę aduer
8 ſarentur, nam recognitio aliter † facta ve-
ritatem immutare non poteſt, gloſ. eſt no-
tab. quam omnes feudiſtę vbiq; ſequuntur
in cap. 1. in fine de feud. guard. vbi Andr.
Bald. Præpoſ. Aluarott. & alij, & dicebat
Bald. in l. vnica col. fin. C. quando non per
partes, originalem formam eſſe attenden-
dam, & reuonatio ſemper videtur facta ad
conſeruationem, & nõ ad derogationem,
ſequitur Alex. conſil. 18. lib. 5. Curt. Iun.
conſ. 1. Dec. conſ. 185. cũ infinitis alijs, de
quibus per D. de Gregorio eodẽ tract. de
conceſſ. feudi queſt. 10. par. 3. & eſt indu-
bitata etiam iuris concluſio.

Hinc infertur, non obſtante inueſtitu-
ras, captas in anno 1453. & 1459. per cura
torem illius Iacobi, tum pręmiſſa ratione,
tum etiam quia in ea expreſsè enuntiatur
error, & cauſa erroris, cũ dicatur, ad ma-
nus eiuſdem curatoris non perueniſſe ali-
quod priuilegium, ſeu ſcripturam. Appa-
rente ergo priuilegio, & antiqua forma,
nulli dubium eſt, illi eſſe ſtandum, prout
quoque expreſsè diſponit Capitulũ Regis
Alfonſi 456. editum anno 1452. cuius præ
textu obtenta fuit prædicta inueſtitura à
Præſide Regni, cuius etiam poteſtas non
erat primam formã alterare, prout in ter-
minis determinat D. Peruus conſ. 3. nu. 3.
vbi etiam conſiderat clauſulã, iuribus alte
rius ſemper ſaluis, quam etiam ad Propoſi
tum cõſiderat Gregorius d. quæſt. 10. par.
3. & in prædictis inueſtituris adiecta eſt ta
lis clauſula.

Accedat † etiam in propoſito, quòd fa-
ctum, & confeſſio, illius curatoris, adulto
non potuit, nec debuit præiudicare, l. cer-
tum. §. ſed an ipſos, vbi Doct. de confeſſ. &
ita per præmiſſa, & alia determinauit D.
Ioan. Aloyſius de Septimo in Allegationi-
bus, olim factis ſuper forma huius fundaci
vbi dicit, ita aliàs fuiſſe concluſum per ſe
niores Regni, maximè per Blãſcũ de San-
cto Angelo, ſecundum quas allegationes
aliàs fuit obtentũ in fauorem tunc poſſeſ-
ſoris in præiudicium deſcendentis ex pri-
mogenito, qui innitebatur prædictæ clau-
ſulæ iuris francorum in anno 1527.

Ex præmiſſis etiam apparet reſpõſio ad
obiecta in contrarium, nam, vt dictum eſt
aduerſus omnia, quæ in contrarium erant
geſta ante annũ 1527. vltra prædicta extat
prędicta ſententia abſolutoria, lata contra
primogenitũ, innitentem ſuper dicta clau-
ſula, ab eo vero anno citra nõ apparet ſer
uatum eſſe contrarium, licèt in voce dice-
retur, feudũ eſſe ſub clauſula prędicta, nam
vſque ad tempora Guglielmi Iunioris ſuc
ceſſerunt illi, qui debuerunt, & potuerunt
ſuccedere ſine formæ alteratione, & ob id
10 † quantumcũq; ſemper ſucceſſiſſet primo
genitus, non ex hoc induci poteſt certus
modus & determinatus, ac neceſſarius reſ-
pectu primogenitorũ, per ea, quæ tradunt
Doct. præſertim Afflict. in d. cap. præterea
ducatus, & in d. cap. ſatis benè; quinimò
tempore D. Guglielmi Iunioris ſeruatum
eſt contrariũ, & ille vſus eſt poteſtate, ſibi
cõceſſa à forma, vt infra dicetur, cũ omiſſa
linea ſecundogeniti, feudũ donauit nepoti
ex tertiogenito, & licèt, alio non apparen-
te, fundata eſſet intentio eorum, qui alle-
garent modum viuẽdum in familia, nihilo
minus apparente veritate ſecus eſt, per ea
quæ ſupra dicta ſunt, & ita declarant An-
dreas, Loffredus, Afflictus, & alij in locis
præallegatis.
11 Non † obſtant ſimiliter quæ dicebãtur
ex Cum. Caſtren. & Gregorio d. quæſt. 10.
quia allegata per eos procedunt quãdo de
certa ſcientia eorum, quorum intereſt ſit
mutatio formæ, quod in propoſito in facto
non apparet, imò qui aſſerebat, feudũ eſſe
primogenitorũ, & ſub clauſula iuris fran-
corum, non conſtat ſciuiſſe, & habuiſſe no
titiam primæ formæ, de qua dictum eſt, &
omnia fundabantur in aſſertionibus, de
quibus in inueſtituris, & ob id apparet cla
riſſimè de errore, qui ſemper etiam pręſu-
mitur, apparente veritate, & originali for-
ma, ſecundum pręallegatas veriſſimas de-
ciſiones.

Præſuppoſita ergo forma illa, de qua in
op-

Digitized by Google

donatione, & cõfirmatione Regis Alfonſi in anno 1403. diſcutiẽda eſt tertia difficultas, factum ergo preſupponitur, quòd poſſidente Guglielmo Seniore, præmortuo Coſmo ſecundo genito, relicto Ioanne, & viuo Ioanne Iacobo tertiogenito, in contractu matrimoniali donauit prædictus Guglielmus Io Franciſco, nepoti ex prædicto Io. Iacobo, eodem Io. Iacobo conſentiente, aduerſus quem Io Franciſcum prætendit ſucceſſionem D. Angilæ, filiæ prædicti Ioannis, filij Coſmi ſecundo geniti; retento igitur hoc themate, inſurgit difficultas ſucceſſionis D. Angelæ; & quidem ſi præſupponeremus, forma eſſe iure francorum, ſequeretur non valuiſſe donationem, factam per Guglielmum Iuniorem, & poſt ipſius mortem ſucceſſionem ſpectaſſe ad Ioannem, nepotem ex ſecundo genito per diſpoſitionẽ capituli nouiſſimi Regis, & Domini noſtri Philippi in ſucceſſione collateralium, & conſequenter ſucceſſio ſpectaret ad D. Angelam filiam Ioannis, quę in linea patris non habens maſculum concurrentem, ſine dubio eſſet admittenda, excluſis maſculis alterius lineę, & remotioribus, ſecundum veram, & indubitatam cõcluſionem in Regno in vera forma iuris francorũ, de qua infra dicetur.

Quibus tamen nõ obſtantibus intermi nis preſuppoſiti thematis arbitramur, D. Io. Franciſcum eſſe legitimum poſſeſſorẽ, & D. Angelam debere excludi à ſucceſſione prędicta, & primo, ſi inheremus formę illi, de qua in donatione, facta per Anton. primum acquiſitorem poſt mortem Heliſabettę, apparet fuiſſe vocatum Guglielmum, & eius filios mares, legitimos, & na-
12 turales, † nulli dubium eſt, appellatione filiorum marium venire nepotes, & pronepotes in infinitũ, Iacob. de Sãcto Georgio in tract. de feudis, in verſ. præſentes, & recipiente, Curt Iun. in eod. tract. 2. parte verſ. circa hanc materiam, & in conſ. 3. & omittendo extraneos, è noſtris latè D. Gregorius de conceſſ. feud. par. 6. queſt.
13 14 verſ 6. intelligo, & † cum expreſsè vocentur filij, & deſcendentes mares, ſequitur, fęminas omnes eſſe excluſas, ne dum exiſtentibus maſculis, deſcendentibus à primo ſtipite, imò eis non exiſtentibus, vt latè e noſtris poſt Fulgos conſil. 272. & alios allegatos, determinat D. Gregorius eadẽ par. 6 qu ſt. 17. & eſt indubitata concluſio, & in hoc non eſt admittenda illa queſtio de proximitate feminę reſpectu maſculi vlterioris gradus, quia queſtio illa, de qua per D. de Cannicio in cap. ſi aliquẽ fol. 275. verſ ſed tractandum eſſet, eſt in terminis, in quibus fęmina nõ eſt excluſa, & ſecundum illos terminos clarum eſt; quicquid dixerit D. Cannicius; veram & indubitatam cõmunem eſſe cõcluſionem in Regno, quòd fęmina proximior prefferatur, & iſtis terminis adhuc retentis, notatum ego habeo in meis fragmentis, aliàs me conſuluiſſe in fauorem iſtius D. Angelę in ſucceſſione iſtius feudi gabellæ fundaci, cuius conſilij alia memoria non erat, nec eſt apud me; ſed, vt dixi, tunc preſuppoſita fuit forma, non excluſiua fęminarũ; in forma ergo, vel excluſiua fęminarum, vel in qua tantum maſculi vocentur, nulli dubium eſt ſemper excludi fęminas, imò vt dictum eſt, eas non vocari, etiam deficientibus maſculis, ex Fulg. Gregorio, & alijs, & eſt indubitatum ſaltem pro modo maſculis exiſtentibus ex eodẽ ſtipite, qualis eſt D. Io. Franciſcus, & tempore donationis erit D. Io. Iacobus, eius pater. Nec ad rem facit quòd ipſa D. Angela veniat ex perſona Ioannis patris, quia, etiam ſi Ioannes ſucceſiſſet eomortuo, ipſa eſſet excluſa à maſculo remotioris gradus per ſupradicta, & retenta hac forma, ſimiliter non eſſet neceſſarium ingredi ad aliam difficultatem poſtergationis, de qua ſtatim dicetur per eaſdem rationes excluſionis fęminarum.

Ad hac tamen difficultatem deueniri oportet (vt nihil, quod obſtare poſſit, remaneat indiſcuſſum) quia in confirmatione eiuſdem donationis, facta à Rege Alfonſo in anno 1403. videtur forma in aliquo alterari, nam in ea non fit mentio expreſſa de forma, data in donatione, licèt referatur ſub inuoluero tenor donationis in perſonam Guglielmi, ad cuius inſtantiã dicitur fuiſſe ſupplicatum ad maioris cauthelę ſuffragium, vt pro ſe, & heredibus de corpore legitimè deſcendentibus confirmaretur donatio prędicta, & ob id ſub eadem forma fit confirmatio, nulla facta expreſſione maſculorum, ob quod ſi cogeremur fateri, formam eſſe mutatam, & alteratam, ceſſarent quę dicta ſunt, nempe quòd D. Angela non eſſet excluſa à maſculo remotiori, quia in terminis huius formę ſimiliter fęmina eſſet preferenda, ſecundum veras concluſiones Regni.

Arbitror tamẽ ego in propoſito per hęc verba in confirmatione, non eſſe formam alte-

alteri tam, primò quia licèt forma expreſ-
ſa in donatione ſit diuerſa à forma pro ſe,
& hæredibus maſculis, tamen non talis eſt
diuerſitas, vt vna ſequens non poſſit, vel
debeat iuxta primam, & antiquam inter-
petrari, & intelligi, vt ad ſenſum patet,
addendo verbum, maſculis, illi verbo de
ſcendentibus, quòd autem talis interpre-
tatio, & ſubintellectus fieri debeat, in
terminis noſtris ex multis apparet eſſe di
cendum, primò, quia in cõfirmatione nar
ratur, ad Guglielmum deueniſſe ſucceſ-
ſionem ſeudi iuxta tenorem, & continen
tiam donationis, & ſub inde confirmatur
donatio prædicta iuxta ipſius tenorem, &
conninentiam, quæ verba immediatè ſe-
quuntur poſt illa verba, dicto Guglielmo,
ſuiſq; dictis hæredibus, de legitimo cor-
pore deſcendentibus; ſubditur etiam con-
firmatio eiuſdem inſtrumenti donationis,
& quorumlibet contentorum in eo, & li-
cet addatur vnum verbum (quo tantum
ad prædicta) non videtur tamen hoc ad-
duci, vt recedatur à tenore donationis,
alioquin in multis eſſet contrarietas, cla-
rum autem de iure eſt, relatum eſſe in
referente cum ſuis qualitatibus, vulgatis
iuribus, & ſic perinde eſt, ac ſi confirma
tio eſſet pro deſcẽdentibus maſculis, cùm
hæc ſit tenor, & forma donationis prędi-
ctæ, nec apparet ex verbis, aliam fuiſſe
intentionem, tam Regis, quàm illius Gu-
glielmi ſupplicantis, vt ex eis cogamur re
cedere à ſupradicta interpretatione.

Secundo, quia expreſsè petitur confir-
matio ad maioris cauthelæ ſuffragium, &
14 petitur tantum confirmatio, † qui ergo
confirmat non videtur in aliquo velle de-
rogare, nec adderè, l. more maiorum, cum
ibi traditis per omnes, ff. de iuriſd. om iud.
maximè cùm præſupponamus actum con
firmatum de eſſe validum, per ea, quæ
ſupradicta ſunt tam reſpectu poteſtatis
primi acquiſitoris; quàm etiam quia recọ
gnitio, & confirmatio ad conſeruationem
ſit, non ad derogationem, ex Alex. Cur.
Iun. Dec. & Gregorio in locis ſuperius al
legatis, & tanto magis, cùm expreſsè in
propoſito dicatur ad maioris cauthelę ſuf
fragium.

Tertiò, & vltimò difficultatem penitus
tollit illa clauſula, adiecta in confirmatio-
ne, iuribus alterius ſemper ſaluis, quia ſi
ex tenore donationis tãtum maſculi ſunt
vocati, & per eum excluſæ ſunt perpetuò
fęminæ, ſequitur agi de præiuditio ma-
ſculorum, ſi forma alteraretur, & ob id ta
lem alterationem tollit clauſula prædicta,
& ſtandum eſt primę, & originali formæ,
per ea, quæ ex Pern. conſ. 3. & Gregorio
par. 3. quæſt. 10. ſupra diximus.

Et ſic ſecundum prædicta apparet ſimi
liter Dominum Ioannem Franciſcum eſſe
præferendum, & tutum eſſe aduerſus prę-
tenſionem D. Angelę.

15 Sed adhuc † data forma ſimplici, vocan
te diſcendentes abſque expreſſione ma-
ſculorum, & nulla præſuppoſita clauſula
iuris francorum, dicimus Dominum Ioan
nem Franciſcum eſſe potiorem in ſucceſ-
ſione, ſtante donatione ſibi facta per Gu-
glielmum Iuniorem, quia in terminis eiuſ-
dem formę licitè potuit idem Guglielmus
Iunior poſtergare nepotem Ioannem ex
ſecundo genito, & donare nepoti ex ter-
tio genito, præſertim cum conſenſu ter-
tio geniti, quia ex vi illius formæ omnes
deſcendentes vocantur, quia comprehen-
ſi ex verbis, & mente, & in vnum magis
quàm in alterum facta alienatio, ſeu refu-
tatio dicitur fieri ex poteſtatę à primo di-
ſponente conceſſa, imó dicitur facta ab
eodem primo, per ea, quæ traduntur in
l. vnum ex familia, in principio ff. de leg.
2. Anch. conſ. 132. Rom. conſ. 34. Alex.
conſ. 55. vol. 4. quod fuit motiuum eiuſdẽ
Domini Ioannis Aloyſij de Septimo in
eadem cauſa, licèt tunc non diſputabatur
inter eaſdem partes, de quibus hodie,
quibus ego addo ea, quæ Doctores noſtri
paſſim tradunt in materia poſtergationis,
nam, retenta forma complexiuè vocante
filios, vel deſcendentes, indubitata eſt in
Regno concluſio, poſſe poſtergari ętatem
licet non ſextum, & gradum, Andreas in
cap. omnes filij, ſi de feud. fuer. contr. &
in cap. 1. An agnatus, vbi cæteri commu-
niter in cap. primo, §. huius generis, ex
quibus cau. feud. ammict. & in cap. 1. §. ſi
libellus, de alien. feud. par. tradunt com-
muniter in l. quòd dicitur, ff. de verb. oblig.
16 † & in Regno hodie ceſſant difficultates,
ſiue teneamus opinionem, conceſſionem
intelligi de filijs, vel deſcendentibus ſub
qualitate hæreditaria, vel ſine, pro vt te-
ſtatur Blaſcus in cap. volentes, in ſecundo
notab. in ſeptima limitatione, & Io. Aloy-
ſius de Septimo in eodem cap. volentes, in
declaratione formæ, pro ſe, & hæredibus
de corpore, ver. ſed pulchra dubitatio eſt,
Pernus conſ. 15. & conſ. 4. D. Gregorio
in 6. par. quæſt. 10. de conceſſ. feudi, & eo
tract.

Digitized by Google

tratt.d.quæſt. 10. ver. 5. effectus, & alibi
ſæpe.

Quin imò, ſi tempore donationis factæ
Io.Franciſco fuiſſet Coſma genitus, po-
17 tuiſſet dici, valuiſſe donationem, † nam
licèt in Regno ſimiliter clara ſit cóclusio,
poſtergationem permitti reſpectu ętatis,
non autem reſpectu gradus, vt notabiliter
voluit Pernus d.conſ. 12. quem refert, &
ſequitur D. de Gregorio d.quæſt.10. par.
6.poſt principium,&omnes etiam noſtra-
tes ita preſupponunt, tamen, cùm donatio
facta fuerit pronepoti ex tertio genito,
cum expreſſo conſenſu eiuſdem tertio ge
niti, videtur refutatio potius eſſe facta ab
eodem tertio genito, cui, cùm potuiſſet
omiſſo coſma, ſecundo genito, fieri refu-
tatio, per ea, quæ ſupra dicta ſunt, ita ſi
ipſe conſentiat, videtur potuiſſe fieri eius
filio, per ea, quæ tradunt doct. præſertim
Andreas in cap. 1.§.ſi libellum, de alien.
feud.pat.at,in cap. 1.§. hoc quoq; de ſuc-
ceſſ. feud. in ea quæſt. an refutatio poſſit
fieri in remotiorem de cóſenſu proximio
ris, quicquid tñ ſit de hac quæſtione, cúſit
facta poſt mortem Coſmæ, quo tempore
erat ex eo natus Ioannes, qui reſpectu Io:
Franciſci erat in eodem gradu, licet de-
ſcenderet ex ſecundo genito, & iſte ex ter
tio genito, & termini ſint pares, ſecundú
ea, quæ ex preallegatis Doctoribus colli-
guntur, res eſt ſine aliqua difficultate, nã
intrandum non eſt ad queſtionem illam re
preſentationis, quia illa eſſet diſcutienda
in caſu ſucceſſionis ab inteſtato, non data
poteſtate alienandi, & poſtergandi, nam
attenta forma, ſufficit donationem eſſe fa-
ctam vni, qui reſpectu alterius, qui tunc
viuus erat, non diceretur in gradu remo-
tior, alioquin nunquam procederet quod
in materia poſtergationis dicunt Do-
ctores, poſſe eligi de pluribus nepotibus
vnum, ſi daretur repreſentatio, vel opor-
teret reſtrĩgere ad plures nepotes ex vno
filio, qui tamen eſſet magna reſtrictio, &
non conformis intentioni Doctorum.
Nec meo iuditio in hoc ad alia eſt intran-
dum, cùm ad cauthelam hæc diſcuſſa ſint
præſuppoſitis hijs, quæ ſuperius diximus
de excluſione fęminarum, attenta primor
diali forma, & hæc quò ad tertiam diffi-
cultatem.

Poſtremo quãtum attinet ad quartam,
& vltimam, paucis res expedienda eſt, nã
ex hijs, quæ in facto præſupponuntur, ſu-
per feudo ſoluendæ erant dotes cum do-
dario Dominæ Petronillæ vxori, de qua-
rum dotium, & dodarij ſumma dotatæ,
& donatæ fuerunt eidem Io. Franciſco
vnc.700.pro ſumma igitur iſta licita eſt re
tentio feudi in omni caſu quo ſucceſſio
18 deficeret, & premiſſa ceſſarent † cum
caſu reſtitutionis dotis non excludatur à
quacumque forma feudi; & veluti onus
legitimum reputetur, ſecundum veras, &
approbatas cóclusiones Doctorũ omnium
in Authen.Res quæ C.com.deleg & in l.
filius familias, §.diui, ff. de leg. 1. & tra-
dunt noſtrates communiter in cap. volen
tes quicquid dixerit D. Canniciuſ fol.89.
qui etiam hanc eſſe communem, & recep-
tam ſententiam aſſerit in Regno, eſt verũ
quod ſuper feudo dotis reſtitutio non ſit
niſi ſubſidium, tum ex diſpoſitione iuris
communis, pro vt in bonis ſidei commiſ-
ſo ſubiectis, tum etiam ex diſpoſitione ca-
pitulorum Regni, & in Regno pariter eſt
indubitata concluſio.

Iſta ergo exceptione ſecùndum ea, quæ
dicta ſunt, poterit vti D. Io.Franciſcus li-
cèt ſibi admodũ nõ ſit neceſſaria, per ea
quæ diximus indiſcuſſione tertiæ difficul-
tatis, & ita in præmiſſis arbitror de iure
reſpõdendum eſſe præſuppoſitis hijs, quæ
in facto præſupponuntur, & ſaluo ſem-
per, &c.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *ET ſiqualibet res præſumetur libera, &
per conſequens allodialis & non feuda-
lis Iaſon in l. ſi prius, ff.nou. oper. nunt.
nu.41.Anton.Gabriel. lib. 3.con.cluſ.rub.de
feudis, concluſ.3. nu. 1. vbi de cõmuni, atta
men contrarijs preſumptionibus, & conie-
cturis poteſt argui rem fuiſſe in feudũ con
ceſſam, & vti feudalem poſſeſſã, Surd.conſ.
311.& conſ.135.& conſ.151.quòd preſu-
matur feudum ex confeſſione vaſſalli, Surd.
conſ.181.& conſ.423 nu.4. Peregrin.conſ.
24.nu 2.Menoch.conſ.745.num.11.Regius
Conſiliarius Don Garſias Maſtrillus deciſ.
105. 12. & ſeq. ſi tamquã feudalis in pri-
uilegio, & ſcriptura exprimatur, Zuecard.
conſ.5.num.13.ex narratiua Principis, vel
anteceſſoris, Zuecard.conſ.71.nu.47.Man-
dell.conſ.382.nu.6.ex inueſtituris, & poſſeſ-
ſione, Burſat.conſ.129.nu.96.ex aſſertione,
& diſpoſitione, facta per teſtatorẽ, ex libro
Cancellariæ, Lancellott Gallia conſ.99.nu.
73.Ceſal.conſ.238.num.41.ex recognitione
in feu-*

in feudum, Surd. conſ. 135. n. 21. Flam. Rub. conſ. 20. un. 106. Mandell. conſ. 382. nu. 46. conſ. 508. nu. 10. conſ. 511. n. 4. & conſ. 649. ſed facta per errorem non noceret, Miſinger. conſ. 100. num. 15. par. 1. Blaſ. de Sancto Augelo in cauſa Auguſtæ, ex recognitionibus, & præſtationibus per 30. ann. Mandell. d. conſ. 649. ſi longo tẽpore fuerit poſſeſſa oti feudale, Rimin. conſ. 238. num. 43. Beretta conſ. 9. n. 28. ſi in ea exerceretur iuriſdictio, Raud. conſ. 26. num. 192. lib. 1. ex ſolutione Adoæ, Fab. de Ann. conſ. 127. n. 12. ex ocuditione cũ aſſenſu, conſ. 129. n. 15. ubi n. 16. venit ad particulare Domini mei, quãdo exigitur gabella, ſiuè pedagium manu propria.

Hieronymus Funia in eadem cauſa conſuluit, quòd fundacum Ripæ fuerat conceſſum in feudum.

2 *Quòd primus acquiſitor, poſſit mutare formam, hoc eſt, quòd ea nõ ligetur, ſed poſſit de feudo ad libitum diſponere; patruum noſtrorum temporibus fuit altè diſputatũ, & valde altercatum, latiſſimè eginde puncto Ferdinandus Boniornus Siculorum eruditiſſimus, ac doctiſſimus iuriſconſultus in cauſa Caſtrileonis, ubi quindecim fundamentis opinionem negatiuam defendit; contrarium tamen tuetur, quòd primus acquiſitor feudi cum clauſula iuris francorum poſſit facere plures gradus ſubſtitutionis, & excludere fœminas proximiores, & vocare maſculos remotiores, & licet Ioan. Aloyſ. de Septimo, & Blaſcus Lancea in cauſa Pittinci contrarium tenuerint, attamen in conſilio Coronæ Aragoniæ ſuccumbuere; duabus concluſionibus id fundare intendit, prima nimirũ, quia primus acquiſitor poteſt alienare feudum ſub quacumq; forma, etiã cũ clauſula iuris francorum, accedente domini aſſenſu, quod in Regno noſtro idẽ operatur cap. volentes, de quo textum eſſe à contrario ſenſu ait, in cap. 1. de ſucceſſ. feud. pater. vt tenet gloſ. in cap. 1. §. hoc quoque, de ſucceſſ. feudi, ſequitur Bald. & alibi Angel. in cap. 1. §. & ſi libellum, de alien. feud. pat. & in cap. 1. col. 3 de nat. ſucc feud. & in cap. 1. An agnat. & in conſt. conſtitutionem, & in ca. Titius verſ. quid ſi Titius, ſi de feud. fuer. contro Bald. & Præpoſit. in cap. Imperialẽ, de prohib. feud. alien. per Federic. quam concluſionem neminem habere contradictorem aſſerit, & latius eam diſputaſſe in cauſa Spaccafurni in 3. quæſt. commemorat, idem fateri dicit Blaſcus Lancea in cap. volentes 2. notab. & Aloyſius de Septimo, licet patrocinatus fuerit contra fideicõmiſſum. Secunda concluſio Boniorni fuit, quòd diſpoſitio cap. volentes non ſolum loquatur de prima alienatione, in quo articulo Noſtrates omnes in vnam, eademq; ſententiam iuerunt, ſed quòd valeat primus acquiſitor facere plures gradus ſubſtitutionis contra formã feudi, hoc latius probauit Boniornus in cauſa Spaccafurni.*

3 *De hac quæſtione amplius non dubitatur in Regno noſtro, nec vidi de ea diſputari temporibus meis, nec Domini mei, vt ipſe in alijs locis aſſerit, & poteſt primus acquiſitor de feudo ſub quacumq; forma ei conceſſo diſponere liberè, & quemadmodum omnes ſuos filios eo priuari, ita inter eos plures ſubſtitutiones ordinare, vnũ tamen fuit diſcuſſum in cauſa Meliæ, & Arinellæ, quæ incepit temporibus Domini mei, & terminata fuit temporibus meis, in qua ego tuebar partes Franciſcæ Ferrerio conuentæ, an ſcilicet cõmunis iſta & indubitata concluſio recepta in Regno procederet in eo, qui non rei, & feudi dicebatur acquiſitor, ſed tantum formæ, in caſu etenim Meliæ quidam Simon de Caluellis tenens dictum feudum auitum & paternum, ſed de eo nullam habens inueſtituram, & priuilegium, petijt à Rege, vt illud retinere potuiſſet ſub forma cap. Regis Alfonſi, nu. 456. ubi confirmãtur feuda poſſeſſoribus iuxta formã eorum priuilegiorum, & contractuum & non habentibus priuilegia, & contractus, pro ſe, & eorum hæredibus ex corpore legitimè deſcendentibus, ita tamen quòd viuant iure francorum, quod ad Regni poſtulationem fuit ab Imperator Carlo Quinto confirmatũ, cap. 246. qua forma ſtante fœmina aſtrictior, & proximior non excludebatur à maſculo remotiori, iuxta opinionem receptam in Regno, de qua inferius non nulla dicemus, Simon tamen reſtrinxit iſtam formã, & plures gradus ſubſtitutionis fecit, & omnes fœminas excluſit ſtantibus maſculis imò proprias filias, relinquẽdo feudum nepotibus ex fratre, fuit dubitatum in iſto caſu non procedere ſupra poſitam receptam cõcluſionem quòd ſcilicet Simon tanquã primus acquiſitor potuiſſet reſtringere formam, eo quia ille nõ poterat dici primus acquiſitor feudi eum illud penes cum perueniſſet ex ſuis anteceſſoribus, imò nec dici poterat acquiſitor formæ, cum Rex Alfonſus non contemplatione dicti Ioannis ſed totius Regni, & per legem generalem conceſſerit formam illam omnibus poſſeſſoribus feudorum, nõ habentibus priuilegia, & contractus, cum igitur*

Digitized by Google

acquiſitor primus non fuiſſet Simon, dicebatur ligari illa forma, & in præiudicium fœminarum, quibus ius fuerat quæſitũ, non potuiſſe vocare maſculos remotiores, quo nõ obſtante in illa cauſa ſuccubui, & tentum fuit, procedere in iſto caſu receptam in Regno opinionem, primum acquiſitorem non ligari forma.

4 *Conſuetudo, vel mos ſuccedendi inter deſcendentes de familia, quod valeat induci, ſuppoſuit Andreas in l. Imperialem, §. præterea ducatus, num. 37. quærens ibi quo pacto probetur, quòd viuitur iure francorum, ait primo quòd debet attendi, ſi illi de domo illa ſunt in quaſi poſſeſſione ſic viuendi, quod ſcilicet primogeniti ſucceſſerint, ſed quòd poſſit hoc induci cõtra formam, & inueſtituram primeuam, vel contra naturam feudorũ, ex multis probat Liparul ad adict. Andreæ, in verbo, de domo, ubi ait probari, propterea quod dixerat Andreas, quod una familia poſſit inducere, quòd ſuccedat primo genitus, Andream ſequitur, & refert Cum. in cap. ſi aliquem; verbo antiquit, nu. 128. Milan. deciſ. 1. nu. 131. Intrigl. de feud. art. 2. nu. 243. & tria requirit ut concurrant num. 257. in hoc articulo Vldaric. Zaſius de feudis par. 8. nu. 52. loquens de admittenda fæmina, quæ aliàs non ſuccederet ex natura feudi, diſtinguit, aut loquimur de feudo, quod ipſa familia conferre habet, tunc ſi eſt paternum, natura feudi per conſuetudinem mutari, niſi conſentientibus agnatis, non poteſt: ſi vero feudum nouum erit, poteſt, ſi vero loquimur de feudo, quod ab alijs cõfertur alicui ex familia, & tunc nulla poteſt introduci cõſuetudo, quæ domino feudi præiudicet, videtur ſequi Zaſium Thom. de Marin. tit. de feud fæm. mat. nu. 29. Curt. Iun. de feud. par. 3. nu 10. quærens, an una familia poſſit introducere, ut fæmina admittatur in feudo, relatis contrarijs, quæſtionem noluit determinare, remittens ſe ad Bart. in conſ. 71. & Aretin. conſ. 167. Roſental. de feudis, cap. 7. concluſ. 41. num. 17. tenet, unam familiam poſſe in feudo præſcribere, quòd certo modo ſuccedatur, modo dominus eam tolleret, etiam quòd familia iuriſdictionem non habeat, Intriogl. de feudis Cent. 1. quæſt. 28. nu. 53. quòd non valeãt nõ conſentiẽte domino, Schrader. de feudis par. 7. cap. 4. nu. 54. ſed Bolognett. in l. omnes populi, ff. de iuſt. & iur. num. 57. & ſeq. aſſerit, familiam carentem iuriſdictione, non poſſe introducere modum ſucceſſionis per viam conſuetudinis, & ſtatuti, ſed per viã pacti, & conuentionis, Valent. Fuſterus de ſucceſſion. ab inteſt. lib. 4. cap. 23. n. 56. qui cap. 24. nu. 24. quæſtionem ex profeſſo proponit nunquid una familia carens iuriſdictione valeat introducere conſuetudinem in ſucceſſione, qui relatis opinionibus, tandem ipſe arbitratur, priuatas familias, quæ omnino careant iuriſdictione, nõ poſſe ſtatuere leges & conditiones ſuccedendi, niſi à Principe confirmentur, Herman. Vult. de feud. lib. 2. cap. 9. ante nu. 49.*

5 *Feudum conceſſum ſub forma, pro te, hæredibus, & ſucceſſoribus tuis, de tuo corpore legitimè deſcendentibus, nos Siculi dicimus feudum pacti, & prouidentiæ, quod ſenſit Andreas in cap. 1. §. præterea ducatus, de prohib. feud. alien. per Federic. Gugliel. de Perno conſ. 7. Ioan. Aloyſ. de Sept. & omnes in rep. cap. volentes, idem Septimus in cauſa Alcami Afflict. in cap. 1. an agnatus, Perſ. conſ. 65. vol. 3. Soccin. Iun. conſ. 42 nu. 8. vol. 3. Milaneſ. deciſ. 9. lib. 1. nu. 153. Thomas de Marin. in tit. de feud. hæredit. nu. 20. tenet tale feudum non eſſe pacti, & prouidentiæ, ſed hæreditarium. Neapolitani hoc idem ſentiunt quotieſcumque in inueſtitura ſit dictum de hæredibus, & licet ipſi feudum hæreditarium dicant, etiam ex pacto, & prouidentia, quatenus ex prouidentia, & pacto concedentis, & recipientis ad agnatum, vel ad filium hæredem deferatur, nihilominus putant, quòd in iſto feudo agnatus debeat eſſe hæres ultimi morientis, iuſq; factum noceat ſucceſſori, neque poſſit reuocare feudum hæreditarium alienatũ prout poſſet feudum ex pacto, & prouidentia alienatum, etiam cum conſenſu domini poſt mortem alienantis, declarat hoc Fran. Antonius Villan. in reſp. impreſ. poſt cap. volentes Cannet. nu. 27. quod tetigimus in Annotatione ſupra ad quintũ conſilium.*

6 *Nos verò dicimus pacti, & prouidentiæ, adeo ut in præiudicium agnatorum vocatorum ex inueſtitura non poſſit alienari, neq; factum prædeceſſoris nocere poſſit ſucceſſoribus. Vocamus hanc formam mixtam, hoc eſt quod quatenus vocantur hæredes, ſit hæreditarium, quatenus verò de corpore pacti, & prouidentiæ, ſed quemadmodũ Neapolitani ut annotauit Camill. de Curte in Diuerſ. feud. §. multoties, nu. 54. denominant feudũ à potentiori qualitate, quam dicunt eſſe hæreditariam, nos à contrario, feudum appellamus pacti, & prouidẽtiæ ab adiunctis quæ faciunt feudum non ſimpliciter hæreditarium, et ſicut illi requirunt, ut capiens feu-*

dum

dum ſit hæres vltimi morientis, nos dicimus ſufficere eſſe primi inueſtiti, ſi procapiente nõ deficit, quin ſit hæres, pari ratione, vt illi, non ſufficere inuentarium ad reiuẽdicandum feudum, aiunt, nos affirmamus ſufficere, & nõ procedere textam in l. cũ à matre C. de reiuendic. contendimus. Hæc etſi patruum noſtrorũ temporibus fuiſſent dubia & in diſputationis arenam ſepius deducta, attamen hodie ſilent diſputationes, & pro veritate ipſa habentur, Milanis deciſ. 7 nu. 1. & ſeq. lib. 1. & deciſ. 7. nu. 38. lib. 2. de iure communi feudorũ poſſunt videri Sur. conſ. 351 nu. 52. conſ. 305. num 7. conſil. 382. nu. 29. & conſ. 427. nu. 24. Paneir. conſil. 104. nu. 9. Burſat. conſ. 3. nu. 13. & conſ. 31. nu. 13. Peregrin. conſ. 6. num. 15. Bonif. Roger. conſ. 56. nu. 26. Berrecta conſ 82. nu. 13. qui de materia agunt diffuſè. Dominus meus infra conſ. 9. num. 28. ſed de his ius eulent. in annot. ad conſ. 9.

7 *In iſta tamen forma, quam nos dicimus pacti, & prouidentiæ, licet feudum non poſſit alienari in præiudiciũ ſucceſſorum, attamen poteſt relinqui vni ex vocatis, & comprehenſis in inueſtitura, ex doctrina Andreæ in cap. omnes filij, & ibi Afflict. ſi de feud fuer. contr. Gugliel. de Perno conſ. 13. & conſ. 4. argumento text. in l. vnum ex familia, in princ. §. 1. ff. de leg. 2. quod nos dicimus poſtergare, quæ quidem poſtergatio an licita fuerit reſpectu gradus, & ſexus, fuit diſputatum inter Noſtrates, quòd non concedatur reſpectu gradus, & ſexus, hoc eſt, quod non liceat relinquere feudũ remotiori, & fœmina, exiſtente maſculo, tuetur Ant. Cannet. in cauſa Pantellariæ.*

Indubitata tamen in Regno eſt cõcluſio,
8 *quòd ætas tantum poteſt poſtergari, vt feudum ſcilicet poſſit dari ſecundogenito, poſtergato primo, quod non liceret, ſi adeſſet clauſula iurisfrancorum, Ferdin. Boniornus in cauſa Goliſani, Ioan. Aloyſ de Sept. in cap. voleñtes, dum agit de forma ſupradicta, Bernardus de Medico, dictus Saccuraſa, & deciſum fuit in cauſa feudi Gruttariũ, vt teſtantur Iudices in eorum iuſtificationibus, quæ cum votis in cauſis feudalibus ſolent tranſmitti ad ſupremum conſilium Italiæ. Blaſc. Lancea in cauſa Comitatus Caltabillotæ, ſtante huiuſmodi forma videtur ſentire, quòd licita ſit poſtergatio ætatis, & ſexus quod dicitur de clauſula iurisfrancorum, quod tunc neceſſariè feudũ tranſeat ad primogenitos, & non liceat tunc relinquere feudum ſecundogenito, idem cenſuit dicendum Petrus de Oriolis in cauſa Comitatus Goliſani in clauſula ſubintellecta, prout dicit de Comitatu, qui, habere talem clauſulã iurisfrancorum, inſertam ex natura feudi, arbitratur Regius Conſiliarius D. Garſias Maſtrillus deciſ. 172. nu. 34.*

Quod habet hic Dominus meus de donatione, feudi, facta remotiori in gradu, conſentiente proximiori, ex Bald. in cap. 1. col. penul. verſ. ſequitur, de alien feud. tuetur Boniornus in cauſa Bucceberij, Ramundetta in cauſa Caſalis Petræ; & ſi eſſemus in feudo primogenitorum valeret donatio feudi ſecundogenito conſentiente primo, Iacob. de Beluiſ. & Afflict. in cap. 3. §. præterea, quib. mod. feud amitt. Andr. in cap. 5. §. & ſi libellum in principio de alien feud. pat. ſed quod poſſit feudum ſub forma mixta relinqui remotiori agnato in præiudicium proximioris, conſuluit Surd. conſil. 63. num. 8. Riminal. conſ. 17. nu. 26 lib. 2. ſed in Regno nõ poſſe fieri, teſtantur Noſtrates, vt ſupra dictũ eſt, de articulo latius Dominus meus in conſ. 8. & conſ. 9. num. 28. vbi nu. 29. ait, ſtante clauſula iurisfrancorum, quod non poſſit fieri poſtergatio.

EPITOME.

Obtinens formam vigore ca. Regni Regis Alfonſi 456. non dicitur primus acquiſitor, vt in eo procedere poſſit cõcluſio in Regno recepta, quòd ſcilicet forma non ligetur, neque penes eum feudum dici poteſt nouum, & ideo noua forma ſuccedendi in feudo minime dare poteſt in præiudium vocatorum, & ſuccedentium ab inteſtato, ex diſpoſitione cap. ſi aliquem, & ſic maſculos remotiores nõ valet admittere excludendo fœminas aſtrictiones.

SVMMARIVM.

1 *Forma feudi, pro ſe, & hæredibus, cum clauſula iurisfrancorum non excludit fœmi-*

nas, niſi in eodem gradu eſſet prærogatiua ſexus, contra Cannic.

2 *Feudum noui nõ dicitur factum per confirmationẽ, quam facit Rex Alfonſus in cap. 456. dando illam nouam formam feudis, quando de alia non apparet, pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore deſcendentibus, ita quod viuatur iure francorũ, ſed remanet antiquum, adeout obtinens talem confirmationem iuxta cap. non dicatur primus acquiſitor, vt poſſit de feudo ad libitum diſponere, & reſtringere formam ad maſculos tantum, excludendo fęminas, vbi doctiſſimè reſpondetur ad contraria, & nu 5. & nu. 6.*

3 *Doctori, nõ diſcutienti punctum, ſed illum per tranſennam dicenti, non eſt credẽdũ.*

4 *Feudum nouum quòd faciant conuentiones nouæ, & forma noua, & noua qualitas, procedit quãdo ſumus in claris, quod tam vaſſallus quàm Rex voluerat noua pacta apponere, tunc enim procedit illa ratio, quod videtur Baro in manibus Regis refutare, & inde de nouo inueſtiri.*

5 *Clauſula iurisfrancorum, facit citius feudum ad Curiam deuenire.*

6 *Princeps legem cõdendo poteſt præiudicare dominium auferendo.*

7 *Teſtamentum non præſumitur imò contrarium, ſucceſſio ab inteſtato, nec iuuat in hoc temporis antiquitas, quia eſſet neceſſe præſumere ſubſtantiam teſtamenti.*

8 *Iusfrancorum habet locum in ſucceſſione feudi ab inteſtato.*

9 *Forma iurisfrancorum tacitè ineſt in feudorum ſucceſſione ab inteſtato; & dato quòd vaſſallus, primus acquiſitor poſſit diſponere, tamen non facta diſpoſitione ſtatur forma, tacitè introducta à lege, & an tũc ſucceſſor ab inteſtato in feudo poſſit ex teſtamento aliud in contrarium ſtatuere.*

10 *Formam nouam tradere non poteſt primus acquiſitor, licet ex licentia cap. volentes, poſſit alienare feudum, & ſi in prima forma non erant incluſa fæminæ, non poteſt ipſe eas excludere, quia aliud eſt poſſe alienare, aliud autem nouã formam tradere, quia nouam formam tradere, non competit niſi Regi, nu. 11. & 12.*

11 *Feudo acquiſito ſub clauſula iurisfrancorum, an poſſit per primum acquiſitorem dari noua forma ſuccedendi, excludendo fæminas, vbi facit differẽtiã reſpectu alienationis inter primum acquiſitorem, & reſpectu rei, & formę, & reſpectu rei tantum, n. 12.*

12 *Formam an poſſit reſtringere primus acquiſitor non rei, ſed ipſius formæ, excludendo fæminas proximiores, & vocando maſculos remotiores.*

13 *In feudo antiquo, ad quod admittuntur fæminę nõ poteſt alterari forma excludendo illas, & ſi concedatur poſtergatio, hoc eſt reſpectu ætatis, non gradus, & quid ſi ita fuit obſeruatum in familia, an cenſeatur mutata forma ob talem conſuetudinem, in familiam introductam, nu. 14.*

15 *Dominium debet probare fideicõmiſſarius, agens reiuendicatione, & ſi hoc non probat, quantumcumq; reus dicatur non habere ius, nihilominus poteſt excipere, quòd dominiũ nõ eſt actoris, ſed alterius, & in hoc dicitur allegare ius tertij, ipſo iure excluſiuum, & de intellectu conſil. Gozad. 4. & Rimin. Iun. conſ. 476. num. 65. vide nu. 16. & n. 17.*

16 *In reiuẽdicatione poteſt refricari quęſtio dominij, etiã ſi reus habeat cauſã ab actore.*

18 *Inueſtitura ex teſtibus receptis parte incitata, non probatur quis eſſe de deſcendẽtibus, & filijs.*

19 *De deſcendentibus aliquẽ eſſe, quomodo probetur, an per teſtes parte incitata, & de auditu.*

20 *Dotis cauſa, vt poſſit bona fideicõmiſſo ſubiecta, & feuda alienare, vt ſit legitima, debet eſſe in ſubſidium, & ſi omnia bona erant vinculata, tunc qualibet res alienata dicitur in ſubſidium, & non dicuntur eſſe alia bona.*

21 *Dotis non numeratæ exceptio competit, non obſtante confeſſione iurata, imò ſtante renuntiatione exceptionis, non numeratæ dotis, confeſſio præſumitur ſimulata.*

22 *Confeſſio quando eſt veriſimilis, & iuuatur adminiculis præiudicat etiam tertio.*

CONSIL. VII.

IN cauſa Baroniarum Melię, & Ariuellę ego in primis dicebã, quod primus acquiſitor vtriuſque Baronię fuerat Ioannes ille ſenior, & Meliã habuit in anno 1338 ex adiudicatione ſibi facta à manibus cuiusdam de Maletta pro vt dicitur in priuilegio, ſeu confirmatione, facta Simoni, in anno 1453. poſt quem

quem Ioãnem ſucceſſerunt plerię; vocati in eodem priuilegio, & tandem Simon, qui iuraus non habere priuilegium, obtinuit confirmationem iuxta formam capituli Regis Alfonſi 456. pro ſe, & heredibus de corpore, cum clauſula iuris fran-
1 corum, † ſecundum quam formãm clarum eſt non excludi fœminas, niſi in caſu, ſi in eodem gradu eſſet prerogatiua ſexus, Bal. conſ. 275. in 2. Tiraq. de primogen. queſt. 20. nu. 25. Parif. conſ. 21. vol. 1. Andr. & alij in cap. 1. de eo, qui ſibi, & hęred. & in Regno eſt expeditiſſimum, ſecundum receptã opinionem in cap. ſi aliquem, quicquid dixerit Cãnicius in eodem cap. ſi aliquem, fol. 275. & quicquid etiam ſit hodie de iure nouiſſimo capitulorum Regni, de quo hodie non eſt facienda aliqua diſceptatio.

2 Dicebam † inſuper, quòd quatenus Simon ille vinculauit, reſtringendo ad maſculos, excludendo fœminas, non potuit, quia ipſe non poterat dici primus acquiſitor, vt ſic potuiſſet formam reſtringere, quia primus acquiſitor fuit ille Ioannes, & ante Simonem plures alij fuerunt, in tantum, quod verè dicebatur in tali domo feudum antiquum fuiſſe, & quantumcumq; in forma hęreditaria, tamen quantum ad poteſtatem alienandi, ſubſequuta confirmatione, cum clauſula iuris francorum, non poterat dici primus acquiſitor, allegaui Anton. Mandellum, Io Aloyſ. de Septimo, & eos allegantem, & ſequentem Cannicium in cap. volentes, fol. 83. & rurſus fol. 116. quibus in locis ad partes arguit, & punctum diſcutit, quicquid dixerit Blaſcus de Sancto Angelo, & Blaſcus Lancea in eodem cap. volentes in 5. quæſtione, nam ille Blaſcus dixit conſulendo, ſic quaſi per tranſennam, non diſcutiendo punctum, & ob id quoque D. Boniornus in Apoſtillis ad capitulum Alfonſi 456. ſimpliciter allegat D. Blaſcum, & ſe remittit ad tradita per eum in cauſa Siculianę, cuius allegationes ego vidi, & nihil tractat de hoc, et
3 Doctor, † qui non diſcutit punctum, non eſt habendus in conſideratione, Abb. in cap. bone, de tranſl. prelat. cum conſ. 201. Socc. Iun. conſ. 1. col. pen. vol. 1. D. Cannicius in cap. volentes, fol. 129. num. 55. et fol. 132. num. 77. pariter non eſt magni faciendum dictum Ioãnis Anſalone in cauſa Naſſitię, et eiuſdem Cannicij in cauſa Marchionis Militelli, nam illis in cauſis fuerunt alij non minoris autoritatis in Regno, qui contrarium dixerunt, vt contigit in cauſis arduis, in quibus hinc inde ſũt Doctores, et Aduocati prẽſtantiores Regni, & ipſe met Cannicius contrarium dixit in cauſa Spaccaſurni, vt teſtatur ipſe in d. cap. volentes, & in cauſa Verię, & cauſa Criſtię in eo puncto, an in reſutatione attendatur tempus mortis; quinimò in illo puncto ipſe in cauſa Paſſaniti tenuit contrarium cõſulendo, & nihilominus ſtãdum eſt ſuę opinioni hodie in lectoris, cum verè diſcutiat punctum; & poſſem ego allegare pleroſque DD. tunc magni nominis, qui in cauſa Paſſaniti idem ſubſtinuerunt, allegando pro Barone, quod illa D. Catherina Beatrix non fuerit prima acquiſitrix, quantumcumque eodem modo obtinuiſſet confirmationem ſtante capitulo Regis Alfonſi, quinimo obtinuerat ius luendi à Curia ob rebellionem illius quondam de
4 Campulo, & allegabantur † illa iura, quòd ex pactis nouis, & forma noua dicebatur feudum nouum, et quod erat prima acquiſitrix, et non ligabatur forma, et tamen fuit abſolutus Baro, et inde in ſecundo iudicio partes ſe concordarunt, nec obſtant communes reſolutiones ex Afflict. deciſ. 112. Pedamon. 23. num. 12. Decian. conſ. 23. num. 35. lib. 1. cum ſimilibus, quòd nouę conuentiones, et noua qualitas faciant feudum nouum dici, quia primo hęc omnia procedunt quãdo ſumus in clatis, quòd tam vaſſallus, quàm Rex voluerant noua pacta apponere, tunc enim procedit illa ratio, quod videtur Baro in manibus Regis reſutare, et inde de nouo inueſtiri, et ideo dicitur feudum nouum, cap. 1. verſ. iſtud. videtur de conſuet. feudi, Aret conſ. 3. et omnes alij ſupra allegati, qui in iſtis terminis loquuntur, at in caſu noſtro, nec ille Simon voluit nouam formam apponere, nec Prorex, qui dedit confirmationem iuxta capitulum Regis Alfonſi, ſed potius pro exequutione legis generalis, et capituli eiuſdem Regis, qui voluit confirmare ſub illa forma, vel ea ratione, quòd ita pręſumuntur formę antiquæ, alia non apparente, quam opinionem latiſſimè tenuit D. Ioann. Aloyſius de Septimo in eodem capitulo, volentes, et plerique alij magni nominis, tam, et ſi alij in contraria fuerint opinione, inter quos etiam Cannicius ibidem, vel quod Rex ita voluerit, volens proſpicere poſteritati Baronum, et ſuo
5 etiam intereſſe † cùm talis clauſula iuris francorum, faciat quòd citius feudum ad

Curiam

Curiam Regis perueniat, latè Freccia de
ſubfeudis. lib. 2. queſt. 1. num. 13. pern.
conſ. 7. n. 11. & alibi doct. noſtri ſepiſſi-
mè hoc inore habent, & Boniornus in rep.
feud. in ner. clauſula, vbi facit differentiam
inter hanc clauſulam pro ſe, & heredibus
de tuo corpore, & conſequenter ceſſant
omnes conſiderationes factę ex aduerſo,
quia omnes militant, pręſuppoſita ueriſi-
mili mente Baronis, tacitè refutantia, &
Regis de nouo concedentis, quòd verè nō
poteſt adaptari in terminis ſupplicationis
& decretatę in d. cap. Regni, & ob id ego
dicebam, nos eſſe in fortiori caſu, quàm
conſideret Cannicius, d. ſol. 63. nam for-
tius eſt, quod fiat in vim legis generalis, ex
qua ius quęſitum eſt poſteritati, nec feu-
dum videtur datum, quod tempore patris
erat, quę ſunt rationes Andreę in cap. 1.
§. ſi libellum, de alien. feud. paterni, vt
primus acquiſitor dicatur poſſe alienare,
& ceſſat in terminis Cannicij d. ſol. 83. nā
quicquid ſit in ſimplici renouatione reſpe
ctu particularis feudi, in caſu noſtro in le-
ge generali, in qua non fuit habitus reſpe
ctus vnius particularis, ſed poſteritati, imò
nobilitati Regni, & pręiudicio Regis, nō
eſt veriſimile, quòd voluerit Rex talia feu-
da noua facere, eo reſpectu vt Barones po-
tuiſſent in pręiudicium, & agnatorum, &
ipſius Regis alienare, & hanc rationem
etiam conſiderat idem Cannicius d. ſol.
116. n. 7. & ideo in terminis capituli Regis
Alfonſi 456. ſine dubio opinio Cannitij eſt
firma, & tenenda, quia contrarij non
cōſiderauerunt intimis rationem Regis,
tunc ita diſponentis. Addo ego, quòd in
ſupplicatione Regni nihil dicitur de hac
noua forma, imò ſupplicatur, & petitur
confirmatio Baroniarum feudorum, & ga-
bellarum & quòd non moleſtentur poſ-
ſeſſores, etiam ſi priuilegium, & titulum
non demoſtrent, at Rex noluit concede-
re iuxta petita, ſed addidit clauſulam iu-
ris frācorū, & cōſequenter ceſſat illa ratio
fictionis tranſlatiuè feudi, & de nouo in-
ueſtiturę, imò procedit optimè dictum
D. Io. Aloyſij in cap. volentes, ver. ſed
ſolet dubitari, in ea queſt. an ſi quis emat
feudum pro ſe, & heredibus, & Rex cō-
firmat addendo clauſulam iuris frācorū,
quod dicatur quęſitum in forma ſtricta,
quia confirmatio illa habet caudam ſerpē
tinam, & non eſt iuxta formam petitionis,
de qua opinione pleriq; tractant
Et ego dixi nonnulla, non ſunt multi
menſes, in quadam conſultatione magnę
6 Baronię, & multò † magis legem con-
dendo, potuit Rex hoc facere, quia po-
tuit cuilibet pręiudicare, etiam auferen-
do dominium, Bart. & doctores in l. fin.
C. ſi contr. ius vel vtil. publ. & intermi-
nis dixit Cannicius in cap. ſi aliquem, ſol.
231. num. 30.
Sic ergo ceſſant prorſus allegata in cō
trarium, quia procedunt in claris termi-
nis, quando conſtat quod vterq; & Baro,
& Rex de communi voluntate voluerunt
nouas qualitates apponere, hoc modo
procedit dictum Perni in quatuor nota-
bilibus, in ver. conſentiente, & alibi ſępe
Doct. dum tractant, an vaſſallus, qui ha-
bet feudum in forma larga, poſſit reſtrin-
gere.
Pręſuppoſita ergo lege generali, erat ne
ceſſitas Baronius iſto modo feuda habe-
re, & ideo dum Simon comparuit, & iu-
rans nō habere priuilegium, habere voluit
Baroniam illo modo, non eſt quòd ipſe
voluerit nouam qualitatem apponere,
nec Archiepiſcopus Panormitanus ſimi-
liter, ſed vterque voluit ſe conforma-
re, non volentes aliud agere, cum lege
Regni, & hęc conſideratio meo iuditio
ponit gladium ad radicem, & ad quam nō
auuertendum D. Blaſcus, nec Boniornus
nec Cannicius, nec alij.
Prętereà quicquid ſit de contentione
iſta, inter Cannicium, & Blaſcum, dico
in terminis quęſtionis noſtrę, non eſſe ve-
rū, quòd Simon fuit primus acquiſitor re-
ſpectu formę quia ante illam conceſſionē,
ſeu confirmationem, huic feudo erat inſi-
ta clauſula iuris francorum, nam vt dictū
eſt, primus acquiſitor fuit Ioannes, qui ac
quiſiuit poſt eius teſtamentum factum, &
ob id in eo nihil eſt diſpoſitum, verùm ſuc
ceſſit Ioannes; & ſic ex teſtamento, poſt
Ioannem ſucceſſerunt plerique alij, vt di-
ctum eſt ſupra, & non dicitur, ſi ex teſta
mento, vel ab inteſtato, & cum ſucceſſio
ex teſtamento pręſupponat factum, quod
7 non prēſumitur, niſi probetur † ob id di-
cēdum eſt pręſumi ſucceſſionem ab inte-
ſtato, quia in dubio pręſumitur quem de-
cedere ſine teſtamento, Alex. & alij, in l. is
poteſt, ff. de acquir. hęred. omnes in l. ſi
emancipati, pręſertim Cagnol. nu 65. &
Bolognett. num. 7. C. de collat. et licèt nō
nulli contrarium dixerint; hanc eſſe magis
communem, & vſu receptam opinionem,
vt tradit Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 6. num.

5.& nouiſſimè Franciſcus Máticá,in tratt. de coniectur.vltim. vol. lib.2. vbi infinitas authoritates, & rationes adhoc congerit, nec iuuat antiquitas temporis, quia eſſet neceſſe, præſumere ſubſtantiam rei, ſcilicet teſtamentum, Alex conſ.50.lib.1. DD. omnes in l.ſciendum, ff. de ver. obligat. cum ſimilibus.

8 Præſuppoſita † ergo ſucceſſione ab inteſtato in Baronia, ſucceſſiſſe dicitur per francorum, quia in Regno expeditiſſimum eſt, ab inteſtato habere locum ius franco rum, Pernus conſ.4. D. de Gregorio de concef.feudi 4.part, q. 12. & 13. vbi inter deſcendentes hoc firmat per queſt. Aff.& ibi gloſ.in conſtit. vt de ſucceſſibus, & dicit D.Cannicius in cap.ſi aliquem, fol.153.

9 & fol.171.& idem fol.190. num. 12. † vult, talem formam tacitè in eſſe feudis,& quòd omnia, priuilegia, & omnem formam ad ſe conferat, & nouiter informet, & dato quòd vaſſallus poſſit diſponere,tamen nõ facta diſpoſitione ſtatur formæ tacitę, & introductę à lege, & in ſimili ego ſum ſolitus allegare dictum Ioann.Thom.de Marinis lib.1. de feudis,tit.31. ver. 3. eius eſt naturę, & dixi in cauſa Spolij Caſalis Petrę, & an deinde vaſſallus, qui ab inteſtato ſucceſſit, poſſit ex teſtamento, & per diſpoſitionem aliud in cõtrarium ſtatuere eſt alta queſtio, & tradit Cannicius d.fol. 190.n.1.10.cum ſeq.& ego conſului in cau ſa magiſtratus pro D. Principiſſa Petrę precię Viceregina Neapol. hodie non eſt diſputandum de hoc, quia ſufficit demon ſtraſſe,quòd Simeon, nec reſpectu rei, nec

10 reſpectu formę fuit primus acquiſitor,ſtãte,quod ante eum Baronia erat cum clauſula iuris francorum, & ob id particulariter in hac Baronia dici poteſt,quòd con firmatio fuit facta non tamquam nouam qualitatem; & formam tradens, ſed tamquam veterem confirmans, quod etiam fuit intentionis Regis,dum in habentibus priuilegia, & contractus, voluit iuxta illa, & illos confirmare.

Præterea (& iſta eſt alia ratio, & pul-

10 chra diſceptatio) †quantumcumque potuerit Simon, tamquam primus acquiſitor alienare, tamen non potuit nouam formã tradere excluſiuam fęminarum, quę inprima forma erant comprehenſę, imo ex lege Regni in conſtit.in aliquibus, in cõſtit. vt de ſucceſſoribus, & in cap ſi aliquem, quia aliud eſt poſſe alienare, quæ eſt licen tia tradita à cap. volentes, & aliud eſt formam nonam dare, quia nonam formam dare non comperir, niſi Regi, Pern. conſ. 6. Loffred. conſ. 7. cum ſimilibus, & iſta eſt alta quæſtio, quam examinauit Cannicius aduerſus Hieronimum Fimia, fol. 9. & 10. cum multis ſeq & rurſus fol.133. cum ſeq. & licet in feudo hęreditario, ſeu in larga forma ſit illa quæſtio, & in hoc adhuc voluerunt Doct.Fimia Loffredus, & Io. Aloyſius in cauſa Pittinei, & alij allegati à Cannicio, non poſſe vaſſallum excludere fęminas, dando nouam formam, & quod loquatur in tali feudo eſt videre in rationibus Cannicij, preſertim nu.65. & 66. fol.45. & in tali feudo eſt recepta ſententia in Regno, vt teſtator Cannicius, fol. 12. num.41. & fol 20.1.col. & pro iſta opinione fuit etiam D. Blaſcus in feudo largę formę, & ego ſemper tenui, vt in cauſa Baronis Caſtanię, & in cauſa Don Franciſci de Bononia contra eius ſorores, & in hijs terminis examinatur dictum Andreę in cap.1.de eo, qui ſibi, & hęred. & licet ipſe met Cannicius in cauſa Spaccafurni tenuerit cum Hieronimo Fimia, ipſe dicit, quòd cecinit palinodiam,quia tunc inſeruiebat cauſę, fol.133. num. 81. et in feudo etiam hæreditario, et largæ formæ ipſe examinat punctum, fol.124. cum ſeq. et fol.133. num.82.in ſpecie de hoc feudo differit, et licet nu.83.idem dicat, ſi forma eſſet ſub clauſula iuris francorum, reprobando Blaſcum, pro ut etiam cõtra Blaſc. dixit,fol.20.col.1 in fine, tamen de hoc infra dicetur. In feudo ergo hæreditario clarum eſt, quòd ſit recepta opinio, et ſecundum eam ſolet M. C. iudicare, vt idem Cannicius dicit, fol.138. col. 1. in fine, et erit queſtio nouiter pendens de ſtatu, et Marchionatu Iarratanę, de qua die ſua di cemus de iſta forma, ergo non hodie agi-

11 ramus,† ſed noſtra queſtio eſt, dato etiam primo acquiſitore, qui tamen quæſiuit, ſub clauſula iuris francorum, an poſſit nouam formam traddere, excludendo fæminas, in hoc puncto Cannicius ſicco pede pertranſijt, nam ſimpliciter duobus locis fol.20.col.1. in fine, & fol. 133. nu. 83. faciens mentionem D.Blaſci, illum reprobat, ſolùm conſiderans d.fol.20.quòd feudum pacti, & prouidentiæ quò ad alienationẽ reſpectu primi acquiſitoris eſt quaſi feudum hęreditarium, allegat Beneuen. in cap. imperialem §. præterea ducatus, ſed hæc ratio ſatisfriuola eſt, quia hoc non negauit Blaſcus reſpectu alienationis, et

iam

iam Blaſcus in cap. volentes, in 4. quæſtione hoc præſupponit, vt dictum eſt ſupra, dum tractauimus de cap. Regis Alfonſi, imò in hoc idem Cannicius eſt ſibi contrarius; nam vt ſupra vidimus in fortiori caſu, nempe in primo acquiſitore formę, voluit nõ poſſe alienare, cõtra Blaſcum de Sancto Angelo, et Blaſcum Lancea, quo modo ergo nunc per contrariam rationẽ confutat Blaſcum? et ſi ſic dicimus ipſum loqui in primo acquiſitore, vero à principio, et in hoc non eſt caſus noſter, et verè in acquiſitore formę, præſuppoſito feudo antiquo hęreditario ipſe pouiporeſt in hac opinione, quia ſi negat poſſe alienare, mal to magis negabit poſſe dare nouam formã quia hoc eſt plus, et fuit opinio Fimiæ, vel ſaltem idem eſt, vt ipſe aduer ſus formam cõtendit in locis allegatis. Quicquid ergo ſit de alienatione reſpectu primi acquiſitoris ab initio, vel reſpectu rei, in quo preualuit in Regno illa opinio, de qua Cãnicius fol. 82. et 83. tamen reſpectu nouę formę dationis, Doctores faciunt differentiam.

Et in hoc eſt aduertendum, quia reſpectu alienationis inter Doct. eſt altercatio, & differentia, quia quò ad primum acquiſitorem rei, licèt varij varia dixerint, & Pernus fuit ſibi contrarius, vt notat Cannicius d. fol. 83. tamen preualuit opinio contraria, vt dictum eſt ſupra, tamen Cannicius facit in hoc differentiã reſpectu acquiſitoris nouæ formæ, & in hoc eſt illa altercatio, de qua in principio.

Rurſus reſpectu dationis nouæ formæ faciunt differentiam inter alienationem, & hanc dationem nouæ formæ, retentis terminis primi acquiſitoris reſpectu rei, & formę ſimul, quia illimet, qui fuerunt in opinione, quod poſſit fieri alienatio, inter quos Io. Aloyſius Blaſcus, & alij allegati à Cannicio vbi ſupra, voluerunt cõtrarium reſpectu dationis nouæ formæ, & inter iſtos aliqui teuuerunt ſimpliciter, & indiſtinctè reſpectu cuiuſcumque formę, inter quos Fimia, Gualterius de Paternione, & alij, relati à Cannicio in locis ſupra allegatis: alij verò diſtinguendo formas, vt dicetur infra.

Obmiſſo ergo capite formæ hæreditariæ exploſa opinione Fimiæ, & Gualterij, omiſſo etiam capite primi acquiſitoris rei, & formæ, & ſic obmiſſa opinione Cannicij, obmiſſo etiam capite alienationis, & ſic admiſſa opinione Blaſci, Boniorni, et aliorũ, qui propriè in alienatione loquuntur,
12 punctus noſter, eſt, † an Simon, qui non fuit primus acquiſitor rei, (et in hoc conueniunt omnes,) ſed formæ, (et in hoc contendimus,) et pro modo admiſſo, quod ſit, an potuerit, non dico alienare, ſed an potuerit, reſtringendo formam, excludere fæminas, iſtud punctum in indiuiduo examinauit D. Blaſcus in conſilio Carnaratæ, vbi in principio dicit articulum etiã pulcherrimum, et arguit ad partes, adducendo ſex fundamenta pro opinione contraria, deinde per diuerſa fundamenta, quæ apud eum videri poſſunt, tenet contrarium, et viua ratio ſua eſt, quia cũ Rex à principio certam formam dederit, vocando maſculos, et fæminas, non potuit ipſe nouam formam tradere ex defectu poteſtatis, et nouum modum viuendi, quod apud eum latius videri poteſt, et reſpondet obiectioni, nempe ſi poteſt alienare, ergo, etc. vt per eum, et in eo conſilio facit differẽtiam in primo acquiſitore feudi hæreditarij, de quo nos non loquimur, in fine dicit hanc opinionem tenuiſſe tres ſollemnes viros, et ætate ſua inſignes, cum quibus ipſe conſuluit, D. Io. Aloyſius Septimus, D. Lugdouicus Montaltus, et D. Hieronymus de Franciſco, idem D. Blaſcus in cauſa Pittinei, primus dicit, punctum eſſe auribus ſuis nouum, et nunquam in Regno determinatum, licèt antea erat quæſtio reſpectu alienationis, et ob id arguendo ad partes, et magiſtraliter diſtinguendo in feudo hereditario, dicit, non eſſe dubium, quia forma non repugnat, et ideo poteſt dari nouus modus viuendi in feudo pacti ſine clauſula, idem dicit, quia forma non repugnat inter deſcendentes reſpectu poſtergationis, etiam graduum, de quo tamen infra dicetur in feudo Artuellę: in feudo verò in forma pacti cum clauſula, ſecus, & multis rationibus concludit, non poſſe in hac forma excludere Baronẽ fæminas proximiores, vocando maſculos remotiores, et in hoc reſidet, et pro eodem parte cõſuluit etiam Io. Martinus de Aquino, et Lugdouicus Montaltus, et Hieronymus de Franciſco qui inter cętera allegat Bald. conſ. 143. in 1. vol. quòd poteſtas conceſſa teſtandi de feudo, debet intelligi ſecundum naturam illius, et latius per eum, qui dicit hanc opinionem etiam veriſſimã, et fortiſſimis fundamentis cõprobat, reſpondendo contrarijs, et in ea reſidet, et ſic cum iſta opinio-

ne

ne in terminis quæſtionis noſtrę habemus quinque Doctores ſollemne. Cum iſta opinione in terminis, de quibus agimus, poſſunt connumerare Cannic. & alios, quos ſequitur in puncto in principio diſcuſſo, vt dixi ſupra à fortiori; nec obſtaut Blaſcus & Boniornus in eo puncto contrarij, quia loquuntur de alienatione, & eſt differētia, vt dictum eſt. Hanc eamdem opinionem, diſtinguendo inter ſeudum hęreditarium, & feudū pacti, in proprijs terminis excluſionis fęminarū, tenuit inſignis modernus Epiſcopus Nicotrę Leonardus Liparulus in Addict. ad Andream in cap. 1. de eo qui ſibi, & hæred. in §. nam & illud, in verſ. ſed facere pactum, vbi propriè cōſiderat illam rationem, quòd nō poteſt fieri derogatio, nec alteratio formæ, traditæ in prima inueſtitura, & in conſtitutione Regni, in aliquibus, & conſt. vt de ſucceſſionibus.

Reperio etiam D. Petrum de Gregorio in tract. de conceſſ. feud. 3 par. quęſt. 7. latiſſimè diſputare hanc quęſtionem, ſed in terminis, quando concurrit conſenſus Regius vltra capitulum volentes, & arguendo ad partes, concludit, quòd poſſit noua forma addi, & mutari, et non eſt caſus noſter, quia ſtante cōſenſu Regis ceſſat ratio, quòd forma noua à priuato nō poteſt tradi, licèt quoq; ipſe multos allegat, qui loquitur de alienatione, et non de mutatione formę.

Et ſi diceretur in Regno, quod habemus conſenſum Regis ex capitulo volentes, in hoc ipſemet Gregorius in quęſt. 8. diſputat hunc punctum, et allegat pro et contra, tandem reſidet in opinione, quòd in hac formę mutatione non ſufficiat conſenſus Regis mortui, ex capitulo volentes, nec requiri cōſenſum Regis diſpenſatiuū; et legibus abſolutum, ſed Regis viuentis ſpecificus et expreſſus, et in hoc reſidet ipſe in d. quęſt. 8. et in quęſt. ſequenti, vbi etiam præſuppoſito conſenſu Regis, vult, Baronem poſſe nouam formam dare, loquendo in primo acquiſitore, et ſic in terminis quęſtionis noſtrę habemus etiam D. de Gregorio.

Reſultat igitur concluſio ex omni capite, quòd Simon, ſiue primus acquiſitor fuerit, ſiue non, non potuit, vocando maſculos, excludere fæminas, quantum attinet ad Baroniam Meliæ.

Quò verò ad Baroniā Arenellæ res eſt clarior, quia illa apparet ex forma originali in anno 1330. eſſe in forma ſtricta, licèt ſine clauſula, pro te, & hæredibus de corpore, ſub qua eadem forma, & priuilegio obtinuit Simon confirmationem in dicto anno 1453. ex qua forma veniunt etiam fęminę, vt clariſſimum eſt in Regno.

Non obſtat, quòd potuit Simon diſpònere, poſtergando fęminas, & admittēdo maſculos, quia primo, aliud eſt poſtergare & aliud eſt excludere, quia hoc eſt dare nouam formam, quod non poteſt, & procedunt rationes, de quibus ſupra, licèt D. Blaſcus loco preallegato, in hac forma voluerit contrarium, in primo tamē acquiſitore, ſed ſiue in hoc benè dicat, ſiue nō, ſufficit, quòd nos non ſumus in primo acquiſitore, † & ideo in feudo antiquo, ad quod admittuntur fęminę, nō poteſt alterari forma, excludendo illas, Bald. conſil. 215. in 2. vol. Curt. in tract. feud. in 2. par. in verſ. 7. quęro, & in conſ. 1. col. 4. Dec. conſ. 139. & eſt tex. in cap. 1. § probet, de leg. Corrad. Pern. conſ 6. col. 8. in verſ. contrahentes, & eſt bona gloſ. in conſtit. vt de ſucceſſionibus, gloſ. 2. 13

Poſtergatio autem, licèt concedatur, tamen eſt reſpectu ętatis, nō autem reſpectu gradus, in forma, in qua eſt licita poſtergatio, D. Blaſcus in cap. volentes, in 7. limit., & clarius D. Io. Aloyſius in eodem cap. verſ. ſed pulchra eſt dubitatio, nec ſumus in terminis Burſat. conſ. 291. nu. 117. lib. 3. et Siluan. conſ. 15. n. 45. cum ſeq. quia loquuntur in feudo hęreditario, in terminis tamen iuris cōmunis, in quibus hęredes ſanguinis veniunt, & tantùm extranei videntur prohibiti, in Regno autem ſtantibus conſtitutionibus Regni, ſecus dicēdum eſt reſpectu fæminarū, quę ſi ex forma admittuntur, nō poſſunt à vaſſallo, maxime qui primus acquiſitor non eſt, excludi, vt ſupra dictum eſt.

14 Non † obſtat, quòd ita fuit obſeruatum in familia, ex conſ. Cum. 163. & per Petr. de Gregorio, 3. par. quęſt. 10. verſ. limito, de conceſſ. feud. nam hij Doct. loquentes in ſpecie in variatione tanti tēporis, cuius memoria non extat in contrarium, in caſu noſtro à primo Simone vſq; ad vltimum, quo tempore ſunt factæ alienationes, non eſt tantùm tempus ante priuilegium Simonis, in anno 1453. ipſe erat legitimus poſſeſſor, vixit vſq; ad annum 1485. ſucceſſit, Ioannes, filius, et legitimus poſſeſſor, nec poterat eſſe contentio inter eum, et fæminas in anno 1509. iſto Ioanne habente filias fæminas, fuit lis inter eum, et Antoninum

num fratrẽm , eum quo tandem fuit tran-
ſactum abſq; cõſenſu filiarum fœminatum,
de quibus in eo actu tantum ſit mẽtio, iſte
Antoninus cepit inueſtiturã eodem anno
adhuc viuo Ioanne fratre, & in ea dicitur
ob accordium, in anno 1513. Franciſcus
filius Antonini, cepit inueſtituram ob mor
tẽ Antonini patris, & nihil dicitur de mor-
te Ioannis, & ob id in anno 1514. idem
Franciſcus cepit aliam inueſtituram, & ibi
dicitur ob mortem Ioannis eius patris, &
ſic abiſto anno poteſt dici ceptum, ſeruari
excluſio fœminarum, quibus, adhuc viuen-
te patre, qui tranſegit, nullum ius compe-
tebat, ob mortem Franciſci cepit inueſti-
turam Guglielmus, frater eiuſdẽ Franciſci
in anno 1517. Guglielmus mortuus fuit,
relicta Mariutia filia, de cuius iuribus fuit
tranſactum cum Simone, alienãte in anno
1519. alienatio, de qua agitur, fuit facta in
anno 1530. ecce igitur quale tempus inter
ceſſerit, & qualis obſeruantia.
15 Non † obſtat, quòd ſit opponere de iu-
re tertij, Gozad. conſ. 4. nu. 17. & 20. Rimi-
nal. Iun. conſ. 476. nu. 64. & ſeq. quia in pri-
mis iſti Docto. loquuntur contra caſum in
terminis, in l. fin. vbi hoc notat Paul. de
Caſtro, C. de reiuẽd. nam actor debet pro-
bare dominiũ, & in ſpecie in fideicõmiſſa
rio, Crauett. conſ. 61. Natt. conſ. 400. col.
fin. Riminal. Iun. conſ. 64. num. 14. vol. 1. &
ideo, ſi hoc non probat, quantumcumque
reus dicatur non habere ius, nihilominus
poteſt excipere, quòd dominium non eſt
actoris, ſed alterius, in hoc dicitur allegari
ius tertij, ipſo iure excluſiuum, quia, ſi do-
minium eſt tertij, ſequitur omnino quòd
non ſit actoris. ita Caſtrenſ. ibi quicquid,
aliqui dicant in cõtrarium, magis commu
nis opinio eſt pro iſta parte, teſtatur Iaſ. in
l. in debiti, §. ſed ſi nummi, ff. de conditione
indeb. & Brunus conſ. 151. iſtud idẽ ſumi-
tur ex deciſ. tex. in cap. olim, de reſcriptis,
16 Felin. in d. cap. olim, col. pen. † Imò etiã ſi
reus habeat cauſam ab actore, quia in rei-
uẽdicatione poteſt refricari quæſtio domi-
nij, Bart. in l. rem alienam, ff. de pigno. act.
Alex. conſ. 43. in 4. & 185. vol. 5. & magis
cõmunem ait Fanus de pigno. 3. membro
8. par. nu. 9. & cũ ſeq. & in omnibus iſtis ca-
ſibus ſemper dicitur actori non compete-
re ius, nec dominium, & verè non eſt alle-
gare ius tertij, nec in hoc neceſſaria eſt vo
luntas fœminarum, quæ fuerunt admiſſæ,
quia ſatis eſt, quòd, cùm ipſæ ex prima for
ma admittantur, mortuo proximiore, do-
minium fuit tranſlatum ad illas abſq; alia
traditione, & ius diſponentis contrarium
fuit extinctũ, & ideo meritò qui ſe fundat
in iure illo excluſiuo fœminarũ, debet ſuc-
cumbere, ita tradit D. Blaſcus in dictis al-
legationibus, in cauſa Pittinei, verſ. ex hijs
reſultat vnum.
Præterea quò ad Gozad. loquitur ipſe in
actore, quia ad fundandum ius ſuum alle-
gabat ius tertij, quod (inquit Gozad. num.
19.) non dat ius agendi, & ratio eſt viua,
& in propriu in reo, cui licet allegare ius
alterius, etiã quod ſibi per hoc nulla actio
competat, & ideo friuola eſt ratio Rimi-
nal. dicto conſ. 476. num. 65. & verè ipſe
equiuocat, nam omnia, quæ allegat, pro-
cedunt in eo caſu, in quo actor habet ius,
licet ſit obnoxium reuocationi, & nullita-
tis remedijs, puta iure eccleſiæ, vel iure
caduca, vel ſimilibus, & tunc, quia ius non
excluditur, niſi illis volentibus, ideo non
poteſt allegari, & eſt deciſio Bart. in d. l. 2.
ff. de excep. rei. iud. ſed in caſu noſtro di-
cimus, non habere actorem ius, quia non
eſt de vocatis, & dominium competit al-
teri, et conſequenter ſumus in tex. l. fin.
17 C. de rei vend. alioquin † numquam ha-
beret locum illa deciſio, quòd agẽs ex fi-
deicommiſſo debet probare dominium.
Crauett. conſ. 61. & 316. cum ſimilibus,
quia ſemper poſſet dici, quod reus nõ al-
legat ius ex eius perſona, vt dicit Rimi-
nal. d. num. 65. imò idem Riminaldus conſ.
64. num. 3. vol. 1. in ſpecie noſtra excludit
actorẽ à petitione fideicommiſſi, eo quia
non probauit mortem aliorum vocatorũ,
& fundamentum intẽtionis actoris eſt, al-
legare ſe proximiorem, & hoc probare,
probata morte aliorum, idẽ in ſpecie tra-
dit Decianus conſ. 24. num. 128. vbi quòd
ſufficit reo negare intentionem, in primo
vol. & latius idem *Decianus* eo conſ. nu.
52. cum ſeq. vſq; ad num. 63.
Conſtat igitur quòd in anno 1509. erãt
filiæ fœminæ illius Ioannis, quibus nõ ob-
ſtat tranſactio facta, nec cõſtat ſciuerint,
aliquo modo, nec renuntiauerint facto,
vel verbis, nec etiam eſt lapſum tantum
tempus, quo præſumãtur morene, cui vix
interceſſit tempus 65. annorum, cum lis
fuerit cepta in anno 1576.
Nec eſt verũ, quòd ceſſio litis, & tran-
ſactio fuerit facta cum filiabus, nec etiam
conſtat, quod Guglielmus ſoluit illis filia-
bus poſt mortem Ioannis virtute tranſa-
ctionis,

Dice-

Digitized by Google

18 Dicebam † ego etiam ius nõ fundari in
perſonam actoris, quòd deſcendat ex illo
Simone Seniore,qui vinculauir, nam licèt
per inueſtituras, & teſtes receptos parte
incitata, dicantur multa,tamen non præ-
iudicãt ,vul regul res inter alios acta, &c.
& ſuper libello teſtes dicunt de audit.
In hoc allegatur Decianus conſ. 24.nu.
85.lib.1. ſed. loquitur ipſe in inueſtitura,
conceſſa parte citata,& contradicente,&
in hoc ſe fundat ipſe Ceſalus conſ.786. &
Burſ conſ.298 ſed loquens in caſu,in quo
plura concurrunt.
In caſu noſtro eſt aduertendum, quòd
intentio actoris deficit, quia etiam ex te-
ſtamento Simonis Senioris ſunt vocati
quinque filij,& à quo deſcendit non benè
conſtat.
19 Eſt verum,† quòd per teſtes receptos
in inueſtitura Simonis Iunioris dicũr te-
ſtes parte incitata, quòd Simon fuit filius
Hieronimi quintogeniti,tamen non con-
ſtat de morte aliorum,et teſtes recepti ſu
per libello ſunt de audit,et quòd nõ pro
bant,latè in ſpecie noſtra Riminald. Iun.
conſ.64. in 1. vol. cũm non concurrant
multa, de quibus in 2. cap. de teſtib. et
plenè Crauett. de antiq. temp. part. prima
in fin.
Nec actus accordij cum tutoribus D.
Mariucciæ præiudicat, quia ſimiliter res
inter alios, &c. nec conſtat de tutela illo-
rum, quæ non præſumitur per vulgaria.
Et pars actrix indiget latiſſimo libro
præſumptionum, vt fundet intentionem
ſuam.
Præterea abſoluendi ſunt cõuenti,quia
conſtat de legitima alienatione Baronia-
rum,nam in primis Simon in anno 1530.
poſſidens Baronias,grauatus multis one-
ribus, in tantum, quòd parum nihil erat
de fructibus,erat etiam debitor pro dotis
reſtitutione illi de Cangioloſi, & ſimiliter
debitor dotis filię ſuę vxoris illius de Od-
do, & voluit vti poteſtate, ſib. attributa
ex teſtamẽto Ioannis ſenioris, qui diſpo-
ſuit poſſe ſucceſſorem de bonis diſpone-
re pro dote filię, pręter quàm de domo,
& viridario, quę omnino voluit in fami-
lia remanere, et legatur capitulum, licèt
aliqualiter ſit corruptum, ſed intentio eli-
citur aperte ob id in licentia cõceſſa alie
nandi dicitur,quòd Simon intẽdebat do-
tare filiam,et pro ſatisfactione dotium in-
tẽdebat vendere Baronias pro certo prę-
tio,compręhenſis oneribus. Quo ſic prę-
ſuppoſito, ceſſant omnes amaritudines in
contrarium, nam, primo dicebatur, Ba-
ronias fuiſſe vẽditas pro alijs cauſis,quàm
ſint expreſsè in licentia, quia imò eędem
cauſę ſunt, et in contractu exprimuntur
onera, et principalis intentio fuit ſoluere
dotes,et ſe eximere à dictis oneribus.
Adfuit licentia Regis, quę non erat ne-
ceſſaria, ſtante cap. volentès,et ſtante diſ-
poſitione Ioannis ſenioris, nec in hoc po-
teſt dici quòd forma repugnet.
20 Similiter † ceſſat quod dotis cauſa non
ſit legitima, niſi in ſubſidium, per conſtit.
fratribus, et alia ſimilia,primo quia eſt ve-
rùm, quando primi acquiſitoris non pro-
cedit licentia,et authoritas conceſſa.
Rurſus iam inſubſidium,quia quod erat
in hęreditate erat vinculatum, et nõn di-
cuntur eſſe alia boni,Pariſ.conſ. 43. nu. 28.
et 29. lib. 3. et eſt communis reſolutio, te-
ſte Socc. Iun. conſ. 28. num. 3. in 2. vol.
Nõ obſtat, quòd dos erat ſoluta,ſtante
cõfeſſione, quia apparet de veritate,quod
illa confeſſio, facta cauſa honoris, erat in-
21 fra annum, † et competebat exceptio, nõ
numeratę dotis, etiam ſtante confeſſione
iurata, Socc. in l. 1. num. 103. ff. ſol. mat.
Emmanuel in l. ſi ex cautione, in 4. fallen.
num.6. ff. de non num. pec. et eſt tex. in
l. 1. et l. 3. vbi Doct. C. de dot. cau. non
numer. Imò ſtante renuntiatione non nu-
meratę dotis, confeſſio prę ſumitur ſimu-
lata, latè Alex. conſ. 142. lib. 5. et eſt ma-
gis communis Rub. conſ. 119. et licèt Apo-
ſtill. ad Alex. d. conſ. 142. dicat in Regno
Francię non ſeruari, tamen in Regno no-
ſtro maximè tempore illius contractus,ni-
hil de hac obſeruantia, nec talis pręſum-
pta donatio confirmatur iuramento, latè
Couarr. lib. 1. cap. 7. num. 5. var. reſol. con-
currit etiam veriſimilitudo ex qualitate Si
monis,quia pauper,et quia non eſt veriſimi
le, quòd voluerit dupplicatam dotem ſol-
uere, nec eſt veriſimile,quòd voluerit col-
22 ludere cum genero;et quando † confeſſio
eſt veriſimilis,iuuatur adminiculis, preiu-
dicat etiam tertio, latè Crauett. conſ. 40.
Couarr. var. reſol. lib. 1. cap. 7. cum ſimi-
libus, veriſimilitudo elicitur, quia à com-
muniter accidentibus dos non ſoluitur de
contanti ſtatim, maxime ante firmatum
illud matrimonium, pro vt videtur factum
in caſu iſto.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *Iſta cauſa fuit terminata per M. R. C. in fauorem actorum, & tranſmiſſis votis (vt moris eſt) ad ſupremum conſilium Italiæ, fuit confirmata, deinde in gradu appellationis, introducta in Tribunali Conſiſtorij S. R. C. obtinuerunt actores quò ad feudum Meliæ, conuenti vero fuerunt abſoluti quo ad feudum Arinellæ, moti quidē Iudices, quòd ille Simon non fuerat acquiſitor primus, nec rei, nec formæ dicti feudi Arinellæ, cùm penes eum illud fuerit ſub illa forma pro te, & hæredibus tuis, de tuo corpore legitimè deſcendentibus antiquum; & ideo fuit tentum, non potuiſſe Simonem inducere formam, & modum ſuccedendi quibus fœminæ, à primeua forma admiſſæ, excluderentur à maſculis remotioribus, & cum deſcendentes ex fœminis tunc extarent, quibus quaſitum dicebatur ius, & dominiū dicti feudi, iure, ac meritò excludebantur actores, tanquam maſculi remotiores, quibus obſtare dicebatur in illo iudicio exceptio, quò ad te liberas ædes habeo, & carentia actionis, qua admiſſa, iudices determinarunt cauſam, vt ſupra dictum eſt, in Annot. ad conſ. 6. n. 3. motiua, & rationes hinc inde congerit, & deciſionem recenſet doctiſſimus Regius conſiliarius Don Garſias Maſtrillus in deciſ. ſua 56. per totam.*

2 *Fœminæ, etſi de iure communi feudorum non fuerint cognitæ, cap. 1. §. hoc autem notandum, qui feud. dar. poſſ. & in cap. 1. in fin. quid ſit inueſt. nec habeant ius repreſentandi patrem, cap. 1. de eo qui ſibi, & hæred. ſuis, & dixerit Iacob. de Ardizon. in ſumm. de ſucceſſ. feud. eſſe contra naturam feudi, fœminas admitti ad ſucceſſionem illius, latè Roſental. de feud. cap. 7. concluſ. 31. vbi regula cum ampl. & limit. in ſeq. concluſ. Ius tamen feudale Longobardum fœminas ita demum à feudorum ſucceſſione excluſit, ſi fuiſſent à patre, vel à fratre dotatæ, quod dici ius commune in Regno Neapolis, teſtatur Thomas Minadous in rep. conſt. in aliquibus, nu. 58. illud reformauit ius francorum, quod fœminas excluſit dotatas ab eo, eiuſq; bonis, de cuius ſucceſſione tractatur, vt quemadmodum de iure Longobardorum non attendebatur, niſi quod fœminæ eſſent dotatę de quibuſcunq; bonis, de iure francorum de neceſſitate requiſitum fuit, quod eſſent dotatæ de bonis eius, à cuius ſucceſſione expellebantur. Demum ſuperuenit ius conſtitutionum Regni, quod habiles fecit fœminas ad ſucceſſionem feudi non ſimpliciter, ſed ſecundum quid, ſeruata prerogatiua ſexus, hoc idem inductum ex capit. Regni, ſi aliquem, & capit. conſtitutionem ſed quia ſatis durum videbatur admitti fœminas, ſubſiſtente maſculo, viſum fuit loco portionis feudi fœminis aſſignare dotem vt colligitur ex mente conſt. In aliquibus, ita Petrus de Gregor. de dot. de paragio quæſt. 1.*

3 *At fuit dubitatum inter noſtrates, an fœminæ admitterentur in caſu tantum, in quo nullus maſculorum ex primo inueſtito ſupereſſet, in qua articulo conſideratæ fuere formulæ variæ conceſſionis feudi, de quibus latè per Roſental. de feud. cap. 7. concluſ. 36. & plur. ſeq. qui in concluſ. 40. loquēs de conceſſione feudi, facta fęminis, & maſculis vel maſculis, vel fęminis, in qua expreſsè ſunt habilitatę fęminę, quod idem à conſtitutionibus, & capitulis noſtris diſponitur, arbitratur, fęminas nunquam admittendas, donec ex acquirente ſuperuixerit aliquis maſculus, & in Gloſ. in lit. d. multos congerit Doctores, & in concluſ. 41. quod dixerat, limitat, quando ſcilicet ex inueſtitura vocarentur equaliter maſculi, & fœminæ, nam tunc etiam extantibus maſculis pateretur locus fœminis ad feudum, multos allegat huius ſententiæ in gloſ. A. vbi tenere contrarium, dixit Forſter. lib. 3. de ſucceſſ. ab int. cap. 9. n. 28. Vulteium, & alios. Sed conceſſo, vel ex pacto, vel ex conſuetudine, quòd fœminæ ad feudi ſucceſſionem vocentur, de iure cōmuni feudorum, magna eſt altercatio, nun fœmina proximior excludat maſculum remotiorem, Roſental. vbi ſupra allegat multos pro vna, aliaque ſententia, & Schraderus de feudis, part. 7. cap. 4. tuetur, non admitti tunc fœminā etiā proximiorem, inter alias tamen limitationes, ponit, quando per ſtatutum, vel conſuetudinem contrarium cautum fuerit; hinc inter noſtrates orta lis, quæ temporibus noſtrorum patruum multos habuit hinc inde patronos, multaq; extiterunt fundamenta, de quibus latè egit Ioan. Ant. Cānet. in cap. ſi aliquem, verſ. ſed trattandum eſſet, fol. 275. hanc ibi formauit quæſtionē, ſi concurrant maſculus, & fœmina, & reperiatur fęmina in proximiori gradu, an preferenda maſculo in remotiori gradu exiſtenti? qui, adductis rationibus, & authoritatibus pro vna, alteraq; parte, tenet, fęminam excludi debere à maſculo, exiſtente in remo-*

remotibri gradu, & prętermiſſo argumento, ducto ab authoritate, (ſtant pro vtraque parte inſignes, & praſtantiſſimi viri, tum exteri, tum indigenæ) tota vis, & pondus quęſtionis videtur conſiſtere ſecundum Cannet. num per conſtitutiones Regni, & capit. ſi aliquem videatur correpta diſpoſitio cap. 1. de eo qui ſibi, hęred. ſuis, maſc. & fęm. negat Cannitius, & iuribus vulgaribus, non pręſumi correptionem iuris antiqui per ſubauditos intellectus, nec à contrario ſenſu, tuetur, inſuper addit nu. 27. ex determinatione facta per Imperatorem Carolum V. de fratre vterino, & Regem Philippum, de ſucceſſione nepotis, & patrui; vtraque enim cùm ſucceſſerit ad declarationem, cap. ſi aliquem, & fauor vtrobiq; agnationis fuerit conſideratus, dicẽdum eſſe, ait, cap. aliquem, interpretatum, conſiderare etiam fauorem agnationis, quę, cùm per maſculos, non autem per fæminas conſeruari dicatur, fatendum eſſe, feminas excludi per quoſcumque maſculos.

Hac opinio Cannetij, & ſi temporibus Domini mei, & in preſentiarum non fuerit, neque ſit in Regno admiſſa, pro vt dicetur inferius in conſ. 11. in cauſa Terræ Biſcari, quo loci Dominus meus vberiori calamo pũctum proſequitur, attamen, & liber modo, aliqua annotare, quibus fundamentum Cãnetij euerti poſſit, fortè eueniet tempus, in quo iterum in Regno refricetur in dubium, quod modo indubitatum cenſetur.

4 Primo ſuppono, fęminas ad ſucceſſionẽ feudorum ex lege Regni generali fuiſſe admiſſas, hoc fatentur omnes, & eſt indubitatum auctoritate Andreę in cap. 1. de eo qui ſibi, & hęred &c. & dicit Liparulus quod Andreas intelligit de conſtitutionibus, in Aliquibus, & conſtit. de ſucceſſionibus; harum conſtitutionum diſpoſitio correctoria poſſet dici pro modo, iuris communis feudorum, quatenus ab illo iure fæminę penitus arcebãtur à ſucceſſione feudi; extinctis enim maſculis domino aperiebatur, qui intellectus, opus non eſt, vt eliciatur per ſubauditos ſenſus, nec ab argumento à contrario, cùm per ſenſum rectum, & expreſſum intellectum oriatur correctio iuris antiqui, vocando fęminas ad feudum, quę ab eo ſuerant excluſę: ſecundum iſtum intellectum, nil infert fundamentum Cannetij, nam ipſe defendit, conſtitutiones tantũ non corrigere cap. primum; de eo qui ſibi, &c.

5 Secundo ſuppono, cap. primum de eo qui ſibi, & hæred. non continere, nec loqui de ſucceſſione inducta ex diſpoſitione iuris communis feudorum, ſed de ſucceſſione, & admiſſione fęminarũ ex pacto, & tenore inueſtituræ, hoc ipſum innuit clarè textus, habet enim, Qui ſibi, vel hæredibus ſuis maſculis, vel his deficientibus, fęminis, per beneficium inueſtituram feudi accepit, &c. Quod textus loquatur de pacto, clarè dicit Andreas ibi, & Afflict. nu. 11. & Aluarotus n. 4. verſ. quæro ab extra, dicit hoc clarius, quòd nempe hæredes, de quibus loquitur inueſtitura in dict. cap. 1. acquirant feudum propter pactum inueſtituræ, non propter ſpecialem ſucceſſionem feudi, Idem tenere Iacob. de bel. ait in d. cap. 1. petr. Rauen. ibidem: facit, quòd fæminæ nunquam dicantur vocatæ ad feudum, niſi ex pacto, vel niſi feudum eſſet fæminium, Ioann. Rainal. in compræhenſ. feud. in princ. nu. 20. Herman. Vulteius de feud. lib. 1. cap. 9. n. 40. & ſeq. Iacob. à Mona in concluſ. feud. concluſ. 7. cap. 2. n. 38. Roſental. vbi ſupra.

6 Tertio ſuppono, cõſtitutionem, In aliquibus (quam loqui in feudalibus, nemo eſt qui dubitet, vt dicit gloſ. & Doct. ibi) non poſſe dici correctoriam, cap. 1 de eo qui ſibi, &c. ſi enim hoc affirmaremus, tolleretur facultas domino, & vaſſallo concedendi, & recipiendi feudum ſub conditionibus, & pactis ad libitum eorum concipiendis, quis enim dubitare audet, tenorem, & pactum inueſtituræ non eſſe ſemper attendendũ cap. 1. de vaſſal. decrep. ætat. cap. 1. An agnatus, Bald. conſil. 715. vol. 2 Decian. conſ. 24. nu. 71. vol. 1. & cum textus iſte loquatur, quando per pactũ fuerat prouiſum, fæminas tunc admittendas, ſi nullus maſculorum ex primo inueſtito ſupereſſet, & ſic deficientibus omnibus maſculis, ſi diceremus conſtitutionem, In aliquibus, venire in correctionẽ illius textus, ſequeretur, quòd omnes inueſtiturę cõtinentes idem, dicerẽtur correctæ per eamdem cõnſtitutionem, quo nil abſurdius. Propterea ſentire cum Afflicto minime valeo, in d. cap. 1. de eo qui ſibi, &c. nu. 9. vbi poſito caſu, quod feudatarius, habens duos filios, primogenitum, & ſecundogenitum, moriatur deinde primogenitus, relicta filia femina, dicit, quod, quemadmodum per tex. in d. cap. 1. de eo qui ſibi, &c. debet ſuccedere ſecundogenitus, ſic dicendum ſecundum conſtitutiones Regni, cũ per illas idem diſponatur, quod per pactum, & tenorẽ inueſtiturę cum valeat argumentum à pacto ad legem, vnde Afflictus de inde elicit correctionem d.

cap.

cap. à conſtitutionibus Regni, quod affirmat in conſtit. in aliquibus, nu. 3. nam vt ſupra tetigi, non idem habent conſtitutiones, quod pactum, de quo in d. cap. 1. ibi enim ſupponitur, per pactum nunquam admittendas eſſe fæminas, niſi deficientibus omnibus maſculis: conſtitutiones verò non ita.

Quod vt ipſum pateat, conſiderandum eſt, conſtitutionem, In aliquibus, fuiſſe conditam à Federico Imperatore ad tollendam conſuetudinem, quam ipſe prauam appellat, in aliquibus Regni partibus introductam, qua inducebatur, quòd in bonis Comitis, Baronis, vel militis, filijs maſculis non relictis, decedentis, filiæ fœminæ nõ ſuccedebant, ſed conſanguinei, quantuncunq; remoti maſculi ſucceſſionem vſurpabant, filias pro ipſorũ arbitrio maritando: hæc erat conſuetudo praua, quæ in Regno inualuerat; ſed quæro à me ipſo, quo pacto poterat dici praua quò ad ſucceſſionem feudorum, ſi idem, quod conſuetudine fuerat receptum, diſponebatur per leges feudales, quarum vigore nunquam ad ſucceſſionem patet fæminis aditus, niſi deficientibus omnibus maſculis, vt ſupra firmatum eſt: hoc dat intelligi, quòd ius feudorum in Regno receptum non fuerat moribus, & ius cõmune in ſucceſſione eorũdem ſeruabatur, in quo vtriuſque ſexus filij ad bona parentum admittebantur, per l. maximum vitium, C. de lib. præt. & l. 12. tab. C. de legit. hæred. cõtra quæ iura cõſuetudo praua induxerat, quòd filiæ fœminę non ſuccederent, ſed conſanguinei maſculi remotiores. Conſtitutio ergo, In aliquibus, corrigit, & abrogat conſuetudinem, non ius feudorum, neq; cap. 1. quæ in Regno vſu recepta non erant, ſed reddit ſucceſſionem fœminarum ad ius commune Romanorum: correctio namq; legis, quæ fieri ſolet vt Camill. Gallin. de verb. ſignificat. lib. 5. cap. 5. nu. 19 habet, per abrogationem, per derogationem, & per ampliationem ſemper ſupponit vigorem legis correctæ, quæ per legem corrigentem, aut in totum deletur, aut in parte, aut aliquid ei adijcitur, ſicut omnis priuatio dicit per prius habitum: dicendo itaq; Federicus conſuetudinem prauam fuiſſe inductam, dat intelligi non fuiſſe vſu receptum, quò ad hoc ſaltem, ius commune feudorũ; alioquin malè diceretur conſuetudo praua, diſponens illud idem, quod ius feudale ſanciuerat; non venit ergo conſtitutio ad correctionẽ iuris, quod in Regno nil virium ſortitũ fuerat. Damnatur (dicit Affli.) conſuetudo illa in d. conſtit. In aliquibus, in principio, quia erat contra naturam, quæ pariter producit maſculos, & fœminas; item quia contra ius commune, quod vult, quòd maſculi, & fœminę ſuccedant eorum parentibus, & contra ius conſtitutum ab ipſo Imperatore, & ſub nu. 4. recenſet omnia iura; Conſuetudo (ait) erat contra naturam, contra ius veteris teſtamenti, contra ius digeſtorum, contra ius commune Imperatorũ, contra leges Iuſtiniani contra ius Authenticorum, contra ius Regni, quæ omnia videntur cõprehenſa in conſtit. In aliquibus, in illis verbis, ibi, (& iuri tam communi quam noſtro ſpecialiter derogatur) proindeq; tantũ abeſt, vt cõſtitutio, In aliquibus, dicatur correctoria, iuris antiqui, vt per omnia eũ illo conformis videatur, idemq; diſponat, ad cuius conditionem deuentũ fuit tantum, vt abrogaretur conſuetudo praua, quæ contrarium introduxerat illius, quod per iura antiqua ſancitũ fuerat; & dicitur hæc conſtitutio lex generalis Regni, cuius vigore non per diſpenſationem, ſed iure Imperiali fœmina ad ſucceſſionẽ feudorũ habilis reperitur, vt ait Freccia de ſubfeud. lib. 2. quæſt. 49. n. 2. & 3. Conſtitutionem, itaque in aliquibus, non venire ad correctionẽ iuris Romanorum, nec iuris feudorũ, ſatis comprobatum eſſe credimus, non iuris Romanorũ quia illi conformis eſt, non feudorum, quia illud in Regno vſu non fuerat receptum.

7 *Quarto ſuppono, in ſtatutis validum eſſe argumentum a cõtrario ſenſu, quotieſcũq; non diſponitur contra caſum prouiſum à iure cõmuni, ita Euerardus in ſua Topica legali, in loco à contrario ſenſu, nu. 22. In puncto noſtro, vt in præcedẽti ſuppoſito annotauimus, conſtitutio, In aliquibus, non corrigit ius antiquum imò confirmat, neq; ius commune feudorum, quia nõ appellaret prauam conſuetudinem, ſi à iure feudorum habuiſſet originem, ideo dicendum, vſu receptum non fuiſſe tale ius, at ſi ita, non poſſe dici corrigi à cõſtitutione, vt ſupra tactum eſt. Si igitur diſpoſitio conſtitutionis, In aliquibus, non eſt correctoria iuris, ſequitur, funditus euerti fundamentum Cannetij, de non inducenda correctione iuris antiqui per ſubauditos intellectus: & poſthabitis limitationibus ad regulã, ſuper qua Cannet. ſtruit ſuam molem, de quibus per Euerard. in d. loco nu. 32. & ſeq. ſumam illam, tantũ. Argumentum ſcilicet à contrario ſenſu validum eſſe, ſi per aliquã coniecturã caſus ommiſſus haberi poſſet pro expreſſo: pro cuius applicatione ponderetur totus cõtextus conſtitu-*

ſtitu-

ſtitutionis, In aliquibus. In principio decla rat qualis fuerat praua cõſuetudo, quòd decedentibus Comite, & Barone, non relictis filijs; conſanguinei quantuncunq; remoti, maſculini ſexus ſuccedebant. Hic caſus promiſſus erat de iure communi feudorũ, quòd maſculi ſuccederent, niſi pacto inueſtitura contrarium fuiſſet inductum, vel feudum fuiſſet fœmineum, de quo ſupra: hanc cõſuetudinem voluit tollere Federicus, & propterea ſubiungit. Hac igitur lege noſtra per vniuerſas partes, & ſingulas Regni noſtri valitura ſancimus, patre mortuo, tam filios, quàm filias puberes, aut maiores, minoreſue ad paternam ſucceſſionem abſque ſexus diſcrimine vocari. His verbis habilitat fœminas ad feudum, quas praua illa conſuetudo excluſerat, admittendo maſculos remotiores. Poſtea, ibi, (ſi autẽ filij maſculi) conſiderat caſum, quando maſculi, & fœminæ reperiuntur in eodem gradu, quia habet de fratribus, & ſororibus, dum dicitur. Filij maſculi vna cũ filiabus, fœminis autẽ ſororibus: inter hos deſcendentes eiuſdẽ gradus, præfert maſculũ fœminis, modo ſecundum paragium fœminæ maritentur. In iſtis verbis poſſet ſumi argumentum à contrario ſenſu, dicendo, prætulit conſtitutio maſculos fœminis in eodem gradu exiſtentibus, ergo in diſpari, ſecus, & in hoc procederet regula negatiua, ſi eſſemus in correctorijs, prout arbitratur Cannet. ſed admiſſa regula, replicare poſſemus de limitatione, quòd nempe caſus iſte, quando ſcilicet fœminæ reperiuntur in gradu proximiori, quòd non excludantur à maſculis remotioribus, ſit comprehenſus à conſtitutione. In aliquibus, condita ad tollendam prauam conſuetudinem, quæ remotiores maſculos conſanguineos admittebat ad excluſionem filiarum Comitis; ſi itaq; voluit conſuetudine derogare, neceſſario dicendum eſt, quòd caſum diſparitatis gradus inter maſculos, & fœminas non omiſerit imò ſuper eo prouiderit, vocãdo fœminas aſtrictiores, excluſis maſculis remotioribus, alioquin nõ abrogaretur conſuetudini, & deficeret in diſpoſito, ſi diceremus, non fuiſſe prouiſum caſum præſuppoſitum: hoc quidem non coniectura, quod ſatis eſſet, ſed expreſſis verbis colligitur: & ſic dato quod verſaremur in caſu, in quo procederet regula negatiua, nimirum quòd in correctorijs non valeret argumentum à cõtrario ſenſu, vtique eſſemus ſaltem in limitatione, qua mediante dicunt Doctores induci correctionem.

8 *Ex iſtis quatuor ſuppoſitis deſtruitur fundamentum Canneti, & remanet firma concluſio in Regno recepta, maſculum remotiorem non excludere in ſucceſſione feudorũ fœminas aſtrictiores ex determinatione conſtitutionum Regni. Quod dixi de conſtit. In aliquibus, idem affirmandum de conſt. vt de ſucceſſionibus, quæ loquitur tantũ in bonis feudalibus, & in ſucceſſione collaterali, vt ait Afflict. ibi, Cap. Si aliquẽ expreſſius, quod ſupra firmauimus habet.*

Propterea alterũ iſtorum fatendũ eſt, vel quod expreſsè cõſtitutiones veniãt ad correctionem iuris antiqui feudalis, & cap. 1. de eo, ſtante limitatione ad regulam ſupra dicta, vel illud, quod verius eſt, nos non verſari in correctorijs, & ſic pro nobis ſtare alteram regulam, quod poſſit fieri argumentum à contrario ſenſu, quod non negat Cannet. De fundamẽto alio Cãnetij, quod facit ſuper Capitulis Regni Imperatoris Caroli V. & Regis Philippi, agemus in annotatione ad conſ. 10. vbi Dominus meus de intellectu illorum cap. agit, ne hic videatur mantiſſa vincere obſonium.

EPITOME

Secunda inueſtitura feudi mutat primam, quando ex certa ſcientia recipientis, & dantis apponuntur nouę conditiones, & pacta.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura ſequens, licèt cenſeatur facta ſecundum cõditiones appoſitas in prima, & ab ea non ſit recedendum, niſi ex conuentione fuerit expreſsè actum, tamen in caſu iſto ſtandum eſt ſecunda, in qua non aderat clauſula iuris francorum, ſi in ſecunda fuerit inſertus tenor primæ inueſtituræ, quia tunc ex certa ſcientia cenſetur receſſum à prima, & tunc ſufficit tacitus conſenſus Regis, & vaſſalli primi acquiſitoris.*

2 *Coniecturæ non ſunt neceſſariæ in claris.*

3 *Feudum nouum non habet agnatos, & in mutatione formæ ſufficit ſolus conſenſus ipſi primi acquiſitoris.*

CON-

CONSIL. VIII.

CONSVLTVS per Baronem Reſutani, vt vellem, conſideratis priuilegijs Caltaſati, vocati la Fauarotta, reſpondere, an ſit ſub forma ſtricta, ſub clauſula iuris francorum, vel pro ſe, & hęredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ſine clauſula iuris francorum, & viſis, & conſideratis priuilegijs dicti feudi in perſonam Petri Mareſmæ, primi acquiſitoris, reperitur, quòd licet primo loco fuerit facta cõceſſio dicto Petro, pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, cum clauſula iuris francorũ, in anno 1392. tamen ex inde in anno 1399. fuit facta cõfirmatio dicti feudi dicto Petro inſtanti, & ſupplicanti, cum inſerto tenore primi priuilegij, ſeu donationis, pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ſine clauſula iuris francorum, cum clauſula, & ad maiorem indaginem de nono concedimus, & donamus. Igitur videndum eſt, an per iſtud ſecundum priuilegium, ſeu per nouam inueſtituram intelligatur receſſum à prima, & ſtandum ſit ſecundæ nouę inueſtiturę pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus tantum, ſine clauſula iuris fran-
1 corum, † & licet de iurę ſequens inueſtitura præſumatur facta ſecùndum conditiones, appoſitas in prima, per tex. in cap. primo de eo qui finem fecit agnat. Curt. in tratt. de fed. in 2. parte in 7. quęſt. circa materiam inueſtituræ verſ. 16. num. 42. & Ruyn. conſ. 187. lib. 1. Bero. conſ. 71. num. 5. & 44 lib. 1. propterea ſecunda inueſtitura, habens aliam formam, non innouat. Natt. conſ. 90. num. 15. vol. 1. Præterea, licet à tenore primæ inueſtituræ non ſit recedendum, niſi ex conuentione fuerit expreſſè actũ, vt ab ea recedatur, aliàs ſecunda inueſtitura preſumeretur erronia, Purpu. in l. pacta nouiſſima, num. 38. C. de pact. Menoch. conſ. 191. nu. 11. 2. vol. & conſ. 103. n. 57. primo vol. Natt. conſ. 505. n. 17. lib. 3. Roland. conſ. 98. n. 40. vol. 3.

Tamen hijs non obſtantibus veritas eſt in contrarium in terminis noſtris, vt ſtandum ſit ſecundæ inueſtiturę, ſine clauſula iuris francorum, nam cùm in terminis noſtris ſecunda inueſtitura ſit facta, inſerto tenore primę, & in ſecunda non fuerit repetita clauſula iuris francorum, ſequitur, quòd in hijs fuerit proceſſum ex certa ſcientia, tam Petri primi acquiſitoris, quam Regis, igitur de communi conſenſu ex certa ſcientia videtur receſſum à prima, quia vbi aliquid additur, vel diminuitur primę inueſtiturę ex certa ſcientia, dicitur noua conceſſio, & cenſetur receſſum a prima Io. Crot. conſ. 18. nu. 8. & 15. Brun. conſ. 78. nu. 6. Accedat, quòd quando inueſtiturę ſunt diuerſę, & fuerit proceſſum ex certa ſcientia, tunc attenditur vltima, Pariſius conſ. 104. num. 10. & in hijs terminis ſufficit tacitus conſenſus, Pernus in 4. notabil. col. 12. verſ. conſentiente, Pet. de Gregor. in tratt. de conceſſ. feud. par. 3. q. 5. & ſic cum in 2. inueſtitura, facta cũ inſerto tenore primę, non fuerit repetita clauſula iuris francorum, ex cõi cõſenſu vaſſalli, & Regis, videtur omiſſa, cum de facili potuiſſent illã repetere, & omittendo videtur receſſum, arg. l. vnic. §. fin. C. de caduc. toll. & ſine dubio id dicẽdum in caſu noſtro, cùm non fuerit facta ſimpliciter confirmatio, ſed cum clauſula, de nouo concedimus ad maiorem indaginem.

Non obſtant allegata in contrarium, & primò, quòd ſecũda inueſtitura prę ſumitur facta ſecùndum formam primę, quia illud eſt verum in dubio, ſed nos ſumus in claris, quia ſecunda eſt facta ex certa ſcientia cum inſerto tenore primę, quo caſu ſtan-
2 dum eſt ſecundę cùm † in claris non opus ſit coniecturis, l. continuus §. cum ita, ff. de verb. oblig. l. ille aut ille, §. cum verbi, ff. de leg. 3.

Nec obſtat quod per ſecundã nõ videatur à prima receſſum, cũ in ſecunda nõ ſit expreſſè actum, quòd de cõmuni cõſenſu recederetur à prima, nam hoc procederet quãdo fuiſſet ſecũda facta ſimpliciter ſine inſerto tenore primę, quia tunc nõ intelligitur receſſum à prima, imò ſecunda pręſumeretur erronea, niſi taliter expreſſè conuentum inter partes fuerit, ſed in terminis noſtris ſecũda fuit facta cum inſerto tenore aliter quàm prima, & cum pręſupponatur ſciẽtia primę propter expreſſum tenorem primę, per ſecundã videtur receſſum à prima ex certa ſcientia, ex conſenſu, tam vaſſalli, quàm Regis, & ſtandum eſt ſecundæ inueſtiturę, iuribus prællegatis, & in terminis noſtris ſufficit conſen-

ſus

ſus ex certa ſcientia tacitus, vel expreſſus ipſius Petri, primi acquiſitoris, & Regis,
3 † quia feudum nouum non habet agnatos igitur in mutatione formę ſufficit ſolus cōſenſus ipſius, vt traditur communiter per Doctores in cap. volentes.

Et ſic ex præmiſſis concluditur, quòd feudū, de quo agitur, ſit ſolum ſub forma, pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ſine clauſula iurisfrancorum, & cōſequenter vaſſallus, ad quem deuenerit feudum prædictū, poterit illud, ommiſſo primogenito, donare vni ex filijs maſculis, quem ipſe elegerit, ſecundum communiter Scribentes in cap. volentes. & ſub eadem forma intelligitur perueniſſe ad Philippum de Viparano, cui fuit venditum dictum feudum à dicto Petro, & contractus vēditionis cum inſerto tenore fuit confirmatus à Rege dicto Philippo pro ſe & hæredibus, de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ſine clauſula iurisfrancorū; & licèt fuerit facta cōfirmatio per relationem ad priuilegia Petri, tamen, vt ſuprà oſtenſum fuit in perſona Petri, feudum prædictū remanſit ſine clauſula iuris francorum, & tanto magis, & ſine dubio, quia in priuilegio cōfirmationis cōtractus venditionis ſunt verba infraſcripta, videlicet Venditionem præinſertam ſicut quemadmodum factam & acceptamus, & ratificamus, &c. & poſtea ſubſequuntur illa verba, videlicet. Certioratis prius de forma, & cōtinentia priuilegij, cōceſſi prædicto Petro, videlicet quòd dictus Philippus dictū feudum habeat, teneat, & poſſideat, ſicut, & quemadmodum ipſi Petro per nos datum extitit, & conceſſum vigore donationis, ſibi factæ, &c. & poſtea ſubſequuntur infraſcripta verba, videlicet. Sicut, & quēadmodū ipſe Petrus ante dictā venditionē faceret, & poterat ſe tueri aduerſus quaſcumque perſonas tum virtute pręallegati priuilegij, donationis, & cuiuſcunq; alterius priuilegij, gratiæ, & ſingularis fauoris Regiæ poteſtatis, quæ reperiri contigerit indulta Petro prædicto in cuius locum, & in omnibus, & ſingulis, hic non inſertis, eumdem Philippum ponimus, & ſubrogamus ea tenus, & quatenus fauorem ipſius Philippi, & hæredum ſuorum reſpiciunt, & concernunt, acceptantes, & de certa ſcientia cōfirmantes in perſona ipſius Philippi, et eius hæredum, ampliantes taliter, quod nullum ſit verbū, neq; clauſula, quæ poſſit in læſionem ipſius Philippi, et ſuorū hæredū aliquatenus retorqueri, ſed omnia penitus redundent, et intelligantur ad fauorem ipſius Philippi, et ſuorum hæredū, et ſic, ſtantibus prædictis verbis, et clauſulis in dicto priuilegio confirmationis contractus venditionis contentis, clarum eſt, et non eſt dubitandum, quòd in perſona Philippi ſit feudum prædictum pro ſe, et hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ſine clauſula iurisfrancorum, et poſſit omiſſo primogenito, cui voluerit ex alijs maſculis donare, et ita mihi ex præmiſſis videtur, et arbitror iuris eſſe, ſaluo ſemper, etc.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *PRimus acquiſitor feudi poteſt mutare formam, accedente tamen aſſenſu Regis, Andr. de Iſern. in conſtit. conſtitutionē diuæ memoriæ, in 1. col in princ. quemadmodum poſſet in totum alienare, cùm forma non ligetur, & feudum nouum non habeat agnatos Io Vinc de Ann. in d conſtit. conſtitutionem, nu. 119. Pern. conſ. 6. & licèt in Regno differentia ſit inter alienationem, & mutationem formæ, cum in alienatione, recepta ſit concluſio, quòd primo acquiſitori liceat accedente aſſenſu domini, præſtito per cap. volentes, & quò ad mutationē formæ ſecus dicendum, tenuerit Dominus meus, ſupra conſ. 7. nu. 10 attamen in caſu iſto ſupponitur conſenſus expreſſus Regis, adhibitus in confirmatione, & voluntas vaſſalli, primi acquiſitoris, quibus concurrentibus, ſit mutatio formæ quādo datur alia ſub nouis pactis, & conditionibus, & videtur tacitè feudum à vaſſallo Regi refutari, & deinde iterum à Rege vaſſallo concedi ſub alia forma, Bald. in cap. 1. verſ. tertio iſtud videtur, de alienat feud. quem refert, & ſequitur Aretin. conſ. 30. Afflict. decis. 112. num. 5. & ex Noſtratibus Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 3. quaſt. 7. Ioan. Aloyſ. de Sept. in cauſa Pittinei, Cannet in cap. volentes, §. ſed quid ſi fuerit adiecta, fol. 82. Cumia in cap. ſi aliquem, in ver. antiquis, nu. 260. Miianenſ. decis. 8. n. 23. lib. 1. Boniorn. in cauſa Comitatus Goliſani, Gualter. de Patern. in cauſa Sclafani, Simon Viniiit. in cauſa Ramburgini, Anton. Camp. in cauſa Roccellæ, & Prothonotarius Agliata in cauſa Aſari.*

2 *Sed de poteſtate diſputare facilius eſt, ſuppoſita feudo nouo, & primo acquiſitore, in quo cùm nulli inferatur præiudiciū, ſolius*

Regis, & vaſſalli ſufficit conſenſus, de voluntate hic contingit dubitari, qui articulus maiorem habuit difficultatē, nam in ſecunda inueſtitura expreſſè non fuerat actum, quòd à prima recederetur, tantum fuerat inſertus tenor primæ, quæ adnexam habebat clauſulam iuris francorum, & in ſecunda confirmabatur feudum, non repetita clauſula iuris francorum, & tunc ex certa ſcientia vtriuſque, dicitur mutata forma, Socc. Iun. conſ. 76. num. 33. & conſ. 71. lib. 1. num. 124. & ſeq. eo magis in caſu iſto affirmandum, quia ad ſecundam inueſtituram deuentum fuerat ad fauorem vaſſalli, & clauſula iuris francorum, non vaſſalli, ſed Regis fauore dicitur appoſita, quia per eam citius feudum domino aperitur, Pern. conſ. 7. numer. 11. Petrus de Gregor. de conceſſ. feud. par. 3. quæſt. 5. verſ. primo caſu, Dominus meus in fine conſ. 9.

3 *Mutata forma feudi penes vnum, ſi deinde contingat alienari, cenſetur ſub eadem forma tranſitum feciſſe in emptorem, Pern. conſ. 6. nu. 24. & conſ. 13. & 15. Boniorn. in cauſa Miſirindini, in 1. quæſt. eo magis dicendum, ſi fiat confirmatio ad fauorem emptoris, Pern. conſ. 7. & in cap. volentes.*

4 *Feudum, conceſſum pro ſe, & hæredibus de tuo corpore legitimè deſcendentibus, eſſe forma miſtæ, in Annotat. ad conſil. 6. diximus idem ſentierunt Clar. in §. feudum quæſt. 9. verſ. quandoque, & tertio, Menoch. conſ. 104. num. 15. & conſ. 158. num. 5. Oſaſc. deciſ. 161. num. 1. Berrett. conſ. 78. Panciarol. conſ. 104. num. 9. Surd. conſ. 5. nu. 26.*

5 *In Annotat. conſ. n. 6. n. 8. tetigemus, in Regno licitam eſſe poſtergationē ętatis in feudo forma Miſtæ, ibi dictis poſſumus addere Menoch. conſ. 6. nu. 5. & conſ. 504. n. 7. & conſ. 401. nu. 16. Burſat. conſ. 295. nu. 77. ex Noſtratibus Pern. conſ. 13. nu 7. & conſ. 4. Anton. de Patern. in cauſa Palagonia, vbi habet quæſtionem iſtā amplius in Regno non diſputari, Petr. & Paul. Grimaldi in cauſa Gasbæ, & Paul. Caſtr. conſ. 170. in 1. vol. & Hieronymus Caprona in eadē cauſa, Blaſc. Lanc in cap. volentes, verſ. limita ſeptimo, & ibidem Ludou. Montal. & Iacob. Chirco, Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 6. quæſt. 15. nu. 6. & quæſt. 10. nu. 20. & fuiſſe deciſum in feudo Gasbæ, teſtatur Gualter. de Patern. in cap. volentes, pro ſecundogenito.*

EPITOME

De ſubſtitutione compendioſa. Deque iure accreſcendi quò ad feudalia ex priuilegio militis in teſtando.

Donatio facta de feudo pluribus filijs cenſetur facta gradatim.

Quando dicatur feudum nouum.

Subintratio, & repræſentatio filię non datur, ex diſpoſitione cap. ſi aliquem, & de intellectu ad cap. nouiſſima Regis Imperatoris Caroli 118. & 204. an ſcilicet dicantur correctioria cap. ſi aliquem.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio compendioſa fit per illa verba, quandocunque moriſſi ſenza figli, quæ continēt plura tempora, & tunc vocatus non dicitur venire ex pupillari, quæ poſt pubertatem expirāt, ſed ex vulgari, quæ in compendioſa continetur, quod etiam procedit caducato teſtamento in perſonā inſtituti, & dicitur tali caſu directa ſubſtitutio, quando verba ſunt communia nu. 2.*

2 *Subſtitutio vulgaris continetur in compendioſa, quando verba ſunt communia, & non eſt differentia, ſi fiat in certa re, vel in tota hæredicate, pro vt fit inſtitutio in pupillari, & fidei commiſſaria ſubſtitutione.*

3 *Subſtitutio facta in certa re, ne videatur teſtator in parte decedere teſtatus, in parte verò inteſtatus, dicitur fācta in tota hæreditate iure accreſcendi, quæ diſpoſitio, ſicut habet locum in prima inſtitutione, & in primo gradu ſubſtitutionis, ſic in ſecundo.*

4 *Feudatarius dicitur miles, & an fæmina feudataria poſſit iure militari teſtari.*

5 *Miles, niſi appareat voluiſſe in parte decedere inteſtatus, non præſumitur, ſed illa particularis inſtitutio trahitur ad*

vniuer-

vniuerſum patrimonium, & quando habeat locum ius accreſcendi in teſtamento militis.

6 Subſtituti ſi fuerint duo in vna re, dicuntur in ſolidum ſubſtituti, & vocati.

7 Vxor non poteſt relinquere ſecundo viro vltra tertiam, & ſtante iſta iuris prohibitione eſt prohibitum ius accreſcendi in perſonam ſecundi viri.

8 Tex. in l. quoties C. de hared. inſtit. procedit quando ambo hæredes ſunt capaces.

9 Feudi donatio, facta pluribus filijs naſcituris, quia feuda ſunt indiuiſibilia, intelligitur facta donatio gradatim, ſeu ordine ſucceſſiuo, vt ſemper ad vnum tantùm cenſeatur facta diſpoſitio.

10 Poſſeſſio, vt continetur, vigore cap. Regni, an procedat in hærede ſubſtituto vulgariter, & dict. cap. procedit in feudo, ſiuè in forma larga, ſiue ſtricta ſit, nu. 13. reſpondetur ad cap. 118. & 204. Carol. num. 12.

11 Teſtamenti vitium quando non eſt viſibile non impedit remedium l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.

12 Teſtamenta ſi ſunt duo, vnum iu feudalibus alterum in allodialibus, cùm in feudalibus eſſet ratio præteritionis, non debet ſubuerti ex præteritione teſtamentū in feudalibus.

13 Poſſeſſio continuatur, ſtante cap. Reg. Ferd. 41. etiam in feudo formæ ſtrictæ, reprobata opinione Petri de Greg. quaeſt. 18. de ind. cauſ. feudi.

14 Forma non tenetur ſtare primus acquiſitor ſecundum indubitatam opinionem in Regno in quibuſcunque feudis.

15 Diſpoſitio teſtatoris quando debeat ad immediatam, vel ad principalem diſpoſitionem referri.

16 Relatio debet ad omnia fieri, ſi ſubeſt in omnibus eadem ratio.

17 Feudum ſub qualitate hæreditaria non poteſt haberi abſque iure hæredis.

18 Diſpoſitioni vltimæ ſtandum eſt, quando apparet de voluntate teſtatoris.

19 Feudum nouum dicitur Rex facere, de nouo concedendo, & dando nouam formam, etiam elargando, licet confirmet aliam formam ſub clauſula iuris francorum, quia confirmans addendo, dicitur de nouo dare.

20 Confirmans addendo dicitur de nouo dare.

21 Clauſula iuris francorum reſtringit, & limitat, vt citius feudum veniat ad fiſcum.

22 Formā feudi poteſt mutare Rex, ſtante conſenſu primi acquiſitoris.

23 Iudex poteſt autoritatem præſtare confirmando donationem à ſe factam.

24 Vicerex poteſt præſtare aſſenſum in alienatione feudi.

25 Subreptitia gratia cenſetur, ſi expreſſa non ſunt omnia.

26 Agnatis, & ſucceſſoribus in feudo paterno & antiquo non poteſt inferri præiuditiū.

27 Donans poteſt conditiones, & vincula apponere in re donata, ſi donatarium hæredem inſtituat, & conſentiat, & non poteſt contrauenire.

28 Feudum ſub forma, pro hæredibus de tuo corpore, eſt in forma mixta, & ſecùndum opinionem in Regno indubitatā, eſt ſub forma ſtricta, licèt cùm qualitate hæreditaria, tamen, licèt non poſſit extra deſcendentes diſponi, poteſt tamen in quē voluerit ex deſcendentibus diſponi à feudatario.

29 In feudo cum clauſula iuris francorum licet non poſſit fieri poſtergatio, & debeat primogenitus ſuccedere, attamen ſecus eſt in primo acquiſitore in Regno.

30 In feudorum ſucceſſione abinteſtato qualiacunque, ſint attenditur ius francorum ex diſpoſitione capitul. volentes.

31 Capilli prerogatiua non attenditur in terminis iuris communis feudorum, ſed ex conſt. Reg. introducta eſt, quæ non habet locū, niſi in exiſtentibus in eodem gradu.

32 Per ſubintrationem patris ſi prætendit filia ſuccedere, neceſſe eſt, quòd intret cum qualitate, & ſexu, & quòd tunc ſubintratio non fiat cum qualitate maſculinitatis, dicit hic Author.

33 Subintratio non admittitur ſtante cap. ſi aliquem, quod vocat proximiorem defuncto.

34 Cap. 204. Regis Carol. quod præfert neptem amitæ; procedit tantùm in feudo paterno, & non materno.

35 Statutum, excludens aliquem propter patruum, nō excludit propter materteram.

36 Statutum, excludens fœminas à ſucceſſione paterna, non cenſetur excludere eam à ſucceſſione materna.

37 Exceptio notoria proprietatis admittitur in iuditio poſſeſſorio.

38 Remedium recuperandæ competit hæredi, in quem fuit tranſlata poſſeſſio ciuilis, & naturalis defuncti vigore ſtatuti.

39 Poſſeſſio non dicitur quæſita, niſi expulſis colonis, & in hoc locutio indefinita non reuelat.

CONSIL. IX.

IN cauſa feudorum Caſtellucij, & aliorum, vertente inter D. Cæſarem de Marchiſio ex vna, & Marchioniſſam Milirelli ex alia, primo eſt videndum, an ſimus in cauſa reſtati, Catherina enim Speciali vltima domina, & poſſeditrix iſtorum feudorum in ſuo teſtamento heredem vniuerſalem inſtituit D. Vincentium Barreſi, nepotem ex filio maſculo, in omnibus bonis feudalibus in teſtamento nominatis, inde eumdem heredem vniuerſalem fecit in feudo Caſtellucij, & Graneri, & iure grani, & in hijs feudis, & iure grani videtur ſe reſtringere, vt ſint filiorum, nepotum, & pronepotum Don Vincentij, & in primis bonis feudalibus nullum fecit fideicommiſſum, ſed libera relinquit cum oneribus expreſſatis: in feudo autem Granerij, & Caſtellucij, ſubdit, quod mortuo quandoque Don Vincentio ſine filijs maſculis, in tali caſu, in eiſdem feudis Caſtelluccij, & Granerij ſuccedat Donna Antonina filia, Baroniſſa Scalettæ, eiuſq; filij, &c. & in iure grani ſuccedat donna Hæliſabetta Barreſi, in cæteris bonis allodialibus heredes vniuerſales fecit eaſdem filias, Donnam Antoninam, & Donnam Heliſabettam.

Don Vincentius hæres vniuerſalis in feudalibus præmortuus eſt teſtatrici, ad eo quod, quò ad eum, teſtamentum fuit caducum, Eſt itaque primo videndum, an Donna Antonina ſit vocata in hunc caſum, & iure directo: ſecundo, poſito, quòd ſic, an ſit vniuerſaliter vocata in cæteris feudis, vel iure particulari in re certa, pro vt ex aduerſo pretenditur.

Quò ad primum, dicimus quòd ſic, quia eſt vocata per illa verba, quandocumque moriſſi ſenza figli, &c. † iſta eſt ſubſtitutio compendioſa, continens diuerſa tempora, ad traddita in l. centurio ff de vulg. & pupill. non dicimus autem ex hoc venire ex pupillari, quę poſt pubertatem expirat, & remanet fideicommiſſaria, vt dicebat in hoc D. de Grimaldis, ſed dicimus venire ex vulgari, quę continetur in dicta compendioſa, l. precibus, vbi Doct. C. de impub. & alijs ſubſtit. omnes in d. l. Centurio, & eſt magis communis, quicquid aliqui dixerint, teſte Oddo Sforza in trat. de ſubſtit. in Rub. de compendioſa, parte 5. queſt. prima, & hoc etiam procedit, caducato teſtamento in perſonam inſtituti, ob eius mortem in vita teſtatoris, Oldrad. conſ. 20. Bart. conſ. 37. & 38. & hanc eſſe indubitatam opinionem, & non habere contradictorem, teſtatur idem Sforza vbi ſupra, par. 6. queſt. 1. articulo primo, & eſt tex. formalis in l. vnica, §. in primo, & §. pro ſecundo C. de cad. toll.
2 † & dicitur tali caſu directa inſtitutio, quia vulgaris directa eſt, ſi verba ſunt communia, vt, ſuccedat, &c. vt tradditur in d. l. centurio, Sforza par. 4. in verb. ſuccedat, fol. 64. & quòd contineatur vulgaria, etiã per verba communia, idem Sforza eadem par. 5. articulo 3. fol. 150. & in hoc non fit differentia, an ſit in re certa, vel in tota hereditate, quia hęc diſtinctio fit in pupillari, vel fideicommiſſaria, vt per eumdem, par. 5. fol. 150. & fol. 116. & ratio eſt, quia vulgaris pręſupponit ſemper hereditatem non aditam, & ideo in ea habet locum neceſſariò ius accreſcendi, vt infra dicetur, in pupillari autem eſt ſecus, quia illa, adita hereditate procedit, & ob id ceſſat ratio inductiua iuris accreſcendi, vt per Doct. in preallegatis locis.

3 Quo † ad ſecundum, dicimus vulgarem ſubſtitutionem in omnib' feudalibus ex diſpoſitione legis procedere, quia aut volumus dicere teſtatricem voluiſſe diſtinguere duo ſua patrimonia, feudale ſcilicet, & allodiale, pro vt feciſſe videtur, & in quolibet voluit facere diſpoſitionem vniuerſalem, vt in teſtamento apparet, & tunc cùm in feudalibus datus ſit heres ſubſtitutus in certa re, ne in eo patrimonio videatur inteſtata in parte decedere, & in parte teſtata, dicitur iure accreſcendi in tota hæreditate feudali facta ſubſtitutio, ad notata in l. 1. §. ex fundo ff. de hered. inſt. quæ diſpoſitio, ſicuti habet locum in prima inſtitutione, & primo gradu, ita quoque, & in ſecundo nempè in vulgari ſubſtitutione, pro vt eſt caſus noſter, cum militet eadem ratio, ita in vulgari ſubſtitutione, et ſimilibus tradit Angelus, et poſt eum Imola in d. §. ſi ex fundo nu. 84. col. 5. ver. Item ſubdit hìc Angelus.

4 Et ſine † conſideremus hanc D. teſtatricem eſſe militem, quia feudataria, ex traditis per Afflict. in pręlud. feud. Pern. conſ. 14. num. 7. et de Gregor. de iud. cau. feud. quæſt. 18. in fine, quod tamē an ſit verum,

alibi

alibi in cauſa Muxhattæ, & in cauſa feu-
dorũ Sancti Philippi habuimus, & viden-
dus eſt Bolognettus conſ. 7. nu. 105. cum
ſeq. ſiuè non habemus intentum; & ideo
conſiderandum eſt, quòd ipſa duo patri-
monia habebat, feudalia ſcilicet, & allo-
dialia, & voluit ipſa diſtinguere, iuxta tex.
cum materia in l. ſi certarum ff. de teſtam.
mil. in feudalibus fecit vnum heredẽ vni-
uerſalem, in allodialibus alios, adhuc in
feudalibus in certis feudis. per vulgatem
vocauit hanc dominam, & loquendo in
5 militæ, quicquid † dixerit gloſ. in d. §. ſi
fundo, per tex. in l. 5. ff. de mil. teſtam.
communis opinio gloſarum, & Doctorum
eſt, quòd in dubio, niſi appareat de men-
te ipſius militis, nõ dicitur in reſiduo de-
cedere inteſtatus, ſed illa particularis in-
ſtitutio, & ſubſtitutio trahitur ad vniuer-
ſum patrimonium, militare tamen, ſeu
feudale, ita Imol. vbi ſupra, col. 1. nu 74.
& latius col. 5. num. 85. de qua licet ipſe
dubitet, & in puncto iuris dicat, col. 6. nu.
87. quòd contraria opinio ſit verior, tamẽ
col. 8. num. 89. dicit, non eſſe in practica
recedendum ab opinione communi, cùm
qua etiam tenet, teſtãdo de cõmuni, Cor-
neus in l. prima col. pen. & fin. C. de teſt.
milit. & ſequitur improbando Dec. Ca-
gnol. in l. ius noſtrum nu. 9. de reg. iuris
quinimo adhuc tenendo opinionẽ Salyc.
in l. 1. C. de teſtam. mil. quam refert Imol.
ibi col. 7. & 8. habemus intentum, quia
vult Salyc. quòd ſi miles in teſtando adhi-
buit ſollemnitates iuris communis, & tunc
procedit opinio gloſæ, & communis, ſin
autem, ſecus, & in caſu noſtro iam patet
teſtatricem teſtatam fuiſſe in ſcriptis, cùm
omnibus ſollemnitatibus iuris communis,
imò idem Imol. uol. 7. nu. 88. vult, quòd ſi
miles diuidit patrimonia, & facit particu-
lares inſtitutiones, tunc quò ad vnum pa-
trimonium ſine dubio procedit diſpoſitio
d. §. ex fundo, & facit ratio conſiderata à
Corneo in l. prima num. 4. & 5. C. de teſt.
milit. nam in militari in diuerſ. patrimo-
nijs ceſſat ratio iuris acreſcendi, ſecus in
vno patrimonio, quia ibi cadit coniunctio,
& ideo, niſi expreſſe prohibeatur, proce-
dit ius accreſcendi; cõcluditur ergo, quòd
Baroniſſa Scalettæ, tanquam vocata in
re certa per vulgarem in diſtributione pa-
trimonij militaris, & feudalis, vocetur in
totum tale patrimonium, & dicatur vni-
uerſaliter inſtituta, ſeu directò ſubſtituta,
vt tradit clarè Imol. dict. col. 5. num. 85.

Aduertatur tamẽ, quia in tali ſubſtitu-
tione cuã vocata eſt Donna Heliſabetta
Faraone in iure graui, quod li eſſet feudũ,
6 eſſemus † in caſu, quo duo fuerunt ſubſti-
tuti, & ſic in caſu l. quoties C. de hæred.
inſt. vt in ſolidum cenſeantur vocati, vt
determinat idem Imol. poſt Salyc. d. col.
5. num. 85. in princip. vel ſi ius graui eſt
paganicum, & tunc videtur miſta eſſe pa-
trimonia, & confuſa, ex traditis per eum-
dem Imol. num. 86. & conſequenter ad
idem tenderet, quod Baroniſſa Scalettæ
non cenſeatur vocata: verum in hoc pro
reſolutione difficultatis, & excluſione di-
ctæ Donnæ Heliſabettæ, dicimus, quòd
cùm ratione, & diſpoſitione particulari
in Regno, feuda ſint indiuiſibilia, & non
poſſint ad plures deuenire, quod, quò ad
feudalia in totum ſuccedat Donna Anto-
nina, tanquam maior, & primogenita, &
ſic dignior, & iſta videtur intentio teſta-
tricis, iuncta iuris noſtri Regni diſpoſitio-
ne, & poſſet poni exemplum, quando te-
ſtator plures filios inſtitueret hæredes vni
uerſales in feudalib', quia quò ad corpus
feudi ad vnum deueniret, licet quò ad æſti-
mationem, ſecus, & hoc, in caſu, quò poſ-
ſet diſponere, & ſi eſſemus in feudis pacti,
&c. talis inſtitutio regularetur ex modo,
quo poſſet, ſeruata iuris Regni diſpoſitio-
ne. Accedat in ſimili, quod dicunt Doct.
noſtri in ſucceſſione ab inteſtato, etiam
feudi hæreditarij, quia habet locum tunc
diſpoſitio iuris francorum, ne feudum di-
uidatur, ſicut ergo ſucceſſio vniuerſalis ab
inteſtato reſtringitur ad vnum tantum, ob
feudi indiuiduitatem, ita reſtringetur ex
teſtamento vniuerſalis illa diſpoſitio iuris,
7 ex d. §. ſi ex fundo, facit † etiã in ſimili di-
ſpoſitio tex. in l. 1. C. de ſecund. nupt. vbi
vxor non poteſt relinquere ſecundo viro
vltra tertiam, & ſic in hoc caſu, ſtante iu-
ris Prohibitione in perſonam ſecùndi viri,
eſt prohibitum ius accreſcendi, Dec. Ca-
gnol. & alij in d. l. ius noſtrum, Iaſ. in l. ſi
is, qui ff. de vulg. & pupill. ſic ergo in caſu
noſtro.
8 Nec † obſtat l. quoties C. de hæred. in
ſtit. quia illa procedit, vbi ambo hæredes
eſſent capaces, et ex hoc tollitur motiuum
de Grimaldis, quòd teſtamẽtum eſſet nul-
lum, nam eſſet contra tex. in cap. volen-
tes, quia ſi plures ſunt hæredes, ergo feu-
dum non remaneret integrum.

Nam reſpõſio eſt clariſſima, cùm, regu-
lata illa ſubſtitutione ad Donnam Antoni-
nam

niſſa nepotis,obtinens primum locum tē-
11 pore mortis, † quia cùm eſſe vitium non ſit viſibile, nec ex teſtamento appareat, non impedit remedium l. fin. C. de dict. Diui Adr. toll. quod concurrit cum remedio ſtatuti noſtri, vt dicunt noſtrates ibidem, Guglielmus de Benedict. vbi ſupra num. 70. Plot. vbi ſupra, & tradit D. de Campixano in allegationibus Sancti Marci ver. adquod reſpondetur, nam quòd iſta D. Marchioniſſa ſit filia Don Caroli filij præmortui, non conſtar, nec ex teſtamēto, nec aliter in proceſſu pro vt legitimè conſtare debet, & quæ ex aduerſo adducuntur ſunt ſcripturæ, & acta inter alias partes, quæ in hoc iudicio non faciunt fidem, nec præiudicant hæredi ſcriptæ in teſtamento.

12 Præterea, † ſi tenemus opinionem, quòd hic ſunt duo teſtamēta, vnum in feudalibus, & aliud in allodialibus, cùm in feudalibus ceſſet ratio præteritionis, non debent ſubuerti ex præteritione, arg. eorum quæ notant Doct. in l. 2. vbi Corneus & Decius C. de teſtam. milit. & quòd ſint duo teſtamenta, tradit Corneus in l. 1. in principio C. eod.

13 Hijs igitur † ſic ſtantibus, & præſuppoſito quòd ſimus in cauſa teſtati, inferuntur multa ad tollendas omnes difficultates, quia, ſiue feuda ſint in forma ſtricta, ſiue in forma larga, poſſeſſio debet continuari in heredem, ſtante noſtro capitulo Regni, et licèt Gregorius queſt. 18. de iudicijs cauſar. feudal. ponderando, et arguendo de dominio ad poſſeſſionem, voluerit contrarium, nihilominus eius opinio in Regno eſt reprobata, et ipſe met tenuit contrarium de conceſſ. feudi par. 4. queſt. 11. in fine, et ſecundum hanc opinionem fuit aliàs iudicatum in cauſa Frigintini; refert Boniornus ſuper cap. Regis Ferdinandi 43. idem reſtatur, & refert tenere omnes patres Regni, Ramondettus in allegationibus Sancti Marci in principio, dicens Pettum de Gregorio aberraſſe toto cælo, Ita quoque Alciat. conſ. 172. in cauſa Goliſani, & ita pro claro habitum eſt in cauſa Muxhatte, & in cauſa Maiarre, de quibus Bolognett. conſ. 7. nu. 59. et conſ. 5. num. 20. et 36. et latè dixi in cauſa feudorum Sancti Philippi vbi ita deciſum; et ita etiam teſtatur D. de Campixano in cauſa Sācti Marci in principio, vbi ita dicit eſſe receptū in M. C. et obtinuiſſe in feudo Iampileri, in ſucceſſione ab inteſtato, quod eſt fortius.

Non obſtat Capitulum Regni Imperatoris Caroli 118. primo quia loquitur in ſucceſſione ab inteſtato, et nulla exiſtente diſpoſitione vltimi, nam præſuppoſito, quòd capitulum Regis Ferdinandi loquatur etiam in feudo ſtrictę formę, et ſic prę ſuppoſita in capacitate hęredis, clarū eſt, quòd capitulum Caroli corrigeret tale capitulum ſi loqueretur in hętede ex teſtamento; et ideo intelligēdum eſt, vt loquitur, nec ex hoc redditur fruſtratoriū, quia ſatis eſt, quòd declaret, et decidat illam altam quęſtionem de nepote, et patruo. Rurſus decidit, non obſtante quòd patruus habuerit Inueſtituram, et realem poſſeſſionem in vita patris, et ſecundū iſtos terminos regulantur rationes ſcriptę in capitulo, et hoc dicēdum eſt, ne ſequatur correctio aliorum capitulorū. Ex quibus patet reſpōſio ad traddita in l 2. ff. de leg. 1. quia vbi non militaret correctio alterius ſtatuti, procederet argumentum de prohibitione inter viuos ad vltimam voluntatem, et ita loquuntur Docto. in Auten. præterea, C. vnde vit, et vxor; in caſu autem noſtro vitanda eſt legum correctio, quatenus eſſe poſſibile, per vulgares deciſiones.

Prętetea capitula Regni loquuntur in ſucceſſione aui, et vbi eſt lis inter filium ſecundogenitum, et nepotem ex primo, nos ſumus in ſucceſſione auiæ, vt dicemus latius infra, et inter filiam ſecundogenitā, et nepotem, et licèt per capitulum 204. idem ſtatuatur in filiabus fęminis, tamen nihil dicitur de continuanda poſſeſſione, ſed tantùm diſponitur circa ſucceſſionem, per verbum, videlicet, et ſic reſtrictiuè, in cęteris ſtatur capitulo Regis Ferdinandi.

Rurſus, et dato, quòd hoc nō procederet, loquitur, retentis eiſdem terminis, ſcilicet in ſucceſſione aui, nos ſumus in ſucceſſione auię, in qua eſt diuerſa ratio, et per conſequens iuris diſpoſitio, vt latiſſimè in hac eadem cauſa conſuluit Bolognetti conſ. 8. et 9 et decemus latè in ſecundo capite principali, dum diſputamus cauſam in ſucceſſione ab inteſtato.

Pretetea cōſiderandum eſt, quòd difficultas eſſet, quando pręſupponeremus, feuda, de quibus agitur, eſſe pacti, et prouidentię, in illis etiam loquuntur capitula Regni, vel indiſtinctè, nō data diſpoſitione teſtamenti. Videndum eſt primo ergo de formis feudorum, de quibus agitur.

Secundo videndum eſt quid etiam dicendum

cendum ſit data ſucceſſione ab inteſtato,
& præſuppoſita forma feudorum ſtricta.

Quò adprimum incipiendo à feudis Ca
ſtellucij, & Granerij, præſupponitur in fa-
cto, quòd illorum primus acquiſitor fuerit
Nicolaus ſpeciali titulo emptionis ab illo
Salimbenio de Marchiſio, & ſimiliter quò
ad feudum Cepollæ Sancti Marici, & Celſi
item ius grani.

Nicolaus primus acquiſitor fecit dona-
tionem Caſtellucij, & Granerij filio Petro,
& ex inde fuit ſupplicatũ Regi, vt elarga-
retur forma, & potuit id fieri, etiam à Ni-
14 colao ſolo, † quia primus acquiſitor, ſe-
cundum indubitatam opinionem, nõ liga
tur forma, tradunt omnes in capitulo vo-
lentes: fuit ergo forma ampliata pro ſe, &
heredibus quibuſcunque, & qualitercunq;
& iſtud de primo acquiſitore etiam proce-
dit in alijs feudis, de quibus ſupra, quia
quantumcumq; ipſe acquiſiuerit cum clau
ſula iurisfrancorum, tamen, vt dixi, potuit
diſponere.

Diſpoſuit ergo Nicolaus inſtituẽdo Pe-
trum filium, & faciendo diuerſas ſubſtitu-
tiones, vt in teſtamẽto videre eſt, demum
fecit capitulum his verbis, quòd caſu, quo
filij, & nepotes, deſcendentes legitimè per
lineã maſculinam decederẽt, taliter, quòd
nullus maſculus exiſteret, & bona hæredi-
taria peruenirent ad filias, & eorũ liberos,
quòd tales debeant accipere nomen, &
arma ſub pena quòd in caſu contrauentio
nis hæreditas deueniat ad propinquiores
cum ſimili onere, & ſubdit, quo caſu poſ-
ſent ſuccedere filij dictarũ filiarũ ſuarum,
nõ ſeruata ætatis prærogatiua, imò ſecun-
di, tertij, & alij poſſint ſuccedere, prout
eorum parentes diſpoſuerint.

Euenit caſus, quòd, ob defectũ omnium
maſculorum ex directa linea Nicolai, & fi-
liorum ſucceſſit D. Catherina vltima Ba-
roniſſa, & ſucceditrix, & diſpoſuit eo mo-
do, quo apparet per eius teſtamentũ, ergo
eius diſpoſitio attendenda eſt.

15 Verũ † difficultas eſt, vt ex aduerſo præ
tenditur, quòd illa verba referantur ad im
mediata, nempe ad caſum, quo ob contra
uentionẽ bona deuenerint ad propinquio
rem, qui caſus non ſucceſſit, ſed hic intel-
lectus eſt abſurdus ex pluribꝰ, primo, quia
teſtator præſupponit diſpoſitionẽ paren-
tum, quæ diſpoſitio non videtur poſſe ad-
aptari poſt contrauentionem, quia tunc
præſupponeretur, quòd eſſent mortui, non
enim poteſt venire caſus, quò deberent ca
pere nomen, & arma, niſi in caſu delatæ
hæreditatis, & ſic mortuis parẽtibus, quo-
modo poteſt attendi diſpoſitio?

Sed ad tollendas difficultates ſtringitur
argumentum, quia in caſu cõtrauentionis,
vult, quòd ſuccedat propinquior, & iſtud
verbum ponitur ad differentiam filiarum,
& filiorum earum, ſi ergo iſte caſus euene-
rit, quomodo poteſt dici, quòd poſſit oriri
caſus, quod filij dictarum filiarum ſuarum
ſuccedant, ipſi enim eſſent excluſi, dato
caſu ſucceſſionis propinquioris, & ſic eſt
neceſſe, quod iſta diſpoſitio referatur ad
principalem diſpoſitionem, tanto magis,
quia dicit, quòd filij dictarum filiarum, &
ſic demonſtratiuè ad caſum ſupra poſitum
Bart. in l. talis ſcriptura §. fin. verſ. quæro
ergo, ff. de leg. 1. Decius conſ. 277. col. 1. &
377. col. 3. in princ. verſ. nec obſtat.

Præterea diſpoſitio debet referri ad prin
cipale, & nõ ad penam, nam pena eſt, con-
trauentio, Paris conſ. 19. nu. 23. 56. & ſeq.
lib. 2. eſt tex. in l. nam qui liquide, §. fin. &
ibi Bart. in fine, ff. de optio. legat. Alex. in
l. ſi idem, §. fin. ff de iuriſd. om. iud. Iaſ. in l.
talis ſcriptura col. fin. verſ. 7. intellige.

Præteria in principio principalis diſpo-
ſitionis dicitur, in caſu, quod abſit, inde
ſubditur, quo caſu, & ſic, verba illa debent
eſſe repetitiua illius caſus in principio, &
principaliter conſiderati.

16 Rurſus † relatio debet fieri ad omnia, ſi
ſubeſt eadem ratio cap. 2. requiris, vbi oẽs
de appell. & in d. l. talis ſcriptura, ratio au-
tem fuit, non contrauentio, quia illa facit
priuationem, ſed quòd attendatur diſpo-
ſitio parentum, fuit, quia in eo caſu voluit
confidere de filiabus fæminis, poſt quam
non aderat linea maſculina, quia vndequa-
que non erant de agnatione; ſiue ergo ſuc-
ceſſerit caſus propinquioris, ſiue nõ, eadẽ
eſt ratio, quia omnes, et in omni caſu agi-
mus de deſcendentibus ex fæminis, et for-
te fuit ratio, vt filij filiarũ eſſent ſub obſe-
quio matruum, et quilibet ſtudere eſſe ei
charus.

Nõ obſtat quod in capitulo prædicto di
catur, quòd hæreditas perueniat, &c. quia
teſtator intellexit de omnibus bonis allo-
dialibus, & feudalibus, vt apparet ex plu-
ribus capitulis antecedẽtibus eiuſdem te-
ſtamenti; tanto magis quia præcisè in feu-
dis voluit ſeruare prærogatiuam ætatis, &
ſexus.

17 Præterea † feuda iſta omnino ſunt ſub
qualitate hereditaria, ſic citra ius heredis
capi

capi non poſſunt, Pernus conſ. 7. D. Ioan-
Aloyſius in cap. volentes, col. 10 verſ. non
obſtat ſecundum argumentum, Socc. Iun.
conſ. 14. lib. 2. Pariſ. conſ. 23. nu. 167. vol.
1. Afflict. in cap 1. An agnatus, & quicquid
ſit in alijs, in primo acquiſitore eſt clarum
quia ipſe poteſt diſponere, & quò ad eum
feuda ſunt abſolutè hæreditaria, & alie-
nabilia.

Non obſtat quod ſi iſto modo fieret re-
latio, ſequeretur correctio, & repugnan-
tia, quia in deſcendentibus ex filiabus fæ-
minis iam teſtator mãdauerat quod ſerua
retur ordo datus.

Sed aduertendum eſt, quòd reſpectu fi-
liarum feminarum teſtatoris in primo gra
du, in caſu defectus maſculorum, intelligi-
tur diſpoſitio præcedens, & iſte non eſt ca
ſus noſter, in capitulo autẽ de quo agimus,
loquitur de filiabus fæminis filiorũ maſcu
lorum, nepotum, & pronepotum, nam in
defectu omnium maſculorum, dicit teſta-
tor, quo caſu bona deuenirent ad filias, &
earum liberos, & tunc, cùm agatur de fæ-
minis filiabus, non proprijs teſtatoris, vo-
luit, quòd tales filiæ, & deſcendentes ca-
piant nomen, & arma, & ſeruetur alia diſ-
poſitio, de qua ſupra, & ſic nulla eſt con-
trouerſia, nec repugnantia; & dum dicit
teſtator in illis verbis, quo caſu poſſint ſuc
cedere filij dictarum filiarum ſuarum, illud
verbum, ſuarum, non refertur ad teſtato-
rem, ſed ſuarum, ſcilicet filias illorũ filio-
rum, nepotum, & pronepotum, & iſta in-
terpretatio facienda eſt ad tollendas repu
gnantias.

Rurſus in capitulo principali diſpoſitio
nis expreſsè teſtator voluit, quòd illa con
ditio, quòd maſculus præferatur fæminis
nõ tranſeat vltra deſcẽdentes ex filijs ma-
ſculis, faciendo certas differentias, vt in
capitulo, & re vera in maſculis teſtatoris,
& linea maſculina eiuſdem filiarum ſuarũ,
videtur quòd teſtator voluerit diſponere
illo modo, vbi verò omnes filij maſculi de
ficerent, tam maſculorum, quàm fæmina-
rum teſtatoris, & bona peruenirẽt ad filias
filiorum, tunc non videtur, teſtatorem cu-
raſſe de tot, & tantis, ſed, vt dictum eſt vo-
luit confidere de illis filiabus, & vnica ra-
tione, ſiue interim eſſet contrauentio, ſiue
non, vt dictum eſt ſupra.

Et quicquid ſit non eſt abſonum, quòd
in hoc vltimo capitulo voluit teſtator ſe
corrigere, cùm appareat vnum capitulum
18 venire ad derogationem alterius, † & cùm
appareat clara intẽtio teſtatoris, ſtandum
eſt vltimæ diſpoſitioni, ad notata in l. nam
ad ea, ff. de condit. & demo. & in l. pacta
nouiſſima, C. de pactis.

Præſuppoſito igitur quòd Nicolaus, pri
mus acquiſitor voluerit eo modo diſpone
re, vt dictum eſt.

Videndum eſt quoque an potuerit. Et
quò ad feuda hæreditaria eſt indubitatum
in Regno.

Quò ad feuda Caſtellucij, & Granerij, vt
dictũ eſt ſupra ex vltima ampliatione, erãt
in forma larga, cum poteſtate faciendi ad
libitum, nec iſtud eſt dubitãdum in primo
acquiſitore, Pernus conſ. 7. quem mordet
D. Io. Aloyſius in cap. volentes, in primo
effectu in examine clauſulæ iurisfrancorũ.
19 Et cùm † Rex de nouo conceſſerit dan
do nouam formam, dicitur facere feudum
nouum, Andr. & Afflict. in cap. 1. de vaſſ.
decr. ætat. nu. 21. & quòd voluit Rex, ap-
paret clarè, tanto magis, quia aliter non
eſſet ampliatio, et licèt in ea cõfirmet pri-
mam venditionem, in qua eſt clauſula iuris
francorum, tamen confirmat addendo, et
20 mutando, imo † quia confirmat addendo
de nouo dicitur dare, Iaſ. et alij in l. ius au-
tem ciuile, ff. de inſt. et iure. Patet etiam ex
rationibus, de quibus in prohem. nec poſ-
ſunt adaptari, niſi in caſu omnimodæ am-
21 pliationis, nam † clauſula iurisfrancorum
reſtringit, et limitat, vt citius veniat ad fi-
ſcum, Pernus conſ. 7. nu. 11. Greg. de con-
ceſſ. feudi 3. par. principali quæſt. 5. verſ. 1.
22 caſu, † ſtante ergo cõſenſu Nicolai, primi
acquiſitoris, nõ eſt dubium, quòd Rex po
tuit mutare formam, Petr. in 4. notab. col.
12. verſ. quinimo, Greg. vbi ſupra 5. quæſt.
3. par. verſ. 2. caſu, Bongior. in alleg. ſuper
forma Comitatus Goliſani, prope mediũ,
et hic nõ eſt neceſſe intrare ad ampliatio-
nem factam, et ſi fuit ſubreptitia, nec ne,
quia, etiam ea nõ obſtante, potuit primus
acquiſitor diſponere, etiam ſi feudum ſit
cum clauſula iuris francorum.

Ita omnes in capitulo volẽtes, vbi Can-
necius et eſt, vt dictũ fuit ſupra, in Regno
indubitata opinio.

Difficultas tamen conſiſtit, quia Nico-
laus primus acquiſitor poſt venditionem,
et confirmationem, donauerat Petro filio
propter nuptias, et ſic non videtur quòd
potuit nec ampliando, nec aliter deroga-
re, et diſponere, et in ſuo teſtamẽto etiam
23 nõ potuit quicquã facere, † quia perfectæ
donationi nihil potuit addi, nec diminui,

eiuſq; donatio fuit cōfirmata authoritate ſua, tanquam Viceregis, quod potuit, arg. notati. in l. ſi conſul ff. de adoptio.

24 Et quod † Vicerex poſſit preſtare aſſenſum, Capic. deciſ. 156. nu. 10. & ſeq. nec in ampliatione, conceſſa per Regem Alfonſum, aliqua eſt faciēda difficultas, cū nihil 25 fuerit expreſſum de hoc, † & ſic cenſetur ſubreptitia gratia, ad tradita in cap. ſuper literis, de reſcript. & fortius voluit. Afflict. in conſtit. vt de ſucceſſionibus col. fin. & Loffred. cōſ. 47. col. 1. maximè quia in priuilegio adeſt clauſula, iuribus alterius, &c.

26 Non obſtat † quòd Petrus donatarius acceptauerat hoc priuilegiū gratia ampliationis cōceſſæ patri, quia poteſt dici, quòd non potuerat præiudicare ſucceſſoribus, & agnatis, cum in ſui perſonā hoc feudū dicatur paternum, & antiquum, Pernus in 4. notab. de Gregor. de conceſſ. feudi 5. q. 4. par. principalis, quòd autem ſit feudum antiquum, patet ex traditis per Iſer. in cap. 1. de vaſſall. decrep. ętatis, ſemel enim fecit tranſitum ad Saluum, cap. 1. de eo qui finem agnat. fec. cap. 1. §. etſi libellus, & ibi Iſern. de alien. feudi pat.

Tanto magis quia Nicolaus diſpoſuit de bonis ſuis, & non videtur diſpoſuiſſe de feudis, quę donauerat filio. Hęc ſunt quę ex aduerſo deducta ſunt, & poſſent conſiderari contra D. Antoninam.

Sed meo iudicio facilis reſolutionis ſūt, quia, prę ſuppoſito quòd Nicolaus erat primus acquiſitor, & potuerit diſponere, ſequitur, quòd potuit in quemcumque, & quomodocumque alienare; alienatio ergo in filium fuit in forma larga, dando ei poteſtatem alienandi, &c. in perſonam ergo Petri feudum erat alienabile, et ſine agnatus, et ipſe Petrus eſt primus acquiſitor, ergo ipſe exinde potuit cōſentire, acceptando ampliationem, vt contraria procedant in feudo antiquo, de quo ſucceſſor nō poſſit diſponere, ſed in feudo ſucceſſit ex diſpoſitione primę formæ ſtrictę.

Pręterea donatio fuit facta, reſeruato conſenſu Regio, et ſic conditionaliter, et licet ipſe vti Vicerex pręſtiterit aſſenſum, tamen nō eſt dicēdum, quòd ex hoc non ſit conditionalis

Ex hoc etiā infertur, quòd ipſe potuit, et voluit de feudo diſponere in teſtamento cum conſenſu Petri, qui nunquā recla-
27 mauit, † et donans poteſt apponere in re donata vincula, & cōditiones, ſi illum donatarium hæredem inſtituat, et heres cōſentiat, et nō poteſt contrauenire, ita Corneus conſ. 87. nu. 11. & 12. lib. 2. Curt. Iun. conſ. 54. nu. 12. Menoch. conſ. 196. nu. 13. vol. 2. quę tanto magis clara apparent, cum in ampliatione facta in perſonam Petri, idem Petrus dicit ſuccedere ex forma priuilegij, & nulla fit mentio de donatione, ſibi facta, imò in inueſtitura, ſeu priuilegio dicit, ſe ſuccedere vti filium, & heredem Nicolai.

Et quatenus non valeret diſpoſitio Nicolai, ſtante donatione, ſibi facta in larga forma, in eo iure hereditario ſucceſſit vltima Donna Catherina; nec obſtat quod in eo ſucceſſit Io. Mattheus, qui certam fecit diſpoſitionem, nam Io. Mattheus, inſtituto Petro filio, vinculauit in maſculis, & expreſſè excluſit fęminas; ex Petro nemo fuit filius, et ideo ſucceſſit Nicolaus, alter filius Io. Matthei, in quo caſu etiam cenſetur excluſiſſe fœminas illis verbis, prout eſt dictum de filijs Petri.

Sed quicquid ſit, hæc diſpoſitio fuit facta, ſuccedente maſculo ex Nicolao, & Petro, et quia ex Nicolao ſucceſſit Catherina Speciali, alia fęmina, iſte caſus eſt omiſſus, et in hoc nō cenſetur facta aliqua diſpoſitio, et ſic remanſit feudū in ſua forma, et dato quòd Ioan. Mattheus fecerit alias diſpoſitones, vocādo Conſtantinam Campiſo, filiam teſtatoris, tamen ipſa eſt vocata in defectu filiorum indiſtinctè Nicolai, et Petri, et quicquid ſit, cum cliens mea, et Marchionilla ex eadem Donna Catherina veniat, non poteſt allegari ius tertij.

Sequitur ergo ex præmiſſis, quocunque voluet ſe pars, hoc feudum Caſtellucij in perſonam D. Catherinę erat in forma larga, et de eo ipſa potuit diſponere.

28 Quo verò † ad feudū Graneriorū illud eſt ſub clauſula, pro heredibus de ſuo corpore, et ſic in forma miſta, et admiſſa opinione communi, et indubitata in Regno, quòd ſit forma ſtricta, licet cum qualitate hæreditaria, tamen, licet non poſſit extra deſcendentes diſponere, potuit tamē poſtergare, et diſponere in quem voluit D. Catherina de ſuis deſcendentibus, Pernus conſ. 4. et cōſ. 13. Omnes in cap. volentes, de Gregor. de conceſſ. feud. 2. par. in 10. q. & in 10. q. 5. par. licet Doct. exteri diſponent, præſuppoſitis terminis feudalibus de iure communi, ſecundum quos vaſſallus non poteſt diſponere, et forma, pro hæredibus, reſtringitur ad hæredes ſanguinis, quod

quod in Regno noſtro non eſt, ſtante cap.
volentes, & ſic D. Catherina, vel vti domi
ne feudi, vel ſtante poteſtate conceſſa in
teſtamento Nicolai, potuit facere diſpo-
ſitionem, quam fecit.
29 Quò verò ad † feuda Sancti Marci, la
Cipolla, & alia, quæ ſunt cũ clauſula iuris
francorum, dato quòd non poſſit fieri po-
ſtergatio, Gregor. in 2. part. principali q. 8.
Frecc. de ſubfeudis q. 1. tamen cum Nico-
laus fuerit primus acquiſitor, potuit etiam
in hijs feudis diſponere, vt dictũ eſt ſupra,
& dato quod Donna Catherina nõ diſpo-
nat tanquam prima acquiſitrix, tamen
eligit, & diſponit ex poteſtate ſibi cõceſſa
à Nicolao primo acquiſitore, per tex. in l.
vnum ex familia, §. 1. & ibi Bart. & Doct.
ff. de leg. 2.
Quò ad feudum montis Dimitis, & feu-
dum Didini, illud apparet conceſſum per
Regem Martinum Corrado Lancea pro
eo, & hæredibus, de ſuo corpore, Corra-
dus fecit donationem Petro filio pro ſe, &
hæredibus de corpore, &c. & in defectu
maſculorum, quòd veniat ad fœminas Pe-
trus inſtituit Cęſaream filiam, & ſub certis
alijs diſpoſitionibus, & ſic huc vſq; eſt for-
ma miſta ſine clauſula iuris francorum.
Et aduerſo præſentatur quędam proui-
ſio cõfirmatoria in perſonam Vaſſalli viri
Cæſareæ per Gubernatorẽ cammeræ, ſed
cum in eadicatur, iuſta formã priuilegij,
& conſtat de primo priuilegio, ſecundum
illud eſt dicẽdum eſſe feudum, quia, appa-
rente vera forma, ſtandum eſt illi, & indu-
bitata eſt opinio, & cõſequenter ſuccedit
quod Catherina potuit poſtergare, & diſ-
ponere.
Feudum Caſſibilis fuit conceſſum Iaco-
bo de Arizo in anno 1399. in quo fit mẽtio
de alio, pro eo, & hæredibus de corpore.
Et ſic eſſet in forma, miſta & potuit fieri
poſtergatio, vt ſupra.
Ex hijs ergo ſequitur abſolutum ſecun-
dum caput principale de formis feudorũ,
& quòd Domina Catherina poterat diſpo
nere de hijs feudis, tãquam in forma lar-
ga, vel tali, quæ non repugnet diſpoſitioni
factæ.
Quantum attinet ad aliud caput princi-
pale, nempe ad cauſam inteſtati illius cõ-
dam Dominę Catherinæ, concurrit Don-
na Antonina, Baroniſſa Scalettæ, filia ſua,
obtinens tempore mortis primum gradũ,
&, nullo ſuperexiſtente maſculo, concur-
rit etiam Donna Catherina Marchioniſſa
Militelli neptis ex filio primogenito, iam
defuncto tempore mortis auiæ; eſt ergo
prǫferenda Donna Antonina, quia filia; &
ſic proximor defunctę ex diſpoſitione ca-
pituli, ſi aliquem, & quia maior natu; præ-
rogatiua ſexus non adeſt, nec capilli, quo
fit, vt ſine dubio ipſa veniat præferenda.
30 Nec in hoc † attendenda eſt forma feu-
dorũ, quia ab inteſtato, qualiacumq; ſint,
attenditur ius francorum, ex diſpoſitione
tex. & ibi Doct. in cap ſi aliquem.
Difficultas ergo poteſt ſtare in duobus,
primo, an Marchioniſſa poſſit excludere
Donnam Antoninam per ſubintrationẽ;
in locum patris præmortui, qui ſi viuens
eſſet, excluderet Donnam Antoniam;
ſecũdo, an ex perſona propria circũſcrip-
tis capitulis nouiſſimis.
De ſecundo eſt parua difficultas, quia
conſiderando iſtas Dominas de per ſe, ex
omnibus prerogatiuis illa Domina Anto-
nina præfertur: in ſexus prerogatiua nulla
faciẽda eſt conſideratio, nec in prærroga-
31 tiua capilli, quia † illa non habet locum in
exiſtẽtibus in diuerſo gradu; de iure enim
communi non conſideratur hęc prerroga-
tiua, Andreas in cap. t. de nat. ſucc. feudi
num. 12. et ob id attendenda eſt diſpoſitio
conſtitutionum Regni, ſecundum quas ſo
rores, exiſtentes in capillo prǫferuntur
maritatis, et ob id cùm ſint correctorię iu
ris communis, debent intelligi de veris ſo
roribus, et exiſtentibus in eodem gradu, et
in Regno eſt indubitata opinio, Io. de An-
ſalano in cauſa feudi Formicæ, vbi refert,
ſe vidiſſe multas allegationes Patruum in
Regno, idem Pernus conſ. 12. et 13. et de
hoc habetur latiſſimè in conſ. Bologuett.
8. num. 12. et conſil. 9. num. 59. cum ſeq. et
quia ex aduerſo ſuper hac prerogatiua nõ
fit difficultas, ad alia procedamus. Alte-
ra eſt prerogatiua gradus, ſecũdum, quam,
nulli dubium, quòd prefertur Donna An-
tonina, quia in primo gradu, Domina Mar
chioniſſa in ſecundo, in lineæ aſcendenti
l. iuris conſultus §. 1. et 2. de gradibus, et
inſt. eod. §. 1. et 2. Quarta eſt prerogati-
ua ętatis, et ſimiliter quia Donna Anto-
nina maior natu.
32 Difficultas ergo conſiſtit in primo, † an
prǫferenda ſit per ſubintrationem, et in
hoc non ſolum oportet partem aduerſam
fundare, ſe intrare in locum patris, ſed
etiam, neceſſe eſt, quòd intret cum quali
tate, et ſexu, et in hoc verior, et crebrior
opinio eſt pro nobis, et fuit opinio Bart.

in l. prima §. quod ſi filius, ff. de coniug.
cum emancip. lib. & in l. 1. §. ſi ſit nepos,
ff. de coll. dotis. Doct. communiter in l.
venia C. de in ius vocand. Blaſcus in cap.
ſi aliquem in 1. par. 3. quæſt. principali,
Fimianu allegat. Militindini, Bolognett.
d. conſ. 8. n. 9. & conſ. 9. num. 47. cum ſeq.
imo nu. 49. refert quam plures loquentes
in nepote, & amita, vt non excludatur
amita; in nepte vero, & amita pene oẽs
concordate, dicit ipſe, & iſtam opinionẽ
approbatã cõſuetudinẽ inueterata in Re-
gno, & rurſus, quòd data adhuc ſubintra
tione, non ſtat in qualitate maſculinitatis,
nec in ſexu, idem Bolognett. conſ. 9. nu. 57.
quibus addo quam plures citatos à Tiraq.
in tract. de primogen. quæſt. 4. nu. 53. Af-
flict. poſt Petrum de Monte forte in cap.
1. nu. 20. de nat. ſucc. feudi, vbi dicit, quod
Neapoli recuſauit ſuſcipere patrocinium
pro nepte, quia in capite ſuo nunquam
potuit habere locum hæc opinio, quem, &
alios quam plures, & pulcherrimis rationi
bus firmans hanc opinionem, refert, &
ſequitur Regens de Ramondetris in alle-
gationibus Sancti Marci, ver. & ſi adhuc
ceſſarent præmiſſa.

33 Et maxime † quicquid ſit de iure com-
muni feudorum, ſtante diſpoſitione capi-
tuli, Si aliquem, quod vocat proximiorẽ
de iunctio, res eſt ſine difficultate, quòd nõ
admittatur ſubintratio, Andreas in cap. 1.
de grad. ſucc. in feud. cum infinitis alijs,
qua congerit Ramõdettus, ver. & ſic ſpe-
ctabiles domini, vbi inquiſite in ver præ-
terea, vult, quod ſiue agamus de ſucceſſio-
ne aui, ſiue patrui, ſiue aliter, non datur
ſubintratio, cùm ex forma d. capituli ſuc-
cedat non proximior ſimpliciter, ſed qui
reperitur proximior tempore mortis, al-
legat Par. conſ. 37. nu. 4. & 64. cum ſe-
quen. vol. 2. & ex noſtratibus allegat Sac-
curaſam ſuper cap. Voſentes, Perno conſ.
11. 10. Aloyſ. in apoſtill. ad capitulum Si
aliquem, pro ſorore contra nepotem, & di
cit eſſe communem opinionem in Regno
D. Gregor. in tract. conceſſ. feudi 4. part.
quæſt. 10. verſ. eamdem illationem intelli-
go, & quam plures alios, dicentes, ita in
M. C. fuiſſe iudicatum. Rurſus refert, ita
fuiſſe iudicatum temporibus ſuis in cauſa
feudi Careni, contra Fidericum Campixa-
num pro Rugerio Ruffino.

Et in eadem opinione ego allego eum
dem Capixanum in eiſdem allegationi-
bus primis, prope finem, vbi concludit, in
Regno non dari ſubintrationem, ſtante di
ſpoſitione capitul. Si aliquẽ, & dato quòd
daretur, tamen non cum qualitate maſcu-
linitatis, & in ſecundis allegationibus in
principio.

34 Prædictis † non obſtat diſpoſitio Capi-
tuli nouiſſimi, dum deciditur, neptem
præferri amitæ, quia debet intelligi in ter
minis, in quibus loquitur, nempe vbi ſu-
mus in feudo paterno, & vbi agitur de ſuc
ceſſione aui, ſecus in caſu noſtro cùm aga
mus de ſucceſſione auiæ, & de feudo ma-
terno, & iſta quæſtio in ſpecie examinatur
per Bolognett. d. conſ. 9. nu. 9. cum ſeq.
multis rationibus & à nu. 76. vſque ad fi-
nem oſtendit, hæc capitula eſſe correcto-
ria iuris communis, & debere reſtringi ad
terminos, de quibus exprimitur in capitu-
lo, & quòd caſus noſter, veluti omiſſus,
remaneat in diſpoſitione iuris commu-
nis; allegat etiam quam plures autho-
ritates.

Sed magis ad rem eſt pulchra deciſio
Cornei in l. illam C. de collat. col. 1. & 2.
vbi poſt Bald. ibi, & in l. Quicumque C. de
ſeru. fugit. vult, ceſſare ſtatutum, vbi ceſ-
ſant verba, nec trahenda eſt deciſio ad ſi
35 miles caſus, † & ob id excludens aliquem
propter patruum, non cenſetur excluſio
facta propter materteram, & dicit, habuiſ-
ſe in facto proprio, & conſ. 82. lib. 4. refert.
Capr. Socc. Aret. & alios Peruſinos ſe ſub
ſcripſiſſe, & fuiſſe iudicatum in cauſa ar-
dua, idem Bald. in l. diſtorna, ff. de leg.
vbi propriè vult, conſuetudinem ſcriptam
loquentem de prelatione primogeniti in
bonis patris, non habere locum in bonis
matris, quia talis prælatio eſt contra ius
commune, & licet ſubdat, niſi fortè in ſuc-
ceſſione feudi, quia eſt præterius commu-
ne, tamen loquitur Bald. in caſu, quo ſuc
ceſſio feudi non ſit cognita; nec prouiſa de
iure feudi, quod non eſt in caſu noſtro,
cùm ſit prouiſum de iure Regni, & ſic præ
ſuppoſita correctione, non eſt dubitan-
36 dum; idem Cornèus conſ. 190. vol. 2. † vbi
ſtatutum excludens fœminas à ſucceſſione
patris, non cenſetur excludere à ſucceſſio
ne matris, quos & alios refert Bulognett.
d. conſ. 9. nu. 90. & ſequen.

Nec in caſu noſtro poteſt conſiderari
ratio identitatis, quãdoquidem ſi eſſemus
in nepote, & amita, forte poſſet conſide-
rari ratio conſeruandæ agnationis, ſed nos
ſumus in amita, & nepte, nec poteſt con-
ſiderari ratio in abſtracto, quia ſumus in
feudo

Digitized by Google

ſeudo fœmineo, & materno, & non in paterno.

Per quam rationem apertè dicimus capitulum Caroli 118. loqui in ſucceſſione aui, & in feudo paterno, & ſimiliter capitulum 204. quia ita verba ſonant, & in caſu, quo ceſſat ratio conſeruandæ agnationis, non poteſt allegari ratio aliqua, niſi, quòd ita viſum fuit imperatori ſtatuere in eo caſu; & ideo verba clara non ſunt trahenda in conſequentiam, præſertim ad correctionem.

Ex quibus, & alijs latiſſimè Bolognettus concludit in fauorem Donnæ Catherinæ quod conſilium edidit in vita Donnę Catherinæ; & ideo conſuluit ipſe, vt poſſit in teſtamento relinquere, vel inter viuos, vt ipſe in fine.

Illis ergo, ſic in meritis, (ſiuè ſimus in caſu teſtati, ſiue inteſtati.) præſuppoſitis, intrandum nō eſt ad merita poſſeſſorij, cùm apparet clariſſimè de meritis, & hinc inde ex voluntate vtriuſq; ingreſſum eſt ad merita, Brunus conſ. 19. in feudalibus.

37 Et in hoc † iudicio admittitur exceptio notoria proprietatis, Menochius in tract. adipiſc. poſſ. remed. 1. num. 672. nec ſufficit proteſtatio in contrarium, Aretin. in §. nihil commune col. 7. Felyn. in cap. Inter monaſterium, num. 23. de re iud. Crauet. conſ. 248. num. 4. & conſ. 299. & dixi aliàs latè in cauſa Veriæ.

38 Præterea † ſi iſta Baroniſſa Scaletteæ eſt hæres, vel ex teſtamento, vel ab inteſtato, ergo in eam eſt traſlata poſſeſſio ciuilis, & naturalis corpore colonorum, & coloni teſtatoris ſunt coloni hæredis, nec aliquid datur medium, & ideo competit remedium recuperandæ, omnes Doct. ſuper capit. Regis Ferdinandi 43. nec ex hoc, quòd datur remedium ſpolij, ceſſat interdictum adipiſcendæ, & retinēdæ, quia imo omnia concurrunt, vt teſtatur Ramundettus in d. conſ. Sancti Marci, & diximus in cauſa feudorum Sancti Philipp. & in cauſa Veriæ.

Et Plotus, & alij in contrarium, loquuntur in terminis ſtatuti, non continuantis poſſeſſionem, & ideo volunt procedere, niſi interim ab alio apprehendatur poſſeſſio, nec ad rem facit, quòd poſſeſſio facti nō annullatur à capitulo Regni, quia iſtud eſt vanum, & contra omnes communes concluſiones Regni, & eſt merum ſomniū nec in hoc caſu Baroniſſa ſuſpicata eſt poſſe repelli, nec debuit, quia ſtatim atque ſciuit mortem Donnæ Catherinæ, miſit pro capienda poſſeſſione, & procurationes per eam factæ fuerunt, tam iure ab inteſtato quam etiam ex teſtamento, & omni meliori modo, vt ex ſcripturis apparet.

Nec opus habuit expellere colonos, quia non animo acquirendi de nouo, ſed continuandi ſaltem ratione ciuilis ingreſſa eſt.

Accedente ergo ſequeſtro abiuit, & idcirco in ea poſſeſſione, in qua tunc erat, hodie manutenenda.

Et cum ſit iuſtior poſſeſſio poſſeſſione aduerſa, cum violenta, & clandeſtina, & de recenti ſit, procedunt deciſiones claræ, & vulgares Plot., Achill. Perſonalis, Mazolli, Socc. Iun. & aliorum, &c.

Tanto magis, quia ſi benè conſiderentur omnes actus poſſeſſionū ex aduerſo, † 39
ex illis nulla apparet quæſita poſſeſſio, nō data expulſione Colonorum omnium, vt neceſſe eſt, ex traditis communiter in l. peregrè §. quibus, ff. de acquir. poſſ. & Bero. in vulgata ſua deciſ. conſ. 47. & licèt in aliquibus actibus fiat mentio, quòd fuerunt iniuncti coloni ad recognoſcendum, tamen non ex hoc apparent expulſi; imò apparet de toto cōtrario, & quo ad actus, in quibus fit mentio de expulſione, apparet non fuiſſe omnes expulſos, nec loquutio indefinita in hoc reuelat, ex traditis per Bero. dict. cōſ. 47. Apparet igitur, quòd circumſcripta poſſeſſione corporali, iſta Antonina præferenda eſt, & ea etiam conſiderata, adhuc ius fouet ex præmiſſis.

Ex quibus omnibus indubitanter arbitror concludendam eſſe in fauorem iſtius Donnæ Catherinæ, ſeu ſuorū hæredum, vt ipſi admittantur, & præferantur in ſucceſſione feudorum, ſublato ſequeſtro, eiſq; tradatur poſſeſſio.

ANNOT. PETRI FILII.

QVod dicit dominus meus ſub n. 17 feuda ſcilicet ſub forma hæreditaria citra ius, & nomen hæredis capi non poſſe occaſionem præbet, vt compendiario repetamus, quæ dicatur feuda hæreditaria, quæque pacti, & prouidentiæ, nam, etſi ab omnibus tam in lecturis, conſilijs, & tractatibus, hoc ipſum fuerit latiſſime diſcuſſum & indagatum, attamen quò attinet ad applicationem, in Regno noſtro, ſtantibus peculiaribus diſpoſitionibus, & capitulis,

tum de ſucceſſione, tum de alienatione feudorum loquentibus; operam, & oleum nos perdidiſſe, haud cenſendum erit, ſi quæ dicta fuere lõgo verborum apparatu à doctiſſimis viris, breui hic comprahenderemus eloquio.

1 *Ad cognitionem, itaque, terminorum, neceſſariam profecto, vt appoſitè ſcire valeamus deciſiones, & auctoritates applicare, primò dicendum erit, feudum pacti, & prouidentiæ ſtare poſſe tanquam genus feudorum, & tanquam ſpeciem, quemadmodum adoptionem dupliciter ſumi dicimus, vt genus, quod comprehendit vtramque adoptionis ſpeciem, arrogationem ſcilicet, & adoptionem & vt ſpeciem, dum is adoptatur, qui in aliena poteſtate reperitur, differentem ab arrogatione, quæ fit, quando quis ſui iuris in alienam tranſit manum, Inſt. de adopt. §. adoptio. Feudum, itaque, pacti, & prouidentiæ genus dici poteſt, quia cum omne feudum dicatur prouenire ex pacto contrahentis, prouidentiaq; concedentis, vt ait Thom. de Marin. tit. de feud. pact. & prouid. n. 13. comprehendit propterea tum feudum hæreditarium, quod Neapolitani dicunt pacti, & prouidentiæ hæreditarium, & feudum pacti, & prouidentiæ non hære-*

2 *ditarium, † ita Camer. in cap. 1. an agnatus, &c. in prima quæſt. ex auctoritate Andreæ in cap. 1. col. 2. de alien. feud. pat. in cap. 1. qui ſucceſſ. teneant quandoquidem affirmant ipſi, niſi prohiberi quin qualitas hæreditaria concurrat cum qualitate ſanguinis, ſuper quo innixa eſt prouidentia legis, ita Camillus de Curte in diuer. feud. §. multoties par. 1. fol. 44. Fungitur vice ſpeciei feudum pacti, quando in eius inueſtitura nulla fit mentio de hæredibus, diſtinctum ab hæreditario, cuiuſmodi eſt, quando tenor illius inueſtituræ de hæredibus habet, quod Neapolitani hæreditarium, vel cum qualitate hæreditaria appellant.*

3 *Verba iſta ex pacto, & prouidentia, vocant magiſtralia, quaſi à magiſtris, & interpretibus adinuenta, quæ variam habuerunt intelligentiam, de qua per Thom. de Marin. vbi ſupra n. 17. aliqui namq; verbum illud, prouidentia, ad concedentem dominum referunt, verbum pacti, ad recipientem, & vaſſallum, quaſi quod feudum ex prouidentia domini, qui primo inueſtito & filijs prouidere voluerit, & ex pacto recipientis, qui ſibi, itidemq; & filijs proſpicere curauit, & feudum acquirere, prouenire dignoſcatur, ita Camer. in cap. Imperialem §. præterea ducatus lit. n. fol. 94. Franciſcus de Ponte deciſ. 11. 26. & ſeq.*

4 *Noſter Pernus in conſ. 7. relatus à Thoma de Marin. vbi ſupra n. 24. arbitratur, vt vbicunq; ex prouidentia principis datur certa, & determinata forma conceſſionibus feudorum, illa forma tamquam lex feudi ſeruari debeat, quæ prouidentia pacti dicitur, vnde feudum ex pacto, & prouidentia nuncupetur. Alios intellectus, quos refert Thomas de Marin. omittimus eos etenim hic referre, aut examinare haud expedit.*

5 *Hinc Frãc. de Ponte lect. 1. prælud. feud. n. 121. hanc differẽtiam feudorum tradidit, vt aliud feudum ex pacto, & prouidentia hæreditarium, aliud ex pacto, & prouidentia nõ hæreditariũ appellari valeat, cũ omnia feuda (vt ipſe, appoſitè arbitatur) ex pacto, & prouidentia reſpectu concedentis & recipientis dici poſſint, quædã hæreditaria tamen, quædam non hæreditaria, id ipſum ex noſtratibus Baptiſta Platamonius in cauſa Furnari dixerat, vt refert Cannet. in cap. volentes, §. conſequenter, n. 23. fol. 46. Quando vero, & quibus verbis feudum ex pacto non hæreditariũ concipiatur, poſuit Thom. de Marin. vbi ſupra n. 25.*

6 *Secundum itaq; Neapolitanos feudum ex pacto, & prouidentia illud dixeris, in cuius inueſtitura nulla fiat mentio de hæredibus, vt docet Franc. de Ponte in lect. 19. n. 12. hæreditariũ vero, quando in conceſſione de hæredibus habeatur, idem de Ponte in prælud. lect. 1. n. 113. & Camill. de Curte d. § multoties n. 48. quod, & verum aiunt ipſi, etiam ſi in formula verba, de tuo corpore legitimè deſcendentibus, vel clauſula iuris francorum addatur, idem de Curte, n. 52. quod tetigimus ſupra in alijs annot. quibus addi poteſt Mandell. conſ. 755. n. 11. & de Ponte lect. 20. n. 3. & ſeq. Hæc de feudo hæreditario ſentiunt Neapolitani.*

7 *Nos ſiculi (qualibet prouincia abundat in ſuo ſenſu) licèt feudum, conceſſum pro te, & hæredibus, dicamus hæreditarium, ex auctoritate Andreæ in cap. 1. §. hoc quoque, de ſucceſſ. feudi, & in cap. 1. an agnat', et aliorum, quos recenſet Schrader. de feud. par. 2. cap. 3. n. 19. & ſeq. Mandell. conſ. 755. n. 10; hancq; ſententiam omnes in Regno tenere teſtatur Cannet. in cap. volentes, §. conſe-*

8 *quenter fol. 45. n. 11. † attamen quia feudũ hæreditarium in duplici ſtare poſſe differentia, vt vnum dicatur omnino hæreditariũ alterum non omnino, ſed mixtum, tradit poſt alios Franc. de Ponte dicta deciſ. 11. nu. 32.*

9 *n.32. & ſeq. nos † propterea cum de feudo*
hæreditario verba facimus, de feudo omni-
no hęreditario, & tranſitorio ad omnes,
etiã extraneos hęredes intelligimus & pro
ut ſi dictum in inueſtitura fuiſſet, pro te, et
quibuſcũq; hæredibus quod abſolute ad quo
ſcunque vadit, Franc. de Ponte lect. 11.n.
170. appellat propriè hęreditarium Decian.
conſ. 117. n 25 lib. 3. Mandell. conſ. 405. n. 1.
2. id fieri apud nos ſtante diſpoſitione cap.
volẽtes, dicendum eſt, cuius vigore, vel eſt
10 *affirmandum, ſignificationem † verbi, hære-*
dis, fuiſſe extenſam ad omnes, & quoſcun-
que hæredes, quæ de iure feudorum tantum
ad hæredes ſanguinis videbatur reſtricta, vt
ait Gregorius de conceſſ feudi par. 4. quęſt.
15. vel, vt placet Cannet. in d. §. conſequen-
ter, remanente in ſuo ſtricto ſignificatu, ver
bo, ideo feudum dici tranſire in extraneos,
vigore cap. volentes, cum ex illius diſpoſitio-
11 *ne † domini conſenſus pręſtetur, quo acce-*
dente in alienatione feudi hæreditarij, quod
ſucceſſor nõ poteſt habere ſine qualitate hę
reditaria, is facto defuncti propterea non
valeat contrauenire; imo nec facto inuenta
rio feudum reuocare, inuentarij enim con-
12 *fectionẽ † non iuuare hæredem in feudo hæ*
reditario, eſſe in Regno receptum teſtatur
Cannet. quod & aſſerit Franc. de Ponte
conſ. 10. n. 43. & conſ. 33. n. 6. Pern. conſ. 2.
n 5. Bertrand. conſ. 303. vol. 6. de quo Nea-
politanorum, & aliorum recenſet opiniones
Roſental. de feud. cap. 9. concluſ. 72. Sed vtrũ
ſit, vel alterum, verius altero, oſtendere ſuf
ficit in Regno, feudum illud, hæreditarium
omnino, & abſolutè haberi, quod pro te, &
13 *hęredibus reperiatur cõceſſum; † quod illud*
in forma larga, & ad omnes etiam extra-
neos hæredes vniuerſales, vel particulares,
iuxta terminos iuris Romanorum, tranſi-
torium, ait Gregor. de conceſſ. feudi par.
6 quæſt. 2. n. 10. & cum Franciſcus de Pon-
14 *te † ad tres ſpecies redducat feuda, in deciſ.*
11. n 41. aliqua enim dicat omnino hęredi-
taria, quæ tranſeunt ad quoſcunque hære-
des: alia ex pacto, & prouidentia non hęre-
ditaria: aliqua hęreditaria, palam ſit, Sicu
los à Neapolitanis in hoc diſſentire, vt illi,
feudũ hęreditarium omnino affirment, cõ-
ceſſum pro te, & hæredibus, de quo habet
text. in cap. 1. de feud non hab. prop nat.
feud. iſti verò, idem hæreditarium non om
nino, ſed cum qualitate ſanguinis appellent
vt aditus nemini præſtetur ad illud, niſi hæ
15 *redi de ſanguine primi inueſtiti, † Franc de*
Ponte conſ. 52. n. 15. & ſeq. Mandell. conſ.
405. n. 4. quod nos in feudo forma mixtę ex-
poſtulamus, quale feudum, in cuius conceſ-
ſione, verbo, hęredibus, additur aliquod
adiunctum, quod latum illud verbum, hę-
redibus, reſtringat ad hęredes ſanguinis,
reputamus.
16 *Aduertendum eſt, tamen, diſtinctionem*
Franciſci de Ponte haud poſſe dici de feudo
proprio, cũ hęreditarium tranſitorium ad
omnes hęredes, habens clauſulã degeneran
tem à propria natura feudi, feudum propriè
non valeat, appellari Mandell. conſ. 541. n.
12. Dominus meus in conſ. 30. n. 12.
17 *Hãc eamdem diſtinctionem alij Doctores*
de feudo hęreditario abſolutè, & non abſolu
tè pręmittunt, vt primũ tranſire ad omnes
alterum verò tãtum ad deſcendentes primi
inueſtiti profiteantur, de quibus per Franc.
Becc. conſ. 88. nu. 8. & ſeq. Diſcenſus, itaq;
inter Neapolitanos, & Siculos, ex diſpoſi-
tione cap. volentes, prouenire ſatis comper-
tum eſt.
18 *Cęterum Neapolitani, vt ſupra annota-*
uimus in conſil. 6. ſemper feudum hęredita
rium, quotieſcunq; in inueſtitura reperia-
tur verbum, hęredibus, dicunt, nec in alte-
ram tranſire ſpeciem, ſi verbo, hæredibus,
addantur verba illa, de tuo corpore deſcen-
dentibus, vel clauſula iuris frãcorum affir-
mant, nos verò Siculi, ſi reperitur aliquod
adiunctum, quo reſtringi ſignificatio illius
verbi, hæredibus, videatur, non hęredita-
rium, & mixtũ appellamus, Petr. de Gregor.
par. 6. quęſt. 10. n. 19. & ſeq. de conceſſ feud.
& quęſt. 11. n. 4 plures cumulat Bonif. Ro-
ger. conſ. 2. vol. 2. nn. 17. & ſeq.
19 *Illud idem Frãc. de Ponte deciſ. 11. n. 36.*
& Camer. ex pacto, & prouidentia hęredi
tarium, & mixtum appellat, cum in eo non
poſſit ſuccedere quilibet hęres, ſed tantum
is, qui ſanguinem à primo acquiſitore
recognoſcat, in quo, etſi conueniamus in eo,
tamen, quod aiunt ipſi, neceſſarium nimi-
rum eſſe, quòd ſimul ſit ſucceſſor de ſangui
ne, & hæres vltimi morentis, ex Frecc. de
ſubfeud. lib 3. for. 3. in fine, non idem ſen-
timus, vt inferius dicemus.
20 *Inſuper Franc. de Ponte vnum, & idem*
feudum, quod nos vocamus mixtum, cũ feu
do hęreditario ex pacto tradit; Neapolita-
ni etenim preualere qualitatem hęredita-
riam qualitati ſanguinis faciunt, oppoſi-
tum tamen nos affirmamus, hinc quemad-
modum Camill. de Curte in d. §. multoties,
n. 55. fol. 49. dicit, feudum hęreditarium,
etiam ſi verbo, hęredibus, addantur illa
verba

Digitized by Google

*verba, de tuo corpore, &c. ea ratione, quia
quando duo concurrunt qualitates in vno
ſubiecto, debeat denominari illud à poten-
tiori, potentiorem dijudicans qualitatem
hæreditariam, ita Petrus noſter de Grego-
rio par.6.quaſt.11.n.6. & ſeq. eodem vtens
21 argumento l.quæritur, ff. ſtat. homin. † vt
Camillus, potentiorem qualitatem ſangui-
nis qualitate hæreditaria, putans, feudum
ex pacto, dicit, conſentit Blaſe. Lanc. in
cap. volentes, & Ioan. Aloyſ. de Sept. ſer-
uari in M. R. C. teſtatur, etſi nonnulli no-
ſtratum fuerint, qui feudum, vt Neapoli-
tani, hereditarium dixerint, quos recenſet
Intrigl. cent.1. de feud. quæſt. 49. per to-
22 tam, preſertim n.106.† ſed quòd nō ſit feu-
dum huiuſmodi hereditarium omnino, com
probauit Surd. conſ.427.n. 20. & ſeq. Bo-
lognett. in l. in quartam ff. ad leg. falcid. n.
315. nam negari non poteſt, illa verba, de
tuo corpore, &c. ad hæredes certos, & deſcen
dentes à primo inueſtito, non reſtringere
ſucceſſionem, Intrigliol. vbi ſupra n.38.&
ſeq. Ioſeph Cum. in cap. ſi aliquem, in præ-
lud. n.272. Boniſ Roger. conſ.2. n.17. vol.2.
23 Rurſus inferunt Neapolitani, ſuppoſito
feudo hereditario, quod nos mixtum, & ex
pacto appellamus, cum qualitate ſanguinis
concurrere debere qualitatem hereditariā,
ab vltimo moriente acquiſitam, vt tradidit
Franc de Ponte deciſ.11.n.38. Camill. de
Curt. vbi ſupra n.74.& de cōmuni teſtatur
Burſati conſ.2.n.43. & ſeq. cum in feudo
hereditario regulare ſit hoc, Frecc. de ſub
feud. lib.3. diff 10. Thom. de Marin de feud.
hæred n.34. Pern. in 2. notab. n.2. Cum. in
cap. ſi aliquem, verſ. defuncto n.3. & alij
relati ab Intrigliol. vbi ſupra nu.177. licet
alios ſub. n.178. contrarium tenentes refe-
rat, quòd nempe ſufficiat, quòd ſit heres
imediatè, vel mediatè primi inueſtiti, hæc
tamen controuerſia in Regno ſilet, quia cū
nos intelligamus de feudo omnino heredita-
rio vel abſolutè, & de tranſitorio ad quo
ſcunque heredes, quod tale conceſſum pro te
& hæredibus, affirmamus, patet proinde ca
pientē heredē vltimi morientis eſſe debere
iudicamus enim de eo, vt de quolibet allodio
per tex. in cap.1. de feud. non hab. prop. nat.
feud. Clar. in §. feudū, quaſt.31. n 8. Boniſ.
Roger conſ 2. vol.2 n 5. & ſeq. Ioſeph. Cum.
in cap ſi aliquem, verbo defuncto n.4 Frān.
de Ponte deciſ. 1.n.110. ſi verò loqueremur
de feudo forma mixta, quale dicimus illud,
quod conceſſum reperitur pro te, & heredi
bus de tuo corpore, tunc, quia recepimus in
Regno, feudum tale eſſe pacti, ſufficere eſſe
hæredem primi inueſtiti mediante perſona
ſuorum anteceſſorum pro certo habemus, de
quo Roſental. de feud. cap.2. concl. 33. n.45.
& cap.7. concluſ.20 n.8. plures allegat In-
trigliol. cent.1. quaſt. 49. n. 179. quod iux-
ta theoricam doctorum in ca.1. an agnatus,
intelligimus.
25 Nam, etſi fateamur, in feudo formę mix-
tę vtramque qualitatem ſanguinis ſcilicet
& hæreditatis deſiderari, ſecundum opinio
nem Iacob. de Beluis in cap.1. de eo qui ſibi
& hæred. quam communem dixit Ruin. cōſ.
16.n.6. vol.1. Iaſ. conſ.57. n.1. vol. 1. Clar.
in §. feudum in fine n.4 Pāciarol. conſ.104.
n.9. nihilominus huic opinioni ſatisfactum
iri putamus, ſi qui admitti ad feudum velit
is hæres ſit primi inueſtiti, ſi per eum non
26 ſteterit, † quin ſit hæres vltimi morientis,
multos allegat Boniſ. Roger. conſ. nu. 46.
& ſeq. vol.2. cum ſi delata fuiſſet hæreditas
vtiq; hæres eſſe cogeretur, Burſatt. conſ. 3.
n.13.& ſeq.& licèt Surd in conſ 427 n 20.
equiparet feudum hæreditarium, & mix-
to, vt vtrumquę imputari debeat in legiti-
mam, veniat in petitione hæreditatis, & in
reſtitutione fideicommiſſi, cum (vt ait ipſe)
indiſtinctè loquantur de vtroque Doctores
(quod an verum ſit videatur) attamen ipſe
duobus caſibus procedere ſuā opinionem, in
27 quit, primo † quando filius eſſet hæres pri-
mi inueſtiti, etiam quòd non hæres eſſet vl-
timi morientis, habere tamen poſſet feudum
mixtum, allegat, Iſern. in cap.1. §. hoc quo-
que de ſucceſſ feudi Cæſal. conſ.301 n.140.
& alios, quos ipſe met Surd. in conſ.63 nu.
21. citauerat; ſecundo quando filius non poſ-
ſet eſſe hæres, tunc enim conſequetur feudū
ac ſi eſſet hæres vltimi morientis Afflict. in
cap.1. an agnatus &c.& idem Surd. d. conſ.
63.n.24. ſufficeret enim quod ſit hæres pri-
mi, vel vltimi, Surd. conſ. 382. n. Peregr.
conſ.7 n.6.& ſeq. vol.1.
28 Petrus noſter de Gregorio de conceſſ feud
par.4. quæſt. 14. referens dictum Andreæ in
cap.1. an agnatus, ſcilicet filium nō poſſe ha
bere feudū quamuis pacti niſi vt hæredē pa
tris (communis enim intellectus illius cap.
eſt loqui de feudo pacti, nam alioquin ſuper
uacanea foret differentia inter agnatum,
& filium) ait, intelligere hoc Andream, ſiue
tenor inueſtituræ pro te, & liberis, ſiue pro
te, & hæredibus concipiatur Subinde facit
Gregorius duas concluſiones, ex quibus non
nullos iuſta terminos cap. 1. an agnatus,
infert caſus, at quia eius dicta aliquā præ
ſeferre*

ſeferre videntur obſcuritatem, at etiã contrarietatẽ cum ijs, quæ dixit in quæſt. proximè ſequenti 15. ideo operepretium duximus, nonnulla animaduerſione digna hic annotare.

29 *Andreas, relatus à Petro de Gregorio, hęc habet primo ſupponens, capitulum primum an agnatus, de feudo paterno, & antiquo, loqui ait, quòd ſi feudatarius, non relicto filio decedat, vel relicto, qui nolit eſſe hæres, multis tamen creditoribus ob noxius, agnatus tamen repudiare hęreditatem, & habere feudum, immune quidem à creditoribus hæreditarijs, valeat ea ratione, quia feudũ tunc non à defuncto, ſed à pacto, & prouidentia concedentis habet, ſecus in hæreditario, nam illud nemo alius niſi hæres, conſequitur, ſecundum Pyleum, & Bulg. dicit feudum conceſſum pro ſe, & hæredibus hæreditarium, pacti verò, pro te, & liberis.*

30 *Hæc Andreas, ex cuius dictis videre eſt differentiam conſtitui inter has duas formulas, pro te, & liberis, & pro te, & hæredibus, quod clarius elicitur ſub n. 3. vbi relata opinione modernorum, qui differentiam inter verbum liberis, & verbum hæredibus conſtituerant, in ea reſidere videtur.*

31 *Poſt modum Andreas in ſecundo dicto, in quo ſupponitur feudatarium decedere relicto filio, retentis eiſdem terminis, ait, filium, repudiata hæreditate patris, acceptare feudum minimè poſſe, quod agnato permiſſum fuerat, ideoq; teneri creditoribus hæreditarijs affirmat, conficiendo tamen inuentarium, ex quo feudum non eſt hæreditarium, tum onus euitare poſſe, tum habere feudum præcipuum, manifeſtè idem ſentire patet ſub n. 5. inter filium itaque, conficientem inuentarium, & agnatum, quò ad ſalutionem creditorum, nulla videtur*

32 *conſtituta differentia, † licèt Andr. arbitretur, filium aſtringi debere ad ſatisfactionem funerum, impenſarum, & legatorum pro anima, dummodo tamen fructus illius anni, quo moritur feudatarius ante calendas martij, non excedant, ſequitur Iacob. Pilaia in cauſa Caſtania num. 3.*

33 *Animaduerto primo ab Andrea cõſtitui differentiã inter formulas ſupradictas, quarũ terminos Gregorius confundere videtur eius dicta propterea erunt intelligenda, vt ęquiparatio, quã ex Andrea de iſtis duabus formis elicit, in eo tãtũ procedat, vt omnino filius debeat eſſe hæres patris, proindeq; illationes, quas ſubinde facit Gregorius intelligi haud valent niſi de forma feudi ex pacto, in quibus terminis loquitur cap. 1. an agna-*

34 *tus, † nam de omnino hæreditario non loqui dictum cap. cùm Andrea aſſerunt omnes, neque caſus à Gregorio conſiderati habere locum poſſunt de feudo recepto pro ſe, & hæredibus, vt de ſe patet.*

35 *Cæterum, & aliud aduertatur in Petro de Gregor. ſub num. 14. ibi enim ſecundam facit concluſionem, quod ſi facta fuerit conceſſio Titio, & hæredibus ſuis ſimpliciter, vel Titio, & hæredibus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, ita quod viuant iure francorum (combinat has duas formulas, quarum prima eſt hęreditaria, altera ex pacto, vel mixta) tunc ait, neceſſariò maſculus, vel primogenitus in feudo vt hæres vltimi morientis ſuccedere tenebitur.*

Hæc qualitas, requiſita à Gregorio, hæreditatis, ſcilicet vltimi morientis, ſi referatur ad formulam mixtam, ipſe non benè diceret, ſi verò ad hæreditariam optimè, per ea, quę ſupra diximus. Hac firmata concluſione, cum aliaquam poſuit ſub n. 11. quod ſcilicet filius citra ius, & nomen hęredis ad feudum conceſſum pro ſe, & liberis, ita, quod viuant iure francorum aſpirare poterat, plures infert caſus, quos ſi deſluere ab vtraque concluſione dixeris, appoſitè nõ

36 *eſſent recenſiti, † quandoquidem, in forma ſuppoſita in prima concluſione, nullo modo filius eſſe hæres vltimi morientis artatur, imò repudiare poſſet filius hęreditatem patris, & habere feudum Bald. Aluarr. & Præpoſ. in cap. 1. An agnatus, Schrader. de feud. p. 7. cap. 5. nu. 74. Gregor. Lopez par 4. tit. 26. Leg. 6. gloſ. 4. ſi tantum à ſecunda emanare cenſueris, vtique non ad formam hæreditariam referri poſſunt, quippe quòd ſemper in ea abſq; vlla diſtinctione caſuum qui vult capere feudum hęres vltimi eſſe debeat vt ſupra dictũ eſt, addi poteſt Roſental. de feud. cap. 7. concluſ. 6. ſolùm propterea hi caſus opportunè de feudo pacti, & prouidentiæ habente annexam qualitatem hæreditariam prædicantur, in quibus terminis loquitur cap. 1. an agnatus, &c. atque diſtinctiones, de quibus per Gregorium de inſtitutione vniuerſali in re certa de filio in poteſtate, & emancipato, & de confectione inuentarij, quę profectò in feudo omnino hæreditario applicari nõ valent in feudo pacti mixto locum habere poſſunt: ſi aliud namq; diceremus pugnaret cum ſe met ipſo Gregorius, nam in quæſt. 15. ſeq. de interpretatione verbi, hæredis, agens, ait de iure*

37 *Romanorum cõprehẽdere † illud omnes etiã*

extraneos, de iure feudorum maſculum fi-
lium: ſecundum conſtitutiones Regni ma-
ſculos,& fœminas, ſeruata prerogatiua ſe-
xus,& gradus: ex forma cap. ſi aliquem,
collaterales, vſque ad trinepotem: per cap.
volentes, omnes haredes, etiam extraneos,
ſubinde infert, facta conceſſione, pro te, &
haredibus, feudum dici in forma larga, atq;
ad illud neminem admitti, qui non ſit ha-
res, qui tenebitur approbare factum defun-
cti, per textum in l. cum à matre C. de rei-
uendicat. atque Propterea ſi Gregorium, ea
que habet in quaſt. 14. habere locum in feu
do, conceſſo pro ſe, & haredibus affirmare-
mus, vtique ſibi ipſi cōtradiceretur, cum in
quaſt. 15. dicat feudum in larga forma, &
tranſitoriū ad omnes etiam extraneos, quod
in quaſt. 14. in forma mixta, & ex pacto
dixerat.

Intelligimus ergo Gregorium, vel loqui,
dum æquiparare videtur formulas illas, pro
te, & haredibus, & pro te, & haredibus de
tuo corpore, ſecundum iura feudorum, &
ſecundum Regni conſtitutiones, & non iux
ta formam cap. volentes, quòd latiſſimum
fecit vocabulum, haredis: vel quod caſus ab
eo enumerati ad formam dictantem, pro te,
& haredibus de tuo corpore, &c. referan-
tur. Obſequi debemus tāto viro de legali ſciē
tia optimè merito, vt ſemper auctoritatem,
& doctrinam illius reuereamur.

Inſuper, & erit cauendum in hac mate-
ria cap. 1. an agnatus, dictaq; ibi per doct. in
feudo hæreditario, ſecundum intelligētiam,
receptam in Regno non procedere; tale enim
feudum, inquimus, non habere agnatos, &
degenerari à propria natura feudi, proinde
que nullam conſtitui poſſe differentia in-
ter filium & agnatum, cum ſemper, & om-
ni caſu, qui illud capere vult, hares vltimi
debeat eſſe, autumamus: locum ſortiri credi-
mus in feudo hareditario, quod nos appella
mus mixtum ex pacto, & prouidentia: hinc
Neapolitanorum deciſiones, & auctorita-
40 tes, quamuis doctiſſimæ, terminis noſtris nō
ſemper applicare valent, de quibus elegāter
agit Camill. de Curt in d. §. multoties à nu.
60. vſque ad finem, & in §. ſeq. 11 etenim, de
feudo pacti, & prouidentia non hæreditario
iura loquentia, habere locum in feudo hare
ditario affirmant, niſi qualitas hareditaria
repugnare videatur, quod, ſcilicet per regu
lam l. cum à matre, C de reiuendic. hares ap
probare factū defuncti cogeretur, quia ſuc-
ceſſor, vt hares, ſubire omnia onera etiā aſſen
ſu Regio indicta aretaretur. Hinc Franci-
ſcus de Ponte in ſupradicta deciſ. 11. dum de
41 illa quaſtione habet, num ſcilicet pralatio,
in feudo alienato cōpetens agnato ex diſpo-
ſitione cap. Titius ſi de feud. fuer. contr pro-
cedat in feudo hareditario; à iuribus loquē
tibus in feudo pacti, & prouidentia non hæ-
reditario, ad feudum hæreditarium arguit,
& ſub nu. 74. dum rationi à contrarijs addu
cta de dicta lege cū à matre, C. de reiuendic.
ſatisfacere conatur, hāc regulā operari fate
tur agnatū minime feudū alienatū reuoca-
re iure pralationis poſſe, id tamē ſecuta mor
te alienantis procedere affirmat, quo tempo
re euenire caſum, dicit, in quo feudum vt
conſequatur neceſſe eſt agnato, qualitatem
hareditariā defuncti alienātis aſſumere, ſed
quia ſua hypoteſis de reuocatione feudi alie
nati in vita alienantis habet, ideo non obſta
re illi hanc regulam contendit. Et dum ſub
n. 109. cōtrarias euitare autoritates Cann.
ſcilicet, & Intrigl. nititur, illos loqui de feu
do hareditario omnino, non autem de mixto
ex pacto, & prouidentia intelligit, ex qui-
bus patet quantum in huiuſmodi materia
diſter Siculorum intellectus, à Neapolitano
rum intelligentia, quod ſupra in Annot. ad
42 6. conſil. tetigimus: hinc illi, ſuppoſito, quod
feudum cōceſſum, pro ſe, & haredibus de tuo
corpore, & c. dicatur feudum hareditarium
multa circa ſolutionem onerum præſcripto-
rum feudo à defuncto inferunt, multa de in-
uentario, & de aſſenſu Regio ad praiudiciū
agnatorum praſtando; namq; data validi-
tate alienationis, ſeu hypoteca, quā Regius
aſſēſus operari dicitur, & ſucceſſorē ad feu-
dū citra nomen, & ius haredis aſpirare non
poſſe, in eo procedere regulā l. cum à matre;
C. de reiuend. inquiunt, de quo Franciſc. de
Ponte conſ. 53. n. 13. & ſeq. & de ſucc. feudi,
lect. 20. nu. 13. etiā ſi addatur clauſula iuris
francorū: nos verò, qui à ſub tali forma feu
dum mixtū appellamus, quò attinet ad qua
litatem hæreditariam, terminos cap. 1. an
agnatus, loquentis de feudo pacti, & proui-
dentia, hæreditario applicamus, quò verò
43 attinet ad praiudiciū agnatorū, in eo nihil
operari aſſenſum Regis cōtendimus, ne dum
illum, quem habemus in Regno ex cap. vo-
lentes quod tantum procedere forma nō re-
pugnāte, docemur, verum etiam nec expreſ-
ſum, & particularem, de quo videri poteſt
Cacher. conſ. 32. nu. 25. Vtroſque optimè non
ſentire nemo infitias ire poterit, tum quia
vna opinio ibi recepta, hic non approbatur
tum etiā, quia peculiares diſpoſitiones habe
mus de feudi hæreditarij, & pacti diuiſione.

De

De quaſt. agit luculēter Roſent de feud. cap. 2. cōcluſ. 13. vbi nu. 43. cōſiderat vnū inconueniens opinionis Neapolitanorū. Et de intellectu cap primi an agnat. agit cap. 7 concluſ. 20 & concluſ. 21. vbi multa cōtra Neapolitanorū opinionem: ſed ipſe feudum conceſſum, pro ſe, & hæredibus, intelligit prout de iure communi feudorum interpretatur, quod ſcilicet, non comprehendat talis inueſtitura hæredes extraneos.

EPITOME

Cap. Regni Imperatoris Caroli V. loquens in ſucceſſione aui, non procedit in ſucceſſione auiæ.

Acquiſitor primus non tenetur ſtare formæ, etiam cum clauſula iuris francorum.

Barones in teſtando non habent militum priuilegia, niſi in expeditione belli fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Cap. Reg. Carol. 118. an procedat in ſucceſſione auiæ, loquens in ſucceſſione aui, vbi declaratur conſ. Gabr. 14. & de ratione, qua motus fuit ibi Rex, ita ſtatuere.*

2 *Statutum præferens patruum matri in ſucceſſione filij, extenditur ad ſucceſſionem filiæ, cum ſit ſemper vnica ratio, ſcilicet conſeruandæ agnationis.*

3 *Extenſionem non fieri de perſona ad perſonam, procedit quando extenſio fieret ratione ſola ſtatuti.*

4 *Odium irrationabile eſt quando nulla ratio vniuerſalis poteſt conſiderari, ſed tantum particularis.*

5 *Statutum, excludens à ſucceſſione aui, non excludit à ſucceſſione auiæ.*

6 *Mater, excluſa à ſucceſſione filij, non cenſetur excluſa à ſucceſſione filiæ.*

7 *Agnationis conſeruandæ ratio in ſtatuto reſtringitur ad perſonas certas, & nominatas ſecundum aliquos.*

8 *Acquiſitor primus nō tenetur, ſtare formæ, etiam cū clauſula iuris francorū, ſecūdū receptam in Regno opinionem, & formā poteſt mutare, & plures gradus ſubſtitutionis facere, contra Loffred. conſ. 7. quod in Regno non eſt receptum, n 9.*

10 *Formæ primæ ſtandum eſt, non apparente alio priuilegio.*

11 *Ius accreſcendi datur ex inſtitutione vniuerſali, facta in allodialibus, licèt fuerit dictum, exceptis feudis, ſi inſtitutio particularis in feudis fuerit effecta caduca ob mortem inſtituti ante teſtatorem.*

12 *Feuda æquiparantur militijs, & caſtrenſibus, & non veniunt in confuſione bonorum.*

13 *Feuda, licèt in Regno ſint ad inſtar allodialium, tamen ab inteſtato non habent commertium, cùm ſint diſtincta, & ſeparata ſucceſſiones, ex teſtamento tamen eſt ſecus.*

14 *Barones, licet dicantur milites, tamen non poſſunt habere priuilegium inteſtādo, niſi ſint in expeditione belli, quemadmodum veri milites habent; & ideo, ſi teſtantur ſollemniter, non habent tale priuilegium.*

15 *Ius accreſcendi non poteſt prohiberi per militem, ſi non iure militari teſtatus eſt*

16 *In feudi ſucceſſione, ſi ſunt plures vocati, cenſetur vocati ordine ſucceſſiuo, quia feudum non poteſt niſi ad vnum tantum deuenire, nec illud poſſunt habere pro indiuiſo, contra Pernum, conſ. 1.*

CONSIL. X.

1 PROSEQVENDO ordinē dubiorum propoſitorum, an † capitula 118. et 204. loquentia in ſucceſſione aui, procedant etiam in ſucceſſione auię. Primo conſiderandum eſt quæ nam ratio potuerit conſiderari, vt mouerentur ſtatuentes in præferendo neptem amitæ, nam de maſculo ad fœminam ſemper expreſſa eſt ratio, ſcilicet conſeruandę agnationis, vt in dictis capitulis cōtinetur, et in alio, loquente in linea tranſuerſali, Regis Philippi 18.

Et quidem alia ratio non poteſt conſiderari in caſu noſtro, niſi ratio repreſentationis, voluit enim ſtatutum conſiderare, quod neptis repreſentat perſonam patris, et ob talem repreſentationem, vult præferendam eſſe amitę, et licèt

in ſtatutaria interpretatione, & exten-
ſione infinita dici poſſent, tamen ſequen-
do theorica, traditas à Gabriele, conſ. 14.
conſiderandum eſt, nos nõ eſſe in ratione
conſeruãdæ agnationis, ob quã (dicit ipſe)
admittitur odium reſpectu alicuius per-
ſonæ, quia tale odium bona ratione fulci-
tur, vt ipſe tradit, n. 10. cum ſeq. & nu. 14.
& ob id ipſe in ſecundo articulo principa-
2 li concludit, † ſtatutum, præferens patruũ
matri in ſucceſſione filij, extendendum eſ-
ſe ad ſucceſſionem filiæ; nam cùm vnica ſit
ratio conſeruandæ agnationis, ob id illa
ratio compræhendit caſum, & procedit
regula, quòd maſculinum concipiat femi-
ninum, & meo iudicio caſus noſter eſt di-
uerſus à caſu Gabrielis, quia aliud eſt, ra-
tionem eſſe vnicam reſpectu conſeruandę
agnationis in genere, quàm eſſe, rationem
fauoris particularis vnius perſonæ; ſatis
enim eſt, vt tali perſonæ faueatur in caſu
expreſſo, & diſpoſito, nec ratio vrget, quòd
etiam in non expreſſis voluerit faueri, idq;
in caſu noſtro etiam apparet, quia ſi ratio
repreſentationis fuiſſet in cauſa extenſio-
nis, nõ fuiſſet opus alia ordinatione in li-
nea trãſuerſali; ſemper enim procedit ra-
tio repræſentationis, & tamen in cap. 18.
Regis Pilippi fuit opus noua ordinatione,
Nec dicatur, ibi fuiſſe opus, quia in linea
tranſuerſali de iure non ſemper fit repre-
ſentatio. quia replicatur, nec minus in ca-
ſu noſtro de iure fit repreſẽtatio ad exclu
ſionem amitæ, vt dictum fuit in primis al-
legationibus, & dicetur etiam inferius.

Et ideo Gabriel dicto conſ. 14. vltra ra-
tionem conſeruandæ agnationis, in caſu
ſuo conſiderat alias rationes, vt per eum,
vt patet num. 23. & ſeq.

Accedat, quòd licet ratio repreſenta-
tionis ſit fauor reſpectu neptis, tamen eſt
odium reſpectu amitæ, idque autem non
poteſt dici eſſe bona ratione, pro vt eſſet,
ſi eſſemus in caſu conſeruandę agnationis,
quæ reſpicit publicam vtilitatem, vt ipſe-
met Gabriel conſiderat num. 13. nam in
caſu noſtro fauor repreſẽtationis nec re-
ſpicit publicam vtilitatem, nec poteſt di-
ci bona, ſed tantum voluntaria, & quia
in hoc caſu placuit Regi ſedare illam altã
quæſtionem de prælatione neptis, & ami-
tæ, expreſſit autem in certo caſu, in alijs
reliquit diſpoſitioni iuris communis, nec
poteſt dici, quòd militat eadem ratio, quia
ſi conſideramus rationem fauoris, vt ex-
tendatur, debemus etiam conſiderare ra-
tionem odij, vt excludatur præſens ca-
ſus, quòd ſecus eſſet in caſu, quo conſer-
uatur agnatio, quia ſiue conſideramus fa-
uorem, ſiue odium, ſemper militat eadem
ratio, reſpiciens publicam vtilitatem, vl-
tra fauorem particularẽ perſonæ; & ideo
in toto conſilio Gabriel. non innititur in
fauore particulari, ſed generali, vt ipſe di-
cit num. 17. num. 24.

Et ideo ipſemet num. 35. reſpondendo
3 rationi in contrarium, quæ habet, † quòd
extenſio nõ fit de perſona ad perſonam,
dicit hoc verum eſſe, quando extenſio fie-
ret ratione ſola ſtatuti, nec adeſſet alia
potens ratio, & ſic in hijs caſibus vult ipſe
manifeſtè, non fieri extenſionem, ita in
caſu noſtro, imò fortius, quia non ſolum
non vrget ratio ſtatuti, ſed nec alia potẽs
ratio, vt dictum eſt, & in idem tendunt
quę latè ponit Simon de Prætis conſ. 163.
per totum, quia in eodem caſu conſuluit.
4 Et de mente Doctorum eſt, quòd † ma-
teria odioſa, & odium irrationabile ſit,
quãdo nulla ratio poteſt conſiderari vni-
uerſalis, ſed particularis tãtum, vt colligi-
tur ex multis exemplis, traditis ab altero
Gabriele in titulo de verb. ſignif. concluſ.
6. num. 59. cum ſeq. & præſertim magis ad
terminos noſtros facit quod tradit nu. 65.
5 † & quòd ſtatutũ, excludens à ſucceſſione
aui, non excludat à ſucceſſione auiæ, qui
eſt caſus noſter; amita enim, quæ exclu-
ditur à nepte in ſucceſſione aui, non de-
bet excludi à ſucceſſione auiæ, allegat Pa-
riſ conſ. 49. vol. 3. Grat. conſ. 26. vol. 1. n. 27.
& Socc. Iun. vol. 1. nu. 42. cum ſeq. præ-
ſertim nu. 49. idem voluit Alex. conſ. 45.
nu. 7. vol. 7 & ibi Apoſtill. refert plures cõ-
cordantes, & cum alijs, de quibus per Bo-
lognett. conſ. 10. qui loquitur in terminis
horum capitulorum, & dictum eſt in pri-
mis allegationibus.

Et quod odium ſit irrationabile in caſu
noſtro, patet, quia nõ poteſt negari, quòd
hæreditas, & feudum matris magis debea-
tur filiæ, quàm nepti, & magis priuetur
ſucceſſione matris filia, quàm neptis, &
ita conſiderat in ſimili Socc. Iun. d. conſ.
6 83. num. 42. vol. 1. inferens ex hoc, † ma-
trem excluſam à ſucceſſione filij non ex-
cludi à ſucceſſione filij, & loquitur Socc.
in fortiori caſu, id eſt vbi vrget ratio con-
ſeruãdę agnationis, non obſtante, quòd
ratio eadem procederet, ſi maiora bona
agnationi deuenirent, vt ipſe tradit nu. 53.
ver. & licet ad honorem.

Rur-

Ruſus conſideratur deciſ. Petri de Anchar. in cap. 1. 14 quæſt. de conſtitut. quòd ſi fœmina remotior excluderet proximiorem, nunquam maſculinum conciperet fœmininum, ſequitur Socc. Inn. vbi ſupra nu. 55. & vltra cum addo Alex. conſ. 45. nu. 8. in 7. volita in caſu noſtro, quia neptis remotior excluderet amitam in ſucceſſione matris proximioris.

Et quicquid ſit in caſu, quo vrget ratio conſeruandæ agnationis, de quo eſt contentio inter doct. vt per eumdem Socc. num. 57. & ſeq. nos ſumus extra hos terminos, qua conſideratione ſic ſtante, poſſunt euitari infinitæ controuerſiæ Doctorum, de quibus etiam per Gabriel. Rub. de ſtatutis, concluſ. 7. per totam, nam Doctores omnes, qui in contrarium poſſunt allegari, procedunt vbi ratio conſeruandæ agnationis, vel altera vniuerſalis, poteſt conſiderari, quantumcumque etiam in hoc caſu nō definit contrarij Doctore,
7 † volêtes talem rationem eſſe reſtringendam ad caſus nominatos, & perſonas expreſſas tantum, Bald. in l. ſed, & ſimiles, in principio, ff. de excuſ. tuto. Alex. cōſ. 97. col. fin. in 2. vol. & conſ. 207. col. fin. num. 30. in 6. vol. Dec. conſ. 361. cum alijs de quibus per Pariſ. conſ. 49. quaſi per totum, & præſertim num. 72. cum ſeq. in 3. vol. & cum in ſpecie noſtra habeamus Doctores in indiuiduo cōſulentes, & decidentes, nempè Bolognett. d. conſ. 10. qui conſuluit ante caſus euentum, & potius deciſiuè quàm vt cauſæ vel clienti deſeruiret, meritò non eſt ab eius opinione diſcendendum, præſertim cum in terminis, de quibus agimus, nihil ſit, quòd in contrarium vergeat, vt patet ex premiſſis.

Non obſtat quòd dicebatur rationem incapitulis fuiſſe, vt diminuerentur lites, quę eſt vniuerſalis, nam hęc ratio non poteſt dici finalis, ſed inpulſiua, & reſpectu perſonarum, nominatarum in caſibus expreſſis, vt patet ex deciſionibus, ſupra allegatis, quę militant reſpectu fortioris, & magis vniuerſalis rationis. Et demum non obſtat, quòd nos ſimus in ſtatutis declaratorijs, et non correctorijs, nam (ſalua pace hoc dicentis) veritas eſt in contrarium, in Regno, etenim ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, ſine dubio filia matri ſuccederet in feudo, cum ſit proximior, & quātumcumquę nepotis intraret in locū patris in gradu, nō tamē intraret in ſexum, vt latè diximus in primis allegationibus, & tradit etiā Bolognettus d. conſ. 10. et ideo de iure, circumſcriptis capitulis Regni, ſine dubio admittenda eſſet amita: quare nos ergo per illa diſponetur cōtrarium, corrigeretur hæc clara iuris, et capituli, ſi aliquem, diſpoſitio, meritò dicitur in eis contineri odium, et irrationabile, et nos ſumus in materia odioſa, & conſequenter talis diſpoſitio attendenda eſt, & perſtringenda ad caſus nominatos, vt in fortioribus caſibus determinant Pariſius, & Alij ſuperius allegati, & hæc quò ad primum dubium.

Secundum principale dubium eſt circa formas feudorum, & quò ad feuda Caſtellucij, & Graneri, licèt illa fuerint à Nicolaò primo acquiſitore acquiſita cū clau-
8 ſula iuris francorum, † nihilominus ipſe potuit diſponere, ſecùndum receptiſſimā opinionem in Regno, de qua noſtrates dicunt amplius non admitti diſputationes, vt refert D. de Gregorio de conceſſ. feudi, 3. p. q. 7. & D. de Cannicio in capitulo volentes, fol. 79. cum ſeq. & ſiuè loquamur in feudo emptitio pecunia acquiſitio, de quo particulariter facit limitationem D. de Gregorio vbi ſupra, ſiue gratis conceſſo, ſiue ob benemerita, & ſeruitia, ſemper procedit illa vniformis ratio, quòd intuitu patris fuerit facta conceſſio, & ideo clauſulæ, quę reſpiciunt fauorem filiorum, imò ipſiuſmet Regis, concedentis, non ligant ipſum primum acquirentem, vt aduertunt Gregorius, & Cannicius locis ſupra allegatis.

Quibus ita præſuppoſitis, ſequitur, quòd Nicolaus Petro filio potuerat feuda donare pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum, vt expreſſe in donatione dicitur; adeò vt mirādum ſit, hoc fuiſſe negatum, cùm appertiſsimè legatur in donatione, ſit enim mentio de hæredibus, & ſucceſſoribus, ibi, (& propterea eamdem donationem, vt prędicitur, pręſenti, & ſtipulanti) ſubduntur verba quędam circa qualitatem feudorum, donatorum, & inde ſubſequuntur hęc verba (pro ſe, & hęredibus, ſuis, & ſucceſſoribus in perpetuum) quę verba non poſſunt referri, niſi ad illa (pręſenti, & recipienti.)

Ruſus, & clarius paulo infra ſunt hęc verba (ita vt amodo idem magnificus Petrus donatarius vigore pręſentis donationis per ſe, & heredes, & ſucceſſores ſuos.)

Nec ſaporem habet, quòd in donatione ſit cautum, quòd Petrus non poſſit vēdere,

Digitized by Google

dere, nec alienare, ſed ſemper ſeuda re-
maneant pro dotium ſolutione, quando
quidem hæc verba non inducant aliquod
fideicommiſſum, ſed appoſita fuerunt fa-
uore illius matrimonij, vtq; ſeuda ſemper
ſtarent pro ſecuritate dotis.

Patet quoq; donationem fuiſſe factam
Petro, & hæredibus ex pacto ſubſequenti,
quòd D. Nicolaus poſſit dare excambium,
& ibi dicitur (Petro ſuo filio, aut ſuis hæ-
redibus, & ſucceſſoribus.

Quibus ita præſuppoſitis, ſequitur, Pe-
trum fuiſſe effectum dominum ſeudorum;
cum libertate diſponendi; & ideo amplia-
tio, ad inſtantiam ipſius facta, valet, &
tenet, cùm verùm non ſit, in ſui perſonam
fuiſſe effectum feudum paternum; quià id
verum fuiſſet, ſi in eũ fuiſſet facta ſimplex
diſpoſitio, vel ex prima forma ab inteſtato
ſucceſſiſſet, ſicuti enim ipſe, ſtante dona-
tione ſupra facta, potuiſſet in extraneo de
ſeudo diſponere, vt patet ad ſenſum, ita &
potuit ſeudorum ampliationem petere,
quæ potius ad cauthelam.

Potuit quoque Petrus talem ampliatio-
nẽ petere, non obſtante donatione facta,
quia Petrus preſumitur, quòd cõſenſerit,
non enim agebatur de eius præiudicio,
quia tãto magis ſeuda ad eum deueniſſent
libera, & potuiſſet ipſe diſponere. Rurſus,
& idem Petrus ſeuda accepit vel filius, &
hæres patri, acceptando vinculum, factũ
à Patre in teſtamento, & potuit ex hoc
dici valere diſpoſitionem patris, per mul-
ta, quæ dixi in primis allegationibus, quæ
aliter hæc breuitatis cauſa non ſunt repe-
tenda.

9 Quantum † verò attinet ad feuda ſan-
cti Marci, & Cepolle, ſimiliter clara eſt
reſolutio, de eis enim fuit Nicolaus pri-
mus acquiſitor, & potuit mutare formam,
de eis faciendo plures gradus ſubſtitutio-
num, & diſponendo ad libitum, vt tradit
D. Bonior. in cauſa Spaccafurnl, & quic-
quid dixerit Loffredus conſ. 7. in Regno
expeditiſſimum eſt, quòd autem voluerit
Nicolaus mutare formam, & quòd volue-
rit caſu, quo feuda perueniſſet ad fœmini-
nas, quod poſſint diſponere, patet ex ver-
bis teſtamenti, quæ in eo, de quo agitur,
non poſſunt adaptari ad propinquiorem,
quem vocat in caſu contrauentionis, per
parenteſim, vt ex lectura verborum limpi
diſſimè apparet; circa quod etiã ego mul-
ta deduxi in præmiſſis allegationibus.

Quo ad feuda Montis climatis, & Di-
dini, forma eſt mixta, pro ſe, & hæredi-
bus de ſuo corpore, in qua forma licita eſt
poſtergatio, vt diximus in primis allega-
tionibus, & ideo ſtandum eſt diſpoſitioni
in teſtamento D. Catherinæ.

Nec obſtat cõfirmatio facta cum clau-
ſula iuris francorum, quia illa expreſſè fuit
10 facta ſub prætextu † quod non erat priui-
legium, quo apparente, ſine dubio ſtan-
dum eſt primæ formę, Caſtren. conſ. 142.
lib. 2. latè Decius conſ. 185. & 193. Cur.
Iun. conſ. 108. cum ſimilibus.

Poſtremò, quo ad feudum Caſſibilis, ap-
paret, fuiſſe formam datam illi de Ariccio
pro eo, et hæredibus de ſuo corpore; et
ſic in forma mixta, vt dictum eſt ſupra, et
anno 1399. quo tempore feudum fuit de-
uolutum ad Regem ob rebellionem Gu-
glialmi Ramundi de Monte Catano, vt
in priuilegio dicitur, et ideo procedunt
in hoc feudo quæ dicta ſunt de poſterga-
tione.

Tertium principale dubium eſt circa te-
ſtamentum Donnæ Catherinę; circa quod
perſtringendo punctum, et difficultatem,
et non repetendo ea, quæ in primis alle-
11 gationibus dicta ſunt, dicimus ius † accre-
ſcendi dati ex inſtitutione vniuerſali, fa-
cta in allodialibus in perſonam D. Donnę
Antoninæ, in qua licèt fuerit dictum,
exceptis ſeudis, nihilominus hæc ver-
ba non impediunt ius accreſcendi, cùm
heres Inſtitutus in illis mortuus fuerit an-
te teſtatricem, & ſic inſtitutio fuerit facta
caduca, & in hoc allegaui ego in ſpecie
Bart. in l. quoties, §. ſi duo, ff. de hæred.
Inſtit. & quòd intẽtio teſtatricis ea fuerit,
apparet expreſſè, quia fit mentio de inſti-
tutione facta Don Vincentio nepoti de
ſeudis, & ob id, putans, quòd eius inſtitu-
tio non caducaretur, voluit facere inſtitu-
tionem, exceptis ſeudis; procedunt igitur
ea, quæ vniuerſaliter diximus in hoc iure
accreſcendi: difficultatem tamen facit illa
conſideratio, quòd hic ſimus in milite, &
in duabus hæreditatibus, & de vna ad aliã
non detur ius accreſcendi, ad quod allega
batur Pernus in primis notabilibus, qui ta
12 men nu 39. tantum † dicit, ſeuda æquipa-
rari militijs, & caſtrenſibus, & nõ veniant
in cõfuſione bonorum, & ideo ex capitu-
lo, Volentes, inquit Pernus, non concedi-
tur, vt feuda veniant in communione, ſi-
cuti cętera burgenſatica, quia illud eſ-
ſet in odium Baronum, & ſic capitulum
Volentes, retorqueretur contra eos, & in
hoc

hoc ſubdit illa verba, & hoc iure vtitur in M.C. nempe, vt feuda non confundantur, quomodo autem hæc deciſio Perni faciat ad propoſitum, videát omnes, Idem Pern. num. 59. tantùm dicit, feudum æquiparari militijs; & quòd feudum militia dicitur, poſt Andr. quem allegat in §. Perſonam, in titulo per quos fiat inueſt. Idem nu. 74. quærit an feudatarij dicantur milites, & remittit ſe ad dicẽda in §. firmiter, de prohib. feudi alien. per Fed. & demum n. 149. reperit illud idem, quod feuda æquiparentur militiæ, quæ omnia dicta Perni non concludunt, feuda dici diuerſam hæreditatem, & in Regno diſtinctè Barones dici milites quò ad effectum teſtandi, & quò ad priuilegia.

Ita quoq; intelligẽdus eſt Pariſ. de Puteo de reinteg. feud. fol. 168. num. 3. Nam tantum dicit feuda eſſe de Patrimonio Regia, ſicuti militiæ, & ideo appellatur Seruitium militare.

Cannicius in cap. volẽtes, fol. 131. n. 73. loquitur expreſsè in ſucceſſione ab inte-
13 ſtato, quandoquidem inquit † licèt feuda in Regno ſint ad inſtar allodialiũ, tamen ab inteſtato nõ habent cõmercium, cùm ſint diſtinctę, & ſeparatæ ſucceſſiones, & meritò quia cùm feuda ſint indiuiſibilia, & nõ poſſint deuenire, niſi ad vnũ & ſic attendatur clauſula iuris francorum, meritò dicitur diuerſa, & diſtincta ſucceſſio, ſentit ergo Cannicius, quòd ex teſtamento ſit ſecus; & ideo, quicquid dixerit Petrus de Gregorio in quæſt. 18. in fine, de iudic. cauſar. feudal. communis opinio in Regno eſt, vt in cauſa teſtati vnica ſit ſucceſſio, & vnica hæreditas, & quò ad poſſeſſionem tranſeat tua in hæredẽ, vocatũ ex teſtamento ex cap. Regis Ferdinandi 43. & ſi verum eſſet, quòd eſſet diſtincta ſucceſſio feudorum, & ſeparata, procederet argumentum Petri de Gregorio, & ſequacium, volentium, capitulum. 43. continuare poſſeſſionem, ſicuti continuatur dominiũ, quod in Regno noſtro non eſt receptum, vt diximus latè in primis allegationibus, & ideo Petrus de Gregorio ſub iſto falſo fundamẽto infert, quòd Baro in Regno poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte nõ, præſupponendo, quòd de feudo non poſſit diſponere, nec eius diſpoſitio ſeruanda ſit, pro vt quoque procedit dictum Afflicti in Conſtit. Vt de ſucceſſionibus, n. 58. ibi enim apertè, vult, non valere diſpoſitionem vaſſalli, pro vt re vera in terminis iuris communis feudorum eſt clarum, & ideò attendenda eſt diſpoſitio vaſſalli in rebus, de quibus poteſt diſponere ex teſtamento: in feudis tamen habebit locum ſucceſſio ab inteſtato, & ita quoque procedũt alij Doctores, qui idem vellent, nam vel loquuntur in terminis iuris communis feudorum, vel in Regno, ſecũdum illam opinionem, quòd vaſſallus non poſſit diſponere de feudo forma repugnante, præſuppoſito tamen capitulo Volentes, & communi intelligentia, quòd poſſit diſponere, & quòd feuda tranſeant cum vniuerſitate, & quò ad poſſeſſionem fiat continuatio, apparet, magis communem intelligentiam eſſe, quòd vnica ſit ſucceſſio, & confuſa, & ob id meritò non debet prohiberi ius accreſcendi.

Eodem modo reſpondetur ad dictum Baldi in Autẽt. ceſſante verſ. & nota, C. de legit. hæred. loquitur enim ipſe in terminis iuris communis feudorum, & quicquid ſit, dictum ipſius reprobat Decius ibi in apoſtillis, ad eum, dicens, contrarium cõ-
14 tra Bald. conſuluiſſe. Et † demum quantumcumque Barones ſint milites, ſiue eis æquiparentur, tamen non poſſunt habere plus priuilegij, quàm veri milites, vt patet ad ſenſum; illi autem tunc in teſtando habent priuilegium, quando degunt in expeditione belli, & quando volunt iure militari vti, Doct. in l. centurio ff. de vulg. & pupill. & ideo, ſi teſtantur ſollemniter, nõ habent tale priuilegium, Doct. in l. 1. C. de teſtam. milit. & idem, quando non ſunt in caſtris, nec verum eſt, quòd Barones hodie dicuntur ſemper milites, & habent priuilegium, quia debent eſſe ſemper parati, nam in militibus iuris communis idem dicendum erat, imò falſum eſt, quòd Barones ſemper debent eſſe parati, cum non teneantur ſeruire, niſi per tres menſes, & ſubſiſtente cauſa neceſſaria, vt habetur in conſtit. hoſticæ exceptionem, & eſt clariſſimum in Regno.

Et ideo meritò, & per pulchras rationes in indiuiduo D. Bolognettus cõſ. 7. n. 105. & ſeq. conſuluit, Barones in Regno non habere priuilegium, de quo agitur, niſi caſu, quo ſint in expeditione ſeruitij militaris, nec verum eſt, quod aliàs ita fuerit deciſum in cauſa Muxhartæ, quia in eo caſu plura erant capita, & plures rationes, vt patet ex proceſſu, & ego ibi fui Aduocatus in vltimo iudicio, & poterunt videri deciſa. Et quod dicebatur in cauſa Baro-

ola

nis Raduſæ, quòd hæres vniuerſalis poteſt
habere allodialia, & vltra Poteſt habere
vitam militiam in feudalibus, vel dotem
de paragio particularem habet rationem,
quia quò ad feudalia in forma ſtricta pro-
hibita eſt ſucceſſio, ſtante excluſione de
forma cõſtitutionis, In aliquibus, & ſic ſe-
cundo genito excluſo compete vita mili-
tia, & ſorori dos de paragio, & hæc meo
iuditio ſeparatiſſima ſunt à materia, de
qua in præſentiarum diſputamus;

Tota ergo difficultas in eo verſatur, an
nos ſimus in caſu, quo potuiſſet illa D. Ca-
therina decedere pro parte teſtata, & pro
parte non, ſiue ergo æquiparetur militi; ſi-
ue verè ſit miles, tamen cùm noluerit vti
iure militari, quia teſtata fuit ſollemniter,
& in ſcriptis, non poſſumus nos dicere, eſ-
ſe in caſu ſpeciali, quia etiam miles verè
non habuiſſet hoc priuilegium, quod da-
tur, quando miles vtitur iure ſuo militari,
15 † Rurſus cum eſſet domi, & nulla erat ne-
ceſſitas belli; teſtata ergo fuit vti paga-
na, & conſequenter non potuit nec valuit
prohibere ius accreſcẽdi, vt tradit D. Iu-
lius Clarus in §. teſtamentum, quæſt. 74.
præſertim in fine, vbi concludit, nõ eſſe re-
cedendum à magis cõmuni opinione, quę
vult non poſſe teſtatorẽ prohibere ius ac-
creſcẽdi, vel saltem, quòd ab hac opinio-
ne non ſit recedendum, niſi euidenter
cõſtet de voluntate, quòd etiam in caſu
noſtro non eſt dicendum, & ideo etiam
non eſt intrandum ad ea, quæ ipſemet di-
cit quæſt. 16. ibi enim loquitur in milite; &
ideo in fine dicit, eas quęſtiones parum
vidiſſe practicari, quia verſantur coram
Auditoribus exercituũ, & ſic apertè vult,
eas procedere, quando milites teſtantur
in expeditionibus belli, quo caſu procedit
priuilegium militum, vt decedant pro par-
te teſtati, & pro parte non, ſicuti etiam
conſiderat Bolognettus in l. centurio, nu.
7. ff. de vulg. & pupill. & in d. conſ. 7. num.
105. cum ſequen.

Ex quibus meo iuditio non eſt intran-
dum ad aliam difficultatem de verbo, ſuc-
cedat, & an ſit appoſitum in re certa, de
quo per Iaſ. conſ. 72. vol. 3. & Ceſal. conſ.
231. nam licèt & in hoc multa poſſent
dici, tamen, cùm ex inſtitutione vniuer-
ſali in allodialibus omnis difficultas ceſ-
ſet, meritò breuitatis cauſa cętera ſunt
ommittenda.

Poſtremum dubium eſt circa prętenſionem D. Heliſabettę, in quo (meo iu-
dicio) res eſt paucis abſoluenda, ſine du-
bio enim ipſa non poteſt in feudis ſucce-
dere, quia fœmina eſt ſecundo genita re-
16 ſpectu Donnæ Antoninæ, † et ſi ipſa fuiſ-
ſet vocata expreſsè in ſucceſſione feudo-
dorum ſimul cum Donna Antonina; cum
in Regno feuda non poſſint ad plures de-
uenire, non potuiſſet intelligi vocata, niſi
ordine ſucceſſiuo, ex cauſa neceſſitatis, p
ea, quę communiter notantur in l. gallus
§. quidam rectè ff. de lib. et poſthum. et
ideo in indiuiduo ego in voce allegaui D.
Bolognett. conſ. 6. nu. 47. qui ita intelligit
eſſe dicendum in donatione feudi, facta
filijs naſcituris, quia omnibus ſimul, et
coniunctum non poteſt dici facta dona-
tio per ſupra dictam rationem; et ideo
ſicuti expreſſa diſpoſitio Donnę Cathe-
rinæ debuiſſet recipere hanc interpre-
tationem, ita et tacita, et iure accreſcen-
di, vt etiam dicimus in ſucceſſione ab
inteſtato eadem ratione indiuiduitatis feu-
dorum, ob quod apparet, nõ benè loqu-
tum fuiſſe Pern. conſ. 1. dum vult, in feu-
dis dari communionem pro indiuiſo, quia
ſi hoc verum eſſet ab inteſtato, non dare-
tur ſucceſſio iure francorum, quia non ex
alio dicunt noſtrates hoc fieri, niſi ratione
indiuiduitatis feudorum, quę ſi non ob-
ſtaret, falſa eſſet opinio, cùm ab inteſtato
in feudis hereditarijs ſuccederent omnes,
in eodẽ gradu exiſtentes, et ſemper mili-
taret illa reſponſio, quòd pro indiuiſo, et
reſpectu cõmoditatum, et fructuum fieret
communio, et tamen in Regno hoc non
admittitur, ſed ab inteſtato, etiam in feu-
dis hereditarijs procedit clauſula iuris
frãcorum, et in feudo ſolùm ſuccedit pri-
mogenitus, & maſculus; & ideo ipſe Per-
nus nu. 8. non videtur firmare ſe, ſed dicit,
ita pro nunc mihi videtur, ſi dabitur tem-
pus, abundantius videbo, & ex tenore cõ-
ſilij apparet, ipſum impeditum diuerſis ne-
gotijs, non benè omnia conſideraſſe.

Apparet igitur firmiſſimam eſſe concluſionem in Regno, non dari communionẽ,
nec diuiſionem, & ideo ad vnum tantùm
deuenire debere feudum, & licet ad iſta
feuda ſint vocatę ambę filię teſtatricis, ta-
men ex iuris municipalis neceſſitate intel
ligenda eſt vocatio ordine ſucceſſiuo, ſi-
cuti ſi daretur locus ſucceſſioni ab inte-
ſtato, vt dictum eſt, & latius etiam diximus in primis allegationibus.

AN-

Digitized by Google

ANNOT. PETRI FILII.

IN conſ. præcedenti conſuluit D. meus in
eadem facti ſpecie, in qua ſcripſerat Bolo-
gnett. conſ. 9. ac cum eo cenſuit, amitam
in ſucceſſione matris excludere neptem ex
filio maſculo premortuo; in hoc cõſilio firma-
ta concluſioni cap. Regni nouiſſima minimè
obſtare, proſequitur oſtendere. Quod vt
clarius innoteſcere valeat, haud erit iniu-
cundum hæc annotare. In hac materia
ſubingreſſionis filij in locum patris, tum de
iure communi, tum feudorum nihil non du-
bij, nihilq; certi inueniri poteſt.
1 In ſucceſſione † tamen legali ab inteſta-
to, ſubingreſſio filij, in locum patris ex-
preſſis cauetur iuribus. §. ex filius, & §. item
vetuſtas, Inſt. de hæred. quæ ab inteſt. defer.
§. 1. verſ. ſic tamen, & §. reliquum., cum
ſeq. Auth. de hæred. ab inteſt. venient. not. in
l. ſi defunctus. C. de legit. hæred. & l. vt in-
2 teſtato. C. de ſuis, & legit. † & licet de iu-
re Cod. in deſcendentibus tãtum procederet,
in trãsuerſalibus etenim frater proximior
præferebatur §. ſi plures. inſt. de legit. agnat.
ſucceſſ. & l. 2. C. de ſucceſſ. edict. l. conſan-
guinitatis iura. C. de legit. hæred. attamen
de iur. authent. nepotem admicti cum pa-
truo cautum reperitur, vt habetur in d. §.
reliquum, eſtque cõis à nemine non recepta
ſententia Bal. in l. cum ita §. in fideicom-
miſſo, vbi cæteri omnes ff. de legat. 2. Burſat.
conſ. 71. & Craſſ. de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt.
2. Hæc etſi clara videãtur, in ſucceſſione ta-
men hominis, & in fideicommiſſo, quid in
materia repreſentationis dicendum ſit, haud
rectè ſcitur.
3 Gloſ. in d. l. cum ita §. in fideicõmiſſo ff. de
leg 2. affirmatiuã tenuit ſententiam, quam
Doctores 28. ſequi tradidit Menoch. conſ.
124. n. 81. & conſ. 357. & præſumpt. 95. lib.
4. quibus addi poſſent Sim. de præt. de inter-
pret. vlt. volunt. dub. 4. fol. 3. nu. 21. Craſſ.
de ſucceſſ. §. fideicommiſſum quæſt. 11. n. 2.
Peregrin. de fideic. art. 21. n. 5. Honded. conſ.
70. n. 20. Achill. Pedroſ. conſ. 20. n. 33. Ti-
raq. de primog. quæſt. 40. Decian. conſ. 19.
n. 6. lib. 1. Surd. conſ. 325. nu. 2. Molin. de
primogen. Hiſpan. lib. 3. cap. 8.
Bald. in l. cum ita §. in fideicommiſſo,
contrariam opinionem eſt profeſſus, quam
Doctores 25. habuiſſe renuntiat, idem Me-
noch. d. conſ. 124. alios recenſet Honded.
conſ. 70. n. 19. his accedunt Gacheran. conſ.
72. n. 19. Valaſ. de iur. emphit. quæſt. 50. n. 23
Petr. Peralta in d. § in fideicõmmiſſo n. 19.
4 Cæterum † in hac diſputatione erit an-
notandum, multos abſolute, filij in locum
patris ſubingreſſionem, non abnegaſſe, vt
puta quando relictum familiæ ſit, ſed po-
tius ſtantibus fideicommiſſi formulis gra-
dus repreſentationem non admiſiſſe. Me-
noch. conſ. 200. ſubingreſſionem excludebat,
eo quia in caſu ſuo, ſalua gradus prærога-
tiua, dictum fuerat, licet Surd. conſ. 325.
n. 5. non eſſe recedendum ab opinione Gloſ.
retentis iſtis terminis cenſuerit. Ruin. cõſ.
181. n. 5. vol. 2. in facti ſui ſpecie, nepos ab
inteſtato ſuccedere non valuerat, & in conſ.
30. vol. 3. ſtante ſtatuto, ab opinione gloſ. re-
cedit. Pariſ. conſ. 64. 34. conſuluit in caſu, in
quo filij ſuperſtites vocabantur, at eodem
retento themate contrarium putauit. Me-
noch. conſ. 1005. Rort. conſ. 54. n. 25. teſta-
torem vocaſſe proximiorem conſiderauit,
Gacheran. conſ. 72. in tranſuerſalium ſuc-
ceſſione vlterioris gradus loquitur.
Inſuper quæſtionem agitarunt Doctores
5 † ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo ex
quorum dictis, has colligere determinatio-
nes licebit: vt quando ſcilicet, auus relictis
filijs maſculis moriatur, vnuſq. deinde adi-
ta hæreditate, relicta fœmina decedat, illa
6 patruos excludat, ea ſiquidem ratione, †
quia adita hæreditate per filium, non am-
plius de aui, ſed de patris ſucceſſione agi vi-
deatur. Ita Roman. & Alex. in l. 1. §. vete-
res ff de acq. poſſ. Bal. in l ſi viua matre, C.
de bon. mat. Quando verò filius, non adita
hæreditate, moriatur, neptem ex filio non
excludere patruum affirmarunt Salyc. in
l. 1. in fin. C. de adult. Roman. in l. ventre
ff. de acqui. hæred. Capic deciſ. 21. qui à Sa-
cro Cõſ. in fauorem amitæ fuiſſe determina-
tum refert, auctoritate præcipuè Bart. in l.
liberorum ff. de verb. ſignif. mouentur, af-
7 mantis † neptem ideo patruum non exclu-
dere, quia in ea qualitas à ſtatuto requiſi-
ta, minimè reperiatur. Alij tamen, aucto-
ritatem Bart. euadere putantes, nimirum
loqui quando filia iure proprio non autem
tranſmiſſo excludere vellet, contrarium ſen-
8 tierunt, † amitam, & patruum à nepte
excludi, ita Cinus in d. l. 1. C. de adult. &
ſecundum hanc ſententiam iudicaſſe Conſ.
Neap. teſtatur Vinc. de Frãch. in deciſ. 32.
Thom. de Minad. in repet. conſt. In aliquib.
verſ. 3. noto nu. 123. inter alia mouentur ar-
gumento illo, filiam in gradum patris cum
omnibus iuribus, & qualitatibus ſuccede-

re, quo fit vt etiam ſexum patris aſſumere affirment.

9 Caſus † verò, quando ſcilicet premoriatur filius, relicta filia, patri, dubius, & inuolutus eſt penes Doctores, Alij nanque neptem à patruo non excludi dixerunt, vt Bald. in l. 2. C. de in ius vocand. & Petr. de Anchar. in cap. Canonum ſtatuta, verſ. his igitur, de conſtit. duabus quidem moti rationibus, quarum alterã ab odio ſtatuti, alteram à regula ſubrogati ſumpſere. Alij contrariam ſententiam veriorem arbitrati

10 ſunt †. quod nempe neptis excludatur à patruo, quam tenuere Fulgoſ. Alex. Iaſ. & Dec. in d. l. 2. C. de in ius voc. & Dec. conſ. 545. quibus perſuaſum id extitit à textu in l. ſi viua matre. C. de bon. mat. atque hoc diſcrimine vſi fuere, aut ſcilicet, ex perſona propria venire ad ſucceſſionem intendit, & tunc excludatur, quia in remotiori gradu: aut ex perſona patris, & tunc quia ſexus qualitas, q̃ fuerat in patre in ea reperiri nõ valet, à ſucceſſione expellatur, addũt hiis, conſeruandæ agnationis rationem ſtatuti extenſionem, de caſu ad caſum operari.

11 In Maioratus † ſucceſſione filij in locum patris dari ſubingreſſionẽ multis fundamẽtis tuetur Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 6. quod maxime, ex leg. par. 2. tit. 15. par. 2. deducit, quam, & ſi loqui in Regni ſucceſſione dicat, attamen ad omnes maioratus extendendam eſſe putat. Contrarium tamen profeſſus eſt à Coſta in queſt. quam habuit, de ſucceſſ. inter patr. & nept. quem ſequitur Valaſc. de iur. emph. quæſt. 30. ante nu. 12. In ſucceſſione Regni pro nepote tenuit Roſental. de feudis cap. 7. concluſ. 26. & ibi in gloſ. O. & P. multas hinc inde auctoritates cumulauit.

12 In feudorum † ſucceſſione dari repreſentationem multa iura dicere aduertit doctiſſimus (vir profectò ſummæ ſolideq; doctrina) Franciſcus de ponte lect. 12. nu. 11. de ſucceſſ. feud. at vulgatam habent diſtinctionẽ Doctores, de feudis diuiduis, & indiuiduis; de iure francorum, deq; iure longobardorũ:

13 † in feudo nanque, quod ad primogenitum trãſire oporteat, nepotem excludere amitam, & patruum cenſuere Petr. de Bellapert. in l. cum pater §. quindecim. ff. de leg. 3. Bald. in l. in multis ff. de ſtat. homin. Loffred. cõſ. 14. & conſ. 39. Andreas in cap. 1. de eo qui ſib. & hered. Capic. deciſ. 21. Ioann. Thom. Minad. in conſ. In aliquibus, in tertio notab. n. 129. Vincent. de Ann. in rep. cap. 1. de Vaſſall. decrep. ætat. nu. 100. & Sing. 356. vtrobiq. enim teſtatur fuiſſe deciſum in cauſa ſtatus Magdaloni. Roſental. de feudis cap 7. concluſ. 41, n. 18. videtur impoſſibile neptem ex filio primogenito excludere ſecundogenitum, Afflict. in cap. 1 de nat. ſucceſſ. feudi, licèt veriorẽ arbitretur opinionẽ Petri de Monteforte, cuius cõſilium inſerit ipſe in ſuis Commentarijs: attamen non audet recedere ab opinione Neapodani qui neptem excludere patruum arbitratur Andreas tamen in ca. 1. de nat. ſucceſſ. feudi, & in conſ. Comitibus, filium primogeniti in vita patris mortui, excludi à ſecundogenito cenſuit, de cuius dicti veritate agit Franc. de Ponte vbi ſupra n. 35. quam dicit queſtionem vulgatam, & per innumeros Doctores diſputatam, Tiraq. inclinare pro

14 nepote ait, & Molinam; ipſe tamen putat † opinionem Andreæ dubitabilem, atque conſuetudine in Regno fuiſſe receptum, tam in deſcendentibus, quam in tranſuerſalibus nepotem excludere patruum, quod dixerat in tratt. de poteſt. Proregis tit. 8. n. 32. Fuit articulus in Regno diſputatus in cauſa Miſirindini, in qua trattabatur de ſubingreſſione filij fratris ſecundogeniti ad excluſionem tertiogeniti de eo. exſtat deciſ. Franc. Milan. 8. lib. 1. nu. 88. & conſilium Hieronimi Fimia magnæ auctoritatis Doctoris Siculi poſt dictã deciſionem impreſſum, qui

15 partes tertiogeniti fratris tutati fuere, † eo maxime fundamento, quod per cap. Si aliquem non admitteretur ſubintratio. Hanc quæſtionem de patruo & nepote grandi ap-

16 paratu concinnauit †. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 36. n. 30. vſq; ad n. 122. vbi fundamenta pro patruo recenſuit ſub nu. 148. iura nepotis retulit ſub n. 185. Doctores diſtinguentes renuntiauit, & demum ſub n. 148. pro nepote dedit calculum. Cum. in d. cap. Si aliquem, verb. gradu, nu 6. referens Ioan Aloyſ de Septimo, tenentem pro patruo ſub n. 38. inter ordinem primogenituræ, & gradum diſtinguit, vt primo caſu detur ſubintratio, ſecus in ſecundo, & n. 72. tenet pro patruo. Cannet. in d. cap. Si aliquem, § an filius, tenet pro patruo, ſtante cap. Si aliquem diſpoſitione. Idem Regens de Ramundetta, & Fridericus Campixanus in cauſa Comitatus Sancti Marci cenſuere, & Bald. nouell. in cauſa Comitatus Sclaſani.

17 Contrarium † tamen putauit dicendum Blaſc. Lanc. in rep. d. cap. Si aliquem, & in cauſa Comitatus Caltobillottæ, arbitratur enim cap. Si aliquem iura admittentia ſubintrationem minimè correxiſſe.

Hæc

Hæc inter noſtrates diſputabātur ſuppo
ſitis duobus, primo quod cap. Si aliquem ne
18 *garet repreſentationem, altero, quod † ius*
francorum, eamdem non admitteret idque
tum in ſucceſſione tranſuerſalium, tum de
ſcendentium verum eſſe arbitrati ſunt. His
rationibus Cannet. in d. cap. Si aliquem, §.
ſed hic tractandum, amitam excludere nep
tem cenſuit, auctoritate Andreæ in cap. 1.
§. his autem deficientibus de grad. ſucceſſ
feud.
19 *At ſi verſaremur † in feudis diuidnis, &*
ſecundum ius longobardorum, qui termini
in Regno noſtro adaptari non poſſunt, viui-
tur enim ſecundum ius francorum, & feu
da ſunt omnia indiuidua, vt teſtātur Ioan.
Franc. Caſtil. deciſ. 33. n. 22. & Maſtrillus
deciſ. 105. n. 1. Marius Muta ſuper conſuet
Panor. cap. 43. nu. 3. dari ſubintrationem
aiunt Doctores Neapol in conſ. 1. Neap. in
verſ ex maſculis, Ioann. Thom. Minad. in
conſt In aliquibus n. 119. & 120. in tertio
notab. nepos cum patruo admitteretur, In-
trigliol. in cent. 2 de feud. art. 1. num. 88. ex
cap. 1. de nat. ſucceſſ feudi, dixerant. Andr.
Aluarott. in cap. 1. An agnatus. Matt. Af-
flict ibi n. 12. Curt. de feud. 2. par. 3. par.
princip. n. 12. & alij quos congeſſit Scbrad.
de feud. par. 7. cap. 5. n. 37. Couarr. pract.
quæſt. 38. n. 3. Tiraq. de primogen. quæſt.
20 *40. n. 20. Valaſ. de iur. emph. quæſt. 50. † in*
principio, vbi tradit inter deſcendentes vſq;
in infinitum repreſentationem dari, in col-
lateralibus vſque ad fratruum filios incluſi
ue, quod ſtatuit conſt. In aliquibus, & ex-
tendit vſque ad trinepotem, cap. Si aliquem
21 *Subintrationem † tamen cōcedi in feudo*
hæreditario, non autem in feudo pacti, &
prouidentiæ putarunt Petr. de Gregor. de
conceſſ. feudi, par. 2. quæſt. 10. n. 53. Cum.
in cap. Si aliquem, verb. gradu. n. 9. in fine.
Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 36. nu. 201.
quam diſtinctionem irridet Valaſ. vbi ſup.
n. 3. & patres fuiſſe deceptos arbitratur.
22 *Hæc de iure † communi, & feudorum, an*
te quam condita fuiſſent cap. nouiſſima, di
xerunt Doctores, in quibus vt ſummis la-
bijs deguſtatum eſt, variationem maximā
videre licet, & propterea à noſtratibus in
cōtingētibus caſibus, modo vna, modo altera
opinio reperitur recepta, tandem ſucceden-
tibus tēporibus, vt morbo iam ingraueſcenti
mederetur, condita fuere capitula, & pri-
23 *mum Imperator recolendæ memoriæ † Ca-*
rolus V. in cap. 218. quæſtionem illam, quā
inuolutam, perplexam, obſcuramq; appel-
larunt Doctores, de ſucceſſione inter patruū
& nepotem, pro nepote filio primogeniti, con
tra patruum ſecundogenitum diremit, in
nihilo refragante, ſi filius ſecundo genitus
tempore vitæ patris poſſeſſionem nactus fuiſ
ſet, & maior natu reperiretur; non admiſ-
ſa opinione Andreæ in d. cap. 1. de nat. ſucceſ.
24 *feudi, & aliorum. † Idemq; Imperator in*
cap. 204. aliam ſedauit diſputationem; ſup-
plicanti enim Regno, vt quod ipſe inter pa
truum, & nepotem ſanciuerat, inter ami
tam, & neptem, procederet ex filio ma-
ſculo, patri præmortuo; quod nepti, ſtilicet
præferretur amitæ, at ſi reperiretur al-
ter filius maſculus, ille nepotem ex filio
primogenito excluderet, ob rationem conſer
uandæ agnationis, pro vt petebatur con-
ceſſit; in feudis tamen, in quibus ſecundum
eorum naturam fœminæ capaces dicerentur
qua determinatione ſubintractionē neptis
ad excluſionem amitæ admiſit, negauit ta-
men in caſibus, in quibus ratio conſeruādæ
25 *agnationis cōſiderari potuiſſet, † & fuit re-*
cepta opinio Afflicti, in d. cap. 1. de nat. ſuc-
ceſſ feudi Petri de Monteforte, & Roſental.
de feud. cap. 7. concluſ. 42. n. 18. quibus im-
probabile viſum fuerat, neptem poſſe exclu
dere patruum. Rurſus, & ſopita diſcepta-
tio, de qua per Cannet. in cap. Si aliquem
§. ſed hic tractandum de amita, & nepte
haud recepta illius opinione qui cum Ioan-
ne de Anſalone amitam nepti præferendam
eſſe cenſuerat.
26 *Per hæc † de ſucceſſionibus inter deſcen-*
dentes loquentia, quid in tranſuerſalibus
dicendum fuiſſet minime cautum fuerat.
propterea Regnum, idē ſeruandum in tranſ
uerſalibus, ab eodem Imperatore petijt, ſed
iuxta votum prouiſionem haud obtinere va
luit, vt patet in cap. 221. tandem à Potentiſ
ſimo Rege Philippo ſecundo obtinuit, quod
nepos ex fratre ſecundo genito præferre-
tur tertio genito in ſucceſſione primogeni-
ti, ſine filijs decedentis, verū quod ſi ſecundo
genitus, relicta filia, moreretur, illa à tertio
genito excluderetur; fuit in hoc receptum,
quod Neapolitana conſuetudo induxerat, de
qua per Franc. de Ponte lect. 12. nu. 35. His
prœhabitis contingit dubitari in caſu conſi
lij, an neptis ex filio maſculo matri præmo-
riente excluderet amitam in ſucceſſione ma
tris, tenuit D. meus, amitam excludere ne-
ptem ex diſpoſitione cap. Si aliquem. quod
ſubingreſſionem, & repreſentationem gra-
27 *dus non admittit, quodq; procederet † in ſuc-*
ceſſione deſcendentium, quemadmodū, in col

*lateralium, ab inteſtato teſtantur noſtrates
Petr. de Gregor. de conceſſ. feudi par. 4. quæſt.
10. nu 22. & Cannett. in d. cap. Si aliquem,
§. ſed hic tractandum. Cap. ſi aliquem ex-
cludere repreſentationem gradus, ex illis
verbis, (Ille, qui tempore mortis ſupererit
defuncto proximior, in feudo ſuccedat) ar-
gumentati ſunt Cannet. in d. cap. Si aliquẽ
§. an filius excludatur n. 12. Milaneſ. de-
ciſ. 8. n. 226. lib. 1. Hieron. Fimia in conſ.
ibi impreſſo in cauſa Miſirindini num. 82.
Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 8. quæſt.
6. n. 6. Cum in d. cap. Si aliquem verb. gra-
du n. 82. & n. 100. & verb. eodem ordine
n. 7. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 42. nu 6.
Bolognett. dicto conſ. 9. nu. 46. ea ratione ni-
28 mirum, † quod quando ſtatutum proxi-
miorem vocat, filius nunquam gradum pa-
tris repreſentet l. Iulianus in princ. iuncta
§. vlt. C. ad Trebell. vbi Bald. per illum tex-
29 tum ait † quod licet filiorũ appellatione ve-
niant nepotes, attamen eos nõ comprehendi
quando de proximiori, vel de gradu men-
tio fit, arbitratur; tunc enim cum patruis
nepotes non admictuntur. Inſuper, & ad-
dunt Doctores, proximitatem à ſtatuto re-
quiſitam, reſpectu vltimi decedentis intelli
30 gi debere † quod clarius eſt in noſtro cap. Si
aliquem, in illis verbis: (proximior defun-
cto,) quæ ad propoſitum põderauit Ioan. An-
gel. Piſanell. in reſp. impreſſo poſt Cannet.
n. 11. & ſeq. Intriogl. de feud. cent. 2. art.
36. n. 16. & art. 38. n. 1. Molin. di primog.
hiſp. lib. 3. cap. 9. n. 16. Valaſc. de iur. emph.
quæſt. 50. n. 37. Petr. Peralt in d. l. 2. §. in
fideicommiſſ. nu 19. Mant. de coniect. vlt.
volunt. lib. 8. tit. 9. nu. 9. Petra. de fideicom.
quæſt. 11. n. 126. Surd tamen in conſ. 325.
n. 5. contrarium tueri nititur: ſed quid quid
ſit de veritate concluſionis, ſufficit in Regno
receptum eſſe, ſubintrationem negari à cap.
Si aliquem.*

*Dubitationem in cauſa faciebant cap. no
uiſſima ſupra renunciata, quibus etſi vbe-
riori calamo fuerit per D. meum factum
ſatis; nihilominus ne in hoc videar acceſ-
ſiſſe* ασύμβολος, *hæc alia libuit annotare.*

*Primo itaque opus habere credimus, qui
cap. nouiſſima obſtare ſupra firmatæ conclu-
ſioni contendere voluerit, oſtendere, ea ad
31 correctionem † cap. Si aliquem venire; quod
equidem profectò non viſi per interpreta-
tionem extenſiuam, quæ ab identitate,
vel ſimilitudine rationis fieri ſolet, demon-
ſtrare poterit; ex proprietate etenim ver-
borum, caſus in quo verſamur nullibi in di-
ctis cap. reperitur comprehenſus: nam ſi de
cap. Imp. Caroli V. 118. verba fecerimus,
32 † illud, de ſubingreſſione nepotis in locũ pa-
tris ad excluſionem patrui ſermonem habe-
re videmus, eiuſdemq; Imp. cap. 204. etſi à
nepte ex filio maſculo amitam excludi cen
ſeat, attamen cum in ſucceſſione aui loqua
tur, ibi (ſia preferita alla zia ſorella del det
to maſculo in la ſucceſſione delli ſtati Baro
33 nie, & feudi di ſuo auo) † caſum noſtrum
in eo comprehendi, quando de ſuccedendo
auia tractatur, minime diximus. Cap.
Regis Philippi 18. in collateralibus diſponit;
nos verò in deſcendentibus verſamur: adeo
34 vt ſatis verum ſit, ex vi † & proprietate
recti ſermonis, ſucceſſionem, de qua habe-
mus, minimè in cap. nouiſſimis eſſe compre-
henſam; ſiquidem appellatione aui, & ne-
potis, & patrui non venire auiam, neptem,
35 & amita ex proprietate vocabuli, † quam
definiunt, ſignificationem vocabulo attri-
butam per vſum, & regionem, l. ſi quis in
fundi vocabulo ff. de leg. 1. ſatis comper-
tũ ſit, quæ differunt in nomine appellatiuo
nõ ſunt idem, Bald in l. maximũ vitium C.
36 de lib. pret. n. 7. † At etſi cap. nouiſſima corre
ctoria dicantur cap. Si aliquem, illius corre
ctionis ſpeciei, quam abrogationem appellãt
Doctores, cum non in totum, quo ad mate-
riam ſubingreſſionis diſpoſitionẽ dicti cap.
Si aliquem tollant, ſed certis tantum caſi-
bus, alioquin enim diceretur derogatoria,
37 † vt poſt alios aduertit Bolognett. in d. l. om-
nes populi n. 175. ff. de Iuſt. & iur. ſed de
vtraq; ſpecie idem eſt iudicium, oporteret
ad aliam diſputationem ingredi, num ſcili-
38 cet licita ſit interpretatio extenſiua; † Hæc
quidem inſtrumento rationis finalis, vel
expreſſæ, vel tacitæ, vel præſumptæ fieri ſo-
let, aiunt enim, mentem, non verba, eſſe at-
tendendũ, rationemq; comprehendere omnes
caſus in ſtatuto non expreſſos vi cõprehen-
39 ſionis, non autem extenſionis, affirmant †
Doctores Bald. in l. de quibus col 5 ff. de le-
gib. nam ſicut genus comprehendit ſub ſe
plures ſpecies, ita vna ratio ſub ſe continet
plures caſus. Cin in l. iura non in ſingulis
ff. de legib. & l. quod vero eod tit. Bald. in
auth. poſt fratres C. de legit. hæred. & in
cap. quia G. de iudic. vbi inquit, quæ ratio
coniungit legis, diſpoſitio ſeparare non de-
40 bet. † Cap. Imp. Caroli 204. dum patruum
præfert nepti ex filio maſculo premortuo, &
cap. Regis Philippi 18. rationem vnicam,
expreſſam, & finalem habent, nimirum
41 agnationis conſeruandæ, † quæ cum per ma
ſculos*

ſculos non autem per fœminas, conſeruari
dicatur l.lege C.de legit. hæred. l. pronun-
ciatio, in fine, ff de verb.ſignif.§. cæterum
inſt.de leg.agnat.ſucceſſ.ad caſum noſtrum
extendi minime poſſunt.Cumverò cap.204.
neptem ex filio maſculo excludere amitã iu
bet fauor agnationis conſeruandæ haud mi-
litare poteſt, & nullam habens expreſſam
rationem, dicitur correctoria diſpoſitio, ad
cap. ſi aliquem, ex cuius diſpoſitione omnis
penitus excluditur repreſentatio, unde ami
ta, circumſcripta determinatione cap. 204.
pro certo excluſiſſet neptem;ſi itaque in cor
rectoriis verſamur,regula pro nobis ſtabit,
42 *† licitam non eſſe extenſionem:cui adapta-*
ri non poſſet limitatio,concedi illam ſcilicet
rationis unicæ,expreſſæ,& finalis ope: im-
43 *pulſiua † enim nõ ſufficeret ſecundum Bar.*
in l.2. ff. de donat.& Imol. in l.1. §.ſexum
ff. de poſtul. & licet in huiuſmodi materia
vndique ſint anguſtiæ, atque periculoſum
44 *ſit, regulis communibus † adhærere Gabr.*
conſ.14. quemadmodum nec tutum parti-
culares deciſiones ſequi, Brun.de ſtat.fœm.
excluſ. art.8.n.89. attamen quo adtinet ad
cap. Regni, quæ unicam, & expreſſam ha-
bent rationem,conſeruandæ agnationis ſci-
licet,vtique multis haud egemus, vt repel-
lere eos poſſimus,qui extenſionem auderent
facere nam ceſſante ratione,eo fortius inhæ
rendum eſſet regulæ negatiuæ,quod nimirũ
in correctoriis ſtatutis de caſu ad caſũ nõ fi-
45 *at extẽſio,†Gloſ cæteriq;in auth quas actio*
nes.C. de ſacr.ſanct.eccleſ. & in l. præcipi-
mus. C. de appell & in l. ſancimus.C. de
teſtam.Bologn poſt omnes in l.omnes populi
ff. de Iuſt.& Iur.n.234. Negotium propte-
rea nobis erit circa interpretationem cap.
204.in quo,dum de ſucceſſione neptis ad ex-
cluſionem amitæ verba facit, nullam ratio
nem expreſſam continere videtur; quod eũ
de ſucceſſione aus loquatur,de proprietate
ſermonis ſucceſſionem auiæ minimè cõtine-
46 *re videtur,† vt ſupra prælibatum eſt. Erit*
propterea de ratione tacita diſquirendum:
ex ea etenim ſtatutũ ad caſum nõ expreſſũ
porrigi contendunt Doct iudicaturq;de ea,
47 *ac ſi de expreſſa, † argumento text.in l no-*
minatim la 2.ff.de lib.& poſthum.& l fũdus
qui.in fin. ff de fund. inſtruct. Bart.& alij
in l.2. ff.de leg.1.& l.ſi hæredes,& l.ſi adoptio
48 *ff.de adop.leg. † quod admittit quando vna,*
& nõ multiplex aſſignari põt,Bar.in l. libe-
rorũ ff.de verb.ſignif.Crauett. de antiq.tẽp.
p.4.in princ.n.83.tunc.n.pro expreſſa habe
tur, gloſ. in l. quamuis, & ibi Bald.& alii

C.de fideicom.mille cõgerit. Tiraq. in tract.
ceſſ.cauſ.lim.1.n.18.& ad extenſionem ſta-
49 *tuti habilis reputatur.† Vnam tamen con-*
ſtituit differentiam in hac materia, inter
expreſſam, & tacitam rationem, Crauett.
de antiq.temp.par.4.n.94. vt facilius in
expreſſa, quam in tacita fiat extenſio, in
tacita n.nũquam aduocatorum cõuentiones
ceſſabunt,nam debet vnica inueſtigari, &
non multiplex, quod ſi plures poſſent dari,
vtiq;non eadem,ſed ſimilis diceretur ratio;ut
50 *aduertit Crauett. † vbi ſup. n. 84. in cuius*
indagatione, vt docet Bald. in l. maximum
51 *vitium.C.de lib præt. n.16.& 17. † natura-*
lem æquitatẽ ſectari debemus,quę mẽtiri ne
ſcit.Rurſus,& certa,& cõgrua debet reddi,
alias non fieret extenſio,nã ſi dubia, neceſſa
ria dici non poſſet, ſed magiſtralis; quæ ad
extenſionem in correctoriis haud ſufficeret.
Inſuper ſunt qui affirment nõ præſumẽdã
52 *† eſſe vnicam, in dubio,Salycet in l.ſi ſerui*
veſtri col.5. verſ.quapropter ego reaſſumo
C.de noxal.action. Alex. in l.ſi cõſtante ff.
ſolut.mat.& Iaſ in auth quas actiones.C.de
ſacr.ſanct.eccleſ. alios congerit Tiraq. vbi
53 *ſupra limit.1.n.11.† Immò ſunt qui pror-*
ſus extenſionem in correctoriis ex tacita ra
tione negant, quos recenſet Tiraq. vbi ſup.
num.12.euſq; innuit, dicit, authoritate
Bart.in l. liberorum ff. de verb. ſignif.dum
ibi dubitat, an ratio ſtatuti excludentis fœ-
minas propter maſculos, ſit illa quæ à ple-
riſq; ſolet reddi, vt ſalua ſit agnatorum fa
milia, & dignitas, & an ea ſola ſit,cum
ſcripta non reperiatur, ſequi videtur Bald.
in l.defunctus, poſt medium, verſ. quæro
ergo C.de ſuis, & legit. Imol. in l. ſi vero §.
de viro, col. vlt. ff. ſolut. mat. Sed conce-
damus verius dicere, qui contrarium pro-
feſſi ſunt,quod ex ratione tacita concedatur
54 *extenſio, † illa tamen debere eſſe vnica, itẽ*
& finalis, vt ſupra annotauimus. Hinc
ſuboritur difficultas,num ea præſumatur,
55 *† an potius impulſiua. Præſumi impulſiuã,*
dixit Accurſius in l.2. §. vlt. in gloſ. vlt.
ſunt, & alij qui oppoſitum dixere, quos re-
cẽſet Tiraq.loco citato.lim.1.n.48. ſed omiſ-
ſis altercationib⁹,quas fruſtra hic cõmemo-
raſſe non erit cenſendũ, vt exinde cognoſca
tur quã arduũ ſit munus,& quã ei difficile
ſit has ſuperare difficultates,& tricas diſſol
uere q extẽſionẽ facere voluerit, pſcrutãdũ
eſt,q nã ratio i nr̃o.c.204 excogitari valeat.
Primo itaq;qs attẽtare poſſet ſtatuẽtẽ mo
uiſſe rationẽ repreſentationis gradus,cui &
liceret, qđ dixit Bart. in d. l. liberorũ n.12.
ponde-

56 † ponderare, ibi referens deciſionem Iacob.
Butr. qui ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo nepotem ex filio, excludere amitam, dixerat, licet eam ſequatur, nihilominus rationem non approbat, appellatione nimirum filiorum venire nepotes, imò ſentire videtur ſtatuti diſpoſitionem non porrigi ad nepotes verum tamen ex alia ratione dicit veram deciſionem, quia tūc ſcilicet nepos excludet amitam ex iuris communis diſpoſitione, quo cauetur priuilegium, ſeu beneficium ſtatuti, filio conceſſum, transfire ad nepotem, argumento textus in l. milites C. de quaſt. cli concord. inſuper quia filio de medio ſublato nepos locum ſui patris tenere incipit. , & demum quia ſubrogatum, &c. his rationibus procedere dictum Iacob. Butr. arbitratur Bart. qui etſi fateatur ſtatuta non recipere interpretationem extenſiuam, de ea non trattari in propoſito caſu profitetur, ius enim commune hoc operari affirmat, vt ſcilicet ſtatuti virtus ad filios, & nepotes
57 transfire dicatur. Hinc inferre † quis poſſet, cap. 204. tacitam habere hanc repreſentationis rationem, quæ cum & militare videatur in ſucceſſione auiæ, dicendū iure ac meritò ſit, caſum noſtrum in diſpoſitione
58 illius cap. comprehendi. † Hæc Bart. doctrina quatenus, etiā negando extenſionem ſtatuti, inferat ex diſpoſitione iuris communis amitæ excluſionem, abſque ſcrupo procedere minime videtur, quandoquidem ſtatutaria circumſcripta diſpoſitione, de iure com
59 muni † etſi nepos locum ſui patris ingrederetur, attamen non ad totalem amitæ excluſionem id fieret, ſed cum ea concurreret, & admitteretur. & affirmare, quòd beneficium, conceſſum filio à ſtatuto, tranſitum in nepotem faciat ex diſpoſitione iuris communis, dicere eſt ſtatutum extendi ad nepotem; ideoque non videtur poſſe regulam admitti, quæ extenſionem neget, & nepotem patris gradum tenere, concedat, vt fieri poſſe creat Bart. ſed quidquid dicendum ſit de veritate doctrinæ, ſi ex ratione repreſentatio
60 nis cap. 204. † ad caſum noſtrum extendere maluerimus, tunc nobis obijci poſſe, fruſtra deuentum fuiſſe ad cōditionem dict. cap. cum per cap. 118. eiuſdem Imperatoris cautum fuerit, nepotem ingredi locum patris ad excluſionem patrui, ex eadem ratione, quia alia ibi nō exprimitur, caſus enim neptis, de qua in cap. 204. per cap. 118. deciſus reperiretur, ob rationem repreſentationis.
61 Inſuper quia à Baldo, † & alijs monemur, in inueſtigatione rationis, naturæ dictamen eſſe inſectandum, haud quidem id aſſequemur, ſi pro tacita ratione repreſentationem ſtatuto tribueremus, nam etſi ſecundum naturam filium ingredi locum, & gradum patris fateremur, id ipſum tamen ad excluſionem alterius parem gradum cum patre ſuo tenentis, minime concedendum eſſet, at cum in caſu noſtro repreſentatio neptis operaretur amitæ excluſionem totalem, quæ ſecundum naturalem æquitatem, quia filia matri, deberet ſuccedere, ideo hanc eligere interpretationem in cap. 204.
62 contra naturæ dictamen eſſet; † Et quamquam munus noſtrum ſit, rationem in ſtatuto ſupponere, quæ ſtatuens non videatur inſipiens, nihilominus nobis ipſis ſatisfactum iri putabimus, ſi in ſola vo
63 luntate rationem inniti dixerimus, † admittunt enim Doctores illam in ſtatutis, ſic volo ſic iubeo, Corn. conſ. 90. lib. 3. Soccin. Iun. conſ. 3. num. 32. lib. 1. Honded. conſ. 1. num. 24. vol. 2. argumento textus in l. proſpexit ff qui & à quib. man. lib. non fiant, &c. ſed cum D. meus videatur hanc repreſentationis rationis rationem admittere, nobiſque fas non ſit ab ea recedere; ab eo, quòd paulò ſupra recenſuimus, oſtendi poteſt, ex hac ratione
64 non eſſe extendendum cap. 204. † cum ratio hæc & quamuis expreſſa, tanquam odium irrationabile continens, extenſionem ſtatuti operari non valeret. Sed quæſo, ſi rationem aduerſari naturæ dixerimus, numquid dubitare poterimus, hanc rationem, ad amitæ excluſionem conſideratam, non continere odium irrationabile?
De ratione demum præſumpta in noſtro ſtatuto eſſet indagandum, quæ præſumptionibus, & coniecturis elici conſueuit, ſed
65 quia ea vnica † eſſe non poteſt, & propterea ratione incertitudinis, illius inſtrumento extenſio in correctorijs fieri non valeat, vt poſt Alex. Salic. Tiraq. & alios dixit Camill. Gallin. in tractat. quem de verb. ſignif. laborioſè, & eruditè inſcripſit lib. 5. cap. 15. ideo in eius inueſtigatione minime progrediendum eſt. Sed antequam vlterius procedamus, aduertendum eſſet, quod in Regni precibus in cap. 204. fit relatio ad cap. 118. & deinde ſubnectitur (Per leuar ogni dubio, che in futurum poteſſe naſcere che eodem modo s'oſſerui, & debia oſſeruare in ſexu feminino, &c.) in hac verborum clauſula includi videtur ratio,
quam

quam ſtatuentes mouiſſe credibile eſt, con-
66 ſiderauit † hoc Dominus meus ſub num. 7.
atque huiuſmodi rationem non finalem,
ſed potius impulſiuam appellauit: at pra-
ſtat videre, in quo dubium verterc
tunc temporis potuerat; equidem profectò
haud ſecundum ea, quę vel de Iure Roma
norum, vel feudorum in diſputationibus de
ſubingreſſione filij in locũ patris dicta fue-
re, iam enim per cap. ſi aliquam iuxta com-
munem interpretationem cõtentiones inter
Doctores, de quibus ſupra habuimus, ſilue-
rant, nullique dubium eſſe poterat, amitam
neptem nõ excludere; propterea probabilius
conſiderari poſſet id, de quo dubitari conti-
gerat circa interpretationem cap. 118. cuius
diſpoſitio refertur in cap. 204. num ſcilicet,
quod cap. 118. de maſculis patruo, & ne-
pote habebatur, procederet in feminis,
amita, & nepte: ad tollendam itaque hanc
dubitationem, conditum fuiſſe cap. 204. prę-
ſumi poteſt; at cum id fiat non per declara-
tionem, ſeu per extenſionem, ſed per nouam
diſpoſitionem, & particularem, vnum ſe-
qui videtur ad rem noſtrã apprime condu-
cens, vt affirmare valeamus ex ratione illa
tacita repreſentationis ſubintellecta in cap.
118. non fuiſſe determinatum caſum inter
amitam, & neptem, ſed opus fuiſſe ad par-
ticularis legis ſanctionem deuenire, quę nec
omnes caſus, in quibus ratio eadem repre-
ſentationis militare poterat, comprehende-
ret, ſed tantum diſputationem inter amitã,
& neptẽ circa ſucceſſionẽ aui determinaret:
ſi itaque cap. 118. de patruo, & nepote ex
ratione repreſentationis extendi non potuit
ad id, quod deinde in cap. 204. de amita, &
nepte fuerat ſancitum, nullo pacto nunc di-
ctum cap. 204. comprehendere caſum no-
ſtrum de ſucceſſione auię dicere valemus ex
eadem ratione.

Atquia nos tractamus de ſuccedẽdo auię
cap. 204. loquitur de ſucceſſione aui, ideo alia
67 ſubingreditur regula, † num ſcilicet verum
ſit ſemper maſculinum in ſtatutis compre-
hendere femininum. Primo in hac dubita-
tur an regula negatiua potius ſit concipien
da, quam affirmatiua, ex veriori namque
ſententia dixit Menoch. conſ. 877. n. 13. re-
gulariter maſculinum non concipere femi-
ninum, id ipſum affirmauerat in conſ. 204.
n. 49. Cin. tamen in l. quicunque. C. de ſeru.
fugit. docet, quòd ſi contingat à lege proferri
in negotio indifferenti, maſculinum conci-
piat femininum, ſi vero in negotio differẽ-
ti ſecus, prout in tutelis, & fideiuſſionibus
dicendum eſt. Materiam ſucceſſionis indiffe
rentem vocant Doctores, feminę enim, &
maſculi in ſucceſſionibus nil differunt, ni-
ſi ratio conſeruandę agnationis militaret,
Honded. conſ. 7. n. 35. lib. 2. hinc maſculinũ
68 † concipere femininum dixerunt Iaſ. in l. ſi
quis id quod n. 6. in 4. ampl. ff. de iuriſdict. om.
iudic. Dec. in l. 2. ff. de reg. Iur. nu. 90. Cephal.
conſ. 53. n. 81.
69 Contrarium tamen † in materia ſucceſ-
ſionis ſtatutaria correctorię, maſculinum
ſcilicet nõ concipere femininum, dixerunt
Corn. conſ. 224. lib. 2. nu. 9. & poſt multos
Honded. dicto conſ. 7. n. 15. & latè conſ. im-
preſſ. poſt deciſ. Theſauri 163. ex Bart. in l.
1. ff. de verb. ſignif. longa diſtinctione hanc
colligimus doctrinam ad rem noſtram, vt
70 maſculinum per nomen appellatiuum, † ſi
ſi proferatur, atque proferentis mentem
non habeamus, in materia indifferenti, odiũ
irrationabile continente, tunc maſculinum
non concipiat femininum. Hęc Bart. ſen-
tentia caſum noſtrum determinare videtur,
verſamur enim (vt ſupra oſtenſum eſt) in
terminis, in quibus maſculinum profertur
per nomen appellatiuum, de auo loquitur
cap. 204. vt de agnato, & agnata dixit conſ.
impreſſum poſt Theſ. deciſ. 263. & de pri-
mogenita, & primogenito Decian. conſ. 9.
n. 51. lib. 2. mentem ſtatuentis minimè cer-
tam habemus, quod ſatis vidimus in præ-
ſcrutanda ratione ſtatuti, & in negotio in-
differenti ſumus, pro vt eſt ſucceſſionis ma-
teria, continente odium, quia excluditur
amita ad ſucceſſionẽ vocata à cap. ſi aliquẽ,
& illud quidem irrationabile, dum contra
naturalem ęquitatem, & contra iuris com-
munis deciſionem, neptis repreſentari dici-
tur in locum patris ad totalem amitę exclu
ſionem, odium irrationabile, dicimus, quia
cum nulla conſiderari poſſit cauſa dignita
tis, aut affectionis in nepte, quàm multo
magis non valeat videri in amita, nihilomi
nus neptis amitę pręferatur, quo ad digni-
tatẽ vtraque fœmina eſt, & quo ad affectio
nem, maior dari poteſt in amita, quàm in
nepte, cum de ſucceſſione auię tractatur,
facit quod poſt alios aduertit Honded. conſ.
7. n. 15. & ſeq. lib. 2. Cęterum in hac mate
71 ria, † qui maſculinum cõcipere femininum
admittunt, id per interpretationem, non
autem ex vi, & proprietate verborum fie-
ri fatentur, ita Bart. in d. l. 1. ff. de verb. ſi-
gnif. Hinc in ſtatutis correctorijs, in qui-
bus impropria, & haud toleranda eſt locu-
tio, negatiuè regulam procedere dixerunt
The-

*Theſaur. deciſ. 263. Honded. conſ. 7. n. 15. lib.
2. Petr. Bim. conſ. 113. nu. 33. lib. 2. Franc.
Becc. conſ. 116. n. 12. vol. 2. Menoch. cõſ. 548.
n. 17. Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 9.
n. 179. & ſeq.*

*Accedat his, quod multi non contemnẽdæ
authoritatis dixerunt: Decian. conſ. 13. &
72 conſ. 60. n. 36. vol. 3. † quod in ſtatutis, exclu-
ſio alicuius perſonæ nõ fit niſi à perſonis ibi
nominatim expreſſis, qđ procedere etiã ſi ra
tio cõſeruãdæ agnationis militaret, affirma
uit Menoch. conſ. 347. n. 44. Sur. cõſ. 416. n. 6.
& excluſa fœmina propter fratres, quòd
nõ cenſeatur excluſa propter filios fratrũ
cenſuit Decian. conſ. 21. n. 42. lib. 2. Carpan.
in ſtat. Mediol. cap. 283. nu. 7. ubi ex multis
comprobat ſtatutum non porrigi ad caſum
non expreſſum, etiam ſi eadem militaret
ratio Menoch. conſ. 4. n. 8.*

*At tempus inſtare videtur, vt receptui
canamus, atque ad particulares deciſiones
73 deueniamus. † Tiraq. de iur. primog. quæſt.
10. ſtatutum loquens de primogenito non
comprehendere primogenitam, ait: ſic ſta-
tutum, excludens ſororem à ſucceſſione fra
tris, non concludere à ſucceſſione alterius ſo
74 roris, † cenſuit Lauren. Pal. de ſucceſſ. ab
inteſt. 2. par. n. 40. Ferron. in Conſuet. tit.
de teſtam. §. 18. Gabriel. tit. de verb. ſignif.
concluſ. 6. nu. 68. Alciat. conſ. 746. Camill.
Gallin. de verbor. ſignificat. lib. 8. cap. 7. nu.
17. quamuis enim fratris appellatione ve-
niat ſoror, nihilominus id nõ procedere quã
75 do locutio † eſſet ſingularis, dixit Carpan.
vbi ſupra nu. 8. idemq; ſi de materia odioſa
tractaretur, vel de alterius excluſione, Ioan.
Petr. Bim. conſ. 113. num. 62. Franc. Becc.
76 conſ. 209. n. 14. lib. 2. † Sic ſtatutum, ex-
cludens ſororem propter fratrem, nõ dicitur
excludere propter fratrem patruelem, Bald.
in l. Iubemus §. fin. n. 3. ad. Trebell. Hon-
ded. conſ. 2. n. 46. Decian. conſ. 43. n. 10. lib.
2. etſi ipſe contrarium teneat duobus con-
currentibus, ſi ratio conſeruandæ agnatio-
nis fuiſſet conſiderata, & ſi filij fratrũ,
& filij filiorum reperirentur vocati, idem
conſ. 50. num. 9. & conſ. 60. n. 58. lib. 3. ſic
77 † ſtatutũ matrem arcens à ſucceſſione filij,
tamen non excludat à ſucceſſione filiæ, tradit
Anchar. in cap. ſi quis ſuadẽte 17. q. 4. Becc.
conſ. 209. n. 15. Surd. conſ. 9. n. 8. quid quid
78 dicat Marta voto 24. quem † nõ rectè dicere
ex eo ſolo comprehendi poſſet, quòd pro ſua
opinione Theſaurũ in deciſ. 269. allegat, quę
quidem deciſio penitus nil, ad rem ſuam
conducere videtur, ibi enim agitur de inter
pretatione ſtatuti Ciuitatis Foſſani, quo
cauebatur, matrem non poſſe de bonis ſuis
teſtari exiſtentibus filijs, contingerat ma-
trem mori relicta filia, quam hæredem in-
ſtituerat, multis ob noxiam legatis, quæ-
rebatur de teſtamenti nullitate, ſtante præ-
dicto ſtatuto, & poſitis primo à Theſauro
argumẽtis, quibus probari credebat ſtatutũ,
loquens de filijs, de filiabus interpretari de-
bere, & præcisè quia iuribus expreſſis cau-
tũ erat, appellatione filiorum venire filias,
vt ipſe ait n. 4. ſub nu. 9. contraria recenſet
& tandem ſub n. 11. licet articulum dubiũ
fateatur, nihilominus ex ſolo fundamento
quod ſtatutum illud fauorem cõtinere cen-
79 ſebatur, † nam licet duo capita contineat
vnum ſcilicet odioſum, quatenus facultas
teſtandi matri eripitur, & fauorabile alte
rum, dum conſiderat naturæ ſtimulum, quo
incitamur, vt bona filiæ relinquamus, &
ſimul matris imbecillitati ſuccurratur,
fauorem tamen præponderari odio credit
ideoque pro nullitate teſtamenti deciſionem
refert. Huiuſmodi deciſio quemadmodũ ſa-
tis caſui noſtro confert, quia vt ſupra re-
nunciatum eſt, verſamur in ſtatuto conti-
nente odium irrationabile, ita penitus de-
ſtruit doctoris Marta intentionem; quia
fundamenta adducta à Theſauro, vt oſten-
dat ipſe ſtatutum, loquens de filijs, non in-
telligi de filiabus, validiora ſunt; & niſi ad
fauorem contentum in ſtatuto refugiſſet,
vtique teſtamentũ matris declarauiſſet va
lidum; at cum fauor nullus, immò odium
in caſu Doctoris Martæ ſupponatur; dum
mater à ſucceſſione filij excludi dicebatur
argumenta coaceruata à Theſauro ſub n. 9.
cum reſponſionibus ad prima contraria, om-
nino illius votum, haud iuſti ponderis oſtẽ-
dunt. Sed quia contra morem noſtrum eſt
dicta aliorũ carpere, cenſebimus votum Do
ctoris Martæ in duobus fundari, quæ ca-
ſui noſtro non officiunt, primo quia eadem
ratio ſtatuti militabat, ſecundo quia mens
ſtatuentis intentioni ſuæ fauere conſideraba
tur, vt ipſe oſtendit ſub n. 12. vtrumq; ergo
poſſumus obtinere, quod præ cæteris ſemper
exoptandum eſt, & dictum Doctoris ſal-
uari, & noſtrum à contrarijs vindicari.
80 Sed ad rem noſtram redeamus. † Sic ſtatu-
tum diſponens, quod agnati maſculi matri,
& auiæ maternæ ſuccedant; ſi contingeret
non extare matrem, & auiam, ſed ami-
tam proximiorem, quàm ipſi agnati ſint, ex
ſtatuto prædicto non excludi amitam cen-
ſuit Paul. de Caſtro in l. defunctus C. de ſuis
& leg.*

& leg. quamuis ratio maior ſit, non ſolum
ea dĕ, qua excludi deberet amita, quàm ma-
ter, & auia. Paul. Caſtr. refert, & ſequi-
81 tur Decian. reſp. 13.n.20. lib.3. ſic † Bald.
in l. ſed, & milites ff. de excuſat. tutor. &
in l. ſi quis, C. ad Tertull. aiebat, quòd ſi
ſtatutum à patruo excludi matrem iu-
beat, non tamen cenſeretur excluſa amita,
licet fortior ratio ſit, in excluſione amitæ,
82 quam matris. † idemq. Bald. in l. illam in
princ. C. de collat. cenſuit, ſtatutum ex-
cludens amitam, non excludere materterã,
confert dictum Petri de Anchar. in cap. 1.
de conſt. verſ. capio nunc quartum mem-
83 brum, ait enim ipſe quod † ſtatutum, ex-
cludens matrem propter patruum, locum
non ſortiatur, ſi mater, & ſoror extarent,
dato quod validior ratio ſit in excluſione
matris quàm ſororis, de quo dicit extare cõ-
ſilium Collegy Peruſini, quod inſcritur in
cõſ. Ang. 210. dixit idem Anchar conſ. 334.
Alberic. in 2. par. ſtat. Alex. in l. illam in
82 2.col. C. de collat. ſic † ſtatutum excludens
filiam propter patruum, non idem dicen-
dum, propter patruum magnum, Bald. A-
lex. Dec. & Iaſ. in l. 1. ff. ſucceſſ ędic. Dec.
85 conſ. 287. n.9. Rimin. conſ. 225. n. 6. 7. ſic †
Bald. in d. l. ſed et ſi milites ſtatutum, ex-
cludens ſororem propter fratrem, non ex-
cludere neptem credidit quem ſequitur Dec.
d. conſ. 287. nu. 10. Pariſ. conſ. 44. nu. 16. vol.
3. & conſ. 81. nu. 79. quos refert, & ſequitur
Ioſeph de Seſſe in deciſ. Aragon. 43. n. 52. Sed
86 ad rem proprius accedendo, ſic † ſtatutum
excludens auum paternum, non porrigi ad
auiam, dixit Imola in l. ſi ita ſcriptum de
leg. 2. Corn. conſ. 191. nu. 10. pariter ſi exi-
ſtente patruo excluderet auum maternũ, ſi
cum auo concurreret auia materna, non
87 eſſe locum ſtatuto, dixit † Bald in l. quicun-
que col. 3. verſ. quid ſi extra C. de ſer. fugit.
88 ſic † ſtatutum loquens de ſuccedendo maſcu
lo, non habere locum, quando ageretur de
ſuccedendo fœminę, multis comprobat Surd.
deciſ. 9. vbi plures ita fuiſſe iudicatum,
89 teſtatur; ſic ſtatutum † excluſiuum ab hę-
reditate matris, quod non procedat in hęre
ditate auiæ, dixit Magon. deciſ. Flor. 147.
90 n.8. † ſic ſtatutum, excludens à ſucceſſione
patris, matris, & aui, non cenſeri exclude-
re à ſucceſſione auiæ; conſuluit Monteſpe-
rell. conſ. 3. per totum, quem refert, & ſe-
quitur Cæſar Barz. deciſ. 98. num. 24. ſic
91 † ſtatutum ſiue conſuetudo, quæ excluderẽt
à ſucceſſione filij, ſi decederet filius poſt mor
tem matris, relicta auia materna, & amita,
tunc auia ſuccederet, non amita, dato quòd
maior ratio militet in auię excluſione, quã
in matre, contra Bart. in l. 2. §. videndum
ff. ad Tertull. tenuit Bald. in l. quod vero, ff.
de leg. Capra conſ. 136. tum quia ſtatutum
eſt contra rationem, tum quia caſus hic vt
omiſſus, remanere deberet in diſpoſitione iu-
ris cõmunis. Hãc opinionem tuetur Aſſlit.
in conſt. In aliquibus nu. 60. Et demum ca-
ſus plures ſimiles refert Brun. de ſtat. exclu.
fœm. art. 8. nu. 81. Hæc omnia dicta grauiſſi-
morum, & claſſicorum doctorum, in his ſunt
fundata regulis, quod extẽſio ſtatuti nõ fiat
etiam ex maiori, ne dicam eadem ratione:
quod ſtrictè ſint interpretanda; quod tan-
tum de caſibus, & perſonis expreſſis ſint in
telligenda, & quid quid in eis videtur omiſ-
ſum, in diſpoſitione iuris remaneat, adeo
vt verum ſit dicere à fortiori caſum noſtrũ
determinare. Puntum tangit D. meus in
conſ. 12. nu. 8. 9. 10. & 11. ibiq; & nos ali-
qua dicemus circa cap. 18. Regis Philippi.
Iſtis omnibus accedere poteſt quod ait Aſſlit.
in cap. 1. §. quin etiam, Epiſcop. vel Abbat.
conſtitutiones ſcilicet Regni ſiuè fauorem,
ſiuè odium contineant ſtrictè eſſe interpre-
tandas, & dixit Andreas, ita tenere ſapien-
tes Regni. Ex regulis itaque communibus
& peculiaribus deciſionibus, obiectioni, quæ
ex cap. Regni nouiſſimis, & pręſertim ex
cap. 204. deſumebatur, factum ſatis credi-
mus, adeo vt veriſſimũ dicere putemus ami-
tam non excludi à nepte, filia maſculi prę
mortui, quando de ſuccedendo auiæ tratta-
retur, atq; ſemper pro amita reſpõderemus,
quamuis in media non ſtaret authoritas Do-
mini mei. Hæc enim non vt ei morem gere-
remus, ſed quia pro veris, & ſolidis habui-
mus, adduximus.

EPITOME.

Poſſeſſorium, & petitorium quando ſimul terminari debeant. In ſucceſſione feudorum, proximitas vltimi morientis attenditur, Maſculum remotiorem à femina aſtrictiori excludi in Regno recipitur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator ſi vocat quem indubitatum, & immediatum ſucceſſorem in Baronia, an videatur ille talis inſtitutus, adde, an debeat probari illa qualitas, t roſp. Paſſet. conſ. 140. n. 18. & 19.*

2 *Poſſeſſorium, & petitorium ſimul decidi debent, quando tentatur remedium poſſeſſorium, & petitorium & tunc debet haberi aſpectus ad poſſeſſorium. ſed debent decidi merita, & dicitur tentatum vtrũque, cum in ſupplicatione fuerit petitũ quòd quis manu teneretur tamquam inueſtitus in feudum, & tunc admittitur queſtio proprietatis, n. 3.*

3 *Proprietatis queſtio eſt admittenda in iuditio poſſeſſorio, quando per vtramque partem ingreſſum eſt ad meritorum diſcuſſionem.*

4 *In poſſeſſione, Quod prædo manutenendus ſit, non habet locum, quando ex actis conſtaret notoriè de proprietate, vbi quod procedant conſ. Mazol. 91. & Ceſal. 19. lib. 1. quando non eſt facta petitio meritorum, nec conſtat de proprietate.*

5 *Amita eſt in 3. gradu, conſanguineus eſt in 4.*

6 *Acquiſitor primus, vel habens feudum hereditarium poteſt formam reſtringere.*

7 *Proximitas vltimi morientis eſt attendenda in Regno per capitulum ſi aliquem, per quod etiam non admittitur ſubintratio.*

8 *In feudi ſucceſſione preferenda eſt amita ſecundogenita nepoti, filio primogenitæ, nam non datur ſubintratio, quia ſumus in ſucceſſione tranſuerſalium, ſtante cap. ſi aliquem, in Regno, non obſtante cap. Reg. Carol. 118 quia illud loquitur in feudo ani, & quia ibi nominat certas perſonas, & non eſt attendendum ad alias non nominatas, nec in diſpari gradu attendenda eſt, maſculinitas contra Cannec. num. 9.*

9 *Maſculinitatis qualitas in diſpari gradu non eſt attendenda contra Cannec. fol. 276.*

10 *Maſculi, qui deſcendunt ex feminis non dicuntur agnationem conſeruare.*

11 *Maſculus remotior vt preferatur feminæ proximiori, opinio reprobata eſt in Regno contra Cann. & ſeruatur opinio contraria.*

CONSIL. XI.

IN cauſa Baroniæ Viſcari omiſſis multis quę circa poſſeſſorium dicẽda forent, ad quæ animus non eſt ingrediendi, cùm multa eſsent diſcutienda, in quibus ego alijs in cauſis, vel diuerſam, vel contrariam opinionem ſubſtinui; illud prę cæteris venit conſiderandum, quòd Oratius釐Padernò in omnibus actis vocatur indubitatus, & inmediatus, ac legitimus ſucceſsor Baronię, & tamquã

1 talis ſemper petijt manuteneri; nam † In primis in teſtamento Don Ferdinandi, vltimi Baronis inſtitutus eſt hęres, hijs verbis, Oratium, &c. legitimum inmediatũ, ac indubitatum ſucceſſorem in Baronia, & feudis virtute priuilegiorum, & inueſtiturarum, & aliorum actorum, & ſucceſſionum, & licet non voluerit cumulare titulum inſtitutionis, quia ita ſibi placuit, vt in teſtamento dicitur, tamen ſub illa pręuia conſideratione, quòd ipſe eſſet inmediatus et indubitatus ſucceſſor, hocq; patet, quia in ſeq. cap. fecit hęredes illos D D. de Guerrerio, auos In bonis allodialibus, et de omni eo, de quo diſponere poterat, quaſi quòd ideò de Baronia diſpoſitionem facerat in Don Horatium prĕmiſſa conſideratione, vt dictum eſt ſupra, ſicq; poteſt procedere deciſ. tex. in l. ipſa, in fin. ff. de hęred. Inſt. et theorica Bart. in l. demonſtratio §. quod autem, ff. de condit. et demonſt. ſiue verba conſideremus, ſiue coniecturatã mentem teſtatoris. Mortuo Barone, Don Horatius cepit poſſeſſionem, ſub prętextu quòd dominium, et proprietas ſpectet ad eum vti legitimum, et indubitatum ſucceſſorem virtute priuilegiorum, & teſtamenti, & aliorum actorum in ſupplicatione, & litteris factis Capitaneo armorum, ita quoque aſſeritur, et in ſupplicatione principi porrecta.

In ſupplicatione porrecta, quòd tollatur ſequeſtrum, ita pariter aſſeritur, & demum in petitione, de qua hodie tractãdũ eſt, petit, quòd manuteneatur tanquam hęres ſcriptus, & indubitatus ſucceſſor, & refert ſe ad actus poſſeſſorios, in quibus ita pariter dicitur; Poſſeſſio igitur capta eſt ſub qualitate dominij, et legitimę ſucceſ-

ceſſionis,& pariter petitio, de qua agitur,
2 † quo fit, vt cumulatum ſit peritorium, et poſſeſſorium, et de hijs ſimul, et ſemel tractandum, iſtud in indiuiduo, imò in fortioribus terminis determinat Alber, Brunus conſ. 19. num. 21. In vol. conſ. feud. vbi in primis voluit, quòd ſi tentetur remediũ poſſeſſorium, et petitorium ſimul, nõ debet haberi reſpectus ad poſſeſſorium, ſed debent decidi merita, per text. In cap, cũ dilectus, de cauſ. poſſeſſ. et propriet. dicit autem tentatum vtrumque, cùm in ſupplictione fuerit petitum quòd ille manuteneretur in poſſeſſione, tamquam inueſtitus in feudum in remuneratioñe vigiliatum; rurſus quia dicebat vigorem donationis, factæ per Regem, vnde (inquit) neceſſariò eſt de titulo cognoſci, et de eius viribus, et ſuper omnibus ſimul pronuntiandum, idem voluit Afflictus deciſ. 193. latè Pariſ. conſ. 112. et conſ. 113. lib. 1. et pulchrè Crauett. conſ. 248. col. 2. et 3. vbi ſequitus Brun. licèt quòad expenſas etiam poſſeſſorij ſcriberet contra Brunus.

3 Tantò † magis, quia in facto hodie nulla eſt controuerſia, et ex aduerſo per nos fuit ingreſſum ad merita et ſunt factè probationes, concernentes merita ſine contraditione partis, et hodie conſtat per omnẽ ſpeciem probationis quo fit, vt admittenda ſit quæſtio proprietatis, Ruy. conſ. 127. nu. 9. lib. 5. Rub. in §. nihil commune num. 175. Menoch. de retin. poſſ. remed. 3. num. 682. idem de recup. poſſ. remed. 1. num. 163. nec ſufficeret proteſtatio Aret. in §. nihil commune col. 7. ſequitur Fely. in cap. inter monaſterium, num. 23. ver. fortè, de re iud. Crauet. conſ. 299. num. 8. et conſ. 248. nu. 4. et quicquid ſit in eo articulo, an cum remedio iſto admictatur exceptio proprietatis, de quo Menoch. d. remed. 3. num. 672. et omnes in d. §. nihil commune, tamen cum in caſu noſtro iſte, Don Horatius petat manuteneri, tamquã hæres, et indubitatus ſucceſſor, et virtute priuilegiorum, ſuper quibus iam ſunt factæ probationes hinc inde, et conſtat ex proceſſu quis ſit verus, et indubitatus ſucceſſor, non eſt ſuper poſſeſſorio, ſed ſuper petitorio pronuntiandum, Rub. in d. §. nihil commune num. 184. in fine, ſequitur Menoch. vbi ſupra num. 684. tunc enim tale remedium dicitur habere vim iuris realis, teſte Menochio vbi ſupra.

4 Hinc † ceſſant deciſiones triuiales Mazolli conſ. 91. Ceſal. conſ. 19. lib. 1. et aliorum, nam regula, quòd predo eſt manutenendus, non habet locum, quando ex proceſſu notarie conſtaret, Crau. d. conſ. 248. col. 3. omnes in d. §. nihil commune, & ſi in remedio ſpolij procedit, multo magis in hoc caſu, Rub. in d. §. nihil commune nu. 375. Ruy. conſ. 127. vol. 5. Menoch. vbi ſupra num. 681. & contraria procedũt regulariter, non conſtito, nec facta petitione meritorium, & eſt notabilis limitatio, declaratio ad omnes prędictas deciſiones, & ita in iuditio ſummariſſimo determinat Aymo Publicius in cõſuetud. Aduerniæ, tit. 12. articulo primo verſ. nunc attingo quæſtiones Caſſanei; & hodie rectè dicimus receptam eſſe opinionem in Regno in multis poſſeſſorijs, in quibus, poſt poſitis meritis poſſeſſorij, deciſio non habet cõſideratione ad merita, vt in cauſa Veriæ Don Didaci de Silua, in cauſa Caſtelluci, et aliorum; & deciſio contraria nempe Mazolli conſ. 91. num. 33. poteſt procedere quando conſtaret de iniuſtitia poſſeſſionis vnius, ſed non de titulo alterius, nempe actoris, & ita loquitur Decius allegatus per eum in l. qui accuſare nu. 14. C. de eden. & ita quoque procedit deciſio Ceſal. conſ. 19. & 26. num. 9. lib. 1. & aliorum, qui loquuntur in terminis, quando de iure vnius non conſtat.

Quantum igitur attinet ad merita, contentio eſt inter amitam vltimi defuncti, &
5 conſanguineum ſeu conſobrinum, † nam amita eſt in 3. gradu, conſanguineus eſt in quarto de iure ciuili, l. prima §. tertio gradu, et l. iuriſconſultus, de grad. cogn. et eſt clarum.

Vltimus moriens deceſſit ſine filijs ex diſpoſitione vinculi in donatione facti per Guglielmũ Raymundum Ioannello nepoti, extra clauſula iuris francorum, et iñ defectu filiorum Ioannelli, vocauit aſtrictiorem in gradu conſanguinitatis, de cognomine de Caſtello, deſcendentis ex Ioanne fratre, et patre dicti Ioannelli, idem diſpoſuit, in fæminis.

Rurſus voluit quòd in eodem gradu exiſtentibus Maſculo, et fęmina, preferatus maſculus, in diſpari verò pręferatur aſtrictior, etiam ex linea tranſuerſali, ita pluries repetit, quòd præferatur aſtrictior in pleriſq; capitulis.

Idem Guglielmus Raymundus in teſtamento inſtituit heredem vniuerſalem eũdem Don Ioannẽ cum omnibus vinculis, de quibus in donatione, et potuit iſte Gu-

glielmus Raymundus ita diſponere, vel
6 quia † primus acquiſitor, vel quia habens
feudum hereditarium, potuit reſtringere,
de Gregorio de conceſ. feudi par. 2. q. 10.
& par. 3. q. 6. & ſunt claræ deciſiones, &
paſſim approbatę in M. C.

Don Ioannes inſtituit Vincentium filiũ,
& ex eo etiam natę ſunt Donna Franci-
ſca mater Don Horatij, & Donna Dimi-
dilla, vxor Don Hetaſini, diſpoſuitq; quòd
mortuo Don Vincentio ſine filijs, ſucce-
dat illa, quę erit in capillo ex filiabus, in
reliquis ſe remiſit ad diſpoſitionem, factã
per Guglielmum Raimundum; Don Vin-
centius inſtituit Don Ferdinandum, &
diſpoſuit, quod mortuo filio, ſuccedat vna
ex dominis eius ſororibus, videlicet illa,
quę fortè de iure ſuccedere debet, & non
aliter nec alio modo.

Ex clara igitur diſpoſitione Guglielmi
Raymundi, iſta Donna Dimidilla ſucce-
dere debet, quia ipſa aſtrictior, ſiue loqua-
mur reſpectu ipſius diſponentis, ſiue re-
ſpectu vltimi morientis, vt dictum eſt ſu-
7 pra, & ſic non eſt intrandum ad illam al-
tam difficultatem, cuius proximitas ſit
attendenda, licèt in Regno eſt text. cla-
rus in cap. ſi aliquem, ſecundum quam di
ſpoſitionem hodie non admittitur ſubin-
tratio, vt traditur latè in d. cap. ſi aliquem,
& habetur latiſſimè per D. de Ramundet-
tis in cauſa Sancti Marci.

8 Ex hijs † tollitur obiectio, quòd Don
Horatius ſit filius Donnę Franciſcę filię
primogenitę, & maioris natę, & quòd
vult ſuccedere in locum matris, nam pri-
mo non datur ſubintratio, quia ſumus in
ſucceſſione tranſuerſalium, tam reſpectu
Guglielmi Raymundi, primi acquiſitoris,
quàm etiam reſpectu vltimi moriẽtis Dec.
conſil. 1. & 2. n. 17. Couarr. pract. q. c. 38.
Marzar. de fideicomm. q. 18. Menoch. conſ.
184. lib. 2.

Secundo tanto magis, ſtante cap. ſi ali-
quem, Cannic. fol. 85. cum ſeq. Bolognet.
conſ. 5. Omnes in d. cauſa Sancti Marci;
& quicquid dixit Socc. conſ. 252. vol. 2.
in Regno ita fuiſſe iudicatum refert, Can-
nicius in cap. ſi aliquem, fol. 283. num. 5.
vbi etiã dicit, quòd in Regno eſt cõmunis
opinio, quòd amita præferatur nepoti, li-
cèt, & ipſe dicat, hodie eſſe correctum per
rationem, ſcilicet conſeruandę agnationis
Idem Cannicius refert fuiſſe iudicatum, &
quòd ſit vera, & cõmunis opinio, fol. 288.
nu. 19. nec ſumus in terminis capitul. Ca-
roli 118. tum quia loquuntur in feudo an-
tiquo, quia ſpecificando perſonas nomina-
tas, & ſic ad correctionem extẽdenda nõ
ſunt Thob. d. conſ. 15. & 16. Gabriel d.
conſ. 14. Pariſ. conſ. 49. lib. 3. Bolognet.
conſ. 10 nam ſi loquamur in caſu, quo mi-
litat ratio ſtatuti conſeruandę agnationis,
& in caſu noſtro ceſſat, aut in caſu, quo
ſine ratione; & tunc non fit extentio ad
alios caſus ſine ratione.

9 Nec refert † quòd D. Horatius ſit ma-
ſculus, quia in exiſtentibus in diſpari gra-
du hoc non eſt attendendum, ex clara di-
ſpoſitione Guglielmi, et Raymundi.

Et eſt de iure etiam, Andr. in cap. 1. de
eo qui ſibi, et heredibus ſuis, Loffredus
conſ. 39. Tiraq. de primogen. q. 10. in
fine, Cannicius fol. 276. licet ipſe contra-
rium dicat, & tenet Couar. var. reſol. lib. 3.
cap. 5. num. 5. latè Thob. Non. conſ. 15.

Nec in hoc obſtat cap. nouiſſimum Re-
gis Philippi 18. de quo lętatur Cannicius
vbi ſupra, primo, quia de hoc nõ loquitur;
rurſus loqueretur præſuppoſita ratione
conſeruandę agnationis, quę non militat
in caſu noſtro, quia licèt Don Horatius ſit
maſculus, tamen nec de cognomine, nec
de agnatione eſt vltimi moriẽtis, aut pri-
10 mi, & iſti maſculi deſcendentes ex fęmi-
nis nõ dicuntur conſeruare agnationem,
Gozad. conſ. 45. Roy. conſ. 24. vol. 2. Ti-
raq. de Retract. conſang. §. 1. gloſ. 9. n. 195.
latiſſimè Menoch. conſ. 118. conſ. 150, &
conſ. 172. et probatur etiã ex capitulis Re-
gni in ratione eorum, ex quibus ceſſant
cõſiderationes Cannicij vbi ſupra, volen-
tis capitulum Regis Philippi 18. loqui etiã
in maſculis vlterioris gradus, quinimo
etiã ſi militaret ratio adhuc ceſſant, qua-
tenus caſu extra perſonas nominatas, Ita
Thob. Non. d. con. 16. col. pen. idem conſ.
16. & multa requiruntur vt latè Gabriel
conſ. 14. & dixi in cauſa Caſtellucij.

Et licèt † Cannicius d. fol. 276. cum ſe-
quen. diſputet illam opinionem, quòd in
Regno maſculus remotior præferatur, ta-
men eius opinione reprobata, in Regno
tenetur, et ſeruatur opinio contraria, per
tex. in conſtitut. vt de ſucceſſionibus, &
tenet Andr. in cap. 1. de eo, qui ſibi, &
hęred. maſcul. et declarat ibidem Lipa-
rulus in verb. In Regno Sicilię; et tradit
etiam ibidem Afflictus col. pen. et fin. et
ita fuiſſe iudicatum, et eſſe magis commu-
nem in Regno teſtantur Doct. noſtri in
cauſa Caltabillottę, et in cauſa Criſiię;

et D.

& D Io. Aloyſius in cap. ſi aliquem, & Regens Ramundettus in cauſa ſācti Marci, vbi, quòd numquam fuit in Regno auditum contrarium ſeruari.

Et quicquid ſit, ipſe ſemper innititur in ratione conſeruandę agnationis, quę militare non poteſt in caſu, de quo agimus.

Nec verum eſt (vt ipſe inquit) quod hodie per cõſtitutiones vltimas Caroli, & Regis Philippi, talis opinio ſit amplectenda, nam conſtitutio Caroli de vterino nihil facit ad propoſitum, quia dato, quòd vterinus ſit proximior, tamen eſt coniunctus ex vno latere tantum, & de iure præfertur coniunctus ex vtroque latere, & ratio, quæ eſt in vterino, ceſſat in fęmina coniuncta vtroque latere, prȩſertim, quando ceſſat ratio conſeruandæ agnationis.

Et quod diſpoſitum in vterino, non debeat extendi, etiam ex identitate rationis, ad cauſam excluſionis ſeruatæ, & ad correctionem iuris communis, Ita Thob. Non. d. conſ. 15. & 16.

Rurſus non bene dicit interpretando tex. in cap. 18. Regis Philippi, vbi vult, quòd nepos ſecundogeniti excludit tertiogenitum, vel vlterius gradus, nam hæc verba intelliguntur de tertiogenito, quartogenito, & ſequentibus, & in hoc, licèt verè impropriè conſideretur gradus reſpectu primogenituræ, tamẽ quia ſi loqueretur de gradu lineę, eſſet de indubitabili, quia ille nepos reſpectu alterius maſculi ſequentis gradus, eſſet proximior frater ſecundogenito, quia eſſet in tertio gradu, & aliter eſſet in remotiori gradu, vel ſaltem in ęquali, puta ſi eſſet filius tertiogeniti, vel quartogeniti, & ſic in omni caſu eſſet diſpoſitio indubitabilis, apparet de quo gradu intellexit, & cum ſubdit exinde, quòd filia excludat alias fęminas, & non tertiogenitum, vel vlterius gradus debet intelli pariter de quartogenito, & ſequentibus, ſubdit rationem vt conſeruetur agnatio, etc.

Sed quicquid ſit de eius opinione, cùm in caſu noſtro non ſimus in ratione conſeruandę agnationis, & habeamus diſpoſitionem claram illius primi diſponentis, res eſt ſine dubio.

ANNOT. PETRI FILII.

M*aſculum remotiorem non excludere fœminam aſtritiorem, quicquid di-*
xerit Cannet. in cap. Si aliquem § ſed tractandum eſſet, cenſuit Dñs meus in conſ. 7.
1 *† quod ſępius inculcauit, vt in conſ 17. n. 3. & in conſ. 21. nu. 1. & hic ſub n 11 ibique*
ad euerſionem fundamenti Cannet. aliqua
annotauimus: at non eſſe ab re duximus &
hic nonnulla alia adnectere. E, memoria
haud excidit, nos cum Cannetio ſentiſſe, in
2 *Regno, † nimirum, non adeſſe diſpoſitionem corrigentem cap. 1. de eo qui ſibi, & heredibus; at cum eo non conuenire, dum exinde fęminam non eſſe admittendam ad ſucceſſionem feudi, donec maſculus ſupereſſet, inferebat, rationibus quidem motis, & fundamentis, quæ hic repetere negotium non eſt tantum enim erit animaduertere, Ioan. Thom. Minad in cõſt in aliquibus, in 2. notab. ante nu. 69. à nobis, hercle, non niſi poſt excuſſam paginam viſum, eodem conſideraſſe, quæ & nos ibi adduximus, quod ſanè, an iucundum potius, quam moleſtum fore debuiſſet, ſuſpẽſo paululum fuimus animo, tandem illud in primis nobis lætandũ eſſe iure videmus, quod dicta noſtra inſignẽ autorem habuiſſent; ipſe etenim in prin. notab 2. quæſtionem illam excogitandam propoſuerat, de qua*
3 *† per Capic deciſ. 176. num. ſcilicet in terminis conſt. In aliquibus, fæmina ſua diceretur: primo loco in vtramque partem re diſputata, ſub n. 53. ex ratione illa, quia in fæminam, ſtante maſculo, patris dominium continuari non valeat, nõ poſſe dici ſuam concludit; & dum obijcienti, conſtitutionem ſtrictè eſſe interpretandam tamquam iuris communis derogatoriam, reſpondere intendit, conſtitutionem illam, ad alicuius iuris correctionem non venire profitetur, ſed tantum ad tollendã conſuetudinem prauam, fuiſſe conditam; Apertius tamen ſub n. 69 hoc ipſum his verbis aſtruit; Non obſtat, inquit, quod ipſe*
4 *D. Antonius dicit, illam † conſtitutionem venire ad correctionem iuris antiqui, nam vt ſępe dixi, iſtud non eſt ſimpliciter verum: nam apertè prȩſupponitur in hac conſt antea fęminas fuiſſe ad ſuccedendum admiſſas in hoc Regno, nec conſtat, quod conſuetudines feudales fuiſſent receptæ in hoc Regno, quod fęminę eſſent excluſæ, immo contrarium prȩſupponitur, vt dixi, dum dicitur in iſta conſt fęminas, ex praua cõſuetudine in aliquibus partibus Regni fuiſſe repulſas: & ita alias votando declarabat in ſacro Regio conſilio, cui ſumma cum laude prȩfuit, vir acutiſſimi ingenij, & integerrimi iudicij D. Cinus Loffred. vnde*

con-

*conſtitutio iſta non eſt iuris antiqui corre
ctoria, ſed ad ius antiquum, & generale
Regni reſtituit. Hæc Minad. cui gratiam
referre debemus cumulatiſſimè, cum ſuę
Loffredi autoritatem adiunxerit: Idem q;
in 3. notab. n. 14. dubitationem aliam mo-
5 uens, † num ſcilicet diſpoſitio cap. 1. de eo,
qui ſibi, & hæred. ſtante conſt. In aliqui-
bus, locum habere valeat, hoc eſt an conceſ
ſo feudo pro maſculis, & his deficientibus
pro fæminis, ſi reperiatur filia decedentis
& filius fratris, feudum ad filiam potius
quam ad filium fratris peruenire debeat.
Primò allegat Andr. in d. cap. 1. §. fin. Af-
flict. ibidem, Loffred. conſ. 39. & conſ. 14.
in 3. dubio, rationeſque quibus filiam non
excludi à ſucceſſione patris, recenſet. Primo
6 quia per conſt. † In aliquibus, fæminæ vo-
cantur, excluſis conſanguineis. Secun-
do quia dict. cap. prim. ſe fundat in fæmi-
næ incapacitate, quæ ceſſare videtur ſtan-
te Conſtit. In aliquibus, quæ fæminas ad
feuda habiles reddit. Tertiò quia pactum de
quo in d. cap. 1. interpretationem recipiat
à iure communi feudorum, quod pęnitus
fæminas excluſerat; hodie tamen interpre-
tari debeat iuxta conſt. In aliquibus: tunc
enim feudum acceptum pro maſculis deſcen
dentibus, ad fæminas non ambulat; ſi in
pari gradu maſculus exiſtat; idem Minad.
ſub n. 22. Pro contraria ſententia alia con-
7 ſideranda proponit. Primo, quod pactum †
maſculos fæminis præferens, agnationis fa-
uore cōceptum cenſeatur. Secundo, quod tūc
gradus prerogatiua reſpectu primi acqui-
rentis conſiderari debeat, & alia multa ad
ducit: tandem ſub n 36. in hanc videtur in-
clinare ſententiam, quod ſcilicet pactum il-
lud, iuxta terminos conſt. In aliquibus, mi-
8 nimè interpretari debeat; † cum non idem
conſt. & cap. 1 de eo qui ſibi, & hæred. con-
tineant: nam ex conſt. feudum conceſſum
pro ſe, & hæredibus maſculis, & fæminis,
vigore tamē pacti, de quo in cap. 1 ita demū
vocatur fæmina, ſi pęnitus deficiat omnis
maſculus proindeq; ait ipſe, conſtitutio aliū
modum conſiderat in excludendo fæminas,
quam faciat cap. 1. & tandem, quod ad rem
noſtram, apprime, cōducere videtur, inquit,
conſt In aliquibus declaratam, ex conſt ſeq.
9 † Vt de ſucceſſionibus, gradus prærogatiuę
reſeruationē expreſſā cōtinere, & propterea
primo loco eſſe attendēdam, & deinde ſexus,
quod cū in pacto nō exprimatur, ſed ſimpli
citer fæmina, extātibus maſculis, excludan
tur, fit, vt modus excludendi fæminas, non
idem ſit in cap. 1. & in conſt. In aliquibus
vnde (ait Minad.) videtur quod pactum
operari debeat, quod operari poſſit; atque
non cenſendum idem diſpoſuiſſe, quod per
Conſt. In aliquibus, ſancitum eſt.*

*Ex verbis ergo Minad. clarè reſultat,
quod in conſ. 7. dicimus in 3. ſuppoſito. Sed
quia dixerat Cannet. in Regno non eſſe ali-
quam diſpoſitionem correctoriam cap. 1. de
eo qui ſibi, vt & in hoc illius opinio explo-
10 datur, ponderanda erit Andreæ † auctori-
tas in d. cap. 1. nu. 4. verſ quid ergo hodiè.
Suppoſito enim ibi Andreas, quod Siciliæ
Rex feudum concedat ſub iſta forma. tuis
hæredibus maſculis, & his deficientibus fę
minis, quærit an tunc ſublatus tenor conſt.
In aliquibus, cenſeatur; in quo arbitratur
derogatum fuiſſe conſt. inquit enim. ille ſibi
imputet, qui pro nouo beneficio vetus eligit
grauamen: his verbis dat intelligi conſt.
In aliquibus, corrigere diſpoſitionē d. cap. 1.*

*Cæterum maſculos, ex conſtitutionibus
11 † Regni, fęminis prælatos fuiſſe, cæteris pa-
ribus, quo ad gradum, tum auctoritate no-
ſtratum; tum ex lectura conſtitutionem Re-
gni liquidò apparere poteſt. D. meus id ip-
ſum probari ex contextu conſt. vt de ſucceſ
ſionibus, profitetur: Sentit clarè Afflict. in
cap. 1. §. & quia nu. 8. de his qui feud dar.
poſſ. inquit ipſe, De iure tamen conſtit. Re-
gni regulariter, fęmina admittitur ad ſuc-
ceſſionem feudi quaternati, vbi non eſt ma-
12 ſculus proximior deſcendens Maſculum †
præferri fęminę in eodem gradu exiſtenti
dicit Loffred. conſ. 29. nu. 8. & ſeq. Fab de
Ann. conſ. 39 n. 51. Lanar. conſ. 1. nu. 35. etſi
aliter obſeruandum eſſe in Regni ſucceſſione
profiteatur, de quo eſt conſilium Petri de
Ancaran. 339. qui pro fęmina in ſucceſſione
Regni Aragoniæ reſpondit. Idemq; obſerua-
ri in feudis Fuldenſibus teſtatur Herm.
Vultei. de feud. lib. 1. cap. 9. n 50. verſ. quia
autem conſuetudine; de quibus mentionem
facit Andreas Kanich. de veſt. pact. cap. 4.
n 79 qui fæminam aſtrictiorem excludere
maſculum, tradit Cum. ex conſt. In aliqui-
bus, & Vt de ſucceſſionibus, & cap. Si ali-
quem, fęminam haud excludi per maſculū
remotiorem, dixit, in rep. dict. cap. Si ali-
quem, verbo antiquis nu. 185. quod pleniori
marte agit in ver maſculus n. 181. & 188.
quam ſententiam tenendam eſſe arbitratur,
13 ea potiſſimum ratione, † quia cap. ſi aliquē
gradum conſiderauit, atque ibi noſtrates
omnes allegat. Dixit Petr. de Gregor. de con-
ceſſ feudi par. 4. q. 4 nu. 11. qui ſub nu. 8 in
Regno,*

Regno, potentiorem qualitatem gradus, quam ſit ſexus teſtatur: in quo ponderat cap ſi aliquem in illis verbis. In ſimili gradu coniūctis, & ibi, Siue ſint maſculi, & ibi. Niſi fortè ex duabus concurrentibus, Intrigliol. de feud cent. 1. quæſt. 49. nu 35. & art. 43. nu. 10. noſtrates in cauſa feudi de Rieſi; & Boniornus in cauſa Chabicæ. Intellectus iſte ad Regni conſt. quod fœmina aſtrictior excludat maſculum remotiorem, etſi communi recipiatur calculo, vt ſupra renunciatum eſt, attamē, idipſum alijs rationibus oſtendere non grauabimur.

14 *Doctores in hanc iuerunt ſententiam,* † *vt ſi fœmina ſtatuto, conſuetudine, vel pacto ad feudi ſucceſſionem vocētur, ita demum illud capere valeant, ſi maſculorum nullus, ex primo inueſtito, reperiatur, regulam ponit Schrader. de feud par. 7. cap. 4. n 60. mille congeſſit. Burſatt. conſ. 63. nu. 7. & Surd. conſ. 349. nu. 1. in quo variæ fuerunt verborum formulæ cōſideratæ de quibus Roſental de feud. cap. 7. concluſ. 39. & ſeq. quod in annot. ad conſ. 7. nu. 3. prælibauimus.*
15 *Roſental. per omnia* † *exequatas voluit has formas. Pro heredibus maſculis & ijs deficientibus pro fœminis. Pro heredibus maſculis, & fœminis. Pro heredibus vtriuſq; ſexus: in his verò verborum cōceptionibus, ex multorum auctoritate, aliquibus ſolum diſſentientibus,* † *fœminis non eſſe locum; exiſtente maſculo, quantumcūq; remotiori, affirmat. Latè materiam proſequitur Alex Raudens. conſ. 18. lib. 1. n. 24. & Gaſpar. Theſaur. quæſt. 12. lib. 2. per totam. Andreas Kanichen. de veſt. pact. cap. 1. & ca. 4. n. 22. & licèt Sonſbec. de feud. par. 9. n. 103. inter iſtas formas Pro maſculis, & his deficientibus fœminis, & Pro maſculis, & fœminis, differentiam conſtituat, vt in prima, fœmina excludatur ſemper, à quocunq; maſculo, in ſecunda verò, ab aſtrictiori tantum, nihilominus hanc opinionem*
17 *refellit* † *Piſtor. lib. 2. par. poſt quæſt. 38. n. 18. quem ſequitur Andr. Fachineus cōtr. Iur. lib. 7. cap. 4. Surd. conſ. 407. num. 5. & ſeq.*

Hæc tamen, multas videntur pati reſtrictiones, de quibus conſulendi eſſent Schrader. de feud. par. 7. cap. 4. num. 73. & Roſental. vbi ſupra concluſ. 41. inter quaſdam ad rem noſtram facere videntur prima, de qua per Roſental. concluſ. 40. num. 15. ipſe etenim ponderat voculas illas
18 *tam, & quam, eaſq; profectò* † *inter maſculos. & fœminas, æqualitatem importare arbitratur, proindeq; fœminas à maſculis remotioribus non eſſe excludendas, cenſet, licet in gloſ. P. Doctores contrarium ſentientes renuntiet, inter alios Menoch. conſ. 400. n. 7. & Burſatt. conſ. 63. n. 11. Huic limitationi inhærentes, optime dicere poterimus nos, in his terminis verſari. Con-*
19 *ſtitutio* † *etenim noſtra, In aliquibus, feminarū vocationem ad feudi ſucceſſionem per huiuſmodi dictiones tam, & quam, concipere videtur, ibi (Patre mortuo, tam filios, quā filias puberes, aut maiores minoreſue ad parentum ſucceſſionem, abſq; ſexus diſcretione vocari) qua propter ex forma conſtitutionis recedēdum eſſe, à communi regula circa feminarum admiſſionem, affirmare poſſumus. Sed idipſum clarius in ſequentibus verbis obtinemus, ibi (ſi autem filij maſculi, vna cum filiabus) in. iſtis enim verbis*
20 *paritas gradus conſideratur,* † *& tunc maſculum preferri feminis ſtatuit conſtitutio, quodq; vt facili negotio oſtendere valeamus, verba paulo ſupra poſita perpendēda erunt. habetur ibi, conſuetudinem inoleuiſſe, qua, à conſanguineis quantum cumque remoti, maſculini ſexus, feminæ excludebantur, quam abrogare cupiens Imperator, vniuerſali lege cautum eſſe voluit, tam filios, quàm filias, ad parentum ſucceſſionē, abſque ſexus diſcretione vocari debere, at fœminis, & maſculis in pari gradu concurrentibus, hos, illis præferri ſtatuit; Paritatem gradum conſiderat, ibi, ſi autem filij vna cum filiabus, quod mortuo patre, fratres, & ſorores ſupereſſent, atque ex contextu colligere licebit, vt tunc maſculi præferri dicantur fœminis, vel quando in pari exiſtunt gradu, vel tunc cum in remotiori reperiatur fœmina; quando vero cum fœminis aliquem maſculum non extare ſupponimus, tūc remotis maſculis fœminas ad feudi ſucceſſionem admittendas decernitur. Inſu-*
21 *per, nec flocci pendendam credimus* † *verborum illorum, abſque ſexus diſcretione ponderationem admittunt etenim Doctores, quotquot ſunt, teſte Roſſental vbi ſupra concluſ. 41. n. 12. vt quotieſcunque pariter cum maſculis fœmina vocantur, tunc maſculis, in eodem gradu reperitis cum fœminis, concedendam prælactionem eſſe, quod nullis alijs verbis expreſſius dici credimus, quam iſtis, Abſque diſcretione ſexus, idem namque eſſe cenſendum putamus, ſi dictum reperiretur, abſque vlla differentia, & diſparitate, quodq. pares cenſeantur femina, & mares.*

Verſ.

*Verſabimur propterea inhac limitatione
communi recepta calculo, vt fæmina ſcili-
cet aſtrictior à maſculo remotiori mini-*
22 *mè excludatur. Retentis † iſtis terminis
non procedere diſpoſitionem text. in d. cap.
de eo, qui ſibi, &c. dixit Elbert. Leonin. conſ.
60. n. 2. Iacob. de Sanct. Georg. verbo fæminis
num. 10. Surd. conſ. 317. nu. 18. & ſeq. An-
dreas Facbin. contr. iur. lib. 7. cap. 44.
in fine.*

*Secunda limitatio, quę ex verbis conſt.
Vt de ſucceſſionibus, elici poteſt, ea nimirum
eſt, quę ex illius lectura expreſſe colligitur,
ſic habet. Feuda tenenti filios, nepotes, &
ex eis pronepotes, & trinepotes, & vſque
ad infinitum, in deſcendenti linea deſcendē-
tes, cuiuſcumque ſexus ſint, liberè, & ab-
ſolutè poſſe ſuccedere, ſeruata tamen ſexus
prerogatiua, vt mulieri maſculus, pręfe-
ratur, nec non maioris ętatis inter eos, qui
viuunt in Regno ſpecialiariter iure franco*
23 *rum, &c. Ex his verbis feudum † ad vnum
tantum, & quidem primogenitum perueni-
re debet: ius enim francorum nil aliud eſſe
dicitur, quam prerogatiua primogeniti,
quo admiſſo ad ſucceſſionem, cæteri repellun
tur: ſic habet Andreas in cap. omnes filij ſi
de feud. deſ fuer. cōtr. inter domin. & agnat.
& in cap. 1. §. præterea ducatus de probib.
feud. alien. per Federic. Canne. in cap. Si
aliquem §. Textus in V. francorum n. 2. dū
itaque fæminæ admittuntur, atque ſimul*
24 *primogenitura erigitur; † ſuccedit quod
dicit Bald in conſ. 275. lib. 2. nu. 6. ait enim
ipſe, quod ſi, in inueſtitura eſſet adiectū ver
bum primogenitus, nō haberet locum cap. 1.
de eo qui ſibi, &c. ſed admitteretur fæmina
aſtrictior, potius quam maſculus remotior
ſe fūdat Bald. quia dignitas Comitatus par*
25 *tibilis non eſt, † & propterea ad vnum
peruenire debere contendit, & cum ſtante
conſuetudine, ad fæminam ambulare poſſit,
& filia ſit prior in gradu, ſucceſſioneſque
feudorum, ſecundum gradum deferantur
cumq; feudum non niſi vnius valeat eſſe,
proximioris potius eſſe debeat, qualis filia,
quamis fæmina, vaſſalli dicitur, quam re-
motioris quantumuis maſculi, cum imme-
diata cauſa ſemper attendenda ſit. Hæc
Bald. ſequitur Pariſ conſ. 21. nu. 29. lib. 1.
Curt. Iun. in tract. de feud. quæſt. 1. par. 3.
prin. nu. 18. Ioann. Lecirier. de primogen.
quæſt. 19 n. 5. vbi habet quod ſi feudum tale
eſſet, in quo primogenitus, vel primogeni-
ta ſuccederet, filia magis propinqua exclu
deret etiam maſculum remotiorem, Sebra-
der de feud. par. 7. cap. 4. n. 78. Tiraquell de
primog. queſt. 10. n. 25. Roſental. de feud.
cap. 7. concluſ. 41. nu. 13. cui & ſi Bald ra-
tio minime fiat ſatis, nihilominus in gloſ.
B. multos huius opinionis recenſet. Ga-
ſpar. Theſaur. lib. 2. queſtion. Forenſ.
12. num. 47. & 56. qui reſpondet Ceſal.
conſ. 261. n. 65. credenti deceptas fuiſſe DD.
anctoritate Bal. in d. conſ. 275. allegat Petr.
de Gregor. de conceſſ. feudi par. 4. q. 4. n. 24.
Menocb. conſ. 940. n. 45. & conſ. 837. n. 64.
atque ſub n. 53. aſſerit intellectum cap. 1. de
eo qui ſibi, &c. eſſe de maſculo, in eodem gra-
du cum fęmina exiſtenti.*

26 *His accedat, quod prerogatiua † gradus
preſtātior cæteris qualitatibus dicitur, ſem-
perq; manet inconcuſſa, vt fatetur ipſemet
Cannet. in d. cap. ſi. aliquem §. premitten-
dum eſt n. 73. & ſeq. quod ex Andrea, & alijs
comprobat.*

*Idem Cannet. vbi ſup. n. 45. ad excluſio-
nem fæminæ pōderauit duo regni cap. 1. Im*
27 *perat † Caroli V. 258. vbi agnatos vlterio-
ris gradus, vterino fratri proximiori præ-
ferendos eſſe diſponitur, ex quo infert ſtatu-
tum magis fauere voluiſſe agnationi, &
familiæ, quam gradui, vnde, & ipſe ar-
guit, omnia de gradus prerogatiua en-
thimemata ceſſare, & cum eadem ratio
ſit in fæmina, quæ in vterino, iure, ac me-
ritò ex declaratione facta in vno, inferri*
28 *poſſe ad aliud arbitratur, cū vterinus, † &
fæmina in feudorum ſucceſſione ad imparia
non debeant iudicari; nam quemadmodum
ille, ita nec iſta in inueſtitura comprehen-
datur. De vterino adducit Curt. in tratt.
de feud. 3. par. queſt. 6. & de fæmina Ant.
de Alex. conſ. vlt. n. 51. inter conſ. Loffredi
cumq; vterinus, & fæmina, ex cap. ſi ali-
quem vocentur, atque in vterino declara-
tum ſit, eſ preferendos eſſe maſculos remo-
tiores, non abſimili ratione affirmandum
eſſe cenſet, de fæmina dicendum argumento,
quod diſpoſitum in vno ex comparatis, in
alio diſpoſitum dicatur, per text. in l. Prin-
ceps ff. de legib. Ludouic. Roman. conſ. 383.
Loffred. conſ. 1. n. 79.*

Secundo idem aſtrui poſſe contendit, ex
29 *cap. † Regis Philippi 18. ibi etenim in trāſ-
uerſalium ſucceſſione, maſculum alterius
fratris præmortui, præferendum eſſe amitæ,
in ſucceſſione patrui ſancitur, ex quo ex-
preſſis verbis ſexum gradui præferri debere
elicit; cum nepos in tertio, amita in ſecundo
reperiatur gradu: quod factum minimè cre-
dendum eſſe, ait, ob rationem ſubintratio-
nis,*

*niſ,cum ibi ratio expreſſa renuntietur,ni-
mirum vt Baronia in agnatione conſeruen
tur: ideoque ſemper maſculinum remotio
rem feminam quantumcumque aſtritiorẽ
excludere,conatur oſtẽdere,cum eadem mi
lſtare ratio videatur.*

30 *Inſuper Cannet.verba in d.cap.*† 18.*qua
clarius hoc idem arguant,hauddeficere cre
dit,nam in caſu, in quo declaratur, ami-
tam excludi à nepte,filia primogeniti fra-
tris hac adduntur. Non tamen illam ex-
cludere patruum tertiogenitũ,vel vlterius
gradus cum enim dicitur vlterioris gradus,
vlterior patrui gradus deſignatur,& quia
in materia fauorabili, indefinita oratio
vniuerſali ęquipollet, ac ſi, ſanè, dixiſſet
ſtatutum,vel alterius cuiuſcunque vlterio-
ris gradus iudicandum eſſe putat.Cumitaq;
ait ipſe, verbis expreſſis maſculum remo-
tiorẽ praferri fæmina aſtrictiori iubeatur,
ac ad exuberãtiam ratio conſeruanda agna
tionis adiecta fuerit, abſque vlla dubita-
tione cap.illud opinionem illam pro maſcu-
lo,contra fęminam approbaſſe diudicandũ
erit.Hac Cannetus.*

*Quibus tamen in nibilo refragantibus
ab opinione ſupra firmata recedere, tutum
haud eſſe arbitramur, & licet Cannetij au
ctoritati, & rationibus fieri ſatis poſſemus
argumento text. in l. minime ff. de legib.nõ
mutanda quæ certam interpretationem ha-
buere, nihilominus, & lubet fundamentis,
ſuperius recenſitis reſpondere, vt eo magis
firma, & inconcuſſa remaneat in Regno
recepta ſententia.*

Primò Cannet. *ex diſpoſitione facta de
fratre vterino, prerogatiuam gradus, ſe-
xui cedere,colligit;ab ęquiparatis deſumpto
argumento: in quo antequam vlterius pro-
cedamus, non otioſum erit preſupponere,
inter noſtrates diu altercatum fuiſſe circa
intellectum cap ſi aliquem de fratris vteri-*
31 *ni ſucceſſione loquentis.*† Concedebant *om-
nes illum ex ſpeciali determinatione contra
omnes iuris communis regulas ad feudi ſuc-
ceſſionem vocati:diſſentire tamen videban-
tur, num vterini admiſſio ad excluſionem
tantum fiſci concederetur, non autem cete-
rorum agnatorum ex primo inueſtito ori-
ginem deducentium;quæſtionem pleno mar-
te,recenſitis auctoritatibus, & rationibus
vtriuſque ſententiæ, congeſſit Cannet. in
dicto cap. ſi aliquem 9 pretermittendum eſt
fol.237. ipſe tamen, cap.ſi aliquem vterinũ
vocare ad excluſionem aliorum agnatorum,
cenſuit,ſequitur Intrigliol. de feud. cent.2.
art.76. ſed quid quid verius dicendum ſit,
pretermittamus, quo ad rem noſtram ad-*
32 *tinet, arbitramur* † *cap. 258. Imperatoris
Caroli V. Cannetij, & aliorum explorendã
eſſe opinionem ſanxiſſe, ac proinde Contra-
riorum recipiẽdam eſſe ſtatuiſſe,affirman-
tium ſcilicet, vterinum fratrem, donec ſu-
pereſſet maſculus à primo inueſtito deſcẽdẽs
non eſſe admittendum;quod expreſſis verbis
patet ibi: (Et perche la verà intelligenza
deue eſſere, & è, che ſuccedino, & deueno
ſuccedere quelli parenti collaterali,che ſon
no deſcendẽti della vera linea del primo ac-
quiſitore, & il fratello vterino ſolamente
può ſuccedere, quãdo nõ remaneſſe neſſuno
della detta linea del primo acquiſtatore ad
eluſione del fiſco, per leuare ogni difficul-*
33 *tà,&c.) Princeps itaque Cap.*† *Si aliquem
interpretatur tunc admitti vterinum quã
do nullus ex deſcendentibus primi inueſtiti
in humanis eſſet. Ceſſat propterea æquipa-
ratio,quam facit Cãnett.de fęmina,& vte
rino, cum iſte tantum ad fiſci excluſionem
vocetur, illa vero, non exiſtente in eodem
gradu maſculo,vt ſupra probatum eſt.*

*Rurſus, & deficere videtur argumentũ
ab equiparatis, nam licet diffiteri non va-
leamus, in inueſtitura non comprehendi*
34 *vterinum, tamẽ illud prouenire credimus* †
*quia in eo finitum primi acquirentis genus
dicitur & propterea nullus ei dari aditus*
35 *ad feudi ſucceſſionem videtur, cum* † *cogna
tionis ius prorſus impertinens, in feudis
iudicetur cap. 1. de gradib ſucceſſ Curt. de
feud. par. princ. 3. memb. 3. n.55. quod de
fæmina minimè dicendum erit, iure etenim
agnationis, data eidẽ capacitate, deferũtur
feuda, & ex Regni Conſtitutionibus in in-
ueſtitura comprebenſa cenſetur, in eaq; du-
rare ſucceſſionem, & deſcendentiam primi
inueſtiti affirmare valemus, quod de vte-
rino dicere minimè audemus.*

*Inſuper fæminam non comprehendi in
inueſtitura firmat Cãnet. auctoritate Ant.*
36 *de Alex.* † *in conſ. vlt. inter conſ. Loffredi
illius tamen dicta ad rem ſuam baud face-
re videntur, nam ſub n.55. verſ. alterius
facti ſpecies ſupponitur, in eaq; diſquireba
tur num fæmina agnata feudum reuocare
alienatum valuiſſet, negatiuam partem ipſe
tuetur; ea ſiquidem motus ratione, quia
in cap. 1. de alien. feud. pat. loquente de
maſculo, non comprehendatur fæmina
quæ etſi à Regni Conſtitutionibus vocetur
ad feudi ſucceſſionem, attamen quia id ex
gratia factum eſt, ad feudi reuocationem*

M mini-

*minime extendi debeat, ij termini noſtri
haud quidem ſunt, verſamur enim in ſuc-
ceſſione, non in reuocatione feudi alienati,
proindeq; Ant. de Alex. auctoritas nobis mi-
nime officere poſſet. Sed & poſſet iure, ac
meritò attentari, Doctorem illum non bene
dixiſſe, cum data capacitate fœminarum ex
conſtitutionibus, illa ad omnem iuris effe-
ctũ interpretari debeat, nec auctoritas An-
drea in ca. 1. §. hoc quoque, vel rectius in §.
& olim verſ. ſi ergo viuens, n. 8. aliquid no-
17 bis obſtare videtur, ille etenim † in ea di-
ſputatione, an ſecundogenitus reuocet feu-
dum cum conſenſu primogeniti alienatum,
loquitur de feudo conceſſo Titio, & primoge
nitis, non autem de eo, quod Titio, & deſcen
dentibus reperiretur datum; hinc infert nõ
niſi primogenitos feudum poſſe reuocare, &
licet circa verborum Iſernia intellectũ ali-
qua poſſent ſpeculari, nihilominus quia de
ſuo caſu diſceptatio non eſt noſtra, & in
ſpecie Ant. de Alex. reprobat Loffred. conſ. 1.
n. 86. & ſeq. vbi eo maxime probat argumẽ-
to, fœminam reuocare poſſe feudum, quia
alias eluſoria eſſent iura Regni, capaces fœ-
minas ad feudi ſucceſſionem dictantia; im-
morandum in hoc haud ducimus. Elumbe
itaque remanet ab equiparatis argumentũ,
18 cum illud † non procedere dicamus, quando
equiparatio nõ in totũ, ſed in parte tantum
fiat, tunc enim quod de vno dicitur, de alio
predicari non debet, gloſ. in cap. 1. ne cleric.
vel monac. in 6. & in cap. Conſtitutionem
de reg. iur eod. lib. tex in l. furioſi C. de nupt.*

*Adducit iterum Cannet pro ſua opinione
19 cap. Regis Philippi 18. † primo ab idempti-
tate rationis, ibi expreſſa, conſeruanda ni-
mirum agnationis, & propterea diſpoſitio-
ne illam ad fauorem patrui contra neptem
ad omnes caſus ſuas porrigere vires, in qui-
bus eadẽ militare ratio dignoſcitur, ſi enim
inquit ipſa, Princeps filiam, potiorem in
gradu, quàm ſit patruus, excluſit fauo-
re agnationis, idem in omnibus tranſuer-
ſalibus vlterioris gradus affirmandum eſt.
Hanc conſiderationem ſicco pede conſultò
tranſeamus, cum in ſuperioribus ſatis,
ſuperq; de extenſione ſtatuti egerimus; tum
maximè, quia in hac conſultatione, ma-
ſculus, qui fœminam reppellere intendebat,
de agnatis primi inueſtiti non erat. Nobis
tamen remanet diſcutienda ponderatio, quã
habet Cannet. in illis verbis, vel vlterioris
40 gradus. † D. meus facere ſatis videtur,
aſſerens, verba illa ſi referentur ad conſan-
guinitatis gradum, diſpoſitio ſtaret de indu
bitabili, loquens de nepote, & propterea in-
terpretari debere, vt quemadmodum, nep-
tis non excluderet tertiogenitum, ita nec
quartò, nec quintogenitum, hanc ſolidam re
putamus rationem, ſed vt aliquid penſi no-
41 ſtri adijciamus, dicimus, † voce gradus nil
aliud innuere, quàm ordinem; iuxta quem
intellectum, dicitur gradus primus, &
ſecũdus heredum l. 8. § 1. ff. de bon poſſ cõtr.
tab l. 3. §. Filius, & § ſequ. ff. de lib. & poſt
42 hum. † Preterea dignitatem, & honorem
poteſt ſignificare l. 3. §. preſes ff. de mun. &
honor. vt habetur in l. 16. & l. vlt. in Cod.
Theodoſ. Maiorem gradum dignitatis aſcẽ
dere. His ſic habitis, cum in cap. legantur
hac verba, vlterioris gradus, vel de ordine,
vel de dignitate interpretanda veniunt, nã
quartogenitus, & quintogenitus reſpectu
tertiogeniti vlterioris gradus, ſcilicet infe-
rioris ordinis, & dignitatis appellari va-
leat: quo ad ordinem, dicimus primò in lu
cem editum primogenitum, quam ſecundoge
43 nitum, † quem Tiraq de primog. queſt. 1.
n. 7. primum in gradu natura dicit. Rur-
ſus, & primogenitura, dignitas quedam
dicitur not. gloſ in cap. quam periculoſum
7. q. 1. Tiraq. vbi ſupra quaſt. 43. n. 37. &
in profict. n. 17. & ſeq.*

*Inſuper, & ponderari poſſet vocula illa,
vel, prepoſita verbis illis vlterioris gradus,
44 † cuius natura eſt implicare praecedentia
in ſequentia, vt not. in §. per occaſionem in
Auth. de nupt. Crat. conſ. 160. nu. 45. lib. 7.
nam cum lit era contextus cap. ſupra, non
habeat de gradibus, ſed ſolum de fratre dum
poſtea illa verba, vel vlterioris gradus ad-
nectuntur, datus intelligi ea non eſſe intel-
ligenda de gradu linea, qui cadere diuerſus
inter fratres, non valet, cum omnes in ſe-
cundo ſint gradu l. 1. ff. de gradib. affin.
45 † ſed potius ordinis, & dignitatis, & ac
ſi dixiſſet vlterioris gradus. quartogenitu-
ra, quintogeniture, & ſic de caeteris fra-
tribus, vt alternatiua illa, vel, munere
ſuo fungi videatur, implicare ſcilicet ſupe
riora in poſteriora.*

*Sed antea quàm ad alia progrediamur, li
bet hac, qua de feudis diximus, hiſpanorũ
auctoritate, de eorum primogenijs, loquen-
tium, confirmare: licebit ſane hoc & nobis,
cum, & ipſi, argumentis, & auctoritate iu-
ris feudorum freti ſuas agant diſputationes
putantes primogenia, & feuda, vno eodemq;
46 iure cenſenda, † Bouad. polit. lib. 2. cap. 18.
n. 157. omneſq; quotquot ſunt.*

*47 In ſucceſſione maioratuum, ſi fuerint †
voca-*

*vocati tam maſculi, quàm fœminæ, tunc
demum maſculum excludere fœminam, ſi in
pari gradu reperiatur, dixit Lopez. in l. 3.
par. 6. q. 21. vbi aſſerit diſpoſitionem cap. 1.*
48 *† de eo qui ſibi, & hæredibus, &c. aliquam
non continere ſpecialitatem, ſed pacto vo-
cationis maſculos tum inniti, idem affirmat
Ioan. Lup. in rep cap. per veſtras in rub. §.
69. nu. 24. Couarr. var. reſolut. cap. 5. lib. 3.
nu. 5. verſ. rurſus ſeptimo, & pract. quaſt.
cap. 38. num. 8. Melchior Palaez de maior.
par. 2. quaſt. 6. num. 25. Ludouic. Molin. de
primog. hiſpan. lib. 3. cap. 4. qui ſub nu. 5.
Andream de Iſern. & alios in feudis loquen
tes adducit Anton. Gomez. in l. taur. 4. n. 62.
Burgos de Pace in probem. ll. taur. nu. 66.
cum ſeq. Molin. è Societ. Ieſu de maior.
tract. 2. diſput. 625. nu. 3. Arius Pinell. l. 3.
n. 26. C. de bon. mat. Tell. Fernand. in l. 27.
taur. n. 16. Didac. à Spino in ſpecul. teſtam.
gloſ. 19. n. 84. verſ. ſed adhuc Velas de Auẽd.
in l. taur. 4. gloſ. 9. nu. 31. & ſeq. qui ſub n.*
49 *34. ait, vbicunque filius † maſculus vocatus
reperitur, non omnium tñ maſculum fœmi-
nam excludere, ſed eumtantum qui eiuſdem
gradus, & lineæ ſit, & ſub n. 38. ad cap. 1. de
eo qui ſibi, & hæredibus. &c. reſpondet, intel*
50 *ligendum eſſe, vbi omnes fœminæ † feudi na-
tura excluderentur. Dom Sot. de iuſt. & iur.
lib. 2. quæſt. 6. art. 2. ait inter chriſtianos
filias fœminas expelli minimè debere Neque
verò, inquit, inter chriſtianos vſque adeo
à ſucceſſione filiæ eijci debent, vt neque defi-
cientibus filijs admittantur. Ioann. Guttier.
conſ. 13. per totum Alfonſ. de Azauedo lib. 5.
tit. 7. leg. 5. num. 6. Ludou. Caſan. conſ. 38.
nu. 115. & conſ. 47 nu. 2. 3. 4. quamuis ipſe,
ſtante voluntate inſtituentis maioratum,
atque iubentis ſemper maſculos eſſe præfe-
rendos, excludi fœminas cenſeat Michael.
ab Aguirr. in apolog. pro ſucceſſ. Regni Por-
tugal par. 2. n. 98. Solon. à Pace cõſ. 29. n. 11.
Iacob. Cancer. var. reſolut. par. 1. cap. 12.
n. 47. & 51. qui loquitur in cõceſſione facta
pro maſculis, & fœminis, atque tunc fœmi-
nam admitti, deficientibus maſculis eiuſdem
gradus tuetur, cum ex conſuetudine Catha-
loniæ fœminæ capaces feudorũ dicantur, &
Ioann de Soccarrat. in conſuet. Cathal. in
cap. ſi defuncto fol. 238. nu. 15. in eiſdem ter-
minis loquitur. Ludouic. à Peguer. deciſ.
122. nu. 18. nixus peculiaribus principatus
Cathaloniæ legibus, fœminas ad feudi ſuc-
ceſſionem admittentibus, quod & nos ſtan-
tibus Regni conſtitutionibus dicere, vale-
mus.*

EPITOME.

Hæres quando in ſolidum non conueniatur, ſi in feudalibus tantum hæres exiſtat. Feudum an ſit obligatum pro reſtitutione dotis, & de iuramento in contractu appoſito.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio, & acceptatio actus inducitur, per viſum in iudicijs.*
2 *Hæredes plures non poſſunt conueniri in ſolidum, ſecus in actione hipotecaria n. 9.*
3 *Hæres vnus vt in caſu mortis ſolus ſit obligatus, non poteſt pacto ſtatui ſi plures ſint hæredes.*
4 *Hæres quantumcumque fuerit confeſſus ſe hæredem eſſe in ſolidum ſi apparet de contrario non tenetur, niſi pro parte hæreditaria.*
5 *Hæres in feudalibus repræſentat in totum perſonam defuncti.*
6 *Miles in teſtando, cenſetur vti iure communi.*
7 *Hæres non eſt neceſſe vt ſit vltimi morientis, vt tamquam agnatus ſuccedat in feudo.*
8 *Inuentarij clauſula, & proteſtationes iuuant.*
10 *Hæres vnus vniuerſalis in allodialibus, & in feudalis alius particularis, quis eorum teneatur ad debita?*
11 *Hæredis ſuper bonis proprijs non poteſt fieri executio, ſi bona defuncti obtulit hæres.*
12 *Feudum non poteſt obligari pro reſtitutione dotis, niſi in ſubſidium, & in defectu bonorum allodialium, & quomodo procedat deciſio Afflict in conſt. fratribus n. 14 & ad multas reſponſiones, quæ dabantur cap. imper, Carol. 246. replicatur n. 15. & quod d. cap. non poſſit renuntiari n. 17. & an procedat in contractibus iuratis n. 19. & 21. & 22.*
13 *Fideicommiſſo ſubiecta in ſubſidium poſſunt pro reſtitutione, vel conſtitutione dotis obligari.*
16 *Statutum continere dicitur clauſulam de-*

ereti irritantis,quando loquitur per prohibitiua verba,& negatiua.

18 *Lex vt tollatur per non vſum,debet nõ vſus habere implicitum contrarium vſum.*

30 *Iuramentum non tranſit ad ſucceſſores ex fideicommiſſo, & ex pacto in feudis.*

31 *Iuramento non obſtante procedit ſtatutum ſuper contractu iurato diſponente quando eſt editum pro beneficio publico, & pro ſeruitio Regis, & tunc non ſeruatur iuramentum,vbi verſatur publicus fauor, & vtilitas.*

32 *Feuda nõ poſſunt obligari ſine regio aſſenſu circumſcripto cap.volentes.*

CONSIL. XII.

OPPOSITIONES Comitis Raccudiæ aduerſus exequutionem contra eum cauſatam in vncijs ſex mille, & ottingentis, meo iudicio ſunt releuantiſſimæ, in primis ſi quidem ſunt iuſtiſſimæ, quo ad ſummam vnciarum mille & ducentarum, cùm pro eis, ne dum non appareat ſolutio dotium facta illi Comiti Horatio ſtante actu declaratorio, de quo in ſcripturis, imo apparet fuiſſe ſolutum pro illa ſomma illi dict. Donne Lucretiæ actrici,cum in actu reſtitutionis ſibi factæ in compotum iſtarum ſuarum dotium, primo loco tantum ſcutos decem mille fuiſſe ſolutos, aſſeratur illi Horatio, et pro reſtanti ſcutorum duodecim mille, pro complemento omnium ſuarum dotium, ſit facta ſibi reſtitutio iurium, et actionum contra Principem Paternionis,et in actu iſtius reſtitutionis dicatur(in concurrentem ſatisfactionem, et ſolutionem dotium) quo fit vt cenſeatur facta diſobligatio, et ſolutio illius partis,et ſummæ ceſſæ, ad notata per Gozad.conſ.38.et ſolutione eius,quod debetur, tollitur omnis obligatio vul. iuribus; & tametſi ille actus factus fuerit in abſentia illius d. Donne Lucretiæ, nihilominus ipſum ratificauit, cum in exequutione modo cauſata,in ſpecie ad fundandã intentionem ſuam, iſta Donna Lucretia vocat illum, & cum alijs ſcripturis tranſmiſit coram iudicibus, & ſine aliqua pro-
1 teſtatione; quo † fit vt nulli dubiũ eſſe debeat acceptationem, & ratificationẽ fuiſſe ſequutam,ad notata in cap. Imputari,de fide inſtrum. & in cap. cum venerabilis de except.cum ſimilib. Tanto magis cum rei veritas ſit, ſtante predicto actu declaratorio per quem aſſeritur, putam veritatem fuiſſe, illos ſcutos tres mille ſolutos illis de Fiſaulli, non fuiſſe receptos per Comitem, & D. Principem remanſiſſe debitorem, & ob id aduerſus eum eſt facta ceſſio cum promiſſione faciendi ſummam ceſſam veram,& bonam.

Secundo principaliter executio corruit, quia actum eſt virtute contractus facti cum
2 illo Comite defuncto,cuius † plures fuerũt heredes ab inteſtato ſuccedentes,& tamen inſolidum, & pro tota ſumma cauſata eſt exequutio,& de iure clariſſimũ eſt,in actione perſonali loquendo,quæ hodie licet cũ priuilegio exequutionis, ob diſpoſitionem ritus, tentata eſt (vt eſt expeditiſſimum in Regno) defuncto obligato, actiones paſſiuè pro rata vniuſcuiuſque tranſire ad hæredes, eoſque non in ſolidum eſſe conueniendos, ſed pro ratis eorum hæreditarijs quantumcumque hæres prelegatum habeat Tiraq; de primogen.q.35.num.17. eſt. text. in l. pro hereditarijs ff. de her. actio. cuius ea eſt ratio, quia heres extra ſuam ratam extranea perſona eſt Doct.cõmuni-
3 ter ibidem,† & ob id etiam pacto ſtatui nõ poteſt,quod in caſu mortis vnus hæres tantum cenſeatur obligatus, vt eſt tex. formalis in l. eum, qui ita §. te, & Titium ff.de ver. oblig. Doct. communiter in d. l. s. & in l. cum ab vno ff. de leg. 2. Bart. Aret. & alij in l. continuis §. fin. ff. de verb.oblig. pro rata ergo emolumenti hæreditatis eſſe conueniendum hæredem, dicit etiam tex. in l.1.C.ſi cer. petatur, quod autem in propoſito ſint plures hæredes patet ex ſcripturis tranſmiſſis, & ſufficeret obſtendere alios remanſiſſe fratres, & ſorores, cum illi ab inteſtato iure optimo ſuccedant, & niſi tempore vel repudiatione excludantur, non poteſt eis dici hereditatem non eſſe delatam,hinc fit quod licet Comes ſimpliciter dixerit ſe hæredem fratris; tamen intelligendum eſt pro rata ſua,cum alioquin nobis,in poteſtate eſſet alterius, fieri, & non fieri hæredes; tanto magis ne præſumatur illum voluiſſe occupare iura alio-
4 rum cohæredum † & quantumcumq; confeſſus fuerit ſe hæredem eſſe in ſolidum, cũ tamen appareat de contrario ex actis, non tenetur niſi pro parte vera hæreditaria, ita in indiuiduo, imo in fortiori caſu determinat Ruyn. conſ.3. num. 7. in 3. vol.& pulchre

chre Alclat. conſ. 398. num. 1. & in eo qui
conuenitur vt hæres, & nihil opponit, de-
terminat Socc. Iunior. conſ. 45. in 1. vol.

Præmiſſis autem ex aduerſo dicebatur
5 † iſtum dominum Comitem fuiſſe hæredẽ
in feudalibus, & conſequenter repræſen-
tare in totum perſonam defuncti, & quo
ad ea ſeparata dicatur hæreditas, argumen-
to text. in l. ſi certarum rerum ff. de mil.
teſtam. quem tex. loquentem in milite ex-
tendunt Doct. ad Barones, & feudatarios
Bald. in auten. ceſſante ver. & nota C. de
leg. hæred. cum ſimilibus. Sed hæc meo iu-
dicio, multipliciter oſtenditur, non obſta-
re in caſu noſtro. Primo enim dicimus hæc
procedere, ſi Comes defunctus teſtat⁹ fuiſ-
ſet, & voluerit vnum habere hæredem in
Baronijs, & alios in allodialibus, ita ꝓpriè
6 tex. loquitur in d. l. ſi certarum, † & ideo
niſi de voluntate cõſtet, non dicitur etiam
militem velle diſponere cum priuilegio,
immo in dubio, & ab inteſtato, loquendo,
dicitur etiam miles vti iure communi l. pri
ma, vbi Doct. communiter tradunt C. de
teſtam. mil. & licet Comes modernus par-
ticulariter ſuccedat, & ſolus in Comitatu,
& feudalibus, tamen id non eſt ex diſpoſi-
tione Comitis mortui, ſed iure ſucceſſio-
nis feudorum, vel ex pacto, & prouiden-
tia principis, vel ob fideicommiſſum ſuorũ
anteceſſorum, & ideo ita declarat propriè
Dom. de Gregorio in tract. de conceſſ. feu-
di, quarta parte q. 14. ver. & hunc primum
caſum intelligo, Bald. in cap. 1. in princ.
col. 2. & ſeq. de ſucceſſ. feudi, & latè Frec-
cia lib. 3. de ſubfeudis, different. 20. fol.
7 265. & differ. 31. fol. 271. † & licet in
filio ſuccedente in feudo poſt mortem pa-
tris aliquid dici poſſet, cum in hoc dete-
rioris ſit conditionis, quam cæteri agnati
cap. 1. cũ ibi notatis, an agnatus, &c. nihilo-
minus non ſumus extra difficultatem, cum
ſimus in fratre, & agnato, qui pacto aliquo
non eſt neceſſe, quod ſit hæres vltimi mo-
rientis, & licet reſpectu proximitatis atten
datur vltimus moriens cap. Si aliquem vbi
Scribẽtes, nihilominus reſpectu ſucceſſio-
nis dicitur ſuccedi primo, & non vltimo
Cur. Inn. conſ. 1. col. 1. poſt tract. feud.
Brunus conſ. 28. num. 13. 14. in feudalibus
cum alijs de quibus per deciſ. Sen. Pedam.
26. nu. 10. in quo etiam poſſent tot, & tan-
ta cumulari, vt tedio potius afficere vide-
rer Iudices, cum hæc, & multò maiora lon-
gè eis ſint notiſſima, & tanto magis cum in
feudalibus, de quibus agitur ſint tot, & tan-
ta fidei commiſſa, & diſpoſitiones ante-
ceſſorum, vt dubitandum non ſit clientem
ſuccedere iure proprio, & tamquam in re
ꝓpria, et nullo pacto hæreditario. Tex. er-
go in l. ſi certarũ loquitur in feudo militis,
& re propria, & deciſiones, quæ prealle-
gatæ fuerunt, & poſſent allegari, loquun-
tur in feudo hæreditario, & ad quod om-
nino ſuccedẽs debet eſſe hæres vltimi mo-
rientis, alioquin, vt ſtatim dicetur, feuda
erunt deterioris conditionis, & ſimiliter
agnati ſuccedentes iure proprio deterio-
res, quàm alij ſuccedentes ex vinculo in
rebus allodialibus.

Nec quicquam facit meo iudicio, quod
ſumus in dote, ad quam reſtituẽdam obli-
gata ſunt feuda, nam hoc admiſſo pro mo-
do, & in diſtinctè, non ſequitur actionem
perſonalem eſſe dandam inſolidum cum
priuilegio executionis contra vnum ex hæ-
redibus per ea, quæ ſupra dicta ſunt, nec
talis obligatio facit, quod ſuccedens in feu
do obligato, dicatur neceſſariò hæres obli-
gantis, quod non potuerit ſuccedere, niſi
vt hæres. Illud enim ego non video, nec
iure, nec ratione poſſe fundari, nam quod
de obligatione dicitur, potius facit vt alia
via agendum ſit contra poſſeſſorẽ rei obli-
gatę, & ita aliàs in rebus allodialibus deci-
ſum eſt. Nec non poſſum videre quomodo
iſta feuda dici poſſint hæreditaria reſpectu
d. Comitis ſuccedentis vt dictum eſt, & eſt
clariſſimum ex actis citra perſonam vltimi
morientis, & iure proprio, & licet ipſe
8 in inuentario poſuerit hæc bona † tamen
iam adſunt & generales, & particulares
proteſtationes, quæ omnino iuuant ex vul-
gari, et cõmuni theorica Ang. in l. 1. §. hæc
ſtipulatio, ff. ſi cui pluſquàm per l. falcid.

Sed quantumcũque nos eſſemus in ter-
minis d. l. ſi certarum, et iſte Comes eſſet
hęres in Baronijs, nihilominus non video
ego quomodo poſſit inferri ad debitum
dotis ipſum ſolum eſſe obligatum, ſi enim
obligatio hæc reſpiceret tantum feuda-
lia, vtique verum diceretur ex aduer-
ſo, et procederet tunc tex. in dict. l. ſi
certarum; ſicuti etiam ſolus teneretur
hęres in paganicis, ſi obligatio illa reſpi-
ceretur, quo fit, vt ex intentione tex. et
Doct. ibi ſi debitum communiter ſaltem
reſpicit ambas hæreditates, non video
quomodo vnus ſolus hęres, et vna ſola
hęreditas teneatur, et maximè actione
perſonali, et executiua. Fundo ego in
primis debitum illius reſtitutionis non re-
ſpice-

ſpicere tantum feudalia, quod ſola ratione
naturali, & ex facie contractus apparet ve
riſſimum, omnia enim bona ſunt obligata
ad illius reſtitutionem, & non magis occa
ſione feudalium, quàm aliorum contracta
9 eſt obligatio (perſonalis inquam) † mor-
tuo ergo Comite ſicuti omnia bona, &
equaliter, ac inſolidum ſunt obligata, ita
equaliter, & inſolidum oẽs eius heredes
poſſidentes bona tenẽtur actione hipothe
caria: actione vero perſonali pro vniuſcu-
iuſque rata, ita per iura ſupra allegata di-
ſtinguit inter actionem perſonalẽ, & hipo-
tecariam Roder. Suarez in l. poſt rem ſol.
mihi 583. num. 14. & tradunt omnes in lo-
cis preallegatis. Præſuppoſito ergo vt eſt
veriſſimum in caſo noſtro, debitum ſpecta
re ad vtramque hereditatem, ſequitur in
ijs terminis recte procedere tex. in d. l. 1,
C. ſi cert. pet. & in dicta l. ſecunda, ff. de
hæred. actio cum ſimilibus.

Nec ad rẽ facit meo iudicio, quod ele-
ctio ſit creditoris agere ad quam libet rem
vult, & ad quamlibet hereditatem, quia
iſtud procedit in actione hipothecaria, &
non in perſonali. ita Doctores diſtinguunt,
& declarant præſertim Xuarez loco preal-
legato. Nec in hoc deterioris conditionis
debet eſſe feudatarius quam quilibet alius
poſſeſſor: heres enim vnus dato quod poſ-
ſideat rem in ſolidum obligatam, ad quam
petendam via ſua daretur electio credito-
ris, preſuppoſita expreſſa oblatione ex di-
ſpoſitione tex. in l. creditoris arbitrio ff. de
diſtract. pignor. tamen ſi contra eum non
agatur actione hipotecaria, ſed perſonali,
parum ſeruiet talis electio, imo agendum
eſt contra eum pro rata; ita apertiſſime
declarant Doctores ſupra allegati, ex qui-
bus ſequitur non valere conſequentiam,
res poſſeſſa eſt in ſolidum obligata, & ele-
ctio eſt creditoris, ergo talis poſſeſſor cõ-
ueniendus eſt inſolidum actione perſona-
li, infertur ergo in propoſito non eſſe agẽ
dum inſolidum contra heredem in Baro-
nia præſuppoſito altero hærede ſimili-
ter obligato, quamtumcumque Baronia
ſit inſolidum, & collectiuè obligata,
nec valet, quod dicebatur in allodia-
libus rationem diuerſitatis eſſe, quod in
eis plures ſunt heredes, quod non eſt in
feudalibus; nam in hoc meo iudicio maxi
ma eſt fallacia: in allodialibus enim, ſicuti
vna eſt hereditas, ita omnes eius heredes
ſunt obligati; in feudalibus autem ſimiliter
ſi totum debitum eſſet feudale, at ſi præ-

ſupponimus debitum eſſe, et feudale, &
allodiale, & defunctum actione perſonali
obligatum habere duas hereditates, quas
equa lãce reſpicit eius obligatio, cur dice-
mus eo mortuo obligationem eandem, &
actionem perſonalem dari inſolidum con-
tra vnam hereditatem magis quàm con-
tra aliam? ego quo ad me, vt verum fatear
hanc diuerſitatem non capio, nec iure ali-
quo, aut ratione fundari video, imo ex ea
ſatis abſurdum ſequeretur, feudalia alio-
quin ab omnibus legibus priuilegiata, eſſe
deterioris conditionis, & ſuccedentem
iure proprio in feudalibus magis obſtrictũ
eſſe, & obligatum, quam alij ſuccedentes
in allodialibus; Quæ omnia apud me cla-
riſſima, & indubitata ſunt, & reperi per
me dicta per tlatas deciſiones comproba
10 ri † nam in puncto in eo, qui heredem fa-
cit vniuerſalem in allodialibus, & alium in
feudalibus particularem, quod primus te-
neatur, & ſecundus non niſi in ſubſidium
& facta diſcuſſione, determinat Capicius
deciſ. 198. & 199. ſed quando ſuccedens
in feudo venit iure proprio, & ex pacto,
quod non teneatur contribuere, niſi debi-
tum ſit occaſione feudi, & quod teneatur
tantum pro rata, pro qua eſt heres, eſt
pulchra, & indubitabilis deciſio Freccia
lib. 3. de ſubfeudis differ. 13. fol. mihi 261.
poſt Tiraq. de Primogen. queſt. 35. circa
finem ad quod etiã facit Brunus conſ. 104.
in feudalibus.

Ex premiſſis ſi vera ſunt, vt arbitror,
ſequitur concludentiſſime perperam im-
pletam fuiſſe executionẽ ſuper bonis feu-
dalibus, tãquam ſuper bonis proprijs he-
11 redis † in quibus nõ poteſt fieri implemen-
tum, ſi ille bona defuncti obtulit ex diſpo-
ſitione Ritus noſtri cap. 122. quod etiam
de iure communi procedere teſtatur Al-
ciatus conſ. 193. poſt doct. in l. fin. §. et ſi
prefatam. C. de iur. delib.

12 Tertio principaliter † executio quate-
nus impleta eſt ſuper Comitatu. & feudis
eſt retractanda ex clariſſima diſpoſitione
capituli glorioſiſſime memorie Imperato-
ris Caroli Quinti, Regis & domini noſtri
146. Preſupponimus, enim, bona allodia
lia hereditaria adeſſe, vt patet ex inuen-
tario, & oblationẽ noſtra, de qua in cedu-
la oblatoria vltimo loco preſentata, et con
ſequenter non niſi in ſubſidium poſſe pro-
cedi ſuper feudalibus; quod in primis
ſtante fidei commiſſo, et vinculo anteceſ-
ſorum de plano procedit, etiam circum-
ſcripta

13 ſcripta diſpoſitione capituli Regni,cum† grauatus licet pro dotis reſtitutione, vel cõſtitutione poſſit bona vinculata aliena re,& obligare, id tamẽ nõ niſi in ſubſidiũ cõceditur, Authen.Res quæ, cum ibi notatis,C.com.de leg l.Marcellus §.res contra ff.ad Trebel.pleniſſimè Doct.in §.diui. Et ſic in hoc non quia feuda, dicimus nõ poſſe capi principaliter, ſed tanquam res fideicommiſſo, & reſtitutioni ſubiectas. Nec in hoc valeret tacita, vel expreſſa diſpoſitio obligantis, cum id ex defectu ſuæ poteſtatis proueniat,prohibente lege, & iure communi,etiam pro dote res reſtitutioni ſubiectas poſſe obligari,niſi in ſub

14 ſidium† Et ob id quicquam non facit deciſio Afflitt.in cõſt.Si dominus vaſſallum, & in conſtitutione Fratibus, ipſe enim loquitur, inſpecta tantum prohibitione iuris in feudalibus, & ratione, quia feuda ſunt;tunc enim prohibentur obligari in Regis fauorem, & præiudicium, prout quoque habetur in conſtitutione, Si quis poſt litem, & per Afflit.In conſt. Contumacem, & in conſt.Siue reali Frecc.lib. 3. de ſubſeud.differ. 5 Habito ergo eius aſſenſu, vt ipſe præſupponit, & ſic ceſſante prohibitione, feuda remanent, prout & cætera allodialia,Andr.in cap, 1.de natur. ſucc feudi Decius conſ.395.Freccia lib.3. de ſubſeudis, differentia ſecunda n.3.fol, 255.differ.33. fol.273.Et ideo in eis procedit deciſio tex. in l. comodis, ff.de re ind. & in l.creditoris arbitrio, ff. de diſtract.pigno. Si autem concurrat altera legis prohibitio,ex cauſa reſtitutionis fidei commiſſi, non video quomodo talis deciſio ſubſtineri poſſit, cum in allodialibus ſine dubio, & ideo multo magis in feudalibus, procedat, quod dictum eſt ſupra.

Sed hodie, vt dictum eſt etiam circumſcripto fideicommiſſo, habemus claram diſpoſitionem capituli Regni Carol. 146.ita mandantis,& diſponentis ſeruandum eſſe,quod magis clarum eſſe demonſtrabitur, ſi reſponſiones accommodatæ

15 refellantur. Primo ergo † dicebatur, capitulum emanatum fuiſſe ſine decreto irritante, & ſolum fauore prohibiti,cui poſſe renunciari de iure diſponitur.

Sed id meo iudicio, nec verum eſt,nec ſaporẽ habet, extat enim in primis clauſula decreti irritantis, ibi,& non alias cenſeatur obligatum,vt dicitur.

16 Statutum † continet clauſulam decreti irritãtis,quãdo loquitur pverba negatiua, & prohibitiua Iaſ.& alij in l. non dubiũ C de legibus. Caſſaneus conſ.39.nu.16.Rurſus in exequutorijs mandatur cunctis officialibus, & præſertim Iudicibus M.R.C, ad vnguem ſeruari debere,quod in cap. mandatur, & ſub pęna,ibi, contrarium tentaturis, &c. quo fit vt ego non poſſim videre, quomodo tutum ſit ſine pęnę incurſione contrarium iudicare. Nec ſaporem habet, quod id fauore prohibiti in introductum ſit,quandoquidem,in primis diſpoſitio illa non fuit facta ad ſupplicationem priuatę perſonæ, quæ exinde renunciando potuit obligare; ſed ad ſupplicationem totius Regni,& per tria bracchia,& in petitione expreſſè colligitur, & dicitur, id peti pro beneficio totius Regni,& pro ſeruitio ſuæ Catholicæ Maieſtatis & ne feuda diſmembrentur, & ſtatus Baroniarum annichilentur, ob id ſua Maieſtas cautum voluit eſſe quibuſcumque, feudum non alias cenſeri obligatum, niſi in ſubſidium imo vt totalis difficultas tollatur, dicit, Reſpectu cuiuſuis obligationis faciendæ. Ergo apertiſſime mandatur,tali diſpoſitioni non obſtare quamcumque obligationẽ faciendam per feudatarios. Quærendum eſt ergo,vnde eliciatur renunciatio in propoſito. Si enim expreſſa allegetur non eſt verum, ſi tacita ex eo,quòd feuda, & principaliter, & aliter quomodocumque obligata ſunt, iam patet reſponſio, cùm ſua Cæſ. Mai. voluerit cuicumque obligationi faciendæ derogare, & ea non obſtante ſeruari quod ipſe mandat; & ita pleniſſime, vt dictum eſt, mandatur in exequutorijs, & ſub pęnæ incurſu contrarium tentauris,

17 & iudicaturis, † & quod non poſſit renunciari in ſimili Frecc.in 8.lim.ad conſt.Conſtitutionem diuę memoriæ.

Secunda reſponſio meo iudicio peior prima erat, quod capitulum hoc non ligabat. niſi à die publicationis,ex prætextu,quod allegabatur illud eſſe pænale, ſed in hoc ego parum, imo nihil arbitror inſiſtendum;miror enim hæc allegari;quod.n. capitulum hoc ſit pęnale, ego non video, vnde hoc ſubſtinetur,cùm ſit lex. & fauorabilis,& pro beneficio Regni totius,ſuęq; Cæſ. Mai. ſeruitio petita, edita, & publicata,& conformis etiam diſpoſitioni iuris communis, & quæ nam lex non erit pęnalis, & odioſa,ſi hoc capitulum dicetur pænale? Diſpoſitio ergo Auth. Res, quæ erit pęnalis, & cũctæ leges quotquot ſunt, cùm per eas certum quid,et certa methodus

dus iudicandi, & diſponendi detur, & ſeruari mandetur.

Miſſa quoque facio ea, quæ in publicatione neceſſaria decebantur, cum nec publicatione in hoc opus ſit, imo ea ſit facta cum, ſtantibus exequutorijs emanatis, & redacto hoc capitulo in volumine, & regiſtro officij Protonotarij, prout moris eſt, non requiratur alia publicatio, & ſi quatenus reſpectu partium, vtq; eos ligent, requiratur publicatio alia; reſpectu tamen iudicum, quæ alia publicatio requiritur ſtante mandato pęnali in exequutorij? & quomodo poſſunt Iudices cõtra tam clarã diſpoſitionẽ Regni capituli iudicare? quo ad me nec iuridicum, nec tutum arbitrater, & quando aliqua difficultas eſſet in non vſu deberet cõſuli ſuperior, eſt tex. & ibi Doct. in cap. paſtoralis de fid. inſtrum.

Rurſus, quę nam alia publicatio vnquã ſolita eſt fieri in hijs capitulis? In pragmaticis enim pęnalib⁹, & alijs perſonas aſtringentibus ſolet fieri alia publicatio, ſed in diſpoſitione legum emanatarũ ad ſupplicationem trium brachiorũ, ego numquã vidi aliquam fieri publicationem, quam per exequutorias, & per regiſtrationem in publicis regiſtris; & ita in ſexcẽtis ſimilibus capitulis Regni vidimus ſeruari, & practicari, preſertim in capitulo edicto ſuper pacto de retrouendendo, ſuper ſucceſſionibus feudorum, & ſimilibus, quæ in volumine capitulorum nouiter ſunt inſerta, nec impreſſio facit, vt magis legi fides tribuatur, vel robur, quia in volumine ſtatutorum, & legum dicitur poſitum capitulum, eo ipſo, quod Rege ita iubente exequutoriarum ſit in Regno, & in officio Prothonotarij, & Regiſtro, quod verum volumen eſt, redicatur, ex quo Regiſtro ante impreſſionem ſumebantur copiæ, apud omnes curias autenticæ, & ſine aliqua controuerſia. Hodie autem impreſſa ſunt omnia pro maiori claritate, vtque maior, & facilior cunctis copia habeatur.

Rurſus ſatis friuolum eſt allegare iſtud capitulum non fuiſſe vſu receptum, imo contrarium fuiſſe deciſum: nã vltra quod hæc digito tantum demonſtrantur, non obſtant, cum nec iudicibus, nec partibus poteſtas detur contra legem ſuperioris iudicare, ad notata p Roder. Suares in prohemio legum fori. Nam licet ipſe in terminis illarũ legum, ex clara diſpoſitione ordinamenti, velit agentem virtute alicuius legis illius, debere probare illam eſſe in vſu: tamen mouetur ea ratione, quia ordinamentum ibi eſt, quod leges ſeruentur, prout ſunt in vſu, & ob id ipſe in terminis, in quibus ſimile ordinamentum nõ eſt, tenet ſufficere legem allegare, vel ſta-
18 tutum. † Et quod dicitur per non vſum tolli legem: declarat procedere vbi non vſus habet implicitum contrarium vſum, prout quoque latius declarat Felyn. in cap. 1. de treg. & pac. & ita intelligendus eſt Dec. conſ. 649. & Ceſalus cõſ. 129. lib. 1. cum alijs ibi allegatis: tanto magis, quia in fortiori caſu vult Suares loco præallegato, n. 15. ſufficere dicere caſũ non accidiſſe, & eſt clariſſimum; tanto magis cum forte ea, quæ in facto acciderunt, vel fuerunt pro cõtractibus ante capitulũ emanatis, vel quia allodialia non erant, & ſic in ſubſidium potuit ad feuda deueniri: et cum hæc meo iudicio indubitata ſint, et clariſſima, ſupernacaneum arbitror vlterius in eis immorari.
19 Vltima, † tandem reſponſio dabatur, vt capitulũ iſtud nõ procedat in contractibus iuratis, per vulgares deciſiones, et triuiales, quaſi quod virtus iuramenti in propoſito robur, et vim tollat à tam ęqua, et iuſta diſpoſitione legis conditę; Sed et hęc reſponſio meo iudicio vaniſſima eſt.

Primo, quia nos non ſumus in eo, qui
20 iurauit, quem liget iuramenti vinculũ, † ſed contra ſucceſſores, et hęredes, ad quos reſpectu vinculi non tranſit iuramentum cap. veritatis, cum ibi notatis de iure iurando, cum ſimilibus ibi, quo ad ſucceſſores ex pacto, &c. et propriè vult Ficccia lib. 3. de ſubfeudis differentia 24. fol. 268.
21 Sed ne in hijs longius inmoremur † adhuc in contractu iurato procedit deciſio capituli, cum illud fuerit edictum pro beneficio Regni, et publica vtilitate. et pro ſeruitio Regis ita in ſpecie determinat (ne extranea allegem) Affiictus in conſt. conſtitutionem diuę memorię nu. 36. et 37. cuius dictum quotidie ſeruamus in reintegrationibus feudorum, non obſtante quocumque iuramento, et quod illud procedat fauore Regis, cuius eſt præiudicium feudum minui, vel mutari de perſona ad Perſonam, maximè ad fęminam, quæ non dicitur æquè digna Doct. in cap. volentes tradit Frecc lib 2. in 8 lim. ad conſt. cõſtitutionem diuæ memoriæ nu. 19. cum ſeq. fol. 111. Et ita nõ obſtare iuramentum vbi verſatur publicus fauor, et vtilitas, determinat

minat

minat late Couarr. in cap. quamuis par. 2. §. 2. & tradunt Doct. in cap. cum contingat de iur. iurau. & in l. ſi quis in conſcribendo vbi Cur. Iun. C de pactis, & in Authen. ſacramenta puberum C. ſi aduer. vend. maxime prohibita perſona, quæ iuramento non ligatur, ne ob inobedientiã legis ſuperioris peccare dicatur, Doct. præſertim Couarr. locis preallegatis.

Rurſus ex alio iuramentum, & quod cumque pactum non obſtat: nam ſi in Re-
23 gno non eſſet capitulum volentes, † non eſt dubium, feuda non poſſe obligari ſine expreſſo Regis aſſenſu, cap. Imperialem de prohib. feud. alien. vbi omnes, & ideo feuda non teneri, niſi in ſubſidium, & non poſſe obligari ſine Regio aſſenſu, tãdet et reſpectu fauori, & præiudicij Regis, tradit Afflict. in d. conſtitutione fratribus. Cum ergo in caſu noſtro Regius aſſenſus deficiat ſtante diſpoſitione capituli iſtius, ſequitur feuda aliter non poſſe obligari, & ideo Afflictus in locis preallegatis vim facit in Regio aſſenſu, vt feuda cenſeantur obligata, & inſolidum. Nec mirum videatur quod dico, per hoc capitulum tolli diſpenſationem capituli, volentes, quia nouum non, eſt, vnum capitulum limitari, declarari, imò tolli per aliud, interueniente eadem ſolemnitate, & petitione totius Regni, ſicuti interuenit in editio ne illius cap. Volentes. Semoto ergo aſſenſu Regio, res ad diſpoſitionem iuris cõmunis redit, vt feuda etiam pro dote, & cauſa legitima, non poſſint obligari, niſi in ſubſidiũ, Afflictus locis preallegatis. Et ideo, nec iuramentum, nec quodcumque aliud obſtat, cum totum perueniat ex defectu poteſtatis, & iuramentum ſortiatur naturã actus, ſuper quo interponitur, per vulgaria, & huic conſiderationi meo iudicio non erit dare reſponſum. Sub latis ergo, quæ dicebantur, remanet clara diſpoſitio, & lex; clariſſima in fauorem Comitis quæ rãto magis attendẽda eſt in caſu noſtro, cum aduerſario nõ totale fiat præiudicium, cum poſſit dotis ſuæ ſatisfationem habere in allodialibus, & in ſubſidium ſuper feudalibus. Et ſi directè, & principaliter iſta maxima ſumma ei ſoluenda eſt, nõ eſt dubium periculum eſſe diſmẽbrationis Comitatus, imo annichilationis, vt vtat verbis capituli, & ſic in caſu noſtro ſine dubio ſequẽtentur inconuenientia principaliter conſiderata in preallegato capitulo Regni.

Poſtremo, quod de dotario in oppoſitionibus dicitur, non eſt ſine conſideratione, quia quicquid ſit in terminis iuris communis, ex notatis per Afflict. in conſtitutione, mulier quæ dotatium, nos in propoſito habemus diſpoſitionẽ capituli Regni, quod requirit, vt dos realiter ſoluta ſit, & certam partem pro dotario cõſtitui mandat; circa quod ea omnia poſſunt applicari, quæ ſupradicta ſunt, præſertim cum id etiam ſtatutum ſit pro beneficio publico, & Regio ſeruitio, & in ſpecie perſona ſeudatarij prohibita ſit, ibi nullus feudatarius, &c.

ANNOT. PETRI FILII.

IN annot. ad cõſ. 9. n. 25. diximus in feudo forma mixta ſufficere, et qui illud capere velit, haredem eſſe primi inueſtiti, ſi per eum nõ ſteterit quin ſit vltimi morientis quod iuxta terminos cap. 1. An agnatus, intelleximus: at quia, & hic non nulla repetit Dominus meus, vt agnato, quæ ibi in materia d. cap. 1. ne nimis paginam illã redderemus onuſtam, omiſſimus hic repemdamus, hæc alia ſubnectere iniucũdum haud duximus.

1 *Pernus noſter † quem Marin. Freec. de ſubfeud. lib. 3. tert. for. fol. 406. virum ingenij admodum acuti appellauit. Camerar. in cap. Imperialem in §. preterea ducatus fol. 96. lit. M. eximiũ ſiculũ Afflict. in cap. 1. An agnatus n. 10. ſubtiliſſimum: & Thom. de Marin. tit. de feud. ex pact. & prouid. n. 5. non parua auctoritatis, nuncuparunt, de intellectu, ca. 1. An agnatus, agens legem ibi ab Oberto poſitam, dixit aut beſtialem, aut obſcuram, & ab Apolline declarãdam; enim vero ſi verũ amemus, illius textus intellect' flexibilis eſt, vt ſequatur quocũque illum torqueas, ſed non adeo deſperandum, vt ſtudio, & labore eſſequi non valeamus.*

2 *Andreas de Iſernia clare, in principio, † textum loqui de feudo paterno antiquo tradidit, dum rationem aſſignat, quare agnatus, repudiata hæreditate defuncti, feudum acceptare poſſit, nimirũ quia illud nõ, à defuncto, ſed ex pacto, & prouidentia conċedentis habet. Aluarot. ibidem n. 9. procedere, ait, quando in inueſtitura diceretur, pro ſe, & heredibus, nam ſi conciperetur, pro ſe, & liberis, tunc filius valeret, repudiata hæreditate, obtinere feudum: quã limitationem ſequi Andream hic, & in §. hoc quoq;*

N de

de ſucce feudi, aſſerit quod tamen ex verbis
drea nullibi in ſupra allegatis locis colligi
3 poſſe exiſtimamus, † nam in § olim, de ſuc-
ceſſ. feudi loquēs de agnato, volente feudum
alienatum reuocare, diſtinctionem præmi
ſit, quam ibi habui. gloſ. ſcilicet, quod ſi
feudum conceſſum reperiatur, pro te, & hæ
redibus, is, qui feudum capere velit, opus ha
beat eſſe hæredem, proindeq; alienatum mi
nime reuocabit. Si vero datum, pro ſe, &
liberis, quod vtique agnatus, licet non fue
rit hæres, illud conſequetur, filius autem
non niſi hæreditate adita; his verbis clare
oſtenditur, Andream limitationem, de qua
habet Aluarott. minime ſequi. atq; in eodē
errore manet, dum idem ſentire Iacob. de
Beluiſ. arbitratur.
4 Bald. in d. cap. n. 8 filium † non poſſe,
repudiata hæreditate, habere feudum, cen
ſuit, niſi in acquiſitione feudi adiunctum
fuerit, ſibi, & liberis In iſtis verbis duo ex
Bald. colligere poſſumus, primum, quod ca
ſus cap. 1. de feudo non habente ſpecificam
formam, loquatur, in quo dicere videtur fi-
lium non poſſe non adita hæreditate accep-
tare feudum: dum poſtea adnectit, niſi
in acquiſitione feudi, &c. Alterum, quod
ſcilicet in feudo pacti, & prouidentiæ locū
non ſortiatur regula, de qua in d. cap. 1. Id
5 ipſum patet ex ſequentibus, † tres enim ca
ſus diſtinguit; aut quis feudum recepit nul
la facta mentione filiorum, vel hæredem;
aut pro ſe, & hæredibus; aut pro ſe, & li-
beris, ſeu filijs ſuis. In prima, & ſecunda
formula, loqui text. cap. 1. arbitratur: In
tertia, poſſe filium, & agnatum obtinere
feudū repudiata hæreditate profitetur, Bal.
dictum affirmat Iacob. Ardizon. in ſumm.
feud. 3. par. 1. princ. cap. 137. verſ. item
quæritur nunquid repudiando.
Afflit. n. 1. text. loqui in feudo antiquo,
6 † ex pacto, & prouidentia; non autem in
feudo hæreditario, putat: ea nimirum ra-
tione, quia in feudo hæreditario, ſiue ſit
filius, ſiue agnatus, niſi ſit hæres, non ha-
beat feudum, ideoque, vterque, hæredita
te repudiata, feudum acceptare non poſſit,
& tanquam hæres factum defuncti appro-
bare tenebatur.
7 Bart. Camer. in l. Imperialem §. † præ-
terea ducatus fol. 97. lit. L. more ſuo ſubti-
liſſime, meoq; iudicio ſatis appoſite, in hac re
ſpeculatus eſt. Ipſe namq; paulo ante fol. 96.
lit. B. diſtinctionem præmiſerat, de feudis
rectis, deque conditionatis; recta dixerat
in propria eorum natura conſiſtentia: con-
ditionata verò facto hominis alterata, quæ
tamen abſque eo, quod feuda eſſe deſinant
qualitates contra feudi proprij naturam
admiſere: vnde feuda, in quorum inueſti-
turis, Pro te, & hæredibus, dicitur, a na-
tura non hæreditaria, in hæreditariam trā
ſitum facere videri, dixerat: ac ſubinde ait,
qualitatem rei adhærere poſſe duplici modo,
vt accidens, quod præter ſubiecti corruptio
nem eſſe, & abeſſe valeat; & vt tranſiens
in ſubſtantiam; iuxta quem modum in feu-
dis conſiderari qualitatem hæreditariam
præpoſuerat, vt feudum ſcilicet non amplius
illud ſit, quod erat. His iactis fundamen-
tis plures feudi hæreditarij ſpecies recenſuit,
ad quartam demum deſcendens ait, cum cō
ſiderari reſpectu perſonæ filij, in feudo ex
paterno, & pacti, non hæreditario, inquo,
ne pater ſine hærede moreretur, honoris
8 cauſa filius hæres eſſe tenetur: tūc etenim †
qualitas hæreditaria, vt accidēs ſeparatū
a feudi ſubſtantia ſtare dicitur, nam filius
debet hæres eſſe patris in rebus burgenſati
cis, in quibus feudum pacti non eſt, cum in
multis valeamus eſſe hæredes morientis, quæ
tamen iure hæreditario non capiamus: hinc
ſequi videtur, quod cū ſit qualitas accidēs
quæ feudum qualitatis hæreditariæ non fa-
ciat, facto inuentario, filius creditoribus
hæreditarijs ſuper feudo facere ſatis mini
me tenetur, cum ſolum honoris cauſa, tunc
dicatur patris hæres, at cum in feudo qua
litas hæreditaria ineſt, dum ſubiecti altera
tione, hoc eſt, quod feudum faciat in formā
hæreditariam tranſire, tunc nihil inuen-
9 tarij † confectio proficit, omni enim caſu
creditoribus hæreditarijs ſuper feudo tenebi
tur filius: hæc eadem cōfirmat idem Camer.
in rep. Cap. 1. An agnatus, in prima opp.
num. 48.
10 Hac conſideratione conciliari poſſe † An
dream arbitratur: nam modo dixerat filiū
abſque hæreditaria qualitate non poſſe ad
feudum pacti aſpirari: modo contrarium
profeſſus fuerat: contrarietates collegit Li-
parul. ad Andr in cap. 1. An agnatus §. vbi
verò, in gloſ. prouidentia, qui etſi Came-
rarij conciliationem explodendam ducat, at
tamen in idem vterque incidere videtur,
ait enim Liparul. dum Andr. habet, filium
non hæredem patris feudum capere, poſſe,
11 hoc intelligendum † in ipſo feudo, in quo ſi
eſſe hæres voluerit, voluntarius, diceretur
hæres, & dum Iſernia habet, filium debere
eſſe hæredem, interpretandum eſſe in bonis
burgenſaticis, non autem in ipſo feudo, hoc
ipſum

Digitized by Google

*ipſum Camer. dixerat his verbis, vt iura
concordentur, dicemus, eum eſſe hæredem
in hæreditate burgenſatica patris, in qua
non reperitur feudum ſub qualitate hæredi
taria, vt in eo debeat eſſe hæres iure hære-
ditario; non dicit Camer. quod in feudo de-
beat eſſe hæres filius, ſed quod iure hæredita
rio feudum capere non cogatur, cum illud*
12 *in hæreditate minime reperiatur.* † *Idem
dixit Camer. in cap. 1. An agnatus, verſ.
quæro primo nu. 30. quo loci plura hæredi-
tarij feudi capita conſiderauit, in quo dixit
filium non eſſe hæredem patris in feudo non
hæreditario, ſed in burgenſaticis, debere ta
men illud capere vt hæredem, non tamen
iure hæreditario, quia feudum pacti non
eſt hæreditarium: & n. 77. cap. 1. non pro-
cedere in feudo pacti non hæreditario, cen-
ſet, & propterea ſi filius inuentarium non*
13 *conficeret* † *teneretur ſtare paternæ diſpoſi-
tioni, cum text. cap. 1. An agnatus corri-
gat. cap. 1. de feudi ſucceſſ. Camerarij con
ſiderationem admittere videtur Franc. de
Ponte conſ. 34. n. 4. & 5.*

14 *Liparulus aliam aſſignat* † *conciliationẽ
ad Andreæ dicta, nimirum quòd dum aſſe
rit, filium habere feudum ex pacto, etiam
non hæredem patris, intelligenda ſint, ſi
alius quàm filius fuerit inſtitutus; dum ve
ro aſſerit, filium in feudo pacti debere eſſe
hæredem, interpretanda veniant, quando
filius fuerit inſtitutus, vel pater ab inteſta
to mortuus; mouetur Liparul. quia Andr.
allegat Summam, quam opinatur ipſe eſſe
Iacobi de Ardizone: qui licet in princ. in
in loco ſupra allegato ſentire videatur, in
feudo pacti filium non debere eſſe hæredem
patris, nihilominus poſtmodum eadem vti-
tur diſtinctione, quam renunciat Iſernia.*

15 *Marin.* † *Frecc. de ſubfeud. lib. 3. in 3.
for. de intellectu d. cap. 1. agens n. 6. relatis
multorum opinionibus, communem tandem
intellectum ait eſſe, quod cap. illud in feu-
do pacti & prouidentiæ antiquo locum ſor-
tiatur; & n. 18 infert, feudum duas na-
turas obtinere poſſe, quod nempe hæredita-
rium ſit reſpectu filij, pacti vero, & pro
uidentiæ reſpectu agnatorum. Et demum
per multa vagatus ſub nu. 31. aliquas con-
cluſiones elicit, & in quarta ait, in feudo
pacti, & prouidentiæ antiquo filium non
cogi eſſe hæredem patris; & in vltima, in
feudo hæreditario ſimplici, vel mixto; tam
filium quàm, agnatum non niſi hæredẽ,
illud obtinere poſſe; neutri inuentario opi
tulante. Sed mirandum, quod Frecc. à quę-
ſtione, quam longo verborum apparatu in
ſtruxerat, duobus verbis ſe extricet; atque
ſuam nullis ſuffultam fundamentis depro-
mat ſententiam, vt Gordianum nodum,
nulla gladij macedonici adiutus ope, non in
cidiſſe, ſed diſcerpſiſſe videatur.*

16 *Franciſcus de Ponte* † *in prælud. feud.
lect. 1. nu. 113. diſtinguens feudum ex pacto,
& prouidentia hæreditarium, à feudo ex
pacto, & prouidentia non hæreditarium,
ait, quod quoties in inueſtitura conceſſum
pro hæredibus ex corpore reperiatur, ſem-
per hæreditarium appellandum ſit: ſi tamen
pro ſe, & liberis; tunc ex pacto non hæredi-
tarium dicetur, in quo vnuſquiſque vti fi
lius non vti hæres ſuccedet, nec cum quali-
tate hæreditaria, niſi illius, qui primus
feudum acquiſiuit; cum enim ab illo tenea
tur, eiuſdem hæres eſſe debet: quibus verbis
illius ſententia videtur eſſe, quæ cap. 1. An
agnat. non procedere in feudo pacti, tuetur
In ſequentibus tamen apertius ſe declarat,
atque diſtinctionem Camerar de hærede hæ
reditatis reſpectu filij reaſumit, & de ſuc-
ceſſ. feud. lect. 13. nu. 34. & 53. hoc ipſum
ſentit, vbi aſſerit, filium non poſſe habere
feudum, niſi hæres patris in allodijs, exiſtat;
& in lect. 19. nu. 19. & ſeq. tex. in cap. 1.
procedere in feudo hæreditario falſum eſſe
putat, ibique Andream conciliare conatur.*

17 *Capec. in inueſt. feudal.* † *§. ex pacto,
& prouidentia fol. 137. verſ. Tertia decla-
tio, licet communem legiſtarum opinionem
eſſe fateatur, tex. in cap. 1. An agnatus,
non procedere in feudo pacti; nihilominus
ab auctoritate Andreæ contrarium ſentien
tis in Regno, non recedendum eſſe, cenſuit.
at quia varius euaſerat Andreas, illius
dicta nixius fuit concordare.*

18 *Camill. de Curte* † *in diuerſ. feud. § nunc
de altera n. 20. reprobata opinione Arr. Pi-
nell. in l. 1. par 3. n. 85. cap. 1. procedere in
feudo pacti, & prouidentia, ratione, &
auctoritate tuetur, & rationem differentiæ
inter agnatum, & filium, vltra alias à do-
ctoribus traditas, non contemnendam ex-
cogitat; inquit ipſe ius feudale in hoc rigo-
rem iuris ciuilis inſectatum fuiſſe, neglecta
penitus abſtinendi beneficio, à iure prætorio
introducto, iuxta enim iuris ciuilis diſpoſi-*
19 *tionem,* † *neceſſariò filius eſt hæres patris,
adeo vt, quia filius dicitur ſuus, nunquam
patris hæreditas iacens cenſeatur, cum da
re non ſit medium inter patris mortem, &
ſui hæredis exiſtentiam: ius itaque feudorũ
vigorẽ iuris ciuilis ſequutum, filio obſtinẽ*

di beneficium ſubſtulit, proindeq; hæreditatem patris à filio feudum capere volente, nõ poſſe repudiari, cautum voluit. Hac tamen Camill. à Duareno in conſuet. feud. cap. 11. n. 9 mutuo accepiſſe cognouimus.

20 Thom. de Marin. † tit. 1. de feud. pact. & prouid. n. 26. opinionem affirmantium, poſſe filium habere feudũ pacti abſque eo, quod hæres patris ſit, recenſet: ſub n. 30. cõtrariam renuntiat, à qua non eſſe recedendum putat, conciliationem tamen ad Andrea dicta, ab alijs traditam explodendam ducit, vt pote, qua verbis expreſſis aduerſari videatur, quem ſentire clare, affirmat, filium nõ ſolum hæredem patris debere eſſe in burgenſaticis, verum etiam, & in ipſo feudo: propterea ipſa Andream intelligit dixiſſe, filium debere eſſe hæredem in feudo, non confecto inuentario, tunc enim teneretur creditoribus ſatisfacere, ſed ope inuentarij poſſe feudum precipuum obtinere.

21 At de Marino dixit † Roſental. de feud. cap. 7. concluſ. 20. in gloſ. A fruſtra tentaſſe concordare Andream Inſuper Marin. tit. 4. aliud comminiſcitur feudum, quod omnino ex pacto, & prouidentia familiare nuncupauit, ſequutus Arr. Pinell. l. 1. par. 3. C. de bon. mat. n. 91. in quo procedere tex. cap. 1. aſſeruit. tale feudum diceretur quod ſibi, & liberis, qui nullo modo eſſent hæredes patris, nec in feudo, nec in bonis allodialibus largiretur.

22 Neapolitani itaque † cum Andrea in cap. 1. an agnatus ſentientes, textum illum procedere in feudo pacti, & prouidentiæ affirmarunt: neutericos, & antiquiores licuit hic recenſere, nam, & alij ab eis ſunt adducti Octauian. Bambacar. in cap. Titius ſi de feud. def. content. quæſt. 1. nu. 20. aliorum opinioni Neapolitanorum videtur ſe aſcribere Capic. deciſ. 97. nu. 10. Marant. diſput. 10. nu 4.

23 Ex noſtratibus, obuium primo † habemus Peru. in conſ. 6. nu. 2. & in 4. notab. n. 5. qui Andreã ſequi videtur, At in prim. not. nu. 36. Mirum, ait, videri, in feudo conceſſo pro ſe, & lib filium non poſſe ad illud aſpirare citra ius, & nomen hæredis, cũ feudum non à patre, ſed à principe dicatur habere; ſed attentare cupiens, tit. An agnat. procedere tantum in feudo hæreditario hoc affirmare non audet, tum propter Doctorum authoritatem, tum quia, nulla eſſet, dare differentia inter filium, & agnatum, & tandẽ, vt ſupra meminimus, ait; Dic aut beſtialiter conſtitutum; aut ſoluat Apollo.

24 Petr. de Gregor. † de conceſſ feud part. 2. quæſt. 10. n. 57 cap. 1. procedere in feudo hæreditario non autem in feudo pacti, & prouidentia, cenſuit. Sequitur Mattrill. in add. lit. T. in quæſt. tamen q. 14 part. 4. n. 11. ſentire cõtrarium videtur: nam relata Andræ opinione, duas colligit concluſiones primam, quod ſit facta conceſſio feudi Titio, & filijs, ita quod viuant iure francorum, poterit filius maſculus in feudo ſuccedere iure proprio, citra ius, & nomen hæredis, idẽ profectò, quod ſupra affirmauerat: ſed dum hoc intelligit quando filius non fuerit vniuerſaliter hæres inſtitutus à patre, ſed particulariter in re certa, vel in ſola legitima, alio vniuerſali inſtituto hærede, vel fuerit præteritus, videtur ſentire, quod filius hæres eſſe debeat, ſi pater eum in vniuerſo patrimonio inſtituerit, vel ei ſucceſſerit ab inteſtato, ex quo colligimus, Petr. de Greg. opinari cap. 1. an agnatus, in feudo pacti, & prouidentiæ locum ſortiri: in ſecunda concluſione verò aſſerit, quòd ſi feudum reperiatur conceſſum Titio, & hæredibus ſuis, ſimpliciter, vel hæredibus de ſuo corpore, ita quod viuant iure francorum, tunc neceſſariò maſculus primogenitus filius non caperet feudũ niſi hæres patri exiſtat: feudum namque illud, licet ex pacto, habet tamen qualitatem hæreditariam admixtam adeo vt qualitatis vtriuſq; ſcilicet ſanguinis, & hæredis, concurſus interuenire debeat. Sed quæ animaduerſione fuere digna in Petr. de Gregor, ſupra ad conſ. 9. num. 28. annotauimus.

25 Cannet. in extrauag. † Volentes §. & quia in ſuperiori, primùm Bald. opinionem reprobat, cum ſi eam admitteremus, nulla eſſet differentia inter filium, & agnatum: idq; contra mentem, & verba textus cap. 1. eſſet: eique nec placet Blaſci diſtintio affirmantis, quod ſi in inueſtitura diceretur, Pro liberis & deſcendentibus, filij admitti debeant citra qualitatem hæreditariam; ſi vero, Pro ſe: & hæredibus de tuo corpore, vel ſubnecteretur clauſula iuris francorũ, tunc ſeruari diſpoſitionem cap. 1. ea nimirũ ratione, quia contra Blaſcum, opinio communis militare videretur. Propterea refutata Baldi ſententia: titulum, An agnatus, procedere in feudo pacti, ſecundum veram opinionem, arbitratur.

26 Ioſeph Cumia † in extrauag. Si aliquem Verbo Antiquis n. 66 videtur opinioni Andrea adhærere; Sed ſub n. 73. Arij Pinell. magis communem dicit.

Ni-

Digitized by Google

27 *Nicolaus Intrigliol.* † *cent. 1. de feud. quaſt. 9. nu. 302. differentiam conſtituens inter emphiteoſim, & feudum, aſſerit feudum acceptari à filio, patris hæreditate repudiata minimè poſſe; allegat Thom de Marin. in tit. de feud. hæred. n. 36. & tandem videtur tenere titulum, An agnatus, non procedere niſi in feudo hæreditario, & in quaſt. 51. n. 290. Doctores tenentes in feudo pacti non requiri filium eſſe hæredem patris, & nu. 292. contrarium aſſerentes renunciat; quid tamen ſentiat non aperit.*

Quid ſenſerint Neapolitani, & noſtra-
28 *tes* † *iam vidimus: propterea cuius fuerint opinionis, nonnulli alij Doctores inueſtigandum erit. Couarr. var. reſolut. cap. 18. diſtinctioni cap. 1. An agnat. inter filius, & agnatum fore locū arbitratur in feudo informi, vt pote nulla facta mentione filiorum, vel hæredum, & ſi fuerit conceſſum ſibi, & liberis: vtroque enim caſu filium, repudiata patris hæreditate, poſſe feudum habere arbitratur.*

29 *Octauian. Cacheran.* † *luculenter de re diſputauit ī decis. 161. multos primo allegat affirmātes titulum, An agnatus, locum habere in feudo antiquo ex pacto, & prouidētia; quibus addi poteſt Fab. de Ann. conſ. 18. n. 12. Iacob. de Franc. in prælud. feud. n. 115. Andreas Kol. excercit. prim legal. n. 6. verſ. verum & hæc. Harm. Piſtor. lib. 2. quaſt. 2. Poſtmodum contrariorum recenſet opinionem, quam ſectari Doctores numero 53. teſtatur quibus, & addere poſſumus Schrader. de feud. par. 7. cap. 5. n. 74. Pinell. de bon. mat. leg. 1. par. 3. n. 85. horum ſententiam crebriori receptam eſſe calculo Cacheran. dijudicat, tādem diſtinguit, aut verſamur in feudo paterno ex pacto, & prouidentia præſumpto, & informi, vt puta in feudo alicui conceſſo ſimpliciter, nulla hæredum, ſeu liberorum facta mentione, & tunc procedere diſtinctionem cap. 1. inter filium, & agnatum profitetur; aut ſumus in feudo paterno ex pacto, & prouidentia vero formi, & proprio, vt puta pro primo acquirente, & eius liberis, & deſcendentibus conceſſo, & tunc non militare diſpoſitionem d. cap. credit.*

30 *Iul. Clar. in §. feudum* † *quaſt. 76. tenet procedere in feudo hæreditario pro ſe filijs, & hæredibus: agnatumq. non teneri hæredem eſſe vltimi morientis. ſed tantum primi inueſtiti, filium vero vltimi, & primi inueſtiti.*

31 *Roland. à Vall. conſ. 28.* † *lib. 3. ad partes, de intellectu cap. An agnat. agit, & relatis opinionibus, tandem titulum illum locum ſibi vendicare in feudo hæreditario tuetur, & pro ſua opinione adducit Iſern. in cap. 1. §. & ſi libellus, col. 3. verſ vnde videtur de alien. feud. pat. & in cap. 1. in fin Qui ſucceſſ. ten. & in cap. 1. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud.*

32 *Andreas Facbin.* † *contr. iur. lib. 7. cap. 5. quatuor opinionibus recēſitis: illorum, qui affirmant, cap. 1. procedere in feudo hæreditario; eorum qui in feudo pacti: aliorum in feudo ſimpliciter conceſſo, nulla facta hæredum, ſiue filiorum mentione, & aliorum in feudo mixto, dato ſcilicet pro filijs, & hæredibus, vltimam ipſe amplectitur, licetà tertia non abhorreat; cauſſam tamen diuerſitatis inter agnatos, & filios non facile inueniri poſſe credit, ſed explosis omnibus alijs Cuiacianam admittit, eam nimirum, quod agnatus in feudo genearchico tātum ſuccedit, non autem in nouo, illud enim à primo acquiſitore, non autem ab vltimo moriente capit: filius verò vtrumque: tam nouum, quam antiquum conſequitur, at cum patre medio, filius agnato præferatur, quia proximitatem ex perſona patris recognoſcit, iure ac meritò, inde fit, vt non niſi vti hæres patris feudum antiquum conſequi valeat, neque feudum ab alijs bonis paternis ſeparari queat, quod agnato permiſſum eſſe ſancitur, quia non ab vltimo moriente, ſed à primo ius ſuum metitur.*

33 *Henric. à Roſent.* † *de feud. cap. 7. concluſ. 20. & 21. latiſſimè de quaſtione agit, ac opiniones in duas claſſes diſtribuit in Pyleanā ſcilicet, & Neapolitanā ſiue Siculā: Neapolitanos etenim, & Siculos tenere cap. 1. An agnat in feudo pacti, & prouidētia ſibi locū vendicare dixit, quod & nos ſupra vidimus, & in feudo informi, quando ſcilicet, neque de liberis, neque de hæredibus ſit facta mentio. In feudo namq; hæreditario ſiue agnatus, ſiue filius ſit, oportere ſemper eſſe hæredem vltimi morientis affirmare renuntiat. In ſeq. concluſ. 21. Pyleanam refert ſententiam, pene Neapolitanorum contrariam, titulum, An agnat. in feudo hæreditario, & informi procedere. Eorum verò opinionem, qui mediam inſectati ſunt viam locum ſortiri aientium in feudo mixto, vt pote qua contraria terminis textus conſeatur, non approbat: nam in cap. 2. quaſt. 33. n. 37. voculam illam, hæredi, feudi naturam non immutare credit, ac cum Pyleanis*

n. 53.

*n. 53. ſentire videtur diſpoſitionem nempe
in feudo informi procedere, quod ipſe ſim-
plex, rectum, & in ſua propria natura
ſubſiſtens, vocat. & in dicta concluſ. 22. in
prin. dum textum in d. cap. 1. locum habere
contenditur, ſi filio fuerit patris hæreditas
delata. Hunc intellectum verum predicat,
ſiue cum Neapolitanis de feudo ex pacto,
ſiue cum eo, & illis, de informi, ſiue cum eo
ſolo de hæreditario, ſiue mixto, pacto ſe, &
hæredibus intelligeretur. Roſental itaque
titulum, An agnatus, locum ſibi vendicare
in feudo informi, & in hæreditario, &
mixto opinatur.*

34 *Harm. Piſtor. † quæſt iur. ciuil. lib. 2. q. 2.
luculenter rem omnem exagitat, atq. rela-
ta primum opinione affirmãtium, titulum
An agnatus, procedere in feudo hæreditario
ſimulq; eadem reprobata, illorum ſententię
adhærere videtur, qui dicunt, immo titulũ
illum procedere in feudo pacti, & prouiden
tiæ, qui quidem intellectus etiam ſi ratione
careret, nihilominus non ideo explodendum
eſſe arbitratur, quicquid exclamet Pern.
in ſupra allegato loco, ea nimirum ratione,
quia in feudalibus de ſtricta ratione non ſit
curandũ, ſed conſuetudo ſit perpendẽda, quę
contra ius aliquid inducere conſueuit, &
ſub n. 4. huic ſententiæ ſuo exhibito calculo
ad non nullas limitationes deſcendit.*

35 *Ij ad partes quæſtionem † agitarunt,
ſed Burſatt. in conſil. 291. num. 100.
varias opiniones refert, communem ta-
men eſſe ait. num. 103. quod titulus ſu-
praditus procedat in feudo pacti, equio-
rem, tamen locum ſortire in feudo for-
mæ mixtæ conſil. 295. num. 11. & con-
ſil. 296. num. 4. in feudo pacti, & in
conſil. 148. num. 17. & conſil. 3. num.
46. in feudo mixto, idem in conſil. 89.
num. 33. Peregrin. conſil. 27. num. 5.
quod non procedat niſi in feudo hæredi-
tario Menoch. conſil. 1064. num. 5. dif-
ferentiam inter agnatum, & filium ad
mittit conſil. 202. num. 67. In forma
mixta quod neceſſe ſit filio, eſſe hæredem
vltimi morientis Menoch. conſil. 506.
num. 6. in feudo hæreditario conſil. 127.
num. 21. & Fab. Torret. conſil. 61. num.
25. lib. 1. Rimin. Iun. conſil. 419. num.
31. Ioann. Battiſt. Coſta conſil. 8. Doctores
pro vtraque parte recenſet.*

*Hæc ſunt quæ ex Doctoribus eligere
potuimus, ex quorum dictis liquido con-
ſtat, quam variæ, & contrariæ fue-
rint ſententiæ. At vt aliquid noſtri va-
leamus afferre, primùm videndum eſſe
36 duximus, quid in hoc ſenſerit † Andreas,
Is in capit. 1. de ſucceſſ. feudi §. & olim
verſ. ſi verò ſit datum, de feudo pacti, &
prouidentia verba faciens, illud habere
poſſe agnatos, etiam ſi hæredes non ſint
aſſeruit, hoc tamen in filio non procede-
re ſubnectit; paulo poſt ait, Hæc feu-
da habent deſcendentes, etſi hæredes non
ſint, vt dictum eſt ſupra in prin. huius
tituli, quia non habens a patre. Suprà
dixerat ordinationem defuncti in feudo
pacti non valere, ea ratione, quia feu-
dum dat liberis lex, & legis prouiden-
tia; & paulo infra verſ. Moderni ſub-
tilius intuentes, de modernorum opinio-
ne mentionem facit, affirmantium feu-
dum conceſſum patri, & expreſſim pa-
tri, & filijs, contemplatione patris
datum, & propterea ita demum, in eo
ſuccedere filios, ſi patris hæredes fuerint,
ſecus autem ſi concederetur patri, & no-
minatim filijs. Hanc opinionem vocat
Andreas ſubtilitatem modernorum, quia
rarò eſſet feudum ex pacto, & proui-
dentia: ideo addit, dicit, quod notatum
eſt infra, An agnat. cap. 1. & cap. 1.
de alien. feud. pat. Dum itaque ait An-
dreas, Hæc feuda habent deſcendentes,
etſi hæredes non ſint, dat intelligi in feu-
do pacti non arctari filios eſſe hæredes
patris. At quia videbatur ſibi contra-
37 rius † in verbis ſupra poſitis, Liparul.
ibi in gloſ. K. exploſa conciliatione Ca-
pic. in inueſt. feudali, in verbo, ex pa-
cto, & prouidentia verſ. tertia declara-
tio, conciliandum eſſe Andream arbitratur
vt in verſ. Non filius interpretandus ſit,
quando reperiretur à patre inſtitutus, vel
ille mortuus fuiſſet ab inteſtato; & in verſ.
Hæc feuda, quando alium præterito filio
inſtituiſſet pater.*

*Nobis tamen videtur hariolari Liparul.
atq; in hoc, aut deprauatos eſſe codices, aut
nullo pacto contrarietatem euitari poſſe.*

*Progrediens Andreas in cap. 1. in fine,
38 † veteris Rubricæ tit. qui ſucceſſ. ten. (licet
littera ſede corrupta ſit) aſſerit, feu-
da paterna, non hæreditaria, ex pacto
debita filijs eſſe, etiam ſi hæredes non
ſint patris, adeo vt ſi hæreditatem abſti-
nerint, hæredes voluntarij dicerentur,
quoniam inuiti, vt feudum capere poſſent
minime hæredes cogerentur eſſe.*

39 *Poſtea ſucceſſione idem Andreas † in
tit. Imperator. Lothar. loquens in feudo*

antiquo

Digitized by Google

*antiquo pacti, poſtquam egerit, quo pa-
cto in eo ſuccederent aſcendentes, qui ta-
men primi inueſtiti ſint deſcendentes, aſ-
ſerit, ſucceſſorem, contra munificentiam
donantis, non poſſe grauari (legit Lipa-
rulus, vt habeat munificentiam donantis
libere) licet nolit eſſe hæres patris. Rur-
40 ſus Andreas in tit. † ex quib. cauſ. feud.
amit. cap. 1. §. Huius autem generis n. 9.
verſ. ſimile dicunt, habet. Feudum conceſ-
ſum tibi & liberis tuis, ex tuo corpore de-
ſcendentibus (corrigit hic tex. Liparulus,
& pro bonorum, legit baronum) dici pa-
cti, & prouidentia, illudq; conſequi poſſe
filium, licet patris non hæredem, quod di-
xiſſe ſe ſupra infra teſtatur: ſupra iam
vidimus, infra videbimus.*

21 *Iterum Andreas † in cap. 1. de alienat.
feud. pat. n. 10. de feudi pacti, & prouiden-
tia alienatione verba faciens, vt puta ſi cõ-
ceſſum reperiatur, tibi, & liberis tuis, in
eo nullam valere defuncti ordinationem,
arbitratur, rationemq; reddit, quia vide-
tur filijs acquiri ex contractu, etiam ſi
hæredes patris non ſint.*

*Hæc profectò (ſi ordinem titulorum ex-
pendamus) dixerat Andreas; priuſquam
ad repet. cap. 1. An agnat. acceſſiſſet. Vnum
tamen aduertamus, quæſo, ante quam ad
alia progrediamur, ponderatum ab Capic.
& Marin. in l. Imperialem §. præterea du-
catus ante n. 39. nullam dicere cõtradictio-
42 nem in Andrea. † Habet ibi præſcriptionem
patris acquirentis ſeruitutem, non obeſſe
neq; prodeſſe feudo dño, vel agnatis aperto,
inter quos eſt filius (Hic Liparul. ſupplet
textum Andreæ, ante illam voculam obi-
tum, post, obitum) hoc etenim non vi-
detur aduerſari ijs quæ dixerat in ca. 1. an
agnat. Hoc ipſum obſeruandum eſt de An-
drea, in conſ. Poſt item in gloſ. feudalia,
concuſſione namque aliqua non indigent
43 verba iſtius † ioi tantum aſſerit, miſſionem
in feudatarios, creditoribus petentibus, obten-
ptam, in vita ſolum feudatarij durare, ſed
eo mortuo ad filios redire, ſi non ſunt (ait
ipſe) patris hæredes, quando feudum eſſet ex
pacto, & prouidentia: ſecus ſi eſſet hære-
ditarium, in quo filij eſſent hæredes.*

*Hic non habet Andreas feudum ad filios
reddire, etiam ſi non ſint hæredes: in quo
verſaretur contradictio, ſed tantum dicit
illud, quod dictu, veriſſimum eſt, etiam in
feudo pacti in quo, ſi filij hæredes eſſent; pro-
cederet regula text. in l. cum à matre ff. de
reiuendic.*

*Ex his inficiari quis minimè poteſt,
44 † Andream non eſſe varium; propterea
deueniendum eſſet ad alterum, num ſcili-
cet conciliari valeat. Vidimus ſupra ea,
quæ pro concordia Liparul. & Camerar.
tradidere. Camerarij conciliationem pror-
ſus explodendam eſſe, vt pote verbis ex-
preſſis contrariam, duxit Thom. de Ma-
rin.*

*Conciliandus tamen omnino, vel erit
Andreas, vt exinde colligi poſſit pro qua
opinione ſtare videatur, vel prorſus il-
lius auctoritas floccipendenda, vti va-
ria, & inter ſe pugnantia affirmantis.
45 † Sed quare quæ dixerat in plurimis lo-
cis non ſint potius attendenda, quam
quid. ſemel in vno, deinde protulit,
videre neſcimus, ac potius hoc, illis
non ſint concilianda. Vidimus quibus
medijs Liparul. Camerar. Capic. & alij
dicta Andreæ concordare procurauerint,
nimirum addendo, demendo, & corri-
gendo, & ſæpe ſepius diuinando. Qui-
bus ſi nos vti voluerimus facilior nego-
tio intentionem aſſequemur.*

46 *Andreas † in cap. prim. An agnatus,
§. vbi vero, habet, loquens in feudo pa-
cti. Filius non tamen poterit repudiare
hæreditatem, & habere feudum, quam-
quam ſit ex pacto, & prouidentia. Nea-
75 politan. propterea, & qui titulum il-
lum in feudo pacti interpretantur, An-
dreæ auctoritati innituntur, conantur
alia eius dicta, quæ aduerſari eorum ſen-
tentiæ videbantur conciliare: alioquin,
enim varius euaderet Andreas: at nos in
cælum os ponere, non putabimus, eum,
qui, pro concordia dictorum Andreæ di-
ctionem illam, quamquam corrigeret, ac
eius loco, legeret, Quando non: hac via ete-
nim vnius eiuſdem ſententiæ ſemper An-
dreas redderetur, & quemadmodum in
alijs locis ſupra recenſitis, literalis verbo-
rum intellectus Andreæ videtur eſſe, fi-
lium non cogi eſſe hæredem patris in feu-
do pacti, idem, & in iſto cap. 1. An
agnatus ſentire colligeretur; vt ſenſus ſit
37 Andreæ † filium non poſſe hæreditatem
patris repudiare, quando ſcilicet feudum
non ſit ex pacto. Licuit Liparulo qui
codicem obſoletum, ad veram lectionem
reſtituere curauit; licebit, & nobis, in
hoc, id ipſum præſtare. Sed quid quæſo
aliud mordicus conciliationem Andreæ præ-
tendere, quam animo oſtinato veritatem
48 ipſam negligere? † & tamen de Andrea
non*

Digitized by Google

*non dubitarunt aliqui dicere, vt refert
Camer. in l. Imperialem §. praterea du-
catus fol. 96. lit. N. omnia feuda peſſum
dediſſe, dum feudum dari hæreditarium
commentus fuit & licet Camer. ab iſto-
rum calumnia illum vindicarit; atta-
men, & ipſe ſupra in eiuſdem legis Im-
perialem repetitione fol. 15. lit. T. eidem
haud pepercerat, ibi etenim, quia An-
dream conciliare non placuit, ore ro-
tundo in errorem incidiſſe affirmare non
tribuit. Idemque fol. 13. lit. P. dum
onus ſeruitij, tranſire, & obligare do-
minum ex auctoritate Andrea in cap. 1.
An agnatus, & in §. quid ergo, & in
conſtitut. Si quis poſt litem, quæritur,
quorundam interpretantium Andream,
dicta irridet, vt pote, qua diuinationem
49 ſaperent, † & dare plures intellectus lit-
teræ vnius Doctoris ridiculum eſſe, nam
ſi hoc iuriconſultis non tribuitur, mul-
to minus, doctoribus concedendum eſſe
per text. in l. in ambiguis, ff. de reb.
dub. Æquo itaque animo patiantur, qui
conciliationem Andrea cupiunt, de eo ſen-
tire quod, de Bartolo Baldo, cæteriſque
eximijs doctoribus dictum videmus.*

*50 Data itaque Andrea varietate, † pro
qua opinione adduci valeat, diſquiren-
dum erit. Nonnullis placuit, doctorem
varium opinionem non conſtituere ita
Franc. Zoannett. in l. vt vim in prim.
par. ff. de iuſt. & iur. quem refert Mac-
cag. de Azo Guid. de com. op. tit. 6. in-
ſpect. 2. in princ. ſed verius eſt dicere
doctorem illud tenuiſſe, quod pluribus
in locis ſæpius inculcauit ita Bald. in l.
Precibus col. 12. in fine num. 42. prope fin.
verſ. item non obſtat gloſ. C. de Imp. & ali.
ſubſtit. Iaſon conſil. 136. colum. 6. in fin.
num. 2. lib. 4. & in l. reconiunti colu. 4.
num. 19. ff. de leg. 3. Roland. à Vall. conſ.
60. num. 45. & conſ. 67. num. 33. lib. 1.
& de omnium intentione eſſe aſſeruit Mac-
cag. vbi ſupra num. 77.*

*51 Propterea Andrea † auctoritatem pro
Pyleana opinione pugnare dicendum
erit. Nimirum in feudi pacti, & pro-
uidentia ſucceſſione, filium non cogi eſ-
ſe patris hæredem, quam opinionem
tenuiſſe Andream audacter affirmare
valebimus, per ea, quæ in ſuperioribus
annotauimus.*

*Manifeſtiſſimum tamen eſt cap. 1. lo-
52 qui de feudo † paterno, & antiquo, nam
qui contrarium attentare voluerit, vtique
is literam violaret, de antiquo habere
textum inquimus, quia de agnatis verba
facit, quos feudum nouum non habet;
de paterno, quia expreſſè in eo legitur, ſi
paternum fuerit: at quia feudum pa-
ternum, & antiquum in plures diuidi
ſpecies tradunt Doctores, ideo opus, &
labor erit diſquirere de qua ſpecie ſer-
monem habuerit Obertus ibi. Sed ante-
quam vlterius procedamus, notatu di-
gnum duximus, quod dixit Harm. Pi-
ſtor. quæſt. 2. lib. 2. poſt. par. tempore ni-
mirum illo à iure feudorum minime di-
ſtinctionem feudi hæreditarij, & pacti
fuiſſe cognitam, ſed deinde ab interpre-
tibus excogitatam: quo fit vt omnes in-
terpretationes, quæ de feudo hæredita-
rio, & pacti dantur, penitus extra
mentem illius textus ſint. At hoc præ-
termittamus; & aliorum veſtigia præ-
53 mentes, dicamus, † omne feudum dici
poſſe ex pacto, & prouidentia conce-
dentis, & recipientis; annotauimus ad
conſ. 9. n. 1. dixit Io. Thom. de Marin. tit.
primo num. 12. verum, enim verò feudum
ex pacto, & prouidentia ſpecifice ad dif-
ferentiam hæreditarij appellamus; conſul-
to alias ſpecies omittimus, in quas feu-
54 dum diſſecari ſolet. † Vtruamque rurſus
nouum, & antiquum ſiue paternum di-
cunt Doctores, antiquum, enim, & pater-
num promiſcue vſurpari conſueuit, quam-
uis propriè dicatur illud, quod à patre,
vel alio predeceſſore vſque ad quartum
gradum recognoſcitur cap. 1. §. hoc quo-
que de ſucceſſ. feud. & ibi Bald. antiquum
verò quod à quarto gradu ſupra prouenit
Becc. conſ. 56. num. 1. Flam. Rub conſ. 14.
num. 130. Decian. conſ. 3. num. 161. lib. 4.
Mſinger. Sing. 44. num. 18. par. prim.
quam quidem diſtinctionem hodiè non fie-
ri teſtatur Io. Thom. de Marin. tit. 2. num.
10. quod aſſerit Franc. Sinib. de feud par.
3. num. 4. Quo adtinet ad feuda ſimpli-
55 cia, hæc poteſt dari diſtinctio, † ex qui-
bus feudum mixtum conflari dicunt Do-
ctores, nimirum ex natura vtriuſque
hæreditarij, & pacti compoſitum, de quo
Ioan. Thom. de Marin. tit. 10. Hæc li-
cet de plano procedere videantur, nihilo-
minus, & ſunt nonnullis, quia commu-
ni ſententia recedentes, differentiam inter
feudum hæreditarium, & pacti, penitus
56 non admittunt. † Nam Andr. Fachin.
contr. Iur. lib. 7. cap. 3. eam eliminandam
prorſus arbitratur, nullam inter has*

for-

formulas Tibi, & hæredibus tuis, & tibi,
& filijs tuis, reperiri poſſe putans, cum
verbum illud, hæredibus, ſecundum ſubie-
ctam materiam de filijs ſemper interpre-
trandum ſit, quod ex multis iuribus feu-
dorum probari contendit, ex textu, ma-
ximè. cap. 1. §. etſi clientulus de alien.
feud. contrarijſq; argumentis facere ſa-
57 *tis poſſe dijudicat.* † *Alij, quos recenſet*
Thom. de Marin. in tit. 1. & tit. 5. ea-
dem ducti ratione, in iure feudorum,
minimè dari poſſe feudum hereditarium.
cenſuere. Siluan attamen in ſuo vulgato
58 *conſ. 30.* † *Omnes feudum dixit hæredi-*
tarium, quia ſemper primus beneficia-
rius pro ſe, & hæredibus beneficium ac-
cepiſſe videtur, Oſaſeb. decis. 160. feudum
omne multorum authoritate ex pacto diti
arbitratur; probat Pinell. in l. prima par.
3. num. 88. verſ. ego autem puto Came-
rar. in l. Imperialem §. præterea ducatus
fol. 95. lit. C. barbariem quorundam legi-
ſtarum increpat, aientium, quoddam
eſſe feudum ex pacto, & prouidentia,
quoddam verò hæreditarium, quaſi quod
non omnia feuda ex pacto ſint, autorita-
te Andr. in cap. 1. de alien. feud. pat. At
quia mutanda non ſunt quæ certam inter-
pretationem admiſere, diſtinctionem ſupra
renuntiatam non eſſe reijciendam duxi-
mus; quam & receperunt Oſaſeb. dicta
decis. 160. Roſental de feudis cap. 2. con-
59 *cluſ. 33.* † *vbi ait maiorem partem Do-*
ctorum in hanc ſententiam iuiſſe. Licet
in quem ſenſum vſurpanda ſit vocula
illa, hæres, magna ſit inter eos lis, &
60 *controuerſia* † *alij namque propriam na-*
turam feudi non immutare aſſerunt:
ſunt & alij, qui feudum qualitatem
hæreditariam aſſumere ex illa vocula affir
ment, ita vt illud ab vniuerſa hæredi-
tate ſeparari minime queat, primos
Pyleanos, alteros Neapolitanos, ſiue
Siculos appellat Roſental. De quo &
nos in Annotat. ad conſil 6. & conſil. 9.
nonnulla diximus. At ommiſſis diſpu-
tationibus, quas aduerſus Neapolita-
nos circa intellectum voculæ, hæredis, Ro-
ſental inſtituit, nullum namque nego-
tium nobis Siculi faceſſit, cum ex diſpoſi-
tione cap. Volentes, communiq; illius inter-
61 *pretatione,* † *vocem illam, hæredis, omnes,*
& quoſcunque hæredes, etiam extraneos
comprehendere cenſeamus, inter Pyleanos,
& Neapolitanos propterea remaneat diri-
menda lis.

62 *Feudum hæreditarium* † *aliud eſt anti-*
quum ſiue paternum, aliud nouum: aliud
omnino hæreditarium; de antiquo ea dicen-
dum, quæ de antiquo pacti ſupra renuntia
uimus, ita Io. Thom. de Marin tit. 6. nouum
illud, quod de nouo quæſitum eſt; atque no-
uiter à perſona ipſius primi acquirentis,
ſua opera, & induſtria, vel ex munificen-
tia Principis, titulo emptionis, vel alio mo-
do incipiat, pro vt de feudo ex pacto nouo
diximus, vt tradit Pern. conſ. 12. in
princ. probarique in cap. 1. verſ. cæteri.
Quis dic. dux. cenſuit idem de Mari. tit. 3. n. 2.
Denique feudum omnino hæreditarium
63 † *illud appellari, ex Doctoribus tradit Ma-*
rin. tit. 8. quod pro omnibus, & quibuſcun-
que hæredibus conceſſum reperitur, quodue
ad extraneos, & ad quoſcunque voluerit
beneficiarius tranſire poteſt, at quia Bald.
in cap. 1. §. donare, Qualit. olim pot. feud.
alien. verba illa vniuerſalia, quibuſcunque,
ſecundum ſubiectam materiam interpreta-
tur proindeque ad filios, & deſcendentes
tantum tranſire feudum debere aſſerit: ideo
Marin ad difficultatem tollendã addi verbo
hæredibus, dictionẽ, ſucceſſoribus deſiderat.
Vocant nonnulli feudum hoc, hæreditariũ
ſimpliciter, & abſolute, Becc. conſ. 88. n. 9.
Maluaſ. conſ. 2. n. 18. Flam. rub. conſ. 22.
n. 84.

64 *Ex ſimplicibus formis feudi* † *ſcilicet, pa-*
cti, & feudi hæreditarijs, mixta forma feu-
dum emergere ſæpius diximus. de quo nõ ha
buiſſe Andream teſtatur Ioan. Thom. de Ma-
rin. tit. 10. atque ideo Perni inuentum in
conſ. 7. fuiſſe dijudicat, de quo Burſatt. conſ.
2. n. 41. Surd. conſ. 382. n. 29. Milan. decis.
7. n. 1. & ſeq. lib. 1. & decis. 7. n. 38. lib. 2.
65 *His tactis fundamẽtis molem ſtruamus,*
ſuper qua intellectus cap. 1. An agnatus in-
niti valeat. Atque primùm excludendas †
fore formas omnes feudi, de quibus nullo pa-
cto loqui textus poteſt, dijudicamus. Certiſ-
ſimum propterea habeamus, non eſſe inter-
pretandum de feudo omnino hæreditario, li-
tera etenim huiuſmodi intellectus directè
aduerſarius diceretur, ea ſiquidem expreſ-
ſe de feudo paterno verba facit, quodque
agnatos habeat, quæ de feudo omnino hære-
ditario minimè dici valent, cum de feudo
66 *tantum antiquo prædicentur,* † *illud ete-*
nim, vt de qualibet alia re allodiali iudi-
candum erit, de quo eſt text. in cap. 1. de
feud. non hab. propr. nat. feud. & Roſental.
poſt omnes, de feud. concluſ. 6. n. 3. cap. 7.
& Pern. in cap. Volentes.

67 *De feudo nouo in ſuas diuiſo ſpecies† ſiue
hæreditarium, ſiue ex pacto illud ſit, ſiue
mixta forma, nullatenus textum interpre
tari valeamus, in eo etenim nulla collatera-
lium habetur ratio, tantum deſcendentes
vocati cenſentur, quibus deficientibus, feu-
dum ad dominum reuertitur, inquit Bald.
in cap 1. §. hoc quoque col. 1. de ſucceſſ. feud.
Ioan. Thom de Marin. tit. 3. n. 10. eſt. An-
dreæ opinio de gradib. ſucceſſ. in feud. §. his
vero, & §. mutus, & in tit. Epiſc. vel Abb.
Pern. conſ. 12. nu. 40. veriſſimum axioma:*
68 *ſed in Regno † ex diſpoſitione* Conſt. *Vt de
ſucceſſionibus, & cap. ſi aliquem, collate-
terales vſque ad trinepotem inuitantur.*
69 *Rurſus nec de nouo† beneficio intelligen
dus eſt tit An agnatus: nam cum nec in de-
ſcendẽtes nõ niſi hæredes ambulet, acquiren
tis hæreditate non agnita, nemo illud cape-
re valeret, nec filio proficeret inuentarium:
diſpoſitioni namque morientis parendum
eſſet, & licet Bald in cap. 1. §. hoc quoque
de ſucceſſ. feud. & alij contrariam nixi ſint
defendere ſententiam, attamen, quia pro-
priam melioribus ſuffulta rationibus com-
pleres ſtant, vt refert. Thom. de Marin tit.
3. n. 17. ab ea non eſſe recedendum arbitra-
mur, quam etiam amplectitur Roſental de
feud. cap. 7. concluſ. 7. Franc. deciſ. 368. n. 5.*
70 *† & in Regno, vt ſæpius dictũ eſſe memini-
mus, de hac quæſtione amplius nõ diſcepta-
tur, libera etenim, & ampliſſima primo ac-
quirenti conceditur facultas poſſe ad libitũ
de feudo diſponere, quod admiſit Franc. de
Pont. lect. 20. n. 15. tribus precipuè ratio-
nib', Prima, quia id quod acquirimus, pro
libito alienare poſſumus. Secunda quia in-
genuis hominibus haud rerum ſuarum in-
terdicenda eſt adminiſtratio. Tertia, quia
prohibito de lege feudi, loquens de feudo an-
tiquo, & paterno, ad nouum non eſt ex-
tendenda, Surd. conſ. 305. n. 32. allegãs Loſ-
fred. conſ. 1. nu. 228. de communi teſtatur
nemine diſcrepante. Menoch cõſ. 401. n. 47.
cenſuit procedere etiam contradicentibus
agnatis, Pinell. l. 1. par. 3. n. 98. verſ. in ea
igitur ſententia ſum* C. *de bon. mat. idque
verum putat Surd. conſ. 305. n. 33. etiam ſi
conſenſus domini nõ interuenerit, idemque
aſſerit in conſ. 351. n. 24. & in conſ. 395. nu.
10. in quo, in Regno, noſtro ceſſat Doctorũ*
71 *diſputatio, † cum habeamus* Cap. *Volentes,
quod domini conſenſum in feudorũ aliena-
tione remiſit, vt ad conſ. 6 nu. 2. & ad conſ.
8. n. 2. annotauimus quidquid dixerit Ioãn.
Ant. Cannet. in cap. Volentes §. & non erit
inutile tractare fol. 125. Si itaque in feudo
nouo procedere tit. An agnatus, affirmarem',
hæc communis, atque recepta ſententia pe-
nitus labefactaretur: poſſet ſiquidem agna-
tus citra nomen, & ius hæredis recipere
feudum.*
72 *Remanet inueſtigandum † quid dicendũ
ſit de feudo antiquo, ſiue paterno ex pacto,
& prouidentia, in quo non procedere tit. il-
lum auctoritate Andreæ in illis quinque lo
cis ſupra recenſitis, affirmantis filium con-
ſequi poſſe feudum, etſi non hæredem patris
dicendũ eſt, alioquin dura nimis foret deter
minatio illa, in re propria quã ex cõtractu,
& prouidentia habet, grauam' ſubire filiũ,
Hinc Pinell. in l. 1. p. 2. n. 85. verſ. ſed cum
in feudo conceſſo, contrariam opinionem eſ-
ſe receptiorem aſſeruit.*
73 *A partium numeratione, † vt vidimus,
per omnes namque feudi ſpecies ſpatiati fu-
mus: ſolummodo videndum eſſet, num tit.
An agnatus, in feudo informi, aut forma
mixta intelligendus eſſet. De feudo infor-
mi, quod Doctores ſimplex rectum, & in ſui
natura conſiſtens appellarunt ſupra, habui
mus, quale illud dixeris, in cuius inueſtitu
ra nulla de filijs, vel de hæredibus fieret mẽ-
tio, vt puta, Do tibi feudum. Si antiquum,
ſiue paternum fuerit (nã, & iſtud in nouũ,
& antiquum diuidi poteſt) in eo procedere
titulum. An agnatus, attentari poteſt: nam
vt aduertit Harm. Piſtor. quæſt. 2. in princ.
nullatenus Obertus de feudi pacti, & proui
dentiæ, quemadmodum nec de feudo hære-
ditario intelligere potuit, cum ea ſpecies ab
interpretibus fuerint poſtea adinuẽtæ, nec
tunc temporis agnita, nec profecto barola-
ri erit neceſſe, vel literæ ſuppleretexpreſſe*
74 *† etenim de feudo paterno, & antiquo lo-
quitur ille textus, ſi tamen de hæreditario,
vel potius pacti intellexerit non eſt inda-
gandum, nam ad huiuſmodi diſtinctionem,
per compilatorem minime deueniri poterat,
cum, vt ſupra dictum eſt, ille has formas
ignorauerit. Atque propterea adinuentis
iſtis ſpeciebus feudi orta ſtatim altercatio,
de qua ſcilicet ſpecie feudi habuerit Ober-*
75 *tus. De feudo † itaque recto non pactiona-
to potuit loqui tex. in cap. 1. An agnatus, à
quo omnes alias formas, ſuam traxiſſe ori-
ginem, aſſerit Frecc. de ſubfeud lib. 3. §. ſed
poſtquam fol. 385. ſed quia inter Doctores
circa ſpeciem iſtius feudi, de duobus iure, ac
merito dubitari, contingerat; primum, †*
76 *an tunc beneficium perſonale, potius quam
reale diceretur; alterum, an tunc deſcenden
tes,*

Digitized by Google

tes, citra nomen, & ius hæredis ad illud
admittit dibuiſſent, & ab iſto vltimo, ortũ
aliud, an ſcilicet feudum, hæreditarium, vel
pacti præſumeretur, emanauit altercatio
circa intellectum tit. An agnatus. Quo ad
77 *primũ † Freccia vbi ſupra reale cẽſeri feu-*
dum putat, quia vnuſquiſque ſibi, hæredi-
buſq; proſpicere videtur, ex text. in ca. 1. de
duob. fratrib. à cap. inueſt. idemque tradi-
78 *dit D. Carolus Tapia † eruditiſſimus, atque*
doctiſſimus, in Conſ. Sup. Italiæ apud Ca-
tholicam Maieſtatem Regens meritiſſimus
in l. fin. de conſt. Princ. cap. 3. par. 1. nu. 24.
& Ioan. Aloyſ. de Sept. in repet. Cap. Volen-
tes, verſ. ſed contrariũ. De altero, an ſcilicet
filij vti hæredes capere deberẽt, quod ab illo
dependere videbatur, an feudum præſume-
79 *retur hæreditarium, tenuit Freccia, † præ-*
ſumi hæreditarium, & licet Capic. in in-
ueſt feudal. §. hæreditarium feudum, verſ.
tertia concluſio, Andream ſtare poſſe pro
vtraque parte renunciet, quod, & aduertit
Iacob. de Franc. in præl ud. feud. num. 125.
attamen ipſe idem quod Freccia ſentit,
idem ait Franc. de Ponte lect. 1. num. 111.
omneſque Regnicolas hoc affirmare, tradit
Camill. de Curte in diuer. feud. §. multoties
nu. 11. fol. 45. Ioan. Kopen. deciſ. 39. nu. 22.
contrarias opiniones refert. Menoch. de
Præſumpt. lib. 3. præſ. 94.
80 *Loquitur itaque tit. An agnatus † de feu-*
do informi, ſeu rectius inquimus, de feudo
recto, & ſimplici in quo nulla ſit habita ex
preſſa mentio de filijs, vel de hæredibus, at
quia tunc conceſſio realis diceretur, & non
ſolum ſibi, ſed etiam ſuis hæredibus feudũ
acquiri videretur poſſe affirmare credimus
81 *locũ ſortiri † in feudo hæreditario, vt puta*
ſi diceretur in inueſtitura, tibi, & hæredi-
bus, nam cum ſecundum ſubiectam mate-
riam vox, hæredibus, de deſcendentibus ſit
interpretanda, & feudum, etiã informe pro
hæredibus acquiri, præſumatur, vnum
idemq. erit dicere, cõcedo tibi feudũ, & tibi,
& hæredibus tuis, vel tibi, filijs, & hæredi-
bus, cum in iſta vltima forma exprimi vi-
deatur, quod in prima tacitè, & virtuali-
ter inerat. Veriſſimum igitur erit, affir-
mare, de huiuſmodi feudo loquutum fuiſſe
textum in cap. 1. An agnatus, omneſq; alios
intellectus prorſus eſſe eliminãdos arbitra-
mur, vt puta quia diuinatiui, & ſuppletiui
82 *ſint, immo literæ aduerſari, † in hanc enim*
ſententiam iuiſſe omnes Pyleanos vidimus,
pro ea pugnat Bald. vt ſupra nu. 4. diximus
ſtat Andreas in pluribus locis, & commu-
nis opinio de qua teſtatur Arr. Pinell. in
loco ſupra citato.
Hinc ſemper arbitrati fuimus difficul-
tatem nullam eſſe, in preſcrutando de
quo feudo habuerit ille tex. ſed ſolum in
inueſtigatione rationis differentiæ, inter
83 *agnatos, & filium illã conſiſtere † Andreas*
in d. cap. 1. An agnatus, aſſerit, quia filius
ſtrictius patris honorem ſartum tectumq;
habere debet, quam teneatur agnatus: in-
iuria etenim inferretur patri, ſi illius hæ-
reditas non adiretur; hanc rationem cõmu-
niter ſequuntur omnes, at poſtea eam limi-
tando prorſus reijciunt, & nullius roboris
reddunt: aiunt enim filium confecto inuen-
tario nullatenus paternis creditoribus ob-
noxium eſſe; iterum ſi nihil in hæreditate
paterna ſit, filium illam adire minimè te-
neri: at iſta via ſemper honor patris peri-
clitaretur; ad quid enim obligare filium ob
patris honorem, & poſtea tam facili nego-
tio, vt eſt conficere inuentarium eidem
prodere remedium, quo legis prouiſio delude
84 *returẽ † iure, ac meritò illam ludibrio ha-*
bet Andr. Kal. exercit. leg. 1. num. 17. &
18. idemq; ſentire videtur Harm. Piſt. q. 2.
§. 45. & Roſental. de feud. cap. 7. concluſ.
20. n. 24. Siluan. conſ. 30. nu. 23. Aliam li-
mitationem, quando ſcilicet filius nil inue-
niet in hæreditate paterna vti contrariam
verbis textus refellit Harman. Piſt. dicta
quæſt. 2. num. 42..
Siluan. dict. conſ. 30. n. 23. reprobata ra-
tione Andreæ & Bald. videtur ſequi illam
85 *† quam comminiſcitur Iacob. de Beluiſ. in*
cap. 1. An agnatus, quia filius acquirit feu
dum patre medio, agnatus vero non acqui-
rit feudum medio agnato tunc mortuo, ſed
medio patre ipſius agnati, nunc ſuccedere
volentis. Atque vlterius addit Siluan. in
ſucceſſione feudi, eam non fieri per ſaltum,
ſed per continuationem de gradu in gradũ,
ita quod nulla interruptio interuenire va-
leat, ideoque oporteat continuationem ipſã
fieri de primo parente acquirente feudum
in agnatos volentes ſuccedere, & per agna-
tum, nunc ſuccedere volentem repreſentari
perſonam primi acquirentis feudum, aut
mediate, aut immediate: repreſentationemq;
primi parentis propriè nõ fieri niſi per eius
hæredem. Et propterea nil mirum ſi opus
ſit filio hæreditatem paternam adire, nam ſe
ab ea ſubſtinendo non repreſentaret perſo-
nam patris ſui, repreſentantis perſonam pri
mis parentis, interrumperetur enim di-
ſcurſus, qui neceſſariò fieri debet de primo

parente in ipſum filium. Agnatus vero non cogitur hæreditatem agnati morien̄tis adire, quia ea opus non habet ad hoc, vt primi parentis repreſentatio fieret, nec continuatio linea deſcendẽtis ab ipſo parente procederet in agnatum, cum in lineà tranſuerſali reperiatur, & licet perſonam agnati morientis nõ repreſentet, attamen quia nõ agitur de ſucceſſione vltimi, ſufficere quod hæres ſit mediatè, vel immediatè primi Hæc Silnan. idem videntur ſentire Pariſ. conſ. 23. nu. 180. vol. 1. Andr. Kol. exercit. lagar. p. num. 18. Harm. Piſtor. quæſt. 2. n. 39. Roland. à Vall. d. conſ. 28. num. 12. ab iſta ratione non aborret Cuiacius, & Fachin. quos ſupra nu. 32. recenſuimus.

At illud quod in redenda, inueſtigandaq; ratione elaborandum eſt haud profectò legis incertum reddit intellectum, nam etſi ſemper eum ratione legis conditorem fuiſſe loquutum preſumere debeamus, attamen, & multoties, nos fugit, ac latet ſepius propria, & ſpecifica: ſufficiet ſanè aliquam comminiſci, quæ veroſimilis cenſeatur, & quoquo modo ad legiſlatoris mentem
86 *collimare; certiſſimus † eſt intellectus tit. An agnatus, quod in feudo antiquo ſiue paterno loquatur, quia expreſſis verbis hoc ipſum habemus: ſed dubitare quare aliud in filio, & aliud in agnato obſeruandum, induxerit legis conditor, operari non debet, vt ab intellectu, qui litera cõcinit, recedamus. Hæc de intellectu Cap. An agnatus.*

*D*OS inſolidum à ſucceſſore in feudo repetebatur, alio hærede exiſtente in paganicis: propterea hic ponderatur, quod licet diſpo-
87 *ſitio † l. ſi certarum, ff. de milit. teſtam. in milite loquens, procedere dicatur in feudatario: attamen integram dotem oneri feudi cedere minime debere, tuetur: cum etenim vtramque hæreditatem burgenſaticã, & feudalem reſpicere videbatur, vtique hæres vnus, illius ſatisfactionem ſubire haud æquum erat. Sed quo pacto dotis debitum ad vtrumque hæredem pertineat videndum erit.*

Camerar. in l. Imperialẽ de probib. feu.
88 *† alien. per Federic. fol. 12. lit. S in vltima limit. ad regulam, feudum non poſſe alienari abſque domini conſenſu, ait, illam non procedere ſi pro onere feudi celebraretur alienatio: pro cuius inueſtigatione præmittit, quædam eſſe feudi onera, & quædam ipſius feudatarij: ex Andr. in cap. 1. §. quid ergo de inueſt. de re. alie. fact. & in conſt. Si quis poſt litem. Feudi tamen onera tranſirẽ cũ ipſo feudo ſiue illud dño aperiatur, ſiue agnatis deferatur. Onera feudatarij*
89 *in triplici differentia † ſtare aſſeruit, eſſe etenim, quæ nullam habent cum feudo cõmunionem, vt puta ſi feudatarius mutuo cepiſſet pecunias, vt burgenſatica emeret. Quæ communionem habent, vt eſt ſeruire domino. Quæ denique pro feudo, & ad domini vtilitatem fiunt, vt ſi vaſſallus pro domino fideiuberet. Pro duabus primis ſpeciebus onerum, nec dominum, nec agna-*
89 *tum obligari putat, vt in cap. 1. † An agnatus, & in cap. 1. §. his conſequenter tit. Hic fin. lex Corad. & in cap. 1. de ſucceſſ. feud. nam contra agnatum nulla poteſt oriri obligatio, ea nimirum ratione vt tenuit Andr. in dicta conſt. Si quis poſt litem, & in §. quid ergo. de inueſt. de re. alie. fact. quoniam Vaſſallus, qui præcipit fructus ſeruire teneatur, & licet idem Andreas in cap. 1. An agnatus, & in d. §. quid ergo, & in dicta cõſt. Si quis poſt litem aſſerat, quod ſi vaſſallus pro faciendo ſeruitio obligauerit feudum, teneretur etiam dominus: attamen Andream loqui de aſſenſu præſtãdo in vita Vaſſalli: non autem feudo aperto domino credit Camerar. hinc cautos voluit*
90 *mercatores, † dantes pecunias militibus, vt ad bellum vadant. Camerarium ſequuntur. Ioan Kopen. deciſ. 29. nu. 33. Roſent. de feud. cap. 9. concluſ. 15. n. 14. Harm. Piſtor. quæſt. 2 feud. nu. 69. Ioſeph. Cum. in cap. Si aliquem verbo onere. nu. 7. Hæc de oneribus feudatarij.*

91 *Onera feudi enumerat † Andreas in d. cap. 1. §. quid ergo, & in d. Conſt. Si quis poſt litem ſunt profectò Pro maritanda ſorore, vel amita danda militia fratri, & pro adiuuando domino, præter hæc pro alijs non tenebitur filius ſuccedens in feudo ex pacto, & prouidentia, niſi hæres eſſet defuncti voluntarius, & abſque inuentarij beneficio gloſ. & DD. in cap. 1. An agnatus. Afflict. deciſ. 26. & deciſ. 240. & in Conſt. Si quis poſt litem nu. 17. Cap. deciſ. 198. Menoch. conſ. 127 nu. 19. Couarr. var. reſolut. cap. 18. n. 4. Iul. Clar. in §. feudum quæſt. 43. Schrader. de feud. par. 7. cap. 7. nu. 33. Vinc. de Franch. deciſ. 3. num. 10. Peregrin. conſ. 4. n. 49*

92 *Sed an in feudo antiquo hæreditario † teneatur filius ſoluere omnia onera diſcutiſit Harm. Piſt. dict. quæſt. 2. nu. 42. Andreas Kol. exercit. leg. 1. n. 3. Regulariter tamen*
93 *† debita occaſione feudi contracta, illius poſſeſſorem ſequuntur, & à ſucceſſore in*

feudo

feudo ſoluenda ſunt DD. in cap. 1. §. quid
ergo Andr. n. 6. Afflict. n. 9. Laudens n. 12.
de Inueſt de re alie. fact. Andr. in cap. 1.
An agnatus. Harm. Piſtor. quaeſt. 6. n. 70.
Albert Brun. conſ. 104. & in tract. de ſtat.
excluſ. fem. art. 11. nu. 69. Grammat. deciſ.
103. n. 47. Lanar. conſ. 80. nu 51. Peregrin.
conſ 4. n. 46.

At ſi ſupponamus feudum hæreditariũ,
atque contingat defunctus duos poſſe habe
re hæredes, vnum in feudis, alterum in al-
lodijs. tunc quæri poteſt, an poſſit vnus,
vel alter inſolidum cõueniri à creditoribus
94 *hæreditarijs,† vel pro rata, iuxta, text. in*
l. pro hæreditarijs C. de hæred. act. in quo
articulo monet Afflict. in cap. Imperialem
§. præterea ducatus n. 34. de prohib. feud.
alien. per Federic. teneri ſucceſſorem pro
ſua portione, ad ratam bonorum allodia-
lium, quæ habet vltra feudum, feudiq. no-
mine nihil contribuere debere, nam licet
feudum hæreditarium ſit, nihilominus ſuc-
ceſſor illud ex pacto cõſequitur. Cõtrarium
95 *tamen cenſuit † verius Capic. atque fuiſ-*
ſe ita iudicatum, à Rege Ferdinando teſta-
tur in deciſ. 198. nu. 3. Vinc. de Franc. de-
ciſ. 1. nu. 24. Camill. de Curt. in diuerſ.
feudal. §. redeundo nu. 17. ea ſiquidem ra-
tione, quia in feudo hæreditario, non niſi
hæres ſuccedere valeat, Andr. Kol. exercit.
prim. leg. n. 26. Capic. deciſ. 199. & Burſatt.
96 *conſ. 80. nu. 27. Et licet feudum † hæredi-*
tarium peculiarem per ſe minime conſti-
tuat hæreditatem, ſed vna illa ſit allodia-
lium, & feudalium, attamen duplex pa-
trimonium relinquiſſe dicetur, vnum al-
lodiale, alterum feudale, neutrumq; ſub
altero contineri Vinc. de Franc. deciſ. 1. nu
41. iuxta terminos in d. l. Si certarum Poſt
Andr. & alios Camerar in l. Imperialem
in prin. Bal in Autb. ceſſante nu. 4. C. de
legitim. hæred. Afflict. in d. cap. 1. §. quid
ego nu. 6 de inueſt. de re. al. fact. Fab. de
Anna conſ 53. nu. 110. Quod neceſſario fa-
tendum erit, nam defuncto feudatario, ad
vnum, eumdemque bona ſua, haud perueni-
re valent, feuda etenim non niſi ad hæredes
ſanguinis, quos vocant conuentionales alia
vero bona, ad quoſcumq; etiam extraneos

Hæc in feudo hæreditario locum habent,
nam reſpectu feudi non hæreditarij, nil te-
97 *nebitur † contribuere ſucceſſor. Capic.*
deciſ. 179. Ann. alleg 96. Ant. ſola in conſt.
Pedam. tit. de feud. gloſ. vnica nu. 1. fol. 76.
niſi eſſent onera feudi, quorum ſupra memi
nimus.

At quia in conſ. agitur de dotis debito
98 *videndum † erit primò, num illud feudi,*
vel feudatarij dicatur onus. Pro dote con-
ſtituenda regulariter feudum obligari, ſiue
alienari abſq; domini aſſenſu, minimè valet
eſt text. in cap. 1. §. donare qualit. feud. alie.
nõ pot. nam in feudis nõ procedere Autb. Res
quæ C. com. de legat. affirmant cõmuni con
ſenſu Præpoſ. n. 1. Aluarrot. nu. 7. Afflict.
nu. 2. Bald num. 2. in d. §. donare Iaſon. de
feud. par. 9. nu. 40. Iul. Clar. in §. feudum
quæſt. 36. Mandell conſ 544. nu. 1. Capic.
in inueſt. feud. Rub. Feuda pro dote Roſent.
de feud. cap. 8. & cap. 9. nu. 17. Berett conſ.
21. nu. 5. Camerar. in cap. Imperialem fol.
8. lit. H, & ſeq. fol. 82. lit. N. & fol. 84.
lit. M, Peregrin. de fideicomm. art. 47.
n. 63. De re agit Franc de Ponte de pot. Pro
reg. tit. 6. In quo articulo diſtinctione vtũ-
tur Doctores, vt. patri, vel alij danti dotem
99 *non liceat, fœminæ tamen † pro ſe mari-*
tanda concedatur poſſe in dotem dari feudũ
non æſtimatum. In Regno habemus conſt.
Fratribus, quæ fratribus permittit pro
ſororibus matrimonio collocandis obligare
feudum, ſi mobilia, vel hæreditaria non
habeant: immo dari poſſe vnum ex pluri-
bus feudum dotis nomine. De cuius in-
100 *terpretatione agit Camerar. † in d. l Impe-*
rialem fol. 84. lit F, & ſeq. Hæc dotis con-
ſtitutio inter onera feudi connumerari po-
teſt. At præſtat videre an idem dicere va-
leamus in illius reſtitutione, vt ſupra vidi-
101 *mus † dotis reſtituendæ onus à Doctoribus*
inter onera feudi non poni, & propterea
ſecundum regulam, illud, dominum, nec
agnato, obnoxios habere: nam vt diximus
paulo ſuperius, licet in bonis fideicommiſſo
ſubiectis receptum reperiatur, diſpoſitionẽ
dict. Autb. Res quæ loquentem in conſtitu-
tione, extendi debere ad dotis reſtitutionem,
nihilominus, cum illam in ſuo proprio ſen-
ſu non ſortiri locum in feudis dixerimus,
eo magis nobis affirmandum erit, non pro-
cedere in reſtitutione, dixit in terminis
102 *Roſental. † de feud. cap. 10. concluſ. 45 n. 2.*
qui alios congerit in gloſ. M. Ant. Sola in
Conſt. Pedem. in decret. Blancæ gloſ. vn.
nu. 1. idque veriſſimum atque probatiſſimũ
eſt in iure feudorum: cum communi reci-
piatur calculo, in feudis Autb. Res quæ,
nec in conſtitutione locum ſibi vendicare.
103 *In Regno tamen † noſtro piaculum eſſet*
hoc introducere; receptiſſimũ eſt enim, feu-
da, ex pacto, & prouidentia, in præiudi-
cium agnatorum (verius inquimus) ad

rui-

ruinam, & deuaſtationem nobiliſſimarum
familiarum poſſe oppignorari, & alienari.
Cumia in cap. Si aliquem, verbo Antiquis
n.486. poſt Blaſc. Lanc. & Ioann. Aloyſ. de
Septimo in cap. Volentes, eſſe opinionem in
dubitatam in Regno teſtatur Milanẽſ. de
ciſ. 7. lib. 2. nu. 38. ex conſt. fratribus, &
conſt. Si quis poſt litem, ſed conſt fratri-
bus, de conſtitutione dotis loquitur, conſt. Si
quis poſt litem, nil ad rem facere videtur.
104 *Cannet. in cap Volentes.* † *§. & cum ſu-*
perius fol. 88. argumenta primo pro iſta
opinione renuntians: tandem eam dicit non
veram, cum nullibi caueatur, feudum pro
105 *dotis reſtitutione poſſe alienari: duo† enim*
iura Regni conſtituti: ſcilicet Fratribus,
de conſtitutione dotis loqui. Conſtitut.
verò In aliquibus, de dote deparagiõ danda
ſorori, vel amitæ verba facere; ſuper addit
ipſe, quod ſupra nos premonuimus abſur-
dum, quod feudatarij ampliſſimas recipien
tes dotes eiſq; abutentes, maximum præiu-
dicium agnatis inferant, quod veriſſimum
eſt, experimentoq; edocemur in dies; cuius
contrarium obtinere non poſſe, licet ipſe fa-
106 *teatur; attamen,* † *ad inſtar dotis de para-*
gio, moderandum eſſe debitum reſtitutio-
nis dotis arbitratur; quod Regni vniuerſi-
tatem ab Imp. Carolo V. non abolendæ me
moriæ petijſſe conſtat ex cap. 246. vt feuda
ob dotis reſtitutionem non cenſerentur obli
gata, niſi deficientibus allodijs, atque iſto
in caſu non niſi pro tertia parte dotis reali
107 *numeratione ſoluta, ſed tantum* † *quod*
de iure cautum fuerat obtinere potuit, ni-
mirum, quod feuda ad dotis reſtitutionem
in ſubſidium dicerentur obnoxia, & pro
dodario, ad ratam tantum octauæ paris do
tis vere ſoluta. At quia contigit dubitari
illud quod de obligatione in ſubſidium di-
cebatur, comprehendere etiam dotis conſti-
tutionem, & ſic dotem de paragio, oportuit
108 *declarari,* † *id tantum in dotis reſtitutio-*
ne ſancitum fuiſſe à Maieſtate Catholica
Regis Philippi Secundi, cuius decretum ad
verbum tranſtulit Milaneſ. deciſ. 5. lib. 1.
num. 64.
Ex his itaque dicere valemus inter one-
109 *ra* † *feudi in Regno connumerari dotis re-*
ſtitutionis debitum, vt contrarium atten-
tare non liceat: Sed antequam ad alia pro-
grediamur, ad id quod D. meus nu. 8. verſ.
110 *Sed quantumcumque. addimus,* † *diſpoſi-*
tionem l. creditoris arbitrio, non procedere
in feudis firmauit Ioan. Vinc. de Ann. al-
leg. 66. num. 25. & in rep. conſt. Diuæ me-
moriæ num. 239. Ioann. Thom. Minad. in
rep. conſt. In aliquibus. verbo Comitum &
Baronum nu. 41. & ſeq. ſed Franc. Mila.
deciſ. 7. lib. 1. n. 57. teſtatur in Regno recep-
tam fuiſſe opinionem Afflict. in conſt. ſi do-
minus Vaſſallum in 4. notab. & in Conſt.
Fratribus in 3. notab. Bolognett. in §. diui
nu. 91. & 92. ff de leg. 1. & noſtri Prouin-
zalis in l. commodis ff de re. iudic. cum hoc
tamen moderamine, vt procedat contra obli
gatum eiuſque præiudicium: opinio verò
contraria reſpectu ſucceſſoris ex pacto in
feudo vendicet ſibi locum.

EPITOME.

Baro à Rege iure Vaſſallagij, & iuriſdictione non poteſt priuari ob malam tractationem Vaſſallorũ, niſi ex magna, & iuſta cauſa, præcedente trina monitione.

SVMMARIVM.

1. *Princeps priuilegium ſuum ſine cauſa de poteſtate ordinaria reuocare non poteſt.*
2. *Eo maxime ſi reperiatur conceſſum ob merita, & ſeruitia.*
3. *Principi Deus opt. max. leges, non contractus ſubiecit.*
4. *Conceſſiones quæ ſunt de natura officij ligant ſucceſſores.*
5. *Vaſſalli Baronis dicuntur immediatè Vaſſalli ſui.*
6. *Vaſſalli Baronis an poſſint effici demaniales.*
7. *In iuramento aſſecurationis ſemper eſt exceptum ius ſuperioris.*
8. *Rex non poteſt de poteſtate ordinaria liberare Vaſſallos Baronis à perſonalibus & realibus ſeruitijs, quod non procedit ſi ex cauſa iuſta, & magna id efficeret num 9.*
10. *Rex in Regno feuda poteſt erigere in demania.*
11. *Baro malè tractans Vaſſallos, vt priuetur iuriſdictione, & Vaſſallagio, debet trina monitio, procedere.*
12. *Sindicatus eſt proditus contra Barones malè tractantes Vaſſallos.*

CON-

Digitized by Google

CONSIL. XIII.

BARONES, quibus
à Rege Baroniæ,& feu-
da conceduntur, ſiue
gratis, ſiue ob ſeruitia,
ſiue Pecunia interce-
dente, licitè, & iure
optimo côqueruntur,
ſi tales concesſiones
reuocari attententur, cum rametſi de
plenitudine poteſtatis ſpeciale ſit in Prin-
1 cipe,† vt priuilegium ſuum reuocare poſ-
ſit etiam ſine cauſa, Bald. poſt Nicol. de
Matarellis in l. qui ſe patris col.8. verſ. &
ſcias C. vnd. lib. ſequitur Soccin. conſ.4.
in 2. col. lib. 3. & conſ. 87. col. 7. in prim.
cum infinitis alijs,quæ conſulto omittun-
tur: nihilominus de poteſtate legibus or-
dinata non licet. Paul. de Caſtr. in l. di-
gna vox C. de legib. Roman. Sing. 463.
Soccin. dict. conſ. 4. & eſt tex. in cap. 1.
de feud. ſine culp. non amitt. & tradit
Andreas in tit. quæ ſint reg. l. in verb flu
mina nauigabilia. prima colu. & Pariſ. de
Put. in tract. Sindic. tit. de exceſs. Imp.
2. col. in fin. & tradit D. de Gregor. in
tract. de conceſſ. feud. par. prima quæſt.
7. verſic. limito nunc primam concluſio-
nem. Boſſ. rub. de princ. num. 13. &
num. 22. DD. omnes in cap. Nouit, de
iudic. & nouiſſimè Ceſal. conſ. 302. nu.
149. lib. 3.

2 Hæc fortius procedunt † ſi conceſſio
ſit facta, vel ob ſeruitia, vel ex contra-
ctu, tunc enim à Rege reuocari non
poteſt, cum ex ſuo conſenſu teneatur,
Omnes in dict. l. digna vox, Afflict. poſt
Andr. in conſt. Regni. Ea quæ ad decus,
Soccin. in prealleg. conſt. 4. & 87 latè
Pernus conſil. 16. in feudalibus Abb.
in conſil. 3. quæſt. 19. in 2. Boſſ. de
3 Principe num. 28. † Hinc dicebat Bald.
in cap. 1. in princ. de natur. feudi, Deum
optimum maximum Regi ſubiecisſe leges
non autem contractus, ex quibus obliga-
tus eſt, ſequitur Abb. in dict. conſil. 3.
col. 27. verſ. ex his infero Ceſal. dict.
conſ. 302. num. 130. & late ponit pralle-
gatus D. de Gregorio loco prealleg verſ.
ſecundo caſu principali, vbi quoque poſt
4 alios vult tales conceſſiones † ligare
ſucceſſores, cum ſint de natura, & con-
ſuetudine ſui officij, ſicuti eſt in feuda-
le, & tradit Curt. in tractat. de feud.
in 2. par. quæſt. 2. prin. & conſil. 1. col.
5 14. & ſemel conceſſo † feudo, ac Ba-
ronia cum Vaſſallis, illi tam Baroni
obedire tenentur quam Regi, Specul.
in tit. de feud. §. quoniam verſ. 14. quæ-
ritur, cum Vaſſalli Baronis immediatè
dicantur homines, & Vaſſalli ſui, quod
dictum comendat Dominus meus Cor-
ſettus in tract. de excell. Reg. quæſt 88.
refert, & ſequitur D. Gregor. de conceſſ.
feudi 7. par. quæſt. 4. verſ. quartus effe-
ctus, vbi infert ad quæſtionem de qua agi-
tur in preſentiarum, An ſcilicet Vaſſalli
6 poſſint † effici demaniales: concludit enim
poſſe Baronem aduerſus Vaſſallos talia
facientes, aut prætendentes, ac volen-
tes ſe ab eius obedientia ſubtrahere, &
ſe regales, aut demaniales facere, arma
mouere, & eos violenter cogere, alio-
rumq. ſubditorum auxiliam implorare:
allegat Petr. de Anchar. in cap. Grandi,
de ſupplen. neg. prælat. num. 3. lib. 6.
quem ibi ſequitur preallegatus Dominus
meus Corſettus in rep. col. 29. verſ. &
nota, ibi, impedientes. Rolad. à Vall.
conſ. vlt. num. 143. lib. 4. Et licet tunc Vaſ-
ſalli non dicerentur committere crimen
leſæ Maieſtatis, cum ius ſuperioris ſem-
7 per in iuramento † aſſecurationis dica-
tur exceptum capit. 1. in fine, Hic fini.
lex, & ita dicat D. de Gregor. in prealle-
gato loco in fine fuiſſe de facto ſeruatum:
Nihilominus talis pretenſio Vaſſallorum
explodenda eſt, nec à Rege admittenda,
8 cum Rex† non poſſit (de poteſtate loquor
legibus ordinata) liberare Vaſſallos Baro
nis à ſeruitijs perſonalibus, vel realibus, &
demum à iure Vaſſallagij, quandoquidem
per indirectum reuocaret conceſſionem
Baroniæ, ita formaliter D. de Gregor. in d.
verſ. quartus effectus, & pulchrè etiam
Alber. Brun. in conſ. 169. in 2. vol. noui-
ter impreſſo.

Præmiſſa tamen, non denegarem pro-
9 cedere, † niſi ex magna cauſa, & iuſta Rex
vellet hoc facere, quia ſicuti quamlibet
conceſſionem, magna, & iuſta cauſa ſuc-
cedente, poſſet reuocare, Felyn. Aret. &
alij in cap. nouit, de iudic. & in cap. 1. de
probat. Afflict. in prælud conſt. reg. q. 24.
ita ex eadem magna, & iuſta cauſa poſſet
rem feudalem in demanium erigere, & ho
mines feudales, & vaſſallos à ſeruitijs, &
iure Vaſſallagij Baronis liberare. Luc. de
Pen.

Pen. in l. poſſeſſores col. 7. C. de fund. patrim. lib. 11. vbi tandem concludit, cõ-
10 munem opinionem petitorũ † in Regno eſſe, licere Regi feuda facere demania, ſi tamen adſit cauſa, & non ſit enormē, quod agit, & Lucam de Pena ſimpliciter refert, & ſequitur Frecc. lib. 1. de ſubfeud. Rub. de orig. Baro. n 33. ſequitur de Gregor. in preallegato tract. 1. par. queſt. 7. verſ. 2. limito, ſubdens tamen id poſſe fieri, ſi vltra concurſum magnæ, & iuſtæ cauſæ pretium Baroni reſarciatur, quod in feudo empto, & ex contractu habito, procedere pulchrè declarat Crauett. conſ. 6. num. 109. ſequitur Vrſill. ad Afflict. in deciſ. 265. num. 16. & ſi aliter à Rege fiat, licitè conqueritur Baro, & iure optimo petit, vt prouiſiones de iuſtitia committantur, poſtquam alia remedia, à Panor. tradita in d. conſ. 3. pen. col. in Regno non admittenda, imò periculoſa eſſe dicat idem de Gregor. dicta quæſt. 7. verſ. etſi in caſu reuocationis, & eadem 1 par quæſt. 4. in fine.

In propoſito ergo caſu nulla adhuc apparet magna aut iuſta cauſa, vt dominus Terræ Naſi ſua iuriſdictione, & iure vaſſallagij priuandus ſit, ſuiq; Vaſſalli pretendere poſſint ſeſe demaniales fieri; nam tã etſi prætendant, & clamitent, ſe ab iſto domino oppreſſos eſſe, & grauari in dies, & contra eos plura obijciant crimina, & exceſſus, ſunt tamen voces infidorũ Vaſſallorum, & qui iugum iuſtitiæ, & iuſti dominij non valentes ſufferre, in infames voces, & quærelas erumpunt, & ſeditioſos tumultus affectantes plebem concitant, & dominum pacifica, & quieta poſſeſſione, ac iuſto dominio priuare ſtudent, & ſatagunt; nec enim ad eorum querelas, & voces Baro priuandus eſt Baronia, aut ſua iuriſdictione, quinimo nec ſimplex Regis monitio ſufficit; vt Baro male tractans vaſ-
11 ſallos priuetur, † ſed trina monitio requiritur, Iaſ. in Auth. qui rem 1. & 2. col C. de Sacr. ſanct. eccleſ. Iacobin. in tract. de feudis in verb. Princeps, & in verb. dictiq; Vaſſalli verſ. duodecima cauſa eſt, ſequi. D. de Gregor. eod. tract. de conceſſ. feudi par. 8. quæſt. 16. verſ. ſeptimum ius reſeruatum, & ſequitur Biun. in conſ. 169. verſ. verum bene credo in 2. vol. nouiter impreſſo, & Crauett. conſ. 6. nu. 108. & declarat Menoch conſ. 2. nu. 197. & ſeq. Roland. conſ. 40. nu. 25. lib. 4. & ideo pro-
12 ditum † eſt remedium Sindicatus aduerſus Barones, & contra eos debet fieri proceſſus, vt ſeruatis ſeruandis, & audito Barone, poſſint exinde ſecundum Deum, & iuſtitiam terminari querelæ, & exceſſus obiecti, & ſi Baro repertus erit iniuſtus dominus, conuictus, ſe talia feciſſe, quibus priuationem meretur, tunc nulli dubium eſt poſſe procedere quæ idem de Gregor. preallegata quæſt. 16. verſ. conſiſtit autem, poſt alios cumulat, & tradit Afflict. deciſ. 265. num. 72. & ibidem latè Vrſill. in add. num. 16. cum ſeq. Boer. deciſ. 55. & 304. & tradit etiam Boſſ. rub. de princ. num. 55. & ſeq.

Cum ergo hucuſque nec factus ſit, nec ceptus proceſſus Sindicatus, nec aliter cõſtet de prætenſis oppreſſionibus, & grauaminibus vaſſallorum, ſed tantum propoſitis querelis, nonnulli teſtes recepti fuerint à DD. Baronibus incitatis, & qui etiam nihil concludenter, aut quod releuet (vt creditur) dixerunt, videre non poſſum, quo iure pretendatur, hos vaſſallos demaniales fieri poſſe, & hos dominos eorum iuribus Vaſſallagij priuari. Videre quoque non poſſum, quo iure eorum oblatio acceptata ſit in ſacro Concilio, & ſtantibus præmiſſis licentia data ſit, aut dari pretendatur, vt Vaſſalli Conſilium faciant, gabellas imponant, collectas exigant, & demum multa alia ad pecunias exigendas, ſeu rectius, extorquendas à pauperibus, ad finem redemptionis faciendæ, & vt regales, & demaniales fiant. Ea enim omnia priuationem horum dominorum, in neceſſarium antecedens præſupponunt, & ſubſiſtentiam iuſtæ, & magnæ cauſæ, & demum, quod facto, & compilato proceſſu Sindicatus locus ſit condemnationi, & condemnatio ſequuta fuerit. Tunc ergo erit locus, vt Vaſſalli modum quærant, & demum vt de redemptione facienda tractetur, alioquin ab extrema parte, & non dum ſubſiſtente cauſa, ac non interuenientibus neceſſario requiſitis, reuocaretur conceſſio, & iure dominij, & Vaſſallagij iſti domini priuarentur.

Iure optimo ergo adhuc conqueſtus eſt d. Don Carolus, & verbo, & in ſcriptis, ſuã ſuæque vxoris cauſam defendens, & iuſtitiam implorans, & iuſtius idem nunc faciet apud ſupremũ, & iuſtiſſimum Tribunal ſuę Catholicæ Maieſtatis, Barones enim, & de ſua Catholica Maieſtate, & antecesſorũ, & proprijs meritis, & ſeruitijs benemeriti, ita ad iniuſtas voces, & Vaſſallorum que-

querelas, nec priuandi ſunt, nec ſatigandi.
Quo fit, vt ſimiliter iniuſtè admodũ, & cõ
tra omnem formam iuris prætendatur li-
centiã, cõcedi imponendi gabellas, tum ne
pauperes Vaſſalli vexentur, tum etiam ne
præiudicium fiat Baronibus in eorum iuri
bus, & gabellis; alioquin antequam conuin
cantur, & nulla adhuc ſubſiſtente cauſa
præiudicium paterentur, & damnũ, & ab
executione eſſet incipere. Et ideo arbi-
tror iſthæc omnia nõ eſſe concedenda, nec
hos Vaſſallos in aliquo eſſe audiendos, niſi
vt ſeruatis ſeruandis, & iuxta formam à iu
re Regni Conſtitutionibus, & Ritu traditã
aduerſus iſtos dominos proceſſum faciant
iſtud enim eſt quod ſolum eis pro modo
concedi debet, nec grauari ſe poſſunt, præ
tendere ſi alia denegentur. Et in proceſſu
vbi defenſiones horum dominorũ admit-
tentur liquidò conſtabit, quam infideliter
ſe geſſerunt ſeditioſi iſti Vaſſalli in tot, &
tantis exceſſibus proponendis, adeo vt ca
ſtigandi omnino ſint, in eorum particula-
rem pœnam, & aliorum notabile exem-
plum.

ANNOT. PETRI FILII.

R*Eip. moderatores publicam quietem
ſarctam tectamque colere debent;
hinc eos Athenienſes, à iuuando* Διοσκούους
quaſi Iouis filios, & ἐπιστρέφοντες, *quod à pe-
riculis, & maris tempeſtatibus ſaluos inco-
lumeſque cæteros redderent, dixere, illorum
iure propterea demandatum eſt, vt qui po-
pulos expilent, iniurijſq; afficiãt, pœnas luãt
condignas, ac beneficio priuentur, veriſſimũ
itaque eſt dominum male verbis, vel factis*
1 *† accipientem vaſſallos ſuos, pœna dignũ eſſe
atq; à Principe ſupremo puniri poſſe, ſed
quo pena genere plectendus veniat, diuer-
ſa multi ſenſierunt; ſunt qui profiteantur
criminaliter poſſe caſtigari, etiã capitis pæ
na, vt Boſſ. in tit. de princip. & priuil. eius
nu. 58. & alij. Multi aſſerunt poſſe iuriſ-
dictione priuari propter nimiam ſeueritа-
tem, Bart. in l. 1. ff. de his qui ſunt ſui, vel
al. iur. Bald. in Cap. 1. §. publici latrones
de pac. ten. Iaſ. in Auth. qui rem. C. de ſacr.
ſact. eccleſ. Ioan. Fab. in §. fin. inſt. de his
qui ſunt ſui, vel alien. Iur. & in l. vn. per
illum text. C. de offic. com. ſac. pal & in l. 1.
C. ſi quacunque præd. pot. Curt. Iun. conſ.
174. nu. 39. Boer. deciſ. 34. n. 7. Gugliel. de
Bened. in cap. Raynutius, in verbo condidit,
il primo, n. 46. De teſtam. Gramm. deciſ. 10.
Lanar. cõſ. 5. n. 23. Parlad. quotidian. quæſt.
lib. 1. cap. 1. n. 26. Rom. & Alex. in l. diuortio
§. ſi fundum ff. ſolut. mat. Boer. deciſ. 55.
Afflict. deciſ. 265. nu. 32. Alfonſ. de Azeued.
lib. 6. tit. 4. l. 22. thom. 4. Guid. Pap. deciſ. 62.
& ibi addentes Caſtr. in auth. qui rem C. de
ſacr. ſact. eccleſ. Bouad. polit. lib. 2. cap. 16.
n. 82. & ſeq. Ioan. Franc de Ponte in tract.
de poteſt. Proreg. tit. 3. §. 1. num. 1. & ſeq.
Gram. deciſ. 104. Roland. à Vall. conſ. 40.
lib. 4. Ferd. Vaſ. contr. illuſt. lib. 1. cap. 8.
nu. 18.*
2 *Alij dixerunt cogendum eſſe † vt vendat
Caſtrum, argumẽto tex. in §. ſed & maior
aſperitas dominorum Inſt. de his qui ſunt
ſui vel al. Iur. & ibi Ioan. Fab. Guid. Pap.
deciſ. 62. Crauett. conſ. 6. Franc. de Ponte
deciſ. 16. n. 36. Camill. de Curte in diu. feud.
§. licet autem veriſſima n. 45. fol. 9. Multi*
3 *† quod feudo, & vaſſallagio valeat priuari;
nam quemadmodum Vaſſallus, & beneficia
rius ſi male vtatur feudo deterius illud red
dendo, eo debet priuari per cap. 1. § quicum-
que aduocatiam, & ibi Bald. Aluar. Prapoſ.
& Afflict. de pac. ten. & eius violat. Innoc.
& Gemin. in cap. ad apoſtolicæ, argumento
illius text. extra de ſent. & re iudic. Bald.
Alex & Iaſ in l diuortio §. ſi fundũ ff. ſolut.
mat. Paul. Caſtr. Iaſ. & Dec. in Auth. qui
rem C. de ſacr. ſanct. eccleſ. Iacob de Sanct.
Georg. verſ. queritur etiam, & verſ. dictiq;
Vaſſalli nu 36. Curt. in tract. de feud. 4.
n. 44. Zaſ. in tract. de feudis 10. par. nu 64.
Afflict. deciſ. 265. num. 72. Menoch. de Ar-
bitr. iudic. lib. 2. cent. 1. caſ. 78. Schrader.
de feud par 9. cap. 6. n. 59. ita, & procede-
re ſupradictã cõcluſionẽ, ſi beneficiarius ha
bitãtes in feudis male tractet, affirmãt DD.
in locis prææallegatis, & Afflict. in cap. 1. §.
licet, ſi de feud defunct cont. fuer. fact. Me-
noch. de recup. poſſ. rem. 10. q. 13. nu. 68. &
de arbitr. iud. lib. 1. cent. 1. caſ. 78. Schrader.
vbi ſupra nu. 61. Andr. Gail. lib. 1. obſer. 17.
Mſing. cent. 5. obſer. 8. Ferdin. Vaſq. contr.
illuſtr. cap. 8. nu. 20. multos refert Roſental.
de feud. cap. 10 concluſ. 33 num. 16. & ſeq.
Petr. de Gregor de conceſſ feud par. 8. quæſt.
16. rub. de iure boni trattamenti erga vaſ-
ſallos. Intrigliol. de feud cent. 2. art. 81. nu.
32. Menoch. conſ 2. n. 197 & de recup. poſſ.
remed. 10 n. 86 Ann. ſingul. 155. Harman.
Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. ante nu. 37. Has
penas, & opiniones circa eas recenſet Ioan.
Franc. Capiblan. de iur. Baron ſuper prag.
3. nu. 43. ſed in hoc, an requiratur monitio*

4 † illa trina, vt ad penam feudi priuationis poſſit deueniri, varsant Doctores. Pro affirmatiua ſtare infra recenſitos. quos omnes per legimus. Aſſerunt aliqui vt Roland. conſ.18.lib.3. Bald.in cap.1.§.publici latrones, de pac.ten. ſed potius videtur inclinare in illam diſtinctionem Innoc. in cap.extirpandæ, de præbend. quod ſcilicet in lege loquente negatiuè requiratur monitio, ſecus autem ſi affirmatiuè, quam ſequitur Gram. dict.deciſ.104.nu.22 licet poſtea dicat, quod poteſt moneri, vt deſiſtat à vexationibus, alias priuari feudo valeat.

Idem Bald.in auth.ſtatuimus C. de epiſ. & cleric. potius allegari poteſt pro contraria parte, nam loquēs in Iudice non faciente iuſtitiam, ait ſpeciale eſſe in clericis, quod trina præmiſſa monitione poſſit iuriſdictione priuari, ſecus in alijs, vt bene aduertit Afflict. in cap. 1. de milit. vaſſall. qui cont. eſt num.29.

Paul. Caſtr. in auth. qui rem C. de ſacr. ſanct. eccleſ num. 3. verba faciens de emphiteota, rem deteriorante, tātum aſſerit, quod ſoluēdo intereſſe, penam expulſionis euitat, idemque eſſe de feudatario dicendum male trattante ſubditos credit.

Iaſ de feud. par.10.nu.63. idem affirmat.

Iaſ. in auth quæ huiuſmodi, de ſacr ſanct. eccleſ. requiri trinā monitionem, per text. in cap.1. de milit. vaſſall. qui cont. eſt, & ibi gloſ & in cap.1.§ fin. de pac. tene.

Roman in l.diuortio §. ſi fundū ff. ſolut. mat. nu.6. loquitur in deterioratione feudi, & quod monitus beneficiarius priuaretur feudo, ſequens Bal in d §.publici latrones.

Præpoſit. in prælud feud. nu.8. ſequitur Bal. in d. §. publici latrones, & ait ſi monitus non deſiſtat, dominū priuari feudo poſſe

Alciat. conſ.107. nu.12. allegat Præpoſitum illumq, ſequitur.

Franc. Curt. de feud. par. 6. verſ quæro igitur in primis n.2. ſequitur Bald. in d. §. publici latrones, quod dominus poteſt monere, & deinde feudum auferri.

Gugl. de Benedic in cap. Rainutius, verbo concludit, il primo nu.46. de teſtam. ſequens Bald. idem quod Curt. affirmat.

Lopes in l 22. tit. 13. par.2 gloſ.6.

Boſſ. tit. de Principe nu 55. & ſeq. vbi de communi, Andreas Gail lib.1. obſer. 17. n.4. vbi quod in praxi ſeruatur opinio contra Gram. deciſ.104.

Miſinger cent.5. obſer.8. nu.16. ſequitur Bald. in d §.publici latrones, ſupponitq; præmiſſa monitione feudo priuari poſſe.

Schrader. de feud par.9. cap 6. n 61. verſ. ſecundo hæc concluſio nu 67. loquens de abotente feudo, vtramq; ſententiam recenſet de quo non eſt quæſtio noſtra.

Burſatt conſ.100.nu.92.

Roland. à Vall cons.18.n.29. & ſeq. lib.1.

Marin Frecc. de ſubfeud. 8. author. n. 2.

Intrigliol. de feud. cent.2. art.81.

Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. part.8. quæſt.16 tit de iure bon tract nu.2.

Boer. deciſ.304 nu.7.

Alfonſ de Azaued. lib.4. tit.15. leg 8. n.5. 2. thom. ſequitur Roland. conſ. 18.

Crauett. conſ.6. nu.108.

Soccin. Iun. conſ.134. nu.51. lib.3.

Vueſenb conſ. 57. nu.10. vol.2.

Curt. Iun conſ.137. nu.10.

Petr. Ant. de Petra de pot. princip. cap.8. nu.74. teſtatur de veriori.

Albert. Bru. conſ.176. videtur id ſentire.

Foller. in conſt. præſenti nu. 15. fol. 113.

D Garſias Maſtril. conſ. vnico paſt. deciſ. Io. Domin. de Cauallar. in cauſa Naſi fatetur requiri monitionem quo ad priuationem feudi, licet ſecus ſit dicendum vt cogatur vendere.

5 Contrariam ſententiā quod † non requiratur monitio tenuit Gramm. d. deciſ. 104. ſed in caſu non fuit actum de feudi priuatione ſed tantum de iuriſdictionis abdicatione.

Roſental. de feud. cap.10. concluſ. 33. nu. 52. ait nullibi cauere quod trina monitio requiratur, & potius ei videtur probabile, quod vna ſufficiat ad text. in §. quicunque aduocatiam de pac. ten multas accommodat reſponſiones Primo quod monitio ibi nō requiratur de neceſſitate, ſed ad cautelā alias enim, cōcederetur abſurdum, quod ſeuitia & fellonia cōmiſſa contra ſubditos non eſſet culpa, niſi recte rata Secūdo quod ille text. interpretandus ſit ſecundum diſtinctionem Innoc in cap. extirpandæ de præb. vel quod diſtinguēdum ſit, inter deuaſtationem abuſum, aut inornatam tractationem in omittendo ſcilicet, non adminiſtrādo iuſtitiam, non defendēdo, edificiorum refectionem negligendo: tunc enim requiratur monitio, at ſi deteriorationes in committendo ſequātur tunc abſq; alia monitione priuari poſſit beneficiarius feudo. Delictum à vaſſallis obiectum Comiti Flandriæ in omittendo conſiſtebat, denegatę iuſtitię, propterea Petr. de Bellaper. in auth. ſtatuimus C. de epiſc. & cleric. huiuſmodi querelas vaſſallorum non reputauit ſufficientes, vt iuriſdictione priua-

*uaretur Comes, & Iacob. de ſanct. Ge-
org. dat remedium de facienda monitio-
ne adiecta comminatione priuationis feu-
di, in verbo Marchio in Italia num.
2.*

*Menoch. conſ. 2. nu. 198. monitionem
non eſſe neceſſariam arbitratur, quando
notoriè, de exceſſibus conſtaret, vel pericu-
lum eſſet in mora.*

*Roland. Auall. conſ. 40. num. 30.
lib. 4. licet diſtinctionem illam in omit-
tendo, & committendo explodendam
ducat, nihilominus idem, quod Me-
noch. tenuit, de notorio idque verum
eſſe arbitratur.*

6 *Hanc tamen diſputationem † bene-
ficiarijs, & Baronibus noſtris vix ſe-
cundum iuris terminos applicare pote-
rimus: ea etenim ab illa regula origi-
nem ſumit, quæ habet, dominum
debere reddere vicem vaſſallo per text.
in l. imperialem in fine, & ibi Andr.
de probib. feud. alien. per Federic. pro-
indeque quemadmodum ſi vaſſallus com-
mitteret contra dominum felloniam,
amitteret feudum, ita ſi dominus con-
tra vaſſallum eamdem perpetraret, do-
minio priuari debeat, per text. in §.
committente domino ſi de feud. defunct.
content. &c. & extat tit. Qualiter do-
min. proprietat. priuetur. Hoc ipſum
innuens exornat Afflict. in ſua deciſ.
265. vtrobique Andreas, ait, dominum
priuari directo dominio ſi committeret fel-
loniam in caſibus, in quibus, ſi eadem
domino inferretur à vaſſallo is vtile
dominio deſtitueretur, qui & licet re-
ferat tenentes, ex nulla cauſa dominum
7 perdere dominium, † attamen ipſe, ex
omni cauſa, ex qua vaſſallus amitteret vti-
le, dominum priuari directo dominio pro-
fitetur.*

*At quid hæc vox, fellonia ſignifi-
8 cet, † tam in feudis ſepius repetita,
non abre erit diſquirere, Cuiac. forte
à barbarie volens vendicare Feudiſtas
in cap. 1. in princ. quib. mod. feud.
amitt. à græco vocabulo* ὄφλησις, *ſiue*
ὄφλημα, *quod eſt fraus, culpa, ſeu
improbitas, impoſtura, deducit Zaſius
vero in epit. feudor. par. 3. num. 2.
delictum, & perfidiam, & par. 10.
numer. 75. barbaram eſſe vocem dixit
Franc. Ottoman de verb. feudal. ſub li-
tera F. in verbo fellonia Gotis, &
Longobardis ſignificaſſe, quod latinis
ſcelus aſſerit: Roſental. de feud. cap.
10. in princ. ab italo ſermone ductam
eſſe ait, villania, quod iniuria ver-
balis interpretatur, Alij alia dixerunt.
Si itaque, tunc priuari ob felloniam
dominus feudo dicatur, quam ſi vaſ-
ſallus committeret in dominum, deſti-
tui mereretur vtili dominio, quod ha-
bet in ipſo feudo, & noſtri beneficia-
rij, & Barones, de quibus eſt quæ-
ſtio, vtile tantum habeant, directo ſi
quidem penes Regem permanete, & bur-
genſes, & habitantes, quos & vaſſal-
los nominamus, nil in feudo habeant,
niſi incolatum; merito dicendum eſt,
terminos, de quibus habent textus ſu-
pradicti, non poſſe locum ſibi vendica-
re in iſtis Baronibus, nam ſi velle-
mus à iactura, quam faceret vaſſallus
arguere, ad priuationem domini, id
aſſequi minime valuerimus, cum profecto
nil quo priuari poſſint incolæ, & burgentes
in feudo, inueniatur.*

*Accedat, quod nec regula procederet
ſuis retentis babilibus terminis, † ex om-
ni cauſa, & culpas niſi ex expreſſi,
in cap. domino committente, ſi de feud.
content. &c. & in tit. quib. ex cauſ.
feud. amitt. & in tit. quæ fuer. prim.
cauſ. benef. amitt. quas iuxta morem
latiſſimè proſequutus fuit Roſental. de
feud. cap. 10. Herman. Vulteius de
10 feud. lib. 1. num. 11. & ſeq. Quod †
non ex omni culpa priuetur Beneficia-
rius proprietate feudi, tradit Alex.
conſ. 104. numer. 15. & ſequ. lib. 1.
Curt. Iun. conſ. 137. num. 17. quos
ſequitur Menoch. de arb. iudic. caſ. 275.
num. 16. Iacobin. de ſanct. Georg. de
feud. in verbo Dictique vaſſalli, il pri-
mo, nu. 24. immo Curt. Iun. d. conſ.
nullibi iure caueri, vaſſallum delinquen-
tem contra homines ſuos, feudo priuan-
dum eſſe aſſerit.*

11 *At in propoſita re dicendum eſſe †
credimus, quod ponderauit Albert. Brun.
conſil. 176. in 2. volu. is enim loquens
in noſtris terminis, quando, ſcilicet,
dominus male habens homines ſuos pri-
uari poſſit feudo, duos caſus diſtin-
guit, primum de domino offendente, &
iniurijs afficiente homines, qui aliquid
in feudum ab eo tenent, vt in his pro-
cedat regula, de qua ſupra diximus,*

dominum ſcilicet pares vices reddere debere vaſſallis ſuis : alterum , quando dominus male homines ſuæ iuriſdictioni commendatos accipit, nihil ab eo tenentes ; vt tunc tantum eximi debeant ab illius iuriſdictione , & facta monitione priuari feudo ; in iſto ſecundo caſu nos verſari dicimus , in quo ex natura culpæ, & fellonie & ratione illa , quod vaſſallus , & dominus ad impâria non debeant iudicari , minime feudum amittere poſſit male habens vaſſallos ſuos : ſed quia crimen hoc pœnam meretur , ea ſi quidem eſſe poteſt , vel arbitraria , vel extra ordinem , non tamen amiſſionis feudi ; aſt ſi facta
12 *monitione , à ſuperiore Principe † adiecta comminatione pœnæ amiſſionis feudi , non reſipuerit dominus feudi, tunc eo priuari ratione contumaciæ in non parendo ſuperioris mandatis credimus , quod & ſentiunt omnes , qui pro illa opinione , quod requiratur trina , vel ſaltem unica monitio, allegantur , hoc clare ſentit Bal. in d. §. publici latrones, vbi habet , quod poteſt moneri , quod heſitat : idem habent Roman. Iaſ. & alij , & Vueſemb. conſ. 43. num. 129. lib. 1. tria requirit , vt ſubditos vaſſallus maletrattet , & inſignibus damnis afficiat . Secundo vt ter iuridice ad faciendam iuſtitiam citetur ac moneatur . Tertio vt ſub comminatione pœna ablationis , & reuocationis feudi id fiat, allegat Bald. Iaſ. Boer. Curt. & alios , quos ſupra recenſuimus . Hinc inferimus priuari non poſſe feudo vaſſallum , niſi trina vel ſaltem vnica præceſſerit monitio , comminata illius amiſſionis pœna, non quidem natura culpæ , ſed contumatia Rei.*

Hæc quo ad priuationem feudi , &
13 *vaſſallagij , quo vero ad hoc † vt Burgenſes , & homines habitantes in feudo, à Baronis iuriſdictione eximantur ; & ſi de iure communi aliqualem haberet difficultatem , & in hoc maxime ponderandum eſſet , quod ait Roſental in ſupra allegato loco , circa grauitatem , & leuitatem exceſſuum , & iniuriarum, inſuper , & eſſet conſideranda diſtinctio Innocentij in d. cap. extirpanda de præbend. nihilominus in Regno videtur penitus ceſſare pena iſta , ſcilicet exemptionis à iuriſdictione Baronis , & in ea dicendum eſſe putamus quod de pena amiſſionis feudi pronunciauimus, nimirum , quod, vt habeat locum , trina, vel ſaltem vnica deberet præcedere monitio , cum comminatione huiuſmodi pœnæ : tunc enim ratione contumaciæ, & contemptus veniret Baro iſta pœna plectendus, quod hoc medio probamus.*

In Regno habemus conſtitutionem ,
14 *incipit, † præſenti conſtitutione decernimus tit. de non opprimendis vaſſallis à dominis, in qua habetur , vt nullus dominorum vaſſallos ſuos contra iuſtitiam opprimat , vel ab eis contra conſtitutionem noſtram illicitum auferat , quod qui fecerit , expenſas vaſſallo ſuo victori reſarciat , & ablati duplum Curiæ noſtræ componat , quæ uit Poller. ibi ſtare loco monitionis arbitratur ; at cum ex iſta conſtitutione imponatur pœna certa , videtur propterea receſſum à pœna priuationis iuriſdictionis , quam iura vetera ſanciuerant , in quo veni-*
15 *ret diſcutienda diſputatio , † quam indigere deciſione cæſarea dixerunt Doctores , eam poſuit Menoch. de recup. poſſeſſ. remed. 9. à num. 338. vſque ad num. 398. vbi primo Iacob. de Beluiſ. in l. 1. C. de requir. reis Alberic. de Roſat. in tract. ſtatut. par. 1. q 8. Gandini Marſilij , Blanci , & Boſſij , & aliorum , refert opinionem affirmantium pœnam ſtatuti mitiorem , tollere pœnam iuris veteris , quam crebriorem dicit ſub num. 371. ipſe tamen contrariæ ſe ſubſcribere maluit , motus ex verbis claris tex. in l. 3. §. diuus Hadrianus ff. de ſep. violato.*

Quod placuit in tract. de arbitr. caſ. 342. num. 18. Proſp. Farinat. de var. & diuerſ. crimin. quæſt. 111. art. 6. in pœna iudicis per barattariam iudicantis quæſtionem exagitat , qui poſtquam per regulam , & ampliationes , etiam non tollere aliam pœnam , ſed cumu-
16 *latiuè omnes † venire aſſerat , tandem num. 97. limitat in pœna ſtatutaria ; quam abrogare pœnas omnes à iure ciuili impoſitas , cenſet ; & Gramat. conſ. 33. num. 56. cuius opinionem rationabiliorem , & veriorem , quam tamen Menoch. ſupra de Arbitrar. non arriſerit , reputat , magis communem , & obſeruatam dicit Iul. Clar. in §. fin. quæſt. 85. verſ. debet etiam Iudex , Burſatt.*

conſ.

conſ. 94. num. 4. de magis communi, & in toto mundo obſeruata, teſtatur Albric. prim par. ſtatut. quæſt. 8. nu. 10. in fine, Antonius Gomes lib. delict. cap. 1. n. 38. in fine Ant. Scappa de iur ſcrip. & non ſcrip. lib. 5. cap. 207.

17 Inficias ire tamen non poſſumus, †
ut ſi enormia committeret Baro in ſuos
homines, alia grauiore pena non poſſit
plecti, ut puta ſi communia delicta per-
petraret, homicidia, ſcilicet, adulteria,
rapinas, & ſimilia, tunc enim tanquam
quilibet alius puniendus veniret, etiam
pœna capitis, ut cenſuit Boſſ. in tit. de
Principe: penam namque conſtitutio-
nis intelligimus circa ea, quæ denegatam
iuſtitiam, vel alias oppreſſiones, quæ in-
nominata crimina non tranſirent, concer-
nerent.

18 At dato quod Baro † priuari poſſit iuriſ-
dictionis amiſſionis pœna, an tantũ hoc quo
ad homines, quos grauaſſe conſtiterit, affir
mandum ſit, Roland. a Vall. conſ. 18. in fine
ait, quod ſi dominus in aliquos tantum ſe-
uiſſet, & non in uniuerſos, vel in conſilium
repreſentans totam uniuerſitatem, particu-
lares tantum illi eximendi, & liberandi à
domini iuriſdictione eſſent, non tota uni-
uerſitas; allegat Alex. in conſ. 101.
vol. 1. & Cravett. conſ. 198. num. 8.
Capiblan. in tract. de iur. Baron. prag.
3. num. 73. moleſtiam, & oppreſſio-
nem debere eſſe genericam, ut Baro iu-
riſdictione poſſit priuari, tradidit, alle-
gat Gram. & Andr. Gail. quod ſentit
Franc. de Ponte deciſ. 20. num. 36. &
Roſental. de feud. cap. 10. concluſ. 33.
num. 71. & ſeq. at in hoc ceſſare
19 videtur ſcrupulus in Regno, † nam
habemus conſtitutionem, incipit, ſi vaſſal-
lus à domino, ubi diſponitur, dominum Vaſ
ſallum verberantem, vel eum uxore adulte-
rantem, vel filiam deflorantem, ab eius iu-
riſdictione eſſe eximendum, & Curiæ
Regiæ immediatè ſubjiciendum, ex qua
iniuriis particularibus illata, Baronem
non eſſe deponendum è tota iuriſdictione
elicitur.

At & liceat nobis hic duo corollaria
ſuper addere; Primum num culpa
commiſſa † per dominum feudi in
male accipiendo vaſſallos ſuos, ob quam
mereretur feudo, vel iuriſdictione pri-
uari, aliquando remiſſa dicatur. Alte-
rum an eo mortuo afficiat ſucceſſores in
feudo, ut contra illos poſſit pœna executio-
ni mandari.

Quo ad primum habent Doctores, omnem
felloniam à Vaſſallo commiſſam, per inueſti
turam, & canonis, & ſeruitiorum recep-
20 tionem dici remiſſam † Andr. in cap. 1.
num. 60. de probib. feud. alien. per Fe-
der. Aluarot. in cap. licet num. 8. ſi de
feud. defunct. fuer. contr. & ibidem Præ-
poſ. num. 3. Curt. de feud. par. 4. nu.
61. & par. 6. num. 52. Capic. in Inueſt.
feud. rub. feuda amittuntur caſ. 33. §.
limita quarto. Thom. de Marin. tit. 2.
nu. 80. Iacob. de ſanct. Georg. in verbo qui
dem inueſtitis nu. 38. Intrigliol. quæſt. 98. n.
121. Menoch. conſ. 304. num. 56. Roſental
de feud. cap. 6. concluſ. 61. & cap. 10. concluſ.
38. late Schrader. de feudis par. 2. 9. parti
prin. ſect. 14. n. 25. & ſeq. proſequitur mo-
dos, quibus cenſetur remiſſa fellonia, & per
omnes actus, in quibus colligi poteſt vo-
luntas remittendi, arbitratur poſſe dici
remiſſam, dummodo dominus ſciens vaſ-
ſallum eam perpetraſſe, faciat, Herm.
Vulteius de feud. lib. 1. cap. 11. num. 63.
& ſeq.

Alterum in duo diſſecari poteſt, ut quãdo
vaſſallus, qui ob culpam cõmiſſam, antequã
actio ad priuationem feudi inſtituatur, mo-
ri contingerit; & rurſus quando ſequuta
ſententia priuationis in ſucceſſores illius ef-
fectus tranſeat. Quo ad primum regulari-
21 ter non poſſe ad priuationem feudi † proce-
di affirmandum erit per gloſ. in cap. 1. § in-
ſuper, in verbo nõ ſuccedit. de probib. alien.
feud. per Federic. ubi Bald. n. 5. Aluarot. n. 4.
Afflict. n. 15. & in cap. 1. §. porro n. 33. quib.
mod. feud. amitt. Iacobin. in verb. dictiq;
vaſſall. n. 51. verſ. vos tenebitis, Siluan. de
feud. recognit. quæſt. 28. & ſeq. Zaſ. de feu-
dis par. 10. n. 75. Roſental de feud. cap. 10.
concluſ. 40. Harman. Piſtor. quæſt. 35. n. 2.
22 quod † ſanè intelligendum erit ſi dominus
ſciuerit culpam commiſſam, & agere potue
rit, & non egerit. Doctores in d. § inſuper
Sonsbec de feud. par. 12. nu. 31. Myſinger.
obſer. 97. cent. 3. in fine. Menoch. conſ. 99.
num. 182.

Inſuper hæc dicenda erunt ſi tamen culpa
23 † commiſſa non ſit eiuſmodi, ut ipſo iure à
feudo cadere faciat, tũc enim hæres Vaſſalli
à domino conueniri poterit. Afflict. & Ia-
cobin. ſupra allegatis locis, & Roſental.
cap. 10 concluſ. 106. Harm. Piſtor. d. quæſt.
35. n. 5. atqui a culpa, de qua ſupra diximus,
ipſo

Digitized by Google

*ipſo iure feudum amitti, non operetur, nam
& monitiones plures, & ſententia decla-
ratoria requiritur, Roſetal de feudis cap. 11.
concluſ. 19. n. 14. ideo dicendum erit, mortuo
Vaſſallo, qui in ſuos homines ſeruierat, non
poſſe amplius cōtra eius ſucceſſores depœna
priuationis tractari. Hæc omnia, quæ de
actione competente, & non competente ad-
uerſus Vaſſallum dicta fuere, e conuerſo pro
cedere ſi dominus aduerſus Vaſſallum,
eiuſmodi felloniam commiſiſſet, ex qua
proprietate feudi priuandus eſſet, tra-
didit Harman. Vult. de feud. d. lib. 1. cap. 11.
num. 68.*

*Quo ad alterum diſtinguēdum erit inter
24 feudum nouum, & antiquum, in feudo †
nouo ſiue fellonia reſpiciat perſonam domi-
ni, ſiue cuiuslibet alterius, ad dominum, ex-
cluſis filijs, & magis agnatis, quos non ha-
bere dicitur tale feudum, redit, & aperitur
text. in cap. 1. §. fin. quæ fuit prim. cauſ.
benef. amitt. in cap. 1. quid iur. ſit ſi poſt
alien fact. & in cap. 1. de Vaſſall. qui contra
conſtit. Lothar. & in cap. 1. §. item ſi fuerit
quib. mod. feud. amitt. & in cap. 1. §. cum
autem. An ille qui interf. fratr. dom. ſui, &
in cap. 1. §. callidis de prohib. feud. alien. per
Feder. mille allegat. Roſental. de feud. cap. 11.
concluſ. 1. Herm. Vulteius de feud. d. cap. 11.
25 n. 70. In feudo antiquo † ſi delictum contra
dominum non ſit, ad agnatos pertinere af-
firmant Doctores communiter, at quibus
illud deferendum ſit variant; ſunt qui, ad
eos, qui in quarto, vel ulteriori gradu exi-
ſtunt, ſpectet, ita Iacob. de Beluiſ. Bald. &
Sebench in cap. Vaſſallus culpam, ſi de feud.
defunct. content. ſit Iacob. de Sanct. Georg.
in inueſt. feudal. verſ. dictiq; Vaſſalli pro-
miſerunt n. 53. Curt. de feud. par. 5. nu. 10.
verſ. Tertia principalis cōcluſio, Zaſ. de feud.
par. 12. n. 103. Franc. de Aren. de feud. cap.
17. n. 2. Sonsb in uſ. feud. par. 13. n. 8. Clar.
§ feudū queſt. 66. Menoch d. cōſ. 99. n. 147.
Burſatt. conſ. 148. n. 7. ſunt tamen qui con-
trariam ſententiam profeſſi ſunt, ut Alua-
26 rott. † in cap. 1. §. ult. quæ fuer. prim. cauſ.
beneſ. amitt. concluſ. 11. quem ſequi-
tur Prapoſ. col. 4. & alij, quos refert
Harman. Piſtor. lib. 2. par. 1. queſt.
25. num. 12. affirmantes, feudum ad
proximiorem deferendum eſſe. Hanc di-
ſputationem contrarietas textuum eorum-
demque obſcuritas induxerunt, ſed præ-
ſentis inſtituti de veritate harum ſen-
tentiarum eſſe, haud reputamus, ſufficiet
oſtendere domino feudum non aperiri, ſed
agnatis.*

*27 Si tamen fellonia perſonam domini †
reſpiceret, num feudum antiquum in-
diſtinctè domino aperiatur, non idem
affirmant Doctores, de quo late per
Roſental. de feud. cap. 11. concluſ. 4.
qui concluſ. 5. probabiliorem, mitio-
rem, & veriorem ſententiam, quæ ha-
bet, ob delictum patris, ſiue in per-
ſonam domini, ſiuè in alium perpetre-
tur, feudum antiquum ex pacto, &
prouidentia non domino aperiri, ſed filijs
deferri, putat.*

*28 Feudum verò hæreditarium † domino ap-
plicari cenſet, aſt nec de huius articuli veri
tate diſquirendum eſt, de quo etiam agit
Herman. Vulteius lib. de feudis cap. 11. nu.
71. & ſeq.*

*Hac tamen culpam Vaſſalli delin-
quentis in perſonam domini, vel alte-
rius reſpiciunt, at ut ad terminos, de
quibus verba facere propoſuimus, pro-
29 prius accedere videamur, † videndum
eſſet, quid ſi dominus in vaſſallum
deliquerit, cui enim tunc feudum,
cuius proprietate meretur priuari defe-
rendum ſit. In ſuperioribus diximus,
dominum feudi proprietate priuari, &
iurie dominici ſe indignum reddere eiſ-
dem de cauſis, quibus vaſſallus ſuo uti-
li dominio deſtitueretur, de quo Ro-
ſental. de feud. cap. 11. concluſ. 19. quo
loci infert, quod ſicut hæres domini
contra vaſſallum, ex culpa, viuo de-
functo, in ipſum commiſſa, ad priua-
tionem agere non poteſt, ita nec vaſ-
ſallus offenſus à domino, contra eius
hæredem eiuſmodi actionem rectè tenta-
bit; hinc & nos affirmare poſſemus,
ut ſi ob ſæuitiam dominus pœna priua-
tionis feudi, vel iuriſdictionis mulctan-
dus eſſet, utique vaſſalli eo mortuo
contra eius hæredes eam minime expo-
ſcere valebunt, ſed ſi de feudi proprie-
tate ageretur, cui nam illud deuolua-
tur vaſſallo ſcilicet, an alteri quærunt
30 Doctores, † & quia per text. in cap.
1. de form. fidelit. cauetur, dominum,
& vaſſallum ad imparia non debere
iudicari, & per tex. in cap. 1. quali-
ter dom. proprie. priuetur, ſiue delic-
tum ſit in vaſſallum, ſiue in alium com-
miſſum, feudum ipſi vaſſallo adiudicari, ibi
proprietatem feudi ad vaſſallum pertinere.*

ſiue

Digitized by Google

ſiue peccauerit in vaſſallum, ſiue in alium proindeque pares non eſſe vices domini, & vaſſalli, cum dictum ſit, vaſſallo delinquente plerumq; agnatis feudum deferri, ideo Aluarott. diſtinctionem premiſit, vt tex. in cap. domino committente, in illis verbis, ſiue in alium, de feudo nouo intelligendus ſit, in quo ſine vllo diſcrimine, illud Vaſſallo et das, at feudum antiquum, ſi ſuperſint domini agnati, iiſdem ſit applicandum, Aluarott. diſtinctionem in d cap. domino commit-
31 *tente, ſequitur Petr. Rauenn. Alij verò† reiecta hac diſtinctione, feudum ſiue nouum ſiue antiquum ob delictum domini, vel in vaſſallum, vel in alium perpetratum, vaſſallo ſemper applicari crediderunt, excluſis penitus domini agnatis. Primus omnium Aluarotti opinionem confutaſſe reperitur Prepoſ. in d. cap. domino committente, argumento ipſiuſmet. tex indiſtinctè loquentis, ſequitur Frider. Schenc. ibidem Laurent. Seluan. de feudi recognit. quaſt. 32. Franc. Sonsbec de feud. par. 13. n. 70. Zaſ. de feud. par. 10 nu. 80. Roſental. de feud. cap. 11. concluſ. 20. n. 4. arbitratu noſtro optimè in hac*
32 *materia ſe habet, † diſtinguens, aut ius domini eſt allodiale, aut eſt feudale, quod ſcilicet à domino ſuperare, ſiue ab alio illud idē recognoſcat, priori caſu vaſſallo adiudicetur, altero vero, quem in ſeq. concluſ. 21. exagitat, licet aliqui ſint, qui communem ſententiam auſi ſint dicere, vaſſallum tunc effici liberum, nec ius in illum, quod habebat dominus ſubaltenus ad ſuperiorem dominū deuolui, quod ipſe recenſet in gloſ. A. ipſe tamen contrarium verius dici credit, vt vaſſallus, contra quem deliquiſſe dominum conſtiterit, ab illius iuriſdictione eximatur, ſuperiorisq; domino immediate ſubijciatur, ſi tamen filij vel agnati non eſſent, quibus primo deferendum eſſe feudum ſentit. quod & habere locum arbitratur, ſiue in vaſſallū, ſiue in alium commiſſa ſit fellonia, multis argumentis, & auctoritatibus hoc ipſum firmat Hac ſufficiet ſummis labijs deguſtaſſe, tum vt dilucidius liqueſcat, quod ſuperius dictum eſt, & rurſus vt exinde deducamus, quod data, & commiſſa fellonia in vaſſallos, qua committens dominus feudo, vel aliquo, quod feudo inhereret, vt putat iuriſdictione, vaſſallagio deſtitui meretur, quod his caſibus agnatis, vel filijs, ſi feudum dixerimus antiquum, & ex pacto, & prouidentia, deferendum eſſe, quod eo libentius amplectendum eſſe credimus, cum peccata ſuos tenere authores deceat l. ſanctimus C. de pœni l. ſi filius C. de bon. proſcript. ne quis odio alterius opprimi debeat l. ſi quis in ſuo C. de inoff. teſtam. cum vulg.*

EPITOME.

Iuſtantia cauſę tranſactione finitur. Aſſenſus Regius licet in alienatione feudi poſt factam reuocationem vigore Conſtitutionem diuæ memoriæ, non opituletur: attamen ſtante capit. Volentes, & reſeruatione facta in contractu ab initio, alienatio non dicetur nulla.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia dicitur finita facta tranſactione, & ceſſione litis hinc inde.*

2 *Tranſactio ob contrauentionem licet reſoluatur, & in pœnam incurratur ipſo iure, nihilominus declaratoria requiritur cauſa cognita.*

3 *Tex. in l. ſi quis maior C. de tranſact. an cōprehendat vniuerſitatem remiſſiuè.*

4 *Aſſenſus Regius non poteſt amplius impetrari, ſi eo reſeruato antequam ſit preſtitus, recedatur à contractu.*

5 *Feudo vendito ſine aſſenſu Regio, eſt ipſo iure nulla venditio, & requiritur aſſenſus Regis viuentis; antequam impetretur ergo talis aſſenſus, poteſt venire contra factum proprium vendens, & reſilire à contractu. An indigeat declaratoria, vel poſſit hoc facere propria authoritate num. 10.*

6 *Feudi tranſactio in terminis capituli Volentes, eſt licita abſque aſſenſu Regio, dummodo fiat de integro feudo, quia ſi diſmembratur, requiritur Regius aſſenſus. Et quid in terminis iuris communis nu. 7.*

8 *Aſſenſu Regio reſeruato cum clauſula (& non aliter nec alio modo) facit valere actum, & ſtat in ſuſpenſo, donec eſt ſpes preſtandi aſſenſum. Et an in hoc caſu retrotrahatur aſſenſus quò ad hypotecam, & obligationem.*

9 *Nullitas actus licet ſubſiſtat ipſo iure, tamen ſēper indiget ſententia declaratoria.*

11 *Contrarium imperium competit his, & vt denegetur tale remedium requiritur vt latæ ſint tres interloquutoriæ conformes, & procedit etiam licet ab interlocutoria fuerit appellatum.*

CONSIL. XIV.

IN articulo peremptinis inſtantiæ cauſæ reſtitutionis in integrum, vertente inter vniuerſitatem Sancti Perij de Pactis, & Baronem eiuſdem Terræ, tota difficultas redditur ad validitatem, vel inualiditatem tranſactionis, olim initę inter dictas partes, poſt iam petitam reſtitutionem in integrùm per dictam vniuerſitatem. Præſupponitur enim Baroni tranſactionem prædictam non obſtate, prætextu quod fuerit nulla: item, & quod ei contrauentum fuerit ex parte vniuerſitatis: prætenditur in conſequentiam ad vlteriora procedere, ſuaſq; actiones extinctas, & reſolutas vigore dictæ tranſactionis, iterum reuiuixiſſe: & ſibi quoque non obſtare petitam reſtitutionem in integrum ob prætenſam inſtanţiæ peremptionem; circa quam vario modo hucuſque reperitur deciſum per Magnam Curiam. Arbitror igitur ego, pro vt alias coram Magna Curia allegando obtinui, nullo modo poſſe tractari de inſtantię peremptione in propoſito, ſtante dicta tranſactiòne, quæ, dum nulla non eſt declarata; vel ei fuiſſe contrauentum non eſt deciſum, ſuum pleniſſimum effectum neceſſe eſt ſortiri, prętenſis ex aduerſo in aliquo non obſtantibus.

1 Præſupponédum eſt igitùr in iure † abſolutiſſimum eſſe, facta tranſactione, & hinc inde liti ceſſione, inſtantiam eſſe finitam l. poſtquam liti, vbi omnes C. de pactis, l. fratris C. de tranſact. & ob id clariſſimè infertur concluſio, non poſſe tractari de peremptione inſtantiæ, cum non entis nullæ ſint partes, & priuatio habitum præſupponat. Aduerſus hanc ſolidiſſimam concluſionem, duo principaliter allegat Baro, alterum eſt, quod tranſactio prædicta non obſtat, quia ei contrauentum fuit ex parte vniuerſitatis, tum in non ſoluendo in tempore promiſſas pecunias; tum etiam in conſtituendo Sindacos, & multa alia faciendo, in proſequutione litium, ſuper quibus fuerat tranſactum: tanto magis (inquit Baro) quia in tranſactione eſt pactum expreſſum, quod in caſu contrauentionis liceret Baroni redire ad primeuas actiones, pro vt erat ante prædictam tranſactionem: & quo pacto ſtante videntur ceſſare tradita per Doctores in l. ſi diuerſa C. de tranſact.

Sed licet aduerſus hæc, multa poſſent in facto dici, quæ prætenſam contrauentionem, excludant nihilominus vnica ſola ratione poteſt hæc machina cõtrauẽtionis deſtrui: nam admiſſo millies, quod vniuerſitas contrauenerit, non poteſt tamen de hoc modo tractari in articulo, cum ſuper dicta contrauentione omnino

2 ſententia declaratoria requiratur: † nam quãtumcumque ob contrauentionem ipſo iure reſoluatur tranſactio, & ipſo iure incurratur in pęnas l. ſi quis maior C. de tranſact. nihilominus ſemper declaratoria requiritur ſententia, quæ ferri debet parte citata, & habita plena cauſæ cognitione: iſta eſt magis communis reſolutio, quã tenent Omnes in d. l. ſi quis maior, & refert eam etiam ſequutus Bolognetus nouiſſimè in de l. ſi quis maior num. 83. et ſeq.

3 Et licet † etiam poſſet tractari, an vniuerſitas in hoc caſu comprehendatur in diſpoſitione d. l. ſiquis maior, de quo, aliqua eſt apud Doctores controuerſia, et refert etiã Bolognetus vbi ſupra num. 19. nihilominus de hoc, modò non eſt diſputandum, cum ſatis ſit allegare, non eſſe ſuper contrauentione declaratum; tanto magis quia aduerſus pretenſa, ex parte Baronis, multa eſſent in facto probanda, tum de ſolutione facta, de qua video certos teſtes receptos per Tribunal Patrimonij, licet parte incitata: tum etiam quia ſi pretenditur ex parte vniuerſitatis, fuiſſe cõtrauentum, poteſt allegari, et ita in facto etiam præſupponitur, quod fuerit primo loco contrauentum ex parte Baronis: cum ergo hęc eſſet releuantiſſima exceptio, vt omnibus notiſſimum eſt, & indubitatum apud Doctores in d. l. ſi quis maior, & pendeat reſolutio, ex hijs, quę in facto deducerentur, & probarentur, ego non video, quomodo vis fiat in prætenſa contrauentione in hoc articulo, pro claro præſupponendo, ſuper quo, vt dictum eſt, ſolemnis proceſſus, & ſolemnis requiritur ſententia declaratoria; ob id merito

deciſum

Digitized by Google

deciſum ſuit per Magnam Curiam in pri-
mo contrario imperio, quod inſtantia de-
clararetur non perempta, ſaluis iuribus, fa-
cta declaratione validitatis, ſeu nullitatis
tranſactionis, que interlocutoria tranſi
uit in rem iudicatam, & meritò ſtante ea,
non poſſet ad vlteriora, nec hodie proce-
di in articulo. Nec verum eſt, vt præſup-
ponit pars aduerſa, quod exinde ex nouo
iure fuerit iterum miſſum, & deciſum ſu-
per peremptione, ob lapſum termini, fa-
cta computatione temporis, vt pars ad-
uerſa prætendit nam apparet clariſſimè
ex verbis predictæ reſeruactionis, Ma-
gnam Curiam non fuiſſe in deciſione, alia
ratione, motam, niſi quia ſtante dicta
tranſactione finita erat inſtantia, vel ſaltē
non poterat ſuper ea aliquid determinari,
quouſque ſuper eius validitate, vel nullita-
te non fuiſſet deciſum, & declaratum, nam
alioquin fruſtratoria fuiſſet talis reſeruatio,
quæ, vt ex verbis claris apparet, fuit re-
ſtricta, & facta prædicta declaratio: & ra-
tio hęc vniformis eſt, facta quacumq; cō-
putatione; nam donec non eſt declaratum
ſuper tranſactione prædicta, vrget ſemper
ratio, & ſupradicta concluſio, non poſſe
agi de inſtantia, iam ſopita, & extinta per
tranſactionem, & hęc ratio apud me adeo
eſt efficax, vt per eam ſolam arbitratus
ſim ſemper rem eſſe clariſſimam pro vni-
uerſitate, & iniuſtiſſimam eſſe pręrenſio-
nem Baronis, quicquid ſit tamen de ex-
ceptione rei iudicatę. Stante prędicta in-
terloquutoria adhuc dico ego, ex eiſdem
iuribus, non eſſe tractandum de inſtantia,
dicta tranſactione ſtante aduerſus quam
ſi excipiatur de contrauentione, replica-
tur clariſſime, non eſſe verum fuiſſe con-
trauentum, et ſuper eo requiri ſententiam
declaratoriam, cui replicationi, ego nul-
lum vidi vnquam reſponſum, nec arbitror
ſine cauillo poſſe dari; ob id miror vehe-
menter quomodo bis fuerit declaratum
per Magnam Curiam, inſtantiam fuiſſe pe-
remptam. Nec Baronem iuuat interlo-
quutoria, aliàs, lata, quòd audiretur in pro-
ſequutione cauſæ, non obſtante tranſactio
ne, quia in ea interloquutoria adeſt clau-
ſula ſalutaris, vt audiretur, et in fine cau-
ſæ de omnibus haberętur ratio, et licet
ego etiam arbitrer male fuiſſe ita deciſum,
quia debuiſſet interloqui liberè, quod Ba-
ro non audiretur, ſtante tranſactione, quæ
litis ingreſſum impediebat, et talis excep-
tio nō erat reſeruanda in fine cauſæ, cum
funditus excludebat actionem, iuxta tra-
dita in l. ille à quo §. Sempronius ff. ad Tre-
bel cum ſimilibus; nihilominus per dictam
clauſulam, talis interloquutoria non rele-
uat Baronem, vt per eam poſſit prætende
te, fuiſſe deciſum, tranſactionem non ob-
ſtare, immo tanto magis aperit interlo-
quutoria, hoc non poſſe dici, cum om-
nia reſeruet, determinanda in fine cau-
ſæ, et ob id merito dictum eſt, hodie
non eſſe liquidum tranſactionem non
obſtare, et conſequenter ante omnia re-
quiri neceſſariò, ſuper validitate; vel nul-
litate, ſeu reſolutione tranſactionis eſſe de-
cidendum, pro vt à Magna Curia in dicto
primo contrario imperio declaratur.

Alterum quod principaliter ex parte Ba
ronis deducitur, licet aliqualem colorem
habeat, adhuc meo iudicio friuoliſſimum
eſt.

Præſupponit enim tranſactionem præ-
dictam fuiſſe ipſo iure nullam, tum quia
fuit tranſactum ſuper ijs, quæ tangebant
feudum, contra diſpoſitionem conſtitutio-
nis, Conſtitutionem diuæ memorię, et
licet fuerit reſeruatus conſenſus Princi-
pis, & donec per partes non erat reuo-
4 cata, ſpes fuiſſet confirmationis, † nihilo-
minus poſt quam fuit receſſum per partes,
amplius non potuit impetrari aſſenſus, ex
ijs, quę notat afflictus deciſ. 335. nu. 12.
& 14. Capic. deciſ. 100. Pariſ. de Puteo in
tract. reinteg. feud. fol. mihi 158. ver. an
ſi vaſſallos, Pariſ. conſ. 14. lib. 2. Marinus
Frecc. de ſubfeudis lib. 2. in 28. limitat o-
ne conſtitutionis conſtitutionem diuę me-
morię, num. 86. fol. mihi 119. Quę deci-
ſiones licet in ſe verę ſint, & in terminis,
in quibus loquuntur, poſſent forte proce-
dere, tamen quantum attinet ad caſum no-
ſtrum, nihil prorſus faciunt, Nam in pri-
mis illud, quod pręſupponitur, nempe in
tranſactione fuiſſe actum circa tangentia
feudum, & Baroniam, & de eius diſmem-
bratione, nec in facto, nec in iure proce-
dit; nam ea, quæ in tranſactione continē-
tur, à nouiſſimo, & vetuſtiſſimo tempore
litigioſa ſunt, nec docet, aut docebit Baro
ea, quæ in tranſactione, per eum remiſſa
ſunt fore feudalia, ac de membris, & per-
tinentijs feudi, & quantumcumque hoc
pretendiſſet, quia nec in priuilegio conti-
nentur, nec aliter notoriè de eis apparet-
ſequitur prima fronte obſtare trāſactionē,
& de nullitate non poſſe dici, non verifi-
catis ijs, quæ neceſſariò pręſupponuntur

Q in

in tali allegatione, ſicuti in ſententia, & trã ſactione eſſe tradit Soce. ſen. conſ. 59. col. 3. in 5. vol. & eſt clariſſima concluſio, maximè in terminis noſtris: nam in iſto articulo nõ agitur de nullitate trãſactionis Principaliter, ſed de alio, nempe peremptionis inſtantiæ, ad quam deducendam Baro allegat nullitatem trãſactionis ex capitibus, quæ requirunt altiorem, immo quæ neceſſariam diſcuſſionem in facto exigunt, & ſententiæ prolationem; nec quantum attinet ad ceſſionem litium factam in tranſactione, poteſt aliquod prætendi, quod agatur de re feudali: tum quia hoc non eſt verum ex ijs, quæ tandem dicit fuiſſe vota tum, in ſacro Conſilio Capicius deciſ. 156. tum etiam quicquid ſit de quæſtione, an in ceſſione litis requiratur aſſenſus, & ſimus in terminis conſtitutionis Cõſtitutionem diuæ memoriæ, non poteſt hodie pacto aliquo, vt dictum eſt, pro abſoluto teneri, quod requiratur aſſenſus Principis, quod ſimus in materia d. conſtitutionis niſi prius per ſententiam terminato, quòd ea, ſuper quibus fuit ceſſum, erant de pertinetijs Baroniæ & conſequenter quod actum fuit de diſmembratione feudi; Ob id rectè deciſum fuit pro modo, inſtantiam eſſe nõ peremptam, præſuppoſita pro valida tranſactione, ſaluis iuribus partium ſuper illius nullitate, vel validitate.

5 Hinc † conſequenter infertur, quantum extra rem allegetur in propoſito dictum Paridis de Puteo in tract. de reinteg. feud. ver. an ſi vaſſallus fol. mihi 158. cum alijs, de quibus, ſupra. Iſtæ enim deciſiones, vt diximus, præſupponunt pro claro, quòd fuit facta venditio feudi ſine aſſenſu, quæ venditio eſt ipſo iure nulla in terminis iuris communis feudorum, cap. Imperialem, de prohib. alien. feudi, & ob id requiritur conſenſus Regis viuentis. Ante quam ergo talis aſſenſus impetretur, licitum eſt vendenti, contra factum proprium venditionem reuocare, remedio dictæ conſtitutionem diuæ memoriæ.

Facta ergo reuocatione, & quæſito iure parti reuocanti, nõ poteſt impetrari aſſenſus, quia nihil reperit talis aſſenſus, quod confirmet. Et iſtæ ſunt rationes, de quibus per Paridem, & alios ſupra allegatos.

6 In terminis † verò noſtris alienatio, de per ſe non eſt nulla, quia ſtante diſpoſitione capituli Volentes, in Regno, valida eſt omnis alienatio, vt traditur communiter per Scribentes Regni, & eſt expeditiſſimum, feudo integro remanente: nec requiritur alius aſſenſus Regis viuentis.

In tranſactione in ſpecie tradit D. Canicius in dict. cap. volentes, fol. mihi 169. ver. at non eſt omittendum, num. 8. & ante eum Dom. de Gregorio tractat. de conceſſ. feud. parr. vltima quæſt. 16. Quando verò venditur pars; ſeu quota, quia tunc feudum diſmembratur, requiritur aſſenſus; & in tali caſu ſimiliter forte procederent deciſiones, ſed pro modo deficit extremum, ſuper quo deberet fundari nempe quod agatur de feudi diſmembratione, & cum, vt dixi, hæc ſententiam requirant, & longam facti diſcuſſionem, fatuiſſimum eſt, meo iudicio, hodie in hoc articulo, de quo agitur, ea præſupponere; nec deciſiones allegatæ, in hoc quicquam dicunt, tanto magis, quia in tranſactione nihil de feudo tollitur, ſed ſit accordium, & tranſactio ſuper prætenſionibus vtriuſque partis.

7 Et licet † inſpecto iure communi feudorum, difficultas ſit aliqua, vt ex ijs, quæ refert Capicius dict. deciſ. 156. & Frecc. de ſubfeudis in 8. limitatione conſt. Conſtitutionem diuæ memoriæ habetur: in Regno tamen, vt dictum eſt, nullus aſſenſus requiritur in ijs ceſſionibus, & tranſactionibus, niſi quatenus feudum diſmembraretur, quod nos in propoſito negamus; nec eſſe tractandũ dicimus in hoc articulo, quæ li benè conſiderentur, ponunt gladium ad radicem pręſentis difficultatis, & ſufficiant pro vera, & reali reſolutione multorum, & quæ, audio, ad pompam, & extra propoſitum fuerunt allegata pro parte Baronis.

8 Addo † etiam ad maiorem cauthelam, in propoſito, ex toto, tolli difficultatem, ſtante reſeruatione aſſenſus Principis, de qua in tranſactione; ſtante enim tali reſeruatione, maximè cum clauſula (& non aliter), nec alio modo tranſactio ipſa quantum vis eſſet ſuper feudalibus, & eſſemus id terminis conſtitutionis, Conſtitutionem diuæ memorię, non eſſet ipſo iure nulla, ſed ſtare in ſuſpenſo, donec eſſet ſpes aſſenſus Regis, & reconualeſcentię & licet in hoc puncto, non diſtinguendo terminos, aliqua poſſet prima fronte apparere difficultas, & in fortioribus terminis, etiam nulla facta reſeruatione, voluerint pleriq; contractum non eſſe ab initio nullum, vt refert Io. Vincent. de Anna in repetitione conſtitutionis, Conſtitutionem diuæ memorię, num. 135. nihilomi-

nus

nus quando eſt facta expreſſa reſeruatio;
maxime cum clauſula, (& non aliter, nec
alio modo) res eſt extra omnem difficul-
tatem, & fuit originalis opinio Lucę de
Penna in l. nulli, C. de fund. patrimonial.
lib.11. quem refert , & ſequitur Afflictus
in propria materia in conſtitutione, con-
ſtitutionem diuæ memoriæ, num.41. &
42. & licet Marinus Freccia in d.lib.2. de
ſubfeudis in limitationibus dictę Conſtitu
tionis fol. mihi 110. num 5. verſ.4. poſſet
addi, dicat in Regno, alio iure vti, tamen
ſentit Lucam de Penna loqui indiſtinctè,
in omnibus alienationibus, vt intelligatur
conſenſus reſero ri, & quod alienantes
conditionaliter alienent. Nos ergo loqui-
mur preciſè in caſu, quo fit alienatio ſub
conditione, & ſub clauſulis illis, de qui-
bus per Afflictum loco præallegato, & ita
quoque intelligẽdus eſt idem Afflictus de-
ciſ 335. num.11. dum dicit ſub eodem
præſuppoſito, tacitæ conditionis, fuiſſe
opinionem Lucæ damnatam, & ſaltem
procedere poſſet deciſio Lucæ de Penna,
vbi expeditum non eſt, alienationem, &
tranſactionem non fieri in caſibus permiſ-
ſis, vt declarat Vrſillus ad Afflictum deciſ.
111. num 8 & deciſ.335.num.7. & nouiſ-
ſimè quod ſtante clauſula reſeruationis aſ
ſenſus, quod contractus non ſit nullus,
ſed ſtet in ſuſpenſo, poſt Cort. Inn. con-
ſil.77. Andream de Iſern. Parid. de Pu-
teo Alber. Brun. & Capic. ab eo allega-
tos, determinat D. de Anna vbi ſupra nu.
191. nec contrarium aſſeruit Burſattus
conſ. 56. in primo vol. nam licèt quæſtio
ſit quò ad hypotecam, & alios effectus, an
aſſenſus retrotrahatur ad diem contractus,
vel operetur ex nunc, maximè in tertij
præiuditium, tamen quò ad ipſum alienan
tem, & vt non valeat reuocatio, donec
Rex interpelletur, nihil dicunt, immo cõ-
trarium ſentiunt, & iam diximus in hoc
eſſe formales, & veras deciſiones, quibus
in ſpecie ego non vidi contradicentem in
terminis, de quibus agimus. Et in ſimili in
conceſſione, & alienatione rei eccleſiaſti-
cæ, reſeruato conſenſu ſummi Pontificis,
quod omnia pendeant ex futuro euẽtu in
fortiori caſu, nempè, quò ad ſucceſſorem
alienantis, multa deducit, quæ ad rem cõ-
ferunt, Vincentius de Franchis deciſ.163.
cuius deciſio finalis ſaltem adaptatur ad
deciſionem caſus noſtri, dum dicit fuiſſe
deciſum concedendum eſſe remedium, de
quò in cap. Regni Neapolis, ſuper poſſeſ-
ſione, non obſtãte quod allegaretur nulli-
tas contractus rei eccleſiaſticæ, cum, vt ibi
dicitur, iſthæc omnia in plenario iudicio
9 eſſent diſcutienda. † & ſuper nullitate re-
quirebatur ſententia declaratoria, quãtũ-
cumque actus ipſo iure annullaretur, poſt
Doc. in cap. cùm ſecundum, dehæret. Iaſ.
in l. ſi quis maior, in 3. notab. C. de tran-
ſactio. & Ruij. conſ.50. in 4. col lib.1. quod
pluries in caſu noſtro diximus, & nunc li-
cet repetere, cùm agamus ſolum de deci-
ſione articuli peremptionis inſtantiæ, in
quo, præmiſſa omnia, quæ deducuntur,
nec poſſunt, nec debent aliter diſcuti, &
ideo reſeruanda ſunt iuxta formam inter-
loquutoriæ latæ primò loco per M. C. in
10 contrario imperio. † Nec quicquam facit
Afflictus in d. Conſtitutione diuæ memo-
riæ, num.27. & 77. quatenus vult poſt Iſer.
reuocationem fieri iure proprio, & non
per ſententiam, pro vt quoque tradit An-
na vbi ſupra num.271. cum ſeq. nam quate
nus ex hijs infertur, non requiri ſententiã
declaratoriam, maximus eſt error in reſo-
lutione terminorum; aliud enim eſt, aſſe-
rere reuocationem non dependere à ſen-
tentia, ſed fieri ipſo iure; & aliud quod in
reuocatione feudi, & poſſeſſionis, & ſuper
declaratione non requiratur ſententia, nã
iſtud vltimum, nec dicunt Afflictus, & alij,
immo contrarium expreſſè decidunt, & ta
lis aſſertio eſt contra omnes iuris conclu-
ſiones, quæ requirunt ſententiam declara-
toriam, quantumcumq; nullitas actus ipſo
iure fiat, & iſto iure vtimur paſſim in Re-
gno, quia prætendentes Barones feudorũ
diſmembrationem, agũt in iudicio, & cau-
ſæ ſunt feudales, & ſollemniter quotidie
terminantur. Poſſent quoque infinite al-
legari deciſiones ſuper alienatione rei em-
phiteoticæ, ſaluo conſenſu domini, tum vt
contractus ſtent in pendenti, donec con-
ſenſus requiratur, cum etiam vt requiratur
ſententia. Sed ſatis arbitror præmiſſa ſuf-
ficere, maximè in re tam clara, & in deci-
ſione pręſentis articuli. Et maximè con-
ſiderandum eſt in propoſito quia non ma-
gis tenebatur requirere conſenſum vniuer
ſitas, quàm d. Baro. & cum ſimus in ſolitis
concedi à Principe, maximè in tranſactio-
nibus, ad lites finiendas, interim non po-
teſt Baro reuocare contractum tranſactio
nis, pro vt in ſimili pulchrè decidit Burſat
tus d. conſ.58. col. pen. & finali, & tanto
magis quia emanauit prouiſio Principis,
quę voluit debere ſuperſederi in cõfirma-

Digitized by Google

tione contractus; quo ſit, vt ſtantibus omnibus præmiſſis, ego non Poſſim videre, qua fronte, modo aſſeratur, & præſupponatur tranſactionem eſſe nullam, & taliter nulla, vt vniuerſitate non audita, nec datis terminis aduerſus ea, quæ infacto præſupponuntur tam ſuper prætenſa contrauentione, quam etiam ſuper nullitate ex capite diſmembrationis feudi & demum nulla prolata ſententia, pretendatur inſtantiam eſſe peremptam, quæ iam per prædictam tranſactionem erat extinta, & ſopita. Nec vis debet fieri in temporum calendarijs, vt in computatione quę fit ad euadendam ſententiam, & interloquutoriam latam per M. C. in primo contrario imperio, quia, vt dictum eſt, tùm ex forma, & verbis expreſſis dictę interloquutorię, tùm etiam ex hijs, quę in iure, & in facto deduximus, clariſſima reſultat concluſio, nõ poſſe agi de inſtantię peremptione, niſi prius declarata nullitate tranſactionis, qua etiam declaratione facta, adhuc quęſtio erit, an inſtantia interim dormierit, & an vniuerſitati remedia alia competant preſertim reſtitutionis in integrum aduerſus pretenſum lapſum inſtantię. Hęc enim omnia in propoſito non ſunt diſcutienda tametſi ex parte Baronis ad confuſionem potius, quàm ad neceſſitatem ad multa fuerit, vt audio, ingreſſum, & ad nauſeam vſque.

11 Nec dubitandum † eſt aduerſus eas, hodie competere remedium contrarij imperij, quia ex hijs, quę poſt alios tradit Ripa in l. quod iuſſit num. 38. ff. de. re iud. communis opinio eſt, quòd bis competat remedium reuocationis cõtrario imperio, nam requiritur, quòd tres ſint conformes interloquutorię, vt denegetur tale remedium. Rip. vbi ſupra, & num. 25. quod etiam procedit quantumcumque ab interloquutoria ſit appellatum, idem Ripa vbi ſupra, col. 3. verſ. 6. amplia, & num. 18. 25. & 35. & ita alias in Magna Curia memini obtinuiſſe, & teneo eſſe expeditiſſimum, & ita in pręmiſſis arbitror de iure concludendum eſſe, ſaluo ſemper, &c.

ANNOT. PETRI FILII.

ETSI ea, quæ habẽt Doctores de conſenſu à domino præſtando in feudorum alienatione, in Regno noſtro haud procedere videantur, num per cap. Volentes, feuda ſine domini aſſenſu alienari valeant: attamen præter noſtrum inſtitutum, minimè iudicamus, dum Dom. meus ſub nu 4. aliqua de hac materia tangit, & nos nonnulla alia annotare.

1 *Feuda itaque abſque domini † cõſenſu ad libitum primitus, in alium transferri poterant, poſt modum p̃ conſt. Lotharius, pęna priuationis beneficij indicta, illorum alienationem, niſi dominus conſentiret, interdixerat: at quia præteritis non prouiderat, Imperatoris Federici lex Imperialem ſucceſſit, quæ etiam tranſactis alienationibus idem cautum eſſe voluit. Demum conſtitutione Regni, incipit, Conſtitutionem diuæ memoriæ, ſancitum fuit, alienationes omnes, ac quoſcumque contractus, ſuper feudis, aut ſuper rebus feudalibus diminuendis, aut commutandis, ſine domini conſenſu celebratis, irritos fore, ac inualidos, quam dominorum auctoritatem auxiſſe, beneficiariorum minuiſſe, dixit Ioann. Vinc. de Anna, in repet. d. Conſt. ſub nu. 41. tribuit tamen eiſdem contrahentibus, alienationes huiuſmodi poteſtatem reuocandi. At retentis iiſdem terminis, dubitari contingit inter Doctores, num domini conſenſus, poſt fa-*
2 *ctam reuocationem, adhibitus, † alienationẽ roborare valeat, Afflict. decis. 335. n. 10 nullam huiuſmodi alienationem dicendam eſſe cenſuit, ea nimirum ratione, quia conſenſus tunc materiam non inueniret, ſuper qua inniti poſſit; ſed ipſe idem in decis. 111. n. 4. reuocationes præcedentes regium aſſenſum, apud antiquos practicos, nullius fuiſſe conſiderationis, quod aduertit Franc. de Ponte, de poteſt. Proreg. tit. 6. §. 1. & Vr-*
3 *ſil. ad Afflict. nu. 7. Fuitq; opinio † Luca de Penna, in l. nulli C. de fund. patrim. lib. 11. verſ. ſed pone vaſſallus, vbi quærit, quid de feudo fiet, donec dominus non conſentit, concludit ſtare in pendenti: penes namque emptorem eſſe non valet, quia domini conſenſus abeſt: nec penes emptorem, cum ei iuramenti vinculum obſtet: nec penes dominum donec illud reuocare non intendit. Hanc tamen opinionem non fuiſſe in Regno obſeruatam, teſtantur Afflict. d. decis. 335. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. Rub. Quis dicatur Princeps §. pluribus autem, ante nu. 6. Vrſillus tamen ad Afflict. dict. decis. 335. num. 7. & Capic. in l. Imperialem fol. 73. verſ. quarto nota ſi vaſſallus, Luca de Penna opinionem admittunt, quando feudi alienatio, pro cauſis onus feudi reſpicientibus, celebrata inueniretur, ac ita obtinuiſſe in datione feudi*

fratri

Digitized by Google

fratri ſecundogenito pro vita, & militia teſtatur; ibiq; alium conſiderat caſum, quãdo ſcilicet interueniſſet reuocatio reuocationis, poſtea ſequeretur aſſenſus, in quo valere alienationem tuetur, de quo diſputat Fran. de Ponte deciſ. 6. per totam, vbi quod licita non ſit reuocatio, ſi à Rege circa aſſenſus præſtationẽ facta reperiretur commiſſio.

Sub num. 8. in dubium reuocari poteſt, an
4 *contractus ſuper re feudali,† cum clauſula (reſeruato aſſenſu domini) nullus dici valeat ab initio, vel potius in pẽdenti maneat, Doctores inter alias, priuationis feudi cauſas, illam profecto enumerant, quando, ſcilicet, illud in alium ſine domini conſenſu transfertur, quod ſupra tetigimus, & eſt tex. in cap. 1. in fine, de feud. ſine culp. non amitt. cap. 1. de vaſſall. qui contr. Conſtit. Lothar. cum concor. Curt. in tract. de feud. 4. par. nu. 81. Iacob. de Sanct. Georg. in verb. Dictiq; vaſſalli nu. 45. quam regulam procedere, etiam ſi vaſſallus proteſtationem emittat, alienare feudum ſaluo iure dominis, affirmant Bald. in cap. 1. §. fin. nu. 5. Quæ fuit prim. cauſ. benef. amitt. Aluarott. in cap. 1. n. 15. & ibi Præpoſit. nu. 6. Afflict. nu. 54. de Probib. feud. alien. per Federic. Gramm. deciſ. 49. num. 3. Roland. Auol. conſ. 51. nu. 28. lib. 2. ſententiam hanc communiorem dicit, quidquid dixerit Bald. in §. donare, Qualis feud. alien. & in cap. 7. verb. libellarie, de Pac. Conſtant. Schrad. de feud par. 9. cap. 1. ante nu. 21. At hoc ipſum non procedere, ſi forte adderentur verba illa (nec aliter, nec alio modo) idem Schrader. ſub. nu. 21. multorum auctoritate fretus; aſſerit, ſequitur Roſental. de feud cap. 9. memb. 1. concluſ. 61. quod Frecc. de ſubfeud. auth. 1. in princ. num. 22. & ſeq. domino nõ declarante, admittit, idem Thom. de Marin. tit. 2. par. 2. n. 22. Capiec. in l. Imperialem fol. 46. verſ. Quarta concluſio. Alienatio, ſanè, in pendenti manet, donec domini ſequatur aſſenſus, Camerar. in d. l. Imperialem de probib feud. alien. per Federic. fol. 27. lit. N. & ſeq.*

Aſt quia, vt ſupra prelibauimus, ſtante lege Regni Volentes, hæc haud in praxim deduci valent, vnum, tantum, adactare poterimus, num ſcilicet conſuetudine introduci valeat, vt feuda abſque domini aſſenſu in alium transferri, vel oppignorari poſſint, diſputauit quæſtionem Roſental. de feudis cap. 9. membr. 1. concluſ. 58. vbi pro affirmatiua concludens, id tamen, in præiudicium agnatorum non procedere, docet, quod & noſtrates admiſere, cum ca. Volentes, forma non repugnante, tantum locum ſibi vendicare tradiderint, quod idem eſt, quod dicere, in preiudicium agnatorum, quos forma vocaret, feudum non poſſe alienare.

5 *Alienatio tamẽ feudi catenus † fieri permittitur à cap. Volentes, quatenus eiuſdem diuiſio nõ ſequatur. Feudi diuiſionem, quã & nos diſmembrationem vocamus, iura feudorum communia conceſſerunt cap. 1. §. iterum ſi fuerint duo. Quib. mod. feud. ammict. capit. 1. §. omnes filij. Si de feud. defunct. content. cap. 1. de nat. feud. cap. 1. §. præterea ducatus, de probib. feud. alien. per Federic. & ibi Doct. & Noſtrates in cap. Volentes Feuda tamen dignitatis indiuidua dixere, ea ſi quidem ratione, quia dignitas, quid in diuiduum ſit, quodq; non niſi ad vnum primogenitũ peruenire valeat cap. 1. §. preterea ducatus vbi Afflict. cæterique de probibit. feud. alien. per Federic. Camer. fol. 98. lit. N. & ſeq. Tiraq; de primogen. quæſt. 4. nu. 21. Andr. Gail pract. obſeruat. lib. 2. obſeru. 151. limitationes tamen ad hanc regulam habes à Schrad. de feud. par. 8. cap. 2. nu. 38. & ſeq.*

6 *In Regno tamen noſtro, nõ † ſolum feuda regalia. & dignitatem annexam habentia, verum etiam, & omnia alia feuda, quia in ijs iure francorum viuitur, atq; ad vnum ſemper, nimirum, ad primogenitum ſpectãt, indiuidua cenſentur, idq; ſancitum etiam fuit, ne domini obſequium diminueretur, obq; alias rationes, de quibus per Petr. de Gregor. de conceſſ. feudi par. 4. quæſt. 12. nu. 12. Cannet. in cap. Si aliquem §. ſed præſtat quærere nu. 6 Franc. de Ponte conſ. 3. nu. 48. nec cap. Volentes aſſenſum præſtat, vbi diuiſio ſequatur feudi, vt aduertit Dominus meus in ſeq. conſ. 15. nu. 19.*

EPITOME.

Feudum pro dote de paragio alienari poteſt, ac pro fructibus eiuſdem dotis, Agnatus feudi alienationem non poteſt reuocare niſi poſt mortem Agnati. Feudiq; refutatio debet eſſe ſimplex, & nuda, illiuſq; diuiſio per Cap. Volentes prohibetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Forma ſtricta, & forma ex pacto, & prouidentia, idem eſt in Regno Siciliæ.*

2 *Feudum vendi, & alienari poteſt pro dote de paragio debita ſorori, quia onus præcipuum eſt feudi, & etiam pro fructibus paragij nu. 6.*

3 *Dotis de paragio onus tranſit contra dominum, agnatum, & quemlibet tertium poſſeſſorem.*

4 *Pro dotibus de paragio aſſignandis deſcendentibus teſtatoris, poſſunt bona ſubiecta fidei commiſſo alienari.*

5 *Argumentum de feudo ad fideicommiſſum validum eſt.*

6 *Dotis de paragio, pro fructibus, poteſt feudum alienari ſicut etiam poſſet poſſet pro ipſa dote de paragio contra Canai. 9. & 17.*

7 *Diſpoſitio in obligationibus quæ inducũtur à lege facta in principali, trahitur etiam ad vſuras, quod ſecus eſt in obligationibus hominis.*

8 *Aſſenſus preſtitus ſuper principali, non extenditur ad intereſſe.*

10 *Feudum poteſt capi in cauſam iudicati etiam ſi eſſet ex pacto, & prouidentia, & in vita feudatarij per creditorem poſſideri, & maxime in Regno Siciliæ in quo per cap. reg. Volentes intelligitur aſſenſus Regis interuenire.*

11 *Adiudicatio quæ fit per iudicem dicitur alienatio.*

12 *Agnatus etiam in feudo pacti, & prouidentiæ non poteſt impedire alienationem niſi poſt mortem alienantis, & num. 13. & 14.*

13 *Fidei commiſſarius non poteſt impedire alienationem factam per grauatum in vita ipſius grauati qui poteſt ad eius vitam imponere ſeruitutem, quam vult.*

14 *Feudum poteſt alienari per feudatarium licet ex pacto, & prouidentia, & durante eius vita per agnatum non poteſt impediri talis alienatio.*

15 *Feudi alienatio ex pacto, & prouidentia facta in vlteriorem agnatum per proximiorem, reuocari non poteſt, niſi infra annum, alias alienationem approbaſſe cenſetur.*

16 *Feudum ſub forma pro ſe, & heredibus ex legitimo corpore, poteſt transferri in remotiorem, non obſtante proximiore agnato.*

17 *Dotis de paragio, & eius fructuum onus ſequitur quemcumque tertium poſſeſſorem.*

18 *Refutatio feudi debet eſſe nuda, & pura, & ſi fiat reſeruato vſufructu per refutantem, tunc non tenet refutatio: item debet fieri agnato proximiori, non inſpecto tempore refutationis, ſed mortis.*

19 *Feudi alienatio licet concedatur abſque aſſenſu Regio per cap Volentes, attamen non conceditur per illud cap feudi diuiſio, & pro inde non conceditur alienatio retento vſufructu.*

20 *Vſufructus eſt pars dominij.*

21 *Feudorum diuiſio ex reſeruatione vſufructus inducitur ſecundum communem in Regno.*

22 *Donatio inter coniunctas perſonas præſumitur facta in fraudem, cum donans, rerum ſit in poſſeſſione, maxime facta poſt litem motam.*

23 *Exequi poteſt ſententia contra tertium ſtante vitio litigioſi, etiam ſi ſit actum actione perſonali, ſine aliqua actione reſciſſoria, ſi in fraudem executionis ſit facta alienatio, vt ſi ſciuit litem fuiſſe motam nu. 24.*

24 *Executionem non poteſt impedire tertius ſi non habet penes ſe poſſeſſionem rei.*

25 *Tertius ſi ab initio non comparet, & ſcit litem fuiſſe motam, non poteſt amplius ſe opponere.*

26 *Agnatus proxime ſucceſſurus in feudo ex pacto, & prouidentia ſi ſciuit litem fuiſſe motam non ſe defendit, ſententia lata in illo iudicio ſibi nocebit.*

27 *Sententia lata cum poſſeſſore rei & vſufructuario principale, intereſſe prætendente, maxime ſi ſe defendit, alijs nocet.*

CONSIL. XV.

NVLLO iure executio ſententiæ latæ in fauorem D. Beatricis de Marinis ſuper ſtatu Marchioniſſæ Fabariæ, tam pro paragio, & fructibus, quam pro pretio granorum debitorum impediri poteſt ad inſtantiam Marchioniſſæ Auolæ, nouiter ſubintrantis: nã ſiue agat ex natura, & lege feudi, non alienabilis, ſiue ex donatione ſibi per dictam Marchioniſſam Fabariæ facta, audiri non

debet,

Digitized by Google

debet, dato enim quod ſtatos prædictus
1 poſſideatur † in forma ſtricta, ſiue ex pacto, & prouidentia, quod idem eſt in Regno Siciliæ, & vt per D. Gugliel. de Per. in conſil. 46. 11. & 18. & per Bern. de Medico in cap. volentes, etiam quod Marchioniſſa Auolæ tamquam proxima ſuccceditrix aliquod ius prætendere poſſet, ne
2 ſtatus prædictus alienaretur † tamen clarum, eſt, quod pro onere feudi vendi poſſet, & ſignanter pro paragio debito filiæ, vel ſorori, quod præcipuum onus eſt feudi, vt per Andr. in conſt. in aliquibus, & In conſt. Si quis poſt litem, & in cap. 1. §. quid ergo num. 6. de inueſti. de re alien. fact. & in cap. 1. an agnatus. Camerar. in l. imperialem fol. 13. Freccia in tract. de ſub feudis lib. 2. §. pluribus autem modis num. 75. & per Siculos Doctores Cumia in repetitione d. C. Si quis aliquem in verbo Onere num. 3. & in verbo Antiquis nu. 466. & Cannicium in d. cap. volentes §. & cum ſuperius num. 12. & 13. fol. 88. & in §. colligitur num. 13. & ſequentibus fol. 32. † &
3 quod tranſeat onus prædictum contra dominum, & agnatum, & quemlibet tertium poſſeſſorem, vt per Camer. d. l. imperialem fol. 12. litera V. & per Cumi. in d. verbo Onere Verſ. ſed Cameratius, & in d. verbo Antiquis num. 467.

4 Et ſimile dicimus † quod pro dotibus aſſignandis deſcendentibus teſtatoris, bona fideicommiſſo ſubiecta (quæ feudalibus
5 equiperantur † cum validum ſit argumentum de feudo ad fideicommiſſum, vt per Andr. In cap. 1. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud. & late per Decium conſ. 445. vendi poſſunt l. mulier §. cum proponeretur l. à filia ff. ad Trebell. & in auth. res, quæ C. com. de leg. & ibi cõmuniter per Scribentes, & late per Molinam in tractat. de primogen. hiſpanorum lib. 4. cap. 6. num. 2. & 16. nam cum paternum ſit officium dotare filias, & alias deſcendentes in infinitũ vt conſiderat in terminis maioratus Molina: in d. tract. de primog. lib. 2. cap. 15. vtiq; pro earum dotibus, tamquam pro debito, bona ipſorum etiam fideicommiſſaria, vendi poſſunt l. 2. & ibi per gloſſ. & Doct. C. ad Trebell. §. ſed quia vbi Angel. & cæteri Inſtit. de fidecomm. hæred. & in l. filius fam. §. diui il 2. & ibi Doct. de leg. 11. per Ioannem Lupum in rub. de dona. inter vir & vxor. §. 16. num. 14. & pro inde nullo iure; per Marchioniſſam Auolę exequutio pro dote paragio impediri poſſet.

6 Et licèt † hæc loca habeant in paragio idem ſtatuendum eſt in fructibus ipſius, vt in ſpecie tenuit Blaſcus Lanza in repetitione d. cap. volentes 2. nott. limit. 2. fol. 8. & in conſ. pro Comite Golliſani contra Marchionem Hieraci, vbi dicit ita plures fuiſſe iudicatum in Regno Siciliæ, licet contrarium tenuerit Cannetius in d. cap.
7 volentes, & male, † cum in obligationibus, quæ fiunt, & inducuntur à l. diſpoſitum in principali trahatur etiam ad vſuras per tex. in l. Lucius C. qui potio. in pign. habean. & per Bart. & Doct. in l. ſi cum dotem §. fin autem in ſeuiſſimo ff. ſolut. matrim. & in hijs quicquid eſt acceſſorium tamquam eiuſdem naturæ veniat, etiam ſi non dicatur vt per Aret. in conſ. 83. col. 2. licet ſecus ſit in obligationibus, vel aſſenſu hominis, in quibus cum ſint ſtricti iuris, & de caſu ad caſum non extendantur, diſpoſitũ in vno non cenſetur diſpoſitum in alio, niſi ſit expreſſum, & pro inde non eſt mi-
8 rum † ſi aſſenſus præſtitus ſuper principali, non extendatur ad intereſſe, vt per Aſſlict. in l. imperialem in 12. notab. quæſt. 8. & Freccia de ſubfeud. lib. 2. quæſt. 20. qui in hijs terminis loquuntur, & non in terminis noſtris.

9 Et quod idem † ſit cenſendum in caſu noſtro de intereſſe paragij, vt de ipſo paragio, firmat Petrus de Gregotio in tract. conceſſionis feudi par. 5. quæſt. 10. nu. 13. & verſ. ſequenti quem refert, & ſequitur Cumia dict. verbo onere num. 3. verſ. tertium eſt onus. & in ver. antiquis in 12. limitatione num. 533. & maxime cum per hoc non totus ſtatus eſſet alienandus, & ipſa domina Beatrix omni vſa fuerit diligẽtia pro dote recuperanda, quo caſu hoc eſſet indubitabile, vt dicit idem Cumia in d. 12. limitatione num. 540.

Quo, vero ad pretium granorum, licet feudi onus non ſit tamen pro eo exequutio prædicta impediri non poſſet, ſaltem durante vita ipſius Marchioniſſe Fabariç,
10 nam clarum eſt † quod feudum poteſt capi in cauſam iudicati vt in conſtit. ſi quis poſt litem §. in feudalibus, etiam ſi eſſet ex pacto, & prouidentia, vt ibi dicit Andr. in verb. feudalia verſ. miſſio, ergo, & in vita feudatarij per creditorem poſſideri; vt per Brun. conſ. 37. & per Frecciam in tract. de ſubfeud. lib. 2. in 5. limitatione ad conſtit. conſtitutionem fol. 155. in nouis, & maxime in Regno Siciliæ, in quo per capitulum Volentem, aſſenſus Regis intelligitur inter-

ſeruenire, vt per Ioann. Aloyſ. in dicto capit. Volentes in tertio effectu, & per Cum. in dicto cap. Si aliquem in verbo antiquis num. 562.

31 Imò, cum † huiuſmodi exequutio, ſiue adiudicatio, quæ per Iudicem fit, dicatur alienatio, argum. l. qui fundum C. de euictio, & habetur per Bald. in conſ. 306. volum. primo, & per Tiraquellum de re-
32 tractu ſanguinis §. 1. gloſ. 14. num. 14. † & clarum eſt, quod agnatus, etiam in feudo ex pacto, & prouidentia, non poteſt impedire alienationem, niſi poſt mortem alienantis. In cap. Titius ſi de feud. defunct. fuer. controuer. habetur per Andream, & alios in cap. primo, de alienat. feud. pater. & in cap. primo, §. hoc quoq; de ſucceſſ. feud. dixit idem Andr. in cap. primo, §. ſed etiam res. ver. & hæc venditio, per quos fiat inueſtitura. Latè Brunus in conſ. 80. & ne Siculos omittamus, firmat hoc Gugliel. de Perno in conſ. 6. col. 3. ver. ad aliud. dubium, & in col. 5. ver. præſuppoſito. Cumia in dict. cap. Si aliquem in verb. antiquis num. 351. cum ſequentibus, & Cannetius in repetitione dicti capit. Volentes. §. procedit num. 16. ſol. 77. & maximè in Regno Siciliæ, vt dixi, cum per diſpoſitionem dicti capituli Volentes, aſſenſus directi dominij ſemper dicatur interuenire, vt firmāt ibi com.
33 Scribentes, † & in fideicommiſſo probat hoc tex. in l. fin. §. ſed quia noſtra, & in §. ſin autem C. comm. de leg. & in l. ſeruo-legato §. primo, & in l. filius familias §. diui vbi gloſ. & Doct. ff. de leg. prim. cum alijs allegatis per Molinam in dict. tractat. primogen. lib. 1. cap. 16. nu. 33. nam in re fideicommiſſa emphitheotica, & fendali, quilibet ad eius vitam poteſt imponere ſeruitutem, quam vult, pro vt in emphitheota dicit gloſ. & Doct. & nouiſſimè Anton. Padill. num. 6. in l. 3. C. de ſeruit. & aqua, & latè per Atinum Pinellum in l. 1.
34 par. 3. num. 70. C. de bonis maternis, † et in feudo probat tex. in cap. 1. §. quid ergo de inueſt. de re alien. facta dixit communem Alex. conſ. 18. vol. 5. num. 5. Pariſius conſ. 98. vol. 2. num. 4. Curt. in tract. feud. in 4. parte quæſt. 14. cum ſequentibus, et Iulius Clar. in 4. lib. ſententiarum §. feudum quæſt. 73. et propriè in feudo maioratus, quod idem eſt, cum feudo ex pacto, et prouidentia, ſiue in forma ſtricta, de lure francorum, dixit Atins Pinell. in d. l. 1. C. de bonis maternis in 3. parte num. 31. et Antonius Padill. in dict. l. 3. C. de ſeruitut. et aqua num. 13.

Vlterius dici poteſt Marchioniſſam Anuolæ admitti non poſſe, aduerſus exequutionem prædictam, cum à die ſententiæ latæ ſuper ſtatu prædicto in fauorem ipſius D. Beatricis, pro grauis prædictis, lapſi ſint plures anni, et ipſa D. Beatrix ſit ſoror conſanguinea Marchioniſſæ Fabariæ, pro
35 vt dicimus in alienatione † feudi ex pacto, et prouidentia facta in vlteriorem agnatuoi, quod per proximiorem reuocari non poteſt, niſi infra annum: alias alienationem approbaſſe cenſetur, vt in d. cap. Titius in fin. et ibi Andr. Bald. et Aluar. in cap. 1. §. donare ver. porro qualiter olim feud. alien. poter. arg. cap. 1. §. præterea, et ibi Andr. quib. modis ſendum amitter. cap. 1. §. ſin autem, et ibi Andr. ſi de inueſt. inter Dom. et Vaſſal. dixit Alex. in conſ. 15 num. 10. vol. 5. Goad. conſ. 8. num. 33. et 35. Curtius ſenior conſ. 82. Decius conſ. 395. num. 9. et conſ. 328. num. 2. Curt. in 4. parte tractat. feud. num. 53. et 146. Gramm. dec. 103. num. 18. latè per Tiraquell. de retract. ſanguinis gloſ. 10. §. 1. num. 8. et 9. et per Cumi. in d. cap. Si aliquem, in verbo antiquis num. 355. et ſequentibus.

36 Quod † ſi forte forma inueſtituræ huius ſtatus eſſet pro ſe, et hæredibus ex legitimo corpore, vtique expedita res eſſet in Regno Siciliæ, quod ſtatus prædictus quocumque modo transferri poſſet in dominam Beatricem, non obſtantibus iuribus et proximiori agnatione Marchioniſſæ Anuolæ, tamquam ex eodem ſtipite deſcendentem, vt firmat Gugliel. de Perno. in conſ. 40. col. 5. verſ. ſi vero. et in conſ. 6. col. 4. verſ. quinimo, et in d. cap. Volentes verſ. poſtremo, et per Cum. in d. cap. ſi aliquem in verbo antiquis num. 386. cum ſequentibus, et multo fortius ſi inueſtitura eſſet in forma larga, pro ſe, et heredibus quibuſcumque; nam nullo pacto ius aliquod diſſentiendi competeret agnatis; vt firmant Blaſcus Cannet. Pernus Saccuraſa: Cumi. et alij Doct. Siculi in d. cap. volentes et cap. ſi aliquem, et communiter eſt receptum.

Aut intendit Prædictam adiudicationem impedire vigore donationis ſibi factæ per
37 Marchioniſſam Fabariæ, † et non eſt dubium, quod pro paragio, et fructibus, cũ onera feudi ſint, nullo iure admitti debet, cum hęc quæcumq; poſſeſſorem ſequantur,

tur, vt ſupra diximus, & dicit Andreas in cap. 1. an agnat, & ibi per Camerat. in 2. oppoſitione num. 3. & in 22. queſt. num. 154.

Quo vero ad quantitates debitas pro pretio granorum, aut illa donatione vti in
18 tendit, tanquam refutatione, & certum † eſt, quod refutatio nuda, & ſimplex eſſe debet, & cum traditione poſſeſſionis, vt per Andr. in cap. 1. §. ſi liuellus col. 2. de alien. feud. patern. Sed illa donatio fuit facta reſeruato vſufructu, & ſic nec pura, nec ſimplex: & donans in poſſeſſione remanſit, vnde non tenet, vt in ſpecie dixit Loffred. in conſ. 3. & Camerat. in l. Imperialem fol. 342. in parui, verſ. ex quibus. Item requiritur, quod refutetur agnato proximiori, non inſpecto tempore refutationis, ſed tempore mortis, vt per Andr. in cap. Imperialem §. præterea ducatus col. 7. & in cap. 1. In final verbis de nat. ſucceſſ. feud. (vt Siculos non omittamus) poſt Petrum de monte, tenet Petrus de Gregor. in tract. conceſſ. feud. in 4. parte quæſt. 10. verſ. 3. infero, & propterea cum Marchioniſſa Auolæ poſſet præmori refutanti, & ſucceſſiuè reperiri proximior d. D. Beatrix tempore mortis, iſta refutatio non eſt adhuc in conſideratione, vt in proprijs terminis refutationis factæ inter collaterales per primogenitum ſecundogenito, tenet Cumi. in d. cap. Si aliquem in verbo antiquis num. 376. & 381. cum ſeq.

Aut intẽdit vti illa donatione in vim al-
19 terius cõtractus, ſiue donationis, † & tunc dico primo ſine expreſſo Regis aſſenſu non teneri, cum aſſenſus legis qui inducitur per capitulum volentes, aliquid non opituletur, nam per capitulum illud licet concedatur alienatio, non tamen conceditur diuiſio, vt per Doct. in d. cap volentes vbi latè Cannetius §. explicatis fol. 39. & proinde nõ conceditur alienatio reten-
20 to vſufructu, cũ † vſus fructus ſit pars Do-
21 minij l. 4. ff. de vſu fructu † & per eius reſeruationem feuda diuidantur, vt poſt Loffredum d. conſ. 3. dicit eſſe communem in Regno Siciliæ, idem Cannet. §. ſed quid premittit iſta lex. fol. 154. & in §. ſeq.

Vlterius, quod ex iſta ſive donatione, ſiue refutatione nullum ius oriri poſſit; cõſiderandum eſt, donationem prædictam vmbratilem, & inanem eſſe, cum nihil ex ea acceperit Marchioniſſa Auolę, quę omnino poſt mortem donantis ſucceſſura erat in ſtatu donato, & nihil dederit donans, quia reſeruato vſufructu, vita durante, omnino poſt mortem caſtra erat ſtatu prędicto; vnde donatio, ſiue refutatio dici non poteſt arg. tex. in l. 1. ff. de donat.

22 Item dici poſſet † ſimulata, & in fraudem, tum quia inter coniunctas perſonas iuxta reg. tex. in l. data quidem C. de donationum quia donãs remãſit in poſſeſſione per. reg. tex. in l. ſicut, §. ſupervacuum ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. maximecum grandis prætendi poſſit cauſa ſimulationis, ſcilicet, excludendi ſtatum, ab exequutione fienda, ad inſtãtiam ipſius D. Beatricis, pro vt conſiderant Bart. & Alij in l. Poſt contractum, ff. de donat. nu. 2. & 3. cum ſequen. & per Io. Fab. in §. item ſi quis in fraudem, Inſtit. de act. & per Deciũ, & alios in l. Imaginaria, ff. de reg. iur. & per Decium conſ. 25. num. 2.

Secundo de donatione prædicta nulla
23 poteſt † haberi ratio, cum fuerit facta poſt litem motam per ipſam D. Beatricem, pro conſequutione dictarum quantitatum, contra tex. in l. fin. ff. & C. de litig. ac Regni conſtit. Eorum Fraudibus, ac quaſi in fraudem paratæ exequutionis, vnde etiam quod pro dotis quantitatibus eſſet actum actione perſonali, conſiderato titulo lucratiuo, ac ſcientia Marchioniſſæ Auolę, quæ in facto negari non poteſt, & preſumi de iure debet, vt infra dicam, ſine aliqua actione reſciſſoria poſſet exequi contra ipſam donatariam l. chirographis §. fin. ff. de admin. tut. & per Bald. in l. ob maritorum, C. ne vxor pro marit. quem ſequuntur Paul. Hercul. & Iaſ. in l. à diuo pio §. ſi ſuper reb. ff. de exequu. rei iudic. & latè proſequitur Didac. Couarr. lib. pract. quæſt. cap. 15. nu. 7.

Dato tamen quod dicta donatio de iure ſubſiſteret, non tamen donataria impedire poſſit hãc exequutionem ſuper ſtatu do-
24 nato. Primo † quia donans retinuit penes ſe ſtatus poſſeſſionem, et fructus, et ipſa donataria in ſtatus poſſeſſione non reperitur, vnde contra exequutionem prędictam audiri non poteſt, ita per Gloſ. in verbo fiat, et per Bart. num. 3. et alios communiter in dict. §. ſi ſuper rebus per Ioann. Fabrum in leg. 1. C. de priuileg. fiſc. & Rupellan. in lib. 1. forenſ. Inſtit cap. 55. cum 15. tantum qui poſſidet contra exequutionem ſe opponere poſſet.

Secundo, quia negari non poteſt, quod Marchioniſſa Auolę de lite contra Marchioniſſam Fabarię ſuper ſtatu per dominã

Beatricem Mota, notitiam non habuerit,
pro vt habuiſſe de iure præſumitur, cum
fuerit agitata publice inciuitate Panormi
vbi Donataria reſidebat, & inter duas ger
manas ſorores, iuxta ea, quæ habentur per
Bart. in l. ſi cui S. idem num. 3. ff. de accuſ.
& not. in cap. quoſdam, & in cap. quanto
25 extra de præſupp. † Et proinde, cum ab
initio, non comparuerit, fruſtra hodie ſe
opponere poſſet, vt poſt Ant. & Abb. ſin-
dicat Felynus in cap. veniens il. 2. extra de
teſtib. & habetur per Boer. decis. 79. in 1.
26 col. ſicut dicimus † quod ſi agnatus proxi-
me ſucceſſurus in feudo ex pacto, & proui-
dentia, ſciuit litem motam contra poſſeſ-
ſorem, & non ſe defendit in iudicio, ſen-
tẽtia lata in illo iuditio ſibi nocebit, vt per
And. in cap. ſi vaſſallus il 2. ſi de feud. fuer.
contro. Affliĉt. deciſ. 396. in primo dubio
late per Tiraquell. in tractat. primogeni-
tur. q. 35. & per Frecciam de ſubfeud. lib.
3. cap. 9. in fine differ. inter feud. ex pa-
cto & prouidentia, & hęred. fol. 443.
27 Immo ſi dicta ſententia eſſet lata ſuper
ſtatu, vtiq; noceret ipſi Marchioniſſę Auo-
lę, cum iuditium fuerit aggitatum, cum
Marchioniſſa Fabariæ quæ poſſidebat, &
principale intereſſe habebat in cauſſa, ſiue
erat domina, ſiue vſuſructuaria, cum vſu-
fructuarius ſit quaſi dominus l. vſuſfructus
ff. de aqu. pluv. arcen. & in iudicio loco do-
mini habetur l. in vendicatione, ff de bon.
aut. iud. poſſid. & per Alex. in l. naturali-
ter, S. nihil communi col. 5. ver. Sic, & fa-
cit ad quæſtionem & ibi recentiores, ff. de
acqui. poſſ. Et propterea ipſi Marchioniſ-
ſæ Auolæ præiudicare, iuxta regulam tex.
in l. ſi ſuſpecta, & in l. papinianus S. fin. ff.
de in offitio. teſtam. cum ſimil. & habetur
per gloſ. in l. de vnoquoque, ff. de re iud.
& per Doct. in l. ſi ſuperatus, ff. de pigno-
rib. & in l. ſæpe, ff. de re iudicat. In alijs
adductis per couar. in lib. pract. quæſtio-
num cap 13. verſ. 2. præn otandum erit.
Maximè quando conuentus ſe legitime de-
fendit l. qui repudiantis S. vltimo, ff. de
in offic. teſtam. cum ſimil. Bar. & Bal. in l.
ingenuum, ff. de ſtat. hom. Bald. in l. 2.
C. quibus res. iudi. non nocet.
Et hęc dixiſſe ſufficiat in pręſenti cauſa.

ANNOT. PETRI FILII.

*Dotis debitum eſſe feudi onus ſupra
oſtendimus: Cæterum nos peculiares
habemus in Regno conſtitutiones hoc ipſum
clariſſimè diſponentes, & tradit Petr. † de
Gregor. in tract. de dot. de parag. quæſt. 1.*
1 *hoc ſanè veriſſimum eſt, ſed difficultate ali-
quando non caruit, num idem de fructibus*
2 *dotis aſſerendum ſit. † Idem de Gregor. vbi
ſupra quæſt. 26. diſputauit, an filia Baro-
nis, dotis fructus percepti à fratre, à die
mortis patris, vſque ad petitionem debe-
rentur: prima fronte, negatiuam ſententiã
quinque argumentis tuetur, tandem pro af-
firmatiua concludit, tum maximè, quia dos,
quid vniuerſale, ſicut hæreditas dicitur,*
3 *† in quã venire fructus ex natura rei ipſoq;
iure rem ipſam augere. nemo eſt, qui
ignoret l. item veniunt S. fructus, ff. de pe-
tit. hæredit. tum etiam quia in dote ſit text.
expreſſus in l. ſi maritus, ff. ſolut. matr. vnæ
cum inſtar legitimæ ſuccedat, vna cum fru-*
4 *ctibus debeatur. † l. Papinianus S. vnde ſi
quis ff. de inoff. teſtam. At Cannet. in cap.
Volentes. S. at non erit otioſa quæſtio fol. 92.*
5 *† etſi fateatur dotem de paragio eſſe onus
feudi authoritate Andr. in conſt. in aliqui-
bus, & in conſt. Si quis poſt. Item, & in
cap. 1. S. quid ergo de inueſt. de re alie. fact.
nihilominus, cũ de intereſſe dotis nihil cau-
tum inueniatur, non idem dicendum eſſe,
ſicut de dote, cenſuit, neutiquam opitulan-
te tex. in l. lutius ff. qui pot. in pig. hab.*
6 *cum ibi legatur, † initio contractus, pro
ſorte, & vſuris hipotecam, & pignus ſu-
per inductum, ideoque nil mirum ſi pro
vtriſque detur bonorum obligatio, non ta-
men ita in caſu noſtro, cum dotis vſura nõ
ex primeua natura, ſed ex mora non ſol-
uentis deſcendere videantur, proindeque,
non ſortiri dotis priuilegia cenſet. quibus
annectit, durum eſſe, in arbitrio patris, vel
fratris ponere, totum feudum in præiudi-
cium agnatorum poſſe alienari: neque his
obſtare Bart. doctrinam in l. ſi cum dotem
S. ſin autem in ſaniſſimo, ff. ſolut. mat. pu-
tat, cum contra ſtare veriorem opinionem
profiteatur. Atque ideo dum conſt. Regni*
7 *In aliquibus, paragium † tantum fœmina,
à feudo excluſa tribuat, ad vſuras extendi
non debere credit quippe quæ non ex primæ-
ua obligatione, ſed ex mora non ſoluentis
proueniunt: opinionem Blaſei Lancæ in fru-
ctibus perceptis à fratre ante dotis conſi-
gnationem, procedere arbitratur, ſed ſi pro
dote fiat redditunm conſtitutio, præſtatio-
nes quæ inde ſequuntur eſſe onus feudi pror-*
8 *ſus negat, contra Cannet. † tamen in hoc
Milanes deciſ. 8. lib. 1. num. 360. tenet
red-*

redditus pro dote impoſitos eſſe onus feudi, & ſucceſſores afficere, contrarijſque argumentis facere ſatis conatur, quem allegat, & ſequitur Gratian. diſcept. forenſ. cap. 43. num. 34.

In hac quæſtione, & ſi recepta ſit opinio
9 *† in Regno contra Cannet. attamen, vt clarius res eniteſcat, vnum erit conſiderandũ, nimirum illud, quod nõ appoſite dixit Cannet fructus dotis à mora non ſoluentis cauſari, nam ſi hoc concederemus, vtique huiuſmodi acceſſiones non feudi, ſed feudatarij eſſent onus, atque propterea feudi ſucceſſores non afficerent: rurſus, ex nouo contractu originem traherent, qui vocatis ex prima inueſtitura præiudicium afferre, non*
10 *valerent, ſed falſum eſt hoc, non enim † ex mora, ſed ex natura ipſiuſmet rei, vſuræ prouenire dignoſcuntur, nec opus habere credimus, diſpoſitione tex. in l. lutius, cui reſpon-*
11 *deri poſſet, illam procedere, † in re omni caſu alienari permiſſa, quod in feudo, vel in fideicommiſſo contingere minime dicitur, cum illa tantum in cauſam dotis alienari conceſſum ſit, vt aduertit Franc. deciſ. 613. in fine, & Gratian. diſcept. forenſ. cap. 43. num. 27. loquens in terminis Auth. Resque C. comm. de legat. hac enim, & alia, in intereſſe dotis reſtituendæ, & in alimentis mu-*
12 *lieri præſtandis, procederent, † de quibus Dec. in l. pecuniam in primo notab ff. ſi cert. petat. Ripa in l. priuilegia in 8. ampliat ff. de priuil. credit. Fan. de pignor. in 5. part. prin. membr. 2. in 13. ampl. Anton. Padill. in l. ſi quis à liberis §. parenſ. n. 12. ff. de lib. agnoſcend. Bart. in l. pignorum C. de vſur. Cæſar Barzius deciſ. 108. nu. 1. Franc. de Ponte conſ. 76. nu. 12. Franc. deciſ. 613. qui videtur inclinare, quod intereſſe prouenient ex mora non ſoluentis dotem, fideicommiſſaria bona non afficiat, licet punctum non fuiſſe deciſum à ſacro conſilio teſtetur, infine tamen allegat Cumiam, ceteroſq; noſtrates, ex quorum allegationibus arguit Franc. de Ponte deciſ. 36. nu. 39. Francum ſentire contrarium, quod ſupra firmaue-*
13 *rat. † Et quod non idem iudicium ſit de intereſſe, ac de ipſa dote, tuetur Barboſ. in l. 1. par. 3. nu. 28. ff. ſolut. mat. ſequens Bald. nouell. de dot. priuil. 7. part. 6. ad finem quidquid dixerit Fan. vbi ſupra: at quia quæſtio noſtra haud eſt de intereſſe dotis reſtituendæ, quod proprie ex mora non ſoluentis originem habet, ſed de fructibus dotis de paragio, ideo quid verius ſit, in illa diſputatione pro modo omittimus. Dos itaq;*
14 *de paragio † vt noſtrates oẽs fatentur inſtar legitimæ, & portionis feudi à qua fœmina excluditur, debetur, ideoque ſecundum naturam veniunt fructus, & acceſſiones, circumſcripta omni mora nõ ſoluentis; cũq; vnum quid vniuerſale ſit, fructus augent ipſam, eiuſdemq; naturæ fiunt. In legitima*
15 *† aiunt fructus venire, non data hæredis mora Cin. & Bal. in l. non eſt C. fam. erciſcund. & ſicut legitima portio hæreditatis dicitur, ita, & dos de paragio portio eſt feud. à quo fœmina arcetur: propterea quemadmodum in illa, ita in iſta dãtur acceſſiones l. item veniunt §. fructus, ff. de pet. hæredit. & per alia de quibus per Petr. de Gregor. vbi ſupra, etiam ceſſante mora hæredis Bald. conſ. 227. lib. 4. iure etenim dominij*
16 *debentur † Alex. conſ. 69. in princ. Ruyn. conſ. 56. nu. 4. in 2. Fabian. in Aut. Nouiſſima, C. de inoff. teſt. num. 58. Franc. deciſ. 16. & alij quos allegat, & ſequitur Peregrin. de fideicom. art. 56. num. 69.*

Ex iſto fundamento oriri poteſt reſponſum ad id, quod aſſerit Cannet in Conſtitutionibus, nimirum, cautum non eſſe de fructibus, ſed tantum de dote, nam appoſite replicare poterimus fructus augere dotem, ac
17 *eiuſdem naturæ eſſe, cuius eſt ipſa dos † cum de acceſſionibus, & appendiciis dotis idem ſit iudicium, ac de dote Alex. conſ. 27. n. 7. vol. 5. Cæſar. Barzius dicta deciſ. 108. nu. 13. & ſeq. & in ſpecie dixit Vinc. de Anna alleg. 70. nu. 9. & ſeq. qui ſub nu. 91. expendit vnum notatu dignum, ex Neapol. in cõſuet. Neapol. onus nempe dotis eſſe intrinſecum & in bonis eius cui debetur, vnde ſequi, fructus, & acceſſiones perceptas tanquam ex re ipſius ſibi deberi: Dum itaque Conſtitutiones dari dotem de paragio iubent, dari etiam omne id, quod ex natura ipſiuſmet dotis venit, ſancire videntur, ideoq; & dos, & illius fructus onus eſſe feudi, affirmandum erit.*

EPITOME.

Dos de paragio non debetur ſuper feudo, vbi ceſſat ratio excluſionis fœminæ: cum ea non debeatur ratione legitimæ.

SVMMARIVM.

1 *Dos de paragio debetur ratione excluſionis in feudo tantum, & vbi ceſſat iſta ratio, ceſſat dos de paragio, & quod non debeatur ratione legitimæ, contra Cann. cum Petr. de Greg. tenet D. auctor. & maxime in feudo nouo, quod potuerat per primum acquiſitorem extraneo relinqui, licet tunc eſſet quæſtio, an debeatur legitima ratione pecuniæ.*

2 *Feudum ab inferiore à Rege, an poſſit dari vt in eo ſuccedatur aliter, quam ſit diſpoſitum, & quod in hac quæſtione Andr. in cap. 1. de eo qui ſib. & hæred. loquitur in feudo pacti, ſecus autem erit in feudo nouo, & hæreditario.*

3 *Dos ſi fuit data, antequam feudum emeretur, non debet dari poſtea ſupplementũ empto feudo, ſuper eo, contra Petro de Greg. & Cann. tenet hic auctor, vbi quod debeat attendi tempus datæ dotis, licet ſecus eſſet in legitima, quæ opinio pluribus authoritatibus comprobatur.*

4 *Dos de paragio nõ debetur ſuper feudo, quod non fuit patris, quia in feudo tranſuerſali non debetur dos de paragio.*

5 *Pro feudi recuperatione, pretium ſolutum à fratre, vel alio ſucceſſore debet reſtitui.*

CONSIL. XVI.

SENTENTIA lata per M. C. in fauorem Baronis Caſtaniæ, debet omnino confirmari, ſi quidem apparet exequutionẽ cauſatam pro aſſertis dotibus de paragio, eſſe rettattandam. Et perſtringendo difficultatem, omiſſis multis, dicimus dictas dotes nullatenus deberi, nec recte fuiſſe actum iſta via.

1 Primo, non debetur talis dos, quia Dos debetur ratione excluſionis ex forma conſtitutionis, Vt de ſucceſſoribus, & Conſt. In aliquibus, quæ licet loquantur etiam in burgenſaticis, tamen in Regno, receptæ ſunt tantum in feudalibus D. de Gregorio, quæſt. 19. vbi ex hoc infert, idem eſſe ab inteſtato, quia in tali caſu habet locum ius francorum, & paſſim dicunt Doct. Regni in cap. Volentes, & in cap. Si aliquem,

Sic ergo, vbi non procedit ratio excluſionis, ceſſat dos de paragio; & licet d. de Caunizo in cap. Si aliquem ver. Atpulchra, & nodoſa quæſtio nu. 34. & num. 56, & 59. velit, hanc non eſſe rationem, in ea quæſt. an debeatur in feudo tranſuerſali, & velit rationem eſſe legitimæ, ſequendo Blaſcum in quæſt. 21. tamen quicquid ſit de dicta contraria opinione, illa Gregorij quæſt. 23. quæ fuit aprobata à ſacr. conſil. Neapoli. teſte Capic. deciſ. vltima, ratio ſcilicet excluſionis, eſt communior, & eam etiam approbat Capic. dict. deciſ. vltima ſi ratio legitimè eſſet in cauſa, ſequeretur non deberi dotem, niſi in filijs primi gradus primi acquiſitoris, nam filijs vlterioris gradus non debetur, Doct. in l. In quartã: etſi attendimus vltimum morientem, non debetur ſuper Bonis reſtitutioni ſubiectis, quale eſſet feudum ex pacto, & prouidentia.

Si ergo ratio excluſionis eſt, ergo in hijs feudis debetur dos, in quibus viget ratio, cum ergo in caſu noſtro; tum quia ſumus in primo acquiſitore; tum etiam quia de Baronia fuit diſpoſitum, & Mulieri vltra dotes, fuit factum certum legatum, non debetur alia dos.

Et ita in indiuiduo, determinat D. de Gregorio de dot. de paragio quæſt. 21. diſtinguens in ſucceſſione ex teſtamento, & ab inteſtato in feudo nouo. Et facit ratio viua, quia de tali feudo potuit diſponi in extraneos, ergo ſi in filium, non debet eſſe deterius conditionis.

Eſt bene verum, quod quæſtio eſſet, an debeatur legitima, ratione ſaltem pecuniæ & reſtitutionis, de quo Andr. & alij in cap. Imperialem, §. præterea ducatus num. 39. Capic. deciſ. 2. Freccia de ſubfeudis lib. 3. quæſt. vltima cum alijs. Sed tunc aliavia procedendum eſſet, quia cauſa vel ordinaria, vel ſumaria eſſet, licet alias longa fuerit, quæſtio inter D. Ioannem Alliata, & Antoninum Lumbardo.

Et quicquid ſit, in modo procedendi, & in modo taxandi, eſt differentia, quia in caſu noſtro eſt facta taxatio ſecundum introijtus Baroniæ, & ſecundum onera; in legitima non ſic, ſed debet haberi conſideratio ad omnia bona tempore mortis, & ad pretium, ſeu extimationem Baroniæ, & ad omnia onera hæreditaria.

Et ideo pro modo, debet retractari exequutio, cum actum fuerit pro dote de paragio, tametſi, competat ſibi actio pro legitima.

gitima, Ita in ſimili in cauſa, qua actum ſit contra tertium poſſeſſorem, tradit Affliƈt. deciſ. 162. Et quod magnum ſit es alienum, conſtat in proceſſu, etiam reſpectu Baronis connenti, ex adminiſtratione tutelæ, & alijs cauſis.

2 Non obſtat † regula l. nemo poteſt, ff. de leg. 1. & dictum Andreæ in cap. 1. de eo qui ſibi, & hæred. ſuis; nam lex contraria non eſt, & diſpoſitio conſtitutionis In aliquibus, & Vt de ſucceſſionibus procedit in feudis antiquis, vel ab inteſtato, & Andr, loco preallegato diſputat, an inferior à Rege poſſit dare feudum, & in eo ſuccedatur aliter, quam ſit diſpoſitum per conſtitutionem, Vt de ſucceſſionibus; & loquitur ſecundum iuris communis diſpoſitionem, ſecundum quam nulla diſpoſitio feudatarij attenditur cap. 1. an agnatus; & loquitur etiam in materia inſeudationis, in qua nullus niſi rex pōt facere: idē Andr. in cap. ſi vero contingerit de pac. iuram. firm. & habuimus in cauſa feudorum S. Philippi

Et ob id, inquit, Andreas, dato quod poſſit, conceſſa tamen erit poteſtas, ſecundū formam conſtitutionum Regni.

Præterea Andr. loquitur in feudis pacti, ſecus in feudo dono, & hæreditario Afflictus in tit. de filijs natis ex matri: ad morg. num. 8, Aret. conſ. 165. Loffredus conſ. 14. nu. 26. Liparulus ad Andr. vbi ſupra; & ſcimus in pleriſque Baronijs, eſſe excluſas fæminas, & in Baronia Caſale, & alijs. Si ergo fæminæ poſſunt in totū excludi, multo magis poſſunt excludi à dotibus de paragio licet, eis competat legitima ſuper bonis omnibus, vt dictum eſt ſupra.

Secundo † principaliter, nō debetur alia doti quia fuit dotata à patre, ante quam Baronia eſſet empta, & ideo auctis facultatibus patris non debetur, quia attendendum eſt tempus dotis. Et licet Petr. de Gregor. quæſt. 12. & 33. videatur ſentire contrarium, & Cannicius in d. cap. Si aliquem ver. ſed quantum fol. 324. nu. 7. dicens hanc veriorem, & magis communem, tamen mouetur auctoritate Neapod. Bald. nouelli Lucæ de Penna, & Dec. conſ. 576. & Gramm. deciſ. 57. nu. 29. qui tamen tenet contrarium, vt infra dicetur.

Iſta tamen opinio eſt falſa, quia quicquid ſit in legitima, in dote, eſt magis cōmunis opinio, quod attendatur tempus dotis, Gram. dicta deciſ. 59. etiam ſiue renuntiatione, vt in fine: & ſecundum hanc plurics fuiſſe deciſum Neapoli, teſtatur Camillus Salom. in conſuet. Neap. rub. de ſucceſſ. ab inteſtato fol. 96. & Vrſill. ad Afflict. deciſ. 160. Boer. deciſ. 62. Ruyn. conſ. 56. lib. 3. Aneh. Iun. quæſt. 51. Menoch. lib. 2. de Arb. Iud. caſu 149. num. 16. & conſ. 6. num. 25. & conſ. 71. latiſſimè Riminald. Iun. conſ. 97.

Et quicquid ſit, reſpectu nimij exceſſus omnia eſſent computanda tēpore mortis, & habito reſpectu ad omnia tēpore mortis

Alioqnin non poſſet conſiderati, ſi fuerit congruenter dotata, quodcumque tempus conſideremus.

Tertio, hæc Mulier fuit dotata ante emptionem, in excambium bonorum donatorum, & fuit empta baronia ex pretio granorum, & videatur contractus ſponſalium, & contractus emptionis Baroniæ, cum nota in pede.

4 Et ſic † non debetur dos ſuper feudo, quod non fuit patris. Et ſic tamquam de feudo tranſuerſali non debetur dos, ſecundum opinionem Blaſci quæſt. 21. & Cannicij vbi ſupra, & Petrus de Gregorio loquitur ab inteſtato, in feudo nouo, in quo etiam ſucceditur perius francorum, per cap. Si aliquam ratione prædictæ excluſionis.

Et in fendo antiqno conſiderat rationē, ex eo, quia feudum pronenit à communi parente, licet progreſſum fecerit reſpectu vltimi morientis in tranſuerſales.

In caſu ergo noſtro, ſecundum quamcumq; opinionē, quia agimus de ſucceſſione ex teſtamento non debetur dos. Et ſaltem, cum Baronia fuerit empta de bonis donatis, & pretio eorum, in taxatione de-
5 bet deduci, ſicuti † in pretio ſoluto pro recuperatione fendi à fratre, vel alio ſucceſſore, determinat Gregorius qneſt. 24 de dote de paragio, & eſt opinio veriſſima.

Ex quibus omnibus ita ſuccinte, & breuiter deductis, ob temporis breuitatem, arbitror indubitanter ſententiam M.C. eſſe confirmandam, & exequutionem retractandam.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *PEtr. de Greg. † de dot. de parag. quæſt. 1. propter quid fuerit ea inducta in Regno; quærens, ait, olim de iure communi feudorum, fæminas fuiſſe, feudi ſucceſſionis incapaces per cap. 1. §. filia vero. De ſucceſſ. feud. rationibus de quibus Bald. in l. quotiens*

in

in 3.col.verſ. & dic quod mulier. C. de ſuit & legit. & noſ. ſupra aliqua diximus. Superueniſſe poſtmodum ius conſtitutionum Regni, quod fœminas ad feudorum ſucceſſionem habiles fecit. At quia ſatis durum videbatur exiſtente maſculo, illas inuitari induxiſſe, vt à maſculo maritarentur ſecundũ paragium, & à feudo excluderentur, quod ex mẽte Andr. colligi arbitatur. Hinc habemus dotem de paragio, ratione excluſionis, à ſucceſſione feudi fœminis deberi, addit tamen Gregor. in finalibus verbis, hæc verba. Quia intentio ſtatuti fuit vt haberẽt dotem loco legitimæ. Idem Gregor. quæſt. 2. nu. 23. quærens an dos de paragio ſuccedat loco legitimæ, in eiuſdem loco ſubrogari ex ex Andrea firmat, ibidemque ait, ſuccedere loco portionis feudi à quo fœmina repellitur. Et quæſt. 4. verſ. ſecundo infero dotem de paragio ſorori excluſæ per fratrem debitam cenſet, quia in ea, eadem rationem militari, excluſionis ſcilicet ab eadem ſucceſſione credit, & in verſ. Tertio infero arguendo à ſorore ad amitam, eidem dotem deberi arbitratur, ratione excluſionis, à feudo. Et in q. 5. an primogenitæ debeatur dos de paragio, in motiuis pro negatiua expreſſe dixit, maximè quia in perſonis primogenitarum ſuccedentium in feudo, ceſſat ratio, excluſionis à ſucceſſione feudi. Et quæſt. 6 pro regula tradit, dotem ratione excluſionis debere. Quæſt. 20 nu. 2. ait vbicumq; mulier, à ſucceſſione feudi per maſculum arcetur. eidem ſemper dos de paragio debetur, ſuper eo feudo, à cuius ſucceſſione reperitur excluſa. Quæſt. 21 dum quæſtionem illam diſputat, an debeatur ſuper feudo nouo, aſſerit quandocumque ab eo excludi fœminam, rationeq. huiuſmodi excluſionis deberi dotem, vt puta ſi in eo ab inteſtato vocetur maſculus, per ius francorum, quo loci D. Garſias Maſtrillus in add. lit. A. d. authorem allegat lib. 2. quæſt forenſ. prim. Quæſt. 23 nu 2. docet rationem generalem introductiuam dotis de paragio, excluſionem ſucceſſionis feudi propter ius francorum eſſe, ac ſexcẽtis in locis hoc ipſum aſſirmaſſe ob

5 *ſeruari poteris Cãnet. † tamen in repet. cap. Si aliquem, in ea quæſtione, quam ibi propoſuit, nimirum, an in ſucceſſione tranſuerſalium debeatur dos de paragio in §. At pulchra, & nodoſa quæſtio nu. 16. refert Petrum de Gregorio in quæſt. 23. dicentem dotem de paragio introduxiſſe rationem, excluſioni à feudo, & ſub nu. 34. prorſus negat hanc rationem, cum in conſtitutionibus nullibi legatur aliquid, quod ad ſenſum Petri Gregorij applicari valeat, neque ea inueniatur ſcripta, & propterea ſub. nu. 57. rationem introductiuam dotis de paragio eſſe ne filiæ priuarentur legitima arbitratur*

3 *cuius opinionem D. meus refellit. † At notatu dignum videtur, rationem excluſionis à feudo expreſſis verbis legi in conſt. In aliquibus, proindeq; mirandum eſſe, quod contrarium dixerit Cannet. ac primum aduertendum erit conſtit. Regni In aliquibus capaces rediddiſſe fœminas ad feudum, quod tradidit Gregor. in quæſt. 1. de dot. de parag. quod etiam ex contextu conſt. elicitur, ibi Patre mortuo tam filios, quam filias puberes, aut maiores, minoreſque ad parentum ſucceſſionem vocari. Idemque cauetur conſtit. Vt de ſucceſſionibus ibi. Feuda tenẽtis filios, & nepotes, & ex eis pronepotes, trinepotes, & vſque ad infinitum ex deſcendẽte linea deſcendentes cuiuſcumq; ſexus ſint, libere, & abſoluta poſſe ſuccedere. Verum in vtraque diſpoſitum extat cæteris paribus ſeruari ſexus prerogatiuam, & maſculum fœminæ præferri, ſea in conſt In aliquibus maſculi fœminis præferuntur, dum tamen ſorores, aut amitas fratres, aut nepotes pro modo facultatum ſuarum, & filiorum ſuperſtitum numero ſecundum paragium debeant maritare. Et in conſt. vt de ſucceſſionibus, filias exiſtentes in capillo excludere maiores coniugatas, & dotatas diſponitur, ex quibus elicitur in conſt. expreſſum eſſe, dotem cauſari ab excluſione; ponderando maximè dictionem illam, dum tamen in conſtitut. In aliquibus cuius natura facit modum, quo non adimpleto deficere dicitur diſpoſitio Socein. conſ. 137. lib. 1. &*

4 *conſ. 43. nu. 3. lib 2. excluduntur † itaque fœminæ, exiſtente maſculo, dum tamen dotentur, alias enim non excluderentur, ergo excluſio eſt ratio, qua dotes fuerunt introductæ. Legitur propterea huiuſmodi ratio in ipſis Conſtitutionibus. Ex interpretatione Andreæ, in conſt. in aliquibus Clarius hoc ipſum deducitur. Ait, enim ipſe paria eſſe, ſiue modum, ſiue conditionem importet dictio illa dum tamen, ac nouum dicit legem aliquid præcipere adijciens modum, vt certum quid fiat; etſi non fiat, non habeat locum quod precipit, exponetur ait ipſe, dum, pro donec ideſt in tantum, hoc eſt, volumus præferri, tamen in tantum, quod debeat maritare: ſunt verba Andreæ, & paulo infra verſ. totum hoc eſt diſputare, Voluntas legis eſt, vt det peragium dotis*

pro

pro maritagio, in quo ſi deficit frater noluit
priuare fœminam hæc conſtitutio in ſucceſ
ſione. Sed quia lex fauorem maſculo-
rum conſiderauit, ideo ſi maſculus nollet do
tare, ſed admittere ſororem ad ſucceſſionem
5 non compelletur dotem tradere.† Clariſſimè
itaq; ideo datur dos, quia fœmina à maſcu-
lo excluditur, & propterea optimè Gregor.
& Dom. meæ dixerunt, rationem introdu-
ctiuam dotis fuiſſe excluſionem à feudo; pro-
indeq; vbi ceſſare illa videtur, non eſſe tra-
ctandum de dote de paragio, aſſeruerunt.
His concinit Affl. in dicta conſ. in ali-
6 quibus nu. 25. ait, † enim ipſe, filiam fœmi-
nam propter maſculi filij exiſtentiam tota
liter, à ſucceſſione paterna non eſſe exclu-
ſam, ſed conditionaliter ſi dotetur à fratre
pro modo facultatum, & ſecundum paragiū
at ſi frater nolit dotare ſororem poſſet illa
ſucceſſionem petere, nec fœmina dicetur
excluſa, ſed ſuſpenſa à ſucceſſione, non ta-
men propter exiſtentiam maſculi: ſed prop-
ter id, quia frater effectualiter dedit dotē
de paragio: unde ſi non dat dotem de paragio
ſuccedit cum fratre in hæreditate paterna,
7 ſunt verba Afflict. vbi ergo fœmina † ad
feudi ſucceſſionem admitti non valet, ad do
tem actionem aliquam habere non dicitur,
tum propter excluſionem quam maſculus
prætenderet, dos ſit aſſignanda, quodq; dos
de paragio debeatur ratione excluſionis, &
ideo in feudo nouo non competat dixit Vinc.
de Franc. deciſ. 74. nu 23. & Io. Thom Mi-
nad. in conſ. In aliquibus in 7. notab. n. 3.
ait fratrem non teneri dotare ſororem, niſi
cauſatiue, vt excludat à feudo, & licet ali
quando Gregor. & noſtrates dixerint, dotē
ſuccedere loco legitimæ, vt Gregor. in quæſt.
1. & quæſt. 33. ſentire videtur attamen nō
ideo aduerſari eorum dicta videntur ſupra
firmatis, dotem ſcilicet deberi ratione ex-
cluſionis: contraria etenim quis nō affirma
ret. ſi dixerit, rationem introductiuam do-
tis de paragio fuiſſe excluſionem, & eamdem
loco legitimæ ſuccedere, primum namque
dictum de ratione propter quid intelligeret
cauſſam denotans Alterum verò ſolum ſub
rogationem ſaperet vt ſcilicet in caſibus in
quibus militaret excluſionis ratio, & debe-
retur dos, tunc ea ſuccedat loco legitimæ,
quod ſecundum quid diffiteri nō poteſt, mul
8 ta † etenim ad inſtar legitimæ obſeruantur
in dote de paragio, ſed in omnibus legitimæ
comparari non poteſt, propterea Io. Thom.
9 † Minad. in conſ. In aliquibus in 7. notab.
nu. 9. dotem de paragio non ſuccedere loco le
gitimæ arbitratur, quia legitima debetur
ſine onere etiam reſpectu temporis l. quoniā
in prioribus C. de inoff. teſtam. ſed dos poſt
nubilem ætatem competit, idem dicit in conſ.
2. nu. 5. Fuit tamen quæſtio inter Doctores,
10 † an dos data per ſtatutum fœminæ excluſæ
à ſucceſſione patris, dicatur ſuccedere loco
legitimæ de qua Bart. in l. Titio centum §.
Titio genero ff. cond. & demonſtr. Ceſal.
conſ. 245. nu. 18. Menoch. conſ. 238. n. 54.
Decian. conſ. 54. num. 11. lib. 1. & conſ. 46
nu. 10. lib. 3. & alij quos recenſet Fab. Tur-
rett. conſ. 30 nu 9. lib. 1. late poſuit Pereg.
de fideicomm. art. 28. nu. 20. & ſeq. quæ qui-
11 dem † diſputatio alteram implicat diſputa-
tionem, num ſcilicet excluſa à ſucceſſione
dicatur excluſa à legitima, quæ primo diſ-
ſentienda eſſet, de qua Bald. in l. Gallus §.
& quid ſi tantum ff. de lib. & poſthum. ſen-
tit, quòd excluſus à ſucceſſione, dicatur etiā
à legitima excluſus, cum legitima ſit quota
ſucceſſionis l. Papinianus §. quarta autem,
ff. de inoff. teſtam. & fuit de mente Bart. in
l. 1. §. ſi pater ff. de coniung. cum emanc. lib.
& in l. 1. §. ſciendum ff. de ſuis, & legit. Roll.
à Vall. conſ. 25. nu. 7. lib 1. de commun. Hie-
ron. Gabriel conſ. 11. Ceſal conſ. 95. n. 1. &
conſ. 145. nu. 15. quæ opinio rationibus ful-
citur de quibus Soccin. Sen. conſ. 150. nu. 4.
& ſeq lib. 1. qui nu 6. verſ. in contrarium:
tamen: rationes aduerſus primam opinionē
recenſet, & licet Salice. in Auth. nouiſſima
C. de inoff. teſtam. diſtinctionis fœdere con-
trarias ſententias nixus fuerit conciliare,
vt prima ſcilicet procedat quando ſtatutum
ob delictum priuaret legitima, ſecunda ve-
ro quando hoc idem diſponeret ad fauorem
agnatorum, attamen, nec tuta videtur hæc
diſtinctio, & conciliatio per argumenta de
quibus per Soccin. in d. conſ. 150. verſ. vnde
Bart de Saliceto, & propterea ſub num. 12.
12 verſ. Illud tamen dicimus, ait, quod dos †
data per patrem in vita, aut danda poſt
mortem filia per agnatum ab inteſtato vo-
catum filia excluſa, vt dixerunt aliqui
non capitur iure inteſtati: non iure legi-
timæ, ſed vt proprium quoddam extrin-
ſecus patrimonium, quia non defertur,
vt quota hæreditatis, quod proprium eſt ſuc
ceſſionis inteſtati, & legitimæ: tum quia
dos poteſt eſſe legitimum patrimonium: tan
dem Soccin. arbitratur dotem poſſe peti con-
ditione ex ſtatuto. Decian. dicto reſp. 46. re-
ferens. Soccin. d. conſ. 150. in caſu ſuo, aſſe-
rit dotem partem ſapere legitimam partim
ius ſucceſſionis. Sed Honded. conſ. 33. n. 19.
13 lib. 2.

Digitized by Google

13 lib. 2. id † procedere arbitratur, ſi ſtatutum de legitima mentionem faceret, vt puta ſi diceretur, dotem non debere eſſe minorem legitima, vel commenſurandam eſſe cum legitima, vel quid ſimile, licet in hoc, etiam ſtatuto commenſurante dotem cum legitima, eam non ſuccedere loco legitimæ dixerint Ruyn. conſ. 152. num. 5. in 5. Berthazol. conſ. 118. nu. 13. Corn. conſ. 303. lib. 2. Boſſ. de pub. bon. num. 2. At vt ad rem noſtram reuertamur, dicimus, quicquid ſit de veritate ſupradictorum, conſtitutiones noſtras de legitima nullum verbum facere, immò, ex interpretatione communi nonnulla concurrere, quæ nos perſuadent, dotem de paragio non ſucceſſiſſe in locum legitimæ nam primo, vt aduertit D. Auctor, illa debetur filiabus vlterius gradus, quibus non debetur legitima Bart. cæterique in l. Gallus §. & quid ſi tantum, ff. de lib. & poſth. iterum non eſt commenſuranda cum legitima, nam paragium vt fatentur omnes noſtrates, poteſt aſcendere ad totam portionem quam habitura foret filia, ſi ab inteſtato in feudo ſuccederet, & ſic tranſcendere legitimam, vt virum parem inueniri poſſit.

Sed quia ſupra cenſuimus, dotem, in om-
14 nibus † non æquiparandam eſſe legitimæ ideo non ab re erit diſquirere, in quibus conueniant, & in quibus differant dos, & legitima, ex Menoch. de arbitr. Iudic. caſu 149. num. 28. habemus ſex differentias, alias ex Flam. Rub. conſ. 5. nu. 69 & ſeq. Prima differentia eſt quod excluſa a legitima, non cenſetur excluſa à dote. Secunda legitima honorabili inſtitutionis titulo eſt relinquenda, in dote vero hoc fieri non oportet. Tertia à legitima reijcitur quodcunque onus, & grauamen, non item in dote. Quarta, legitima eſt certa, & limitata ſine perſonarum diſcretione, dos vero, ex perſonarum qualitate congrua, vel incongrua dicitur, & mos regionis conſiderandus venit, Petr. de Greg. quæſt. 27. in fine, & quæſt. 31. Quinta legitima non debetur viuo patre, dos verò deberi poteſt aliquando in vita patris. Sexta, legitima non debetur niſi deſcendẽtibus, qui primum locum tenent, cum non debeatur niſi ijs, quib' querela inofficioſi teſtamenti competit §. 1. in Auth. de trient. & ſemiſſ. quæ non datur niſi primum locum ſucceſſionis tenentibus. l. ſi is qui l. pater filium, ff. de inoff. teſtam. ideoq. tranſuerſalibus haud debetur: in dote dictũm eſt ſecus & de noſtra dote de paragio loquentes nullã poſſumus dubitationem habere, cum illa debeatur omnibus fœminis quantumcunq; vlterioris gradus, reſpectu acquirentis feudũ, ſi a maſculo excludantur à feudi ſucceſſione. ſeptima, legitimæ detractio ſemel tantum fit l. §. Inde. Neratius, ff. ad Trebell. dos vero ſæpe, quia ſi mulier illam amiſerit, tenebitur pater filiam ex integro dotare, & licet Bald. in l. pn. verſ. ſed numquid C. de dot. promiſ. teneat contrarium, attamen Bart. in l. ſi cum dotem §. ſi poſt ſolutum. ff. ſolut. matr. tenuit iterum dotandam eſſe filiam, & in terminis loquendo de dote de paragio dixit Pet. de Gregor in eodẽ tract. quæſt. 10. & eſſe opinionem cõmunem dixit D. Garſias Maſtrillus in add. lit. B. Octaua differentia ex diuerſitate nominum colligi poteſt, quæ rei diuerſitatem arguit l. bene à Zenone ff. de quad. præſcrip. Nona, legitima debetur in corporibus hereditarijs, & nequaquam in pecunia, Port. conſ. 82. nu. 5. dos verò in pecunia debetur, Gregor. de dot. de parag. quæſt. 31. nu. 5. & quæſt. 12. nu. 2. Hæ differẽtiæ omnes reperiuntur inter legitimam, & dotem noſtram de paragio; in aliquibus tamen conueniunt, vt puta, vt quemadmodum legitima pure debetur, ita, & dos de paragio, Gregor. quæſt. 2 nu 9. licet tantũ regulariter debeatur ſi nuptiæ ſequantur l. 3. ff. de iur. dot. dos tamen de paragio debetur volenti ſtare in celibatu. Greg. q. 14. & Andr. in conſt. in aliquibus Cum. in cap. ſi aliquem, verbo maritata nu. 107. Iterum legitima etiam non agnita tranſmittitur, vt per Alex. conſ. 150. lib. 3. etiam ad extraneos heredes, Grauet. conſ. 312. n. 5. Cæphal. conſ. 56. nu. 21. lib. & doe noſtra de paragio, vt ait Petr. de Gregor quæſt. 2. nu. 6. licet ſecus ſit in dote, Gualt. de art. teſtandi tit. de legat. caut. 5. relatus à Cæfal. conſ. 56. n. 21. lib. 1. Sed licet in iſtis dos non deferat à legitima, nihilominus propriam naturam retinet, Surd. conſ. 488. nu. 33. Nec in taxatione, quo ad numerum filiorum cõueniunt legitima, & dos de paragio, nam vt dicit Gregor. quæſt. 20. ſemper dos eſt tertia tertiæ, aliqua non adhibita diſtinctione ſi filij ſint vltra quatuor.

15 His præmiſſis attentãri poſſet, nullo modo dicendum eſſe, dotem de paragio ſucceſſiſſe loco legitimæ, per ea quæ dixit Brun. de ſtatu. exclud. fœm. art. 11. quæſt. 3. nu. 46. & quæſt. 2. nu. 17 cum qualitates legitimæ doti de paragio competere minimè videantur, licet Ioſeph Cum. in cap. ſi aliquem, verb. Maritata n. 93. & ſeq aliter dicendum arbitretur, nihilominus quod attinet ad noſtrũ

in-

inſtitutum ſufficit prælibaſſe, admiſſa opinione, dotem ſcilicet de paragio ſuccedere loco legitimæ, non ideo ſequi, eam non deberi ratione excluſionis, poteſt enim vtrumq; verum ſtare, quod ratio introductiua fuerit excluſio, & quod illa ſtet loco legitimæ, ſed tunc demum, quando ratio excluſionis militat.

16 *Iactis itaque huiuſmodi fundamentis, ad aliud eſt deueniendum, an dos congrue data inſpectis facultatibus tẽpore aſſignationis, debeat augeri, ſi tempore mortis patris facultates creuerint. Et primo quia in legitima dixerint Doctores erit recenſendum, vt ijs etiam ſatisfactum ſit, qui dotem de parragio loco legitimæ ſubrogari, cupiunt.*

In legitima, quod tempus mortis ſit ſpectandum, & iuxta facultates, tunc in hæreditate repertas, ſit commenſuranda, dixerunt.

Bald. in l. pactum in 6. opp. C. de collat. & in l quamuis n. 8. C. de fideicom.
Ripa in cap. cum M ferr. nu. 38 de conſt.
Filipp. Franc. in cap. quamuis pactum, de pact. in 6. col. 3. verſ. limit. 1.
Gul. de Bened. in cap. Rainutius, verb. in eo teſtamento num 220.
Couarr. in eod. cap Rainut. §. 1. nu. 8.
Paul. Caſtr. Alex. & Herculan. in l. in ratione l. 2. ff. ad leg falcid.
Fernand. Bereng. in præfat. l. inquartam. nu. 124 ff. ad leg falcid.
Ferd. Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 2. §. 20. nu. 291.
Iaſ. in l. quod ſeruius, nu. 12. ff. de cond. cauſ dat.
Surd. conſ 216 nu. 7.

17 *Contrarium tamen, † quod legitima nõ augeatur auctis facultatibus cẽſuerunt.*

Butrigar in l. pactum quod C de collat.
Bald in l. 2. C. quæ in fraud. credit & in l. fin. C. de excep. rei iudic. & in Auth. Res quæ C. com de legat.
Angel. in l ſtipulatio hocmodo concepta ff. de verb. obligat. & ibi Imol & Rom.
Paul. Caſtr. in d. Auth. Res quæ.
Alex. conſ 180. lib. 5.
Georg. Nati. in cap. Quamuis pactum fol. 3. de pact. in 6.
Barb in cap. cum M. ferr. de conſt.
Iaſon conſ. 104. vol 4.
Ripa conſ. 60. n. 4. tit. de legib.
Corn. conſ. 1. nu. 18. vol. 4.
Aretin. in l. 1. in 2. not. ff de pact.
Boer. deciſ. 62. & in conſuet. Burg. tit. de teſtam. §. 6.
Curt. Sen. conſ. fin.
Grammat. deciſ. 57. nu. 35.
Crauett. conſ. 11. n. 16.
Alciat. in l. bonorum la 2. nu. 9. ff. de verb. ſignif.
Laur. de Palat. tract. Quod ſtant. maſc. nu. 94.
Fab. de Monte in Auth. nouiſſima n. 87. C. de inoff teſtam.
Gul de Bened. in cap. Rainutius, in verbo Duas n. 242. de teſtam.

Quam opinionem communem, & magis cõmunem appellat. Alex. Trentacinq; var. reſol. tit. de legit. reſolut. 2. qui auctoritatibus rationes etiam addit, atque aduertit nonnullos, qui contrarium ſentierunt, fuiſſe varios, vt Bald. Iaſonem, & Ripam, & alios.

18 *Hæc de legitima, † quæ ad dotem extendi poſſet, quatenus loco legitimæ ſubrogari diceretur, at loquendo in terminis dotis, tempus mortis ſpectandum eſſe, adeo, vt ſi tunc facultates auctæ reperiantur, etiam, ſi tempore datæ dotis congrua poſſit dici, debeat augeri, dixerunt.*

Bald. conſ. 372. vol. 3. & in l. quamuis C. de fideicomm.
Caſtr conſ. 210. vol. 3. & conſ. 265. lib. 1. & in l. in ratione la 2. ff. ad leg. falc. & ibi Alex.
Soccin. conſ. 100. vol. 3.
Dec. conſ 276. nu. 3.
Crott. conſ. 120. nu. 45.
Crauett. conſ. 682. num. 6. & conſ. 647. num. 12.
Peruſin. in cap. Quamuis n. 6. in 6.
Ripa in cap. Cum M ferr. nu. 38 de conſt.
Iaſ. in l quod ſeruius col. fin. ff. de cond. cauſ dat.
Vaſquez de ſucceſſ progreſſ. lib. 2. §. 20. num. 291.
Caſal. conſ. 165. nu. 17.
Viu. com. opin lib. 1. opin. 200.
Simeon de Pret. conſ. 138. n. 103.
Bald. nouell. 6. par. princ. priuileg. 17. num. 4.
Caſtr. conſ. 210.
Soccin. Sen. conſ. 100. vol. 3.
Bonifat Roger. conſ 27. lib. 2.
Crauett. conſ 647. & conſ. 683.
Decian. conſ 60. nu. 28. lib. 4. & conſ. 39. n. 12. lib. 5. hoc tamen arbitratur quando dos ſuccedit loco legitimæ.

19 *Sed quod tempus † dotationis ſit inſpiciendum, ſenſere.*

S *Bald.*

Bald. in Autb. Res quæ C. *com. de legat. & ibi Paul. exclamat pro ſingulari.*
Iacob. Butrig. in l. pactum quod dotali, et ibi Bald. C. *de collat. & in l fin. col. 2.* C. *de dot promiſ.*
Fab. in Auth. nouiſſima, C. *de inoff. teſta.*
Paul. de Monte pico conſ. 9. num. 6. & conſ. 78. nu. 62.
Ruyn. conſ. 56 n. 11. lib. 3.
Menoch de arbitr. Iudic. lib. 2. caſu 149.
Brun. de ſtat. exclud. fam. art. 9. 2. caſ. prin. 1. quaeſt nu. 41. & 42.
Honded. conſ. 10. nu. 31. lib 1.
Botta conſ. 35 nu. 34. & ſeq.
Burſatt. conſ. 248. nu. 18.
Dec. conſ. 26.
Alex. conſ. 180.
Boer. Decis. 62.
Maranta diſput. 10. nu. 22.
Caſal. conſ. 501. *num.* 58. *& conſ. 502. num. 11.*
Rimin. Iun. conſ. 97. nu. 14.
Arnol. Ferron. conſuet. Burg. tit de teſtam. §. *13 & art, 25. nu. 18.*
Burſatt conſ. 248. n. 18. & conſ. 223.
Polidor. Ripa ſing. obſeru. 31. n. 7.
Petra de fideicomm quaeſt. 15. nu. 131.
Cæſar *Barzius deciſ. 128. num. 66.*
Laderc. conſ. 35.
Natta conſ. 548. n. 17.
Curt. *Sen. conſ. vlt. nu. 3.*
Gramm. deciſ. 57. nu. 36.
Soccin. conſ. 100. n. 9. lib. 3.
Alciat reſp. 252 nu. 11.
Anchar. Iun. quaeſt. 51. par. 2.
Tiraquell. in l ſi vnquam nu. 36. in prin. C *de reu. don.*
Cotta *in memor. verbo dos conſtituta.*
Rimin. Iun. conſ. 97.
Caualcan deciſ. 5. par. 3. num. 98. & deciſ. 32. nu. 16 & 17. par. 3.
Iaſon in Auth. Res quæ nu. 27. C. *com. de leg & ibi Anton. Padil. nu. 121.*
Alex. conſ. 33. vol. 4.
Corn. conſ. 107. vol. 2.
Curt. Sen. conſ. 27. col. 15. in 4. dub.
Ruyn in l. Gallus § *& quid ſi tantum n. 174. ff de lib. & poſthum.*
Pariſ. conſ. 26. n. 89. vol. 3.
Affict. in conſt. In aliquibus nu. 73.
Laur. de Palac. tract. quod extant. maſc. nu. 132.
Bellon. conſ. 15. nu. 8.
Signorol. conſ. 29.
Rub. conſ. 63. n. 2.
Soccin. Iun. conſ. 72. n. 22. lib. 3.
Gabriel. conſ. 156. n. 23. lib 1.
Menoch. conſ. 171. num. 28. & conſ. 412. num. 100. conſ. 3, num. 17. & conſ. 6. num. 21.
Cuccus de legit. in verbo, nec vſufructu nu 45.
Seraphin. de priuileg. iur. priu. 83. n. 93. & priu 21. n. 2.
Gratian. diſcept forenſ. cap. 148.
Surd conſ. 216. nu. 5.

Rimin. Iun. conſ. 317. num. 15. vbi quod pater conſtituendo dotem congruam liberatur, nec in ſuſpenſo manere debet huiuſmodi liberatio, cumq; effectus dicatur conſumatus, dotis aſſignatio facta non dicetur rebus ſic ſtantibus.

Hæc quidem opinio ampliori numero Doctorum videtur fulcita, quam ſit prima. Aſt videndum erit, an ab ea ſit recedendum in caſu, in quo ſtatutum excluſam mulierem iubeat dotari. Caſtr. *conſ. 73. & conſ. 210. lib 1. arbitratur iſto in caſu inſpiciendum eſſe tempus mortis, nam cum tunc perfici dicatur excluſio, facultates illius tẽporis ſint conſideranda, vt congrue cenſeatur dotata fœmina, quæ à ſtatuto propter dotem excluditur: tum maximè, quia ſtatutum ita demum repellebat fœminam ſi competenter reperiatur dotata, dictio enim competenter referebat* Caſtr. *ad verbum reperiantur, & il ud, ad tempus mortis Paul.* Caſtr. *ſequuti fuere Dec. conſ. 276. Simeon de Pret. conſ.* 138. *Decian. conſ.* 14. *lib. 1. num. 22. & ſeq. Gerard. Mazoll. conſ. 39.*

Sed contra Caſtr. *& Dec. conſuluit Laderc. conſ. 35. n. 15. & ſeq. Qui varium demõſtrat eum, nam in Auth. Res quæ.* C *com. de leg. contrarium dixerat, & potius ſtandum eſſe ei legenti, quam conſulenti, atque Dec. ſe fundari in rationibus, ab ipſomet reprobatis in conſ. 26. oſtendit. Decium reprobat Ruyn. conſ. 56. vol. 3. eundem Dec. varium, & in conſtantem dicit Alciat. regul. 1. de præſumpt. Grammat. deciſ. 101. nu. 70. dicit Decium loqui contra communem, & veram opinionem, qui in terminis Conſt. In aliquibus, & de dote de paragio verba facit. Anchar. Iun. quaeſt. 51. lib. 1. Decium confutat, quod etiam aſſequitur Surd. conſ. 488. nu. 36. Contra Simeon. de Pret. in d. conſ. 138. fuiſſe iudicatum ipſemet teſtatur, & aduertit Burſatt. conſ. 248. nu. 20. In nihilo itaque refragante conſideratione facta per Paul. Caſtr. & Dec. in locis preallegatis, remanet firma concluſio,*

do-

Digitized by Google

dotem congrue aſſignatam nõ augeri auctis facultatibus tempore mortis: congrue inquimus, nam non intelligimus hæc procedere, ſi tempore aſſignationis dotis, ea non fuiſſet iuxta facultates præſentes tradita, pro vt ſunt termini de quibus habent Petr. de Gregor. de dot. de parag. quæſt. 33. & Cannet. in cap. ſi aliquem, 9 ſed quantum ſit iſta dos & S. & cum præfati Doctores: putamus etenim nil aliud competere filiæ ratione facultatum auctarum tempore mortis, caſu quo tempore dotis aſſignatæ, illa fuerit fæminæ data congrua, iuxta modum facultatum, numerum filiorum, & morem regionis.

EPITOME.

In dote de paragio taxanda, an habeat locum ius accreſcendi, & an à primo acquirẽte feudum aliquid circa illam diſponi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Dotis de paragio taxatio debet fieri habito reſpectu ad numerum filiorum, ſed in Magna Curia conſueuit, eſſe conſiderandam ſemper tertiam, etiam ſi filij eſſent vltra quatuor, quicquid ſit de iure, vbi portio vnius quæ fuit renuntiata patri minuit dotem aliarum ſororum, & nu. ſeq. & quæ ſint deducenda n. 3.*

2 *Integitima an habeat locum ius accreſcendi vt portio renuntiata per vnum ex filijs accreſcat alijs filijs, vel potius patri, & hæredi, & licet variæ ſint opiniones, tamen quando renuntiauit portionem ſuã patri non alia ex cauſa, quia habuit partem ſuam, tunc ipſe facit partem, vt minuatur legitima aliorum filiorum ſecundum communem opinionem.*

3 *De dote de paragio deducendum eſt omne es. legitimum, etiam interuſuria quæ debebantur tempore mortis patris, licet ipſe debuerat ſolui ſuper fructibus, quod non obſtat ſucceſſoris ex pacto, & prouidentia.*

4 *Dos de paragio, vt nubat pari taxatur ſuper feudis pacti, vbi nil in contrarium eſt diſpoſitum per primum acquiſitorem, at vbi eſt diſpoſitum, quod dos non debeat taxari habito illo reſpectu, tunc ſeruanda eſt diſpoſitio primi acquiſitoris, qui ſi voluiſſet in totum potuiſſet filios priuar. feudo, & ad contraria reſpondetur in nu ſequenti*

5 *Teſtator in ſuo teſtamento non poteſt diſponere, quod leges locum non habeant.*

6 *Feudum an poſſit dari ab inferiore ſub alia forma, qaa datum fuit, & vt ſuccedatur in eo aliter quam fuit diſpoſitum per cõſt. vt de ſucceſſionibus, & quid in feudo nouo, & hæreditario n. 6.*

7 *Feudum nouum, & hæreditarium ſicut poteſt in totum alienare ita poteſt in præiudicium fæminarum diſponi, & decerni alius modus in ſuccedendo, excludendo fęminas, & dict. Andr in cap. 1. de eo, qui ſib. & hæred intelligi debet in feudo pacti.*

8 *Legitimam non tenetur auus relinquere nepotibus ſi tempore mortis non tenent nepotes primum gradum, & locum.*

9 *Dos tota de paragio non debet ſolui per Baronem in pecunia numerata, ſed poteſt ſecundum conſuetudinem regionis conſtitui in arneſijs, differendo ad tempus ſolutiones.*

CONSIL. XVII.

IN cauſa taxationis dotium de paragio Donnæ Stephanię, & donnę Marię de Bononia, omiſſis hijs, quæ facti ſunt potius, primo loco quantum attinet ad iuris diſpoſi-
1 tionem eſt conſiderandum † quomodo ſit facienda taxatio, habito reſpectu ad numerum filiorum, etſi Petro de Gregorio credimus in tractat. de dot. de paragio quæſt. 29. & quęſt. 31. in M. C. inoleuit vſus, ſemper eſſe conſiderandam tertiam, etiam ſi filij eſſent vltra quatuor, quicquid ſit de iure iuxta traddita in Authen. nouiſſima, C. de inoff. teſtam. cum ſimilibus. Hac igitur opinione retenta, cum Don Aloyſius relinquerit quinq; filios ſcilicet actrices Don Ioſeph. eorum fratrem, ac conuentum, & Baroniſſam Solanti, ſequitur legitimam cuiuſque eſſe quintam partem prædictæ tertiæ, quę reſpectu fructuum, & deductis deducendis competeret omnibus prędictis quinque filijs †
2 nec portio competens Baroniſſę Solanti iurę accreſcendi competit iſtis D. actricibus, quandoquidem licet in hoc puncto

varij varia dixerunt in l. vnica C. quan-
do non peten. par. & in l. re coniuncti, ff.
de leg. 3. nihilominus cum ipſa D. non
fuerit excluſa alia de cauſa, niſi quia ipſa
dotata habuit partem ſuam, & portionem
ſuam renuntiauit patri recipienti pro ſe, &
ſuis heredibus expreſſe, vel tacite; tunc
2 vere, & communis opinio eſt, ipſam face-
re partem, vt minuatur legitima aliorum,
portio tamen ſua quæritur patris hæredi-
bus, quibus eſt facta renuntiatio Bart. in l.
prima, § qui habebas num. 6. ff. de bon.
poſſ. contra tab. Angel. in l. Papinianus,
§. vnde ſi quis, ff. de inoff. teſtam. Bald. in
l. vnica in 6. quæſt. C. quando non peten.
partes, & ita dicit fuiſſe deciſũ Guid Pap.
decis. 295, & 599. latè Alex. conſ 149 lib 7,
Idem firmat Fabianus in rep Auth. nouiſ-
ſima nu 218, C. de inoff. teſtam. & hanc eſ-
ſe magis communem teſtatur Boer. deciſ.
304.

Et ſecundum eam, ego alias obtinui in
ſancto officio pro Gratiano de Ballis cõ-
tra eius ſororem, in ſpecie, quod por-
tio habita ab vna ex ſororibus, quæ re-
nuntiauit, deducenda ſit in taxanda dote
alterius ſororis tamquam onus, quod idẽ
in effectu eſt, tradit dict. Petrus de Grego-
rio in preallegato tract. quæſt. 29. Sic igi-
tur apparet, quod portio habita à dict. Ba-
roniſſa, ſiue deducatur tamquã onus, ſiue
non facta deductione accreſcat hæredibus
Don Aloyſij, non poteſt iure aliquo com-
petere iſtis actricibus, ſed quod earum
dos erit quinta pars tertiæ competentis
omnibus quinque, vt dictum eſt ſecun-
dum vſum M. C. teſte Gregorio loco pre-
allegato, & ſi iuxta diſpoſitionem iuris, at-
tẽdenda ſit taxatio, legitima omnium erit
ſemis, iuxta tradita in dict. Authen. nouiſ-
ſima, & conſequenter portio cuiuslibet
erit quinta pars eiuſdem ſemis: & ſecundũ
quamcumque opinionem, apparebit cla-
riſſime Magnæ Curiæ ſatis inmoderatam
fuiſſe taxationẽ, etiam habito reſpectu ad
fructus, vt pars aduerſa prætendit, nempe
ad ſummam vnc 1700 quod tamen nec in
facto verum eſt, tum quia teſtes non benè
probant de tempore mortis Don Aloyſij;
tum etiã quia cõſtat de cõtraria percep-
tione fructuum, & ſatis longe differt iudi-
cium teſtium à vera, & reali perceptione,
vt ſemper experientia docuit, ſuper quo
tamen, quia facti eſt, aliter ego non inſiſto.

Onera quoque ſunt deducenda, vt
conuentus prætendit, & quantum atti-
net ad cenſum vncias 210. annualiũ nul-
3 la eſt difficultas. † Pariter quoque dedu-
cendum eſt onus illarum vnciarum 3000.
quæ debentur pro interuſurijs decurſis,
& debitis tempore mortis Don Aloyſij,
cum clara ſit concluſio omne æs legitimũ
deducendum eſſe, Gregorius in preallega-
to tract. queſt. 28. & licet fructus, & in-
teruſuria de fructibus debuiſſent ſolui,
tamen hoc parum, & nihil obſtat con-
uento ſuccedenti in feudis ex pacto, &
prouidentia, & licet ipſe ſit hæres eiuſ-
dem D. Aloyſij, tamen eius hæreditas eſt
exauſta, vt notorium eſt, & in facto aper-
tiſſimè conſtat.

Pari quoque ratione deducendum eſt
onus dotium matris in ſumma vnciarum
3400. pro quibus fuit facta ſubiugatio,
& quicquid diſpoſuerit Don Aloyſius,
cum vt dictum eſt, de eius bonis hære-
ditarijs, nulla habenda ſit conſidera-
tio. Hijs igitur deductis, & facto legitimo
cõputo apparebit clariſſimè, dotes fuiſſe
immoderatæ taxatas, & vix iſtis dominis
competere vncias 80. redditus pro quali-
bet, quæ computatæ ad vncias 7. pro cen-
tenario, prout in regno in ſimilibus te-
ſtantur plerique Regnicolæ fuiſſe ſeruatũ,
vix dos de paragio cuiuslibet erit vnciarũ
1000.

4 Secundo loco † & principaliter eſt con-
ſiderandum in hac taxatione, nullam eſſe
habendam cõſiderationẽ ad paragium, vt
nubant pari, quãdoquidem licet regulari,
iſtud ſit conſiderandum in feudis pacti, &
vbi nulla præcedit diſpoſitio contraria il-
lius, qui de feudo poterat diſponere, vt
traditur in conſtitut. In aliquibus per
Andreas, & Afflict. & D. de Gregorio
q 32 & 33 & alibi Doctores noſtri, nihilo-
minus in caſu noſtro ille Don Franciſcus
Baro Ciſalę, & primus acquiſitor iſtorum
feudorum expreſſam prohibitionem fecit,
quod nulla habeatur conſideratio ad hoc
paragium, expreſſe ſtatuendo, quod dotes
taxentur ſimpliciter, etiam ſi non poſſent
nubere pari: quod autem eius diſpoſitio
ſeruanda ſit expreſſe mihi determinat D.
de Gregorio eo tract. quęſt. 21. vbi ponens
quęſtionem, an dos de paragio debeatur
ſuper feudo nouo diſtinguit, an primus ac-
quiſitor diſpoſuerit, nec ne, quia ſi non di-
ſpoſuit, tunc ab inteſtato attenditur in Re-
gno ius francorum, & conſequenter ſequi-
tur excluſio feminę propter maſculum in
eodem gradu, & debeatur dos de paragio
iux-

iuxta tradita in dicta conſt. In aliquibus
Si vero diſpoſuit,& tūc catenus debeatur
dos de paragio,quatenus ab ipſo reperitur
diſpoſitum. Sic ergo apparet in primo ac-
quiſitore attendendam, & ſeruandam eſſe
diſpoſitionem ipſius:& facit vna ratio,quia
ſi ipſe, ſiue, quia nulla eſt data forma, ſiue
quia etiam ea data non ligatur ſecundum
receptiſſimā opinionem in Regno,vt tra-
ditur communiter in cap. volentes, poſſet
totaliter de feudo diſponere, & in extra-
neum alienare,in totū priuando filios,mul
to magis poteſt in eos diſponendo certo
modo prohibere,ne vltra legitimam com-
petentem, quid habeant.

Pręmiſſę concluſioni obijciebatur pri-
5 mo loco , vulgaris regula, quod † nemo in
ſuo teſtamento diſponere poteſt , quod
leges locum non habeant l.nemo poteſt
cum materia. ff. de leg.1. & in ſpecie ſe-
cundo loco,allegabatur Andreas in cap 1.
de eo qui ſibi, & hæredibus, ſed ſalua pa-
ce,allegantium prędicta nihil obſtant,ſi ve
ros terminos feudales perpendimus: nam
licet ex conſtitutione Regni ſtatutum ſit
mulieribus deberi dotes de paragio,& ha-
bendam eſſe conſiderationem vt nubant
pari;tamen procedit hæc diſpoſitio in hijs
feudi,in quibus ab initio non eſt data con-
traria diſpoſitio, veluti in feudis pacti, &
prouidentię, & in feudis antiquis, & in
nouis, vel hæreditarijs data ſucceſſione ab
inteſtato,in hijs etenim procedit ratio ex-
cluſionis fęminæ & conſequenter dos de
paragio debeatur: quod autem in feudo
nouo,primo acquiſitore diſponente ,ſuper
hoc ſit lex contraria, ego nec vidi nec au-
diui allegatum, & ob id fruſtatorię allega-
tur materia tex. in l. nemo poteſt, nec An-
dreas allegatus dicit id ad quod allegatur,
6 ſolum † enim in ver. quod ergo, diſputat
punctum an inferior à Rege in Regno poſ-
ſit dare feudum, quod in eo ſuccedatur
aliter,quam ſit diſpoſitum per conſtitutio-
nem Vt de ſucceſſionibus, concludit,quod
priuatus hoc non poteſt facere, quia eſſet
iuri publico derogare, Andreas loquitur
iuxta terminos iuris communis feudorum,
ſecundum quos nulla diſpoſitio feudatarij
attenditur cap 1. An agnatus, cum mate-
ria, & loquitur etiam in materia in feuda-
tionis,quia in Regno difficultas eſt,an alius
quàm Rex poſſit dare formam feudis, &
infeudare,de quo ipſemet Andreas diſſerit
in cap.Si vero contingerit de pac. iuramē-
to firmanda ver. in Regno Siciliæ. Poſito
ergo , inquit, Andreas, quod poſſit , eius
poteſtas , non debet eſſe contra formam
conſtitutionum Regni.

Præterea Andreas intelligi debet in
feudo pacti, in quo ſecundum antiquam
inueſtituram filiæ fæminæ ſuccedunt;nam
pater dans feudum filio,nō poſſet alterare
formam excludendo fęminas, vel aliter
prohibendo contra formam cōſtitutionis
7 Regni † ſi vero ſumus in feudo hæredita-
rio,vel in feudo nouo,& tunc ſicut poſſet
in totū alienare,ita poteſt in preiudicium
fęminarum diſponere, Afflictus in titulo de
filijs natis ex matrimon. ad morgan. nu.8.
Aret. conſ. 162. Lofredus conſ. 14. num.
26. & ita Andream declarat, & intelligit
Leonardus Liparulus in Apoſtill. ad eum
loco preallegato,ver. Sed facere pactum,
& in Regno noſtro ſtante diſpoſitione cap.
volentes eſt indubitata concluſio,& in ple
riſque Baronijs , & feudis ſcimus fuiſſe fa-
ctas diſpoſitiones , & prohibitiones vt fæ-
minæ in totum excludantur , & in ſpecie
in Baronia Cæſale, & Comitatu Matinei
fæminæ ſunt excluſæ, & ſic contra formam
conſtitutionis Regni,Vt de ſucceſſionibus
ſecundum quam fæminæ ſunt habilitate in
defectu maſculorū eiuſdem gradus:ſic igi-
tur videmus in feudis in quibus habet locū
diſpoſitio c. Vol. fuiſſe factas diſpoſitiones
contra formas conſtitutionum Regni. Pa-
riter ergo in caſu noſtro , & fortiori dicen
dum eſt valuiſſe diſpoſitionem primi ac-
quiſitoris. quod dotes taxentur ſimpliciter
ſine conſideratione , vt nubant pari . Nec
video quicquam in contrarium vigere
poſt quam , quod à iure tenebatur pa-
ter reliquit : imò in caſu noſtro , nec poſ-
ſunt conqueri iſte actrices , quod legitima
ſint fraudate , tum quia iam ipſæ eam ha-
bent , conſiderata dote de paragio ſimpli-
citer,tum etiam,quia ipſis,quo ad primum
acquiſitorem, nulla competebat legitima,
8 auus † enim nepotibus non tenetur relin-
quere legitimam ſi tempore mortis nō te-
net primum locum Doct.cōmuniter in l.in
quartam,ff ad l.falcid.& in Auth.eo. nouiſſi-
ma C. de inoff. teſtam. Nec ſimiliter tene-
batur dotare , tum quia ipſæ tunc tempo-
ris non erant in rerum natura : tum, quia
principaliter iſtud onus ſpectabat ad pa-
trem. Iure igitur optimo dicendum eſt,ip-
ſius diſpoſitionem valuiſſe,tanto magis,cū
eius prohibitio principaliter fuit fauere
agnationi , & vt conſeruarentur Baroniæ,
& feuda, quandoquidem certo ſciebat pro
pter

prer tot,&.tantas dotes de paragio dimi-
nui,& ideo quantum potuit, voluit proui-
dere indemnitati familiæ.
9 Tertio † & Vltimo, conſiderandum eſt
dotes non eſſe taxādas in totum in pecu-
nia,ſed habita conſideratione ad morem
regionis,conſtituendo partem in arneſijs,
& differendo ſolutiones ad tempus,vt do-
cuit D. Gregorio in ſæpius citato tract.de
dot. de paragio quæſt. 31. quod à M. C.
non fuit cōſideratum:merito igitur corri-
genda eſt ſententia, & modificandæ ſunt
dotes iuxta præmiſſa.

ANNOT. PETRI FILII.

*IN ſuperioribus, in annot. ad conſ.6.&
8 diximus primum feudi acquiſitorem
forma non ligari, ſed ad libitum poſſe illud
alienare,idq; in Regno noſtro adeo receptū
fuiſſe,vt amplius in diſputationem deduci
nefas ſit, ſed quia in annot. ad conſ. 8. n.1.
differentiam viſi fuimus conſtituere, inter
feudi alienationem,& formæ mutationem,
Dominus meus in cōſ.7.10.hoc ipſum ſenti-
re videtur,vnde ad ea, quæ in cauſa Baro-
nis Caſtaniæ,& D Franciſci de Bononia
dixerat,ſe refert,ideo hic operæ pretium e-
rit,ne equiuocatio terminorum confuſionē
pareat,aliqua annotare.*

*Cannet.in cap.Volētes §.ſed neceſſaria†
1 ſe offert quæſtio occaſione ſūpta illius quę-
ſtionis an vigore illius cap. plures gradus
ſubſtitutionū in feudis fieri valuiſſent,mul
ta congeſſit,quæ ad punctum de quo, in cō-
ſilio agitatur facere videtur.Ex Io. Aloyſio
de Septimo in cauſa Pittinei recenſuit cap.
Volentes alienationem permittere, non ta-
men ſucceſſioni feudorum legem imponere,
hoc enim ſoli principi competere cēſuit per
tex.in cap.1.§ profectò de leg. Conrad. in
quo habetur,feudum ſub alia lege non poſſe
quempiam dare,quam ipſe habuerit: hinc
ait,Pern.in conſ.6. contrahentes nouam
formam feudo apponere non poſſe. Ex
Hieronymo Fimia adducit, hæc tria in ſe
maxime differri,feudi alienationem,formæ
mutationem,& legis ſucceſſioni feudi datio
nem: ſed hanc diuiſionem chimericam, &
fantaſticam vocat Cann & nullā dari dif-
ferentiam inter formam, & legem feudi,
arbitratur: concludit denique poſſe plures
gradus ſubſtitutionum fieri,& quemadmo-
dum permitti alienationem totius feudi in
præiudicium omnium, ita, & concedi, vt
modus ſuccedendi induci poſſit inter deſcen
dentes à primo inueſtito. Dicta Cannet.
compendiario recenſuit Dominus meus in
conſ.7.num.10. vbi licet videatur ſentire
primum acquiſitorem non potuiſſe fęminas
vocatas ex prima forma excludere; attamē
ibi nō loquebatur de feudo nouo,ſed antiquo
& licet ille Simeon acquiſitor formæ dici
potuerat, nihilominus, non tamen rei, &
quidquid in feudo acquiſito ſub clauſula
iuris francorū,quod attinet ad rē noſtram
facere videntur ea quæ dicit Cannet.in ſu-
pracitato loco,primum, vt qui poteſt feudū
alienare,& in totum ſucceſſores ſuos eo pri
uare,eo magis certam formam inter eoſdem
præſcribere,vt puta fęminis paragiū negā-
do,vel eas pro maſculis remotioribus exclu
dēdo,etſi iuxta cōſt.In aliquibus,& per ea
quæ ſupra recēſuimus à dictis maſculis mi-
nimè excluſa cenſeantur:alterum quod feu
dum acquirenti à cap Volentes libera diſpo
ſitio cōcedatur,his etenim duobus fundamē-
tis, inniti videtur hæc conſultatio Pern.
autem in conſ. 12. diſtinxit inter formam,
& formam ſumpta occaſione conciliandi
2 Andream, † Is etenim in cap omnes filij,
ſi de feud fuer. controu. dixerat, patrem
non poſſe feudum, in quo iure francorum
viuitur,ſecundogenito dare, etiam ſi illud
nouum eſſet in perſona eiuſdem patris, nā
in cap.1.de alienat.feud. pat, contrarium
3 viſus fuerat ſentire, Pernus, inquimus, †
dixit,vnam dici formam,alteram verò for
mam formalem;formam appellat, illam, in
qua nil aliud niſi perſona recipientis feu-
dum attenditur,ſiue dicatur pro te, & he-
redibus,ſiue pro te, & filijs;in qua forma,
fatetur ipſe,poſſe primum acquiſitorem ad
libitum de feudo diſponere;formam forma-
lē dicit illam,in qua verbis ſupradictis ad
ditur hæc clauſula,Ita vt viuant iure frā
corum, quam modum viuendi inducere
ait, à qua ne quidem tranſuerſum vnguē
nō liceat diſcedere, nam cum ius Principis
tangere videatur, priuatorum haud eſt,
4 facere quin habeat locū, † propterea ſolius
Principis eſſe huiuſmodi formā mutare, &
alterare arbitratur, de qua loqui Andreā
in d.cap.omnes filij, autumat; de alia verò
in alijs locis,in quibus videtur ſentire,pri-
mum acquirentem non ligari forma.Hanc
conciliationem approbat, & ſequitur Li-
parul.ad Andream in d.cap.omnes filij,ver
bo ſecundogenito.*

*Petr. de Gregor. de conceſſ feud part 4.
quæſt. 7. Andream de inconſtantia notat,*

Per-

Pernum tameu coufutat, multiſque argu-
5 *mentis tuetur ,primum † acquiſitorem ,*
quacumq; forma non obſtante ,etiam ſi adeſ
ſet clauſula iuris francorum,accedente ta-
men Regis aſſenſu, poſſe de feudo diſponere,
auctoritati tamen Andreæ, & Baldi ſatis-
factum iri putat , ſi modo dicantur loqui de
feudo autiquo,modo aſſeratur verba facere,
non accedente Regis conſenſu;qui quidem
6 *† aſſenſus uigore legis interuenire in Regno*
uoſtro arbitratur Cam. in cap.Si aliquem,
verbo Antiquis,nu.260. & licet Petrum de
Gregorio mordeat, nihilominus cum Can-
net ſentire videtur, ac varium fuiſſe Per-
num in rep. cap.Volentes, aduertit. Quodq;
† primus acquiſitor valeat de feudo cuiuſ-
cunque forma diſponere,legemq;dare,quam
maluerit , dixit Franc. Milaneſ. deciſ.8.
nu.16.lib.1.
7 *Ex quibus ſatis explicitè habemus , †*
quod licet verum ſit ,ſolius Principis eſſe,
mutare formam,nec feudum dari poſſe alijs
ſub pactionibus cap.1.§. ſed etiam res & ibi
DD tit.per quos fiat Inueſt.cap.1.§ 1.qua-
liter.feud olim.§. beneficium ſi de feud def.
content. Iacob. de ſanct. Georg. verbo ita
etiam quod ipſi nu. 3. Curt. de feud. 4. part.
num.83. Iaſ de feud par.9.nu.15 Schrader.
de feud.par.8. cap. 2.n. 14. attamen eſt ve-
riſſimum vna cum Principe poſſe vaſſallum
8 *formam aliam.† & diuerſam à prima dare,*
vt fatentur omnes. Ceterum unum eſſet diſ-
quirendum , num id in preiudicium voca-
torum fieri poſſet: at quia nos in feudo nouo
loquimur , in quo nullum ius ſuccedentes à
primo inueſtito pretendere valent,atque ha
beamus in Regno cap.Volentes,alienationem
feudi, & plures poſſe fieri ſubſtitutionum
gradus, permittens , vt ſupra pluries fuiſſe
dictum recordamur , multæ erunt diſputa-
tiones prætermittendæ, cum enim benefi-
ciarius formam mutat, id fieri cum conſen-
ſu Regis dicimus , proindeque vna cum ipſo
Principe alterari formam aſſerimus.
9 *Sed non ab re erit indagare , † num iuri*
conſona ſit illa Perni diſtinctio , inter for-
mam, & forma formalem: ruſus, & aliam
de qua Cann. inter legem,& formam feudi,
de Perni diſtinctione dicere poterimus forte
illum ſentiſſe de forma ſubſtantiale, & for-
ma accidentali,quodq; formam formalem di
xerit ſubſtantialem , quaſi quod per illud
adiunctum , formalem , innuere videatur,
loqui voluiſſe de forma. propriè dicta,& for
mam , affirmauerit pro accidentali,ſed hu-
iuſmodi intellectus ſtatim ab eodem deſtrui-
tur , nam cum formam formalem aſſerat il-
lam eſſe , cui adducuntur illa verba,ita vt vi-
uant iure francorum , cumq; ſubſtantialis
forma feudi haud ſit modus viuendi fran-
corum , cogi videmur à ſupra tradito in-
tellectu recedere: forma etenim feudi eſt il-
lud,ſecundum quod eſt feudum,vel illud per
quod eſt aliquid ens, at tale nemo dixerit eſ
ſe morem francorum, nam quod primogeni-
10 *tus † ſuccedat in feudo,de ſubſtantia quidē*
non eſt,ſequeretur enim, ſi hoc ipſum affir-
mauerimus,quod feuda,in quibus omnes vo
cantur filij ,feuda non eſſent, nam ſublato
eo,quod eſt de ſubſtantia,corrūpi neceſſe eſt
ſubiectum: huiuſmodi dixerimus fidelitatē,
feudum etenim abſque fidelitate conſiſtere
11 *minimè valet , † etſi iuramentum fidelita-*
tis remitti valeat. Aluarott. in prælud. feud.
diuiſ.ſecunda,& ibi Præpoſ.num.34. Curt.
de feud.7 .queſt.nu.3.1. par. prin.idq; adeo
12 *verum, vt ſi de mente † concedentis aliud*
conſtaret,vel contractum totum vitiari, vel
in alteram ſpeciem tranſitum facere, pro-
fiteantur DD.de quo Schrader. de feud.par.
2.cap.2.num.31. & ſeq. Alia ſiquidem acci-
dētalia ſunt feudo,vt puta quod fœminis pa
teat adictus , quod primogenitus ſuccedat
quod ſeruitium præſtetur , quod dominium
directum penes dominum ſit , vtile in vaſ-
ſallum tranſeat,& id genus; quæ naturalia
13 *à Doctoribus dicuntur, quæ † præter ſubie-*
cti corruptionem alterari,& mutari valent
cap 1. & ibi Afflict. de feud. propr. non hab.
natur. Bald. in cap. 1. de duob. fratr. à cap.
inueſt. Schrader. de feud. par.2.cap 2. num.
47. Forma tamen ſubſtantiali , nunquam
dicere poterimus feudum informe, hoc eſt ſi
ne forma de qua ſupra in annot.ad conſ. 12.
n 33. verba fecimus , cum illud in propria
natura conſiſtens rectum, & ſimplex voci
tent Doctores, erit profectò ſine forma acci-
dentali : nam feudum tale dicimus, quando
in illius conceſſione nulla de filijs,vel hære-
dibus ſit mentio , atque propterea nulli for
mæ ſpecificæ attribui valeat , hæreditaria
ſcilicet , pacti , & prouidentia, ſiue mixta,
de quibus ſupra: has etenim formas ſpecificas
dicere poterimus, quæ primam illam ſubſtā
tialem feudi imitentur,vt aiunt philoſophi
quamlibet formam ſpecificam cauſatam
imitationem eſſe formæ increatæ . Appella-
mus feudū informe haud quidem,quia for-
ma ſubſtantiali careat, alias enim feudum
non eſſet , ſed quia aliud non additur formæ
ſubſtantiali ; quod formam ſpecificam con-
ſtituere videatur. At ſi Pernus pro forma
for-

formali ſpecificam formam intellexerit, vt videtur ſentire, dum per clauſulam illã, iuris francorum, aliud addi illi formæ, ſiue pacti, ſiue hereditariæ profiteatur, carere videtur ratione illius dictum, niſi dicamus ſufficientem dari poſſe, dum ipſe ait, in hac forma præiudicium Regis verſari, ſed nec factum ſatis eſſe videbitur, cum per cap. Volẽtes, omne Principis præiudicium remiſſum eſſe cenſeatur. Accedat, vtramq; poſſe dici formam ſpecificam, nec ideo aptè cadere poſſe diſtinctionem illam inter formam, & formalem formam. At ſatis ſit de Perno ne infinitum nobis datum ſit hariolari.

Præſtat ad aliam deuenire diſtinctionem
14 inter † ſcilicet legem, & formam feudi. Hanc differentiam minimè inter hæc duo reperiri poſſe credimus. Lex etenim feudi dupliei ratione conſiderari poteſt, vel vt dãs regulam, atque modum præſcribẽs circa ea, quæ de ſubſtantialibus, & naturalibus habent iura ſcripta feudorum, vel vt conſiderans pactiones, quæ inter dominum, & vaſſallum in inueſtituris feudorum fieri ſolent. Legem feudi circa ſubſtantialia, in ijs, quæ fidelitatem reſpiciunt, verſari diximus quæ nunquam remitti poſſunt, poſt
5 omnes † Ottau. Bambac in cap. feudum ea lege. ſi de feud. defunct. milit. nunq. circa naturalia vt ſunt multa iura, vt puta feu-
16 dum dari gratis † cap. 1. de feud. dat. in vim
17 leg. comm Vt directum dominum penes † dominum remaneat cap. 1. §. fin. ex quib. cauſ.
18 feud. Vt vtile † dominum in vaſſallum trãſeat cap. 1. § rei autem & §. fin. de Inueſt.
19 de re al fact. Vt deſcendentes † primi acquirentis ſuccedant cap. 1. §. cũ vero, de his qui
20 feud. dar. poſſ. Ne filia † in feudo ſuccedat
21 cap. 1. § filia de ſucceſſ. feud. Ne feudũ † irrequiſito domino alienetur cap. 1. de prohib. feud. alien. per Lothar. & id genus multa.
22 Hæc naturalia immutata ſunt † penes nos in aliquibus. Alienatur enim feudum irre-
23 quiſito † domino, per cap. Volentes, ſuccedũt
24 collaterales in feudo nouo, cap. ſi aliquem, † fæmina capax efficitur feudorum, per conſt. in aliquibus, vterinus frater vocatur ad feudorum ſucceſſionem per dictum cap. ſi aliquem. Hæc ſunt de natura feudi, & de lege feudi, natura enim à lege loquente de feudis, inducitur, adeo vt diuerſa non ſit pronũtiare, dicere aliquid eſſe de natura, & de lege feudi.

Poteſt etiam conſiderari lex feudi circa
25 ea, quæ † in Inueſtituris apponuntur, quæ & lex dicitur, hoc expreſſe elicimus ex textu in cap. 1. § feudum vbi habetur, Feudum ea lege datum, vt ipſe, & hæredes ſui maſculi, & fæminæ, & cui dederit habeant, & cæter. hoc ipſum legimus in cap. 1 de feud. non hab. propr. nat. feudi ibi, ſi quis ea lege alicui feudum dederit, vt ipſe, & ſui hæredes, & cui ipſe dederit habeant; hę pactiones vocamus naturalia feudi, & dici poſſunt leges feudi, quatenus de his iura feudorum loquuntur, ac quid faciendum iubent, itemq; ex his conſtari formam feudi pacti, & hæreditariã paſſim affirmamus, adeo vt veriſſimum ſit inter hęc ſcilicet formam, naturam, & legem feudi, nullam conſtitui poſſe differentiam.

Hinc dixit Thom. de Marin. tit. 19. num.
26 6. naturam † feudi dupliciter conſiderari poſſe, vnam, quæ conſtat ex ſcripto, vt in toto tractatu feudorum, alteram, quę ex moribus cuiuſq; Prouincię recepta eſt, ſed inter vnam, & alteram, quo ad preſens inſtitutum ſpectat nullam conſtituimus eſſentialem differẽtiã. Naturalia dicemus † feudorũ, tum ea, quæ ex ſcripto, tum etiam ea, quæ ex moribus inducta videntur Sed quia ex pacto alia dari natura feudis poteſt, cap. 1 an fine Quid ſit Inueſt. cap. 1. de feud. nõ hab. propr. nat. feudi Cæſal. conſ. 361 n. 36. ideo, & quæ pactionibus in Inueſtituris feudorum inducuntur, iure, ac merito naturalia dicere valemus. At vt receptui canamus, dum in primo feudum acquirente loquimur, accedente Regis conſenſu nullam differentiam conſtituere debemus inter formam, naturam, & legem feudi, nulla ſiquidem earum primum inueſtitum tenebit obnoxium, Proindeq; optimo iure conſilium fundari conſpicitur, dum paragium fęminis prohiberi à primo illud acquirente, poſſe contenditur.

EPITOME.

In hęredem incapacem cõtinuatur poſſeſſio feudalium vigore ca. Regni Reg. Ferdin. 43. quod non eſſe correptum per alia cap. Regni oſtenditur: queue ſint conſideranda in poſſeſſorio ſummariſſimo quæritur. An cap. Si aliquem procedat in ſubfeudatario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio continuatur in heredem in capacem feudalium, ſtante in Regno cap. Ferdin. 43. contra Gregor. de iud. cauſ feud. queſt. 18. nu. 2. cum ſequ. quod procedit etiam data notorietate tituli.*

5 *Haree an cenſeatur inſtitutus hares etiã in feudalibus, ſtantibus il lis verbis in inſtitutione (& demum in toto eo de quo poteſt diſponere) an tunc dicantur illa verba reſtrictiua nu. 8.*

6 *Dictio de..um quid ſignificet, & importet in diſpoſitione teſtatoris.*

7 *Dictio ſingulis, importat in diſpoſitione, ac ſi indiuidualiter fuiſſet facta diſpoſitio.*

9 *Hæres quantumcumq; inſtitutus in re certa cum dictione taxatiua, ſi in alijs rebus alium non fecerit heredem teſtator, contra voluntatem teſtatoris lex facit illum heredem vniuerſalem in omnibus bonis iure accreſcendi, ne pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere videatur, quod procedit etiam in Barone, qui non habet priuilegium militis, dum, non degit in expeditione belli nu 10.*

10 *Barones nõ habent priuilegium militis maxime in teſtando, dum non degunt in expeditione belli.*

11 *Miles non habet priuilegium in teſtando, ſi teſtatur non iure militari, ſed iure paganico.*

12 *Tex. in l. Ius noſtrum de reg. iur. an procedat, quando heres eſt prohibitus capere.*

13 Capit. *Ferdin 43. non eſſe correptum per cap. nouiſſima Regni, maxime per cap.* Carol. 118. *demonſtratur, neque per cap. Philip.* 18.

14 *Diſpoſitio ceſſat, ceſſante preſuppoſito.*

15 *Statutum quando poſſit procedere ex identitate rationis in alio caſu.*

16 *Relationis vi lege referente, tota relata legis diſpoſitio comprehenditur.*

17 *Fœmina dicitur finis familiæ, & caput alterius.*

18 *Maſculi ex fœmina deſcendentes non veniunt in ſtatuto, vbi ratio eſt conſeruandæ agnationis.*

19 Cap. Carol. 1 8. *ratio eſt ſubintrationis filiorum, in locum eorum patruum, & de ratione cap. 204. & 18. Philippi.*

20 Cap. Carol. 258. *procedit in terminis cap. ſi aliquẽ, quod non procedit in ſubfeudis, & licet loquatur, in ſubfeudatario, tamen loquitur de eo, qui tenet feudum in capite à Rege.*

21 Cap. *ſi aliquem, non procedit in ſubfeudatario, quia debet intelligi de eo, qui capite tenet feudum à Rege.*

22 *Poſſeſſio continuatur in heredem vigore ſtatuti, dummodo ab alio interim non occupetur.*

23 *Statuta ſi duo ſint, quæ inter ſe videntur contraria, ſi poſſunt aliqua diſtintione ſaluari, per vltimum non cenſetur aliud ſublatum.*

24 *In poſſeſſionem vt mittatur quis remedio l fin.* C. *de edit. diu. Adrian. tollend. teſtes an ſufficiant parte incitata, reſpondetur ad conſ.* Caſtr. 3. *in* 1. *vol. & ad alios, & oſtenditur in quibus terminis loquantur, & quid ſi de ſucceſſione dubitetur ſtante illegitimitate nu. 5. & ſeq.*

26 *Illegitimitatis quæſtio ſi principaliter ſuſtentata, facit vt debeat in cauſſa ſuperſederi.*

27 *In feudum, an poſſit concedere Baro territorium burgenſale de iure comm. & quid in Regno, in quo ſolus Rex poteſt infeudare, & quid de excadentijs. & nu. 28.*

28 *Formam feudis dare, ad Principem ſolum ſpectat.*

29 *Infeudare non poteſt Baro, quia hoc ſpectat ad Regem, & an per lapſum 30. ann. cum ſcientia, & patientia Regis præſumatur feudum.*

30 *Feudi vna pars poteſt eſſe vnius, & altera alterius, neque obſtat cap. Volentes, quia illud intelligitur de feudo ab initio integro.*

31 *Vnio, & in corporatio facit ſortiri eamdem naturam, ſi nihil aliud exprimatur.*

32 *Feudum, non apparente forma, an præſumatur ſub forma ſtricta.*

33 *Tranſuerſales nõ veniunt, quando ſunt vocati deſcendentes ex corpore, etiam ſtante cap. Si aliquem, quia illud procedit tantum ab inteſtato, præſuppoſito feudo in forma larga.*

34 *Feudum non poteſt eſſe in re mobili, ita vt herbagij iure conceſſo in feudum, cenſeatur tota res conceſſa in feudum, contra nu. 37.*

35 *Ad Emphitioſim tota domus cenſetur conceſſa, ſi dicatur vt ſolum domus ſit iure emphiteotico, & ſuperficies ſit iure proprio, contra nu. 36.*

37 *Feudum poteſt conſtitui in redditibus, penſionibus, & alijs ſimilibus, quæ de per ſe in abſtracto conſiderantur.*

38 *In feudum poteſt eſſe ius peragij, ſeu iuriſdictio & in allodialium territorium, & licet*

ius pedagij præſumeretur feudale, ſi caſtrum ſit feudale, tamen non eſt è contra.

39 *In poſſeſſorio ſummariſſimo, non quis verè poſſideat, ſed quis in poſſeſſione ſit defendendus, conſiderandum eſt, & ob id ſola inſiſtentia ſufficit etiam iniuſta, ſed data probatione pari, & de præſenti, præferri debet ille, qui habet antiquiorem poſſeſſionem, num. 40. & in hoc caſu non habet fieri ſequeſtrum, ſed manutenendus ille, qui rei inſiſtit, etiam ſi fuiſſent facta probationes ſuper proprietate ab vtraque parte. n. 41.*

CONSIL. XVIII.

INTENTIO Laureæ de Mirabella fundatur in teſtamento vltimi Baronis poſſeſſoris

1 eius filij, in quo † eſt hæres vniuerſalis inſtituta, & in quã eſt tranſlata poſſeſſio vigore capituli Regis Ferdinandi 43. etiam reſpectu bonorũ feudalium, vt expreſſè in cap. Regni dicitur, quod etiam procedit in feudis pacti, & prouidentiæ, & in caſu, quo eſt inſtituta fœmina incapax feudi cap. 1. §. Inter filiam, ſi de feud. fuer. controuer. Bald. in cap. 1. de controuerſ. inter maſcul. & fœm, & ibidem Aluarott, Decius conſ. 424. & 588. num. 12. Gozad. conſ. 6. num 87. Afflict. deciſ. 119. Et ob id dicebat Ruyn, conſ. 18, n. 20. vol. primo, quod hæres immittendus, & manutenendus eſt in poſſeſſione, & an ſit ſucceſſibilis, nec ne, diſcutiendum eſt poſtea: cõmunem refert Curt. Iunior. con. 141. Pariſ. 23. lib. primo, & Octau. Cacher. deciſ. Pedam. 26. Achill, Perſo. de adipſc. poſſ nu. 104. & Menoch. eod. tract. remed. 4. num 375. cum ſeq.

Et tamet ſi Petrus Gregorius de iud. cauſ. feud. quæſt. 18. voluerit, capitulum Regni non procedere in feudo pacti, ponderando verba capituli, dum ponit ſimilitudinem tranſlationis dominij, & poſſeſſionis, nihilominus eius opinio in Regno eſt reprobata, & in ſpecie ipſemet tenuit contrarium in tract. de conceſ. feud. par. 4. quæſt. 11. in fine, vbi primo conſiderat, quod licet diſpoſitio Baronis reſpectu dominij, & meritorum ſucceſſionis, dicatur eſſe contra formam feudi, & contra diſpoſitionem tex. in cap. volentes, tamen non eſt reſpectu poſſeſſionis, de qua vaſſallus quicumq; poteſt ad libitum diſponere, nec in hoc datur repugnantia formæ; Rurſus, quia intentio capituli fuit obuiare, vt poſſeſſio ab alio non capiatur contra voluntatem defuncti, & ob id generaliter procedit ipſius diſpoſitio.

Et ſecundum hanc opinionem fuit alias iudicatum in cauſa Frigintini, et in ſpolio tentato contra ſororem vltimi morientis ad inſtantiam hæredis inſtituti, ita refert d. Bonfornus ſuper cap. Regni 43.

Et fuit deciſ. Cur. in add. ad Alex. in l. cum hæredes, ff. de acquir. poſſ. ſecundum quam conſuluit Dec. d. conſ. 424. et 467. Ruyn. conſ. 18. vol. 1. Pariſ. conſ. 41. lib. 1. et ita tenere indifferenter patres Regni, Regẽs Ramondettus in alleg. Sancti Marci teſtatur, ita quoque tenet Alciatus conſ. 256. in cauſa Coliſani, licet contrarium in terminis decreti illius loci conſ. 257. voluerit idem Bolognettus conſ. 7. nu. 59. in cauſa Muxhaite, & conſ. in cauſa Mazarræ num. 36. et num. 20. cum ſeq.

2 Et data † opinione contraria pro vera, adhuc limitatur nõ procedere quando inſtitutus eſt hæres ille, qui in allodialibus eſt proximior, adhuc in eum cum vniuerſitate tranſit poſſeſſio feudi pacti, et prouidentiæ, eſt deciſ. 10. Andr. in add. ad Spec. in titulo de teſt. §. pen. in fine, ſequitur Alex. et Iaſ. in l. fin. num. 26. C. de edicto diui Adr. toll. et pro limitatione poſuit id Gregorius de ind. cauſ. feud. quæſt. 18. ver, limito hoc, vbi etiam ſubdit remedium adipiſcendæ, et capitulum Regni 43. à pati procedere.

Eamdem quoque opinionem late conprobat Pedam. deciſ. 26. num. 14. licet exinde diſtinguat, quæ diſtinctio facit pro nobis, et ſucceſſio partis aduerſæ requirat longiorem, et extrinſecam probationem, vt dicetur infra.

3 Et in bonis † feudalibus, et fideicommiſſo ſubiectis, quod cõtinuetur poſſeſſio, etiam data notorietate tituli, eſt pulchrium conſil. et latius Riminald. Iun. 91 per totum in 1. vol. et Anguiſciol. 61. in 6. lib. conſulentium in terminis ſimilis decreti, et ſtatuti de continuanda poſſeſſione.

4 Et ideo † allegata in contrarium, et præſertim Gugl. de Benedictis in verbo mortuo teſtatore nu. 74. ſunt contra communem opinionem receptam, et approbatam in Regno.

5 Aduerſus † hanc munitiſſimam intentionem

nem opponunt aduerſatij, quod iſta domi
na in feudis non ſit inſtituta hæres, per illa
verba (Et demum in toto eo, de quo diſpo
nere poteſt) quæ dicunt eſſe reſtrictiua l.
ita demum C. de procur. Aret. in l. ex duo-
bus in prin. ff. de vul. & pupill. ſed hoc me-
ra vanitas eſt, quia Aret. loquitur reſpectu
illius text. in quo fuerunt duo impuberes
inſtituti, & poſt mortem amborum, alter
ſubſtitutus, mortuo vtroque admittitur
ſubſtitutus, quia dicit tex.) Non is demum
quod poſt aliquem eſt, ſed etiã poſt quem
nemo intelligitur) & ſic ex modo loquen-
di, dictio, demum, idem eſt quod nõ tamẽ.
6 Dictio † namq; demum ſecundum Calep.
idem eſt, quod tandem, & vulgariter final-
mente, & del tutto, licet ſi addatur nega-
tiua, alium ſẽſum faciat, vt in terminis illius
tex. Verum quoque in terminis quæſtionis
noſtræ res eſt clariſſima, nam apparet de
intentione teſtatoris, primo quia diſponit
etiam de feudalibus, & in bonis omnibus
feudalibus inſtituit hæredem matrem, ſub-
dit etiam in feudo Alleri, & Mendula.
Vltra hæc, erant feuda Santi Philippi, &
Moſtimacueco. In illa generali ergo inſti-
tutione hæc comprehenduntur, quia alia
bona feudalia non habebat.
7 Addo † quod, dicit in omnibus, & ſin-
gulis bonis feudalibus; illud verbum, ſin-
gulis, importat ac ſi indiuidualiter dixiſſet,
Oldrad. conſ 300. cum vulg. quæ quotidie
in contractibus iuxta formam Bullæ circũ
feruntur, & ideo perinde eſt, ac ſi teſtatori
ſingula feuda nominaſſet, & in eis matrem
hæredem inſtituiſſet; exinde ſubdit, & de-
mum in toto eo &c. augmentatiuè, & ad
maiorem abundantiam, imo ad enixiorem
eius voluntatis demonſtrationem.
Rurſus intentio teſtatoris fuit in feuda-
libus diſponere, etſi de feudo Alleri, &
Mendula contendatur non potuiſſe, ſtan-
te aſſerta forma repugnante, & ideo tan-
tum in allodialibus matrem heredem in-
ſtituiſſe, & cum in omnibus alijs bonis feu-
dalibus expreſſe matrẽ inſtituerit p verba
diſtributiua, & indiuidualem demonſtra-
tionem importantia, ſequitur, eius volun-
tatem per illa verba, quæ ad augendum
poſita fuerunt, non reſtringi, ne inducta
ad augmentum operentur diminuationem
cõtra tex in l lega a inutiliter, ff. de adim.
leg. cum ſimilib. vulg. maximè, quia ſeque-
retur contrarietas, & teſtator ſe in conti-
nenti correxiſſet, nam ſi in ſingulis feudis
inſtituit, & ſic in feudo Sancti Philippi, &
alijs, quomodo exinde per illa verba cen-
ſeri poteſt talem inſtitutionem corrigi, cũ
abſque diſpendio ſalutis potuerit relinque-
re feuda hæredi ratione forte melioramen
torum; vel ratione alterius cauſæ, propter
quam daretur iuſta retentio, quod conſi-
derat Riminald. d. conſ. 91. & Anguiſciola
d. conſ. 61. alioquin Doct. qui dicunt poſſeſ-
ſionem continuari in hæredem, etiam in
feudo pacti, & præſuppoſito, quod di-
ſpoſitio non valeret, conſtituerent teſta-
torem in pena damnationis, nam aut præ-
ſupponunt illum ita voluiſſe, & ſic pecca-
re, aut quia ita putauit, & hoc ſufficit, vt
fiat tranſmiſſo; ita dicendum eſt in caſu
noſtro, & clarum eſt, Doctores pralle-
gatos loqui in ſimplici vniuerſali inſtitutio
ne hæredis, per quam clarum eſt, non cen-
ſeri teſtatorem diſponere niſi de rebus ſuis
& de quibus poteſt diſponere; & tamen
volunt poſſeſſionem tranſmitti, & conti-
8 nuari in talem hæredem. † Non obſtant
notata per Bart. in l. demum §. quod autẽ
ff. de cond. & dem. & Iaſ. in l. damus ff. de
cond. ind. quia primo loquuntur quando
reſpectu rei legatæ conſtat de voluntate,
& eſſet caſus noſter, quando inſtituiſſet in
feudalibus, de quibus poteſt diſponere, vel
adiecta cauſa, quia poteſt diſponere, vel
aliter enuntiando eius poteſtatem, quod
fuit in cauſa in Muzhartæ, in qua erant illa
verba (perche de iure, & per forma delli
ſupraditti) & inde in codicillis reſeruaue-
rat teſtator iura vtriuſq; ſucceſſoris in Ba-
ronia; Bart. namque in d. §. quod autem, re
currit ad coniecturas; & in caſu noſtro ex-
preſſa verba, & coniecturata mens, verba
generalia, & diſtributiua neceſſario indu-
cunt claram voluntatem etiam in feudis,
de quibus agimus.
Præterea ſumus nos in inſtitutione hæ-
redis, & Bart. loquitur in legatis, in quibus
non attenditur niſi ſola voluntas legantis:
in hæredis autem inſtitutione, & voluntas,
& poteſtas iuxta iuris diſpoſitionem atten
dendæ ſunt.
Ac pro reſolutione conſiderandum eſt,
quòd qualiſcunque fuerit teſtatoris volun-
tas, is in feudalibus iſtis neminem fecit hę
redem, niſi matrem, & ſi eius voluntas ſo
la attenderetur, quatenus ex aduerſo con-
tenditur, eam fuiſſe caſu, quo potuiſſet di-
ſponere, ſequeretur quod in iſtis decede-
ret inteſtatus contra tex. in l. ius noſtrum
de reg. iuris; & ideo non ſunt ponderanda
9 illa verba, quia † ſi expreſſe dixiſſet ſe in-

ſtituere in hijs, in quibus poteſt diſponere, adhuc cenſeretur facta inſtitutio etiam in feudalibus iure accreſcendi per tex. in l. 1. §. ſi ex fundo ff. de hered. inſt. ita in fortiori caſu Bolognetus dicto conſ. 7. n. 105. per multa, de quibus ibi per eum, conſiderat; & eſt clara diſpoſitio tex. in d. §. ſi ex fundo, in quo tex. nulla poteſt eſſe clarior diſpoſitio teſtatoris, qui expreſſè in vna re tantum, per illa verba vere taxatiua, heredem inſtituit, nam ſi in alijs rebus nemo alius reperiatur inſtitutus hęres contra voluntatem expreſſam teſtatoris, lex illum hęredem in vna re tamen inſtitutum, vniuerſalem facit in omnibus; Et in terminis noſtris iſtud eſt de intentione Gregorij d. quęſt. 18. dum vult, quod cum vniuerſitate tranſeat poſſeſſio feudi in hęredem inſtitutum, quantumcumque de feudo illo teſtator nec potuerit, nec cenſeatur voluiſſe diſponere. Eſt quoque de intentione omnium Doctorum, qui poſſeſſionem cõtinuant in hęredem inſtitutum, etiam in feudalibus, & forma repugnante, & in hęredem feudi incapacem. Et nulli dubium eſt, eos ſcire teſtatoris voluntatem regulandam eſſe cum iuris diſpoſitione, vt ſcilicet non cenſeatur in alijs bonis voluiſſe diſponere, niſi in hijs, de quibus poterat.

10 Non obſtat † quod ſumus in Barone ex Afflicto in pręlud. feud. Pern. conſ. 14. n. 7. Gregorius de iud. can. feud. q. 18. in fine, & conſequenter videatur nos eſſe in caſu ſpeciali, & limitatione dictę regulę l. ius noſtrum &c.

Nam primo, reſpondetur hoc non eſſe verum ita ſimpliciter, ſed ita demum Baronibus licere iure militari teſtari, ſi degãt in caſtris, & in expeditione, puta ſi ſeruirent in ſeruitio militari, cum non aliter veris militibus hoc ſpeciale concedatur, Omnes in l. Centurio, & in ſpecie ita declarat Bolognetus d. conſ. 7. nu. 107. & ſeq. nec valet conſideratio, quod Barones ſemper dicantur militare, nam hoc nec iure, nec ratione defendi poteſt, & nemo eſt, qui hoc dicat; nam ſatis differre dicitur Baronem eſſe obnoxium ſeruitio militari, & militare actualiter, & iam milites dicebantur ſemper milites, & aſtricti erant ad militandum, tamen ſpecialibus priuilegijs tũc vtebantur, cum actu erant in expeditione belli, idque particulari ratione, quia tunc ſolemnitates iuris ciuilis ſilent.

Nec ſumus in terminis l. cum qui certarum, de teſtament. militis, in eo videlicet, q habet duo patrimonia, & reſpectu vnius tantum teſtatur; quia in caſu noſtro Baro teſtatus etiam eſt vti Baro, & ſic nõ vti paganus ſolum, & in vtroque patrimonio feudali ſcilicet, & paganico vnum heredẽ inſtituit iure quidem communi, nulloque

11 iure ſpeciali, quo † fit vt etiam in milite attendatur iuris cõmunis diſpoſitio, ſi non iure ſpeciali, ſed iure communi apparet voluiſſe teſtari, Doct. in d. l. Centurio, & in l. 1. cum ſimilibus C. de teſtam. militis. Et quod tex. in l. 1. §. ſi ex fundo, procedat in milite, Cagnol. in d. l. ius noſtrum nu. 9. vbi declarat contraria.

12 Non obſtat, quod non procedat † regula l. ius noſtrum, vbi heres eſt prohibitus capere &c. ex eodem Cagn. in l. ius noſtrum col. penul. de reg. iur. & Iaſ. in l. ſi is qui, ff. de vul. & pupill. Nam in caſu noſtro, omiſſis multis, etiam in feudo pacti non eſt prohibita diſpoſitio ex Capit. Volentes. Omnes ibi; & eſt communis opinio, de qua ſupra, quia etiam in fęmina incapace, & in feudo pacti, volunt procedere diſpoſitionem teſtatoris, maximè cum vniuerſitate, & ſic tam reſpectu teſtatoris, quam reſpectu hęredis inſtituti, nulla adeſt reſiſtentia, aut prohibitio iuris: hinc dicebat Gregorius d. q. 11. par. 4. de conceſ. feudi, prohibitionem eſſe circa dominiũ, & merita, non reſpectu poſſeſſionis, atque in caſu Iaſ. & Cagnol erat prohibitio reſpectu teſtatoris, & hęredis, eratq; prohibitio legis. In caſu nro feudatarius quamcumque diſpoſitionem poteſt facere, etſi non pręiudicet agnatis, repugnante forma quę eſt alia quęſtio, & ſunt diuerſi termini ex intentione omnium, qui in fęminam, et feudi incapacem, forma repugnante, voluerunt poſſeſſionem continuari, pręſuppoſita pro valida diſpoſitione teſtatoris; quinimo in fortiori caſu dicunt non impediri continuationem poſſeſſionis, etiam ſi teſtator leget fideicõmiſſario, & det licentiam, & ſe cõſtituat poſſidere nomine illorum, ita per plura tradit Riminal. Iun. d. conſ. 91. & Anguiſciol. dicto conſ. 61. poſt infinitos quos allegant.

Cum ergo Baro iure communi teſtatus fuerit, & vniuerſaliter tamquam Baro, & tamquam paganus in omnibus matrem hæredem inſtituerit, nullo alio dato cohærede, ſequitur de iuris neceſſitate de omnibus diſpoſuiſſe in matrem, quidquid eſſet de eius voluntate. Ex quibus ceſſant multa,

ca, quæ ſine vlla ratione dicebantur, ſcilicet in feudis fuiſſe inſtitutos venientes ab inteſtato, & eos fuiſſe hęredes inſtitutos ex voluntate præſumpta: nam hæc omnia, & alia multa, quæ conſulto omittuntur, quia leuiſſima ſunt, & cõtra expreſſam iuris diſpoſitionem, meo iudicio confunduntur veri termini legales; & ea, quæ pro confirmatione adducebantur, nec vera ſunt, nec à Doctoribus allegatis ſomniata, & pręſertim dum allegabatur Iaſ. in l. quoties C. de hær. Inſt.

13 Secundo † principaliter, & aduerſus hãc continuationem deducitur, hodiè eſſe correctam diſpoſitionem capituli Regni 43. ex diſpoſitione vltimorum capitulorũ Regni. Verum ſi benè cuncta penſitentur, nullatenus obſtant, Primo ſi conſideremus capitulum Caroli 118. illud loquitur de nepote, & patruo, & ad tollendas dubitatio-
14 nes † ceſſat ergo diſpoſitio, ceſſante præſuppoſito, ex traditis in l. mancipia C de ſeru. fug. Rurſus loquitur tãtum in patruo, & nepote maſculo, nec loquitur in cæteris vlterioris gradus etiam deſcendentibus, ob id exinde reſpectu fęminarum fuit opus aliam diſpoſitionem facere, & cũ cętera capitula loquantur in certis perſonis, non debet fieri extenſio ad correctionem alterius diſpoſitionis vt dicetur infra.

Et deueniendo ad capitulum Regis Philippi 18. quod ampliat diſpoſitionem Caroli loquentem in patruo, & nepote, nepte, & amita, ad tranſuerſales contendunt
15 aduerſarij ex idemptitate † rationis, atque vi compręhenſionis eſſe in caſu illorum ca-
16 pitulorum † maximè ex vi relationis, cum in lege referente tota relatæ legis diſpoſitio compręhendi dicatur, per infinita vulgaria, & licet ad hæc omnia multæ poſſint accomodari reſponſiones, præſertim cum relatio non fiat ſimpliciter ad omnia, ſed tantum ad ius ſuccedendi, & in capitulo illo Caroli duo ſint principaliter diſpoſita, quorum vnum ſine altero, nempe ſucceſſio ſine poſſeſſionis continuatione ſtare poterat; tamen omiſſis multis, vt gladius ad radicem ponatur, dico nos non eſſe in terminis conſideratis à capitulo Regis Philippi, nec in caſu noſtro facienda eſt extenſio, aut comprehenſio, vt pretenditur, & male, ex identitate rationis, nam in tranſuerſalibus diſponitur in fauorem vlterioris gradus, ea ratione, vt feuda remaneant in agnatione, & cognomine illius, à quo feuda proueniunt, & ſic non conſideratur linea, ſed agnatio, & cognomen, & vtrumque copulatiuè, & verba ſunt clariſſima. Nos verò ſumus in ſucceſſore ex filia fæmina illius Ioannis Senioris, qui non dicitur de domo, nec de agnatio-
17 ne teſtatoris, nec ipſamet filia † quia dicitur finis, & caput alterius familiæ, Gozad. conſ. 45. Ruyn. conſ. 24. in 2. Pariſ. conſ. 23 num. 45. in primo Socc. Iun. conſ. 103. num. 2. in 2. & infinitos allegat Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 9. num. 159. latiſſimè Menoch. conſ. 117. nu. 22. conſ. 150. nu. 35. & ſeq. & conſ. 172. nu. 15. in
18 2. vol. † quibus in locis poſt infinitos concludit, deſcendentes maſculos ex fæmina non venire in conſideratione, & in ſtatuto vbi ratio eſt conſeruandæ agnationis, & cognominis, pro vt in caſu noſtro vtrunq; concurrit apertiſſimè.

Iſtud probatur apertiſſimè ex capitulis Regni, quia per hanc rationem ſolum à remotiori maſculo repellitur filia fęmina, quę alioquin diceretur agnata, & diceretur cõpręhenſa in inueſtitura: & nulli dubium eſt ipſam deſcendere à ſtipite, & eſſe de linea illius, à quo feudum prouenit; hæc omnia preſupponit capitulum, & rationem excluſionis dicit, Accioche li feudi reſtino nella caſata, & nel cognome, & conſequeter non eſt attendendum, quod agatur de, ſucceſſione feudi anteceſſoris, à quo deſcenditur, quia per hoc fæmina non excluderetur.

Iſte ergo de Soriana nec reſpectu primi, nec reſpectu vltimi eſt de agnatione, nec de cognomine; & licet proueniat ab illo Ioanne Seniori, tamen nec de eius domo dicitur, nec de cognomine, ſicuti nec eius auia diceretur, vt dictum eſt. Ratio ergo expreſſa in capitulis non modo non fauet parti aduerſę, immo eius intentionem confundit. Et cum non militet eadem ratio, ceſſant tradita à Cannicio in cap Si aliquẽ fol. 275. cum ſeq. quibus ipſe extendit diſpoſitionẽ capituli ad alios vlterioris gradus, in quibus eadem ratio militaret: & ceſſant omnia alia, quæ ſuper hoc ſubſtinebantur.

19 Sed diſcutiendo † rationem diſpoſitionis capitulorum Regni; in illo 118. non eſſe niſi rationem ſubintrationis filij in locum patris, forte dicendum eſſet, & in quo Voluit declarare illam altam quæſtionem propterea fuit opus noua diſpoſitione: & ne huic diſpoſitioni fraus fieret, & totalem effectũ ſortiretur, Voluit capitulum ſimiliter.

liter prouidere aduerſus ea, quæ patruus cõtra nepotem potuerat procurare in habẽda poſſeſſione in vita patris, ob idq; fuit particulariter diſpoſitũ in continuatione poſſeſſionis in nepotem: in hoc etenim nõ ratione particulari agnationis, & cognominis, cum in vtroq; quo ad hoc par ratio militet, ſed quia ita voluit Rex in eo caſu particulari. Aliud cap. 204. in fæminis ceteris paribus, idem diſponit reſpectu ſubintrationis, nam poſt quam in eis non cõſideratur ratio aliqua particularis voluit Rex idem ius ſtatuere circa ſucceſſionem, & in caſu, quo vrgeret ratio conſeruandæ agnationis, contrarium diſponit, vt ſcilicet patruus preferatur nepti, expreſſa hac ſiquidem ratione.

In tranſuerſali idem ſtatuitur, at vbi nõ adeſt ratio conſeruationis agnationis admititur ſubintratio, vbi vero concurrit, attẽditur ratio illa particularis, & expreſſa.

Hi omnes caſus ideo peculiarem habuerunt prouiſionem, quia in terminis iuris communis dubij erant, & ſatis intricati reſpectu ſucceſſionis.

Caſus noſter eſt diuerſus, & non poteſt præſupponi cuntingentia facti ſimilis, nec dubitabilis reſpectu meritorum ſucceſſionis, quia ſumus in matre herede extranea, cui⁹ caſus deciſio ex clariſſima iuris diſpoſitione prouenit; nam aut feuda ſunt hæreditaria; & mater ſuccedit tamquam quilibet extraneus ex teſtamento; aut ſunt pacti, & prouidentiæ, & ſimiliter clarum eſt, eam non ſuccedere, nec ex teſtamento, nec ab inteſtato, & in hoc non fuiſſet opus noua diſpoſitione, & ſi dicatur à fortiori capitula eſſe extendenda reſpectu hæredis extranei, reſpondetur id eſſe præter omnem intentionem, & Regni ſupplicantis, & Regis concedentis; nam clarè apparet, eo in caſu tantum voluiſſe prouidere, in quo erant dubitationes, & lites: in caſu vero noſtro nulla eſt lis, & dubitatio, neq; eſſe poteſt reſpectu meritorum ſucceſſionis, eoq; magis id affirmandum, quia ſi caſus noſter eſſet comprehendendus in capitulis, vel ad eum eſſet facienda extenſio oporteret eamdem rationem concurrere; ſed quia in eo ceſſare videtur hæc ratio, remanet in diſpoſitione iuris cõmunis quo fit vt remaneat diſpoſitio incorrecta Ferdinandi cap 43 & communis practica, & intelligentia in Regno, vt quo ad poſſeſſionem fiat continuatio in hæredem. Nec dicatur ratione poſſeſſionis lites in Regno fieri immortales, nã in hoc noluit Regnũ prouiſionem a Rege, niſi in caſibus illis particularibus, in quibus lex ſuccedendi erat dubia, & obſcura.

30 Remanet, † vt reſpondeatur ad capitulum Caroli 258. de vterino loquente, in quo videtur attendi linea deſcendentium, & ſic poſſet adaptari ad terminos quæſtionis noſtræ. Primo dico, illud capitulũ procedere in terminis capituli, ſi aliquem, vt expreſſe dicitur, quod capitulum non procedit in ſubfeudis, pro vt in caſu noſtro, quicquid dixerit Blaſcus in capitulo. Si ali-

31 quem in 4 notab. Nam licet † capitulum loquatur de ſubfeudatario, tamen loquitur de eo, qui tenet feudũ in capite à Rege, vt declarat Cannicius in cap. Volentes fol 139. num 18. & in cap Si aliquem in prin. vbi non citato Blaſco, firmat capitulum, Si aliquem nõ procedere in ſubfeudis, allegat Andr. in cap. 1. num. 14. ver. Dicit conſtitutio, De nat. ſucc. feud. in quibus terminis vltra eum allego Loffred. in d. cap. 1. ver. ſed contra prædicta fol. mihi 49. quem ſimiliter adhoc refert Boniornus in cap Si aliquẽ, in prin. & nouiſſimè Leonardus Liparulus in apoſtill. ad Andr. vbi ſupra in pluribus verbis, loquendo de cap. Papæ Honorij, quod eſt capitulum, Si aliquem, vt dicunt omnes ibi, & Gregorius de conceſſ. feudi par. 4 quæſtione 12. A in ſpecie idem Gregorius de conceſſ. feudi par. 1. quæſt. 2. ver. hac, & Afflictus poſt Andr. in conſtitutione. Vt de ſucceſſionibus in primo notab. vbi loquitur de feudatarijs poſſidentibus à Rege, & ab alijs, adhuc dicunt procedere tantum in feudis quaternatis, quæ à Rege immediate tenentur, licet per manus Baronum, vt declarat etiam Frecc. de orig. Baron. num. 41. multo magis ergo capitulum, Si aliquem, in quaternatis tantum procedet, & non in ſubfeudis.

Faciet his ratio concludens, quia capitulum, Si aliquem, fuit factum ad extenſionem ſucceſſionis vſque ad trinepotem, extendendo conſtitutionem, Vt de ſucceſſionibus, quæ loquebatur vſque ad tertium gradum, ergo tãtum de quaternatis, quia quo ad feuda plana, & ſubfeuda non erat reſtricta ſucceſſio, Afflict. & Andr. vbi ſupra, & declarat Cannitius fol. 225. Inſpecto iure communi feudorum, ſiue in feudo nouo, ſiue antiquo, & paterno: & ob id in talibus ſubfeudis fruſtratoria fuiſſet diſpoſitio prædicti cap. ſi aliquem.

Si

Digitized by Google

Si ergo capitulum 258. loquitur interpraetando capitulum, Si aliquem, ſecundum terminos interpretatæ legis eſt intelligendum, ſunt deciſ. vulgatæ, ſed cum feuda, de quibus agitur ſint feuda plana, & ſub feuda, ſequitur in eis non habere locum diſpoſitio prædicti cap. Secundo reſpondetur, quod cap fuit factum reſpectu vterinorum, quorum aliqui erant donatarij, aliqui erant inſtituti hæredes, & non eſt veriſimile, quod voluerit generaliter tollere diſpoſitionem, quia vnico verbo potuiſſet hoc diſponi, & illa verba (detti fratelli vterini, ó heredi) referuntur ad præcedentia, quia cap. loquitur per verbum (detti) quæ eſt dictio demõſtratiua ad oculum, & dum antea dixerat, (& altri ſi ſanno inſtituite heredi) dictio (altri) refert ſimiles ſcilicet vterino, quam credo veram intelligentiam capituli, cum tantũ voluerit diſponere de vterinis, ſiue hæredibus, ſiue donatarijs, & in eis particularem facere diſpoſitionem, ad tollendas dubitationes, quæ in Regno antea erant, vt omnes ſcimus.

Tertio pro reſponſione eſt conſiderandum, quod in cap. fit mentio, quod poſſeſſio continuabatur in hæredes, & tamen petitur, quod non detur remedium ſpolij, ſed quod dirigant ſe via eorum, idq; arbitror non ſine miniſterio fuiſſe diſpoſitum, nam cap. ſt. Regni 41. habet duo capita, & ſeparata, quorum vnũ ſine altero ſtare po-
22 tuiſſet, vnum † quod poſſeſſio cõtinuetur, & iſtud non proceſſiſſet ſi alius occupaſſet interim, Alex. & alij in l. cum hæredes ff. de acquir. poſſ. Iaſ. in l. ſi ſorori C. de iur. delib. cum infinitis alijs, de quibus pPlot. in l. ſi quando, & Proſp. Paſſ. conſ 140. cum alijs, quæ conſulto omittuntur, ob id proditum eſt aliud remedium, vt nec momentum intermedium conſideretur in hac continuatione, atque datur remedium recuperandæ poſſeſſionis, ſi forté interim alius occuparet.

Intentio itaque Regni fuit in hoc priuilegiare agnatos, vt ſcilicet ſi illi interim præuenirent, & caperent poſſeſſionem, & propterea aduerſus eos dari potuiſſet ſpolium priuilegiatũ, nullis auditis defẽſionibus, vt fuit in ſpolio Frigentini, extater prouiſum vt tale remedium non daretur, ea quidem rationi particulari, quia vna ſemel, quod eſſent in poſſeſſione, vitari circuitus debuiſſet.

Rurſus illa verba (Ma di quello che pretendino, ſi indrizino via ordinaria) denotant, quod in eo, in quo eſſent actores tales hæredes ſcripti, voluerit capitulum fauere agnatis, at per hoc tamen non ſequitur quod in agnatos continuetur poſſeſſio abſque appræhenſione, nec quod non continuetur in hæredes ſcriptos, vel ſaltem quod non ſit locus præuentioni, & quod præueniens non ſit manutenendus; quia in hijs præciſe à capitulo non diſponitur; & vitanda eſt aliorum capitulorum correctio, idque ego cõprobo ex notabili theorica Bart. in l. omnes populi in 3. quæſt. principali, quam refert, & ſequitur Alex.
23 conſ. 117. nu. 14. in 6. vol. † quod vbi ſunt duo ſtatuta, & poſſunt aliqua diſtinctione ſaluari, per vltimum non cenſetur aliud tolli, & ob id ipſe duo ſtatuta in caſu ſuo concordat, vt vnum intelligatur de ſucceſſione ab inteſtato, & aliud de ſucceſſione ex teſtamento: quod fortè poſſet in caſu noſtro adaptari, vt capitula nouiſſima non procedant in caſu teſtati. Sed cum non ſit neceſſe in hoc ingredi, miſſum facio. Ad rem ergo deueniendo, præ cæteris ego arbitror eſſe conſiderandum, quod nec Regni, nec Regis fuit intentio, ex toto tollere capitulum Regis Ferdinandi 43. quo ad feudalia, nam vnico verbo potuiſſet hoc diſponi, & denegari continuatio, & generaliter ſuiſſet ſtatutum in feudis pacti: ad quid ergo primo particularem diſpoſitionem facere in patruo, & in nepote; & ex inde illud extendere in amita, & nepte, & ſubinde in quibuſdam tráſuerſalibus, & in quibus certa, & particularis ratio vigebat; nam ſi merita ſucceſſionis indifferenter ſuiſſent conſiderata, ſiue reſpectu illorum, inter quos erat controuerſia, ſiue non, vt in terminis hæredes extranei ex teſtamento, verborũ circũloquutiones fuiſſent fruſtratoriæ, & vnico verbo potuiſſet diſponi, vt in feudis pacti &c. poſſeſſio continuaretur in legitimos ſucceſſores: & ideo merito dicendum eſt, vt euitetur correctio in totum dicti capituli, & ne hodie ocioſa ſit eius diſpoſitio, quod contrariè, & nouæ diſpoſitiones reſtringantur ad terminos, in quibus vel expreſſe loquuntur, vel ſaltem ad eos caſus tantum extendantur, in quibus ratio particularis, et in capitolis expreſſa militat: tum maximé quia alias extenſio in correctorijs non admittitur, vt eſt notiſſimum lippis etiam, et tonſoribus: tum etiam, quia hoc modo, et ſub tali diſtintione vtrumq;

ſtatu

ſtatutum ſaluatur, ex theorica Bart. & Alex. in preallegatis locis.

Et hac diſputantur preſuppoſitis feudis in forma ſtricta: rurſus preſuppoſito quod in confeſſo ſit, & clarum, quod iſte de Soriana ſit talis qualem ſe facit in hac feudorum ſucceſſione. At in primis, de eius qualitatibus non conſtat, quia ſi conſideremus teſtes illi ſunt recepti in alio magiſtratu, ad alium finem contra alias perſonas, & demum parte incitata.

24 Dicebatur † primo ſufficere teſtes receptos eſſe parte incitata ex conſil. Caſtren. 3. in primo volum. Ceſali conſ. 19. Neuizan. conſ. 80. cum ſimili, ſed pro reſponſione omiſſis multis, quæ in hoc dici poſſent, dico procedere dictum Caſtren. & aliorum reſpectu poſſeſſionis, nam cum in iſto interdicto attendatur, vt infradicetur, quis vere ſit in poſſeſſione actuali, Iudex pôt de hoc ſe informare &c. In caſu noſtro non de poſſeſſione actuali, ſed de ciuiliſſima agitur reſpectu iſtius de Soriana prætenſi ſucceſſoris, quæ preſupponit veritatem ſucceſſionis; & reſolutionem meritorum, cuius diſcuſſio reſeruanda eſt in alio iudicio, cum requirat altioram indaginem Dec. conſ. 467. Socc. Iun. conſ. 75. nu. 20. in primo Roland. conſ. 1. num. 72. In primo Cur. Iun. conſ. 108. nu. 39. cum infinitis alijs, & ob id licet quando agnati incontinenti probant ſe tales ad mittantur in terminis l. fin. C. de edicto &c. tamen talis probatio debet eſſe obſtendendo ſe nominatos in inueſtitura de qua agitur: ſi vero nō nominantur, ſed geneologia eſt probanda extrinſecus, ſecus eſt, quia tunc dicitur requiri altior indago, & ideo reſeruanda, ita Zuccardus in l. fin. num. 399. & poſt Socc. Iun. Gram. Ceſal. Roland. Pedam. & alios, ita tradit Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ num. 112. ad quos etiam ſe remittit Menoch. eod. tract. n. 381. nam ſi teſtes ſufficerent parte incitata, nūquam haberet locum iſte deciſ. quia facilitèr quis parte incitata poſſet teſtes capere ad ſui intentionem.

Præterea procedit conſ. Caſtren. quando Iudex, qui debet decidere, ſe informat, & ita loquitur: in caſu noſtro teſtes ſunt recepti ab alio Iudice. Item contra alias perſonas, id eſt contra fiſcum Comitatus, & nulli dubium eſt in hijs terminis non loqui Caſtren. nec alios allegatos.

Nec obſtant inueſtituræ eadem ratione, & in ſpecie, quod non preiudicent, nec probent preſertim in iſto iudicio, determinat Alex. conſ. 136. in primo Iacobinus de ſancto Georgio in tract. de homag. col. 5. pulchrè Albertus Brunus conſ. 127. col. 24. vet. Quod ſi duo decimam, in 2. vol. Preſertim nullo dato termino, vt dicetur inferius, tanto magis, & meo iudicio, concludentiſſimè, quia extat ſuſpicio de illegitimitate, ex reſeruatione in matrimonio & ex legato facto per Ioannem patrem illius Aleonoræ, conſiderandumq; eſt, quod matrimonium fuit per verba de preſenti in anno 1504. & legatum eſt factum in anno 1506. & dicitur, Pro habenda diſpenſatione; & ſic tunc non erat habita, ideo contractus nullus, & filij illegitimi, tanto magis, quia vltra quod non eſt veriſimile hec omnia fuiſſe iſto modo facta, ſi impedimentum aliquod non fuiſſet, audio preſentatos fuiſſe teſtes, ſeu acta, ex quibus

25 apparet de impedimento. Et hęc † ſaltem ſufficiant, vt ſucceſſio non ſit liquida, clara, & aperta, vt requiritur, & tradunt Achill. Perſon. & Menoch. vbi ſupra, poſt alios.

Nec obſtat, quod ſufficiat quaſi poſſeſſio, & quod non obſtet ratio tex. in cap. tuam, qui filij ſint legit &c. quia, ſi realiter poſſideret, eſſet ſecus, & ita procedunt notata in cap. cauſſam quæ, qui filij ſint legitimi: hoc verò dependet à ſucceſſione, & procedit directè diſpoſitio tex. in d. cap. tuam, cum ibi notatis per Canoniſtas, poſ-

26 ſet q; † tentari pendentia ex preuentione ex Capic. deciſ. 7. nam licet petitio declarationis legitimitatis conditionaliter ponatur, tamen in remedio l. ſi contendat, neceſſe eſt eam preſupponi, ex traditis per Caſtren. in d. l. & alias latiſſime demonſtrauimus ſufficere talem preuentionem in cauſa Baroniæ ſancti Stephani. Verum de hijs actenus, quia in caſu noſtro de eis neceſſe non eſt verbum aliquod facere; Ceterum quod non ſufficiat quaſi poſſeſſio filiationis, ſtante impedimento, tradit Bolognettus conſ. 11. num. 20. vbi vult, quòd quando agitur contra tertium, agens vti talis debet probare qualitates inducentes capacitatem iuris ſui, allegat Anch. cōſ. 52. Et ſi dicatur ſufficere matrimonium putatiuum, vt filij, & agnati ſint ſucceſſibiles, nihilominus, cū ad hoc multa in facto ſint neceſſario probanda, iam dicuntur hæc requirere altiorem indaginem. Et demum ex hijs ſaltem elicitur, quod ſucceſſio non eſt clara, & Iudex, qui de hoc ſe debet infor-

formare, non poteſt in ea figere pedes ad
excluſionem hæredis inſtituti. Et meo iu-
dicio videre non poſſum, quomodo hæc
poſſint militare, quia ſecundum iſta hodie
licitum eſſet cuicumq; ſe agnatum facere,
capiendo teſtes parte incitata, & ſe ſucceſ-
ſorem legitimum dicere, et ponere ſe in
poſſeſſionem, excludendo veros hæredes,
et fortè alios legitimos, quod, quam abſur-
dum ſit dicere, nemo eſt qui neſciat.

Quò vero ad formas feudorum attinet,
licet in rei veritate opus non eſſet ad hæc
ingredi, nihilominus ad maiorem clarita-
tem hæc erunt dicenda, Quò ad feudum
Sancti Philippi negari non poteſt, formam
eſſe mixtam, verum cum fuerit facta con-
ceſſio illi Ricardo della petra, & eius hę-
redibus de corpore, vis ſtat in ſucceſſione,
& deſcendentia, & an interim debeat con-
tinuari poſſeſſio ex hijs, quæ ſupra dixi-
mus; & maximè, cum nec iſte de Suriana
probauerit, ſe ſucceſſorem eſſe illius Ric-
cardi, vt forma prædicta lętari poſſit. In
propoſito & hæc pauca quo ad hoc feu-
27 dum arbitror ſufficere. Quo † ad feudum
Muſtamacucco aduertendum eſt, quod,
illud erat territorium, & particulare, ac
proprium illius della Petra, ita dicitur
in priuilegio, quo fit vt ſimus extra termi-
nos andr. & Afflict. nu. 24. in cap. ſi inter,
de controuerſ. feudi apud pareſ. term. & in
c. 1. §. ſi vero contingerit de pac. iuramen.
firm. & Afflicti etiam in Conſt. Conſtitu-
tionem diuæ memoriæ num. 59. & ſeq.
nam procedunt quando Baro habet pro-
prium territorium Burgenſale in territo-
rio Baroniæ, & illud concedit in feudum
& tunc poteſt, quia in augmentum Baro-
niæ dicitur concedere, vt ipſi Doctores
loquuntur: in caſu verò noſtro, territorium
non erat Baronis, vt dictũ eſt. & in hijs ter-
minis nec Andr. nec Afflict. loquuntur.

Sed quicquid ſit de iure cõmuni feudo-
rum per tradita in cap. 1. de hijs, qui feud.
dar. poſſ. in Regno nemo in feudat, niſi
Rex dominus, Cannicius in capit. Si ali-
quem, in princ. & ex forma conſtitutionis,
Conſtitutionem diuæ memoriæ, licitum
eſt Baronibus tantum infeudare excaden-
28 tias: Et maximè † dando formam, quia
ad Principem ſolũ ſpectat, Andr. in cap. 1.
§. nam illud, de eo, qui ſibi, & hæred. &
ibidem Afflict. in principio, Pernus conſ.
18. nu 5. Cannecius licet hæc non alleget
in cap. Volentes, fol. 10. num. 18. Et
quicquid ſit de re Baronis, vt dictum eſt,
iure communi feudorum in re aliena non
poteſt conſiderari infeudatio, præſertim
in Regno, quia cum per hoc requiratur Iu
riſdictio in vaſſallos l. Imperialẽ §. præterea
ſi inter duos, de prohib. feud alienat. & quę
dã dominatio quia appellatur dominus quę
omnia cũ in Regno ſibi reſeruet Rex, ideo
vaſſalli etiã volentes nõ poſſunt ſe alteri ſub
mittere ex forma conſtitutionis. Quia fre-
quẽter; ita declarat limitando omnia cõtra
ria Capicius in rep. capituli Imperialẽ §. cal
lidis verſ. limitate etiã, de prohib. feud. alie.
29 per Feder. ita quoq; † clare tenet de Grego
rio de conceſſ. feud. par. 1. queſt. ſecũda vbi,
eadẽ ratione ita cõcludit, quia poteſtas in
Regno ad Regẽ ſolũ eſt reſtricta, & ob id
infert ad Prelatos, qui potius ad emphitheo
ſim poſſint cõcedere, quã in feudũ. Imo Pa
riſ. de Puteo in tract. de reinteg. feu. fol. 65.
verſ. an ſi Baro, in fine, vult, quod ſi Baro in
feudat, potius dicatur emphiteoſis, ea ratio
ne, quia poteſtatẽ nõ habet infeudandi: &
Affl. n. 24, in dict. cap. ſi inter, quatenus facit
illã diſtinctionẽ, non bene dicit in Regno,
nec Andr. illud dicit, immo Andreas tã ibi
quã in dict. §. ſi verò cõtigerit, & alijs in
locis de iure Regni dicit contrarium; & ita
quoque intelligendus eſt Afflictus. Nec ad
rem facit, quod Andreas vbi ſupra velit
feudum præſumi, ſi concurrit lapſus 30.
annorum, ex quo præſumatur conſenſus
Regis, nam quicquid ſit de hoc, in quo
re vera multa dici poſſent, in terminis
quæſtionis noſtrę deficit factum, quia An-
dreas, & Doctores in cap. ſi quis, per 30.
ſi de feud. fuer. controuerſ. volunt requiri
ſcientiam, & patientiam Regis, & lapſus
30. annorum, & declarat Pariſ. de Puteo
de reinteg. feud. fol. mihi 64. ver. Pone,
quod miles, & declarat etiam Afflictus in
cap. Imperialem §. illud num. 14. de pro-
hib. feud. alien. in caſu autem noſtro non
obſtenditur de tali ſcientia, & lapſu 30. an
norum à die ſcientię, ſed video tãtum prę-
ſentari quoſdã actus ſeruitij militaris in an
no 1554. Et demum, cum in hijs requiratur
diſcuſſio, & altior indago, reſeruanda ſunt.

Pręterea iſta infeudatio fuit facta pro
ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus in per-
petuum, & ſic in forma larga, Nec obſtat,
quod ſit membrum feudi Sancti Philippi,
& tunc feudum diuideretur, nam reſpon-
30 detur primò, quia † hoc non eſt incompa-
tibile, quod feudi pars ſit vnius, & altera
alterius Alb. Brun. conſ. 127. in ſecundo,
nec obſtat cap. Volentes, quia illud intel-

Digitized by Google

ſigitur de ſeudo ab initio integro, quod nõ poteſt diuidi, ſed in caſu noſtro eſt ſecus quia in principio cõceſſionis ſit ſub iſta lege & ſub iſta forma. Et ex hoc tollitur cõſil.
31 Ang. 247. † nam tunc vnio, & incorporatio facit ſortiri eandem naturam, quando nihil aliud exprimitur, & ita quoque procedunt tradita ab Afflicto in cap. 1. §. iterum num. 24. de capit corradi. Sed de hijs meo iudicio non eſt neceſſe aliud dici, cum concludens fundamentum ſit in eo, quod illud territorium non potuerit ab inferiori à Rege fieri feudum, nec partem alterius feudi per ſupradicta. Et conſiderandum eſt etiam in propoſito, quod aliud eſt ſubinfeudare, quia in planis, & ſolitis con cedi permittitur, quia non datur noua dignitas, nec noua queritur iuriſdictio, ſed de nouo infeudare, aliud eſt, quia de nouo acquiritur, iuriſdictio, & ob id alius vt dictũ eſt ſupra, nõ poteſt in Regno, niſi Rex.

Quo ad feudum Alleri, illud apparet fuiſſe quęſitum per Ioannem ex donatione ſibi facta per illum de Minaſria, pro ſe, & hæredibus, &c. & ſub iſta forma fuit confirmatum à Rege cum mentione expreſſa de hæredibus, &c. Et ita fuit capta prima inueſtitura per Ioannem Seniorem, & ibi expreſſe dicitur, pro ſe, & hæredibus iuxta formam priuilegiorum ob donationem factam, &c. Et iſta poteſt dici prima inueſtitura de qua in cap. Caroli 246. Et reſpectu formæ clarum eſt, quod feudum fuit alienatum à Franciſco Minaſria, & cum conſenſu Regis, ergo potuit alienari: etſi dicitur, quod forma repugnat, oporteret oſtendere, quod fuerit de vocatis, & de ſucceſſoribus illius de Minaſria, alioquin ementes feuda cogerentur oſtendere, eſſe in forma larga, & non eſſent tuti reſpectu aliorum extraneorum, cum, quo ad agnatos alienantis, non ſit dubium alienationem non eſſe validam, cum cap. Volentes, non procedat forma repugnante. Apparet quoque iſtud feudum fuiſſe conceſſum ſecundogenito per Ioannem, & mota lite a ſucceſſoribus illius de Minaſria, fuiſſe deciſum in fauorem poſſeſſoris.

32 Non obſtat † quod non apparente forma, præſumitur ſub forma, ſub qua erat Comitatus, quandoquidem non conſtat, quod iſtud feudum fuit habitum à Comite Franciſco, qui tenebat Comitatum in forma ſtricta, & confirmatio donationis fuit in anno 1509. nec ſemper Comitatus fuit in forma ſtricta, vt latè diſputauimus in cauſa dict. de Richiſenſ. contra D. Ducem montis Alti, & ideo non ſumus in terminis tex. in cap. primo §. profectò de leg. Corradi, quia oporteret conſtare, quod hoc feudum fuerit habitum ab eo, qui tenebat feudum in forma ſtricta; Nec ſumus in terminis cap. Regis Caroli 246. quia illud diſponit quo ad feudatarios poſſidentes feuda, in prima inueſtitura certam formam non habentia; & hoc aliud eſt, quam dicere, quod forma non apparente præſumatur, &c. & loquitur de feudo informi, & ſimpliciter conceſſo. Immo vt procedat diſpoſitio, eſt neceſſe, quod appareat prima inueſtitura, vt videatur an certa ſit forma, Præterea Io. fuit primus acquiſitor, & cum conſenſu Regis, & ſic non obſtante forma, diſpoſuit, & attendenda eſt eius diſpoſitio, ad tradita in cap. Volentes. Ipſe diſpoſuit in ſecundogenitum, & poſt mortẽ ipſius, & filiorum, vocat Laurentium, & filios de ſuo corpore deſcendentes, de quibus non eſt de Soriana, & attendi debet forma fideicommiſſi, quod extinctum eſt
33 in perſonam vltimi morientis. † Tranſuerſales quoque non veniunt, quando ſunt vocati deſcẽdẽtes ex corpore, Io. Thom. de Marinis Rub. de feud. frater. num 6. & eſt clariſſimum, qui licet ab inteſtato ſuccederent ex diſpoſitione cap. Si aliquem, tamen præſuppoſita forma larga, & extincto vinculo, non procedit ex teſtamento, ſed tantum ab inteſtato, alioquin nullus feudatarius poſſet diſponere data forma larga; Ita tradit Petr. conſ. 4. & conſ. 13. & eſſe opinionem receptiſſimam in Regno tradit d. Cannicius in cap. Si aliquem, §. colligitur fol. 290. nu. 11. & in cap. Volentes fol. 73. num. 25. Nec immorandum eſt in eo, quod dicebatur, illum Ioannem in teſtamento dediſſe formã, & ideo ceſſante diſpoſitione eius, procedere diſpoſitionem tex. in d. cap. Si aliquem, quia hæc vaniſſima ſunt, & meo iudicio contra veros terminos feudales.

Quo ad feudum de Mendula, & Collotorto: dicimus in priuilegio agi tantum de iure herbagij, & quocumq; alio iure ad feudum ſpectante, verba priuilegij ſunt clara, & legãtur, & de illo iure, ad feudum ſpectante, poteſt intelligi de iure Dohannæ, & Baiulationis, & ſimilibus alijs iuribus, quatenus ad Regem ſpectaſſent, quod clariſſimè apparet ex confirmatione inde facta tempore Regis Alfonſi, in qua tantum de iure herbagij fit mentio, Neque obſtaret,

ſi

ſi diceretur, quod ex hoc totum territoriū
34 ſit feudum † ex eo quod feudum non po-
teſt conſiſtere in re mobili cap. 1. §. ſciendū
de feud. cog. q̄a negatur hoc ius in abſtra-
ctó conſideratum, eſſe mobile, immo pro
immobili haberi, ꝓ ut diuerſa iura, tametſi
nō poſſint in concreto cōſiderari ſine ſolo.
Non obſtat deciſ. Bar. in l. 1. §. qui ſuper-
ficiē ff. de ſuperfici. & Affli. in d. §. ſciendū
in prin. de feud. cognit. nam Bart. loqui-
tur quādo ſumus in dubio, & verba poſſunt
35 habere hunc ſenſum, quia † ſi conceditur
domus, ita vt ſolū ſit iure emphiteotico, &
ſuperficies iure ꝓprio, tota domus, inquit
eſt emphiteotica, & illa verba; iure ꝓprio,
intelliguntur, quod ſuperficies fuerit poſita
de pecunia priuati; in caſu noſtro ſumus in
claris, quia territorium erat particulare, &
illud non alteratur, nec reformatur, ſed tan
tū cōceditur ius herbagij Præterea eo tem
pore territoriū erat penes vnum, & ius her
bagij penes Regem, & ſic erant ſeparata, ſi
ius herbagij concedit, remanet de per ſe, &
ſicuti poterat dari extraneo, ita eidē: & hoc
nō eſt incōueniens, nec fuit impoſſibile, q̄d
ſecus eſt in deciſione Bart. quia ſolum non
eſt cōſiderabile ſine ſuperficie, nec è cōtra
item Bart. loquitur in conceſſione domus,
quæ ex ſola ſuperficie conſtituitur, nec di-
citur domus ſine ſuperficie, & ſolo; item ea
ratione, quia ędificium cedit ſolo, & ſor-
titur naturam illius, & ſequitur dominium
ſoli, Alex. conſ. 23. lib. 5. Doct. in l. do-
mos, ff. de leg. 1. non è contra, in caſu no-
ſtro ſumus in alijs terminis, vt patet ad ſen
36 ſum. Et ob id non † eſt intrandum ad de-
ciſ. Bart. an ſit vera, quia contra tenet Bal.
in l. 2. C. de iur. emph. Iaſ. in l. 3. §. ſi er-
go de oper. no. nun. in prin. Pariſius ad
Bart. in d. §. qui ſuperficiem, & Cur. in
Apoſtill. ad Caſtren. in l. 3. ff. de ſeruitu. nam
in terminis noſtris poteſt eſſe penes vnum
territorium, & burgenſaticum; & penes
alium ius herbagij, & ſic illud apud Regem
ſtare de per ſe, & ſeparatum, ita extraneo
ſiue in allodiū, ſiue in feudum dare poſſet,
& eadem ratione, eidem domino territo-
rij, qui licet reſpectu rei ſuæ ſit plene domi
nus; tamen non eſt inconueniens, quod
reſpectu iuris habiti in feudum à Rege, ſit
feudatarius, nec in Regno hæc ſunt inco-
37 gnita. Immò de iure communi † feudum
poteſt conſtitui in redditibus, penſionibus
& in alijs ſimilibus, quæ de per ſe in abſtra-
cto conſiderantur in cap. 1. de feu. guard.
& caſtal. & ponit latè Io. Thomaſ. de Ma-
rinis rub. de feudo camer. cum ſeq. & late
D. de Gregorio in 2. parte q. 6. vbi etiam
de redditibus, & iuribus terragiorum Leo
catę: & ſcimus, Baronem Furnari in feudū
habere ius dimidij terragij in pleriſque ter
ritorijs Leocatæ, licet illa territoria ſint al-
38 lodialia, & burgēſatica. Et q̄d ſtent † ſimul,
quod territoria ſint allodialia, & iuriſdi-
ctio, ſeu ius pedagij, ſeu iura ſimilia ſint in
feudum, latè determinat Albertus Brunus
conſ. 127. col. 3. & col. 5. vult quod licet
ius pedagij prǽſumatur feudale, ſi Caſtrum
eſt feudale, non tamen è contra. Idem
col. 28. ver. Quod ſi ad 16. conſid. & ver.
Non obſtat, loquitur de redditibus feudi,
quod poſſint eſſe allodialia, & col. 31. ver.
Item ſuccedit, & ob id concludit in feudo
poſſe ſuccedere vnum, & in hijs iuribus
alium, etiam fæminam, & incapacem ſuc
ceſſionis feudi. Et ideo quicquid ſit de for-
ma iuris herbagij, quo ad territorium ap-
paret nullam obſtare formam.
Nō obſtat diſpoſitio illius de Collotor-
to, quia ille vocat Aleonoram caſu, quo hę
redes in eius teſtamento inſtituti decede-
rent ſine filijs, at cum ſucceſſerint filij, ſu-
mus in caſu Oldradi cōſ. 81. cum ſimilibus,
ex quibus omnibus apparet intentionem
iſtius d. hæredis quo ad poſſeſſionem ciui-
liſſimam, ex capitulo Regis Ferdinandi,
eſſe fundatiſſimam.
At ſi realem poſſeſſionem cōſideramus,
aduertēdū erit primo, quod in actibus poſ-
ſeſſionis partis aduerſę 6. maij hora 17. &c.
dicitur. Per expulſionem colonorum inde-
finite, ex parte noſtra poſſeſſio fuit capta
3. maij adhuc viuente Barone. Et quicquid
ſit, an iuſte vel iniuſte per actum ſactiſuerit
capta realis poſſeſſio, ſi inde pars aduer-
ſa voluit capere poſſeſſionē, oportuit, quod
expellerentur omnes coloni, quod nō fuit
factum, nec conſtat per actus loquentes
indefinite, Bero. conſ. 47. cum ſimilibus
vulgaribus. Item conſtat per teſtes de cō-
trario, quod coloni ſemper ſteterunt, &
ſtant de præſenti, & tempore litterarum
impetratarum ab iſta D. Lauria. Et conſi-
39 derandum † eſt quia in hoc iudicio ſumma
rijſſimo non quis vere poſſidet, ſed quis in
poſſeſſione eſt; defendendus eſt; donec
merita etiam poſſeſſorij diſcutiantur: ita
hos terminos declarat, & diſtinguit Co-
uarr. lib. pract. quæſt. cap. 17. num. 4. ver.
in ſpecie autem huius noſtræ &c. poſt Ca-
pic. deciſ. 55. & ob id ſola rei inſiſtentia ſuf-
ficit, etiam iniuſta, Menoch. de retin. poſſ.

remedin fin. num. 36. & nu. 17. & 18. Bo-
logn. conſ. 7. nu. 72. Et dicebat pulchrè
Ceſalus conſ. 19. col. fin. lib. 1. quod in
hoc iudicio debet obtinere etiam ille, qui
iniuſtè poſſidet, adeo vt etiam prædo
manutenendus ſit, & iuſta, ac violenta
poſſeſſio ſufficit, vt Iudicis officio tuendus
ſit talis poſſeſſor, donec de vero poſſeſſorio
plenario doceatur, & ita dicit omnes tene-
re, & eſſe indubitatum, reſpondetq; ad om-
nia contraria, vt ſcilicet procedant in ple-
nario poſſeſſorio, in quo iunior poſſeſſio
eſt clandeſtina, ideo præferenda antiquior,
declarat quoq; Plot. in l. ſi quando nu. 99.
vbi quod præfertur poſſeſſio præſens,
eſto quod ſit ſine titulo, & in iuſta, illi ha-
benti antiquiorem, & cũ titulo poſt Socin.
Iun. conſ. 146. num. 30. in primo, licet ve-
40 lit † quod data probatione pati, & de præ-
ſenti, præferatur ille habens antiquiorem,
& ita intelligendus eſt Nenizanus con
ſil. 81. num. 26. vt ſemetipſum declarat
conſ. 80. num. 7. & conſ. 81. nu. 8. & 13.
Ita etiam declarat in ſpecie. Achill. Perſo-
nal. de adipiſcend. poſſ. num. 34. & præ-
ſertim n. 43. alias inquit pugnarẽt inuicem
communes concluſiones, quæ volunt ma-
nutenendum eſſe illum, qui rei actualiter
inſiſtit, & qui in poſſeſſione repetitur, ita
quoque declarat Cæſar Cõtrad. in l. vnica
in 3. & 5. ratione decidendi C. ſi de momẽt.
poſſ. fuer. appell. quod etiã voluit Alciatus
conſ. 386. allegatus ex aduerſo, & Siluan.
conſ. 27. volentes ex hoc non debere fieri
ſequeſtrum ſed manutenendum eſſe illum,
qui in poſſeſſione reperitur, licet iniuſtè,
& ſine titulo. In caſu noſtro vltra poſſeſ-
ſionem ciuiliſſimam, conſtat de poſſeſſio-
ne per actum facti die 3. & licet ante mor-
tem, ſufficit, quia de facto poſſeſſio eſt cap-
ta, & ſiue iuſta ſit, ſiue non; refert maxi-
me quia de poſſeſſione capta viuente Ba-
rone non intereſt aduerſarij, quia nec Ba-
ronem repreſentat, nec eius iura habet in
hac poſſeſſione; & ideo non poteſt dici,
quod eam poſſeſſionem ab aduerſario iſta
d. Laurea habeant, vi, clam, vel præcario,
quo fit vt non faciat ad propoſitum, quod
ex Plot. vbi ſupra conſiderabatur, inſpecto
autem tempore literarum, conſtat de
noſtra poſſeſſione per teſtes, & pars aduer-
ſa fundat ſe in ſimplicibus actis, nec con-
ſtat de expulſione noſtrorum colonorum,
& quatenus ſe fundat in actis, & inueſtitu-
ris circa merita, nihil eſt, tum rationibus,
de quibus ſupra; tum etiam, quia illa non
probarent, non datis terminis in hoc iudi-
cio, ita Caſtren. in l. ſi in poſſeſſione C. vbi
cauſſa ſtat. Quinimo etiam dato termino
Natt. conſ. 221. lib. 1. Bolognettus in §. ni-
hil commune nu. 443. Nenizan. conſ. 81.
num. 27. & eſt de intentione omnium,
qui volunt iniuſtum, & violentum manu-
tenendum eſſe in poſſeſſione, in qua de fac
to reperitur. Et licet Menoch. d. remed.
fin. nu. 36. velut, poſſe Iudicem aſſumere in
formationes ex actis factis ĩ cauſa proprie-
tatis, intelligendus eſt, ex actis inter eaſ-
dem partes, & in iudicio inter eas verten-
te, pro vt eſt thema, in quo loquitur, adhuc
hoc ſublimitat ipſemet, niſi talia acta eſſent
ita inordinata, vt nulla ſit dãda fides, quod
puntualiter contingit in terminis queſtio-
nis noſtræ, quia teſtes ſunt recepti in alio
iudicio, per alios Iudices, ad alium finem,
& contra alias perſonas, & non poteſt ne-
gari tot pari defectus, vt verè non dican-
tur; inordinata, vt requirit Menochius
Acta, & inueſtituræ non probant, & ſunt
de alio feudo, & ſucceſſione, & requirunt
altiorem indaginem. Rurſus concurrit il-
la ſuſpicio incapacitatis, & illegitimitatis,
quo fit, vt intentio partis contrariæ elida-
41 tur, vel ſaltem debilitetur; imo etiam † ſi
probationes eſſent factæ ſuper proprieta-
te inter vtramque partem, adhuc non præ-
iudicarent in iſto iudicio ſummarijſſimo, Pa-
riſ. conſ. 60. lib. 3. & conſ. 41. in primo
Dec. 467. & 84. & infinitos allegat Bolo-
gnett. con. 5. nu. 40. quanto ergo magis di-
cendum eſt, cũ in propoſito nulla ſit facta
probatio, & aduerſus iam factam tot, &
tanta militent, quorum minor pars ſuffice
ret indubitanter.

Ex quibus omnibus ego arbitror ſine
difficultate manutenendam eſſe dominam
Lauream in poſſeſſione omnium horum
feudorum.

ANNOT. PETRI FILII

ETſi in hæredem omnia defuncti, adita
1 *hæreditate, tranſeant poſſeſſionẽ † atta-*
men abſque reali apprehenſione in eundem
nõ transferri, expreſſè per text. in l. cum hæ-
redes ff de acq. hær. cauetur, quod ſanè, quem
admodum de iure communi diffiteri non va
let, ita de iure feudorũ aliud dicere non du-
2 *bitarũt aliqui interpretes † Bal. enim in l.*
cum antiquioribus C. de iur. delib. num. 18.
verſ. decimo ſic, arbitratur, filium viuo pa-
tre.

tre dici inueſtitum, ac etiam poſſidere feudum; ſequitur Iaſ. in l quoties C. de reiuend, nu. 32. Cum. in cap. ſi aliquē, verbo Antiquis nu. 101. & nu. 385. quod de plano haud procedere cenſuit Boniſ. Roger. conſ. 13. nu. 68. & ſeq. lib. 2. & contrarium communiter dici, teſtatur Afflict. in cap. 1. de feud. cognit. Iaſ. ſibi contrarius in l. ſi ſorori in 3. limit. C. de iur. deliber. & quos allegat Tiraquell. tractat. lemorbiſais. in præfat. decl. 4. licet infra declar. 5. par. 4. num. 19. quodammodo videatur ſentire, verius eſſe poſſeſſionem ſaltim facilius tranſire in vaſſallum.

Hinc hæredi fuere prodita remedia† iure
3 *ciuili, prætorioq; ad rerum hæreditariarum naneiſcendum poſſeſſionem, quorū altera vocatur, Quarum bonorū interdictum, de quo tex. in l. 1. & tot. tit. ff. & Cod. quorum bonor. §. ſequens inſt. de interd. quod locum ſortiri*
4 *tum ex teſtamento, † tum ab inteſtato profitentur iura, tex. eſt in d. l. 1. C. quor. bonor. l. 2. & fin ff. eod. Azo in ſumma de interd. Specul. tit. de teſtam. §. nunc dicendum in prin. Gloſ. in l. fin. C. de edict. d. Ad. Toll ſed ne in his immoremur, de quibus peculiares tractatus ſcripſere Achilles Perſonal. & Iacob. Menoch. ad rem propius accedentes, dicimus piguius hæredibus prouiſum per ſtatuta de continuanda poſſeſſione defuncti, quibus nō ſolum adipiſcendæ remedium, verum etiam, & omnia alia poſſeſſoria collata ſunt, horum vigent in Italia, Gallia, & Hiſpania. In*
5 *Regno noſtro † Regis Ferdinandi cap. ſub nu. 42. habemus, in Hiſpania eſt lex Thauri 43. de qua ſermonē habet Molin. de hiſpan. primoge. lib. 3. cap. 5. & cap. 12 & Lopes leg. 7. par. 5 tit. 4. de qua comentarios luculen*
6 *tos edidit Gomes, cumq; † omnia poſſeſſoria Interdicta ad tria redduci valeant, adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ, per tex. in l. 2. §. hæc autem interdicta ff. de interd.*
7 *ibiq; Alberic cæteriq; interpretes, † tot ſane numero, vigore horum ſtatutorum tributa hęredibus videtur, nam quò adtinet ad adipiſcendæ interdictū, licet illud detur ad poſſeſſionem acquirendam, & ſtatutum de continuāda poſſeſſione penes hæredem ſupponat illam, nihilominus operabitur huiuſmodi*
8 *ſtatuti prouiſio, † vt naturalis detentatio videatur conceſſa, ita Gomes in d. l. taur. 45. num. 18. aſſerit, eodem modo reſoluit in aliis duobus retinendæ vti poſſidetis ſcilicet, & recuperandæ vndè vi n. 193. & 194 Sed his opus non habemus de ſtatuto noſtro diſquirere, nam expreſſè cauetur, hæredibus, in quibus cōtinuatur poſſeſſio, omne poſſeſſoriū remedium tribui, etiam ſpoliatorium, quod recuperandæ, & vndè vi appellatur l. 1. ff. de vi, & vi arm. quod cum veriſſimum ſit, num tantum in dubium refricari poſſet, reum ſcilicet ſtatuti diſpoſitio procedat in*
9 *hærede, † cui forte, vel forma feudi, vel fideicommiſſi obſtet, ne in eum, dominiū trāſferri valeat Et prætermiſſis multis, quæ in remedio l. fin. C. de edict. diu. Adr. dicunt*
10 *interpretes, cum † in feudis habeamus cap. prim. §. inter filiam, ſi de feud. fuer. cont. non iniucundum erit primo ad corroborationem noſtræ conſultationis, aliqua de ratione illius textus indagare.*

Gloſ. in d. §. inter filiam, verbo interim,
11 *dans rationem † quare filia collocāda ſit in poſſeſſionē pendente cōntrouerſia inter eam, & agnatos, ait quia iam facile fundata erat intentio eius per tex. in l. ſiue C. de probat. diſponentem, vt placet Bald. dominium patris præſumi continuatum in filium hæredem, non in eum, qui ſe prætendit donatarium. Ex præſumptione itaque continnationis dominij patris in filiam, argumen-*
12 *tatur gloſ. atque rationem tex. elicit † Iacobus de Beluiſ. rationi gloſ. alias ſuperadidit, & quia filia de iure ſit hęres, quęlibetq; res libera præſumatur l. cum res C. de probat. (quam dicit veram Octau. Bambac. in d. §. inter filiam nu. 2.) Rurſus, quia viuente patre domina cenſetur filia §. ſui inſt. de hæred. ab inteſt. Bald. verò præſumptionem rei libertatis vt puta textus littera contrariam explodēdam ducit, nam ibi expreſſè cautum eſt, filiam in poſſeſſionem collocādam, ſiue allodium, ſiue libellarium prędiū de quo erat quæſtio, aſſeratur at tamē res il-*
13 *bellaria, haud libera dicit † & propterea qualitatem poſſeſſionis paternæ, quæ talis in filia, qualis in patre præſumitur, hoc operari arbitratur. Afflict. nu. 2. recenſitis alio-*
14 *rum ſentētijs, Baldo minimè aſſentit, † quia licet contractus libellarius de re libera dici non valeat, attamen ad filiam, eiuſq; deſcendentes ire poteſt: at non ita de feudo dicendum, cum illud exiſtentibus maſculis ad filiam trāſire non valeat, ſequitur Balzaran. in d. §. inter filiam nu. 12. Afflictus ratio-*
15 *nem Iacob. de Beluiſ. † veram prędicat, eam nimirum, quę hæredem præſumi dominum, ſicut defunctum, habet; idem aſſerunt Prępoſ. & Aluarott. idemq; videtur ſentire Andr. Bald. in cap. 1. de contr. inter ma-*
16 *ſcul. & famin. † ait filium venire ad hęreditatem paternam continuatiue, per quę*

fictio-

*fictionem poſſeſſionem filij haud cenſeri no-
uam, licet in veritate non eadem ſit cum pa-
terna, de quo late in ſtatuto continuante poſ-
ſeſſionem diſputat Gomes in l. 45. Taur. nu.
114. Menoch de adipiſc poſſ. remed. 4. n 375.
per tex. in dict. § inter filiam concedi reme-
dium l. fin. C. de edict. d. Adrian. toll ex
17 communi ſententia, † ea ratione aſſerit, quia
contingere poteſt, vt in iudicio petitorio dein
de diſcutiendo, fœminam oſtendere, ſe haud
feudi illius eſſe incapacem, idq; vel ob con-
ſuetudinem, vel alio iure, cum permulti da-
ri valeant caſus, in quibus a feudi ſucceſ-
18 ſione fœmina non repellitur; † eſtq; de men-
te Andr. in cap. 1. in prin. ſi de feud fuer.
dixit Anna. Singul. 535. Rimin. Iun. conſ.
69 num. 8.*

*Communis ergo non videtur ſententia,
quæ habet pro ratione text. ſtare libertatis
rei præſumptionem, vt ſupra vidimus idq;
clarius innoteſcit, quia DD. frequentiori
calculo tenent, dato quod pro conſtanti da-
retur, prædium eſſe feudum, ſi tamen fœmi-
na in eo admitti poſſe prætendat, quod vti-
19 que † eo in caſu mittenda ſit, ita dixit Ioan.
Andr. in add ad ſpeculat. tit. de teſtam. §.
ſequitur, verſ perſona Oſaſ. deciſ. Pedem. 26.
nu. 13. Curt Iun. conſ. 41. nu. 11. Schra-
der. de feud. par. 7. cap. 4. in fine Achill. Per-
ſonal. in l fin. C. de edict. diu. Adr. toll n. 105.
20 & ſeq. & Gozadin. † conſ. 7. nu. 21. ratio-
nem textus non tantum illam dicit, quia
filius paternarum rerum viuente patre do-
minus exiſtimatur. ſed potius, quia hæres qui-
libet, ſicut defunctus dominium habere di-
catur, alias enim textus illius diſpoſitio
in extraneo hærede non procederet, quod ex
21 communi admittit Doctores † vt p Harm.
Piſtor. quæſt. 39. lib. 2. n. 8. Herm. Vultei.
lib. 1. cap. 9. nu. 39. quod vt facilius probari
poſſet, conſiderat Bald. in cap. 1. in prin. de
ſucceſſ feud legis fin remedij C. de edict. D.
22 Adrian. toll locum in feudis vendicare, † nõ
alia ratione, niſi quia feudorum eſt vniuer-
ſitate bonorum tranſeat, cuius dictum ſequi
omnes teſtatur Cannet. in cap. Volentes §.
prædictis attexitur fol. 171. n. 19. hinc, quid-
quid alij ſenſerint, diſtinguentes inter feu-
dum hæreditarium & feudum pacti, ſemper
procedere dictum remedium l. fin. arbitra-
23 tur Roſental † de feud. cap. 7. concluſ. 48.
gloſ. A in poſſeſſorijs ait venire etiam feuda
non hæreditaria, nec agnatos legitimos eſſe
contradictores, etſi fœmina feudum eſſe non
diffiteatur d. cap. concluſ. 51. & concluſ. 52.*

24 *Contrarium, quod ſcilicet † hæres inca-
pax ad feudum; & ſic fœmina, contradi-
centibus agnatis, in poſſeſſionem mitti non
debeat, verius eſſe dixit Frecc. lib. 3. de ſub-
feud. differ. 17. propterea q; adipiſcendæ re-
medium ex dict. l. fin in feud. hæreditta-
rio, locum ſibi vendicare, non autem in feu-
do pacti, & prouidentia arbitratus eſt Mã-
dell conſ. 661. Ladere. conſ. 122. & conſ. 123.
Franc. de Pont. de pot. Proreg. tit. de refut.
feudor. §. 2. nu. 16. idem Thom de Marin.
tit. 6. nu. 25. qui allegat Afflict. deciſ. 119.
& in cap. 1. ſi de feud fuer. contr & ſenſit
Franc. de Ponte conſ. 20. nu. 7. & 8. & conſ.
62. num. 18 qui Afflict. allegat in d. cap. 1.
tunc enim habere locum remedium dict. leg.
fin. cum hæres ille reperitur inſtitutus, qui
feudum capere poteſt. Afflict. allegat Ioan.
Andr. in add ad Specul. tit. de teſtam. § ſe-
15 quitur, † cuius autoritatem Neapolitanorũ
ſententia minimè ſuffragari profecto ani-
maduertimus; ait enim Io. Andr. & Guid.
de Suzar. quod ſi filia ſit inſtituta hæres à
patre, debeat mitti in poſſeſſionem feudorum
& agnati non ſint legitimi contradictores,
etiam ſi feudum debeatur agnatis, & eis re
ſtitui debeat, quodq; expreſſe caueatur in d.
§. inter filiam, in nihilo refragante regula,
Dolo facis petere. De reg. iur. dictum Ioan.
Andr. refert, & ſequitur Alex. in l. fin. C.
de edict. diu. Adr. toll nu. 30. Rolland. à Vall.
conſ. 1. nu. 48. lib. 1. & Oldrad in conſ. 270.
ab eodem Afflict. allegatus, nil aliud dicit,
niſi quod feudum cum vniuerſitate bonorũ
tranſeat. Horum auctoritates tantum ab-
eſſe credimus, vt Afflict. & aliorum opinio-
ni faueant, quantum adeſſe pro certo com-
perimus, contrariam ex his fundari ſenten
tiam; in feudo pacti, & prouidentia neceſ-
ſe eſt iudicari, loqui Ioan n. Andr nam de iu
re agnatorum. quibus conſtaret, faciendam
eſſe reſtitutionem, nihil curandum ne filia
mittatur in poſſeſſionem, expreſſe profitetur
quod in feudo hæreditario minimè adaptari
valet, in eo quelibet defuncti diſpoſitio fo-
ret ſeruanda, nec huiuſmodi feudum agna-
tos habere dici poſſet.*

*His accedat communis opinio, quæ habet
26 fœminam † etiam extraneam in poſſeſſionem
eſſe mittendam ex remedio l. fin. & §. inter
filiam, admiſſo quod liquido conſtaret bona
eſſe feudalia; infertur enim ex ea in poſſeſ-
ſorijs nullam eſſe de incapacitate hæredis cõ
ſiderationem faciẽdam cum fœmina de iure
feudorum prorſus illorum ſucceſſionis inha
bilis dicatur; Huius ſententiæ actor fuit
Guid de Suzaris vt refert.*

Ioan.

Digitized by Google

Ioann. Aud. in ſupracitato loco, & ſectati ſunt eam.
Alex. in l. fin. C. de ędict. diu. Adr. toll. num. 15.
Iaſon ibi nu 26.
Zuecard. ibi nu. 485.
Curt. Iun. de feud. part. 3. nu. 23.
Afflict. deciſ. 119.
Dec. conſ. 424. & conſ. 467. nu. 10. & conſ. 588. nu. 10. & conſ. 390. nu. 9.
Iaſon conſ. 127. vol. 4. in prin.
Ruyn. conſ. 18. nu. 20. & conſ. 45. nu. 11. & conſ 69. nu. 11. lib. 1.
Bero. conſ. 58. nu. 20. & conſ. 176. nu. 51. vol. 3.
Natta conſ. 474. nu. 8.
Curt. Iun. conſ. 21. nu. 7. & conſ. 30. nu. 10. & conſ. 108. nu. 14.
Pariſ. conſ. 22. nu. 64. & conſ. 41. num. 2. vol. 1.
Roland. à Vall. conſ. 1. nu. 26. vol. 1.
Grauett. conſ. 822. nu. 6. & conſ. 704.
Ceſal. conſ 645. nu. 15.
Rimin. Iun. conſ. 69. nu. 11.
Menoch. conſ. 180. nu. 31. & de adipiſc. poſſ. rem 4. n 379.
Burſatt. conſ. 89. nu. 30.
Harman. Piſtor. quaeſt. 39. nu. 32.
Bellon. conſ. 10. n. 1.
Roſental de feud. cap. 7. concluſ. 51.
Peregrin. conſ. 4 n. 51. lib. 1.
Ficard. conſ 6 n. 2. & conſ. 17. n. 6. vol. 1.
Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 5. num. 41.
Lopez l. 7. par. 5 tit. 4.
Tiraq. tract. le mort ſaiſ. ſit. par. 4. declar. 5. n. 17. ſeq.
Vulteius de feud. lib. 2. cap. 12. num. 23. & male ſentire qui contrarium docent, ait Menoch dict. remed. 4. n. 379.

Vultei. ſupracitato loco ex auctoritate Ioan. Andr. ad Speculat. credit verum eſſe in remedio l fin. non obſtante quod fœmina aliàs feudi ſit non capax, agnatos haud eſſe legitimos contradictores, niſi in promptu obſtenderint, feudum illius qualitatis eſſe, vt à feudo fœmina repellatur.

Eadem diſputatio circa intellectum cap. noſtri Regni Regis Ferdin. 43. continuantis in hæredem poſſeſſionem cadit: enim vero
27 *† & cum remedio d. l fin. ſimbolum habet, cum illud ne dum ad nanciſcendam poſſeſſionem, verum etiam ad defendendam poſt quam hæres nactus eſt illam, locum habet: Cin. Alb. Dec. Cur. Iun. & Zuecard ibi Bero. conſ. 54. n. 2. vol. 2. Neuizan. conſ. 56. n. 12. Rol. conſ. 2. n. 7. vol. 3. Menoch. de remed: adipiſc. 4. n. 348. ſurd. conſ. 414. n. 23. & conſ. 517. nu. 11. Petr. de Gregor. de Iudic. ca. ſ. feudal quæſt. 18. tenuit poſſeſſionem in hæredem non continuari, qui alias in feudo non eſſet ſucceſſurus, propterea diſtintionem ipſe præmittit inter feudum hæreditarium, & feudum ex pacto, & maximè eſt clauſula iuris francorũ, vt in illo tãtum cap. diſpoſitio locum habeat. Idq; maximè procedere affirmat, quia ibi poſſeſſionem transferri in hæredem ſicut dominium iubetur, at cum dominium in eum, qui ex forma inueſtituræ nonſit vocatus, nõ ambulet ita & dicendum ſit de poſſeſſione: proindeq; Neapolitanis in hoc videtur aſſentire, qui, vt ſupra vidimus, remedium l fin. non dari niſi capacibus hæredibus, aſſeruerunt.*

Boniorn. in cauſa Laliæ eiuſdem ſenten-
28 *tiæ videtur fuiſſe, † cum §. inter filiam, tãtum procedere aſſerat, quando de qualitate feudi dubitari contingit; attamen Gregor. in ſupracitato loco quæ ſupra dixerat videtur deſtruere, intelligit enim ipſe hoc procedere niſi hæres ſcriptus in teſtamento eſſet proximior defuncto in bonis allodialibus, licet non capax feudalium, ea ratione nimirum, quia tunc feudum veniret in reſtitutione vniuerſitatis bonorum, dato quod dominium in alium translatum reperiretur, allegat Ioan. Andr. in add ad Speculat. & Alex. in d. l fin. in locis ſupra recenſitis D. Maſtrillus in add licet Autoris ſententiam coadiuuare nitatur, nihilominus contrarium ſeruari teſtatur in Regno, quod cap.*
29 *† ſcilicet Regis Ferd. 43. in eum transferat poſſeſſionem, in quem aliquando dominium tranſire non valeat, allegat D. meum in alleg. 15. n. 13. vol. 6. maſcriptarum; At idem Gregor. in tract. de conceſſ. feud. par. 4. q. 11. vel dicendum eſt mutauiſſe ſententiam, vel melius ſe declaraſſe, nam tenuit, in ſecundo*
30 *genitum, in feudo † cũ clauſula iuris francorum hæredem à patre inſtitutum, continuari poſſeſſionem vigore d. cap. Ferd. 43. etſi quod dominium primogenitus videatur potiora habere iura, ibiq; D. Maſtrillus alia conſiderat notatu digna Gregor. refert Cum. in cap. Si aliquem, verbo Antiquis nu. 185. idem tenuit Bolognett. conſ. 5. n. 32. quod ex multis comprobat Peregrin conſ. 4. n. 51. & ſeq. & Molin. de primogen. hiſp. lib. 3. cap. 5. n. 41. ad materiam Maioratus adduuit tex. in d. §. inter filiam, cuius vigore affirmat tuendam eſſe fœminam in poſſeſſione, non obſtante, quod maſculus remotior,*

tior, ius in bonis foueat certum; ita Lopez l. 7. par. 5. tit. 4. & rurſus Mo. in. eod. lib. cap. 12. licet ceſſare dicat in terminis l. Tauri 45. cum ibi expreſſe caueatur, sẽper poſſeſſionem continuandã eſſe in eum: qui ex forma maioratus vocatur, adeo vt nullius conſiderationis ſit inſtitutio hæredis ab vlti mo moriente facta, quod in noſtro cap. Ferd. 43. non habemus, conſideratur enim ibi qualitas heredis ab vltimo, quod adeo verum dici, poſſemus contendere, vt noua opus fuerit in caſib' particularibus diſpoſitione quãdo ſcilicet tantum in comprehenſos in inueſtitura continuari poſſeſſionem, fuit diſpoſi-
31 *tum; vt in cap. † Imp. Caroli 118. iubente poſſeſſionem tranferri in filium primogeniti, non obſtante, quod in vita pater in ſecundogenitum eam tranſtuliſſet, & in cap. 258. eiuſdem Imp. mandante, poſſeſſionem continuari in deſcendentes ex primo inueſtito, nõ obſtante. quod uterinus frater, vel alius à defuncto inſtitueretur hæres, vel inter viuos in eos reperiretur trãslata poſſeſſio; Hæc particularis diſpoſitio videtur communem opinionem maximè corroborare, quod cap. ſcilicet Ferdin 43. in hærede incapace rei reſpectu dominij ſuum habeat locum, nam ſi talis fuiſſet intellectus illius cap. qualem dicunt Bonior. & Gregor. dicta quaſt. 18. de iudic. cauſ. feudal. vtique noua non opus fuiſſet diſpoſitione in caſibus ſupradictorũ capitulorum, ſuffeciſſet profectò queſtiõem illam inter patruum, & nepotem determinare, atque aliam inter fratrem vterinum, & deſcendentes ex primo inueſtito; ea namq; abſoluta, marte ſuo procedebat diſpoſitio cap. Ferdinandi, continuantis poſſeſſionem in eos, in quos ex forma capitulorum Regni, inueſtituraq; pactionibus dominium feudi transferebatur.*

Neque his obſtare videtur cap. Volentes,
32 *† quod ſcilicet ita demum feudi alienatio permittatur ſi in eque dignam perſonam celebretur, qualis dici fæmina non valeat, nam Cannet. in d. cap. §. Prædictis attexitur fol. 170. eo non obſtante procedere §. inter filiam, & remedium l. fin. C. de ędict. D. Adr. toll. arbitratur, quem ſequitur Franc. Milanenſ. deciſ. 1. lib. 1. nu. 61. in qua deciſione licet fæmina extranea non fuerit in ſummariſſimo poſſeſſorio conſeruata, id prouenisse dicit, quia in vita defunctus in aliũ tranſtulerat poſſeſſionem feudi, proindeq; diſpoſitio cap. Ferdin. 43. ſuum ſortiri non poterat locum.*

EPITOME.

In Interdicto retinendæ ille manutenendus eſt, qui actualiter rei inſiſtit, & ad poſſeſſionis ſequeſtrũ deueniendum non eſt.

Ad ſucceſſionem feudi ille admicti debet, qui proximior reperitur tempore mortis, in nihilo refragante ſi vltimus moriens feudum refutauerit agnato tempore refutationis proximiori, & de intellectu cap. 1. de alien. feud. pat. agitur.

SVMMARIVM.

1 *In remedio vti poſſidetis agens debet probare tempore turbationis, poſſeſſionem.*

2 *Poſſeſſio ſolo animo amictitur, & ſi veniens non admittitur, dicitur expulſus, n. 3.*

4 *Remedium retinendæ non competit ſpoliato, ſed vnde vi.*

5 *In poſſeſſione manutenendus eſt qui actualiter rei inſiſtit, in remedio ſummariſſimo.*

6 *Poſſeſſio antiquior eſt præferenda iuniori data pari probatione tempore implorationis officij.*

7 *Sequeſtrum non eſt faciendum poſſeſſionis, ſed manutenendus qui rei inſiſtit.*

8 *Poſſidens Caſtrum totas res dicitur poſſidere.*

9 *Poſſeſſio non queritur niſi legitimo procuratori.*

10 *Regula, hodie conſtat hodie agatur, procedit in poſſeſſorijs.*

11 *In Interdicto retinẽda admittitur exceptio proprietatis in continenti probanda.*

12 *Petitorij merita ſunt cognoſcenda quando ab vna partium eſt ingreſſum ad illa, nec proteſtatio ſufficeret, ſed opporter et appellare nu. 13. & quæ ſapiant petitorium num. 14.*

15. San.

15 *Sententia debet eſſe conformis libello.*
16 *Conſtitutum ſequitur naturam principalis actus.*
17 *Hæredibus duobus contendentibus, & petentibus ſe immitti in poſſeſſionem, diſcutienda ſunt merita proprietatis.*
18 *§. Inter filiam, ſi de feud fuer. cont. extenditur ad neptem, & proneptem.*
19 *Refutationis tempus non eſt attendendum, vt quis dicatur proximior, ſed mortis.*
20 *Intellectus cap. 1. de alien. feud. pat. & n. 21. & ſeq.*
22 *Refutatio feudi in remotiorem an valeat.*
23 *Alienatio feudi facta in proximiorem eſt irreuocabilis viuente alienante, & habetur pro mortuo quo ad eius præiudicium alienans, n. 24.*
25 *Bernard. de Medico loquens de refutatione feudi, debet intelligi de forma larga. reijcitur intellectus Cannet. num. 26. & num. 27. nec res deciſæ aliquid operantur vt tempus refutationis ſit inſpiciendum, num. 28. nec obſtant dicta Cannet. nu. 29.*
30 *Feudum dicitur reſtitutioni ſubiectum poſt mortem vltimi.*
31 *Cap. Si aliquem loquens in ſucceſſione collateralium habet locum in ſucceſſione deſcendentium.*
32 *Refutationis tempus quòd non ſit attendendum, in ſucceſſione feudi fundatur.*
33 *Argumentum de fideicommiſſo ad feudum eſt validum.*
34 *Proximitas vltimi, vel primi an ſit attendenda.*
35 *In refutatione quod ſit attendendum tempus mortis ab abſurdo probatur.*
36 *In refutatione quod tempus mortis ſit conſiderandum, ex cap. nouiſſimis probatur. Quæ comprehendunt caſum vi comprehenſionis num. 37.*
37 *Refutationis tempus an mortis ſit potius conſiderandum, media via eſſet eligenda vt pro ea parte ſit iudicandum, pro qua ſtaret fauor agnationis n. 38.*
39 *Fæmina licet dicatur agnata, non tamen per eam conſeruatur agnatio.*
40 *Cap. Regni nouiſſima voluerunt prouidere ſtante refutatione.*
41 *Conſentiens ſibi non præiudicat, ſi dubitat de iure ſuo.*
42 *Conſentiens iuri de futuro non cenſetur renuntiare.*

CONSIL. XIX.

IN cauſa Baroniæ Veriæ, iuſtitia Don Vincentij cõuenti eſt adeo clara, vt ſi de re magni põderis non ageretur, tot, & tantæ diſputationes neceſſariæ nõ eſſent, nam ſiue poſſeſſorium de per ſe conſideremus, ſiuè petitorium, ſiue vtrumq; ſimul, D. Vincentius debet a petitione contra eũ facta liberari, & eũ eſſe verum Baronẽ, ac verũ, & legitimũ ſucceſſorem in prędicta Baronia declarari. Et quòd attinet ad poſſeſſoriũ, ſi ex aduerſo prętendatur eſſe tentatum interdictũ vti poſſidetis, & tunc neceſſario eſt probandum verè
1 vel pręſumptiuè ꝙ agens † poſſideat tempore turbationis, & tẽpore litis motę, imò in ſpecie tẽpore litis conteſtatę Tex. eſt in §. retinendę Inſt. de interdictis notant Gloſ. & DD. in l. prima C. vti poſſ. Afflict. deciſ. 394. Pedamont. deciſ. 43. cum ſimilib. Menoch. de retinend. poſſ. remed. 3. n. 556. Dico autem verè vel pręſumptiuè, quia pręallegati DD. volunt quòd non conſtito, quòd interim alius poſſideat, vel detineat, ex poſſeſſione de prętérito pręſumatur in tempus litis cõteſtatę, alias eſt neceſſe ꝓbari pciſe tẽpore litis conteſtatæ de tali poſſeſſione, ſi ꝓbaretur ꝙ tunc, tẽpore medio poſſediſſet.

In caſu nõ non modo tẽpore litis cõteſtatę, verũ etiã ante ſequeſtrũ conſtat quòd conuentus naturaliter, & vere poſſidebat, & pars aduerſa ſola ciuili poſſeſſione, quam poſſet ptendere, priuata fuit, nã cõſtat p teſtes ſup 6. cap ꝙ aduerſarius volens ingredi fuit repulſus, & D. Vinc. cũ hominib' armatis exijt foras, & sẽper in poſſeſſione actuali
2 ſtetit, & † cũ poſſeſſio ciuilis nõ cohereat naturari, vt dicit Caſtrẽſ. in ꝓprietario, & vſufructuario in l. peregre, § qbus, ff. de acquir. poſſ. vbi etiã Alex. ſolo animo ammittitur, ꝙ colligitur p actus exteriores, & ex puſillanimitate cõſtat ammiſſio poſſeſſionis: Iaſ. poſt alios in §. qui ad nundinas n. 13. & Caſtrenſ. in l. nõ ſolũ §. ſi dñs ff. de vſucap. Hinc eſt ꝙ poſſidens ciuiliter, ſi veniens nõ admittitur
3 dr expulſus; † Iaſ. in d. §. qui ad nũdinas n. 30 & ſeq. Et in hoc caſu cũ agamus de præſumẽdo animũ, paria ſunt quòd vere quis ſuſpicetur, vel quod debeat ſuſpicari: Paul de Caſtr. in l. quòd meo, §. fin. ff. de acqr. poſſ. Quòd in propoſito nõ eſt clarius, qs pars

Digitized by Google

aduerſ.cōparuit coram Protege,& petijt ꝙ
poſſeſſio ſequeſtraretꝰ, quo ſit vt dicat timi-
diot,& perdat poſſeſſionē iuxta tradita in l.
de pupillo §.meminiſſe ff.de oper.no.nunt.
Potius igitur cōpetijſſet remedium vnd.vi,
4 quia† ſpoliato non competit interdictū reti
nendę,Caſtr.cōſ.134.lib.2. cū alijs,de qbus
ꝑ Menoch.vbi ſupra n.558.Et licet ipſe di-
car poſt alios quòd probata antiquiori,iu-
nior pręſumatur clandeſtina,debet tñ intel
ligi,quādo habens antiquiorē haberet etiā
iuniorē,& nō cōſtaret quod ſua antiquiori
fuerit priuatus,vt patet ex pręmiſſis,& tra-
dunt Afflict.Pedam.& alij,de quibus ſupra,
qui conſiderant ad excluſionē agentis actū
priuatiuū poſſeſſionis,& qui reus poſſideat
illo medio tempore, vel ſaltim detineat, &
ita dicit ſētire Bar.in l.1.§.fin. ff vti poſſid.
&alios relatos abeo,Pedam.vbi ſup.in fine.
A fortiori idē dicendū eſt,ſi pręrendirur
tentatū remediū illud ſūmarijſſimū,ꝙ inte
rim vocatur Couar.pract.queſt.ca. 17.nam
5 † in eo non eſt manutenēdus qui verè poſ-
ſidet,ſed qui in poſſeſſione eſt,& actualiter
rei inſiſtit, Couar. vbi ſup.nu.4.poſt Capic.
deciſ.55 Et ideo ſola rei inſiſtentia ſufficit
etiā iniuſta,Menoch. de retin.poſſ.§. fin. n.
17.18.& 36.Bolognett.conſ.7.n.22.adeo vt
etiā prędo ſit manutenēdus Cephal.cōſ.19.
col.fin vbi dicit ita oēs tenere, & eſſe indu
bitatū;eſt bene verum quòd data probatio
ne de pari tēpore implorationis officij, tūc
pręponderaret antiquior iuniori tāquā clā
6 deſtinę † & ita ꝓcedit Neuizan.conſ.80.&
81.&declarat in ſpecie Achill.Perſo tract.
de adip.poſſ.nu.34.& 43. Cæſar Contardus
in l.vnica,in 3. & 5. ratione decidendi C.ſi
de mom.poſſ. ſit appellat.Et ob id quoque
reſpectu talis poſſeſſionis licet iniuſtę nō ē
7 † deueniendū ad ſequeſtrū,ſed manuteuen
dus ille, qui rei inſiſtir, donec de plenario
poſſeſſorio decidatur,ita Alciat.cōſ.386.Sil
uan.conſ.27.& ciuilis etiam non ſufficit,vt
actualis, & naturalis poſſeſſor non ſit ma-
nutenendus, Guid. Pap. deciſ.552.& poſt
Rebuf.Couar. & alios tradit Menoch. rem.
fin.n.17.de retin.poſſ Sed nos ſumus extra
omnem difficultatem quia tempore litis,&
ante,conſtat quod pars aduerſa nullam ha
bebat poñem,& ideo alia via agēdum erat,
vt ſupradictum eſt. Ex hijs patet reſponſio
ad contraria,quia ſiue per conſtitutum,ſi-
uè per reſeruationem vſusfructus, ſiuè per
inueſtituras, ſiuè aliter allegent poſſeſſio,
illa nō erat,nec eſſe poteſt, niſi ciuilis,quæ
de per ſe ſiue alterius corpore ſtabat, vt ēt
ex aduerſo dicebatur, illa ergo ciuilis ex ſu
pradictis conſtat ꝙ fuit ammiſſa, ergo, &c.
Nec obſtar, quòd D. Vincentius ſtabat
in Caſtro clauſus,& nō audebat exire,quia
ex hoc non ſequitur,ipſum perdidiſſe poſſe
ſſionem,nam non arguitur ſuſpicio ammiſ-
8 ſionis poſſeſſionis,imò† eo perſeueraute in
poſſeſſione Caſtri,tota res dicitur poſſideri
Cauo.in cap.fin.de cauſ.poſſ.& propr.Soc-
cin.Sen.conſ.7.col.2.lib.1.Menoch.dict. re-
med.3.n.826.& ſeq.& dicebat Aretin.in l.3.
§.fin.ff de acqnir.poſſ.quod cū ad perdendā
poſſeſſionē eius,qui in fundo, debeat con-
currere animus,& corpus, & niſi eijciatur,
nō dicitur perdi poſſeſſio,& licet in eo, qui
ſuſpicatur poſſe repelli, poſſet fieri aliqua
difficultas,in caſu noſtro eſt ſecus, quia D.
Vincentius ſtabat præparatus, & faciebat
actus poſſeſſorios,vt conſtat ex actis,& te-
ſtibus,& ſi ſtabat in Caſtro, id erat ne aliud
inconueniens ſequeretur, vel quia forte ei
non expediebat exire. Nec ex aduerſo po-
teſt fieri aliquod fundamentum in aliqua
poſſeſſione naturali, & actuali, nam in ea
poſſeſſione capta in anno 1558. per illum
de Franciſco, procuratorem Do. de Mar-
chetro, apparet nullam habendum eſſe cō
ſiderationem, quia vltra quod non conſtat
quod erat legitimus procurator, & poſſeſ-
9 ſio † non quæritur niſi vero procuratori,
iuxta tradita in l. prima, §. per procurato-
rem ff. de acquirend. poſſeſ. in eo actu re-
ſeruantur iura D. Gabrielis Senioris tunc
viuentis,& conſequenter cum D. Gabriel
erat vſuſfructuarius, & naturalis poſſeſſor,
& non fuit expulſus, nec pars habuit inten
tionem expellendi, ſequitur quòd non
fuit quæſitum plus de nouo per illam cap-
turam poſſeſſionis,ſed ſola ciuilis remanſit,
quam eſſe pretendit ex conſtituto, & reſti-
tutione vſusfructus ex inueſtituris, & alijs,
de quibus ſuperius conſtat: Igitur ex præ
miſſis ſi ad poſſeſſorium merum eſſet ha-
benda conſideratio, pars aduerſa cate-
reromni fundamento, & conſequenter D.
Vincētius in ſua poſſeſſione manutenēdus
eſſet, quicquid ſit de mero poſſeſſorio, imò
quādo ex aduerſo eſſet fundata intentio, &
deberet manuteneri in caſu noſtro,omnino
oportet ingredi ad diſcuſſionē meritorum
nulla habita conſideratione ad poſſeſſoriū.
Nam ego præſuppono, inter partes in
facto nullam eſſe controuerſiam, ſed tan-
tum reſpectu meritorū eſſe vim in diſpoſi-
tione iuris, & ideo ſuccedit regula, hodie
10 conſtat, hodie agatur † l. ſi is, à quo ff. vt
in

in poſſ. legat. & ob id poſſeſſorium ſimul
cum petitorio eſt decidendũ, in ſpecie, &
in fortiori caſu tradit Albet. Brun. conſ. 59.
in feudalibus, nam cum ſimus in mero iuris
articulo, ſuper eo tanquam ſuper notorio
decidendum eſt, Bald. in l. poſtquam liti,
C. de pactis, & abſq; ordine iudiciario Ferretr.
conſ. 45. cum ſimilibus, quæ ad nauſeam
vſque poſſent allegari. Et in Interdicto
retinendæ, omiſſis multis, quæ verè
hinc inde dici poſſent, vt ad mittatur exce
ptio proprietatis, maximè in cõtinẽti pro-
11 banda, de quo tradunt† Omnes, in §. nihil
cõmune, & Menoch. latiſſimè d. remed. 3.
n. 672. cũ ſeq. in caſu noſtro ſufficit illa limitatio,
quòd in propoſito pars aduerſa
poſſeſſionem allegat non realem, & realiter
acquiſitam, ſed ratione conſtituti facti
etiam pro heredibus, & tamquam hæres, &
filia Don Gabrielis Iunioris, imò ob mortẽ
alterius filiæ pretendit ſe in poſſeſſione
ciuili, imò ciuiliſſima eſſe, & in iſto caſu ſi
poſſideret, & peteret in poſſeſſione confirmari,
vel manuteneri, admittẽda eſt aduerſus
eam exceptio proprietatis, ita Rubens
in §. nihil commune n. 184. in fine, ſequitur
Menoch. vbi ſupra nu. 684. & ob id in
fortiori caſu fuit quæſtio apud DD. noſtros
in cauſa Buecherij, quia ex hoc fundamento
dicebatur non fuiſſe in eo caſu
merum ſpolium, ſed mixtum ratione anne
ex cauſę proprietatis, ſed in hoc non eſt ad
propoſitum inſiſtendum.

Rurſus cognoſcenda ſunt merita in terminis
quæſtionis noſtræ, quia ex parte noſtra
fuit ingreſſum ad merita, & petitum, &
ex aduerſo nihil replicatum, nec proteſtatum,
licet poſt funera, id eſt poſt ſententiã
12 obſcuram, quo fit vt admittenda † ſit quæ
ſtio proprietatis Ruyn. conſ. 127. n. 9. lib.
5. Rub. in §. nihil cõmune n. 175. Menoch.
13 n. 682. imò, nec ſufficeret proteſtatio, † ſed
eſt neceſſe plus facere, & appellare, Aret.
in d. §. nihil commune, col. 7. refert, & ſequitur
Felyn. in cap. inter monaſteriũ n. 23
verſ. ſorte tamẽ eſt neceſſaria, de re iud. &
in terminis voluit etiam Crauet. conſ. 209.
n. 8. & melius conſ. 248. nu. 4. vbi expreſsè
voluit non ſufficere, fuiſſe oppoſitum quòd
nõ procedatur ſuper petitorio, ſed eſſe neceſſe
petere quòd capitula non admittantur,
& ſi fuerunt ad miſſa, appellare, ſed in
caſu noſtro licet ex abũdanti dicta ſint, eũ,
vt dixi, ante ſentẽtiã obſcurè latã nulla fuerit
facta oppoſitio, nec ꝓteſtatio, ad tollendas
tñ oẽs difficultates, dicimus ex aduerſo
eſſe petitum, quòd merita deciderentur,
quia in primis in ſupplicatione prędicta
iſta Dñam ſe vocat, vnicã, & indubitã ſucce
ditricẽ, & ꝙ vſuſfructus ſit conſolidatus cũ
proprietate, & quòd dñium, & proprietas
ſemper fuit, & eſt ipſius, & demũ ſupplicat,
quod ſtante hac conſolidatione, manuteneatur
in poſſeſſiõe Baronię, & in toto integro
ſtatu, vſuſfructu, & pleno iure, hæc om-
14 nia ſapiunt† petitorium, vt in effectu exinde
miſſo, ibi, ita quoq; petitur, & demum
in capitulis pręſentatis cum rubrica cum
iuribus, &c. expreſsè petitur declarari vſuſfructũ
cum proprietate cõſolidari debere,
& in fortiori caſu non exiſtentibus tot, &
tantis, de quibus ſupra, & in remedio recuperandę
determinat Brunus conſ. 59. n. 21
vbi inter cętera conſiderat, quod agens petierat,
quòd tamquam inueſtitus deberet
manuteneri, per quæ verba dicit fuiſſe ad
merita ingreſſum.

Nec verum eſt, quòd hæc ad confortandum
ſunt deducta, quia hoc eſſet, ſi in capitulis
narratiuis tãtum hæc fuiſſent enunciata,
& deducta, ſed in caſu noſtro ſuper
hijs petitũ declaratio, & deciſio, & ſine proteſtatione,
vt etiam conſiderat Brun. dict.
conſ. 19. nu. 21. & tradit latè Afflict. deciſ.
193. & pleniſſimè Pariſ. conſ. 122. lib. 1. Etſi
in petitione petitur, quòd manuteneatur
in vſuſfructu, qui eſt pars dominij DD. in l.
qui vſuſfructum ff. de verbor. obligat. ergo
nil cõmune cum poſſeſſorio: imò cũ petitur
cõſolidatio cum proprietate, vt pleno
iure declaretur domina, omnino dominiũ
petitum eſt; Et cum clara ſit petitio, iudices
debẽt ſe reddere conformes petitioni,
15 aliàs ſententia † nulla eſſet cap. licet Heli,
de Simon. Abb. & alii in cap. fin. de ord.
cognit. Debet ergo decidi an vſuſfructus
ſit conſolidandus cum proprietate, conſequenter
videndum eſt, & diſcutiendum
in poſſe cuius ſit proprietas & in cuius perſonam
ſit facienda hæc conſolidatio, hæc
autem omnia neceſſariam præſupponunt
deciſionem meritorum.

Præterea in caſu noſtro omnino ingrediendũ
eſt ad merita, quia pars aduerſa totã
vim facit in conſtituto, quod ex tenore
illius factum eſt pro illis, qui fouent ius in
meritis ex tenore refutationis ſtantibus
verbis ĩ ea appoſitis, vt infra dicetur. Prius
ergo debet decidi ius in meritis, nam à reſolutione
meritorum pendet iuſtitia, & reſolutio
conſtituti, cum ſi actus principalis
16 reſoluatur, vel ſit † cõditionalis, vel aliter

ſtet in ſuſpenſo, pari modo in omnibus regulanda ſit vis conſtituti, pro vt latè cogerit Tiraq. in limitatione 7. par. 2. tract. ſuo de conſtituto. Nec ſumus in caſu, quo effectus ſit conſummatus, vt dicebatur ex eodem Tiraq. quia omiſſis alijs reſponſionibus, pro modo hoc procederet, quando reſutatio eſſet ſimplex, & facta reſpectu vnius: in caſu noſtro, vt dictum eſt, reſutatio eſt alio modo facta, nam eſt facta pro filijs Don Antonij; & Don Vincentius eſt filius Don Antonij, & in filios eſt tranſlata poſſeſſio, eſt bene verum quod hoc in reſutatione dicitur obſeruandum eſſe ſecundum iura, & Regni conſuetudinem, & formam priuilegiorum, & pro ijs, qui ſuccederent ſecundum prædicta iura, & Regni conſuetudinem, ac formam priuilegiorum, eſt etiam appoſitum conſtitutum, ergo quis iſte ſit, primo loco eſt videndum, diſcutiendum, & determinandum. Hinc apparet nil facere Pariſ. conſ. vltimo lib. 4. quia ille loquitur in ſimplici conſtituto, appoſito pro donatario, & hæredibus. Nec ad rē facit, quòd Don Gabriel Iunior in vita Aui preſtiterit homagium, & fuerit inueſtitus, Nam viuo D. Gabriele Iuniore non erat locus D. Vincentio, & ius ſuum naſcitur mortuo ſine filijs maſculis.

Nec pariter ad rē facit Cur. Iun. cōſ. 41. & 108. quia in caſibus, in quibus ipſe conſuluit, nō agebatur niſi de mero poſſeſſorio nec in petitione erant deducta merita, in illis caſibus etiā præſupponebatur quod de feudo poterat diſponere vltimus feudatarius ſtante forma inueſtituræ, & in effectu in prędictis caſibus de facto, & forma inueſtituræ erat contentio, & demum in prædictis caſibus Curt. mouetur pluribus rationibus, quæ in caſu noſtro non militant, ob id merito non poteſt allegari ad cauſæ deciſionem Crot. conſ. 100. n. 18. in primo, nam experientia ſcimus, et vidimus conſulentē quandoq; pluribus rationibus moueri ad conſultationem faciendam, quòd nō faceret, ſi oēs illæ rationes non concurrerent quod etiā tradit Crotus d. conſ. 100. nu. 18.

Ex hijs etiā ceſſant tradita in §. inter filiam, ſi de feudo fuerit contr. nam nō eſt dubium filiam eſſe admittendam, ſi de forma feudi, et cæteris, quæ in facto conſiſtunt inter partes, eſſet, vel poſſet eſſe cōtrouerſia, in caſu autē noſtro alia ratio reformat pactū, et oīs difficultas tollitur, cū, quę in facto cōſiſtūt, ſint in confeſſo, et expreſſe merita hinc inde deducta ſint, et petita, vt dictum eſt. Ceſſant quoq; deducta ex Baldo conſ. 244. in 3. Natt. 346 cum alijs, de quibus per Caualc. fol. 330. cum ſeq. Nam hæ deciſio-
17 nes† potius faciunt pro nobis, volunt enim quòd ſi duo contendunt ſe hæredes, et quilibet petit immitti in poſſeſſionem, tūc etiā ſi quis ſit ſpoliatus Iudicis authoritate, debeant diſcuti merita, et videri quis ſit verus hæres, et Iudex cū cognitione cauſæ debeat diſcutere de potioritate, et prioritate iurium rei conuenti; et ſic ſuper exceptis, et non ſuper ſpolio debet iudicare, ſecus tamen inquit Caualc. ſi eſſemus in eo, qui ſua authoritate ſpoliauit alium, qui præuenit in poſſidendo, quia tunc ille debet reſtitui, et in hoc dicit ſe iudicaſſe exclamando talem deciſionem, more tamen illorum, qui ad pauca reſpiciunt, nam hæc ſua deciſio adeò modicam dubitationem habet, vt nemo ſit qui contradiceret, et in terminis, in quibus ipſe loquitur hęc ſunt veriſſima, et in caſu noſtro non ſumus in ſpolio Donnæ Anaæ, nec oſtendit ſe præueniſſe, et contentio eſt de vero hærede et ſucceſſore, et vterque tamquam talis petit manuteneri, immo tamquam dominus petit vſuſfructus cum proprietate conſolidationem, et ex aduerſo petitur, quòd reſutatio habeat effectum ex tunc, et quòd vſuſfructus conſolidetur in eius perſonam, ergo hæc omnia ſunt diſcutienda, et Iudex cum cauſæ cognitione determinare debet quis in petitis, et deductis iuſtius induat arma, vt ſententia reddatur iuxta petita.

Non obſtat etiam conſ. Roland. primum nu. 52. et 60. lib. 1. nam loquitur in filia, quę primo loco habet intentionem fundatam, et non conſtat in caſu ſuo de iure agnatorum, et loquitur in iudicio adipiſcendæ agnatis non poſſidentibus, vt ipſe ait, reſpondendo ad contraria nu. 71. et 72. imò quando poſſeſſio eſt ſub ſequeſtro, et duo prætendunt admitti dicit nu. 53. ex offitio nobili Iudicē poſſe exigere probationes à partibus, et dare poſſeſſionem cui de iure danda venit, quod etiam ſimilibus verbis determinatum eſt in Regno per capitulum nouiſſimum, de expediendo cauſas poſſeſſionis infra terminum nonaginta dierum.

Hinc etiā tolluntur tradita per Gozad.
18 conſ. 7. et Roland. † conſ. 2. num. 18. et ſeq. dum volunt text. in cap. inter filiam, extendere ad neptem, et proneptem, quia in hoc inter nos non eſt contentio, et patet reſponſio ex prædictis, quandoquidem ſi reſpectu filiæ exiſtentis in primo gra-

du

du deciſiones allegatæ nil faciunt ad pro-
poſitum, multominus obſtabant illæ, quę
in alijs vlterioris gradus loquuntur. Ap-
paret igitur clariſſimè neceſſario, omiſſa
diſputatione poſſeſſorij, in caſu iſto agen-
dum eſſe de meritis, & omnino videndum,
quid de iure ſtatuendum ſit in ſucceſſione
Baroniæ iſtius, in qua ex vna parte allega-
tur refutatio iam facta, & ex alia allega-
tur forma Baroniæ, & alia de quibus infra.

Quantum ergo attinet ad merita, fa-
moſa eſt queſtio, & in Regno noſtro non
ſemel controuerſa, in qua præſtantiores
noſtrates variarunt ſecundum caſuum cō-
tingentiam, et ſecundum quod magis vni,
vel alteri parti, vel ob ſanguinis coniunctio-
nem, vel ſpe lucri, aut proprio intereſſe vo-
luerit fauere. Nos in conſeſſo ſumus eſ-
ſe in feudo formæ ſtrictæ, et cum clauſula
iuris francorum, & in puncto quæſtionis,
præſuppoſita refutatione facta in proxi-
miorem, an debeat attēdi tempus mortis,
19 vel refutationis, † arbitror ego, et verio-
rem, et magis communem eſſe pro Don
Vincentio, et quòd attendendum ſit tēpus
mortis, vt qui eo tempore proximior re-
peritur vltimo morienti, admictēdus ſit ad
feudi ſucceſſionem, nam ſi volumus conſi-
derare iura feudalia, ſecundum quæ in pri-
mis eſſet decidenda quæſtio, in cōtrarium
nil eſt, quòd concludenter ſtringat; nam
tex. qui primo adducitur in cap. 1. de alie-
nat feud. pat. illud tantum diſponit, quod
tex. in l. cum pater §. à filia ff. de legat. 2.
à quo tex. eſſe extractum dicit Cannicius
in loco infra allegando, & fol. 162. n. 7. &
15. & diſponit tantum quòd non prohibe-
tur vaſſallus alienare in proximiorem, etiā
ſine conſenſu domini: de pręiudicio autem
agnatorum nihil dicitur, immo quòd non
teneat alienatio in eorum pręiudicium, de
clarat ibi Aluar. & Præpoſ. Nec obſtat ꝙ
tex. generaliter loquatur, & ſic generali-
ter intelligendus, nā hęc friuola eſt ratio,
quia nō eſt nouū, vnā legē per aliam intelli
gi, & interpretari, maximè nè abſurdum ſe
quatur, & ſi ratio ita dictet, & nos regat, ac
impellat ad talē interpretationē faciendā.

Patet hoc ex hijs, quæ dicunt omnes in
cap. Volētes, quod illa generalis permiſſio
alienandi feudi, intelligitur, forma non re-
pugnante, ne preiudicetur agnatis; et ita
illum tex. in cap. 1. de alienat. feud. pat.
expreſſè reſtringit Alexand. conſil. 15.
num. 8. in 5. nec meo iudicio contra hanc
20 intelligentiam ſtringit † tex. in dicto ca-
pit. 1. dum per Campixanum ponderabā-
tur in eo, quod velit ibi tex. alienationem
feudi paterni non valere etiam domini vo
luntate, niſi agnatis conſentientibus, et ta-
men permittit alienationem in proximio-
rem, ergo etiam agnatis non conſentien-
tibus: nam ſi rectè ponderetur ille tex.
duo principaliter diſponit, vnum eſt quan-
do alienatio fit domini voluntate, alterū
quando ſine domini voluntate: in primo
caſu dicit, non valere in pręiudicium agna
torum, in ſecundo dicit valere eatenus,
21 † quatenus fiat in proximiorem, quia tunc
dicit tex. non eſt alienatio, ſed quaſi refu-
tatio, et in hoc vltimo non conſiderat con-
ſenſum, nec pręiudicium agnatorum, ſed
tantum pręſuppoſita prohibitione alienan
di beneficium etiam inter agnatos, & ideo
dicit tex. licet prohibeatur beneficij alie-
natio inter agnatos, tamen ſi paternum
fuerit conceditur, hoc eſt quòd domini vo
luntas non ſit neceſſaria; ſubdit tex. reten-
to eodem themate, quaſi in vim rationis,
quòd ſi vnus agnatus alteri libellum faciet
non eſt alienatio, ſed quaſi refutatio, quaſi
velit dicere quod ideo nō requiritur domi
ni conſenſus, quia non ſumus in vera alie-
natione, de pręiudicio autem agnatorum
nullum verbum dicitur, nec ratio ſtringit,
vt dicamus id, ad qđ ex aduerſo allegatur.

Non obſtat alia ratio Campixani, quòd
nulla eſſet ſpecialitas inter alienationem
factam in remotiorem, & illam factam in
proximiorem, quia imò magna eſt, nam il-
la vt non valeat, & ab initio etiam ſit nulla
22 magnus fuit † conflictus, & Andr. in cap.
Titius, ſi de feud. fuerit controuerſ. inter
dom. & Agnat. voluit, quòd ſit nulla,
quam opinionē dicit eſſe tendendam, poſt
multa idem Cannicius fol. 161. verſ. ſed
opere pretium eſt videre, et ſi cōtra Andr.
ſit communis, licet hoc non ſit, vt ipſe
dicit, immò in cauſa Criſtiæ dicit commu-
nem eſſe cum Andr. et ab ea non eſſe re-
cedendum in iudicando cenſet, et eam te-
net Liparulus ad Andr. in cap. 1. §. hoc
quoque de ſucceſſ. feud. et ſequitur etiam
Dom. Bonior. in cauſa deli Miri. fol. mihi
84. in 4. volumine. Alienatio verò facta in
proximiorem valet, et tenet ſecundum
Omnes, et ideo magna eſt differentia. Rur-
23 ſus † ſpecialitas eſt, quia data alienatione
in proximiorem, eſt irreuocabilis viuente
alienante, etiam oblato pretio, ſecus eſt ſi
in remotiorem ſit facta cap. 1. §. Titius, ſi
de feud. fuer. controuerſ. et in cap. 1. §. por-
rò,

rô,qualiter olim ſeud.poter.alienari,& de-
clarat diſtinguendo plures caſus Clarus in
§.ſeudum quæſt. 42. & ſecundum eius di-
ſtinctinnem apparet reſponſio ad conſiliũ
Albet.76.com alijs ex aduerſo allegatis.

Iſta quoque ratione eſt ſpecialitas, quia
reſpectu alienantis eſt perpetua, & hoc re-
ſpectu dicitur, quód eſt mortuus, & repu-
tatur pro tali, & ita reſpondetur ad illos
24 DD. † qui dicunt hanc reſutationem eſſe
perpetuam Bald. in cap. primo de alienat.
feud. & in cap. 1. de alienat. ſeud. pat.
& ad illud, quòd paria ſunt remnueri mor-
te, vel reſutatione vt per Mandell. conſ.86.
& ſimilia, reſpondetur quod intelliguntur
non de preiudicio agnatorum, loquendo
tamen in feudo paterno, & formæ ſtrictæ,
in quo ſeudo non procedit quod dicit Sil-
uan. conſ. 3 num.81. dum vult inter agnatos
valere alienationem ſeudi etiam in preiu-
dicium agnatorum, quia ſi loqueretur de
ſeudo paterno, & formæ ſtrictæ peſſimè
loqueretur, vt ipſemet aduertit, & eſt meo
iudicio opinio indubitata.

Et ideo ſatis apparet non poſſe ex aduer
ſo fieri fundamentum in dict. cap. 1. de alie
nar. ſeud. patern. & conſequenter Can-
nicius fol. 86. & ſeq. malè, & peſſimè dicit
quòd contraria opinio formatur ſuper illo
tex. tamquam ſuper firmam petram, maxi-
mè quia ipſemet in principio dixerat nihil
facere.

Poſſet quoque reſponderi ad alia contra
ria, quæ pro firmanda hac opinione addu-
cuntur, quia tamen, & Cannicius, & alij
etiam reſpondent, & non ſumus in ſcholis,
breuitatis cauſa omittenda ſunt. Et deue-
niendo ad auctoritates dictorum, qui alle-
gantur pro hac parte, in primis pro anteſi-
gnano huius opinionis allegatur Bernard.
de Medico, in cuius dicto ceperunt erro-
rem plerique, nam pro reſponſione dicitur
25 † ipſum loqui in feudo in forma larga, &
hereditario; vt illum intelligunt Blaſcus in
cap. Volentes, in prima lectura D. Gregor.
4. par. quæſt. 10. verſ. 3. ex eadem, de con-
ceſſ. feudi, & omnes alij, de quibus infra.

Nec valet, quòd conſiderat Cannic. fol.
87. in cap. Volentes, in fine, dum dicit quòd
ſi Bernardus iſto modo loqueretur, ridicu-
la eſſet quæſtio, poſtquam loquitur de fi-
lia primogenita, & de ſecundogenito, Nam
arbitror ego magis ridiculum eſſe ipſum
qui in hoc decipitur: Bernardus enim lo-
quens precisè, & expreſsè in feudo hære-
ditario vult, quòd ſi ab inteſtato decederet
26 † vaſſallus, tunc eſſet locus ſucceſſioni iu-
re francorum, quia in Regno ab inteſtato
eſt hęc ſucceſſio iure francorum admitten
da, cum ſeudum non niſi ad vnum poſſet
deuenire, & ad digniorem, qui eſt maſcu-
lus, & primogenitus proximior, ita dicunt
omnes in capitulo Volentes, & in Regno
eſt indubitatum. Hoc igitur themate prę-
ſuppoſito, eſt neceſſe pręſupponere, ſucce-
dentes legitimos, & ſic filiam primogeni-
ti, & ſecundogenitum, quòd præſuppoſi-
tum decepit Cannicium; Et hijs adhuc
præſuppoſitis, retento eodem themate ſuc
ceſſionis ab inteſtato, ſuccedit quæſtio,
quod ſi in vita vaſſallus habens feudum for
mæ hæreditariæ, illud donaſſet primoge-
nito, qui moreretur relicta filia, decidit
Bernardus, quòd ipſa ſuccederet, & ratio
eſt, quia non poſſet conqueri ſecundoge-
nitus, cum talis donatio fuerit facta citra
eius præiudicium, ſtante forma hæredita-
27 ria, & ideo intentio † Bernardi ea fuit vt
ab inteſtato eſſet locus ſucceſſioni iure frã
corum, ſi nec in vltimis, nec in vita eſſet
facta alienatio, nec ad rem facit quod deci
ſio talis eſſet indubitata, nam non per hoc
debemus dicere ipſum loqui in alijs termi
nis, vltra per eos præſuppoſitos, imò cum
inferius loquatur de ſeudis in forma ſtri-
cta, & hanc quæſtionem non fecerat, po-
tius dicendum eſſet Bernardum fuiſſe con
trariæ opinionis in ſeudis formæ ſtrictæ,
vel ſi voluiſſet generaliter intelligere, po-
ſuiſſet quæſtionem in fine, poſtquam om-
nes formas recenſiſſet.

Et ita apparet non bene loquutum fuiſ-
ſe Io. de Anſalone in cauſa ſeudi Formicę,
quod ego habeo vol 21. Nã ipſe ſolo dicto
Bernardi mouetur, & in caſu ſuo per tran-
ſennam, quia dicit, ſi poſſet probari quòd
fuerat facta refutatio, eſſet clarum, &c. &
allegat Bernard. & in lite non erat talis re-
ſutatio, vt apparet ex allegat. Io. Aloyſij
in eadem cauſa in ſuo volumine fol. 242.
Et ideo dicendum eſt in ea cauſa nõ fuiſſe
factam diſcuſſionem ſuper hoc puncto; Iſto
quoque modo deceptus fuit D. Io. Aloy-
ſius in cauſa Palazzoli, cum Bernardi au-
thoritate moueatur.

Anton. Mantellus in cauſa feudi Cadiu-
ni tenet hanc opinionem, ſed ex deductis
per eum apparet, quod ipſe non vidit, nec
conſiderauit iura, & rationes, de quibus
infra. Allegatur etiam pro hac opinione
Blaſ. Lancea in pleriſq; locis Primo in cau-
ſa Palazzoli, ſed in ea ſuccubuit, quia erat

pro

pro actore, & fuit liberatus conuentus, eſt verum, quod in ſententia non fuit habita conſideratio ad hæc, ſed ad duo capita, & quia illa Domina non erat hęres iuxta terminos cap. An agnat. & quia obſtabat exceptio rei iudicatæ, & ego habeo iuſtificationes Iudicum in illa cauſa vol. 10. quę de ſeruient, dum reſpondebo ad ſententias quæ pro hac opinione allegantur. Idem Blaſcus allegatur in cauſa Linguegroſſę, Caſtaniæ, & in cauſa Caltabellottæ, & in cap. Volentes, in 2. Lectura, ſed de eo non eſt curandum cum fuerit ſibi contrarius, & in illis cauſis aliæ rationes concurrebant, quibus forte ſimul motus, potuit in hanc ſententiam concurrere.

Hanc opinionem etiam tenēt multi alij, de quibus per Cannic. fol. 87. ſed in omnibus ſupradictis cauſis cōſiderādi ſunt DD. contrarij, quia ipſe tantum ponit aduocatos vnius partis, & non eſt dubitandum, quòd in cauſis tam arduis, & inter nobiles nōn fuerint Diuerſi pro vna, & altera parte, quo fit vt non ſit habenda tanta cōſideratio ad opiniones aduocatorum. Ex

28 ſententijs † autem, quæ allegantur, nulla eſt quæ concludat, nam, vt dixi in cauſa Palazzoli, fuit liberatus conuentus. In cauſa Caltabellottæ, & in cauſa Criſtiæ erant particulares rationes vltra iſtas, nā lis erāt inter nepotem, & amitam, & erat illa. alta quæſtio, an præferretur nepos, & potuit iſtā opinionem M. C. amplecti, quę exinde fuit recepta in cap. Regni, & D. Franciſcus de Neapoli vol. 7. dicit pro hac parte in Regno deciſum, & Saccanus ibidem quòd hoc ſit indubitatum in Regno.

Rurſus in prædictis cauſis allegabatur ſētētia lata contra Leonorā, & eius heredes, & contra Comitem Antonium, qui vendidit Andriottæ, quia res erat effecta litigioſa, & alijs iuribus Quomodo ergo poſſumus ſcire qua ratione moti ſunt Iudices, maximè illo tempore, & in Comitatu Caltabellottæ, vltra prędictas rationes militabat quod Comitatus erat in forma larga, vt dicunt conſulentes in dicta cauſa.

In cauſa Caſtaniæ, de qua per Blaſc. in 22. volumine erat ratio particularis, etiam circumſcripta refutatione, quia eius vxor non fuerat dotata, & ſic præferebatur primogenitæ maritatę, & dotatę, & conſequenter non amiſerat priuilegium capillij: ita ipſe dicit in verſ. plus dicendum, & magis notandum; Item quia nupſerat cū proteſtatione pro cautela, & conſulta à iuriſperitis, quod niſi retineret Baroniam non nupſiſſet, vt dicit in verſ. pręterea, quòd ipſe infert ſaltem vt excuſetur in ammiſſio ne priuilegij capilli; Et ideò cum hę rationes eſſent releuantes, etiam non habita conſideratione ad refutationem, non poſſit concludenter dici in tali cauſa pro refutatione fuiſſe deciſum.

In cauſa Buccherij fuit controuerſia in ſpolio, & potuerunt moueri Iudices ex ſolo priuilegio ſpolij, quod conſiderauerunt tantum tres ſollemnes Doctores Neapolitani in eadem cauſa, ſcilicet Ioannes Angelus Piſanell. Thomas Saler. & Marcus Antonius Flocca, quos ego habeo vol. 26. fol. 329. Similiter in cauſa Miſerendini, vltra quòd fuit tranſactum, erat quęſtio ſubintrationis de nepote, &c. & in iſtis cauſis non apparent iuſtificationes, vt ſciamus qua ratione moti fuerint Iudices, & ideo in eis ſententijs nulla eſt facienda vis.

Nec eſt facienda vis in dictis Cannicij,

29 † quia vltra quod ipſe more ſuo erat incoſtans, ex ſuis dictis vltimis apparet error, maximè, quia dicit opinionem contrariam eſſe firmatam ſupra petram in tex. in d. cap. 1. & tamen ſine alia inductione, aut ponderatione ante dixerat nihil facere. Item dicit opinionem contrariam firmari incōuincibilibus rationibus, & tamen ipſemet ad omnia reſpondet, & apparet clarę reſponſiones, & ſi ipſe rationes inconuincibiles dixit, cur adhuc dixit opinionē eſſe dubiam, & non determinat; Et conſiderandum eſt, quod ipſe hanc lecturam fecerit ante cōſilium redditum in hac cauſa Verię quę ſi poſt fuiſſet, feciſſet mentionē. Apparet igitur opinionem primam quòd attendatur tempus refutationis, nec iure, nec ratione, nec authoritate taliſul citam eſſe, vt dicamus in eam debere inclinare. Contraria opinio pro Don Vincentio fulcitur maioribus authoritatibus, rationibus, & ſententia, ac deciſione M. C.

Et omittendo multa, quæ in rei veritate deduci poſſent, illa ratio eſt ſolidiſſima,

30 quòd cum † ſtante forma feudum dicatur reſtitutioni ſubiectum poſt mortem vltimi Andr. in cap. 1. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud. Dec. conſ. 445. & omnes in cap. volentes, Beneuent. in cap. 1. An agnat. & cap. Imperialem §. pręterea ducatus fol. 95. neceſſario ſuccedit, quòd poſt eius mortem omni iure debet ſuccedere conuentus, primo quia maſculus: ſecundo, quia maior natu, tertio quia proximior, etiam in terminis

minis conſtitutionis Regni, Vt de ſucceſſ;
& cap. ſi aliquem; qui licet loquantur in
31 collateralibus, tamen idem eſt † in deſcen-
dentibus Pern conſ. 4. de Gregor. de con-
ceſſio. feudi 4. part. quæſtione 10. & hodie
eſt abſolutum in Regno, vbi concurrit ma-
ſculus, & fęmina, vt pręferatur patruus.
Fundatur ergo hæc opinio in deciſione
32 † tex. in §. diui il primo, l. filius famil. ff. de-
legat. 1. in l. cũ pater §. à filia de legat. 2. &
in l. vxorem, §. Seium ff de legat. 3. & com-
munis deciſ. Bart. in l. poſt mortem, C. de
fideicom. quam dicit cõmunem Pariſ. conſ.
23. nu. 22. lib. 3. per quæ iura aperte con-
funditur opinio contrariorum, qui præſup-
ponunt refutationem, & reſtitutionem fi-
deicommiſſi in vita, & nulli dubium eſt
quod reſpectu reſtituentis, & refutantis eſt
perpetua, & valet refutatio, & ipſe exclu-
ditur, ac ſi eſſet mortuus, & de iure talis
reſtitutio eſt permiſſa, & ob eius remotio-
nem videretur agi de ſucceſſione illius, cui
eſt facta refutatio, & non refutantis, iſt-
hæc omnia, enim, in ratione dubitãdi con-
ſiderantur per Doctores in pręallegatis iu-
ribus, imò à Iureconſultis ibi præſupponũ-
tur, & tamen hæc omnia tolluntur per illa
iura reſpectu preiudicij illius, qui poſt mor-
tem eſſet vocatus, & concluditur talem re-
futationem non tenere inſpecto tali pręiu-
dicio. Et licet Blaſcus, Cannicius, & alij
reſpondeant, tamen eorum reſponſiones
ſunt eędem cum dicto, & pręſupponunt id,
de quo diſputamus: ſimiliter quòd tex. in
cap. 1. de alien. feud. pat. præſupponit va-
lere perpetuo etiam reſpectu agnatorum.
Et in caſu noſtro, in noſtra forma eſt cla-
rior diſpoſitio, cum dicatur, maior mino-
ribus cohęredibus præferatur, & cum vi-
uentis non ſit hæres, ſed in morte, ideo il-
lud tempus eſt ſpectandum, & ita in ſpecie
conſiderat Hyeronimus Caprona in cauſa
Palazzoli in 10. vol. fol. 209. Cum ergo in
33 fideicommiſſo habeamus † iura aperta, idẽ
dicendum in feudalibus, ita arguit Andr.
in dict. § hoc quoq; de ſucceſſ. feud. Dec.
conſ. 445. arg. eorum, quę habentur in cap.
1. de feud. cog. Gloſſ. & Doctores in cap.
1 de grad. ſucc. in feud.
Ruſus quòd debeat attendi tẽpus mor-
tis conuincitur, quia ſiue conſideremus
mentẽ dantis ſiue recipientis, ſiuè vtriuſq;
cum conceſſio feudalis ſit contractus, vt
omnes in præ lud. feud. ſemper inſertur de-
bere attendi tempus mortis. Si mentem re-
cipientis, iuxta tradita in cap. 1. de eo qui
ſibi, & hęred. appare quòd voluerit feudũ
deferri ordine ſucceſſionis, & nõ refutatio-
nis, quia proſpexit hęredibus, & licet in
34 hoc conflictus ſit, † an attendatur proxi-
mitas vltimi, vel primi, Soccin. Iun. cõſ. 120
in primo, Roland. conſ. vltimo lib. 1. tamẽ
ſatis eſt pro nunc conſiderare affectionem
primi acquirentis, qua mouentur omnes,
vt attendatur ordo ſucceſſionis. Mens au-
tem dantis eſt vt grauatus fruatur in vita, &
poſt mortem reſtituatur proximiori, ob id
ſi prematura ſit alienatio, breuiato tempo-
re, dominus non dicitur habere intentum
ſuum, ita notabiliter Beneuent. in cap. Im-
perialem fol. 24. verſ. non obſt. 7. argum.
eſſetq; contra mentem teſtatoris reſtitue-
re in vita, Bald. in l. poſt mortem, C de fi-
deicomm. Idem conſiderat Cannicius fol.
163. nu. 15. dum dicit quòd dominus offen-
ditur, quando vaſſallus alio ordine quàm
ſtatuerat, dat feudum. Et ego allego tex. in
dict. l. vxorem §. Seium, ibi, an ſecundum
voluntatem defuncti id feciſſe videretur ff.
de legat. 3. & Doctores ibi dicunt pręma-
turam reſtitutionem eſſe contra volunta-
tem teſtatoris, vt dicit Gloſſ. ibi, liberatum,
in verbo, ita quoq; dicit, Caſtrenſ. conſ. 345.
in primo, colum. 1. qui allegatur ad hoc à
M.C. in iuſtificationibus di li Miri.
Pro hac etiã opinione meo iudicio fuit
35 ratio † inconuincibilis, arguendo ab abſur-
do, quia ſi tempus refutationis attendere-
mus, poſſet filius legitimus, & naturalis ex-
cludi à ſucceſſione patris, ſi ille ante ſuſce-
ptos filios donaret feudum fratri, vel alte-
ri proximiori facta renuntiatione l. ſi vn-
quam, C. de reuocan. don. Nam attento
illo tempore valeret, & amplius non agere-
tur de ſucceſſione patris, quod quam ſit ini-
quum, & abſurdum nemo eſt quòd non vi-
deat.
Poſſent quoq; alię rationes allegari, ſed
cum ex lecturis. & conſilijs Doctorum de-
ſumantur, & re vera in idem reincidant;
deueniamus propterea ad auctoritates, &
omittendo pleraſque auctoritates, quę
re vera concludenter non ſtringunt. Pro
iſta opinione ſunt auctoritates maiores. In
primis Petr. de Mont. & Gualt. de Patern.
in cap. Volentes, tenuerunt attendendum
eſſe tempus mortis. Idem Anchar. conſ. 8.
col. pen. verſ. ex quo liquido infertur, Bla-
ſcus in prima lectura in cap. Volentes verſ.
ſed pulchra, & quotidiana quæſtio eſt, vbi
inter cętera dicit, quòd illa ratio quòd pri-
mo genitura attenditur tẽpore mortis, eſt
ratio

ratio euidens,& magis deferendum eſt au-ctoritati huic quàm ſibimet in ſecunda le-ctura, ratione intereſſe propriç cauſæ.

Idem tenent Philip.de Perdicar.in cauſa Sclaſani, Io. Aloyſius in cauſa Calrabel-lottæ, Goffred. Ruzzati, & Criſtoſarus de Benedictis allegati per Cannic. in cap. Volentes, fol.86.

Pro iſta opinione allegāt ſupradicti DD. Andr.in cap. 1.§. hoc quoque n.8. verſ. ſi ergo viuens, de ſucceſſione feudi,vbi vult quod feudum pacti alienatum cum con-ſenſu primogeniti, renocatur ab eo, qui mortuo primogenito in vita alienantis re-peritur in tempore mortis in primo gradu, quia,inquit Andr.ſi loqueremur de tempo-re alienationis prçmaturç,ageretur de feu do viuentis, & ideo attendendum eſt tem-pus mortis,& ita declarat Loffredus cõſ.1. n.23.& no.69.& Liparulus ad Andr.in d. §.hoc quoque. Et licet Hyeronimus Fi-mia,& non nulli alij in cauſa delli Miri re-ſpõderint Andreā loqui de alienatione fa-cta in extraneum, quæ non valet, tamen meo iudicio, decipiuntur iſti Patres in in-telligentia Andreæ, quia ipſe non hac ra-tione mouetur,ſcilicet quod proximitas non attenditur habita conſideratione ad tempus vitç alienantis, & ideo ſubdit ra-tionem,quia ageretur de feudo viuentis, hęc autem ratio pariformiter militat ſiue alienatio ſit facta in extraneum, ſiue non, quia ſi cõſideramus tempus vite ſuccedit ratio ab eo conſiderata;Ideo rectè dictum hoc Andreç pro nobis allegat ad propoſi-tum Franciſc. de Neap. in cauſa Buccher. ver.ſatis ergo apertè, vbi concludit quòd primogenitus dicitur ille, qui talis reperi-tur tēpore mortis. Eamdem opinionē te-nuit tota M.C iudicando in cauſa delli Mi-ri ex iuſtificationibus vol.14. & pro hac parte etiam allegant Guglielmum de Per-no cap. Volentes,in fine,eandem opinio-nem tenuit Boniornus in hac cauſa propè finem. Et ibidem D. de Gregorio, vbi in ſpecie reſpondit ad dictum Bernardi de Medico. Idem D. de Gregorio de con-ceſſ.feudi par.4. quęſt. 11. verſ.3. inferea Eamdem opinionem reperio ego tenuiſſe Bald.Nouell.in cauſa Sclaſani, & Ioachi-nū de Nauis in ſubſcriptione ad prędictū cõſilium Baldi Nonelli, eamdem opinionē tenuit Hyeronimus la Crapona in cauſa Palazzoli; & demum pro hac opinione al-legari poſſunt omnes aduocati contrarij, & prçſertim Petrus Agliata, & alij in cau-ſa Criſtię, & omnes alij, qui in prçallega-tis cauſis fuerunt pro contraria parte,quos longum eſſet recenſere.

Pro hac opinione finaliter dicimus,eſſe deciſum in M.C. & verè ex hoc capite, vt patet ex iuſtificationibus dili Miri, quòd non poteſt dici in alijs cauſis,vt ſupradictū eſt,nec in hoc credendum eſt Conſulenti-bus, & aduocatis, quia ſepius Aduocati credunt iudicem motum fuiſſe vna ratio-ne,& tamen non eſt ita. Rurſus in termi-nis quęſtionis noſtrç eſt conſiderandum quòd quęſtio alias facta fuit inter filium il lius,cui tamen eſt facta refutatio,& alium, cui nullo modo facta eſt refutatio, iſti ſunt termini aliorum caſuum qui in Regno ſuc-ceſſerunt,in terminis noſtris refutatio fuit facta Don Antonio, & filijs & ipſis filijs ſecundum prerogatiuam graduum, &c. D.Antonius habuit duos filios, quorum alter eſt conuentus,ergo huic conuento etiam eſt facta refutatio, & dato quòd pri-mo loco Don Gabrieli tamquam maiori, tamen eo mortuo in vita refutantis, debet prçualere refutatio facta alteri,quia eo tē-pore nemo eum præcedit, & iſta eſt pre-rogatiua gradus;ſi ergo filia Don Gabrie-lis vult prçferri ſubintrando in locum pa-tris,& ex perſona patris, non poteſt ſtante diſpoſitione capituli nouiſſimi,ſi ex perſo-ſona propria, remotior eſſet Don Vincen-tio attenta perſona vltimi morientis.

Et licet in effectu ingrediatur quęſtio, quòd agatur de ſucceſſione D. Gabrielis, in caſu noſtro eſt inclinandum in hanc opi nionem pro conuento, poſtquam vltra quod cõcurrunt omnia in terminis, de qui-bus per Doctores ſupradictos,in caſu no-ſtro Don Vincentius habet etiam refuta-tionem à primo, conſtitutum, & donatio-nem,quę non concurrunt in caſibus ſupra dictis, Et quando omnia ceſſarent, & per-plexa eſſet mens indicātium,tum obrratio-num varietatem,tum etiam ob conflictum

36 opinionum:hodie ſtantibus † capitulis no-uiſſimis ceſſat difficultas. In primis eſt ca-pitulum Caroli 118. quod vult nepotem prçferri patruo non obſtante refutatione. In cap. 204. petitur, vt idem declaretur in linea fœminina, quæ petitio debet eſſe te-noris eiſdem terminis, quia lex declarās debet intelligi in terminis legis declaratæ § primo,in Authent.de filijs natis annte in ſtrum. dotal. vbi Bald. & Ang. in l. nihil, & ibi Bart. ff. de coniung. cum emancip. liber. In hijs ergo terminis deciditur in

cap. patruum maſculum præferendum eſ-
ſe nepti ex primogenito. Et quòd capitu-
lum in hoc themathe voluerit prouidere
ſaltem ex vi comprehenſiua, apparet ex ra
tione finali, & vnica, quæ fuit, vt feuda
perpetuentur in familia, & in agnatione
nomine, & cognomine, ergo ratio militat
vtroque caſu, nec ſumus in materia exten-
37 ſionis, † ſed comprehẽſionis per iura, & de-
ciſiones vulgares, maximè cum ratio ſit
vnica, & expreſſa in ſtatuto, Doctores com
muniter in l. à Titio, ff. de verb. oblig. &
in Authent. quas actiones C. de ſacroſanct.
Eccleſ. Et ſi diceretur, quòd facta refuta-
tione non amplius ageretur de ſucceſſione
aui, ſed vltimi, cui eſt facta refutatio, Re-
ſpondetur hanc quæſtionem voluiſſe tolle-
re capitulum. Et in hoc eſſet præſuppo-
nendum, quòd ſi in Regno fuiſſet clara hęc
concluſio, poſſet dici cap. noluiſſe hoc tol-
lere, verum cum ſaltem dubium ſit, & con-
flictus opinionum maximus, & cap. voluit
fauere agnationi, ſequitur intentionem pe-
tentium, & Regis concedentis intelligen-
dam eſſe in omnibus caſibus, in quibus poſ
ſet fieri dubium, præponderando ſemper
fauorem agnationis.

Paret ex alio, quia cap. vbi deſuit ratio
agnationis, fauet nepti, præferendo illam
amitæ. Et re vera in tanto conflictu, neſcio
ego quomodo Iudex contrarium poſſet iu
dicare, non habendo reſpectum ad agna-
tionem, imitando in hoc capitulum Regni;
Et ob id forte in cauſa Chriſtiæ, & in cauſa
Caltabellottæ fuit contrarium deciſum,
quia ibi agebatur inter maſculum, & ma-
ſculum, imò inter maſculum, & amitam,
& fuit deciſum pro maſculo. In cauſa Ca-
ſtaniæ erat lis inter ſorores maritatas. Et
38 illa eſſet media via, † vt pro ea parte ſit iu
dicandum, pro qua militaret fauor agna-
tionis, & data paritate ſecus, ſicuti factum
fuit in illa altiſſima quæſtione de ſubintra-
tione gradus inter patruum, & nepo-
tem.

Et licet in hoc ratio differentiæ ſit inter
conditorem legis, & Iudicem, tamen
non potius negari, quod rectius iudicaret
in tanto conflictu ſequendo ſemitas Regia
qui non ea ratione motus fuit, quia ſic vo-
luit, ſed quia fauere agnationi ita iuſtitia
ſibi viſum fuit ſtatuendum eſſe.

Ex hijs ceſſant rationes de Porcarijs dũ
dicebat quod capitulum tantum loquitur
reſpectu filij primogeniti non è cõtra, quia
imo veritas eſt, quòd noluit capitulum
fauere perſonæ, ſed agnationi: hinc eſt
quòd patruus præfertur filię primoge-
niti, & nepos non præfertur ratione
perſonæ, ſed quia etiam in eo viget
ratio agnationis, & hæc ratio etiam con-
ſideratur in cap. Regis Philippi 18. in quo
non eſt inſiſtendum, quia loquitur in
alio caſu, & ibi caderent conſiderationes
illius dictionis (videlicet) in qua dictio-
ne licet extra propoſitum, dilatatæ fim-
briæ fuerunt.

Nec obſtaret, quòd hęc capitula ſunt
facta poſt refutationem, quia ſatis eſt tem-
pore cedentis caſus edita eſſe, quia deci-
ſio eſt ſumenda ex tempore, quo vſusfru-
ctus eſt conſolidandus, maximè quia refu-
tatio non eſt facta Don Gabrieli ſoli, ſed
etiam Don Vincentio, & mors Don Ga-
brielis etiam fuit poſt, tanto magis quia ca-
pitula ſunt declaratoria, & trahuntur ad
præterita, Doctores in cap. finali de conſtit.
cum ſimilibus. Nec dicatur quòd iſta Do-
mina ſit de agnatione, quia filia Don Ga-
39 brielis; quia de iure † non eſt verum, cum
fœminę in hoc licet ſint agnatæ, non ta-
men per eas conſeruatur agnatio, ita
Gozad. conſ. 45. Ruyn. conſ. 24. in
ſecundo Soccin. Iun. conſ. 103. in ſe-
cundo, latè Menoch. conſ. 118. num.
22. conſ. 150. num. 35. & conſ. 172. num.
15. in ſecundo. Et non eundo per men-
dicata ſuffragia, apertiſſimè hoc decidit
in ſpecie capitulum Regni, quia vult pa-
truum præferri nepti ex primogenito ea
ratione, vt feuda conſeruentur in agnatio-
ne, ergo talis neptis non dicitur conſerua-
re agnationem.

Ceſſant quoque conſiderationes Cam-
pixani, dũ dicebat non eſſe veriſimile quòd
capitulum Regni voluerit tollere ius quæ-
ſitum ex refutatione; quia procederet quã-
do eſſet clarum id, de quò diſputatur, ſed
in tanto conflictu non video quomodo di-
ci poſſit ius quæſitum: & quòd capitulum
40 † Regni voluerit etiam prouidere præſup-
poſita refutatione, poteſt colligi quia ſe-
querentur, aliàs, maxima abſurda, de qui-
bus ſupra dictum eſt, nam ſi quis nõ habẽs
filios refutaret fratri, vel alteri proximio-
ri, & inde filios procrearet, & eſſemus in
caſu, quo l. ſi vnquam de reuocand. donat.
non militaret, ſequeretur filios non poſſe
reuocare, ſi attenderemus tempus refuta-
tionis, & cum etiam capitulum ſit factum
ad breuiandas lites, veriſimile eſt, quòd
in hoc caſu voluerit prouidere, vel ſaltem,

vt

Digitized by Google

vt dictũ eſt ſupra, ſi iſte caſus fuiſſet propo-
ſitus, ex identitate rationis ita fuiſſet deci-
ſus, & conſequenter rectè faciet Iudex in
tanta perplexitate, ſi illi adhęreat opinio-
ni, per quam conſeruatur agnatio, & feu-
dum ad maſculos perpetuatur, præſertim
in hac Baronia, quæ in hac nobiliſſima, &
antiquiſſima Familia per annos quingen-
tos ſemper fuit conſeruata.

Pręmiſſis omnibus nullatenus obſtat cō
ſenſus Don Vincentij, quia in primis ea
omnia, quæ ibi enuntiantur, & tunc, &
nunc ſunt, vera, & Don Vincentius non
poſſet negare ſcilicet, quòd Don Gabriel
erat tunc inueſtitus, & indubitatus ſucceſ-
ſor, & quòd eo tempore nec, re nec ſpe
probabili competebat ius Don Vincentio
nec in eo actu Don Vincentius conſentijt,
vt de nouo fieret alienatio, & reſutatio
Sed tollitur conſenſus ex alio, quia, quòd
Don Vincentius tunc habuerit veram no-
titiam de forma feudi, non conſtat, pro vt
requiritur, ad tradita in §. duo fratres l. qui
Romæ ff de verb. obligat. Bald. & in alij in
cap. 1. §. præterea, quib. mod. feu. amitt.
41 in tantum, quòd dubitans † de iure ſuo,
conſentiens ſibi non præiudicat, Iaſ. conſ.
103. lib. 4. & licet in cōtractu accordij fiat
mentio quò Don Gabriel habuerit inueſti
turam in ampla forma, tamen hoc nihil eſt
de ſcientia formæ, nec ſub qua forma,
cepit inueſtituram, imò verba illa (in am-
pla forma) potius denotant contrarium,
ſcilicet quòd Baronia eſſet in forma lar-
gã.

Rurſus tollitur conſenſus, quia in eo
actu eſt expreſſum pactum, quòd non cen-
ſeatur receſſum à donatione facta, & quòd
Intentio contrahentium erat nolle ſibi in
aliquo præiudicare, & alia ibi dicuntur
quæ omnino tollunt conſenſum; ſi ergo ex
forma diſpoſitionis, & iuris etiam Don
Vincentio competit ius, & ipſe noluit ſibi
præiudicare, ſequitur friuola eſſe quæ in
contrarium allegantur. Iterum ibi D Vin-
centius non renuntiauit, ſed tantum con-
42 ſentijt, & conſequenter † iuri de futuro
non cenſetur renuntiare, Bart. Bald. &
Doct. in l. prima C. de pactis Soccin. Sen.
conſ. 230. in ſecundo. Præterea ego non vi-
deo in quo iſte conſenſus poſſit præiudica-
re, quia ibi non erat lis aliqua de hoc, nec
tunc Don Gabriel Senior reſutauit: reſuta-
tio enim erat iam facta, & qualemcum-
que effectum ſortiatur, non poterat immu-
tari, tantum lis erat inter filios *Don* An-
tonij cum auo pro dotibus, & deuentum
ad accordium cum auo, & quo ad prętẽ-
ſionem contra auum, Don Vincentius ſibi
præiudicauit de præterito, & de futu-
ro, quia in hoc principaliter factum eſt il-
lud accordium, reſpectu autem alienationis
& reſutationis iam factæ, vel reſpectu ſuc-
ceſſionis inter fratres, vel cum filia primo-
geniti non tractabatur, & ſic ſumus extra
terminos notatos in dict. cap. 1. de alienat.
feud. patern. quia ibi agitur quando feu-
dum alienatur, & in ipſa alienatione agna-
tus conſentit. Nec in terminis Menoch.
conſ. 58. ſumus, quia ibi agebatur de re-
uocando alienationem, cui conſenſerat
agnatus, vel fideicommiſſarius voluntariè
& in ſui poteſtate erat non conſentire, &
ideo ſi cōſentit ius ſuum videtur remittere.

Poſtremo non præiudicat conſenſus,
quia hìc non agimus tantum quòd eo tem-
pore ius erat de futuro, ſed quia termini
ſunt mutati: tunc enim erat viuus Don Ga-
briel, & poterat facere filios maſculos, &
iſtis ſtantibus Don Vincentio nullum ius
competebat: eo ergo mortuo ſine ma-
ſculis, aperta eſt via ſuccedendi. In qua-
cunque autem diſpoſitione etiam iurata
ſemper intelligitur clauſula (rebus ſic ſtan-
tibus) cap. quemadmodum, vbi Docto-
res, de iure iurand. cum ſimilibus vulgari-
bus, & cum hic caſus etiam fuerit ino-
pinatus, & incogitatus, meritò ſequitur
ipſum nec animum habuiſſe renuntiandi,
nec conſentiendi in ſuum præiudicium, &
re vera non video qua ratione, aut quã
neceſſitate ipſe tunc potuiſſet moueri ad
conſentiendum, poſtquam de tali ſucceſ-
ſione nulla erat lis, nec controuerſia.

Ex quibus omnibus liquidiſſimè (niſi fal
lor) apparet clara iuſtitia, & ideo con-
firmanda eſt ſententia M. C. tempus ſcili-
cet mortis conſiderandum eſſe.

EPITOME.

In eadem cauſa ſcripſit Ioann. Ant.
Cannetius eximius Iureconſultus
Siculus, cuiùs conſultationem,
cum pre manibus habuerimus,
hic typis excuſſam oſtendere, no-
bis placuit.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula iuris francorum taxat certas perſonas ad ſucceſſionem feud.*
2 *Cap. Si aliquem, vendicat ſibi locum in ſucceſſione deſcendentium.*
3 *Refutatione feudi facta, non tractatur amplius de ſucceſſione refutantis n. 5. & n. 7. contrarium nu. 8.*
4 *Succeſſio non deuoluitur ad tranſuerſales, niſi finita linea deſcendentium.*
6 *Refutatio eſt reſolutio iuris refutantis*
8 *Cap. Si aliquem proximiorem vocat, qui tempore mortis talis reperitur.*
9 *Grauatus reſtituere per fideicommiſſum ad tempus, ante tempus in præiudicium aliorum vocatorum non poteſt reſtituere.*
10 *Argumentũ à fideicõmiſſo ad feudum valet.*
11 *Feudatarij diſpoſitio non præiudicat agnatis non conſentientibus.*
12 *In refutatione quod tempus mortis ſit attendendum, auctoritates adducuntur ad obiecta reſpondetur n. 13. 14. 15 & 17.*
13 *Intellectus ad cap. primum de alien. feud. pater.*
16 *Refutatio feudi facta in proximè ſucceſſurum, ſemper tenet in præiudicium refutantis.*
18 *Bernard. de Medic. loquitur in feudo formæ largæ.*

CONSIL. XX.

SVPER his, de quibus quæritur, ſcilicet quis ſuccederet in Baronia Veriæ, mortuo D. Gabriele Abbati, nunc Barone, videlicet An don Tindarus ſecundogenitus, an Don Vincentius filius D. Antonij primogeniti dicti Baronis, an verò filia D Gabrielis Iunioris, neptis dicti Don Antonij. Et clariſſimi, nec controuerſi iuris eſſet, ſi non fuiſſet refutatio facta per dictum Don Gabrielem Seniorem,
1 nunc Baronem D. Antonio eius filio primogenito, quod Don Vinc. filius primogeniti excluderet Don Tindarum ſecundogenitum, quia hoc eſt deciſum per cap. nouiſſ. & vbi eſt caſus legis, nullus relinquitur dubitationi locus l. ancillæ, & ibi Bald C. de furt. & quòd excluderet dictam neptem ex fratre, eſſet pluſquàm clarum, cum vocẽtur ad ſucceſſionẽ tàm per priuilegium, quàm ex cap. Si aliquem, ex clauſula iuris francorum, per quam clauſulam cenſentur taxatæ & limitatæ perſonæ, adeo quod cenſetur vocatus proximior, vt determinat Andr. in diuiduo in cap. 1. §. his autem deficientibus de gradib. ſucceſſ. in feud. & in Regno, expreſſum eſt p cap. Si aliquem, ibi, defuncto proximior ſuccedat, quod cap. quamuis loquatur in ſucceſſione tranſuerſalium, nihilominus vendicat ſibi locũ multo magis in ſucceſſione deſcendentium, vt ſcribit Guil. de Pern. in conſ. 4. Ideoq; cum dictus Don Vincentius ſit proximior dicta eius nepte, debet ipſe præferri; nam quamuis ipſa neptis poſſet ingredi gradum patris, & eſſet in eodem gradu ex repreſentatione cum ipſo Don Vincentio, nihilominus ipſe Don Vincentius preferetur tãquam maſculus, pro vt in indiuiduo determinat Blaſc. in repet cap. ſi aliquem, in 3. quæſt. & quia (vt dixi) circumſcripta refutatione, caſus iſte eſt clarus, & non controuerſi iuris, merito deueniam ad ipſam difficilem quæſtionem, quid tenendum, ſtante refutatione facta per dictum D. Gabrielem Don Antonio primogenito.

In qua quæſtione videtur Primò dicendum quòd dicta neptis dicti Don Vincentij ipſum excludat, nam cum fuerit feudum refutatum Don Antonio, non poteſt tractari amplius de ſucceſſione dicti D. Gabrielis refutantis, quia habetur pro mortuo, quod habeatur pro mortuo, ſcribit Andr. in cap. 1. §. 1. in 2. col. per quos fiat inueſtit. Ideoq; ſi tractatur de ſucceſſione D. Antonij, cui fuit facta refutatio, clarum eſt, quod eo mortuo, ei ſucceſſit D. Gabriel Iunior, eius filius primogenitus, quo mortuo, ei ſucceſſit eius filia; cum numquam deuoluatur ſucceſſio ad tranſuerſales, niſi finita linea deſcendentium, vt probatur in conſt. in aliquibus, & in conſtit. vt de ſucceſſ. & in cap. ſi aliquem, quæ opinio procederet abſq; ſcrupulo, ſi Don Antonius ſuperuixiſſet patri refutantis; ſed quia fuit mortuus adhuc viuo patre refutante, ideo remanet illa difficilis quæſtio in morte D. Antonij primogeniti, cui fuit facta refutatio, quaſi, eo ſublato de medio, non potuerat fieri in præiudicium agnatorum qui reperiuntur proximiores refutanti tempore eius mortis, prout eſt nunc dictus Don
5 Vincentius, In qua quæſtione Blaſc. Lanzea in repet. cap. Volentes, in ſecunda lectu-

ctura tenet, quod etiam quod moriatur
primogenitus viuo patre reſutante, reſu-
ratio remanet firma, etiam in pręiudicium
agnatorum, qui reperiuntur proximiores
tempore mortis reſutantis, pro qua opi-
nione Primo aducit tex.in cap. 1. de alien.
ſeud.patern. §. ſed ſi libellum, in ratione
ſui, dum dicit tex. quòd alienatio ſeudi
poteſt fieri in proximum ſucceſſurum in
preiudicium aliorum agnatorum, ex quo
dicebat ipſe, clariſſimè colligitur, quòd ali-
ter non fit præiudicium agnatis, niſi dona-
tarius præmoriatur, nam ſi ſuperuixerit,
non poteſt tractare de præiudicio agnato-
rum, meritò in ratione illius tex. deciditur
6 iſte caſus Secundo mouetur Blaſc. quod re
ſutatio eſt reſolutio iuris reſutantis, & tran
ſactio in donatarium proximiorem, ſecun-
dum Andr. in cap. 1. per quos fiat inueſtit.
& per ea, quæ dicit Andr. in dict. cap. 1. de
alienat. ſeud. pater. dum declarat quid ſit
reſutatio; & ſic per ſucceſſorium edictum;
ſicut ergo ſeudum deuolueretur per mor-
tem, ita per reſutationem, toto titulo ff.
& Cod. de ſucceſſ. edict. quia non ſine mi-
niſterio lex vocat alienationem reſutatio-
nem, quia ſicut hęreditas reſutata à proxi-
miore, tranſit ad ſequentem, & non con-
ſideratur amplius ſuperuiuentia reſutãtis,
ita (dicit ipſe) & in ſeudis. Tertio addu-
cit tex. in cap. 1. ſi de eo, qui fin. ſecit
gnat. Quarto adducit auctoritatem Andr.
in cap. 1. §. ſed ſi plures, per quos fiat in-
ueſt. vbi Andr. dicit, quod reſutans habe-
tur pro mortuo, meritò non poteſt de eo
amplius tractari. Quinto adducebat autho-
ritatem Præpoſit. in cap. Titius col. pen.
ſi de ſeud. ſuer. controu. inter dom. &
agnat. qui dicit quod nulli fit alienatio in-
reuocabiliter, niſi proximiori, ex quo in-
ferebat, quòd reſutatio, quæ fit proximiori,
dicitur irreuocabilis.
7 Vltimo adducebat ipſe Blaſc. autorita-
tem Bernard. de Medic. qui fuit dictus Sac-
curaſa, qui videtur hoc decidere in termi-
nis in compendio ſuo ſuper cap. Volentes,
& hanc eãdem opinionẽ tenuit ipſe Blaſc.
per eaſdem ferè rationes in allegationibus
in cauſa Caſtaniæ, & in cauſa Linguę groſ-
ſe, & in cauſa Palazzoli, & ante eum tenuit
hanc opinionem Ioan. de Anſalono in cõ-
ſilio ſuper ſeudo Formicæ & Anton. Man-
dell. in conſil. in cauſa ſeudi Cadiumi, eam-
dem opinionem tenuit Hyeron. Fimia in
conſil. quod ſecit pro Andreotta Corbera,
& Ferdinandus Boniornus in cauſa ſpolij
Baroniæ Buccheri, pro qua opinione ego
alias adducebam tex. allegatum per Blaſc.
in cap. 1. §. ſed ſi libellum, de alienat. ſeud.
patern. in quo tex. permittitur fieri aliena
tio in proximè ſucceſſurum, meritò ibi eſt
caſus, qui textus ſine maxima vi nõ poteſt
reſtringi, quia cum indiſtinctè loquatur
indiſtinctè debet intelligi, etiam ſi ſit maior
ratio in vno caſu, quàm in alio, nam Iudi-
cis eſt ſequi legem, & non eam reſtringere
& interpretari, vt ſcribit Cicero in titulo
lib. Rethoric. de Inuent. cap. 4. quem re-
fert, & ſequitur Luc. de Penn. in l. fin. col.
6. & 7. C. de his, qui ſpont. mun. ſub. lib. 10.
ſi enim conditor dicti cap. Voluiſſet in eo
caſu remouere præiudicium agnatorum
ſequentium, ſciuiſſet eo caſu bene expli-
care, ergo cum omiſit ſcienter, voluit
omittere l. 1. ff. ſin autem ad deficientis,
C. de caduc. tollend. & iſta ſunt, quæ in
effectu iſtam quęſtionem reddunt difficilẽ,
propter quam difficultatem dictæ opinio-
ni aliquando adhæſi.
8 Tamen prædictis non oſtantibus con-
trariam opinionem teneo eſſe magis verã,
& magis communem, quia opinio funda-
tur in tex. dicti cap. Si aliquem, qui tex. ad
ſucceſſionem ſeud. vocat proximiorem ipſi
defuncto, ideoq; per illum tex. deciditur
quòd ſucceſſio in ſeudis cum clauſula iuris
francorum, non datur aliter, niſi per mortẽ
Baronis, & quòd per Inueſtituram infor-
matam ab ipſo cap. Si aliquem, non cenſe-
tur vocatus niſi proximior tempore, quo
moritur Baro, & hoc voluit etiam Andr. in
cap. 1. per Fideric. in 6. col. de prohib. feud.
alien. & in cap. 1. §. hoc quoque, de ſucceſ-
ſione ſeud. meritò cũ illud tẽpus mortis Ba
ronis fuerit expectãdũ, vt dignoſceretũ quis
nã eſſet proximior, qui ſucceſſurus eſſet in
ſeudo, non poterat ante tempus eius mor-
tis facere reſutationem, & inueſtire dictum
D. Antonium primogenitum, adeò effica-
citer quòd præiudicaret ipſi Don Vincen-
tio, qui reperitur proximior tempore mor-
tis Baronis reſutantis, probantur enim hęc
Primo ex tex. in l. filiusfamilias §. Diui,
lo primo, ff. delegat. primo, in quo §. Iu-
riſcõſultus decidit quòd grauatus per fidei
9 commiſſum hæreditatem ad tempus filijs
fratris reſtituere, non poteſt ante tempus,
in præiudicium illorum, qui expectabant
fideicommiſſum, & præiudicium conſide-
rat tex. quia poſſet contingere, quòd aliqui
ex filijs, quibus debebatur reſtitui fideicõ
miſſum, morerentur ante euentum condi-
ctionis

ctionis, ideoq; inefficacitet hæres reſtituit
ante tempus condictionis, quia non poreſt
preiudicare ſuperſtitibus, mortuis illis,
quibus fuit facta teſtitutio ante tempus,
quamuis indiſtinctè valeat in preiudicium
ipſius reſtituentis, vt dicit ibi, tex. & de-
clarat ibidem Paul. de Caſtr. in l. 3. ideoq;
eſt ibi caſus pro iſta opinione, nam cum
Baro teneatur reſtituere feudum pacti, &
prouidentiæ Principis, cum clauſula iuris
francorum proximiori tempore mor ris,
per ea, quæ dicta ſunt, iam conſequitur,
quod ante eius mortem nõ poteſt efficaci-
tet refutare in preiudiciumillius qui repe-
ritur proximior, & ſucceſſurus tempore
mortis, ex deciſione dicti tex. qui tex. lo-
quitur in fideicommiſſo: merito vendicat
ſibi locum in ſucceſſione feudi, prout ſæpe
ſæpius de fideicommiſſo ad feudum argu-
mentatur Andr. in cap. 1. §. hoc quoque
10 col. 2. & 3. de ſucceſſ. feud. & ſcribit Dec.
in conſil. 445. ideoq; apparet euidenter ex
illo tex. deciſam eſſe quæſtionem hanc,
quam deciſionem adiuuat doctrina Bald.
& Imol in d. §. Diui, per illum tex. dicen-
tium quod quãdo euentus cõdictionis po-
teſt mutare formam reſtitutionis, non po-
teſt grauatus ante exiſtentiam condictio-
nis reſtituere, quia poſſet contingete quòd
alius habere fideicommiſſum contra vo-
luntatem defuncti, pariſormiter cum prin-
ceps tum ex forma inueſtituræ ſub clauſu-
la iuris francorum, quàm etiam ex diſpoſi-
tione cap. Si aliquem, voluerit quód pro-
ximior ſuccedat defuncto, & ſic vocatur
proximior in caſu mortis. non poteſt ergo
Baro antequam moriatur alij feudum aſſi-
gnare, quia poſſet contingere, quòd alius
haberet feudum quàm ille, quem Princeps
voluit ſuccedere, prout contingeret in hoc
caſu, meritò dicta refutatio non tenet in
præiudicium dicti Don Vincentij, ad idem
facit tex. in l. cum pater §. à filia, ff. dele-
gat. 2. in quo tex. Iuriſconſultus decidit,
quod filia grauata fideicõmiſſo reſtituere
hereditatem eius filijs poſt mortẽ, non po-
teſt vni filiorum reſtituere ante tempus
mortis propter incertitudinem fideicom-
miſſi, & adducit Iuriſconſultus hanc ratio-
nem, videlicet quia in eum deſtinatio ma-
tris familias dirigi poteſt, qui fideicommiſ-
ſum inter ceteros habiturus eſt citra ma-
tris electionem, quæ ratio ponderanda eſt
ad intellectum tex. in cap. 1. §. ſed ſi libel-
lum, de alien. feud. patern. nam infertur
ex eo neceſſario, quod refutatio non pre-
ſtat niſi emolumẽtum medij tẽporis. adeo
quòd ſi moriatur donatarius ante mortem
refutantis, nõ preiudicaret proximioribus,
qui reperiuntur tempore mortis refutan-
tis & certe tex in d. §. a filia, decidit iſtum
caſum, pro qua opinione facit etiam ratio
tex in cap. 1. de alien. feud. pater. in princ.
vbi deciditur quòd diſpoſitio feudatarij
11 non præiudicat agnatis non conſentienti-
bus, ideoque apparet iſtam opinionem eſ-
ſe firmatam rationibus incõuincibilibus,
quàm etiam in indiuiduo approbant pre-
cipui Viri doctrina, & authoritate, nam
12 primo eam opinionem tenuit inſignis Do-
ctor Petrus de Monte in quodam conſilio
ſuo, quem refert, & ſequitur Gualt. de Pa-
ternione in lectura ſuper cap. Volentes,
Petr. de Monte, & Gualter. refert, & ſe-
quitur Blaſ. Lanz. in prima lectura cap.
Volentes, eamdem opinionem tenuit, &
firmauit Goffrid. Ricciat. in quodam con-
ſilio, quod fecit pro Iacobo de Anſalono
ſecundogenito, vbi teſtatur hanc eſſe com
munem opinionem, tenuit conſulendo in
eadem cauſa Chriſtofarus de Benedict. &
prædictam, etiam opinionem tenuit M. R.
C. in cauſa feudi dili Miri, vt apparet in
iuſtificatione votorum, eamdem opinio-
nem tenuit etiam Philipp. Perdicatus in
cauſa Comitatus Sclafani, & precipuus
Doct. Ioan. Aloyſ. Septimus in allegatio-
nibus in cauſa Comitatus Caltabillottæ,
eamdem opinionem tenuit Petr. de An-
char. quem nullus vnquã allegauit ad hoc
in conſil 82. col. pen. verſ. non obſtat, qui
allegat pro deciſione tex. in l. cum pater
§. fratre ff. de legat. 2. ibi (nec tamen ideo
ſequentium cauſa propter ſuperiores in
poſterum ledi debet) & ex iſtis authori-
tatibus apparet hanc opinionem non ſolũ
eſſe veram, ſed magis communem, vt te-
ſtatur Gofridus Ricciar. Apparet ex nume
ro Doctorum, quæ tanto magis verior ap-
parebit ex reſponſionibus ad obiecta in
contrarium.
13 Non obſtat tex. adductum per Blaſc. in
cap. 1. de alien. feud. pater. in ratione ſui,
quod alienatio feudi poteſt fieri in proxi-
mè ſucceſſurum in præiudicium aliorum
agnatorum, & alias non fit preiudicium
agnatis, niſi donatarius prædecebat refu-
tanti, nam enthimema eſt falſum, cum in
tex. in cap. 1. §. & ſi libellum, nil tale di-
catur, ſed ſimpliciter dicit tex. (& ſi libel-
lum [illegible] alteri fecerit de feudo paterno,
[illegible] eſt libellus, ſed quaſi refutatio) ex quo
tex.

Digitized by Google

tex.dicũr Doct. quòd quámuis non teneat alienatio ſeudi paterni ſine cõſenſu domini, cum conſenſu domini non valeat etiam in pręiudicium agnatorum, non cõſentientium, attamen quando ſit alienatio in proximè ſucceſſurum, tunc valet alienatio, etiam ſine conſenſu domini, quia dicitur refutatio, cum ille ſit ſucceſſurus, non quærit, nec aperit tex. ille, nec etiam Doctor. ibi, ſi moriatur ille, cui fuit ſacta refutatio ante refutantem, an transmittat ius proximitatis ad poſteros in pręiudiciũ illorum, qui reperiuntur proximi tempore mortis refutantis, meritò non debere extendi diſpoſitio illius cap. vt cenſeatur decidere quod illa refutatio etiam porrigatur; & extendatur in præiudiciũ agnatorũ, de quibus verbum nullum, nec in tex. nec etiam in commeur. Doct. in dict. loco, & ratio illius tex. reddita per Blaſc fuit efficax ex capite ſuo, nam ille tex. numquam talem rationem ſomniauit, ſed vera ratio, quæ elicitur, & elici poteſt ex illo tex. eſt quod Baro, qui poſſider feudum, poteſt facilè in pręiudicium ſuum renunciare ſequenti in gradu, & proximè ſucceſſuro, abſq; etiam conſenſu Principis, quia ſic faciendo neminem ledit, cum ille ſit ſucceſſurus poſt eius morrem, & quando donatarius moritur ante mortem refutantis, & tunc ſunt alij agnati, qui ſunt proximiores refutanti, & cenſentur vocati ex inueſtitura, & cap. Si aliquem, in eo caſu non loquitur tex. nec loquuntur ibi *Doct.* ſed benè procedir diſpoſitio, tex. in d. §. diui, & § à filia, cum doctrinis ſuperius citatis, quòd non valeat dicta refutatio in præiudicium ipſorum agnatorum, prout regulariter deciditur in tex. d. cap. 1. in princip. de alien. feud. patern. Ideoq; manifeſtiſſimè demoſtrat; quã peſſimè cohęreat iſta ratio. Pariformiter poteſt reſpõderi ad ea, quæ dicebant, quod ille tex. cum indiſtinctè loquatur, indiſtinctè intelligi debet, & quod non eſt noſtrum interpretari, ſed ſequi legem, nam omnia ſunt vera, & procederent quando tex. in d. §. & ſi libellum, decideret, quod valeat dicta refutatio, etiam ſi ille, cui fuit ſacta refutatio moriatur ante mortem refutantis, nam eo caſu bene procederet argumentum, vt intelligatur indiſtinctè, at cum tex. non loquatur de iſto caſu, ſed ſimpliciter quòd valeat refutatio, etiam ſine conſenſu domini in proximè ſucceſſurum, debet intelligi pro vt loquatur, dum remanet ille proximus ſucceſſurus, nec debet extendi ad caſum quando moritur ille proximus ſucceſſurus ante mortem refutantis, vt cenſeatur factum pręiuditium agnatis contra omnia iura ſuperius adducta, quæ reclamant in contrarium. Ideoq; apparet manifeſtiſſimè quàm ſit friuola iſta prima ratio.

14 Non obſtat etiam quod ſecundo adducebat ipſe Blaſcus, dum ratiocinatur quòd refutatio non eſt aliud, niſi reſolutio iuris refutantis, & tranſlatio in donatarium proximiorem, vt ſcribit Andr. in cap. 1. §. ſed ſi plures in 3. col. per quos fiat inueſtit. & per ea, quæ ſcribit, ipſe Andr. in cap. 1. de alien. feud. patern. dum tractat. quid ſit refutatio, & ſic per ſucceſſorium edictum ſicut feudum deuolueretur per mortem, ita per refutationem, nam iſta ſua ratiocinatio eſt in excuſabilis, nam oĩa, quę dicit, procedunt in præiudicium refutantis, contra quem refutatio omnimodam habet firmitatem, vt declarat Paul. de Caſtr. in d. l. ſi filiusfamilias §. diui, lo primo ff. de legat. primo, & videtur ſentire Bald. in l. in perſonam C. de fideicommiſſ. & in conſil. 115. proponitur col. 2. vol. 2. & quatenus Andr. in d. §. ſed ſi plures col. 3. dicit quod refutans habetur pro mortuo, non poteſt aliter intelligi, niſi quò ad pręiudicium refutantis, pro vt ipſe loquitur, nec poteſt intelligi, nec debet, quod habeatur pro mortuo in pręiudicium agnatorũ, quia in hoc non bene diceret, & fortius, quia cũ Andr. non diſputet de hac cauſa, non eſt allegandа eius authoritas, vt ſcribit Abb. in cap. bonæ, lo ſecundo, de poſtulat pręlator. Raphael. Cuman. in conſ. 101 col. 3. quos referr, & ſequitur, Soccin. Iunior. in conſ. 1. col. antepen. vol. 1. Nec illa conſideratio ſucceſſorij edicti poteſt habere locum in iſto caſu, cum illa iura habeant locum in ſucceſſorio edicto legis, ſecus in ſucceſſorio edicto conuentionis, pro vt ſunt feuda, quæ à conuentione procedunt

15 nã in feudis refutatio non pręiudicat agnatis, qui reperiuntur proximiores tempore mortis, ſic diſtinguit Bald. in d. l. in perſonam C. de fideicommiſſ. ſi rectè perpendantur eius verba, ideoq; iſta ſecunda ratio Blaſc. eſt potius ficta, quàm vera. Minus etiam obſtat tex. qui tertio adducebatur pro caſu in cap. 1. de eo, qui finem fecit agnat. nam ille tex. nil facit, nam hipotheſis illius tex. eſt quod erant tres agnati, & vnus refutauit feudum agnato, & filijs, fuit mortuus donatarius abſq; filijs, erat quæ-

quæſtio inter refutantem, & alterum agnatum de ſucceſſione, quia dicebat alter agnatus, tu ſemel refutaſti, non potes amplius habere regreſſum ad feudum refutatum, ſed replicabatur quod erat refutatio perſonalis, & ſic non præiudicabat; & quatenus ibi fit mentio quòd donatarius fuerat mortuus ſine filijs, & ponderabatur hoc, etiam reſpondetur quòd ſi fuiſſet mortuus cum filijs, nulla ſupereſſet quæſtio, quod ideo fuerint appoſita illa verba, quia aliàs refutans non potuiſſet tentare litem contra filios donatarij quibus etiam refutabit, cum refutatio ſemper, & indiſtinctè teneat
16 in præiudicium refutantis, & ideo manifeſtiſſimè demoſtratur quòd ille tex. nil faciat ad hanc quæſtionem, nec in deciſione nec in ratione decidendi, quia termini ſunt valdè diuerſi, & ſeparati, quia in illo tex. nec quæritur, nec determinatur, ſi morietur donatarius in vita refutantis cum filijs, quis ſuccedat in feudo, an proximior refutãtis tẽpore mortis, an filij donatarij, ideoq; cum nec quæratur, nec decidatur in illo tex. non poteſt in eo fieri fundamentum. Non obſtat etiam auctoritas Andr. quam 4. loco adducit Blaſc. in cap. 1. §. ſed plures, in 3. col. per quos fiat inueſt nam Andr.
17 dict. loco nil aliud dicit quòd faciat ad iſtã quæſtionem, niſi quod refutans habetur pro mortuo, quod verum poteſt eſſe quò ad ſui præiudicium, ſed quò ad præiudicium agnatorum non eſſet verum: & ideo cum Andr. de hac quæſtione non tractat, non eſt allegãda eius authoritas, vt dixi ſupra ex Abb. Raphael. Cuman. & Socc. Iterum & eodem modo reſpondere poteſt deciſioni, Præpoſiti in cap. Titius col. pen. ſi de feud. fuer controu. int. dom & agnat. dicentis, quòd nulli fit alienatio irreuocabiliter, niſi proximiori, quia ex his verbis nil elici poteſt, quòd faciat ad iſtam quæſtionem, nam verum eſt quod cuicumque fiat alienatio, ſemper reuocatur per proximiorem agnatum non conſentientem cap. 1. in princ. de alien. feud. patern. vbi Andr. & cæteri, at cum fit proximo ſucceſſuro, erit irreuocabilis, cum nemo ipſum proximum ſucceſſurum præcedat, at non quærit, nec determinat Præpoſitus, ſi moriatur ille proximior donatarius ante mortẽ refutantis quis ſuccedat, ideoq; mirandum eſt de Blaſco tanto viro, qui tales authorites adducit pro confirmatione ſuæ opinionis, quæ prorſus ſunt futiles, & inanes, ac dilutæ ad hanc quæſtionem. Non obſtat quod vltimo adducebat ipſe Blaſc. ſcilicet deciſionem Bernardi de Medico, qui fuit dictus Saccuraſa, in compendio ſuper
18 cap. Volentes, quia re vera ipſe Bernardus loquitur in forma feudi hæreditarij, in qua forma nullà eſt difficultas, pro vt perpenderunt Goffrid Ricciar. Chriſtofor. de Benedict. Magna Cur. in iuſtificatione votorum feudi dict. Miri, Philippus Perdicarius, & Io. Aloy. in locis præcitaris, & ipſe Blaſc in lectura prima cap. Volentes; re vera ſic eſt intelligendus, vt loquitur, quia aliàs peſſimè diceret. Non obſtat authoritas aliorum Doct.; quia fundantur ſolummodo in authoritate dicti Bernardi de Medico, qui re vera loquitur in forma hereditaria; & ideo ſic intelligendi ſunt ipſi, qui nõ aliter examinant; & nihilominus contra eos ſunt Doct. præſtantiores numero, & authoritate, qui faciunt cõmunẽ opinionẽ, qui authoritate, & rationibus loquuntur, vt ſupra illos recenſui, & nominaui; ideoq; patet manifeſtiſſimè, quod ſi Don Vincentius reperitur viuus tempore mortis D. Gabrielis refutantis, quod ipſe ſuccedat in dicta Baronia Veriæ, vt dixi. Iſta opinio efficaciter probatur in dict. l. cum pater §. dulciſſima filia, ff de legat. ſecundo, cui tex. cum vellet reſpõdere Blaſc ſo nniauit, dicens, quòd diſpoſitio illius legis procedit quando poteſtas erat coarctata certo tempore, at in iſto caſu; dicit ipſe, conſideratur tempus duplex, ſcilicet mortis, & refutationis, quod commentum eſt contra tex. expreſſum in cap. Si aliquem, & in conſtit. in aliquibus, & conſtit. vt de ſucceſſionibus. Meritò ſtat firma concluſio iſta fundata veridicis rationibus, & roborata authoritate tantorum præſtantiſſimorum Doctorum, & ita reſpondeo, ſaluo ſemper, &c.

EPITOME.

Eiuſdem Doctoris Ioan. Ant. Cannetij conſultatio circa eamdem materiam in alia tamen cauſa.

SVMMARIVM.

1 *In feudis cum clauſula iuris francorum quiſnam debeat ſuccedere, filia primogeniti*

geniti, cui fuerunt refutata feuda, an ſecundo genitus.

2 *Refutatio feudi eſt ſolutio iuris refutantis, ac ſi donans eſſet mortuus, & translatio in donatarium proximiorem, & non conſideratur amplius vita refutantis. Reſpõdetur n. 11. intelligitur quò ad præiudicium refutantis nu. 12. & ſeq.*

3 *Refutatio facta filio, an eo mortuo ſuccedat in feudo ſi ſine liberis decedat frater, vel refutans. Reſpondetur nu. 15. & 16.*

4 *Alienatio feudi facta in proximiorem valet irreuocabiliter. Reſpondetur nu. 18.*

5 *Grauatus per fideicommiſſum reſtituere hæreditatem poſt tempus filijs fratris, non poteſt ante tẽpus reſtituere in præiudicium illorum, qui ſpectabãt fideicommiſſum, & num. 9. quia quando euentus condictionis poteſt mutare formam reſtitutionis, non poteſt grauatus ante exiſtentiam condictionis reſtituere, & facta reſtitutione ante tempus non transmictit aliquid ad hæredes ille, cui fuit facta reſtitutio nu. 10.*

6 *Feudum tenetur reſtituere feudatarius primogonito quando viuitur iure frãcorum*

7 *Primogenitus dicitur ille, qui reperitur tempore mortis.*

8 *Argumentum valet de fideicommiſſario ad feudatarium.*

9 *Refutatio facta feudi primogenito non valebit in præiudium ſecundogeniti, ſi primogenitus moritur, & tempore mortis refutantis ſecundogenitus reperitur primogenitus.*

13 *Refutatio nõ præiudicat agnatis, nec præiudicat proximioribus tempore mortis refutantis.*

17 *Doctoris autheritas non eſt attendenda, quãdo ill Doctor materiam illam non tractat.*

19 *Forma non poteſt mutari in feudis cũ clauſula iuris francorum per feudatarium, excludend. fœminas.*

CONSIL. XXI.

IN iſto paſſu dubio ac difficili, qui nunc verſatur in facto ſuper Baronijs, & feudis relictis per D. Franciſcum de Bononia ſub clauſula iuris francorum, † quiſnam
1
debeat ſuccedere, num Don Gilibertus ſecundogenitus, an filia D. Hieronimi primogeniti, cui fuerant dicta feuda refutata, Videtur dicendum, quod filia primogeniti, cui fuit facta refutatio; pro ea namque parte arguit Blaſcus Lancea de tex. in cap. 1. in principio de alien. feud. pater, vbi deciditur, feudum non poſſe alienari in præiudicium aliorum agnatorũ niſi in proximum ſucceſſurum, at præiudicium non poteſt conſiderari, niſi primogenitus moriatur in vita refutantis; ergo ibi caſus pro iſta parte deciſus eſt.

2 Secundo † arguebatur, quod refutatio eſt reſolutio iuris donantis, & tranſlatio in donatarium proximiorem, ac ſi donans eſſet mortuus, & quò ad eum debet pro mortuo reputari, ſecundum Andr. in cap. 1. §. ſed ſi plures, per quos fiat inueſtitura & per ea, quæ dicit d. cap. 1. de alien. feud. pater. itaque ſucceſſio refutatarij fit quaſi per ſucceſſorium edictum, vt ſicuti feudum quod deuolueretur per mortem, tranſiret ad ſubſequentem in gradu, toto titulo de ſucceſſor. edict. ff. & C. pariformiter per refutationem: quia non ſine miniſterio lex vocat refutationem alienationem, vt quemadmodum hæreditas refutata à proximiore, tranſit ad ſequentem, & non conſideratur amplius ſuperuiuentia refutantis, ita in feudis. Et in d. cap. 1. in verb. refutatio, dicunt Bald. & Aluarot. quod ex eo, quod alienatio facta proximiori, dicitur refutatio, eo mortuo ſine liberis, feudum deuoluitur ad alios agnatos per capitulum primum de eo qui ſin. ſen. a gna.

Tertio adducebat idem Doctor deciſionem Andreæ in cap. 1. §. primo in pen. col.
3 per quos fiat inueſt. † vbi dicit, quod mortuo filio, cui erat facta refutatio ſine filijs ſuccedit refutans, vel frater ergo filij, excludunt omnes.

Quarto adducit deciſionem Prepoſi. in cap. Titius in pen. col. ſi de feud fuer. cõ-
4 trou. † vbi tenet, quod alienatio facta in proximiorẽ valet, irreuocabiliter, & idem late diſputando dicunt Bald. & Aluaro. & Præpoſitus in cap. 4. §. & ſi clientulus, de alien. feud.

Vltimo adducit authoritatẽ Saccuraſę, qui tenet hanc partem ſecundum eum, & ita ipſe tenet in ſecunda lectura ſuper cap. Volentes. Idemque tenet reperens eadẽ in allegationibus cauſę Palazoli, & in allegationibus cauſę Linguegroſſę, & latius in allegationibus cauſę Caſtanię. Eamdem oppinionem tenuit ante eum Ioãnes

de Anſalono in cauſa feudi Formicæ, fretus
authoritate Saccura. Eamdemq; partem te
nuit Antonius Mantellus in conſilio feudi
Cadiumi, idemq; ſentire videtur Io: Aloyſ.
in allegationibus in cauſa Palazzoli, vbi di
cit, quod communiter Doct. Regni teoent
deciſionem Saccuraſæ. Apertiſſimè hoc
tenet Hieronimus Fimia io conſ. quod fe-
cit per Andreotta Corbera, vbi ſolum al-
legauit authoritatem Saccuraſæ, diceos
hoc pro clato teneri in Regno, & cum
iſta opinione pertranſiuit Boniornus in al-
legatiooibus cauſæ Buechetij, & ſecnodum
iſtam opinionem fuit aliàs iudicatum in
cauſa Caſtaniæ, & in cauſa Caltabillotte, &
tempore meo in cauſa Criſtiæ, in qua cau-
ſa allegaui cootra prædictam opinionem,
& ſuccubui.

At pro contraria opinione ooo deſunt,
neque ratiooes, neque authoritates, nam
5 in primis † pro iſta parte vrget tex io l. ſi
filiusfamilias §. Diui, ff. de legar. primo,
vbi deciditur, quod hæres granatus per fi-
deicommiſſum reſtitoere hereditatem poſt
tempus filijs fratris, non poteſt ante tem-
pus reſtituere in præiudicium illorum, qui
expectabant fideicommiſſum; & præiudi-
cium conſiderat textus, quia poſſet eſſe
quod aliqui ex filijs, quibus debebat reſti-
tui, morereotur ante eueotum conditio-
nis, ideoque totum fideicommiſſum ante
tempus alienando, nō potuit hæres præiu-
dicare hijs, qui habebant ſpem fideicom-
miſſi, vt eſt ibi tex. expreſſus, & clarus;
& quamuis in præiudicium ipſius hære-
dis valeret reſtitutio, vt declarat Paul. de
Caſtr. in d. §. Diui, col. 3. attamen non te-
net in præiudicium illorum, qui expecta-
bant poſt morteio. Apparet ergo ſtare tex.
6 formalem pro iſta quæſtioue; nam † cum
feudatarius teneatur reſtituere feudu poſt
mortem primogeoito, quando viuit iure
francorum, Andr. in cap Omnes filij, ſi de
feu. fuer. controu. inter. domi. & agoat.
7 primogenitus † dicitur ille, qui reperitur
primogenitus tempore mortis, vt voluit
Andr. in cap. 1. §. hijs autem, de grad. ſuc-
ceſſ. in feud. Alber. in prohemio. ff §. di-
ſcipulis, Bald. in l. 2. C. de iure emphi. ar-
8 gumentom † oamque valet de fideicom-
miſſario ad feudatarium, parificantur enim
vt parer ex Andrea in cap. 1. §. hoc quoq;
de ſucceſſ. feud. & alibi ſæpe, & rraddit
9 Dec. conſ. 445. † Sequitur propterea præ-
maturam reſtitutionem, vel refutationem
non præiodicare illi primogenito, qui re-
peritur primogenitus tempore mortis, ad
quem defertur poſſeſſio feudi, valebit tan-
tummodo refutatio in vita refutantis, io
eiuſque præiudicium, vt declarat Paul. de
Caſtr, in d. §. Diui; per quam doctrinam
datur intellectus ad capitulum primum de
alienar. feud. patern. pro quo etiam acce
dit doctrina, quam dant Imol. & Bald. in
d. §. Diui, per illum tex. dicentes, quod
quando euentus conditionis poteſt mura
re formam reſtitutionis, oon poteſt graua
tus ante exiſtentiam conditionis reſtitue
re; quia poſſet accidere quod alius habe
ret fideicommiſſum, quam is, quem habe-
re voluerit defunctus: quæ doctrina deci-
dit etiam noſtrum caſum; nam cum Don
Franciſcus tenebatur reſtituere feudum
primogeoito tempore mortis, noo potuit
ante reſtituere in præiudicium illius, qui
tem pore mortis reperitur primogenitus,
& ſucceſſor. Ad idem eſt tex. in l. cum pa-
ter § à filia, ff de legat. 2. vbi deciditur,
quod filia à qua fuit relictum fideicommiſ-
ſum, vt liberis ſuis reſtitueret poſt mortē,
non poteſt vni filiorum reſtituere propter
incertum diem fideicommiſſi, adducitq;
Iuriſconſultus rationem dicens, quod in
eum deſtinatio dirigi poteſt, qui inter te-
teros fideicommiſſum habiturus eſſet re-
mota matris electione, quæ ratio eſt pon-
deranda, nam expreſsè declarat quod, quò
ad donatariū illa refutatio nihil affert, niſi
commodum medij temporis, & ſi ab inte-
ſtato non poſſet conſequi, nil valeret in
eo donatio, ita probat tex. Cū ergo dictus
Don Hieronimus morte preuentus non
potuerit ſuccedere in dictis feudis, ſequi-
tur, quod eius morte fuit extincta donatio
& nil trāſmiſit ad eius hæredes. & hoc vo
10 luit Paul. de Caſtr in d. § à filia, vbi † di-
cit, quod ſi moritur ille, cui fuit facta reſti
tutio ante tempus, non tranſmittit aliquid
ad hæredes; & quamuis Paulus ſe funder,
quod in caſu d. §. à filia, illa donatio, & re-
ſtitutio erat retractabilis attamen non in-
telligitur reſpectu donantis, nam ſi reſpe-
ctu donantis eſſet etiam irretractabilis,
tunc etiam procederet ille tex. vt declarat
Bart. in d. §. à filia, parificando iſtos duos
caſus. Probatur etiam per textum in l. peto
§. fratrem ff. de legat. 2. vbi cauetur, quod
quando fideicommiſſum relinquitur Fami
liæ, veniunt gradatim, & proximus quiſ-
que admittitur ordine ſuo, & decidit tex.
quando per ſuperiores ſequentium cauſa
non lędatur io poſterum, quem tex. addu-
cit

cit Anchar. ad terminos queſtionis noſtrę
cóſ.82.ideoq;apparet quod iſta opinio iu-
ribus,& iuſtis rationibus ſulcitur.
Et reſponderi poteſt obiectis ex aduer-
11 ſo; & primò † ad primum ſundamentum
de tex. in cap. 1.de alie.feud. pater.in ra-
tione ſni,quia videtur ſomnium, nam nec
tex. nec Doctor. ibi conſiderant illud, ad
quod adducitur: & ideo dictum ſundamē-
tum eſt ſuper non ente,quia nec per ſom-
nium quidem tex. conſiderat intereſſe
agnatorum remotiorum, quando fit alie-
nanio in proximè ſucceſſurum,imò eſt to-
tum contrarium: nam ratio eſt, quæ trad-
ditur a textu in d.l.cum pater. §. à filia ff.
de legat. 2. quod ex quo habiturus eſt ab
inteſtato, poteſt ante mortem habere, ſi
fendatarius reſutauerit, quod intelligitur
in præiudicium reſutantis,vtſupra dictum
eſt;in d. cap. 1. probatnr quod nunquam
fit præindicium agnatis, qui non conſen-
ſerunt, vt declarant, Aluarot. & Præpoſi-
tus, & cæteri ibi, ideo iſta prima ratio non
ſundatnr benè in illo tex. qui probat op-
poſitum,vt eleganter proſequitur Chriſto-
forus de Benedictis in conſ.quod fecit pro
Iacobo Anſalono ſecnndogenito
12 Ad ſecundum † reſpondetur, verum eſ-
ſe refutationem eſſe reſulntionem iuris
refutantis, atqne refutantem haberi pro
mortuo , tamen hoc intelligitur, quò ad
prçiudicium reſutantis, & non quo ad
præindicium aliorum,& ita videtnr deter-
minare Bald. in l. ſi perſonam C.de fidei-
13 commiſſis,dum vult † qnod reſutatio non
preindicat agnatis,& clarins voluit idem
Bald.in conſ.225. Præponitur qnod inue-
ſtiturę colum. 1.vol 2. Nec Andr. nec alij
Doct.qui dicunt, quod reſutans habetur
pro mortuo, dicunt hoc,quò ad prçiudi-
cium agnatorum ſubſequentium;nec hoc
aperinnt: debent enim eorum deciſiones
intelligi in prçiudicium reſutantis per
tex. in dict. §. Diui, & dict. § a filiá,
ſuperius allegatos. Nec conſideratio
ſucceſſorij edicti vendicat ſibi locum in
iſto caſu.quia ille leges allegatę loquun-
tnr in ſucceſſorio edicto legis, & non in
ſucceſſorio edicto conuentionis ex inueſti-
14 tura, quia in feudis † reſutatio ſendatarij
non poteſt prçiudicare proximioribus tē-
pore mortis per cap. Si aliquem,ita diſtin-
guit Bald. in d.l. ſi perſonam, col.1.C. de
fideicommiſſ. Patet itaqne iſtam ſecundam
rationem eſſe potius coloratā quam verā.
15 Ad tertium † de textu in cap.1. de eo
qni finem fecit agna. qui allegatur pro ca-
ſu , reſpōdetur quod nichil facit ad propó-
ſitum, nam ibi erant tres agnati , & vnus
reſutauerat ſeudum agnato , & filijs; ſuit
mortuus donatarius abſq;filijs , erat quæ-
ſtio inter reſurantem , & alinm agnatum
de ſucceſſione, quia dicebat alter agnatus
tu ſemel reſutaſti, non potes amplius habe
re regreſſum ad ſeudum reſutatum, ſed re-
plicabatur,quod erat reſutatio perſonalis,
ideo non præiudicabat ;& quatenus ibi fit
mentio quod donatarius fuit mortnus ſine
filijs,& ponderatur qnod ſi fuiſſet mortuus
cum filijs , qnod nnlla erat quæſtio : at ve-
rum , quia reſutans non potuiſſet mouere
quæſtionem filijs , quibus etiam reſuta-
nit , & reſutatio ſemper tenet in præiudi-
cium reſutantis , alter agnatus etiam non
poſſet, qnia viuebat reſutans; ideoq;nihil
ad terminos caſus noſtri facit ille tex. qnia
in illo textu nec quæritur , nec determi-
natur , ſi moritur donatarius in vita reſu-
tantis , quis ſuccedat in ſeudo , an proxi-
mior in fendo refutanti tempore eius mor
tis, an filia donatarij premortui:de iſto
caſu nil determinat ille tex, mèrito in eo
non eſt ſacienda vis.Nec aliqnid ſacit de-
ciſio Andr.in cāp. 1.§. ſed ſi plnres, col. 4
16 per quos fiat. inueſt. vbi decidit † quid ſi
moritur filins non relicto filio , quo caſu
ſeudum reuertitur ad patrem reſutantem;
nam pater ſuccedit filio , tunc pater , vel
alins frater ſoluit pro ſua ſucceſſione ins
releuij . Iſta ſunt verba Andr. Quid ad
rombum , quia Andr. ibi nil aliud tractat,
niſi de iure releuij ; nam ſi moritur cnm
filij s , qnod non ſuccedit , cum ſibi prçiu-
dicauerit quó ad ſucceſſionem fratris;non
aperit Andr. quando frater ſuccedat,an
mortuo donatario cum filijs , vel ſine , &
an poſt mortem reſutantis:ideoq; non po-
teſt fieri ſundamentnm in eius verbis,cum
nec per ſomnium quidem cogitauerit de
17 iſta qnæſtione, † cum non poſſet haberi
reſpectus ad authoritatem Doctoris, niſi
Doctor ille tractauerit illam materiam,vt
voluit Abb. in cap. bonæ , de poſt. prælat.
Cuman. conſ. 102. Soccin. Innior conſ. 1.
col. pennl. vol. 1. Nec etiam aliqnid facit
doctrina Præpoſiti in cap. Titius col. pen.
ſi de ſeu. ſuer. controu. inter domi. &
18 agnat. † dum dicit quod null poteſt fieri
alienatio irrenocabiliter , niſi proximiori:
hoc eſt verum, nam per reſutantem non
poteſt reuocari,ſed ſi moriatur donatarius
quod eius proximitas trāſmittatur ad ſuos

non dicit, nec diſputat de hoc Præpoſitus. Sic pariſo. miter reſpondetur doctrinę Bal. & aliorum in cap. 1. § & ſi clientulus de alien. feud. Non obſtat doctrina, & authoritas Saccuraſæ ſuper cap. Volentes, quia loquitur in feudo hæreditario, nam ſub illa forma loquitur, vt intelligunt Blaſcus ſuper cap. Volentes in 1. lectura Philipp. Perdicar. in allegationibus Sclaſani, Goffrid. Rizar. in allegationibus, quas fecit pro Iacobo de Anſalono ſecundogenito, & Magna Curia in iuſtificationibus votorum in cauſa feudi dili Miti. Et ſi aliter alloqueretur, nō eſſet vera eius opinio per prędicta. Contrarium tenent pręcipui, & maximæ authoritatis Viri. Petrus de Monte, quem refert, & ſequitur Gualt. ſuper cap. Volentes, in prima lectura, Philip. Perdicat. in allegationibus Sclaſani, Io. Aloy. in allegationibus Caltabillottæ, M.C. in dictis iuſtificationibus votorum in cauſa feudi dilt Miri, Goffrid. Rizar. in dictis allegationibus, vbi dicit hanc eſſe communem & in eadem cauſa idem tenuit Chriſtofor. de Benedict.

19 Quò † ad formam traditam per D. Franciſcum tàm in donatione, quàm in teſtamento, per quam excluſit fæminas exiſtentibus maſculis, non eſt longius progrediendum, quia non tenet, cum ſit facta ad vitam cum clauſula iuris francorum, & talis forma nō poterat per eum immutari Andr. cap. 1. de eo, qui ſibi & hæredibus ſuis, circa fin. quinimo Blaſcus in conſ. Cammaratæ, & ante eum Franciſcus de Franciſco, & Ludouicus Moltaltus, & Hieronimos de Franciſco, & idem Blaſcus in cauſa Pittinei tenuerunt, quod etiam in feudo nouo per primum acquiſitorem non poterat talis forma mutari, quod pro nunc non diſcurio, cum ſufficiat hoc eſſe verum in feudo antiquo, ita pro nunc reſpondeo, ſaluo ſemper, &c.

EPITOME.

Conſultatio Friderici Campixani Aduocati famigerati in eadem cauſa Baroniæ Vcriæ, quam imprimendam eſſe decreuimus, vt paterent omnibus ea, quæ, à contraria parte dici poſſunt. Ipſe etenim omnia, quæ hactenus ab alijs dicta fuere, in medium deduxit, iiſque alia ex ſuo capite ſuper addidit, adeo vt veriſſimum ſit dicere, nulli dari poſſe locum alia inueniendi; proindeq; cuique liqueat, quàm iuri conſona ſit domini Autoris conſultatio.

SVMMARIVM.

1 *Intellectus capituli primi de alienat. feud. patern.*

2 *Proximitas illa conſidtratur in feudis, quæ viget tempore mortis.*

3 *Refutatio mortuo refutante ſtatim reſoluitur. contrarium nu. 5.*

4 *Refutatio fieri non poteſt in vita in praeiudicium vocatorum in feudo. contrarium num. 8.*

6 *Feudi alienatio fieri poteſt in proxime ſucceſſurum ſine conſenſu agnatorum.*

7 *Alienatio permiſſa à lege durat perpetuò.*

9 *Feudi alienatio in remotiorem agnatum fieri poteſt ſine conſenſu domini.*

10 *Proximitas in feudis, quod attendatur tempore mortis, procedit ab inteſtato.*

11 *Refutatio feudi fieri poteſt in proximè ſucceſſurum ſine conſenſu agnatorum, quia non eſt alienatio, n. 12.*

13 *Nepos non poteſt pratendere ſe proximiorem patruo, niſi ſubintrando perſonam patrui ſui & n. 14.*

14 *Nepos ſuccedit in locum patris priuatiuè, & remotiuè.*

15 *Capit. Regni loquens, quod ſecundogenitus in ſucceſſione feudi præferatur nepti ex primogenito, an procedat non obſtante refutatione facta primogenito nu. 17. 18. & nu. 20.*

16 *Patruus præfertur nepti, quia maſculus, licet neptis ſubintret gradum patris. & nu. 17.*

18 *Lex noua quod debeat intelligi ſecundum terminos legis antiquæ, quomodo intelligendum.*

19 *Agnati habent in ſucceſſione feudi ius in ſpe peobabili, quod æquiparatur iuri re ipſa.*

CON-

CONSIL. XXII.

AN refutatio, ſacta proximè, & Inmediatè ſucceſſuro, ſit perpetua, & noceat tertio, vt reuocari non poſſit, ſi ille præmoriatur in vita reſutantis (loquendo de ſendo ex pacto, & prouidentia Principis, & ſic informa ſtricta) eſt videndum.

Et tota vis ſtat intellectu cap. 1. de
1 alienat. feud. pater. an illud † intelligatur ſi ille, eui eſt facta reſutatio ſuperuixerit, an verò intelligatur indiſtintè, etiam ſi exinde præmoratur reſutanti, vt valeat, & teneat inpreiudicium alij eorum proximorum, qui, illo premortuo, reperiuntur proximiores tempore mortis reſutantis.

Et hoc, licet aliqui fuerint in illa opinione quòd valeat in præiudicium reſutantis non autem aliorum, ſi ille præmoriatur in vita reſutantis, quia non agitur de ſucceſſione feudi etiam inſeudalibus, proximitas conſideratur tempore mortis Baronis, vt
2 ſi queratur, quis ſit proximior, vel primogenitus, inſpiciatur tempus mortis, vt in cap. Si aliquem, & in conſtitutione vt de ſucceſſionibus, & inſtitut. de hęred. qui ab inteſtato deferun. §. ita demum ff. de ſuis, & leg. hæred. l. poſt conſanguineos, §. hereditas, & ff. vnde cogna l. 1. §. proximus, ibi, Proximum accipere nos oportet eo tempore, quo bonorum poſſeſſio defertur, Barr. in l. fin. §. fin. col. 1. verſ. dubium facit, ff ad Trebell. cap. 1. & ibi gloſ. de grad. ſucceſſio. in feud. & propterea dixit Andr. in cap. 1. §. hoc quoque, de ſucceſ. feud. quod mortuo primogenito in vita patris, ſecundogenitus incipit eſſe primogenitus, & reuocat alienationem factam cum cōſenſu primogeniti cap. 1. de alien. feud. pater. & dixit Tiraquell. de primogen. quæſt. 8. quòd ſucceſſio habet relationem ad tempus mortis, & ideo inſpicitur prioritas, ſeu proximitas, quæ tunc innenitur per l. ex facto §. ſi quis autem, ſeu §. pen. ff. ad Trebell. & ibi Alex. in primo not. Cum igitur tempore mortis alius reperiatur proximior, cuius tempus inſpicitur, per ſupradicta, non potuit pater, ſeu Baro reſutans in præiudicium alterius, reſutare ſeudum inuita, & tollere ius tempore mortis proximiori, ab initio quaſitū ſaltem ſpe vt habetur in cap. 1. An agnatus, & in l. quod noſtrum, ff. de reg. iuris, & clarum eſt quod agnatus in ſucceſſione feudi dicitur habere ius in ſpe probabili Aret. conſ. 1. col. fin. Curt. Iun. conſ. 1. in ſecundo dubio, Cagnol in l. fin. n. 284. C. de pactis Soccin. Iun. conſ. 95. nu. 34.

3 Prætereaſtatim quod pater moritur, illa ſua reſutatio, facta in vita filio primogenito, fuit reſoluta quia reſoluto iure datoris &c. & in cap. 1. §. Rurſus, & ibi Andr. in 2. col. verſ. Item, de contr. inueſt. & in tit. 1. §. Rurſus, quibus modis ſeud. ammit. l. ſeruo legato §. 1. ff. de leg. primo l. fin. §. ſed quia, C. comm. de legat. ſic videtur quòd ea non obſtante, ille, qui reperitur proximior tēpore mortis, admicti debeat ad ſucceſſionem feudi. Item, quia pater nō
4 poteſt preuenire caſum † mortis, reſutādo feudum in pręiudicium illorum, qui erunt proximiores tempore mortis arg. l. cum pater § à filia ff. de leg. 2 & in l. filius familias, §. Diui il 1. ff. de legat. primo, & hāc partem tenuit quidem Petrus de Monte, & Dominus Gualterius de Paternione, & D. Blaſc. in Addict ad Saccuraſam in feudo ex pacto, & prouidentia, & hanc partem tenuit Goffrid. de Rizzar. in quodam conſ. quòdfecit pro Iacobo de Anſalono ſecundogenito, & eamdem opinionem tenuit Chriſtofarus de Benedict. & Philipp. Perdicaro in cauſa Comitatus Sclafani, Io. Aloyſius de Septimo in allegationibus in cauſa Comitatus Caltabillottæ, & Petrus Anchar. conſ. 82. col. pen. & ex his in caſu nepotis Baronis Vcriæ, de quo in præſentiarum agitur, ita conſulit D. Io. Ant. de Cannizo, & dicit quod eſt communis opinio, vt ipſe aſſerit, & teſtatur dictus Goffrid. imò in fortioribus terminis quām in iſto caſu.

Tamen hijs non obſtantibus in contrarium eſt veritas, quòd imo iſta reſutatio ſit perpetua, & reuocari non poſſit, & nocet alij proximiori, qui reperitur proximior tempore mortis reſutantis, quia illa reſutatio fuit ppetua, & irreuocabilis, & quòd ſit perpetua tenet Bald. in dict. cap. 1. in verb. reſutare, de alien, feud; pater. vbi dicit, quod eo mortuo ſine filio ſeudum deuoluitur ad eius filium, & idem Bald. in cap. 1. de alien. feud. in 4. col. vbi dicit, quòd ſeudum poteſt dari in perpetuum proximiori agnato, & ibi tenet etiam

Aluar.

Aluat. & Præpoſ. in §. & ſi clientulus,
verſ. nota ibi, vbi tenet quòd alienatio fa-
cta proximè ſucceſſuro in feudo, ſit perpe-
tua, & ibidem Mar. in conſ. 119. num. 17.
& ſic ſentiunt, quòd tranſeat ad eius de-
ſcendentes, & non poſſet poſtea, eo mor-
tuo, ab alio, qui reperitur proximior tem-
pore mortis, & deberet ſuccedere, reuo-
cari; nam illa proximitas, quæ tunc tem-
poris viget, facit vt præmaturè poſſit fie-
ri refutatio arg. l. falſus tutor ff. quand. falſ.
tuto. facit l. patrem ff quæ in fraud. cred.
& hanc opin. in repet. Capituli, Volentes,
tenuit dominus Blaſcus, & allegat alias
authoritates, & tenuerunt alij allegati
per dictum Dominum de Cannizo. Et iſta
opinio ineuitabiliter probatur per tex. in
d. cap. 1. de alien. feud. patern. qui loqui-
tur in feudo in forma ſtricta, quod aliena-
ri non poteſt in præiudicium agnatorum,
6 niſi illis conſentientibus, & tamen ſubdit
quòd in proximè ſucceſſurum poteſt fieri
alienatio ſine cõſenſu agnatorũ, & domini,
quia non dicitur alienatio, ſed quaſi refuta
tio quod debet intelligi de alienatione, &
refutatione in effectu, & ſic de valida, &
perpetua, quæ tranſeat in eius filios, & cæ-
teris præiudicet; nam quando lex diſpo-
nit de aliquo actu, & illum permiſit, in-
telligitur de perpetuo duraturo per not.
per Bart. in l. ſicut § ſuperuacuum 3. col.
ff. quibus mod. pig. vel hypp. ſol. & per
Bald. in l. ſi quis ita, de pactis inter emptor.
7 & venditor. & per Marſill. in rubrica de fi-
deiuſſ. nu. 3. Præterea quando lex permiſit
alienationem, ſi illa fiat in caſu permiſſo,
illa eſt perpetua, & non temporalis Ang.
in l. pater filium, ff. deleg. 3. Item quia
quando actus eſt conſumatus, & perfe-
ctus, non reuocatur, & tenet etiam ſi de-
ueniret ad caſum, à quo incipere non po-
tuerit l. pluribus §. ſi placeat ff. de verb.
oblig Præterea quæ vtiliter conſtituta ſũt,
licet caſus ſuperuenerit, à quo principium
habere non potuerint, nõ reuocantur l. nõ
eſt nouum, ff de reg. iur. & in cap. factum
8 legitimè, eo tit. lib. 6. Præterea ſi iſta refu-
tatio non eſſet perpetua, & tantum dura-
ret in vita alienantis, nulla ſpecialitas in
proximè ſucceſſurum fuiſſet introducta,
per illud cap. 1. de alienat. feud patern. cum
etiam idem ſit, ſi fieret in remotiorẽ agna-
tum, vt illa teneat in vita refutantis, & re-
uocari non poſſit, vt per Doct. in cap. ſi Ti-
tius, ſi de feud. fuerit controuerſ. inter
dom. & agnat. & eſt magis communis, Mã

dell. conſ. 76. & per not. per Doct. in d.
l. ſeruo legato §. 1. ff. de leg. 1. nec obſtat
ſi dicatur quòd ſpecialitas conſiſtit in hoc
vt in iſta refutatione facta proximiori agna
9 to, non requiratur cõſenſus Regis, ſeu Do-
mini feudi, quia etiã ſi fiat remotiori agna-
to, cum ſit de comprehenſis in inueſtitura
pariter non requiritur conſenſus domini,
Natta conſ. 415. nu. 18. Bald. in d. cap. 1.
de alien. feud. col. fin. in princ. vbi dicit,
quod illud, quod dictum eſt, quòd vaſſallus
non poteſt alienare feudum ſine conſenſu
domini, intelligitur de extraneis, agnatis
enim poteſt, etiam non conſentiente do-
mino, quia licet prohibeatur extraneis, nõ
tamen coniunctis l. pater. §. quindecim
ff. delegat. 3. & idem videtur velle Belu. in
cap. 1. princ. de alien. feud. pater. in 4.
no. vbi not. quòd inter agnatos eſt licitum
quod inter extraneos non liceret, & idem
tenet Siluan. conſ. 3. nu. 81. & Bald. in l. im-
perialem in princ. col. ſecunda verſ. quæ-
ro an inter agnatos, & in conſ. 69. n. 17.
3. vol. Pro illa opinione facit, quòd paria
ſunt quod quis excludatur morte, vel refu-
tatione, Mandell. conſ. 86. nu. 9. facit tex.
in §. ſui inſtit. de hæred. qualit. & differ.
Item ſucceſſorium edictum ita habet locũ
in renunciatione, ſicut in morte l. ſi quis
ita ff. de teſtam. Tiraq. de primogenit.
quæſt. 40. n. 72. & ſic ſicut filius primogeni-
tus perpetuò admitteretur per mortem
ita pariter debet intelligi admiſſus per re-
futationem, vt conſequenter ſecundoge-
nitus perpetuò intelligatur excluſus, licet
10 moriatur in vita refutantis. Non obſtat
quòd in ſucceſſione feudi proximitas cõſi
deratur tempore mortis, quia illud eſt ve-
rum reſpectu ſucceſſionis ab inteſtato, ſed
quò ad validitatem refutationis, quę eſt per
miſſa, inſpicitur tempus refutationis, per
ſupradicta, nam qualitas iuncta verbo in-
telligitur ſecundum tempus verbi l. in de-
lictis §. ſi extraneus, ff. de noxal. & ideo
ſi ille proximior moriatur in vita refutan-
tis, & alius incipiat eſſe proximior, non de-
bet haberi in conſideratione, quia tem-
pus refutationis inſpici debet l. ſi filiusfa-
milias ff. de verbo. oblig. l. ſi ita ff. de aur.
& argent. leg. Non obſtat l. cum pater. §. à
filia, & §. Dini, il primo, quia illa diſpoſi-
tio erat reſtricta ad tempus mortis, vel ad
certum tempus, & ideo non potuit grauа-
tus præuenire in vita, vel ante tempus in
præiudicium vocatorum tempore mortis,
ſed feudum ex pacto, quamuis ſit quaſi re-
ſtitu-

Digitized by Google

ſtitutioni ſubiectum, vt per Andr. in cap. 1.
§. quid ergo col. 1. n. 4. de inueſt. de re. alie.
fact. & in cap. 1. § hoc quoq; 2. col. de ſucc.
feud. & in l. imperialem §. preterea ducatus
4. col. de prohibit. feud. alienat. per
Feder. tamen non eſt prohibitus vaſſallus
ante mortem illud refutare inmediatè ſucceſſuro,
immo eſt ſibi permiſſum, & ſic cũ
in materia feudorum habeamus in terminis
caſum leg. nõ eſt vlterius de hoc diſputandum
l. ancillæ C. de furtis Nec obſtat
quod non potuit pater reſutando præiudicare
cęteris in iuribus eorum, quia alij remotiores
in ſpecto tempore refutationis,
quod inſpicitur, nullum ius habebant in eſſe
deductum, cum extabat primogenitus,
ſeu proximior, cui eſt facta refutatio, qui
eos præcedebat, & licet in ſucceſſione feudi
agnatus habeat ſpẽ probabilẽ, illud eſt
verum in agnato inmediatè ſucceſſuro, &
ita loquuntur allegata in contrarium: & nõ
dicitur ſpes probabilis, ſed à lege improbata,
cum illa non poſſit eſſe niſi cum deſiderio
mortis proximioris præcedentis,
quod non probatur, l. fin. cum ibi not. C.
de pactis Non obſtat quòd dixit eccellens
Dominus de Cannizo, quod contraria opinio
ſit communis, quia immo iſta eſt non
ſolum cõmunis, ſed etiam magis communis,
nam vltra authoritatem de quibus ſupra,
oẽs tenent ſimpliciter, & abſolutè in
11 d. cap. 1. quod illa refutatio fieri poteſt
proximiori agnato, & valet & tenet ſine
conſenſu agnatorum, & Doctor. cum non
diſtinguant an ille, cui eſt facta refutatio
ſuperuixerit, vel præmoriatur, intelligere
videntur illum tex. procedere indiſtinctè in
omni caſu, ſiuè ſuperuixerit, ſiue moriatur
& videtur mihi quòd non ſit aliquis Doctor.
quos potui videre de legentibus illud
capitulum, quatenus ille tex. loquitur de
refutatione facta proximior agnato, qui
limitet illud, ſi proximior non ſuperuixerit
Item ratio, quam aſſignat tex. quia nõ
eſt alienatio, ſed quaſi refutatio, videtur
communis ad conſenſum domini, & agnatorum
propter eorum præiudicium, tamẽ
illa alienatio, quæ fit in proximiorẽ agnatum,
valet, quamuis nec dominus, neque
agnatus conſentiat, quia non eſt alienatio,
12 ſed quaſi refutatio, cum fiat in proximiorẽ
ſucceſſurum, & in comprehenſum in inueſtitura,
& ſic videtur quod neque agnati,
neq; domini poſſint pretendere ius in
contrarium, & propterea videtur ſtatuere
ille tex. quod valeat ſine cõſenſu ipſorum,
quod intelligitur in perpetuum per ſupra
dicta Et ſi contraria opinio eſſet communis,
& vera, prout dicit excellẽs Dominus
de Cannizzo, An illa poſſit adaptari ad caſum
noſtrum eſſet inquirendum, & videtur
quod non, quia iſte nepus ſecundogenitus
13 ex primogenito non poteſt pretẽdere ſe
proximiorem ex eo, quia patruus, ſecundogenitus
eius aui, q viuit, eſt proximior
ipſo, nam ille eſt in primo gradu ipſe verò
in ſecundo, & ſic excludetur tanquam remotior
l. 2. §. 2 ff. de ſuis. & leg. hęred.
Igitur ſibi neceſſe eſt quod ueniat ſubintrando
in locum patris §. cum filius, inſtit.
de hæred. quæ ab inteſt. deferunt & ſic efficiatur
proximior ſubintrando in locum
patris, ita quod perſona patris repreſentetur
per eum, quia filius repreſentat perſonam
patris l fin. C. de impub. & alijs ſubſt.

Cũ igitur illa proximitas patris ſit transfuſa
in perſonam neptis, in caſu noſtro ſequitur
quod non poteſt dici pęnitus eſtincta,
ſed imo dicitur oſtare per traſfuſionẽ
& repreſentationem in perſonam iſtius nepis;
conſequẽter infertur quòd iſte nepos
non poſſit prætendere, & dicere quod refutatio
facta eius patri nõ teneat in preiudicium
ipſius, ſub pretextu quod ipſe tempore
mortis aui reperitur proximior, &
ſuccedere debet in feudo, ſeu Baronia
predicta, quia hanc proximitatem, quam
ipſe pretendit, in caſu noſtro non habet,
l. ex qua perſona cum ibi not. ff de reg. iur.
Item quia cum illa proximitas patris nõ ſit
extincta, ſed repreſentatiuè adhuc dicatur
inſtare, in eius perſona reſidet etiam ipſa
refutatio, qu a donec viget cauſa, durat
effectus, argum. à contrario reg. quòd ceſſante
cauſa, ceſſat effectus, de qua latè per
Tiraquell. in tractatu ceſſante cauſa &c.
14 †Sed premiſſis nõobſtantibus contrarium
videtur dicendum, quia licet non ſuccedat
in locum patris, tamen ſuccedit ex perſona
ſua Bart. in l. 1. §. ſi ſit nepos ff. de coll.
bon. & in l. 1. §. ſi filio, ff. de coniung. cum
emancip. lib. Bald Alex. & Iaſ. in l. ſi auus
C. de lib. præter. vbi dicunt quod nepos
ſuccedit in locum patris priuatiuè, ſiue remotiuè,
non autem tranſmiſſiuè, ſed ex
perſona proximi Iaſ. conſ. 22 col. 3. verſ.
confirmatur lib. 2. Tiraquell. de primog.
quæſt. 40. nu. 116. & ſic ceſſare videtur argumentum
quod efficitur proximus ſubintrando,
non autem ex iure ſibi tranſmiſſo
ſeu per modum repreſentationis. Non obſtat
quòd imò ſuccedat nepos ex perſona
pa-

Digitized by Google

patris, & tanquam illum repreſentans, vt
tradit Tiraquell. vbi ſupra quæſt.40.n. 119.
quia iſta reſponſio non ſatisfacit, ex quo
prima contraria opinio eſt communis. Itẽ
non obſtat, quòd licet ſuccedat vt nepos,
& non tanquam repreſentans filium, ta-
men, quia illud, quod ſubintrat in locum
patris, habet quia eſt nepos natus ex filio,
igitur videtur habere priuilegiũ ſubintran
di reſpectu patris Paul. de Caſtr. conſ.159.
in præſenti cauſa, vbi dicit quòd nepos
ſuccedat in locum patris, fuit introductũ
ex illa æquitate, quia reputatur eadem per
ſona cum eo, cum ſit pars corporis, meri-
to videtur, quod non poſſit impugnare re-
ſutationem factam eius patri, à quo ipſe de
ſcendit, & originem habet d. l. ex qua per-
ſona. Quia reſpondetur, quòd licet habeat
priuilegium ſubintrandi ex repreſentatio-
ne patris, tamen ſuccedit ex perſona ſua,
merito videtur illam reſutationem impu-
gnare, quia licet ſubintrat in locum patris,
tamen non vti hęres patris, & ex iure ſibi
tranſmiſſo, ſed vt nepos, & ex eius perſo-
na ſuccedit, merito videtur, quòd poſſit
impugnare reſutationem pręDictam, ſi vera
eſſet opinio contraria, prout non eſt.
15 Sed an ſaltim poſſet iſte nepos ſecundo
genitus tentare, ſtante cap. nouiſſimo, quo
cauetur, quod ſi tempore mortis Aui repe-
riatur ſecundogenitus, & ex primogenito
pręmortuo neptis, quod ſecundogenitus
nepti ex primogenito pręferatur, vt ſeuda
conſeruentur in cognatione, ſeu agnatio-
ne. Et primo videretur dicendum quòd
ſic, quia dictam cap. videtur intelligendum
generaliter, & etiam non obſtante reſuta-
tione facta filio primogenito; quia cum ra
tio expreſſa ſit in capitulo, generaliter de-
bet intelligi l. regula §. ſi quis vbi Bart. &
alij ff. de iur. & fact. ign. & traditur per Ni-
col. in ſua centur. de locis leg. in loco, à ra
tione legis, quod procedit etiam quod lex
eſſet correctoria, cum ratio iſta ſit ſcripta
in ipſa lege, ſeu ſtatuto, & ſit finalis, vt ibi
per eum, verſ primo fallit quando ratio
eſt ſcripta. Pręterea cum dictum capitulũ
veniat ad declarationem præcedentis ca-
pituli aliàs obtenti in fauorem filiorum pri
mogenitorum & illi præferantur ſecundo-
genito non obſtante reſutatione ſibi facta
videtur, quòd iſtum ſecundum capitulum
debeat intelligi iuxta terminos primi, quia
lèx noua interpretans debet intelligi in ter
minis legis interpretatę l. nihil vbi Bartol.
ff. de coniug. cum emancip. lib. & in Au-
then. de filijs nat. ante dotal. inſtrum. & ſic
cum primum capitulum, quod prefert ne-
potem ex primogenito ipſi ſecũdogenito,
loquatur non obſtante reſutatione ſibi fa-
cta ab auo, ſequitur quod iſta pariter in-
telligi debeat ſecũdum eam, de qua ſupra,
vt ſecũdogenitus preferatur nepoti ex pri-
mogenito præmortuo, non obſtante reſu-
tatione facta ipſi filio primogenito prę-
mortuo. Non obſtat ſi dicatur quod ca-
pitulum loquitur quando agitur de ſucce-
dendo in feudo aui, ſed ſtante reſutatione
facta filio primogenito, quæ valuit per ſu-
pradicta in præiudicium aliorum, non agi
tur de ſucceſſione aui, ſed filij primogeni-
ti, cui ipſa filia ſuccedere debet, excluſo
patruo, quia maſculus non excludit fœmi-
nam, niſi quando eſt in eodem gradu, vt in
cap. Si aliquem, & in conſtit. vt de ſucceſ-
ſionibus, & ibi p Doct. quia reſponderi po
teſt. quod iſti caſui voluit pɋuidere ſtatutũ
propter rationem generalem & in eo ex-
preſſam, vt non obſtante reſutatione prę-
dicta, propter quam poſſet dici quòd iſto
caſu non agatur de ſuccedendo auo, ſed
filio primogenito, tamen vt ſeuda conſer-
uentur in agnatione, quod ipſe ſecundoge
nitus nepti præferatur; nam ſi non eſſet re
ſutatio, non videretur dubium, quod ipſe
ſecundogenitus deberet præferri nepti ex
primogenito pręmortuo, quia licet filia
16 ſubintraret in locum patris in eodem gra-
du cum patruo, tamen; quia fæmina, &
patruus maſculus, debeat patruus præfer-
ri; vt traditur per Doct. in l. venia C. de
in ius vocand. Iaſon. conſ.121. col.3. verſ.
ſed quamuis 2. vol. & quod neptis ex pri-
mogenito non prẹferatur patruo, quando
eſt ſtatutum quod exiſtentibus maſculis fę
mina non ſuccedat, tenet Tiraquell. de
primogen. quæſt. 14. & Conat. lib. pract.
quæſtion. cap. 38. cart. 273. column. 3.
verſ. tertio ad finem facit, quia licet neptis
ſuccedat in locum patris, tamen ſuccedit
ex perſona ſua, vt traditur per Doct. in d. l.
ſi auus C. de lib. præterit. Tiraq. de pri-
mogen. d. quæſt 40. nu.156. igitur fæmi-
na non poſſet excludere patruum. Sed ta-
17 men hijs nõ obſtantibus in contrarium vi
detur veritas, quia ſi præſupponimus reſu-
tationem valere, eſſet ius quæſitum patri
& ipſi nepti, quæ patri ſuccedit excluſis
maſculis vlterioris gradus, vt ſupra dixi;
in dubio non eſt dicendum quòd princeps
voluerit tollere ius alteri quæſitum, &
priuare neptem iure ſuo l. 2. §. ſi quis à prin
cipe

cipe, Nequid in loco pub. l. nec auus, vbi
gloſ. & Bald. C. de emancip. lib. & tradi-
tur p Doct. in l. quotiens de precib. Im-
perat. oſſ. Sed dicendum eſt quod nõ facta
refutatione, tantum princeps voluerit de-
clarare quod nepris ex primogenito, quã
do concurrit etiam patruus, illum non ex-
cludat, cuius aliquando fuit contrarium
deciſum, vt per Gram. deciſ. 1.
18 *Nec* obſtat † quod lex noua debet intel
ligi interminis legis antiquæ l. nihil ff. de
coniung. cum emancip. lib. quia in l. anti-
qua nõ legitur de refutatione facta primo-
genito, ſed ſecundogenito, quam decla-
rauit cap. non valere in præiudicium filio-
rum ex primogenito. Nec obſtat quod ra-
tio eſt generalis, & expreſſa, ideo etiam in
correctorijs eſt licita extenſio: quia illud
eſt verum, niſi in cauſa alia ratio vigeat in
contrarium, vt in caſu non ſtante refuta-
tione. Nec obſtat quòd alias non decide-
ret caſum dubitabilem, quia immo decidit
caſum dubitabilem, vt ſupra dictum eſt.
Item reſpondetur quod ſtatutum debet in
telligi potius ſuperfluum, quã quod quis in
debite damnum patiatur, probatur in l.
fin. §. in computatione C. de iur. deliber.
Nec obſtat quòd non diceretur verè pati
damnum, quia hæreditas patris non eſt de-
bita filijs, ſed quaſi debita gloſ eſt in l. 3. C.
de iur. & facta. ignorantia, quia hic non ſu-
19 mus in hæaeditare, ſed in feudalibus, in
quibus agnati habent ius quæſitum in ſpe-
probabili ex pacto, & prouidentia Princi-
pis, Soce. Iun. conſ. 95. n. 3. vol. 3. quod
ius in ſpe probabili equiparatur iuri re ipſa
& ideo noua diſpoſitio non trahitur ad ius
de præterito quæſitum reipſa Aret. conſ.
7. col. 2. verſ. vnde dixit notanter, Soccin.
Iun. conſ. 95 nu. 34. vol. 3. quia ſi priuare-
tur, verè diceretur pati damnum.
Et ſic ex premiſſis concluditur, quod
refutatio facta eius patri ſit perpetua, &
teneat, & reuocari non poſſit, nec poſſet
ipſe in caſu noſtro ſe iuuare cap. Regni,
quo patruus ſecundogenitus excludit nep-
20 tem, quia † illud intelligitur in caſu, quo
primogenito nõ reperitur facta refutatio,
quo caſu agitur de ſuccedendo auo, aliàs
ſecus per ſupradicta. Verum ſi teneremus
opinionem contrariam, quod refutatio nõ
præiudicet ceteris, præmortuo primoge-
nito in vita patris, qui reperitur proximi-
ores tempore mortis, cui ego non aſſen-
tio, adhuc iſtum nepotem fouet ius, quia
ſublata de medio refutatione prædicta, de-
beret ſuccedere excluſis nepte, & patruo,
tam de iure, quàm per cap. Regni. Saluo
ſemper, &c.

ANNOT. PETRI FILII.

PVnctum de quo diſceptatum eſt, quodq; pergimus diſputare, alijs difficile, alijs perplexum, alijs deciſione Ceſarea indigere viſum eſt: at nos (quo ad vſque ſubiecta materia patitur) illud idem clarum rationibus, auctoritatibuſq; ſatis ſuperq; perſpicuum dijudicamus. Nam etſi vtraque pars illuſtres propugnatores ſortita fuerit, & aliquando pro vna iudicatum; attamen multæ extitere cauſſæ, quæ, ne Viri alioqnin doctiſſimi ad veritatis ſcopum collimarent, effecerunt. Atque vt vno exemplo, quod reliquum eſt patefaciamus, obuium quæſo habeamus Blaſc. Lanceam nulli profectò ſecũdum; is ſanè, dum nil interfuerat, vni, vel alteri adhærere ſententiæ, in prima lectura ad cap. Volentes, tempus mortis eſſe atendendum facilè enuntiauit: at poſtea ad rem familiarem augendam nactus occaſionem in cauſa Terræ Caſtaniæ contrarium profeſſus fuit idq; (ſuſpicamur) vt robur acciperet, in ſecunda lectura ad d. cap. Volentes inculcauit. Hoc idem redolent dicta per Franc. Milan. deciſ. 8. lib. 1. in illa cauſa, vt ipſemet teſtatur; vti iudex ſuſpectus à munere iudicandi ſe abſtinuit. Propterea nimiæ audaciæ haud tribuendum erit, ſi dixerimus punctum videri clarum ijs, quibus veritatem ſequi, & amare conceſſum fuerit, quod, Deo duce, atque adiuuante, oſtendere haud deſperandum nobis erit.
1 *Exordiamur à textu † in cap. 1. de alien.
feud. pat. in quo omne ſtare fundamentum
affirmantium, tempus refutationis eſſe conſi
derandum, contenditur. In illo textu feu-
di alienatio etiam domino conſentiente, niſi
conſentiant agnati, ad quos quandoq; bene-
ficium ſit reuerſurum, prohibetur, inter
agnatos tamen conceditur ex eo, quia non
alienatio, ſed quaſi refutatio dicatur. Ex
iſto textu regulam negatiuam deſumimus,
in præiudicium nimirum agnatorum, feu-
dum minime alienari poſſe; exceptionem
poſt modum eiuſdem met regulæ habemus,
dum agnatis conſentientibus permittitur;
hucuſque de alienatione feudi facta proxi-
mioris nihil caueri conſpicimus; ſed illud eli
cimus expreſſe, alienationem quamcumq;
valere non conſentientibus agnatis, ad quos*

feudum quandoque ſit reuerſurum. Ponde-
2 *ramus † dictionem illam, quandoque, quæ*
hic ſtare poteſt, pro quandocunque, vt vſur
patur à Iuriſconſulto in l. qui cum vno ff.
de remilit. ibi, quandoque inuentus, capite
puniẽdus eſt, & ponit gloſ. in verb. quãdo cũ
que; At quia iſtud verbum diſtributiuum
temporis, & multiplicatiuum dicunt Do-
ctores, Bero. conſ. 157. nu. 1. lib. 1. fit, vt
omnes agnati, quotquot ſunt in inueſtitura
comprehenſi, conſentire debeant, ad quos
quandocunque ſcilicet ſucceſſiuis tempori-
bus feudum peruenire poterit. Non valebit
itaque alienatio feudi conſentiente proxi-
miori agnato quò ad omnium præiudicium
& vtirr... reabilis ... nſeatur, ſi deinde mor-
tuo ſucceſſio aperiretur ſequenti in gradu,
nam eo non conſentiente, alienatio prædicta
prohiberetur; tunc demum irreuocabiliter
ſubſiſteret alienatio. cum omnes agnati con
ſentire dicerentur. Hinc ortum habuit quæ
ſtio illa, de qua per Bald in cap. 1. §. ſi clien-
tulus de alien. feudi, quæ maximè huic no-
ſtræ conferre videtur. Diſputauit ibi Bald.
3 *an alienatio † feudi fieri potuiſſet in quoſcũ-*
que agnatos, etiam remotiores; & relatis
ſententijs, & rationibus, quibus vtraq; opi-
nio fulciebatur, pro affirmatiua ponderauit
inter alia, quod ille tex talem alienatio-
nem non dixerat alienationem, ſed quaſi
refutationem, quæ videbatur breui manu
fieri, videlicet ipſi domino, & ab ipſo domi-
no illi agnato, atque ſolidam videri aliena-
nem, quæ de conſenſu ipſius vaſſalli potioris
& renunciantis, domini auctoritate firma-
batur, cenſuit, nec propterea conſenſum re-
quiri debere eorum, qui ius habere non vi-
dentur. Poſtea alia in cõtrariũ cõſiderauit.
Primo abſurdum, quod ſcilicet alteri per al
terum iniqua conditio inferreretur, l. ini-
quiſſimum ff. de iur. & fact. ignor. Præte-
4 *rea † refutationem nil aliud eſſe, quàm re-*
ſignationem in manum ſuperioris, quæ fie-
ri non poſſet, niſi quatenus ius competeret
reſignanti. Rurſus habere vim vtilis do-
minij ceſſionis, ſed reſoluto iure datoris re-
ſolui ius acceptoris, quando cauſa reſolu-
tionis naturalis eſt, vt hic; Et propterea
refutationem feudi cum ſuis conſequentijs
ſtatim quod feudum debet eſſe apertum
proximo agnato, extingui. Iterum nemi-
nem poſſe refutare in præiudicium ter-
tijs. His diſcuſſis Bald. ſoluit quæſtionem
5 *refutationem tandiu valere, † quandiu ſi*
facta non eſſet, ſequens proximus agnatus
non ſuccederet, ſed defuncto renuntiante
ſine hærede ad irritum recedi, & proximum
vaſſallum iure feudi paterni vocari. Sequi-
tur ergo; ait Bald. quod in perpetuum non
poſſit dari niſi proximiori agnato; quod pro-
6 *bari certa ratione, ait, Paria † ſunt cede-*
re agnatis, & concedere conſentientibus
agnatis vt C. de fideicom. l. quoties, ſed con-
ſenſus agnatorum; ad quos beneficium non
eſſet reuerſurum, non valet, ergo nec eorum
receptio, vt patet in d. cap. 1. de alien. feud.
pat. dum dicit; ad quos beneficium quando
que erat reuerſurum. Vnde Andr. de Iſern.
ibi ſic ait. Itẽ agnatus poterit dare alij agna
7 *to, † qui erat æquè proximior, & qui debebat*
ſuccedere in illo feudo poſt mortem dantis, et
ita eſt intelligendum, quia in princ. dicitur,
ad quos beneficium quandoque ſit reuerſu-
rum, & quia ſecundum ordinem gradus de
fertur, vt in cap. 1. An ille qui interſ frat.
dom. ſui hic non dicitur alienatio, ſed quędã
refutatio, quæ poteſt fieri agnato proximio
ri; vt in tit. per quos fiat Inueſt. §. ſed & res
Io. de Saſ. de Piſ. in ſumma ſua ſic ait. Item
8 *† alienabit, & vendet vaſſallus agnatis, &*
conſanguineis, qui ſe mortuo, eſſent in feudo
ſucceſſuri. Hæc Bald. At vt ex eo, quod ad
rem noſtram facere videtur, eliciatur: ad-
ducimus profectò Bald. vt primum oſtende
remus alienationem tunc demum eſſe irre-
uocabilem, ſi omnes agnati, quibus aliquo
tempore feudum poſſet competere, cõſentirẽt,
hocq; ad corroborationem intellectus dictio-
nis, quandoque, in textu dicti cap. 1. de a-
lien. feud. pat. appoſitæ; atque vt, & aliud
probaremus, tempus mortis agnati refutãtis
eſſe inſpiciendum, non autem illius refuta-
tionis; nam Bald. ait tandiu ait valere alie-
nationem, quamdiu ſi facta non eſſet, ſe-
quens proximus agnatus nõ ſuccederet. Pro
ximitas ergo ad tẽpus mortis reijcitur cõſi-
deranda; nã & ſubiungit, ſed defuncto renũ-
tiãte ſine hærede irritatur, & proximus vaſ
ſallus vocatur. Sed quia huiuſmodi quæſtio
alienationẽ factã remotiori agnato ſupponi
& nos de facta proximiori quærimus, ideo
& alia ſũt verba Baldi cõſiderãda, nã & hoc
determinatũ ab eodẽ habemus. Andreæ au-
9 *thoritate, † & Ioan de Piſis aſſirmat feudũ*
dari poſſe agnato proximiori, qui ſuccedere
debeat poſt mortem dantis Expreſſe itaq; ex
Andr. Io de Piſis & Bald. probari põt, tẽpus
mortis nõ refutatiõis eſſe attendendũ: quod
vt clarius innuat Bald. ita interpretãda eſſe
verba textus ibi, Ad quos beneficium quan-
doque ſit reuerſurum, tradit, cum illud
ſecundum ordinem gradus deferatur.

Mar-

Digitized by Google

*Martin. Laudenſ. in §. Titius ſi de feud.
defun. cont. n. 22. formans quæſtionẽ de per-
ſona agnatorũ non conſentiẽtiũ alienationi,
10 ait † quod ſi ſit facta alienatio proximiori
in gradu, qui ſtatim debet ſuccedere in feudo.
etiã tũc valet irreuocabiliter; reddit rationẽ
q̃a ſi nõ fuiſſet facta dicta alienatio certè feu
dũ mortuo alienatore vaſſallo ad eum tãquã
ad proximiorẽ in ſucceſſione perueniret alle-
gat cap. 1. de ſucceſſ feud. & cap. 1. de alien.
feud pat. quo oſtẽditur interpretatio cap. 1.
de alien feud. pat. vt ita demũ valeat aliena-
tio feudi proximo ſucceſſuro; ſi ille ſit talis, q̃
mortuo refutante feudum capere poſſet, alias
enim irreuocabiliter non valeret alienatio,
niſi tãtũ viuẽte alienãte, & tñ andẽt, qui tẽ-
pus refutationis attẽdendũ eſſe credunt, dice
re, eorũ ſẽtẽtiã ſupra cap. 1 fundari. Deinde
Laud. n. 24. quæſtionem exagitat de aliena-
tione facta in remotiorẽ agnatum, cõſentiẽ-
11 tibus agnatis primi gradus, an † ſcilicet va-
leat in præiudicium ſecũdi, vel tertij gradus
de qua per Bald. vbi ſupra; in qua, poſtquam
dixerit ſummè fuiſſe dubitatũ, ipſe tñ cõſul-
uiſſe teſtatur non valere p̃dictã alienationẽ,
niſi cõſentientibus oĩbus agnatis, ad quos be-
neficiũ quãdocũq; ſit reuerſurũ, hic vſurpat
dictionẽ, quandocunq; pro quãdoq; vt ſupra
annotauimus. Eandẽ quæſtionẽ poſuit Curt.
Iun. de feud. part. 4 prin. n. 146. ibiq; refert ita
tenuiſſe Ioan Ray in cap. Imperialem §. ha-
bito, de probib. alien. per Federic. referentem
Bertrandũ Capreol dicentem omnes agnatos
eſſe vocando, & omnibus offerendum, quia
quod omnes tangit, ab omnibus eſt approbã-
dum. Allegat etiam Ioan. de Piſ. in ſum. feud.
in tit. de alien. feud. cuius verba ſunt. Item †
12 Vaſſallus alienabit, & vendet feudum agna
tis, & conſanguineis, qui eo mortuo fuiſſent
in illo feudo ſucceſſuri, & ſic non permittit
verti in alios, qui non eſſent ſucceſſuri. Idem
tenere dicit Odofred. in ſum. tit quib. perſon.
vaſſall. poſſit vend feud. & Iac. Aluarott. in
cap. 1. de alien feud. Et licet huiuſmodi quæ-
ſtio ſit, & loquatur de alienatione facta re-
motiori, conſentiente proximiori, ibique quæ-
ratur, an valeat in præiudicium agnatorum
exiſtentium in medio, attamen multa ſunt,
vt vidimus, quæ optimè facere videntur ad
noſtram theſim, de alienatione, ſcilicet quæ
ſit proximiori tempore refutationis, qui re-
futanti præmoriatur, aliuſque tempore mor
tis refutantis proximior reperiatur. Con-
cludit tandem Curt. in ſupracitato loco, in
quæſtione ibi propoſita ſibi arridere conclu-
13 ſionem, quod non † valeat refutatio feudi
facta remotiori conſentientibus proximiori-
bus, in præiudicium aliorum medium gradũ
tenentium ea nimirum ratione. quia cum
in feudo antiquo, vel pater non ſint omnes
deſcendentes à primo ſtipite, vocati ordine
ſucceſſiuo, non videt ipſe, quis dubitationi lo-
cus relinquatur, quare remotiores poſſint ex
cludere proximiores, quia tũc nõ eſſet admit
tere ordine ſucceſſiuo. Hæc omnia interpre-
tationẽ illã ex dictione illa, quãdoq; in textu
cap. 1. de alien feud pat. poſita maxime adiu-
uãt; vt oẽs ſcilicet agnati, ad quos quãdoque
feudum poſſet reuerti, conſentire debeant, vt
alienatio facta vni, oĩbus officere videatur.*

*Hactenus text. in cap. 1. de alien. feud.
pat. in ſui principio expendimus; atque ma-
nibus quaſi contrectauimus, nullibi funda-
ri opinionem affirmantium, tempus refuta-
tionis eſſe attendendum. Nunc cætera, quæ
in textu ſunt, referamus. Aliud ſiquidem
ſubiungit, nimirum quod ſcilicet beneficij
alienatio prohibeatur; inter agnatos atta-
14 men conceditur. Hoc dictum nil habet †
quod ſupra firmatæ concluſioni obſtare cen-
ſeatur, illud enim intelligi debet, dummo-
do id citra aliorum agnatorum, ad quos per
uenire poſſet feudum, præiudicium fiat, per
ea, quæ ſupra dicta ſunt. Reliquum quod
eſt in textu, ibi, & ſi libellum, &c. nil aliud
affert, quod fauere contrariæ opinioni vi-
deatur. Sed antequam ad alia progrediá-
mur, res non otioſa erit, quid in hoc ſentie-
rit Andreas, diſquirere. Fatemur expreſ-
sè nos non inueniſſe idipſum dicentem An-
dream; contendimus tamen, quod quærimus
pro noſtra ſententia intellexiſſe. In quo
ſanè non eſt auctoritas Bald. in loco ſupra-
citato floccipendenda, qui, vt ſupra re-
cenſuimus, Andream ad noſtram ſenten-
tiam interpretatur.*

*15 Andreas in cap. 1. de ſucceſſ. feud. †. n. 8.
ait (non grauabimur eius dicta referre) ſi
ergo viuens iure francorum vendit feudum
cum conſenſu primogeniti, & moriatur
primogenitus, an alius veniens poſt eum,
qui non conceſſit, renocet? Dic aut mori-
tur primogenitus viuo patre, aut poſt: ſi
viuo patre eſt primogenitus, & non ille,
qui conſenſit, & qui mortuus eſt: ſed is, qui
inuenitur genitus ante tempus mortis eiuſ-
dem, de cuius agitur feudo, præmaturè age-
retur de feudo viuentis, ff. de vulg. & pu-
pil. l. 2. §. 1. & ideo ille reuocaret d. tit. de
alien. feud. pat. ſi vero poſt mortem patris,
ſecus, quia ille contractus perfectus fuit ab
alienante cum conſenſu illius, qui erat ſuc-*

Digitized by Google

ceſſurus:alius agnatus non ſuccederet patri
quia non eſt primogenitus, nec fuit, quan-
dò ille mortuus eſt. Idem in cap.1.§ ſed &
16 plures: nu.2. Per quos fiat. Inueſt. ait, † is,
qui habet hoc feudum(de paterno loquitur)
non poteſt vendere extraneo ſed agnato pro-
ximiori, qui ſcilicet ſucceſſurus eſt, & infra
num.6. dicit. Item hac conſuetudo hodie lo-
cum habet. vt proximior agnato poſſit quis
vendere, & alienare, quia non eſt aliena-
tio, cum ſucceſſurus ſit ei, eo inuito, non
obſtante ordinantione, ſi quam faceret in te
ſtamento, alij relinquendo, ſupra de ſucceſſ.
feud. cap. 1. & infra de alien feud pat. cap.
1. Clariſſimè in hoc dicto, quod ſenſerit An
dreas patefit, ſupponit neceſſariam ſucceſ-
ſionem tempore mortis, cum non obſtante
ordinatione teſtamentaria, ſit ille agna-
tus proximior, in quem in vita beneficia-
rij fit alienatio, in feudo ſucceſſurus inuita
refutante, quod accidere nequit ſi ſuppone
remus alium eo tempore exiſtere, qui talem
agnatum excluderet in cap.1.§. His verò,
de gradib. ſucceſſ. loquens de patruo, & ne-
17 pote tradidit, quia † patruus, qui inueniret
ſe primogenitum tempore mortis eius, de cu-
ius ſucceſſione agitur, excludet nepotem fi
lium primogeniti fratris præmortui, ſcili-
cet, qui ſi viueret ſe primogenitum inueni-
ret. In cap.1. in princ. de contr. feud. re-
gulare dicit in omni feudo pacti, & prouiſ-
18 dentiæ, vt primus † agnatus illud habeat
donec viuit, ſequens poſt eum, & ſic de ca-
teris: ideo quaſi ſubiacet reſtitutioni; ſi ita-
que vnus poſt alium gradatim habebit feu-
dum, allegando Andr. text. in l. hæredes §.
fin. ff. ad Trebell. clare intelligit non poſſe
19 præmaturè † fieri reſtitutionem, & refu-
tationem in præiudicium aliorum agnato-
rum in Inueſtitura comprehenſorum. Idem
tradit in cap.1. de eo qui ſib. & hæred. in
cap.1. §. præterea ſi vaſſallus, nu.13. quæ
ſit prim. cauſ. benef. amiſt. verba faciens de
primogenito, patre viuente cõmittente fello-
20 niam, ait † certum eſſe, illum, & ex eo de-
ſcendentes à feudo excludi. Sed an ſecundo
genitus mortuo patre feudum habere debeat
eſſet inquirendum, & pro ſecundogenito pro
quo dicit fuiſſe iudicatum, hac habet. Cõtra
fiſcum erat, quia ſecũdus haberet, ſi primus
non eſſet, ſicut eſſet, mortuus patre viuo, ſe
cundus haberet, qui inuenit ſe primogeni-
tum tempore mortis patris, ante præmatu-
rè agitur de hæredibus viuentis. Et paulo
infra ad argumenta, quæ pro fiſco præmiſe-
rat, ait. Non obſtat ſecundum, quia primo-
genito datur, ſi ſit habilis, quando pater
moritur, illud tempus inſpicitur, argumen-
to ff. de leg.2. l. cum ita §. in fideicommiſſo.
21 Hic in ſucceſſione feudi † gradum, & pro-
ximitatem ad tempus mortis eſſe referen-
dam expreſſe intelligit Andr. dum a. legat
textum in §. in fidecommiſſo, vbi habetur
tempus mortis eſſe inſpiciendum, ibi, Aut
poſt eos omnes extinctos, qui ex nomine de
functi fuerint eo tempore, quo teſtator mo
reretur, vbi gloſ. in verb. moreretur, op-
poſitionem faciendo de textu in l ſi cognatis
ff. de reb. dub. in quo cauebatur tempus te-
ſtamenti eſſe conſiderandum, ſoluit in illo
text. nõ fuiſſe ſucceſſionis ordinem inductũ,
& ideo tempus teſtamẽti conſiderari, omnes
enim ibi cognati vocantur, quocunque gra-
du, at in §. in fideicommiſſo per ordinem ad-
mitti poſt nominatos, & ſic (ait gloſ) an ſit
capax tẽpore mortis inſpicitur, & n.14. ait,
Sequẽs ergo qui erit ſine macula tẽpore mor
tis eius, de cuius ſucceſſione agitur, veniet
dicta l. cum ita. §. in fideicommiſſo, de verb.
ſignific. & leg. fin. nam ex ordine veniunt,
22 hac Andr. Qui rurſus in cap. 1. † de alien.
feud. pat. ante nu. 8. cap. interpretatur,
quãdo refutatio fieret agnato, ad quem erat
peruenturum feudum, in quibus prout in
alijs loquitur tempus futurum, & mortis
conſiderat. Iterum in cap. 1. nu. 14. de na-
tur ſucc feud. agens de quæſtione inter pa-
truum, & nepotem ait. Hæc eſſent vera, niſi
repugnent verba conceſſionis, vel conſuetu-
dinis, vel legis, quia cum defertur primoge-
nitis, intelligitur de illis, qui inueniuntur
in eodem gradu geniti primo tempore mor-
tis patris, & in cap. Imperialem §. præterea
ducatus, de probib. alien. feud. per Federic.
23 nu.39 loquens † de collatione inter filios pa-
tris, ementis feudum indiuiſibile, an ſcili-
cet alij filij tantum deducere poſſint de hæ-
ditate patris, quanti valet feudum compe-
tens primogenito. ait Item, pater acquirebat
pro omnibus filijs per ordinem, quia ſi pri-
mogenitus deceſſiſſet viuo patre, perueniſſet
ad alium filium, nec concurriſſet filius prius
primogeniti præmortui cum patruo, qui
erat primogenitus tempore mortis patris.
Ex his patet in ſucceſſione feudorum inſpici
tempus mortis, atque capacitatem, & inca-
pacitatem vocatorum ad feudum, ex mente
Andreæ conſiderandam eſſe, cum vnus per
mortem præcedentis in gradu, admicti iure
feudorum ſoleat, ad eſt tit. & cap. 1. de ſuc-
ceſſ. frat. vel gradib. ſucc. in feud. nam
quemadmodum Inueſtitura acquiritur feu
dum,

Digitized by Google

*dum, ita per ſucceſſionem de gradu in gra-
dum perueniſt, mortuo etenim qui beneficiũ
tenebat, prima cauſa eſt liberorum, his de-
ficientibus vocantur fratres cum fratrum
præmortuorum filijs, deinde vlteriores agna-*
24 *ti. Qui † ordo vtique turbaretur, ſi conce-
deremus vni agnatorum alteri in præiudi-
cium cæterorum fieri poſſe feudi renuntia-
tionem: refutatio etenim naturam feudi
mutare minime debet, ad quod illuſtris po-
teſt ponderari textus in cap. 1. de vaſſall. de-
crep. ætat. ibi enim habetur quod ſi vaſſallus
decrepitæ ætatis in manum domini feudum
refutauerit, vt Seium, & Sempronium fi-
lios de eodem beneficio inueſtiret, vaſſallo
mortuo, Sempronius deinde decedat ſine hæ-
rede Seio ſuperſtite, feudum tamen non ad
dominum, ſed ad Seium deuolui decernitur:
feudum enim nouum haud effici, ſed pater-
num remanere reſoluitur. Gloſ. ibi, dum
hoc dictum intelligit, niſi refutatio fuerit
facta, vt quaſi de nouo filij inueſtirentur,
tunc etenim ad domium deuolueretur, ſi ta-
men, ſubnectit, conſentirent hi, ad quos
per ſucceſſionem feudum eſſet perventurum*
25 *Ex textu, & Gloſ. primo elicimus † refu-
tationem minimè ordinem ſuccedendi infeu-
do alterare. Iterum ex Gloſ. habemus, quod
vt valeat refutatio feudi, omnes debeant con-
ſentire, quibus per ſucceſſionem feudum eſ-
ſet reuerſurum, per ſucceſſionem, ait, ergo
tempore mortis conſideratur præiudicium
agnatorum, quod concinit cum ponderatio-
ne à nobis ſuperius facta. Facit quod dicit
Petr. de Rauen. de feud. tit. 8. de ſucceſſ. feud.
§. hoc quoque, vbi notat conſenſum agnati*
26 *† proximioris nõ præiudicare alijs agnatis
naxituris, quibus ſuo tempore uendicanti-
bus dabitur vtilis reiuendicatio.*
27 *Hæc ſententia quod ſcilicet † tempus mor-
tis ſit conſiderandum in hipoteſi noſtra cõ-
muni conſenſu Doctorum iuuatur, Petr. de
Rauen. tit. 13. de alien. feud. §. & ſi clien-
tulus, tex. in cap. 1. de alien. feud. pat. intel-
ligit de proximiori agnato, qui ſucceſſurus
eſt, quibus verbis aperit tractũ futuri tem-
poris conſiderandum eſſe, atque ex futuro
euentu pendere omnino firmitatem aliena-
tionis, nam ſi morte refutantis ius aperi-
tur agnato, ſi is, cui facta refutatio fuerit,
ſuccedere non poterit, quia præmortuus re-
futanti, eiuſq; hæres remotior, quam ſit a-
lius agnatus, ipſius alienantis reperiatur,
tunc quia euentus docuit refutatarium nõ
ſucceſſiſſe, eiuſq; hæredem non habere quali-
tatem proximitatis, qua ad feudum vocari
poſſet, vtique refutatio reſolueretur morte,
& reſolutione iuris refutantis, atque
proinde ille primus refutatarius nõ diceré-
tur ſucceſſurus in feudo. Idem Petr. de Ra-
uenn. in tit. per quos fiat Inueſt. §. ſed etiã
res, hoc ipſum clarius dicit, nam à regula*
28 *prohibitionis † alienationis feudi excipit
caſum, quando vaſſallus, habens feudũ pa-
ternum, vult vẽdere illud proximiori agna-
to, qui poſt eum ſucceſſurus eſt, ſunt verba
illius. Rurſus idem. de Rauenn. tit. de alien.
feud. pat. ait, in alienatione feudi requiri*
29 *conſenſum † agnatorum, qui ſunt proximio-
res, cum illi habeant ius reuocandi: ſi ta-
men poſtea remotioribus agnatis aperiatur
feudum, admittuntur ad reuocandum, da-
to quod tempore alienationis nõ fuerint pro-
ximiores, vt hoc probatur in text. in verſ.
quandoque. Ecce quomodo noſtram inter-
pretationem iſtius Doctoris dictum corro-
borat, atque proximitatem attendendam
illam, quæ tempore aperitionis feudi vi-
get, quod quidem tempus mortis eſt, do-
cet, & tradit Ioan. Ferrar. collect. vſus
feud. lib. 4. cap. 5. ait enim ipſe reuo-*
30 *cationem † à remotiori agnato fieri poſſe
conſentiente proximiore: ſi vaſſallus a-
lienator defunctus fuerit, qui tunc de-
mum proximior repudiante, aut per con-
ſenſum cedente, in feudo ſuccedere poteſt.
Et apertius Franc. Sonsbec. de feud. part. 13.
nu. 18. loquens enim ipſe de alienatione
feudi facta in agnatum remotiorem, ait, il-*
31 *lam in præiudicium † proximiorum non
valere, & tunc demum dari reuocationem,
ſi mortuus fuerit alienator, ex regula, re-
ſoluta iure datoris &c. ſub nu. 18. quærens
iſtius dicti rationem, quare alienatio facta
in remotiorem, non poſſit infringi niſi mor-
tuo alienante, ea verò, quæ reperitur facta
extraneo ſtatim, hæc verba ſubnectit, Pu-
to illam eſſe rationem, quod in caſu quan-
do in agnatum alienatur, per talem alienа-
tionem licitam non dum vaſſallus amittat
ius ſuum plenè, quouſque viuat, quia er-
go contingere poſſet proximiores agnatos
mori ante mortem vaſſalli alienantis,
tuncq; ordine recto, & iure illum poſſe ſuc-
cedere, in quem nunc alienatum eſt, ideo,
non paſſe proximiorem ante alienantis mor-
tem reddimere, exiſtimarem. Ratio hæc
apprime ad rem noſtram confert: euentum
enim mortis expectandum eſſe dictat, & vt
quis proximior ad feudum dici poſſit, cuiq;
dari valeat reiuendicatio, expreſſe tradit
Martin. de Solim. de feud. rub. quib. mod.*

feud. alien. n. 86. verſ. ad idẽ ait Item licitè
32 alienatur agnatis, † qui eſſent eo mortuo
ſucceſſuri in feudo Ecce agnatum proximio
rem, in quem licet eſt alienatio, ſcilicet il-
lum, qui mortuo alienante eſſet ſucceſſurus.
Et Herm. Vltei. de feud. lib. 1. cap. 10. nu.
77. nec dubitari ait quin refutatio agnato
proximiori, & alias vaſſallo mortuo in feu-
do ſucceſſuro fieri poſſit; Vtrumque enim
requiritur copulatiue, quod ſcilicet fiat pro-
ximiori, & ſucceſſuro alienante mortuo,
quæ ſi non cõcurrerent, licita non eſſet alie-
natio, quo fundamẽto omnia ceſſabunt, quæ
à contraria parte ſtruebantur fundamenta
ſuper permiſſione refutationis feudi præ-
matura, & ante mortem, ad differentiam
fidei commiſſi reſtitutionis; qua via argu-
mentum de fideicommiſſo ad feudum euade-
re credebatur. Iacob. Aluarot. in cap. 1. §. hoc
quoque, de ſucceſſ. feud. nu. 6. querens an
33 conſenſus agnati † proximioris præiudicet
agnatis naſcituris in futurum, auctorita-
te Andr. dicit quod non, nam mortuo proxi-
miore. ſemper vendicabunt dictum feudum,
cum omnibus de agnatione generaliter ſit
prouiſum, & illud quaſi reſtitutioni maneat
poſt mortem ſubiectum, pro cuius confirma-
tione adducit tex. in cap. 1. de alien. feud.
pat. in princ. ibi quandoque ſit recaſurum,
& dabitur his agnatis ſuo tempore; vendi-
cantibus vtilis reiuendicatio. Sentit hic
tempus mortis eſſe ſpectandum, & cum pa-
34 ria ſint cedere agnatis † & conſentientibus
agnatis alienare, vt per Bald. in cap. 1. de
alien feud. nu. 11. quemadmodum conſen-
tiente proximiore nullum infertur præiu-
dicium illis, qui tempore mortis alienantis
proximiores inueniuntur, vt habent omnes
ita dicendum eſt facta alienatione in proxi-
miorem, ſi ipſe præmoriatur, vt refutante
mortuo ſaluum ſit ius cuicunque, qui in
gradu proximiori tunc inueniatur. Idem
Aluarot. in cap. Titius, ſi de feud fuer. contr.
nu. 4. ait quod adhoc vt proximior agnatus
35 ſuccedat † in feudo alienato, inſpicitur mor
tis alienantis tẽpus; Clarius idem renuntiat
in cap. 1. de alien. feud. pat. nu. 5. intelli-
git ibi quod illi agnato liceat feudum refu-
36 tare, † qui eſſet proximior, & qui deberet
refutanti ſuccedere in illo feudo poſt mortem
ſuam, reddit rationem, quia ſecundum ordi
nem gradus defertur. Iacob. de Beluiſ. in cap.
1. §. ſed & res. & in l. Imperialem, de pro-
hib. feud. alien. per Federic. vtrobique alie-
nationem concedit proximiori, ſi is tamen
in feudo eſſet ſucceſſurus. Præpoſit. in cap. 1.
§. & ſi clientulus de alien. feud. ait aliena-
tionem factam fratri, ſiue agnato, perpetuò
manere firmum, addit rationem, cum alias
in feudo ſucceſſurus: ſecus dicendum eſſe,
dat intelligi, ſi alias non eſſet ſucceſſurus.
Hoc idem clarius tradidit in cap. Titius, ſi
de feudo fuer. contr. nu. 4 his verbis. Sed
vidẽdum eſt de perſona agnatorum non con
ſentientium alienationi, qui quidem ſunt
in anteriori gradu, quàm ſit agnatus, in
quem facta fuerit alienatio feudi, non ha-
bentis partem in gradu agnationis, ſiuè in
ordine ſucceſſionis, & ſi eſt facta alienatio
37 † proximiori in gradu, quia ſtatim debet
ſuccedere in feudo, etiam tunc valet aliena
tio irreuocabiliter, quæ ſi non fuiſſet facta
dicta alienatio certò mortuo alienatore vaſ-
ſallo, ad eum tamquam proximiorem in ſuc-
ceſſione perueniet feudum cap. 1. de ſucceſſ.
feud. & cap. 1. de alien. feudi pat. Ecce qua-
lem requirit Præpoſit. agnatum, in quem
valere poſſit irreuocabiliter feudi refutatio
talem ſcilicet, in quem mortuo refutante
feudum eſſet perueturum, atque quod eſt
notandum, ita interpretatur cap. 1. de alien.
feudi pat. vt prorſus animaduertamus fun-
damentum, ſuper quo contraria opinio ful-
citur corrui. Iterum Præpoſ. in cap. 1. de
alien. feud. pat. in princ. dum differit vale-
re alienationem cum conſenſu proximioris
38 agnatorum, † tamen ſi in futurum aperire-
tur remotis, dabitur illis reuocatio, dato
quod tempore alienationis non eſſent proxi-
miores, quod ex mente literæ text. innui
affirmat, ibi, quandoque. Afflict. in cap. 1.
§. ſed & res, per quos fiat Inueſt. in prin.
ponens limitationes ad regulam, quod feudũ
ſine conſenſu domini non poſſit alienari, pri-
mam dicit quando vaſſallus habens feudum
39 antiquum † vult illud vendere proximiori
agnato, qui poſt eius mortem immediatè ei
ſucceſſurus eſt, tunc poteſt illud vendere cũ
pretio, vel gratis ſine voluntate domini, &
hoc habet locum etiam in Regno, ſecun-
dum Andr. hic, & benè, & in cap. 1. de alien.
feud. pat. hac Afflict. qui ſatis apertè inter-
pretatur dictum cap. de alien. feud. patern.
ibiq; in primo not. quod licet feudum non
poſſit alienari ſine conſenſu domini, tamen
ei, qui ſucceſſurus eſt immediatè poſt mortem
alienantis, poteſt feudum alienari ſine con-
ſenſu domini, idq; ea ratione, quia non alie-
natio propriè dicitur. Et paulò poſt dat
regulam, illum dici immediatè agnatum ſuc
40 ceſſurum, † quãdo velit nolit ipſe ei ſuccedit
immediate. Idem tradit in cap. 1. de alien.
feud.

*feud. pat. nu. 17. in ſeptimo not. ex textu
ibi notat, alienationem feudi paternè valere
ſine conſenſu domini in eum, qui erat imme
diatè ſucceſſurus in illo feudo poſt mortem
alienantis.*

*At nõ egemus in hoc puncto Doctores nu-
merare, nam quot ſunt, qui his verbis vtun-
tur, alienatio facta agnato proximiori ſuc-
ceſſuro, implicitè, quod nos quærimus, con
cedunt, nam vltra ea, quæ ſupra pondera-
uimus, dixit Ioan. Vinc. de Anna in re-
pet. cap. 1. de Vaſſ. decrep. ætat. nu. 202. qui
ex textu cap. 1 de alien feud pat. hoc ipſum
probare intendit, ponderando illa verba, per
uenturum, aut reuerſurum feudum, ex his
enim tempus mortis inſpici debere. & reuer-
ſionis conſiderat.*

*Hanc ſententiam quod tempus mortis cõ-
41 ſiderandum ſit † expreſsè tenuerunt Ioan.
Vinc. de Ann. vbi ſupra Nicol. Intrighol.
deciſ. ſeu potius alleg 43. Cum. in cap. ſi
aliquem, verb Antiquioris n. 370. Gregor.
Et alij, de quibus in conſilijs, & nouiſſimè
Harman. Piſtor. quæſti. 6. feud. nu. 34. no-
ſtram ſectatus eſt ſententiam, vbi ait quod
etſi agnato proximiori in feudo ſucceſſuro
liceat feudum alienari, attamen ſi proxi-
mior ante venditorem decedat. alius dein-
ceps agnatus, qui eo tempore, quo moritur
venditor, proximum ſucceſſionis gradum
obtinet, feudum alienatum reuocare queat
ab heredibus emptoris, remotiori gradu a-
lienatorem attingentibus; quod vt liquidius
comprobet, hoc vtitur argumento, aut enim
agnatus proximior, in quem reperitur fa-
cta alienatio, ius, quod ex pacto anteceſſo-
rum conſecutus erat, ad ſuos heredes tranſ-
mittet, atque hac ratione tanquam proxi-
miorem impedire remotiorem, ne is, mortuo
alienatore, feudum repetere valeat: at hoc
eſt impoſſibile, cum agnatis demum poſt mor
tem vaſalli in inueſtitura vocatis, ius, & or
do ſucceſſoris competat, ſed cum proximior
præmoritur alienati, huic ſuccedere mi-
nime poteſt, nec vllum ius proprium in feu-
do conſequi dicitur, quod remotiori agnato,
proximiorem à ſe locum obtinentè, ſucce-
dendi, & reuocandi viam obtineat. Aut ve-
ro contenditur ius, quod proximior emens
feudum à vaſſallo alienante conſecutus eſt,
earum eſſe virium, vt ad ſucceſſores emen-
tis potius, quàm ad alium, qui mortis tem-
pore proximior eſt, tranſeat, & propterea
proximiorem impediat, ne feudum reuocet:
& hoc nullo modo fieri poteſt, nam ius,
quod vaſſallus alienãs in feudo habuit, vſus
fructus inſtar tantummodo ad vitam cõceſ-
ſum eſſe cenſetur, quo per mortem eius reſo-
luto, ius etiam, quod proximior conſequi-
tur, vt reſoluatur neceſſe eſt, l. lex vecti-
gali, de pignor. cap. 1. §. rurſus quib. mod.
feud. amict. atque propterea cum proximi
agnatè ſucceſſ. res, qui feudum habuerat,
venditori premortuus fuerit, neque ex pro-
prio emptoris iure, neque ex iure, quod ab
emptione acquiſierat, contra agnatum, qui
tempore mortis proximior eſt, tueri ſe po-
terint: proindeque euidens ſane eſſe, ait Pi-
ſtor. nihil impedimento, eſſe, quo minus iu-
re ſuo, quod à morte alienatoris competere
ſibi accepit agnatus, à remotiore reuocare
queat. Vtitur inſuper Piſtor. argumento
42 fideicommiſſi ad feudum, † nam l filiusfa-
milias §. diui, el primo de leg. 1. & l. cum
pater. §. à filia ff. de leg. 2. auctoritate An-
dreæ in cap. 1. §. Hoc quoque, de ſucc feud.
ſuffultus. & nu. 44 contra cannet. in cap.
Volentes §. & quatenus eſt dictum, inue-
bit, qui dubiam, & ancipitem, & deciſio-
ne Cæſarea indigentem aſſeruit, conclu-
ſionem manifeſtam habenter rationem,
quam ſine hæſitatione eſſe amplectendam
arbitatur. Generalitati textum in ca-
pit. 1. de alienat. feud. & in cap. de alien.
feud pat. à Cannelio conſiderata optimis ra-
43 tionibus ſatisfacit: † & demum nihil ini-
quius ait, dici poſſe, quam agnatum proxi-
miorem præcipua alienatione iure ſuo de-
fraudari.*

44 *Hæc, quæ diximus, clariora † reddemus,
ſi auctoritates, & rationes, quæ in contra-
rium facere videntur, expenderimus. Addu-
ci poſſet primum Camerar. in l. Imperialem
fol. 30. lit. O. & ſeq. qui ad limitationem
illius legis, alienationem feudi prohibentis,
affert tex. in d. cap. 1. de alien. feud. pat. in
princ. & in §. et ſi libellum: refutari enim
licet agnato, immediatè ſucceſſuro; ſubne-
ctit poſtea hæc omnia intelligere, quando per
contractum ipſa fieret alienatio, non autem
per teſtamentum. Rurſus vt immediatus
ſucceſſor ſit immediatus tempore, quo ſit
actus, allegat in ſimili Neapodan. in cõſuet.
Si qua moriens, in verb. tantum. At aucto-
ritas Camerarij nil officere ſententiæ noſtræ
45 † credimus, loquitur enim de refutatione
feudi, quæ ex cap. 1 de alien. feud pat ce-
lebratur, quæ vt robur habeat, neceſſario
proximiori tempore refutationis fieri debet;
veriſſimum ſanè pronuntiatum, quod nõ in-
ficiamur, at ſi præmoriatur is quem fue-
rit facta refutatio, & tempore mortis refu-*

tantis

tantis alius reperiatur proximior agnatus,
qui iuxta ordinem vocationis admitti ad
feudum debeat, quod is ab herede illius, in
quem fuerat translatum feudum, excluda-
tur, non aperit, nec determinat Camerar.
nec ſimile à Neapodano mutuatum, aliquid
contra huiuſmodi intellectum operatur, quo
concluditur in caſu illius cõſuetudinis tem
pus facti teſtamenti, & non euentum caſus
eſſe inſpiciendum, ad robur etenim refuta-
tionis, rebus in eodem ſtatu ſe habentibus,
ſufficit, quo feudi alienatio proximiori tũc
temporis fiat, ſed quod ex inde variatis con-
dictionibus rerum, eadem feudi refutatio nõ
reſoluatur, & irrita non reddatur, prorſus
negatur, in quo contrarium habere Came-
rij ſententiam haud putamus, ſed Neapoda
no facili negotio reſponderi poteſt. autorita-
te Andreæ in cap. 1. §. præterea ſi vaſſallus,
quæ ſit prim cauſ. ben. am. nu. 13. & gloſ.
in l. eum ita §. in fideicommiſſo, ff. de leg. 2.
verb moreretur, de quibus ſupra nu. 20. &
21. mentionem fecimus, nam quidquid in
terminis illius conſuetudinis, quia in feu-
dis gradus, & ordo conſideratur, non tempus
teſtamenti, ſed mortis inſpiciendum erit, ad
id confert maxime quod tradit Iacob. de Bel
uiſ. & omnes, in cap. 1. §. & ſi clientulus
de alien feud. ibi, cuim vaſſallo impartitur
46 † facultas alienandi feudi medietatem ad li-
bellum, ſed eo mortuo ſine herede, qui de filio
maſculo interpretatur, feudum reuertitur
ad dominum, ſed fit oppoſitio, quod legitime
factum pœnam non meretur, & habet effe-
ctum l. ſancimus. C. de admin. tutor. l. Grac-
cus, C. de adult. & non debet irritari, licet
deueniat ad caſum, à quo incipere nõ poteſt,
nec debet ex ſuperueniente actu infirmari
Reſpondetur tamen communiter, etſi legi-
timè factum irreuocabiliter maneat factũ;
attamen legitimè factum, cui inhæreat ta-
citè reſolutio, reuocatur & manere poteſt
in ſuſpenſo quo ad reſolutionem. Valebit
47 itaque † refutatio feudi facta in proximio-
rem agnatum tempore, quo fit refutatio; at-
tamen non irreuocabiliter, cum poſſit dari
caſus, in quo ſuapte natura reſoluatur. Ca-
merarius propterea allegari pro contraria
parte non meretur, cuius argumentis, qua-
tenus nobis aduerſarentur, ſatisfacit Ioan.
Vinc. de Ann. in cap. 1. de Vaſſall. decrep. ętat
nu. 209. & ſeq. quo loci autoritati, & ra-
tionibus Neapodani reſpondet. & n. 230. ve-
48 ram † opinionem dicit, quæ habet proximi-
tatem tempore mortis refutantis eſſe con-
ſiderandam, allegat Blaſc. Lanc. in cap. Vo-
lentes, & Cum. in cap. ſi aliquem, in verb.
Antiquis nu. 171.

Octau. Bambacar. in cap. beneficium à
49 Vaſſallo nu. 18 † pro contraria parte alle-
gari poſſet, dum ibi ſtante refutatione non
amplius conſiderari debere perſonam refu-
tantis, aſſerit, atque in feudo refutato, non
refutanti, ſed illi, cui facta eſt refutatio ſuc
cedi, allegat Blaſc. Lanc. in cauſa Lingua-
groſſa, & Cannet, in cap. Volentes, ſed quia
ratio hæc nihil infert, cum in conſilijs ſit ei
abunde factum ſatis, non eſt eius auctoritas
magnifacienda, cum nec punctum diſcutiat.

Franc. de Pont. deciſ. 4. nu. 12. recenſi-
tis ſententijs Ioann. Vinc. de Anna, & Ca-
mer. in ſupracitatis locis nu. 21. ait. commu-
niter, & indiſtinctè practicari, ſufficere ha-
bere ſucceſſorem habilem ad ſuccedendum
tẽpore cõtractactionis, ſeruata opinione Ca-
mer. in d. cap. Imperialem, quidquid dixe-
rit Anna, ſecundum quam fuiſſe pluries iu-
dicatum, vt teſtari dicit Don Garſias Ma-
ſtrillus ad Petr. de Gregor. de conceſ. feud.
lib. 4. quæſt. 10. lit. O. aſſerit. Huius, etſi emi-
nentiſſimi Iuriſconſulti, dicta quidquam ad
rem facere minime arbitramur, nam pun-
ctum nõ diſcutit, & quo adtinet ad praxim
in Regno Neapolis, quidquid de ea ibi di-
cendum ſit, in Regno noſtro nihil momen-
ti ſortiretur; quo vero ſpectat ad auctorita-
tes, os in cælum ponere non eſſet, ſi Franc.
de Ponte, & Ioannis Vincentij de Anna,
quem maximum Iureconſultum, iure, ac
meritò ipſemet de Ponte appellauit, aucto-
ritates librauerimus; nam, vt ſupra oſten-
ſum eſt, cum nulla ſit facienda vis in Ca-
mer. Deciſiones facta aliquãdo in Regno no-
ſtro non ſunt magni facienda per rationes,
de quibus in cõſilijs, quas hic repetere impor
tunum eſſet; atque vt horum auctoritates
euitare valeremus, ſufficeret, his Petri de
Greg. nomẽ obijcere, cuius laude in promptu
ſunt, ex doctiſſimi monumentis, quæ inter
nos circumferuntur. Adeo vt verum ſit di-
cere, quod ſi auctoritate res foret terminan-
da, pro ijs ſtaret victoria, qui tempus mor-
tis in refutatione eſſe attendendum dixere.
Sed ad rationes, quæſo, deueniamus, quæ vt
quanti ſint ponderis manifeſtum hic typo-
grapho conſilium Frederici Campixans fa-
migerati, apud nos cauſarum patroni, cudẽ-
50 dum commiſimus, cuius argumenta hæc †
fuere. Primum autoritas Bald. in cap. 1.
verſ. refutare, de alien feudi pat Secun-
dum, textus in cap. 1. de alien. feud. pat.
dum ibi licet caueatur feudum alienari non
poſſe

*poſſe , niſi conſentientibus agnatis, attamen
fieri poſſe in proximè ſucceſſurum, ſubne-
ctitur , ea nimirum ratione, quia non alie-
natio , ſed quaſi refutatio dicitur: hoc dicit*
Campixanus,*cum effectu eſſe intelligẽdum,
& de valida & perpetua alienatione . Ter-
tium, quod ſi alienatio perpetuò non valeret
ad fauorem agnati proximioris nulla eſſet
inducta ſpecialitas , idem namque eſſet ſi in
quemlibet remotiorem celebraretur , quam
ſemper valere in vita refutantis aſſerit .
Quartum licet feudi reſtitutioni ſubiectum
dicamus , attamen & licere vaſſallo illud
refutare in vita proximiori agnato concedi-
mus . Quintum omnium conſenſum receptũ
eſſe, valere refutationem proximiori factam
abſque aliorum agnatorum conſenſu ; nec à
Doctoribus diſtingui , ſuperuixerit, an præ-
moriatur ille , cui fuerit facta reuocatio.
hac* Campixanus.

*Canuet. in cap. Volentes , §. & quatenus
eſt dictum , alias recenſet rationes , quæ re
vera in idem incidunt cum ſupradictis. Pri-
mam Blaſci Lanceæ, quæ ex cap. 1. de alien.
feud. pat. in ratione ſui habet robur , nam
ſi alienatio feudi fieri in proximè ſucceſſurũ
in præiudicium aliorum agnatorum valet,
at illud fieri non dicatur ſuperuiuente il-
lo , cui ſit refutatio, eſſet enim ille quocunq;*
51 *inſpecto tempore proximior , † ergo præiu-
dicium cõſiderabitur ſi ille præmoriatur re-
futanti. Secundam. Refutationem eſſe iuris
refutantis reſolutionem, & in eum , in quem
celebratur, tranſlationem. Tertiam ex text.
in cap. 1. de eo qui fin. fecit agnat. elicit.
Quartam adducit ex autoritate Andreæ in
cap. 1. §. ſed etſi plures, per quos fiat Inueſt.
Quintam à Prepoſit. in ca. Titius ſi de feud.
fuer. contr. int. dom. & agnat. mutuatur,
dicẽte nulli fieri alienationem irreuocabili-
ter , niſi proximiori agnato. Hæc à Cannet.
habemus , quibus etſi ipſe vni modò reſpon-
deat nil valere , & commentum ex capite
Blaſc. Lancea dicat: modò alteri , quod text.
nil faciat , nihilq; Doctores ab eo adductos
ad propoſitum dicere , aſſerat, tandem eiuſ-
dem Blaſci opinionem firmari tamquam ſu-
per firmam petram in cap. 1. de alien. feudi
pat. credit, & demum propriam inconſtan-
tiam aperit , quidue tenendum ſit non de-
terminat.*

*Franc. Milan. deciſ. 8. lib. 1. nu. 288. per
eaſdem progreſſus eſt ſemitas, vnum tantum
ſuperaddidit , ſcilicet , eſſe pro iſta opinione
textum expreſſum in cap. 1. de eo qui fin. fec.
agnat; quod etiam fuit Blaſci vt refert Can-
uet. in conſilio , & ſub nu. 310. argumentis
Ioann. Vin. de Anna ſatisfacere conatur, cæ-
tera autẽ ommittimus recenſere , nam ſunt
ab alijs dicta, & ſatis in conſilijs reſponſum.*
52 *Hæc ſunt quæ & antiquiores † & recen-
tiores in hoc puncto ſcripſere noſtrates, qui-
bus, quantum in nobis erit, reſpondere cu-
rabimus . Ad fundamentum primum Cam
pixani ab autoritate Baldi in cap. 1. verbo
refutare, de alien. feud. pat. ductum, ſic du-
ximus reſpondendum , tantum abeſſe, vt ex
Baldo quidquam tale elici poſſit, vt pro no-
ſtra opinione eumdem in eodem loco adduxe-
rimus , quod ex illius lectione manifeſtum
fieri poterit. De ſecundo nil aliud remanet
dicendum , ſuperabundè in ſuperioribus de
intellectu cap. 1. de alien. feud. pat. egimus,
eſſent nunc ad nauſeam eadem repetere.
Tertio ſatis ſuperq; factum ſatis à domi-
no Authore putamus, quemadmodum quar-
tum, & quintum dilutum ab eodem credi-
mus.*

*Quo adtinet ad argumenta Blaſii Lãceæ
à Canuetio recenſita. ſufficeret nobis reſpon
ſionibus eiuſdem met Cannetij adhærere: no-
ſtrum tamen eſſe putamus replicare ad ea,
quæ ipſe ſub nu 24. pro reſponſione ad argu-
menta noſtra ſententia accommodat. Idem
aſſequemur circa ea quæ contra Ioann. Vin.
de Anna congerit Franc. Milanenſ. dicta
deciſ. 8. ſub n. 310. quandoquidem ipſe nil no
ui , quodq; non fuerit antea dictum afferre
videtur.*

Cannet. in cap. Volentes , in ſupradicto
53 *§. & † quatenus, ſub n. 23. non obſtare tex.
in l. filiusfamilias §. diui el primo, ff. de leg.
primo arbitratur , quandoquidem ibi fue-
rit collata poſt mortem in filios diſpoſitio, in
certos ſanè, qui hæredi ſuperuiuerent. Ideoq;
ante mortem fideicõmiſſum alicui filiorum
dari non poterat , potuiſſet enim continge-
re, hæredis grauati mortis tempore, eos non
ſupereſſe: quod ſecus euenire in feudo credit
dum feudatarius iure permittente in proxi-
mè ſucceſſurum diſponere cenſeatur, atque
proinde irreuocabilem alienationem haberi.
Iterum , nec obſtare putat text. in l. cum
pater. §. à filia ff. de leg. 2. quia text. iuncto,
cum cap. 1. §. & ſi libellum de alien feud. pat.
quæſtionem terminare videtur , quam ibi
Iuriſconſultus ait, quod in eum deſtinatio
matrisfamilias dirigi poteſt , qui inter cæ-
teros fideicõmiſſum eſſet citra matris electio
nem habiturus , maritò in eum potuit diri
gi diſpoſitio in vita , quodq; confirmari ait
per tex. in cap. 1. de feud. alien. & ex gene-*

*ralitate textus refellit reſponſionem illam,
nimirum valere refutationem in præiudi-
cium tantum refutantis, eſſet enim nimis, re-
ſtrigere leges, quæ nullam patiuntur re-
ſtrictionem ex Paul. Caſtr. in d. §. à filia.*
55 *His tamen nil refragantibus, † res, etſi
cætera non militarent, eſſet terminanda per
illa tria iura a quibus Dominus meus argu
mētum validum, & neceſſarium deſumpſit.
textus nimirum in l. filiusfamilias §. diui
el primo, ff. de leg. 1. in l. cum pater §. à filia
ff. de leg. 2, & in l. vxorim §. Seiam, ff. de
leg. 3. Non obſtat quod ait Cannet. in d. §. di-
ui ita diſponi ibi, quia ſcilicet diſpoſitio fu-
rit poſt mortem collata, & in feudis aliud di-
cendum, cum in vita permittatur feudum
refutare: nam facillimè huiuſmodi argumē-
tum diluitur, quod pinguius nō eſſe facturos
credimus, ſi altius rem omnem repetentes,
quid in hoc dixerint Doctores compendiario
recenſuerimus Bart. in §. diui ex illo, textu*
55 *† deducit fideicommiſſum conditionale non
poſſe fideicommiſſario ante conditionis euen
tum reſtitui, concinunt cæteri, Alberic. An-
gel. Bald. Paul. de Caſtr. & Rafal. Cuman.
omnes tamen, vt contrarium euitare potuiſ-
ſent de l. poſt mortem C. de fideicommiſſ. qui
contrarium cauere videbatur, ad ſolutiones
ſe accingunt. Bart. in d. §. diui reiectis ſolu-*
56 *tionibus gloſæ, † dicit reſtitutionem fideicō-
miſſi poſſe fieri ante conditionis euentum,
vt per text. in d. l. poſt mortem, ſed non trã-
ſire in fideicommiſſarium actiones ex ſena-
tuſconſulto Trebelliano, quia tunc non fie-
ret reſtitutio ſecundum voluntatem defun-
cti, cum contingere poſſit reſtitui fideicom-
miſſum ei, qui forte tempore exiſtentis con-
dictionis non eſſet in rerum natura. in d. §.*
57 *à filia, vbi habetur, † data alicui electione
non poſſe ante tempus eligere, opponendo de
text. in l. vnum ex familia ff. de leg. primo,
& de l. poſt mortem ſoluit contraria, in illis
iuribus vni tantum eſſe faciendam reſtitu-
tionem, in §. à filia vni ex pluribus. vnde
ait Bart. poſſibile eſt; quod ille electus tem-
pore mortis non viueret. Alberic in d. §.
diui, regulam ex illis iuribus elicit in his*
58 *verbis, quod aut in præmatura † reſtitutio-
ne vertitur, vel verti poſſe ſperatur in inter
eſſe alicuius alterius, quàm reſtituentis, &
tunc fieri non debet, & facta non liberatur
ſi caſus exiſtat, detegens intereſſe: ſi autem
nullius alterius intereſt, vel intereſſe poteſt
niſi reſtituentis, habeat locum l. poſt mor-*
59 *tem; Et in §. à filia dicit electionem † præ-
maturam inualidam, id eſt non habentem ef-
fectum irreuocabilem, & Bald. in d. §. diui*
60 *ait, quod quando condictionis † exiſtentia
formã reſtitutionis mutare poteſt, interim
etiam de partium voluntate non poteſt fieri
reſtitutio, ſed quia in l. poteſt mortem non vi
tiatur effectus reſtitutionis, vt quia certa
& determinata perſona debeat fieri, tunc
poteſt, Paul. Caſtr. in §. diui, idem in ef-
fectu tradidit, nam in l. poſt mortem pote-
rat fieri reſtitutio, quia vnus erat fideicom-
miſſarius. in §. diui plures, ibi agebatur de
præiudicio dantis, hic de alterius præiudicio;
Et §. à filia, loquens in terminis illius §. de
electione facta in vita de perſona incerta de
certis, non ſortiri eam effectum quouſque
retractari poſſit, rationem elicit, quia poſ-
ſet contigere, quod electus moreretur ante
mortem eligentis, quo caſu irritaretur ele-
ctio; nec ille electus tranſmitteret ad hære-
des ſuos; interim itaque dum aliquis de præ
dictis caſibus poteſt euenire, non poteſt dici
electio facta cum valeat ad irritum deduci,*
61 *† ſed rebus in eodem ſtatu perſeuerãtibus tē
pore mortis valeret electio, vt ex nunc, non
vt ex tunc. Rafael Cuman. ex tex in §. di-
ui notat quod vbi perſona fideicōmiſſarij eſt
variabilis ex euentu condictionis, non poteſt
grauatu, ante condictionis euentum reſti-
tuere. In §. à filia reddit rationem, quia de-*
62 *bet eſſe electio † de eo qui tempore mortis ſu
perſtes ſit; Idem tradit Alberic. in l. poſt mor
tem. C. de fideic. quia poſſibile eſt fideicom-
miſſarium mori ante hæredem. Ita Salicet.
in d. l. poſt mortem n. 3. & Bald ibidem nu. 4.
ad conciliationem horum Iurium docet, refu
tata quorundam ſolutione dicentium, quod
poſſit grauatus, ſed non compellatur; quia
quando ſperatur alium capere poſſe, quàm
eum, cui ſit reſtitutio, illa non tenet, gloſæ
ſolutionem recipiendam vti veram dicit, eam
nimirum, quia in dicta l. poſt mortem erat
certa perſona, cui facienda erat reſtitutio
in contrarijs tamen incerta duabus quippe
rationibus, quarum ſecunda ad rem noſtrã
facit, quia poteſt alteri fieri præiudicium,
quod teſtator noluit; dixit Bart. in dicta l.
poſt mortem de perſona certa, & incerta ve-
ram eſſe conciliationem. Et Ioan. Fab. ibi
dem Phil. Corn. in dicta l. poſt mortem, alio
rum dicta recenſens, ait, ſi quæratur an gra
uatus poſſit reſtituire in vita, tunc ſi ex il-
la reſtitutione nullum inferatur præiudi-
cium niſi reſtituenti, & dicendum eſt poſſe,
ſecus ſi alteri, quod ex quatuor modis contin
gere poſſe ait, quartum pro nobis facit, vt
puta ſi rogatus reſtituere pluribus filiis poſt
mor-*

Digitized by Google

mortens, quia euenire poſſet vnum tantum
ſupereſſe, qui ſolidum capere poſſet, niſi præ
maturè omnibus fuiſſet facta reſtitutio. Et
Fulgoſ. in d. l. poſt mortem n. 6. ſummatim
colligit, vt quotieſcumque ex reſtitutione
63 *alteri † præiudicium generari poteſt, quam*
reſtituenti non poſſit fieri reſtitutio. Con-
ciliationem illam de perſona certa, & incer-
ta, & quando alteri præiudicium inferri
poſſet, ſequitur & approbat Molin. de Hi-
ſpan. primogen. lib. 2. cap. 4. nu. 25. & ſeq.

Per hæc Doctorum dicta itaque obiectio-
nem, quam facit Cannet. de differentia in-
ter feudum, & fideicommiſſum diluere vale-
64 *mus, aiebat ipſe, feudatario † licere in vita*
refutare feudum, grauato vero prohiberi
fideicommiſſum reſtituere; in hoc etenim vt
ex ſupra recenſitis Doctorum dictis eſt ani-
maduertere, nulla eſt conſtituenda differen
tia inter beneficiarium, & grauatum; nam
text. in l. poſt mortem, C. de fideicomm.
facultatem impartitur grauato ante condi-
ctionis euentum fideicommiſſum reſtituere,
idē quod in feudis, ſed id ſine alterius præiu
dicio ſortiri irreuocabilem effectum aſſerūt
Doctores; hoc ipſum de feudo pronuntiatur,
non etenim infiematur non poſſe feudum re-
refutari proximiori, ſed tantum cōtendimus
id aſſequi non poſſe vt perpetuo refutatio fir
ma maneat, & quemadmodum ad concilia-
tionem ſupradictorum iurium aiūt Docto-
res, & præſertim Cin. in d. l. poſt mortem
fideicommiſſum reſtitui poſſe ante conditio
nis euentum, non tamen vt in fideicommiſ-
ſarium iura ex Trebelliano ſenatuſconſulto
tranſeant, ſed vt in donatarium hæredis, &
non ſecundum voluntatem fideicommitten-
65 *tis, ita affirmandum erit, quod licet † feuda*
tario per iura feudorū feudum refutare con-
cedant, attamen non ideo ſequi, irreuoca-
biliter fieri poſſe; proindeque non licebit ar-
guere ab hac feudi, & fideicommiſſi differen
tia, nam in vtroque ante euentus conditio-
nem, & ante mortem conceſſa eſt refutatio
& reſtitutio, hoc tamen moderamine, vt il-
la in ſuſpenſo maneat, donec aliud, quod ob-
ſtet, non moſtrauerit rerum exitus tempo-
re mortis.

66 *Argumenta, quæ à Franc. Milanenſ. †*
deciſ. 8. lib. 1. num. 288. recenſentur, eadem
ſunt cum ijs, quæ in conſilijs afferuntur, eiſ-
demq; cum fuerit abunde ſatisfactum, opus
quidem non erit, vt eadem repetamus. At
quia Ioan. Vinc. de Anna in repet. cap. 1. de
vaſſall. decrep. ætat. n. 202. pro noſtra opinio-
ne nōnulla conſiderauerat, quibus Milanēſ.
facere ſatis credidit in dicta deciſ. nu. 310 nō
erit ab re & replicationes noſtras accomo-
dare. Ioan. Vinc. de Anna ibi de tex. in cap.
1. de alien. feud. pat. arguit, tempus mortis
ſcilicet attendendum eſſe, dum valere refu-
tationem conſentientibus agnatis, ad quos
feudum eſſet reuerſurum, diſponitur, ea ni-
67 *mirum ratione, † quia ſucceſſio, & reuerſio*
dicat mortem, atque nemo viuentis hæres
eſſe poſſit, auctoritate Andr. ind. cap. 1. §. et ſi
libellum, cuius verba tranſtulit, dicentis.
Conceditur alienatio proximiori agnato,
quia alia ſucceſſurus eſt. Milanenſ. d. nu.
310. ait tex. in d. cap. non loqui, quando
allienatio facta ſit cū conſenſu proximè ſuc-
ceſſuri, quia, putat ipſe, eſſet adaptare ad ca-
ſum, qui non poſſet accidere in rerum natu-
ra: quaſi nullus alius ſit tempore refuta-
tionis, cui feudum eſt recaſurum, niſi ille,
cui facta eſt refutatio, ſatis, credit, facere
textum, cum conſentiat ille, in quem ſeu
dum eſt recaſurum, ſeu reuerſurum eo tem-
pore, quia dum ponitur caſus, proximè ſuc-
ceſſuro, intelligitur de eo, in quem feudum
ſit peruenturum, nec lex, ſiu diſpoſitio ad
caſum triſtis euentus adaptatur l. inter ſti-
pulantem §. ſacrum ff. de verbor. obligat.
ſcilicet mortis eius, cui eſt facta refutatio.
Milanenſ. vt verum fateamur, non habe-
68 *mus, † nec caſum, qui in rerum natura con-*
tingere non poteſt, intelligere poſſumus, nā
dicere textum in d. cap. 1. de alienat. feud.
pater. non loqui quando alienatio facta repe
ritur cum conſenſu proximè ſucceſſuri, nō
capimus quid ex hoc inferre maluerit: dum
verò ait ſufficere conſetire illum, in quem
feudum eſt recaſurum tempore refutationis
nullum, robbur habet; nam tum ex lectura,
tum ab intellectu illius textus contrarium
innui videtur, quo adtinet, vt illa refutatio
agnato, qui proximus ſit tempore mortis
refutantis, præiudicium inferat. Anna ete-
nim ex ponderatione verborum iuuentium
ſucceſſionem, quæ tempore mortis contingit,
tempus mortis ſpectandum, inquit.

Reſponſionem, quam ſub nu. 312. Mila-
69 *nenſ. tradit, † eſſe nimirum contra natu-*
ram feudorum, feuda ex pacto, & proui-
dentia iure hæreditario deuolui, vaniſſimam
optimo iure reputabimus, ſi ad ea, quæ ſu-
pra in annot. ad conſ. 9. recenſuimus, oculos
conuertamus feudum etiam hæreditarium
dici ex pacto, & prouidentia, neque abſo-
num eſſe in feudis pacti, & prouidentiæ da-
ri hæredem, qui ſecundum ſubiectam mate
70 *riam de filio, & hærede † ſanguinis prædi-*

feudum quandoque ſit reuerſurum. Ponde-
2 *ramus † dictionem illam, quandoque, quæ*
hic ſtare poteſt, pro quandocunque, vt vſur-
patur à Iuriſconſulto in l. qui cum vno ff.
de remilit. ibi, quandoque inuentus, capite
puniẽdus eſt, & ponit gloſ. in verb. quãdo cũ
que; At quia iſtud verbum diſtributiuum
temporis, & multiplicatiuum dicunt Do-
ctores, Bero. conſ. 157. nu. 1. lib. 1. ſit, vt
omnes agnati, quotquot ſunt in inueſtitura
comprehenſi, conſentire debeant, ad quos
quandocunque ſcilicet ſucceſſiuis tempori-
bus feudum peruenire poterit. Non valebit
itaque alienatio feudi conſentiente proxi-
miori agnato quò ad omnium præiudicium
& vtirr…eabilis … nſeatur, ſi deinde mor-
tuo ſucceſſio aperiretur ſequenti in gradu,
nam eo non conſentiente, alienatio prædicta
prohiberetur; tunc demum irreuocabiliter
ſubſiſteret alienatio, cum omnes agnati con-
ſentire dicerentur. Hinc ortum habuit quæ-
ſtio illa, de qua per Bald in cap. 1. §. ſi clien-
tulus de alien. feudi, quæ maximè huic no-
ſtræ conferre videtur. Diſputauit ibi Bald.
3 *an alienatio † feudi fieri potuiſſet in quoſcũ-*
que agnatos, etiam remotiores; & relatis
ſententijs, & rationibus, quibus vtraq; opi-
nio fulciebatur, pro affirmatiua ponderauit
inter alia, quod ille tex talem alienatio-
nem non dixerat alienationem, ſed quaſi
refutationem, quæ videbatur breui manu
fieri, videlicet ipſi domino, & ab ipſo domi-
no illi agnato, atque ſolidam videri aliena-
nem, quæ de conſenſu ipſius vaſſalli potioris
& renunciantis, domini auctoritate firma-
batur, cenſuit, nec propterea conſenſum re-
quiri debere eorum, qui ius habere non vi-
dentur. Poſtea alia in cõtrariũ cõſiderauit.
Primo abſurdum, quod ſcilicet alteri per al-
terum iniqua conditio inferreretur, l. ini-
quiſſimum ff. de iur. & fact. ignor. Præte-
4 *rea † refutationem nil aliud eſſe, quàm re-*
ſignationem in manum ſuperioris, quæ fie-
ri non poſſet, niſi quatenus ius competeret
reſignanti. Rurſus habere vim vtilis do-
minij ceſſionis, ſed reſoluto iure datoris re-
ſolui ius acceptoris, quando cauſa reſolu-
tionis naturalis eſt, vt hic; Et propterea
refutationem feudi cum ſuis conſequentijs
ſtatim quod feudum debet eſſe apertum
proximo agnato, extingui. Iterum nemi-
nem poſſe refutare in præiudicium ter-
tij. His diſcuſſis Bald. ſoluit quæſtionem
5 *refutationem tandiu valere, † quandiu ſi*
facta non eſſet, ſequens proximus agnatus
non ſuccederet, ſed defuncto renunciante
ſine hærede ad irritum recedi, & proximum
vaſſallum iure feudi paterni vocari. Sequi-
tur ergo; ait Bald. quod in perpetuum non
poſſit dari niſi proximiori agnato; quod pro-
6 *bari certa ratione, ait, Paria † ſunt cede-*
re agnatis, & concedere conſentientibus
agnatis vt C. de fideicom. l. quoties, ſed con-
ſenſus agnatorum; ad quos beneficium non
eſſet reuerſurum, non valet, ergo nec eorum
receptio, vt patet in d. cap. 1. de alien. feud.
pat. dum dicit, ad quos beneficium quando
que erat reuerſurum. Vnde Andr. de Iſern.
ibi ſic ait. Itẽ agnatus poterit dare alij agna-
7 *to, † qui erat æquè proximior, & qui debebat*
ſuccedere in illo feudo poſt mortem dantis, et
ita eſt intelligendam, quia in princ. dicitur,
ad quos beneficium quandoque ſit reuerſu-
rum, & quia ſecundum ordinem gradus de-
fertur, vt in cap. 1. An ille qui interfſrat.
dom. ſui hic non dicitur alienatio, ſed quędã
refutatio, quæ poteſt fieri agnato proximio-
ri; vt in tit. per quos fiat Inueſt. §. ſed & res
Io. de Saſ. de Piſ. in ſumma ſua ſic ait. Item
8 *† alienabit, & vendet vaſſallus agnatis, &*
conſanguineis, qui ſe mortuo, eſſent in feudo
ſucceſſuri. Hæc Bald. At vt ex eo, quod ad
rem noſtram facere videtur, eliciatur: ad-
ducimus profectò Bald. vt primum oſtende-
remus alienationem tunc demum eſſe irre-
uocabilem, ſi omnes agnati, quibus aliquo
tempore feudum poſſet competere, cõſentirẽt,
hocq; ad corroborationem intellectus dictio-
nis, quandoque, in textu dicti cap. 1. de a-
lien. feud. pat. appoſitæ; atque vt, & aliud
probaremus, tempus mortis agnati refutãtis
eſſe inſpiciendum, non autem illius refuta-
tionis; nam Bald. ait tandiu ait valere alie-
nationem, quamdiu ſi facta non eſſet, ſe-
quens proximus agnatus nõ ſuccederet. Pro-
ximitas ergo ad tẽpus mortis reijcitur cõſi-
deranda; nã & ſubiungit, ſed defucto renũ-
tiãte ſine hærede irritatur, & proximus vaſ-
ſallus vocatur. Sed quia huiuſmodi quæſtio
alienationẽ factã remotiori agnato ſupponi
& nos de facta proximiori quærimus, ideo
& alia ſũt verba Baldi cõſiderãda, nã & hoc
determinatũ ab eodẽ habemus. Andreæ au-
9 *thoritate, † & Ioan de Piſis affirmat feudũ*
dari poſſe agnato proximiori, qui ſuccedere
debeat poſt mortem dantis Expreſſe itaq; ex
Andr. Io de Piſis & Bald. probari põt, tẽpus
mortis nõ refutatiõis eſſe attendendũ: quod
vt clarius innuat Bald. ita interpretãda eſſe
verba textus ibi, Ad quos beneficium quan-
doque ſit reuerſurum, tradit, cum illud
ſecundum ordinem gradus deferatur.

Mar-

Digitized by Google

Martin. Laudenſ. in §. Titius ſi de feud.
defun. cont. n. 22. formans quæſtionẽ de per-
ſona agnatorũ non conſentiẽtiũ alienationi,
10 *ait † quod ſi ſit facta alienatio proximiori*
in gradu, qui ſtatim debet ſuccedere in feudo.
etiã tũc valet irreuocabiliter; reddit rationẽ
q̃a ſi nõ fuiſſet facta dicta alienatio certè feu
dũ mortuo alienatore vaſſallo ad eum tãquã
ad proximiorẽ in ſucceſſione perueniret alle-
gat cap. 1. de ſucceſſ. feud. & cap. 1. de alien.
feud pat. quo oſtẽditur interpretatio cap. 1.
de alien feud. pat. vt ita demũ valeat aliena-
tio feudi proximo ſucceſſuro; ſi ille ſit talis, q̃
mortuo reſutante feudum capere poſſet, alias
enim irreuocabiliter non valeret alienatio,
niſi tãtũ viuẽte alienãte, & tñ audẽt, qui tẽ-
pus refutationis attẽdendũ eſſe credunt, dice
re, eorũ ſẽtẽtiã ſupra cap. 1. fundari. Deinde
Laud. n. 24. quæſtionem exagitat de aliena-
tione facta in remotiorẽ agnatum, cõſentiẽ-
11 *tibus agnatis primi gradus, an † ſcilicet va-*
leat in præiudicium ſecũdi, vel tertij gradus
de qua per Bald. vbi ſupra; in qua, poſtquam
dixerit ſummè fuiſſe dubitatũ, ipſe tñ cõſul-
uiſſe teſtatur non valere p̃dictã alienationẽ,
niſi cõſentientibus oĩbus agnatis, ad quos be-
neficiũ quãdocũq; ſit reuerſurũ, hic vſurpat
dictionẽ, quandocunq; pro quãdoq; vt ſupra
annotauimus. Eandẽ quæſtionẽ poſuit Curt.
Iun. de feud. part. 4 prin. n. 146. ibiq; refert ita
tenuiſſe Ioan. Ray. in cap. Imperialem §. ha-
bito, de probib. alien. per Federic. referentem
Bertrandũ Capreol dicentem omnes agnatos
eſſe vocando, & omnibus offerendum, quia
quod omnes tangit, ab omnibus eſt approbã-
dum. Allegat etiam Ioan. de Piſ. in ſum. feud.
in tit. de alien. feud. cuius verba ſunt. Item †
12 *Vaſſallus alienabit, & vendet feudum agna*
tis, & conſanguineis, qui eo mortuo fuiſſent
in illo feudo ſucceſſuri, & ſic non permittit
verti in alios, qui non eſſent ſucceſſuri. Idem
tenere dicit Odofred. in ſum. tit quib. perſon.
vaſſall. poſſit vend feud. & Iac. Aluarott. in
cap. 1. de alien feud. Et licet huiuſmodi quæ-
ſtio ſit, & loquatur de alienatione facta re-
motiori, conſentiente proximiori, ibique quæ-
ratur, an valeat in præiudicium agnatorum
exiſtentium in medio, attamen multa ſunt,
vt vidimus, quæ optimè facere videntur ad
noſtram theſim, de alienatione, ſcilicet quæ
ſit proximiori tempore refutationis, qui re-
futanti præmoriatur, aliuſque tempore mor
tis refutantis proximior reperiatur. Con-
cludit tandem Curt. in ſupracitato loco, in
quæſtione ibi propoſita ſibi arridere conclu-
13 *ſionem, quod non † valeat refutatio feudi*
facta remotiori conſentientibus proximiori-
bus, in præiudicium aliorum medium gradũ
tenentium ea nimirum ratione, quia cum
in feudo antiquo, vel pater non ſint omnes
deſcendentes à primo ſtipite, vocati ordine
ſucceſſiuo, non videt ipſe, quis dubitationi lo-
cus relinquatur, quare remotiores poſſint ex
cludere proximiores, quia tũc nõ eſſet admit
tere ordine ſucceſſiuo. Hæc omnia interpre-
tationẽ illã ex dictione illa, quãdoq; in textu
cap. 1. de alien feud pat. poſita maxime adiu-
uãt; vt oẽs ſcilicet agnati, ad quos quãdoque
feudum poſſet reuerti, conſentire debeant, vt
alienatio facta vni, oĩbus officere videatur.

Hactenus text. in cap. 1. de alien. feud.
pat. in ſui principio expendimus; atque ma-
nibus quaſi contrectauimus, nullibi funda-
ri opinionem affirmantium, tempus refuta-
tionis eſſe attendendum. Nunc cætera, quæ
in textu ſunt, referamus. Aliud ſiquidem
ſubiungit, nimirum quod ſcilicet beneficij
alienatio prohibeatur; inter agnatos atta-
14 *men conceditur. Hoc dictum nil habet †*
quod ſupra firmatæ concluſioni obſtare cen-
ſeatur, illud enim intelligi debet, dummo-
do id citra aliorum agnatorum, ad quos per
uenire poſſet feudum, præiudicium fiat, per
ea, quæ ſupra dicta ſunt. Reliquum quod
eſt in textu, ibi, & ſi libellum, &c. nil aliud
affert, quod fauere contrariæ opinioni vi-
deatur. Sed antequam ad alia progredia-
mur, res non otioſa erit, quid in hoc ſentie-
rit Andreas, diſquirere. Fatemur expreſ-
sè nos non inueniſſe idipſum dicentem An-
dream; contendimus tamen, quod querimus
pro noſtra ſententia intellexiſſe. In quo
ſanè non eſt auctoritas Bald. in loco ſupra-
citato floccipendenda, qui, vt ſupra re-
cenſuimus, Andream ad noſtram ſenten-
tiam interpretatur.

15 *Andreas in cap. 1. de ſucceſſ. feud. † n. 8.*
ait (non grauabimur eius dicta referre) ſi
ergo viuens iure francorum vendit feudum
cum conſenſu primogeniti, & moriatur
primogenitus, an alius veniens poſt eum,
qui non conceſſit, reuocet? Dic aut mori-
tur primogenitus viuo patre, aut poſt: ſi
viuo patre eſt primogenitus, & non ille,
qui conſenſit, & qui mortuus eſt: ſed is, qui
inuenitur genitus ante tempus mortis eiuſ-
dem, de cuius agitur feudo, præmaturè age-
retur de feudo viuentis, ff. de vulg. & pu-
pil. l. 2. §. 1. & ideo ille reuocaret d. tit. de
alien. feud. pat. ſi vero poſt mortem patris,
ſecus, quia ille contractus perfectus fuit ab
alienante cum conſenſu illius, qui erat ſuc-

Digitized by Google

ceſſurus: alius agnatus non ſuccederet patri
quia non eſt primogenitus, nec fuit, quan-
dò ille mortuus eſt. Idem in cap. 1. §. ſed &
16 *plures. nu. 2. Per quos fiat. Inueſt. ait, † is,*
qui habet hoc feudum (de paterno loquitur)
non poteſt vendere extraneo ſed agnato pro-
ximiori, qui ſcilicet ſucceſſurus eſt, & infra
num. 6. dicit. Item hæc conſuetudo hodie lo-
cum habet. ut proximior agnato poſſit quis
vendere, & alienare, quia non eſt aliena-
tio, cum ſucceſſurus ſit ei, eo inuito, non
obſtante ordinantione, ſi quam faceret in te
ſtamento, alij relinquendo, ſupra de ſucceſſ.
feud. cap. 1. & infra de alien feud pat. cap.
1. Clariſſimè in hoc dicto, quod ſen tierit An
dreas patefit, ſupponit neceſſariam ſucceſ-
ſionem tempore mortis, cum non obſtante
ordinatione teſtamentaria, ſit ille agna-
tus proximior, in quem in vita beneficia-
rij ſit alienatio, in feudo ſucceſſurus inuito
refutante, quod accidere nequit ſi ſuppone
remus alium eo tempore exiſtere, qui talem
agnatum excluderet in cap. 1. §. His verò,
de gradib. ſucceſſ. loquens de patruo, & ne-
17 *pote tradidit, quia † patruus, qui inueniret*
ſe primogenitum tempore mortis eius, de cu-
ius ſucceſſione agitur, excludet nepotem fi
lium primogeniti fratris præmortui, ſcili-
cet, qui ſi viueret ſe primogenitum inueni-
ret. In cap. 1. in princ. de contr. feud. re-
gulare dicit in omni feudo pacti, & proui-
18 *dentia, ut primus † agnatus illud habeat*
donec viuit, ſequens poſt eum, & ſic de cæ-
teris: ideo quaſi ſubiacet reſtitutioni; ſi ita-
que vnus poſt alium gradatim habebit feu-
dum, allegando Andr. text. in l. hæredes §.
fin. ff. ad Trebell. clare intelligit non poſſe
19 *præmaturè † fieri reſtitutionem, & refu-*
tationem in præiudicium aliorum agnato-
rum in Inueſtitura comprehenſorum. Idem
tradit in cap. 1. de eo qui ſib. & hæred. in
cap. 1. §. præterea ſi vaſſallus, nu. 12. quæ
ſit prim. cauſ. benef. amitt. verba faciens de
primogenito, patre viuente cõmittente fello-
20 *niam, ait † certum eſſe, illum, & ex eo de-*
ſcendentes à feudo excludi. Sed an ſecundo
genitus mortuo patre feudum habere debeat
eſſet inquirendum, & pro ſecundogenito pro
quo dicit fuiſſe iudicatum, hæc habet. Cõtra
fiſcum erat, quia ſecũdus haberet, ſi primus
non eſſet, ſicut eſſet, mortuus patre viuo, ſe
cundus haberet, qui inuenit ſe primogeni-
tum tempore mortis patris, ante præmatu-
rè agitur de hæredibus viuentis. Et paulo
infra ad argumenta, quæ pro fiſco præmiſe-
rat, ait. Non obſtat ſecundum, quia primo-
genito datur, ſi ſit habilis, quando pater
moritur, illud tempus inſpicitur, argumen-
to ff. de leg. 2. l. cum ita §. in fideicommiſſo.
21 *Hic in ſucceſſione feudi † gradum, & pro-*
ximitatem ad tempus mortis eſſe referen-
dam expreſſe intelligit Andr. dum a. legat
textum in §. in fidecommiſſo, vbi habetur
tempus mortis eſſe inſpiciendum, ibi, Aut
poſt eos omnes extinctos, qui ex nomine de
functi fuerint eo tempore, quo teſtator mo
reretur, vbi gloſ. in verb. moreretur, op-
poſitionem faciendo de textu in l ſi cognatis
ff. de reb. dub. in quo cauebatur tempus te-
ſtamenti eſſe conſiderandum, ſoluit in illo
text. nõ fuiſſe ſucceſſionis ordinem inductũ,
& ideo tempus teſtamẽti conſiderari, omnes
enim ibi cognati vocantur, quocunque gra-
du, at in §. in fideicommiſſo per ordinem ad-
mitti poſt nominatos, & ſic (ait gloſ) an ſit
capax tẽpore mortis inſpicitur, & n. 14. ait,
Sequẽt ergo qui erit ſine macula tẽpore mor
tis eius, de cuius ſucceſſione agitur, veniet
dicta l. cum ita. §. in fideicommiſſo, de verb.
ſignific. & leg. fin. nam ex ordine veniunt,
22 *hæc Andr. Qui rurſus in cap. 1. † de alien,*
feud. pat. ante nu. 8. cap. interpretatur,
quãdo refutatio fieret agnato, ad quem erat
peruenturum feudum, in quibus prout in
alijs loquitur tempus futurum, & mortis
conſiderat. Iterum in cap. 1. nu. 14. de na-
tur ſuc feud. agens de quæſtione inter pa-
truum, & nepotem ait. Hæc eſſent vera, niſi
repugnent verba conceſſionis, vel conſuetu-
dinis, vel legis, quia cum defertur primoge-
nitis, intelligitur de illis, qui inueniuntur
in eodem gradu geniti primo tempore mor-
tis patris, & in cap. Imperialem §. præterea
ducatus, de probib. alien. feud. per Federic.
23 *nu. 39 loquens † de collatione inter filios pa-*
tris, emeutis feudum indiuiſibile, an ſcili-
cet alij filij tantum deducere poſſint de hære
ditate patris, quanti valet feudum compe-
tens primogenito. ait Item, pater acquirebat
pro omnibus filijs per ordinem, quia ſi pri-
mogenitus deceſſiſſet viuo patre, perueniſſet
ad alium filium, nec concurriſſet filius prius
primogeniti præmortui cum patruo, qui
erat primogenitus tempore mortis patris.
Ex his patet in ſucceſſione feudorum inſpici
tempus mortis, atque capacitatem, & inca-
pacitatem vocatorum ad feudum, ex mente
Andreæ conſiderandam eſſe, cum vnus per
mortem præcedentis in gradu, admitti iure
feudorum ſoleat, ad eſt tit. & cap. 1. de ſuc-
ceſſ. frat. vel gradib. ſucc. in feud. nam
quemadmodum Inueſtitura acquiritur feu
dum,

Digitized by Google

*dum, ita per ſucceſſionem de gradu in gra-
dum perueniſt, mortuo etenim qui beneficiũ
tenebat, primo cauſa eſt liberorum, his de
ficientibus vocantur fratres cum fratrum
præmortuorum filijs, deinde ulteriores agna*
24 *ti. Qui † ordo vtique turbaretur, ſi conce-
deremus vni agnatorum alteri in præiudi-
cium cæterorum fieri poſſe feudi renuntia-
tionem: refutatio etenim naturam feudi
mutare minime debet, ad quod illuſtris po-
teſt ponderari textus in cap. 1. de vaſſall. de
crep. ætat. ibi enim habetur quod ſi vaſſallus
decrepitæ ætatis in manum domini feudum
refutauerit, vt Seium, & Sempronium fi-
lios de eodem beneficio inueſtiret, vaſſallo
mortuo, Sempronius deinde decedat ſine hæ-
rede Seio ſuperſtite, feudum tamen non ad
dominum, ſed ad Seium deuolui decernitur:
feudum enim nouum haud effici, ſed pater-
num remanere reſoluitur. Gloſ. ibi, dum
hoc dictum intelligit, niſi refutatio fuerit
facta, vt quaſi de nouo filij inueſtirentur,
tunc etenim ad domium deuolueretur, ſi ta-
men, ſubnectit, conſentirent hi, ad quos
per ſucceſſionem feudum eſſet perventurum*
25 *Ex textu, & Gloſ. primo elicimus † refu-
tationem minimè ordinem ſuccedendi in feu
do alterare. Iterum ex Gloſ. habemus, quod
vt valeat refutatio feudi, omnes debeant con
ſentire, quibus per ſucceſſionem feudum eſ-
ſet reuerſurum, per ſucceſſionem, ait, ergo
tempore mortis conſideratur præiudicium
agnatorum, quod conuenit cum ponderatio-
ne à nobis ſuperius facta. Facit quod dicit
Petr. de Rauen. de feud. tit. 8. de ſucceſſ. feud.
§. hoc quoque, vbi notat conſenſum agnati*
26 *† proximioris nõ præiudicare alijs agnatis
naxituris, quibus ſuo tempore uendicanti-
bus dabitur vtilis reiuendicatio.*
27 *Hæc ſententia quod ſcilicet † tempus mor-
tis ſit conſiderandum in hipoteſi noſtra cõ-
muni conſenſu Doctorum iuuatur, Petr. de
Reuen. tit. 13 de alien feud. §. & ſi clien-
tulus, tex. in cap. 1. de alien. feud. pat. intel-
ligit de proximiori agnato, qui ſucceſſurus
eſt, quibus verbis aperit tractũ futuri tem-
poris conſiderandum eſſe, atque ex futuro
euentu pendere omnino firmitatem aliena-
tionis, nam ſi morte refutantis ius aperi-
tur agnato, ſi is, cui facta refutatio fuerit,
ſuccedere non poterit, quia præmortuus re-
futanti, eiuſq; hæres remotior, quam ſit a-
lius agnatus, ipſius alienantis reperiatur,
tunc quia euentus docuit refutatarium nõ
ſucceſſiſſe, eiuſq; hæredem non habere quali-
tatem proximitatis, qua ad feudum vocari*

*poſſet, vtique refutatio reſolueretur morte,
& reſolutione iuris refutantis, atque
proinde ille primus refutatarius nõ diceré-
tur ſucceſſurus in feudo. Idem Petr. de Ra-
uenn. in tit. per quos fiat Inueſt. §. ſed etiã
res, hoc ipſum clarius dicit, nam à regula*
28 *prohibitionis † alienationis feudi excipit
caſum, quando vaſſallus, habens feudũ pa-
ternum, vult vẽdere illud proximiori agna-
to, qui poſt eum ſucceſſurus eſt, ſunt verba
illius. Rurſus idem. de Rauenn. tit. de alien.
feud. pat. ait, in alienatione feudi requiri*
29 *conſenſum † agnatorum, qui ſunt proximio
res, cum illi habeant ius reuocandi: ſi ta-
men poſtea remotioribus agnatis aperiatur
feudum, admittuntur ad reuocandum, da-
to quod tempore alienationis nõ fuerint pro-
ximiores, vt hoc probatur in text. in verſ.
quandoque. Ecce quomodo noſtram inter-
pretationem iſtius Doctoris dictum corro-
borat, atque proximitatem attendendam
illam, quæ tempore aperitionis feudi vi-
get, quod quidem tempus mortis eſt, do-
cet, & tradit Ioan. Ferrar. collect. vſus
feud. lib. 4. cap. 5. ait enim ipſe reuo-*
30 *cationem † à remotiori agnato fieri poſſe
conſentiente proximiore: ſi vaſſallus a-
lienator defunctus fuerit, qui tunc de-
mum proximior repudiante, aut per con-
ſenſum cedente, in feudo ſuccedere poteſt.
Et apertius Franc. Sonsbec. de feud. part. 13.
nu. 128. loquens enim ipſe de alienatione
feudi facta in agnatum remotiorem, ait, il-*
31 *lam in præiudicium † proximiorum non
valere, & tunc demum dari reuocationem,
ſi mortuus fuerit alienator, ex regula, re-
ſoluto iure datoris &c. ſub nu. 18. qu erens
iſtius dicti rationem, quare alienatio facta
in remotiorem, non poſſit infringi niſi mor-
tuo alienante, ea verò, quæ reperitur facta
extraneo ſtatim, hæc verba ſubnectit, Pu-
to illam eſſe rationem, quod in caſu quan-
do in agnatum alienatur, per talem alienaa-
tionem licitam non dum vaſſallus amittat
ius ſuum plenè, quouſque viuat, quia er-
go contingere poſſet proximiores agnatos
mori ante mortem vaſſalli alienantis,
tuncq; ordine recto, & iure illum poſſe ſuc
cedere, in quem nunc alienatum eſt, ideo
non poſſe proximiorem ante alienantis mor
tem reddimere, exiſtimarem. Ratio hæc
apprime ad rem noſtram confert: euentum
enim mortis expectandum eſſe dictat, & vt
quis proximi r ad feudum dici poſſit, cuiq;
dari valeat reiuendicatio, expreſſe tradit
Martin. de Solim. de feud. rub. quib. mod.*
feud

Digitized by Google

feud. alien. n. 86. verſ. ad idẽ ait Item licitè
32 alienatur agnatis, † qui eſſent eo mortuo
ſucceſſuri in feudo Ecce agnatum proximio
rem, in quem licet eſt alienatio, ſcilicet il-
lum, qui mortuo alienante eſſet ſucceſſurus.
Et Herm. Vltei. de feud. lib. 1. cap. 10. nu.
77. nec dubitari ait quin refutatio agnato
proximiori, & alias vaſſallo mortuo in feu-
do ſucceſſuro fieri poſſit; Vtrumque enim
requiritur copulatiue, quod ſcilicet fiat pro-
ximiori, & ſucceſſuro alienante mortuo,
quæ ſi non cõcurrerent, licita non eſſet alie-
natio, quo fundamẽto omnia ceſſabunt, quæ
à contraria parte ſtruebantur fundamenta
ſuper permiſſione refutationis feudi præ-
matura, & ante mortem, ad differentiam
fidei commiſſi reſtitutionis; qua via argu-
mentum de fideicommiſſo ad feudum euade-
re credebatur. Iacob. Aluarot. in cap. 1. §. hoc
quoque, de ſucceſſ. feud nu. 6. querens an
33 conſenſus agnati † proximioris præiudicet
agnatis naſcituris in futurum, auctorita-
te Andr. dicit quod non, nam mortuo proxi-
miore ſemper vendicabunt dictum feudum,
cum omnibus de agnatione generaliter ſit
prouiſum, & illud quaſi reſtitutioni maneat
poſt mortem ſubiectum, pro cuius confirma-
tione adducit tex. in cap. 1. de alien. feud.
pat. in princ. ibi quandoque ſit recaſurum,
& dabitur his agnatis ſuo tempore vendi-
cantibus vtilis reiuendicatio. Sentit hic
tempus mortis eſſe ſpectandum, & cum pa-
34 ria ſint cedere agnatis † & conſentientibus
agnatis alienare, vt per Bald. in cap. 1. de
alien feud. nu. 11. quemadmodum conſen-
tiente proximiore nullum infertur præiu-
dicium illis, qui tempore mortis alienantis
proximiores inueniuntur, vt habent omnes
ita dicendum eſt facta alienatione in proxi-
miorem, ſi ipſe præmoriatur, vt refutante
mortuo ſaluum ſit ius cuicunque, qui in
gradu proximiori tunc inueniatur. Idem
Aluarot. in cap. Titius, ſi de feud fuer. contr.
nu. 4. ait quod adhoc vt proximior agnatus
35 ſuccedat † in feudo alienato, inſpicitur mor
tis alienantis tẽpus; Clarius idem renuntiat
in cap. 1. de alien. feud. pat. nu. 5. intelli-
git ibi quod illi agnato liceat feudum refu-
36 tare, † qui eſſet proximior, & qui deberet
refutanti ſuccedere in illo feudo poſt mortem
ſuam, reddit rationem, quia ſecundum ordi
nem gradus defertur. Iacob. de Beluiſ. in cap.
1. §. ſed & res. & in l. Imperialem, de pro-
hib. feud alien. per Federic. vtrobique alie-
nationem concedit proximiori, ſi is tamen
in feudo eſſet ſucceſſurus Prapoſit. in cap. 1.
§. & ſi clientulus de alien. feud. ait aliena-
tionem factam fratri, ſiue agnato, perpetuò
manere firmum, addit rationem, cum alias
in feudo ſucceſſurus: ſecus dicendum eſſe,
dat intelligi, ſi alias non eſſet ſucceſſurus.
Hoc idem clarius tradidit in cap. Titius, ſi
de feudo fuer. contr. nu. 4 his verbis. Sed
vidẽdum eſt de perſona agnatorum non con
ſentientium alienationi, qui quidem ſunt
in anteriori gradu, quàm ſit agnatus, in
quem facta fuerit alienatio feudi, non ha-
bentis partem in gradu agnationis, ſiuè in
ordine ſucceſſionis, & ſi eſt facta alienatio
37 † proximiori in gradu, quia ſtatim debet
ſuccedere in feudo, etiam tunc valet aliena
tio irreuocabiliter, quæ ſi non fuiſſet facta
dicta alienatio certò mortuo alienatore vaſ-
ſallo, ad eum tamquam proximiorem in ſuc-
ceſſione perueniet feudum cap. 1. de ſucceſſ.
feud. & cap. 1. de alien. feudi pat. Ecce qua-
lem requirit Præpoſit. agnatum, in quem
valere poſſit irreuocabiliter feudi refutatio
talem ſcilicet, in quem mortuo refutante
feudum eſſet peruenturum, atque quod eſt
notandum, ita interpretatur cap. 1. de alien.
feudi pat. vt prorſus animaduertamus fun-
damentum, ſuper quo contraria opinio ful-
citur corrui. Iterum Præpoſ. in cap. 1. de
alien. feud. pat. in princ. dum differit vale-
re alienationem cum conſenſu proximioris
38 agnatorum, † tamen ſi in futurum aperire-
tur remotis, dabitur illis reuocatio, dato
quod tempore alienationis non eſſent proxi-
miores, quod ex mente literæ text. innui
affirmat, ibi, quandoque. Afflict. in cap. 1.
§. ſed & res, per quos fiat Inueſt. in prin.
ponens limitationes ad regulam, quod feudũ
ſine conſenſu domini non poſſit alienari, pri-
mam dicit quando vaſſallus habens feudum
39 antiquum † vult illud vendere proximiori
agnato, qui poſt eius mortem immediatè ei
ſucceſſurus eſt, tunc poteſt illud vendere cũ
pretio, vel gratis ſine voluntate domini, &
hoc habet locum etiam in Regno, ſecun-
dum Andr. hic, & benè, & in cap. 1. de alien.
feud. pat. hac Afflict. qui ſatis apertè inter-
pretatur dictum cap. de alien. feud. patern.
ibiq; in primo not. quod licet feudum non
poſſit alienari ſine conſenſu domini, tamen
ei, qui ſucceſſurus eſt immediatè poſt mortem
alienantis, poteſt feudum alienari ſine con-
ſenſu domini, idq; ea ratione, quia non alie-
natio propriè dicitur. Et paulò poſt dat
regulam, illum dici immediatè agnatum ſuc
40 ceſſurum, † quãdo velit nolit ipſe ei ſuccedit
immediate. Idem tradit in cap. 1. de alien.
feud.

Google

feud. pat.nu.17. in ſeptimo not. ex textu
ibi notat,alienationem feudi paterni valere
ſine conſenſu domini in eum, qui erat imme
diatè ſucceſſurus in illo feudo poſt mortem
alienantis.

At nō egemus in hoc puncto Doctores nu
merare,nam quot ſunt,qui his verbis vtun-
tur,alienatio facta agnato proximiori ſuc-
ceſſuro, implicitè, quod nos quærimus, con
cedunt, nam vltra ea, quæ ſupra pondera-
uimus, dixit Ioan. Vinc.de Anna in re-
pet.cap.1 de Vaſſ decrep. ætat.nu.202.qui
ex textu cap.1 de alien feud pat. hoc ipſum
probare intendit,ponderando illa verba,per
uenturum, aut reuerſurum feudum, ex his
enim tempus mortis inſpici debere.& reuer-
ſionis conſiderat.

Hanc ſententiam quod tempus mortis cō-
41 *ſiderandum ſit † expreſsè tenuerunt Ioan.*
Vinc.de Ann. vbi ſupra Nicol. Intrigliol.
deciſ.ſeu potius alleg 43. Cum. in cap. ſi
aliquem,verb Antiquioris n. 370. Gregor.
Et alij, de quibus in conſilijs, & nouiſſimè
Harman.Piſtor. quæſti. 6 feud.nu. 34. no-
ſtram ſectatus eſt ſententiam, vbi ait quod
etſi agnato proximiori in feudo ſucceſſuro
liceat feudum alienari,attamen ſi proxi-
mior ante venditorem decedat. alius dein
ceps agnatus,qui eo tempore, quo moritur
venditor, proximum ſucceſſionis gradum
obtinet,feudum alienatum reuocare queat
ab heredibus emptoris, remotiori gradu a-
lienatorem attingentibus; quod vt liquidius
comprobet, hoc vtitur argumento,aut enim
agnatus proximior, inquem reperitur fa-
cta alienatio, ius, quod ex pacto anteceſſo-
rum conſecutus erat,ad ſuos hæredes tranſ-
mittis, atque hac ratione tanquam proxi-
miorem impedire remotiorem, ne is, mortuo
alienatore, feudum repetere valeat: at hoc
eſt impoſſibile,cum agnatis demum poſt mor
tem vaſſalli in inueſtitura vocati,ius,& or
do ſucceſſoris competat, ſed cum proximior
præmoritur alienati, huic ſuccedere mi-
nime poteſt,nec vllum ius proprium in feu-
do conſequi dicitur, quod remotiori agnato,
proximiorem à ſe locum obtinenti, ſucce-
dendi,& reuocandi viam obtineat. Aut ve-
ro contenditur ius, quod proximior emens
feudum à vaſſallo alienante conſecutus eſt,
earum eſſe virium, vt ad ſucceſſores emen-
tis potius, quàm ad alium, qui mortis tem-
pore proximior eſt, tranſeat, & propterea
proximiorem impediat, ne feudum reuocet:
& hoc nullo modo fieri poteſt, nam ius,
quod vaſſallus alienās in feudo habuit,vſus
fructus inſtar tantummodo ad vitam cōceſ-
ſum eſſe cenſetur,quo per mortem eius reſo-
luto, ius etiam, quod proximior conſequi-
tur, vt reſoluatur neceſſe eſt, l. lex vecti-
gali, de pignor. cap. 1. §. rurſus quib. mod.
feud. amitt. atque propterea eum proximi
agnati ſucceſſ. res, qui feudum habuerat,
venditori premortuus fuerit,neque ex pro-
prio emptoris iure, neque ex iure, quod ab
emptione acquiſierat, contra agnatum,qui
tempore mortis proximior eſt, tueri ſe po-
terint: proindeque euidens ſane eſſe,ait Pi-
ſtor. nihil impedimento, eſſe, quo minus iu-
re ſuo, quod à morte alienatoris competere
ſibi accepit agnatus, à remotiore reuocare
queat. Vtitur inſuper Piſtor.argumento
42 *fideicommiſſi ad feudum, † nam l filiusfa-*
milias §. diui, el primo de leg. 1. & l.cum
pater.§. à filia ff. de leg. 2. auctoritate An-
dreæ in cap. 1. §. Hoc quoque, de ſucc feud.
ſuffultus.& nu. 44 contra cannet. in cap.
Volentes §. & quatenus eſt dictum, inue-
bit, qui dubiam, & ancipitem, & deciſio-
ne Cæſarea indigentem aſſeruit, conclu-
ſionem manifeſtam habentem rationem,
quam ſine hæſitatione eſſe amplectendam
arbitatur. Generalitati textum in ca-
pit. 1. de alienat. feud. & in cap. de alien.
feud pat. à Cannelio conſiderata optimis ra-
43 *tionibus ſatisfacit: † & demum nihil ini-*
quius ait,dici poſſe,quam agnatum proxi-
miorem præcipue alienatione iure ſuo de-
fraudari.

44 *Hæc, quæ diximus, clariora † reddemus,*
ſi auctoritates, & rationes, quæ in contra-
rium facere videntur,expenderimus. Addu-
ci poſſet primum Camerar.in l.Imperialem
fol. 30.lit. O. & ſeq. qui ad limitationem
illius legis,alienationem feudi prohibentis,
affert tex.in d.cap. 1.de alien.feud. pat. in
princ. & in §. etſi libellum: refutari enim
licet agnato, immædiatè ſucceſſuro; ſubne-
ctit poſtea hæc omnia intelligere,quando per
contractum ipſa fieret alienatio, non autem
per teſtamentum. Rurſus vt immediatus
ſucceſſor ſit immediatus tempore, quo ſit
actus,allegat in ſimili Neapodan. in cōſuet.
Si qua moriens,in verb. tantum. At aucto-
ritas Camerarij nil officere ſententiæ noſtræ
45 *† credimus, loquitur enim de refutatione*
feudi, quæ ex cap. 1 de alien. feud pat ce-
lebratur, quæ vt robur habeat, neceſſario
proximiori tempore refutationis fieri debet;
veriſſimum ſanè pronuntiatum, quod nō in-
ficiamur, at ſi præmoriatur is quem fue-
rit facta refutatio, & tempore mortis refu-
tantis

Digitized by Google

tantis alius reperiatur proximior agnatus,
qui iuxta ordinem vocationis admitti ad
feudum debeat, quod is ab hærede illius, in
quem ſuerat translatum feudum, excludatur,
non aperit, nec determinat Camerar.
nec ſimile à Neapodano mutuatum, aliquid
contra huiuſmodi intellectum operatur, quo
concluditur in caſu illius cõſuetudinis tem
pus facti teſtamenti, & non euentum caſus
eſſe inſpiciendum, ad robur etenim refutationis,
rebus in eodem ſtatu ſe habentibus,
ſufficit, quo fœudi alienatio proximiori tũc
temporis fiat, ſed quod ex inde variatis conditionibus
rerum, eadem feudi refutatio nõ
reſoluatur, & irrita non reddatur, prorſus
negatur, in quo contrarium habere Camerij
ſententiam haud putamus, ſed Neapodano
facili negotio reſponderi poteſt. autoritate
Andreæ in cap. 1. §. præterea ſi vaſſallus,
qua ſit prim. cauſ. ben. am. nu. 13. & gloſ.
in l. cum ita §. in fideicommiſſo, ff. de leg. 2.
verb. moreretur, de quibus ſupra nu. 20. &
21. mentionem fecimus, nam quidquid in
terminis illius conſuetudinis, quia in feudis
gradus, & ordo conſideratur, non tempus
teſtamenti, ſed mortis inſpiciendum erit, ad
id confert maxime quod tradit Iacob. de Beluiſ.
& omnes, in cap. 1. §. & ſi clientulus
de alien. feud. ibi, enim vaſſallo impartitur
46 *† facultas alienandi feudi medietatem ad libellum,*
ſed eo mortuo ſine hærede, qui de filio
maſculo interpretatur, feudum reuertitur
ad dominum, ſed ſit oppoſitio, quod legitime
factum pœnam non meretur, & habet effectum
l. ſancimus. C. de admin. tutor. l. Graccus,
C. de adult. & non debet irritari, licet
deueniat ad caſum, à quo incipere nõ poteſt,
nec debet ex ſuperueniente actu infirmari
Reſpondetur tamen communiter, etſi legitimè
factum irreuocabiliter maneat factũ;
attamen legitimè factum, cui inhæreat tacitè
reſolutio, reuocatur & manere poteſt
in ſuſpenſo quo ad reſolutionem. Valebit
47 *itaque † refutatio feudi facta in proximiorem*
agnatum tempore, quo ſit refutatio; attamen
non irreuocabiliter, cum poſſit dari
caſus, in quo ſuapte natura reſoluatur. Camerarius
propterea allegari pro contraria
parte non meretur, cuius argumentis, quatenus
nobis aduerſarentur, ſatisfacit Ioan.
Vinc. de Ann. in cap. 1. de Vaſſall. decrep. ætat.
nu. 209. & ſeq. quo loci autoritati, & rationibus
Neapodani reſpondet. & n. 230. ve-
48 *ram † opinionem dicit, quæ habet proximitatem*
tempore mortis refutantis eſſe conſiderandam,
allegat Blaſc. Lanc. in cap. Volentes,
& Cum. in cap. ſi aliquem, in verb.
Antiquis nu. 171.

Octau. Bambacar. in cap. beneficium à
49 *Vaſſallo nu. 18 † pro contraria parte allegari*
poſſet, dum ibi ſtante refutatione non
amplius conſiderari debere perſonam refutantis,
aſſerit, atque in feudo refutato, non
refutanti, ſed illi, cui facta eſt refutatio ſuccedi,
allegat Blaſc. Lanc. in cauſa Lingugroſſæ,
& Cannet, in cap. Volentes, ſed quia
ratio hæc nihil infert, cum in conſilijs ſit ei
abunde factum ſatis, non eſt eius auctoritas
magnifacienda, cum nec punctum diſcutiat.

Franc. de Pont. deciſ. 4. nu. 12. recenſitis
ſententijs Ioann. Vinc. de Anna, & Camer.
in ſupracitatis locis nu. 21. ait. communiter,
& indiſtinctè practicari, ſufficere habere
ſucceſſorem habilem ad ſuccedendum
tẽpore cõtractationis, ſeruata opinione Camer.
in d. cap. Imperialem, quidquid dixerit
Anna, ſecundum quam fuiſſe pluries iudicatum,
vt teſtari dicit Don Garſias Maſtrillus
ad Petr. de Gregor. de conceſ. feud.
lib. 4. quæſt. 20. lit. O. aſſerit. Huius, etſi eminentiſſimi
Iuriſconſulti, dicta quidquam ad
rem facere minime arbitramur, nam punctum
nõ diſcutit, & quo adtinet ad praxim
in Regno Neapolis, quidquid de ea ibi dicendum
ſit, in Regno noſtro nihil momenti
ſortiretur; quo vero ſpectat ad auctoritates,
os in cælum ponere non eſſet, ſi Franc.
de Ponte, & Ioannis Vincentij de Anna,
quem maximum Iureconſultum, iure, ac
meritò ipſemet de Ponte appellauit, auctoritates
librauerimus; nam, vt ſupra oſtenſum
eſt, cum nulla ſit facienda vis in Camer.
Deciſiones factæ aliquãdo in Regno noſtro
non ſunt magni facienda per rationes,
de quibus in cõſilijs, quas hic repetere importunum
eſſet; atque vt horum auctoritates
euitare valeremus, ſufficeret, his Petri de
Greg. nomẽ obijcere, cuius laude in promptu
ſunt, ex doctiſſimi monumentis, quæ inter
nos circumferuntur. Adeo vt verum ſit dicere,
quod ſi auctoritate res foret terminanda,
pro ijs ſtaret victoria, qui tempus mortis
in refutatione eſſe attendendum dixere.
Sed ad rationes, quæſo, deueniamus, quæ vt
quanti ſint ponderis manifeſtum ſit typographo
conſilium Frederici Campixani famigerati,
apud nos cauſarum patroni, cudendum
50 *commiſimus, cuius argumenta hæc †*
fuere. Primum autoritas Bald. in cap. 1.
verſ. refutare, de alien. feudi pat. Secundum,
textus in cap. 1. de a ſen. feud. pat.
dum ibi licet caueatur feudum alienari non
poſſe

Digitized by Google

poſſe, niſi conſentientibus agnatis, attamen fieri poſſe in proximè ſucceſſurum, ſubnectitur, ea nimirum ratione, quia non alienatio, ſed quaſi refutatio dicitur: hoc dicit Campixanus, cum effectu eſſe intelligẽdum, & de valida & perpetua alienatione. Tertium, quod ſi alienatio perpetuò non valeret ad fauorem agnati proximioris nulla eſſet inducta ſpecialitas, idem namque eſſet ſi in quemlibet remotiorem celebraretur, quam ſemper valere in vita refutantis aſſirit. Quartum licet feudũ reſtitutioni ſubiectum dicamus, attamen & licere vaſſallo illud rifutare in vita proximiori agnato concedimus. Quintum omnium conſenſum receptũ eſſe, valere refutationem proximiori factam abſque aliorum agnatorum conſenſu; nec à Doctoribus diſtingui, ſuperuixerit, an præmoriatur ille, cui fuerit facta reuocatio. hac Campixanus.

Cannet. in cap. Volentes, §. & quatenus eſt dictum, alias recenſet rationes, quæ re vera in idem incidunt cum ſupradictis. Primam Blaſei Lancea, quæ ex cap. 1. de alien. feud. pat. in ratione ſui habet robur, nam ſi alienatio feudi fieri in proximè ſucceſſurũ in præiudicium aliorum agnatorum valet, at illud fieri non dicatur ſuperuiuente illo, cui ſit refutatio, eſſet enim ille quocunq;
51 inſpecto tempore proximior, † ergo præiudicium cõſiderabitur ſi ille præmoriatur refutanti. Secundam. Refutationem eſſe iuris refutantis reſolutionem, & in eum, in quem celebratur, tranſlationem. Tertiam ex text. in cap. 1. de eo qui fin. fecit agnat. elicit. Quartam adducit ex autoritate Andreæ in cap. 1. §. ſed etſi plures, per quos fiat Inueſt. Quintam à Præpoſit. in ca. Titius ſi de feud. fuer. contr. int. dom. & agnat. mutuatur, dicẽte nulli fieri alienationem irreuocabiliter, niſi proximiori agnato. Hæc à Cannet. habemus, quibus etſi ipſe vni modò reſpondeat nil valere, & commentum ex capite Blaſe. Lanceæ dicat: modò alteri, quod text. nil faciat, nihilq; Doctores ab eo adductos ad propoſitum dicere, aſſerat, tandem eiuſdem Blaſci opinionem firmari tamquam ſuper firmam petram in cap. 1. de alien. fiudi pat. credit, & demum propriam inconſtantiam aperit, quidue tenendum ſit non determinat.

Franc. Milan. decis. 8. lib. 1. nu. 288. per eaſdem progreſſus eſt ſemitas, vnum tantum ſuperaddidit, ſcilicet, eſſe pro iſta opinione textum expreſſum in cap. 1. de eo qui fin. fec. agnat. quod etiam fuit Blaſci vt refert Cannet. in conſilio, & ſub nu. 310. argumentis Ioann. Vin. de Anna ſatisfacere conatur, cætera autẽ ommittimus recenſere, nam ſunt ab alijs dicta, & ſatis in conſilijs reſponſum.

52 Hæc ſunt quæ & antiquiores † & recentiores in hoc puncto ſcripſere noſtrates, quibus, quantum in nobis erit, reſpondere curabimus. Ad fundamentum primum Campixani ab autoritate Baldi in cap. 1. verbo refutare, de alien. feud. pat. ductum, ſic duximus reſpondendum, tantum abeſſe, vt ex Baldo quidquam tale elici poſſit, vt pro noſtra opinione eumdem in eodem loco adduxerimus, quod ex illius lectione manifeſtum fieri poterit. De ſecundo nil aliud remanet dicendum, ſuperabundè in ſuperioribus de intellectu cap. 1. de alien. feud. pat. egimus, eſſent nunc ad nauſeam eadem repetere. Tertio ſatis ſuperq; factum ſatis à domino Authore putamus, quemadmodum quartum, & quintum dilutum ab eodem credimus.

Quo adtinet ad argumenta Blaſei Lãceæ à Cannetio recenſita. ſufficeret nobis reſponſionibus eiuſdem met Cannetij adhærere: noſtrum tamen eſſe putamus replicare ad ea, quæ ipſe ſub nu 24. pro reſponſione ad argumenta noſtræ ſententiæ accommodat. Idem aſſequemur circa ea quæ contra Ioann. Vin. de Anna congerit Franc. Milanenſ. dicta decis. 8. ſub n. 310. quandoquidem ipſe nil noui, quodq; non fuerit antea dictum afferre videtur.

Cannet. in cap. Volentes, in ſupradicto
53 §. & † quatenus, ſub n. 23. non obſtare tex. in l. filiusfamilias §. diui el primo, ff. de leg. primo arbitratur, quandoquidem ibi fuerit collata poſt mortem in filios diſpoſitio, in certos ſanè, qui hæredi ſuperuixerint. Idcoq; ante mortem fideicõmiſſum alicui filiorum dari non poterat, potuiſſet enim contingere, hæredis grauati mortis tempore, eos non supereſſe: quod ſecus euenire in feudo credit dum feudatarius iure permittente in proximè ſucceſſurum diſponere cenſeatur, atque proinde irreuocabilem alienationem haberi. Iterum, nec obſtare putat text. in l. eum pater. §. à filia ff. de leg. 2. quia text. iuncto, cum cap. 1. §. & ſi libellum de alien feud. pat. quæſtionem terminare videtur, nam ibi Iuriſconſultus ait, quod in eum deſtinatio matriſfamilias dirigi poteſt, qui inter cæteros fideicõmiſſum eſſet citra matris electionem habiturus, maritò in eum potuit dirigi diſpoſitio in vita. quodq; confirmari ait per tex. in cap. 1. de feud. alien. & ex genera-

ralitate textus refellit reſponſionem illam, nimirum valere refutationem in præiudicium tantum refutantis, eſſet enim nimis reſtringere leges, quæ nullam patiuntur reſtrictionem ex Paul. Caſtr. in d. §. à filia.

54 *His tamen nil refragantibus, † res, etſi cætera non militarent, eſſet terminanda per illa tria iura a quibus Dominus meus argumentum validum, & neceſſarium deſumpſit. textus nimirum in l. filiusfamilias §. diui el primo, ff. de leg. 1. in l. cum pater §. à filia ff. de leg. 2. & in l. vxorem §. Seium, ff. de leg. 3. Non obſtat quod ait Cannet. in d. §. diui ita diſponi ibi, quia ſcilicet diſpoſitio fuerit poſt mortem collata, & in feudis aliud dicendum, cum in vita permittatur feudum refutare: nam facillimè huiuſmodi argumentum diluitur, quod pinguius nõ eſſe facturos credimus, ſi altius rem omnem repetentes, quid in hoc dixerint Doctores compendiario recenſuerimus Bart. in §. diui ex illo, textu*

55 *† deducit fideicommiſſum conditionale non poſſe fideicommiſſario ante conditionis euentum reſtitui, concinunt cæteri, Alberic. Angel. Bald. Paul. de Caſtr. & Rafal. Cuman. omnes tamen, vt contrarium euitare potuiſſent de l. poſt mortem C. de fideicommiſſ. qui contrarium cauere videbatur, ad ſolutiones ſe accingunt. Bart. in d. §. diui reiectis ſolu-*

56 *tionibus gloſæ. † dicit reſtitutionem fideicõmiſſi poſſe fieri ante conditionis euentum, vt per text. in d. l. poſt mortem, ſed non tráſire in fideicommiſſarium actiones ex ſenatuſconſulto Trebelliano, quia tunc non fieret reſtitutio ſecundum voluntatem defuncti, cum contingere poſſit reſtitui fideicommiſſum ei, qui forte tempore exiſtentis conditionis non eſſet in rerum natura. in d. §.*

57 *à filia, vbi habetur, † data alicui electione non poſſe ante tempus eligere, opponendo de text. in l. vnum ex familia ff de leg. primo, & de l. poſt mortem ſoluit contraria, in illis iuribus vni tantum eſſe faciendam reſtitutionem, in §. à filia vni ex pluribus. vnde ait Bart. poſſibile eſt; quod ille electus tempore mortis non viueret. Alberic in d. §. diui, regulam ex illis iuribus elicit in his*

58 *verbis, quod aut in præmatura † reſtitutione vertitur, vel verti poſſe ſperatur in intereſſe alicuius alterius, quàm reſtituentis, & tunc fieri non debet, & facta non liberatur ſi caſus exiſtat, detegens intereſſe; ſi autem nullius alterius intereſt, vel intereſſe poteſt niſi reſtituentis, habeat locum l. poſt mor-*

59 *tem; Et in §. à filia dicit electionem † præmaturam inualidam, id eſt non habentem effectum irreuocabilem, & Bald. in d. §. diui*

60 *ait, quod quando conditionis † exiſtentia formã reſtitutionis mutare poteſt, interim etiam de partium voluntate non poteſt fieri reſtitutio, ſed quia in l. poteſt mortem non vitiatur effectus reſtitutionis, vt quia certa & determinata perſona debeat fieri, tunc poteſt, Paul. Caſtr. in §. diui, idem in effectu tradidit, nam in l. poſt mortem poterat fieri reſtitutio, quia vnus erat fideicommiſſarius. in §. diui plures, ibi agebatur de præiudicio dantis, hic de alterius præiudicio; Et §. à filia, loquens in terminis illius §. de electione facta in vita de perſona incerta de certis, non ſortiri eam effectum quouſque retractari poſſit, rationem elicit, quia poſſet contigere, quod electus moreretur ante mortem eligentis, quo caſu irritaretur electio; nec ille electus tranſmitteret ad hæredes ſuos; interim itaque dum aliquis de prædictis caſibus poteſt euenire, non poteſt dici electio facta cum valeat ad irritum deduci,*

61 *† ſed rebus in eodem ſtatu perſeuerãtibus tẽpore mortis valeret electio, vt ex nunc, non vt ex tunc. Rafael Cuman. ex tex in §. diui notat quod vbi perſona fideicõmiſſarij eſt variabilis ex euentu conditionis, non poteſt grauatu, ante conditionis euentum reſtituere. In §. à filia reddit rationem, quia de-*

62 *bet eſſe electio † de eo qui tempore mortis ſuperſtes ſit; Idem tradit Alberic. in l. poſt mortem. C. de fideic. quia poſſibile eſt fideicommiſſarium mori ante hæredem. Ita Salicet. in d. l. poſt mortem n. 3. & Bald ibidem nu. 4. ad conciliationem horum Iurium docet, refutata quorundam ſolutione dicentium, quod poſſit grauatus, ſed non compellatur; quia quando ſperatur alium capere poſſe, quàm eum, cui ſit reſtitutio, illa non tenet, gloſæ ſolutionem recipiendam vti veram dicit, eam nimirum, quia in dicta l. poſt mortem erat certa perſona, cui facienda erat reſtitutio in contrarijs tamen incerta duabus quippe rationibus, quarum ſecunda ad rem noſtrã facit, quia poteſt alteri fieri præiudicium, quod teſtator noluit; dixit Bart. in dicta l. poſt mortem de perſona certa, & incerta veram eſſe conciliationem. Et Ioan. Fab. ibidem Phil. Corn. in dicta l. poſt mortem, aliorum dicta recenſens, ait, ſi quæratur an grauatus poſſit reſtituere in vita, tunc ſi ex illa reſtitutione nullum inferatur præiudicium niſi reſtituenti, & dicendum eſt poſſe, ſecus ſi alteri, quod ex quatuor modis contingere poſſe ait, quartum pro nobis facit, vt puta ſi rogatus reſtituere pluribus filiis poſt*

mor-

mortem, quia euenire poſſet vnum tantum
ſupereſſe, qui ſolidum capere poſſet, niſi præ
maturè omnibus fuiſſet facta reſtitutio. Et
Fulgoſ. in d. l. poſt mortem n. 6. ſummatim
colligit, vt quotieſcumque ex reſtitutione
63 *alteri † præiudicium generari poteſt, quam*
reſtituenti non poſſit fieri reſtitutio. Con-
ciliationem illam de perſona certa, & incer-
ta, & quando alteri præiudicium in ferri
poſſet, ſequitur & approbat Molin. de Hi-
ſpan. peimogen. lib. 2. cap. 4. nu. 25. & ſeq.

Per hæc Doctorum dicta itaque obiectio-
nem, quam facit Cannet. de differentia in-
ter feudum, & fideicommiſſum diluere vale-
64 *mus, aiebat ipſe; feudatario † licere in vita*
refutare feudum, granato vero probiberi
fideicommiſſum reſtitnere; in hoc etenim vt
ex ſupra recenſitis Doctorum dictis eſt ani-
maduertere, nulla eſt conſtituenda differen
tia inter beneficiarium, & grauatum; nam
text. in l. poſt mortem, C. de fideicomm.
facultatem impartitur grauato ante condi-
ſtionis euentum fideicommiſſum reſtituere,
idē quod in feudis, ſed id ſine alterius præiu
dicio ſortiri irreuocabilem effectum aſſerūt
Doctores; hoc ipſum de feudo pronuntiatur,
non etenim inficiamur non poſſe feudum re-
refutari proximiori, ſed tantum cōtendimus
id aſſequi non poſſe vt perpetno refutatio fir
ma maneat, & quemadmodum ad concilia-
tionem ſupradictorum iurium aiūt Docto-
res, & præſertim Cin. in d. l. poſt mortem
fideicommiſſum reſtitni poſſe ante conditio
nis enentnm, non tamen vt in fideicommiſ-
ſarium iura ex Trebelliano ſenatuſconſulto
tranſeant, ſed vt in donatarium hæredis, &
non ſecundum voluntatem fideicommitten-
65 *tis, ita affirmandum erit, quod licet † feuda*
tario per iura feudorū feudum refutare con-
cedant, attamen non ideo ſequi, irreuoca-
biliter fieri poſſe; proindeque non licebit ar-
guere ab hac feudi, & fideicommiſſi differen
tia, nam in vtroque ante euentus conditio-
nem, & ante mortem conceſſa eſt refutatio
& reſtitutio, hoc tamen moderamine, vt il-
la in ſuſpenſo maneat, donec aliud, quod ob-
ſtet, non moſtrauerit rerum exitns tempo-
re mortis.

66 *Argumenta, quæ à Franc. Milanenſ. †*
deciſ. 8. lib. 1. num. 288. recenſentur, eadem
ſunt cum ijs, quæ in conſilijs afferuntur, eiſ-
demq; eum fuerit abunde ſatisfactum, opus
quidem non erit, vt eadem repetamus. At
quia Ioan. Vinc. de Anna in repet. cap. 1. de
vaſſall decrep. ætat n. 202. pro noſtra opinio-
ne nōnnlla conſiderauerat, quibus Milanēſ.
facere ſatis credidit in dicta deciſ. nu. 310 nō
erit ab re & replicationes noſtras accomo-
dare. Ioan. Vinc. de Anna ibi de tex. in cap.
1. de alien. feud. pat. arguit, tempus mortis
ſcilicet attendendum eſſe, dum valere refu-
tationem conſentientibus agnatis, ad quos
feudum eſſet reuerſurum, aſſponitur, ea ni-
67 *mirum ratione, † quia ſucceſſio, & reuerſio*
dicat mortem, atque nemo viuentis hæres
eſſe poſſit, auctoritate Andræ ind cap. 1. §. et ſi
libellum, cuius verba tranſtulit, dicentis.
Concedatur alienatio proximiori agnato,
quia alia ſucceſſurus eſt. Milanenſ. d nu.
310. ait tex. in d. cap. non loqui, quando
alienatio facta ſit cū conſenſu proximè ſuc-
ceſſuri, quia, putat ipſe, eſſet adaptare ad ca-
ſum, qui non poſſet accidere in rerum natu-
ra: quaſi nullus alins ſit tempore refuta-
tionis, cui feudum eſt recaſurum, niſi ille,
cui facta eſt refutatio, ſatis, credit, facere
textum, cnm conſentiat ille, inquim feu
dum eſt recaſurum, ſeu reuerſurum eo tem-
pore, quia dum ponitnr caſus, proximè ſuc-
ceſſuro, intelligitur de eo, inquem feudum-
ſit peruenturum, nec lex, ſeu diſpoſitio ad
caſum triſtis euentns adaptatur l. inter ſti-
pulantem §. ſacrum ff. de verbor. obligat.
ſcilicet mortis eius, cni eſt facta refutatio.
Milanenſ. vt verum fateamnr, non habe-
68 *mus, † nec caſnm, qui in rerum natura con-*
tingere non poteſt, intelligere poſſumus, nā
dicere textum in d. cap. 1. de alienat. feud.
pater. non loqui quando alienatio facta repe
ritur cum conſenſu proximè ſucceſſnri, nō
capimus quid ex hoc inferre maluerit: dum
verò ait ſufficere conſetire illum, in quem
feudum eſt recaſurum tempore refutationis
nullum, robbur habet; nam tum ex lectura,
tum ab intellectu illins textus contrarium
innui videtur, quo adtinet, vt illa refutatio
agnato, qui proximns ſit tempore mortis
refutantis, præiudicium inferat. Anna ete-
nim ex ponderatione verborum inuentium
ſucceſſionem, qua tempore mortis contingit,
tempns mortis ſpectandum, inquit.

Reſponſionem, quam ſub nu. 312. Mila-
69 *nenſ. tradit, † eſſe nimirum contra natu-*
ram feudorum, feuda ex pacto, & proui-
dentia iure hæreditario denolui, vaniſſimam
optimo iure reputabimus, ſi ad ea, quæ ſu-
pra in anno 1. ad conſ. 9. recenſnimus, oculos
conuertamus feudum etiam hæreditarium
dici ex pacto, & pronidentia, neque abſo-
num eſſe in feudis pactis, & prouidentiæ da-
ri hæredem, qui ſecundum ſubiectam mate
70 *riam de filio, & hærede † ſanguinis prædi-*

cari dicatur, cap. 1. §. etſi clientulus, de a-
lien. feud gloſ in l. ex facto §. fin. ff ad Tre-
bel. & licet feudũ nõ hereditariũ dicamur ha
bere ſucceſſione; hereditariũ transmiſſione, à
defuncto in hered. vt aduertit Frãc de Põt.
71 *de feud. lect. 20, n. 2. ſucceſſoriumq; † editum*
in feudis tãtum de gradu in gradum admit
tatur tit. de ſucceſſ. frat. vel grad. ſucceſſ.
& docet Bald conſ. 265. vol. 5. n 2. ex eo, quia
conuentionis, non legis illud dicatur, vt per
Dec. in Rub. C. de ſucceſſ. edit. nu. 3. &
per Bald. in l. ſi aliquam C. de fideicom. quos
allegat Frece. de ſubfeud. lib. 3. differ. 20. Nõ
propterea inepte dixit Anna, dum abſurdo
de hereditate viuẽtis argumentatus fuit: ha
buit enim de herede ſanguinis, & de gradu
ſubſequenti, qui admitti non debet donec ſu-
72 *pereſt praecedens, † nam id pramaturè fie-*
ret, clariſſimè ſentit Andreas in cap. 1. in
princ. de contr. feud. & in cap. 1, §. ſed &
plures, per quos fiat Inueſt & in cap. 1. §.
praeterea ſi vaſſallo, qua ſit prim. cauſ. benef.
amitt. his verbis vtitur, pramaturè agitur
de heredibus viuentis, quod etſi in praeiudi
cium ipſiuſmet refutantis valere poſſit, atta
men, ne alijs noceat, qui per ſucceſſorium
edictum conuentionale ad feudum de gradu
in gradu inuitantur, fieri nequit. Caeterum
alia, quae congerit Milanenſ. ex ſua pena nõ
prodeunt, ab alijs etenim hauſit; proindeq;
ex iam dictis tum in conſilijs, tum hic ſa-
tis diluta videntur. Remanet itaque fir-
ma noſtra concluſio, refutationem ſcilicet
feudi factam proximiori agnato, tunc demũ
dici irreuocabilem ſi tempore mortis refutã-
tis alius non reperiatur proximior, qui per
ſucceſſorium edictum conuentionale ad feu-
dum vocetur, quod contingere poteſt ſi ille,
cui ſit refutatio refutantis praemoriatur.

EPITOME.

Feudũ ſub alia forma dari à vaſſallo minime poteſt. Illudq; an nouae conuentiones, & pacta efficiant nouum, atque ſi ob perduellionẽ fiſco deuoluatur, iterumq; concedatur, an tunc iure antiqui feudi dicatur facta conceſſio.

Cap. Imp. Caroli 118. an procedat ſi à tertio poſſeſſio feudi reperiatur occupata.

SVMMARIVM.

1 *Feudi conceſſioni facta pro ſe, & ſuis heredibus, ſi adiungitur clauſula iuris francorum, reſtringitur forma.*

2 *Feudum praeſumitur tranſlatum ſub eadem forma, ſub qua eſt, alio non apparente, data alienatione in extraneum, ſemper feudum tranſit ſub eadem lege, & forma.*

2 *Formam feudo dare ſoli domino competit, & ideo in inueſtituris apponitur feudi forma in aliquo non mutata.*

4 *Feudum ſub forma ſtricta cum clauſula, ſi alteri datur, in non expreſſis cenſetur datum ſub eadem forma, quia aliter dari non poterat, & accipiens cenſetur accepiſſe ſub eadem forma, & licet primo acquiſitor potuiſſet ſub alia forma dare feudum, tamen ſi non aliam dedit, cenſetur datum ſub illa forma ſtricta, imò non cenſetur noua forma data, etiam ſi conceſſa fuiſſet licentia alienandi, & n. 10.*

5 *Acquiſitor primus poteſt feudum etiam cum clauſula iuris francorũ alienare in filios & quoſcumque extraneos contra Pern. conſ. 12. & 18.*

6 *Feudum ſub forma conceſſum pro te, & filijs, & quibus volueris, non per hoc alteratur forma ſtricta, quandoquidem illa verba ſunt intelligenda quibus volueris inter filios, & ex filijs.*

7 *Forma feudi ſtricta non alteratur per licentiam diſponendi, & teſtandi; & tunc cenſetur forma mutata, quando in totum ſubſtantialia mutarentur.*

8 *Feudũ nouum licet dicatur reſpectu acquirentis, vel propter nouas conuentiones, & pacta, tamen in non mutatis ſtatur forma prima.*

9 *Formae primae ſtãdũ eſt in hijs, in quibus per nouã formã nõ ſit alteratio antiqua forma.*

11 *Feudum ſimpliciter conceſſum cenſetur pro recipiente, & ſuis.*

12 *Feudum dicitur improprium ſtante conceſſione pro te, & heredibus, & cui volueris; & ideo nõ regulatur à regulis feudalibus & cenſetur ſimpliciter alienabile.*

13 *Acquiſitor primus licet formae ſtare non teneatur, tamen ſecus in ſuis ſucceſſoribus.*

14 *Feudum habens naturam impropriam, non acta diſpoſitione per vaſſallum, tranſit ad*

ma-

maſculos ſolos, & poſt mortem vaſſalli attenditur recta, & propria natura feudi, non obſtanti alteratione prædicta conceſſionis, & forma.

15 *Feudum nouum an dicatur ſi ob rebellionē eſt deuolutum ad Regem, nō habita poſſeſſione à Rege; & quid ſtante aſſertione Regis in priuilegio noua conceſſionis.*

16 *Crimē per duellionis an præiudicet agnatis.*

17 *Feudū penes rebellē reſtitutū, & facta noua conceſſione, dicitur feudū nouū limitatur hæc cōcluſio ſi in indulgentia adeſt verbū reſtituimus, n. 18. maximè ſi ſūt verba, ac ſi nūquā bona fuiſſēt deuoluta, & qd ſi ad ſunt verba, de nouo cōcedimus, & ſunt nouæ conuentiones in conceſſione n. 19.*

20 *Feudum an dicatur nouum, ſi in conceſſione dicitur, de nouo concedimus; & de differentia, quatenus opus eſt de nouo concedimus, & ſimpliciter de nouo concedimus.*

21 *Feudum non dicitur nouum, niſi ſpecificè ita dicatur, non obſtante quod apponantur nouæ conditiones, & pacta; etiam dato quod vocati fuerint in noua conceſſione baſtardi num. 22. Et quid ſi in priuilegio dicatur, quod ex nunc in antea ſit dominus, an dicatur tunc nouū nu. 23.*

24 *Confiſcatis feudis ſi fiat reſtitutio, an cenſeatur facta de feudis alijs conceſſis.*

25 *Forma vt dicatur mutata, debet fieri mutatio in ſubſtantialibus.*

26 *Clauſula in confirmatione feudi, quatenus iuſtè, & rectè, & rationabiliter proceſſit, æquipollet clauſula, natura feudi non mutata.*

27 *Clauſula in priuilegio confirmationis feudi, iuribus noſtris ſemper ſaluis, comprahendit clauſulam iuris francorum, quia illa concernit fauorem Regis, & ob iſtā clauſulam cenſetur repetita lex, quæ erat in dante in ipſum accipientem, & ſtante iſta clauſula nihil operatur in præiudiciū iurium ſuorum conſenſus Regis.*

28 *Cōfirmatio alienationis feudi facta per Regem, cum clauſula, iuribus noſtris ſemper ſaluis, non facit vt ſtandum ſit nouæ formæ traditæ à contrahentibus, ſed veræ formæ, & antiquæ.*

29 *Clauſula, quatenus rectè, & iuſtè, in confirmatione appoſita, non ſtat cauſatiuè, ſed limitatiuè.*

30 *Forma aliquando attenditur, ſub qua ſemper vixerunt feudatarij, alio non apparente.*

31 *In Spolio dolus neceſſarius eſt.*

32 *Poſſeſſio an poſſit capi authoritate propria per nepotem ſtante cap. Reg. Carol. 118. vbi de ratione finali Imperatoris Caroli nō obſtāte quod per patruū fuiſſet capta poſſeſſio nu. 35.*

33 *Nepos quādo ſit præferendus patruo in ſucceſſione aui.*

34 *Poſſeſſio vt debeat continuari in hæredem vigore ſtatuti, debet intelligi, dummodo talis poſſeſſio non fuerit ab alio occupata.*

35 *Poſſeſſionem ſi continuat ſtatutum in perſonam nepotis, procedit etiam ſi à patruo fuiſſet occupata, ſi diſponat etiam tertij poſſeſſionem non habendam eſſe in conſideratione.*

36 *Detentatori competit officium iudicis, vt reſtituatur in detentatione: procedit tamen vbi detentatio eſt iuſta, vel quando ſumus in conductore.*

37 *Poſſeſſionem ſuam defendere, & in corporalem ingredi poſſeſſor poteſt autoritate propria.*

38 *Filiatio probatur ex nominatione concurrentibus inditij.*

CONSIL. XXIII.

IN cauſa ſpolij feudi caſalis Petræ partes Iudicum omnino ſunt, in decidendo in fauorem conuenti, & omittendo ea, quæ ad rem non nimis facere videntur: principalis difficultas ſtat in cap. Regis, & Imperatoris Carol. 118. quod pro modo nō eſt diſputandū an loquatur in feudis pacti, &c. cum clauſula iuris francorum, cum veniat ad declarationem, & deciſionem illius quæſtionis, quæ erat inter patruum, & nepotem, & non eſt veriſimile, quod velit tollere poteſtatem poſtergandi ætatē in caſu, quo de iure poſſit; qualiſcumque enim opinio teneatur, cum in propoſito nos ſimus in tali feudo cum clauſula iuris francorum Diſcutiendum eſt principaliter, an hoc ſit verum, quia hoc obſtenſo, omnes ceſſabunt difficultates, & apparebit clara iuſtitia D. conuenti clientis mei

Primam formā huic feudo ego in ſcriptis reperſo datā in anno 1397. illi *Leonardo* de Labiſara, cui ob rebellionem cuiuſdam Raynaldi de Primaleone ſequacis rebellionis Comitis Antonij de Vigintimilijs fuit.

1 ſuit † facta cōceſſio per Regem Martinū ,
pro ſe,& ſnis hæredibus de corpore, cum
expreſſa clauſula iuris ſrancorum in fine,
quæ reſtringit,Pern.conſ. 7.& latè D.Can-
nitius in cap. Volentes, verſ.ſed magna
fuit olim dubitatio, ſed ſub qua forma an-
tea.fuerit, non apparet, nec quomodo ad
Comitem peruenerit;exinde per eum fuit
conceſſum illi Philippo de Notarbarrulo.
2 Quibus ita † ſic præſuppoſitis, ego inſe-
ro quod penes Comitem Antonium iſtud
feudum quomodocūq;peruenerit, alio nō
apparente,præſumitur ſub eadem forma
ineum fuiſſe tranſlatum,per tradita incap.
1.§. profecto de leg. Cotrad. Bald. in cap.
1.de Vaſſ.dectep. ætat tradit D. Cannic.in
cap.Volentes, in § at non erit inutile nu.
3. ta. 89.91.94.& 101. quibus in locis
vult, quod data alienatione in extraneum,
ſiue alia diſpoſitione,ſemper feudum tran-
ſit ſub eadem lege, & forma quandoqui
3 dem non eſt curandum † de forma, quam
darent contrahentes,eum hoc ſoli domi-
no ſpectat Pern.cōſ.6.& tradit idem Can-
nic.fol.30.num.22, Idem, quod vult Can-
nic. determinat D. Gregorio de conceſſ.
feud.3.par.quæſt. 2. circa finem, licet ve-
lit ſecus eſſe interueniente expreſſo aſſen-
ſu Regis, & ob id inquit ipſe, in inueſtitu-
ris dicitur,natura feudi in aliquo non mu-
tata,quod in caſu noſtro adeſt per verba
æquipollentia, vt dicetur inſerius.
Et licet ipſe dicat poſt Bernardum de
Medico in cap. Volentes, præmiſſa non
procedere reſpectu ſucceſſorum acquirē-
tis cum noua forma, in quo facit pars ad-
uerſa magnum fundamentum,&fuit conſi-
deratio D.de Ramondettis, tamen in ca-
ſu noſtro ceſſat hæc conſideratio in facto.†
4 nam præſuppoſito, quod penes Comitem
Antonium eſſet feudum in forma ſtricta,
cum clauſula, ipſe dando alteri in non ex-
preſſis,cenſetur dediſſe ſub eadem forma,
quia aliter dare non poterat; & eodem
modo accipiens accepiſſe videtur; & licet
tāquam primus acqiſitor potuiſſet aliam
legem imponere ſecundum opinionem re
ceptam in Regno, de qua D. de Grego-
rio eadem 3.par.quæſt.7.& D.de Cannic.
ver. quibus explicitis, fol.79.& ſeq. tamen
ipſe nouam legem non dedit, vt dicetur
infra.
Non obſtat quod Philippo cēſeatur da-
tum feudum ſub alia forma,per illam po-
teſtatem alienandi, &c. quandoquidem
dico, quod hæc poteſtas eſt compatibilis
cum clauſula iuris francorum, & conſe-
quēter per hanc non cenſetur voluiſſe no-
uam legem imponere, quia præſuppoſito,
quod licitè potuerit cumes Antonius hoc
facere, imò aſſenſus regius interueniſſet
ſine aliqua clauſula, per illam poteſtatem
cenſetur datum illud idem, quod fuiſſet
ſine expreſſione; imò etiam ſi fuiſſet adie-
5 cta clauſula iuris francorum, † quia tunc
Philippus vti primus acquiſitor,& in filius,
& in extraneos potuiſſet alienare, ſecun-
dum receptiorem opinionem,etiā in clau-
ſula iuris francorum, quicquid dixerit Per-
nus conſ. 12.& 18. cum fuerit ſibi contra-
rius; & dicit opinionem contrariam eſſe
veriorem, & æquiorem conſ.11. & quod ſit
receptiſſima opinio in M.C.Cannicius vbi
ſupra verſ.ſed ſi fuerit adiecta clauſula fol.
13.
Si ergo licentia hæc, etiā expreſſa clau-
ſula iuris francorum, fuiſſet ſubintellecta,
ſequitur, quod eius expreſſio non eſt con-
traria, imo compatibilis cum clauſula, &
ſic non cenſetur facta nouatio primæ for-
mæ, ſaltem in non expreſſis : imo verba
debent ſtrictius intelligi, vt minus feudi
natura altereretur, ita notabiliter poſt alios
dicit Menochus conſ.61.num. 27.in primo
6 † vbi in forma feudi conceſſa pro te,& fi-
lijs,& quibus volueris, vult non alterari
formam ſtrictam,& illa verba, & quibus
volueris, debere reſtringi,hoc eſt inter fi-
lios,quia ſufficit quod quid minimum ope-
rentur. Et ita ante eum tradit Rub. Alex.
conſ.110. num. 5. Alex. conſ. 451. Dec.
conſ. 193. Bellon. conſ. 31. & pleriq;
alij,quos refert Menoch. vbi ſupra.
Ita in propoſito dicendum eſt,quod per
illam poteſtatem conceſſam cenſetur ſolū
dari, ſeu exprimi expreſſe poteſtas primo
acquiſitori, quæ adhuc tacite fuiſſet ſubin-
tellecta, & ſi voluerit aliam formam da-
re potuiſſet, quo non facto, non cenſetur
7 derogatum primæ formæ. Et in ſpecie †
quod per licentiam teſtandi, & diſponē-
di non altereretur ſubſtantia inueſtituræ,&
forma feudi, tradit Ceſal. conſ. 28.lib. 1.
Loffred.conſ. 39. Burſ. conſ.29.num. 46.
vbi id dicit procedere niſi in totum ſub-
ſtantialia mutentur, & idem Burſ. conſ.
30.num. 58. Ad idem facit quod tradit D.
Cannic. in cap. Volentes fol.115. ver. ap-
8 paret, † vbi vult quod licet feudum nouū
dicatur reſpectu acquirentis, vel propter
nouas conuentiones, & pacta, tamen in
non mutatis, ſtatur formæ primæ, & pul-
chrè

Digitized by Google

ehrè etiam tradit Dec.conſ. 185. Ceſalus
9 conſ.173. nu.29. Facit † quod dicitur ſtā-
dum eſſe primæ in ueſtituræ in hijs,in qui-
busper nouam non fit alteratio, Caſtren.
conſ. 142.in 2.Dec.conſ. 185. & 193. Cur.
Iun. 108.nu.18.Gozad. conſ. 26. num. 40.
& tradit D. Boniornus in alleg. Caſtri ad
mare ver. quinimo, & fortius, & dicit ad
propoſitum idem Boniornus ibidem vet.
friuolum, quod pro hoc non dicuntur ſuc
ceſſores contrauenire, nec velle recedere
à facto eorum authoris, ſed tantum dici-
tur per factum illud neceſſario non cōclu-
di, fuiſſe receſſum à prima.forma, quod
dictum meo iudicio ſatis notādum eſt pro
reſponſione contrariorum.
10 Nec ex hoc † quod fuit conceſſa pote-
ſtas illi Philippo cenſetur alterata forma
feudi,ex eo quod cenſeatur conceſſa po-
teſtas omnibus ſucceſſoribus quod eſt fun
damentum D de Ramondettis. Nam licet
apud me eius authoritas magna ſit,in pro
poſito tamen non videtur,quod bene fun-
det hanc ſuam intentionem. Primo enim
monetur,quia eadem forma non debet di-
uerſo iure cenſeri l.eum qui ff. vſucap.
Sed hęc ratio meo iudicio tollitur viua ra-
tione per vulgarem deciſionem illius regu
læ,quando militat diuerſa ratio, pro vt in
caſu noſtro:in primo enim acquiſitore mi-
litat ratio diuerſitatis, quia ſcilicet cenſe-
tur ſui contemplatione, & intuitu ſuorum
ſeruitiorum facta conceſſio; & ideo non
procedit in alijs. Et iſta eſt ratio,qua com-
muniter mouentur Doctores, volentes
primum acquiſitorem nō ligari quacumq;
forma.

Secunda ratio, qua mouetur D. Regens
eſt,quia cenſetur acquiſitor primus ſibi, &
ſuis propexiſſe l. ſi pactum, ff, de probat.
11 & ideo † feudum ſimpliciter conceſſum,
cenſetur pro recipiente, & ſuis Bald. in
cap.1. de duo frat. de nouo beo. Inueſt. &
per alia ſimilia. Sed reſponſio meo iuditio
eſt in promptu,quia hæc procedunt reſpe-
ctu acquiſitionis feudi,non reſpectu po-
teſtatis: patet hoc ad literam, quia ſi vera
eſſet hæc concluſio indiſtinctè, quilibet
ſucceſſor poſſet alienare, cum primo acqui-
ſitori hoc ſit conceſſum tacitè, vel expreſ-
ſè, & ipſe, vt dictum eſt, non ligatur for-
ma:ſi ergo eodem modo cenſeatur pro-
ſpicere ſuis, ſequeretur eadem poteſta-
tem habere quemlibet alium ſucceſſorem.

Tertia ratio eſt ſumpta ex tex. in cap.
primo de feud. nō habent.propr. nat.feud.

11 Sed meo iudicicio tollitū apertiſſimè,† quia
ibi eſt feudum in proprium, ſtante cōceſ-
ſione pro te,& hæredibus, & cui volueris,
& ideo dicunt Doct. quod non regulatur
à regulis feudalibus, & cenſetur ſimplici-
ter alienabile reſpectu omnium,quia ita eſt
de natura, & forma talis feudi;& ideo vo-
catur feudum non habens propriam natu-
ram feudi. At in caſu noſtro eſt ſecus,imò
forma etiam data in conceſſione facta Phi-
lippo eſt pro filijs, & de corpore heredi-
bus,& poteſtas eſt conceſſa Philippo di-
ſponendi in filios, & ſic vt non recedatur
à prima forma, reſtringenda eſt hæc pote-
ſtas in expreſſis tantum;maximè cum clau-
ſula iuris francorum cum alijs ſit compati-
bilis, prout ſimiliter dicimus in primo ac-
quiſitore,reſpectu cuius etiam dicitur da-
ta forma, & feudum dicitur habere pro-
priam naturam feudi, licet dicatur quod
talis acquiſitor tali formæ nō ſit obnoxius.

Quarta ratio eſt,quia nulla poteſt, con-
ſiderati ratio diuerſitatis, & ſi fuiſſet Co-
mes Antonius interrogatus,iſtud ſtatuiſſe t
Sed reſpōdetur,quod ratio diuerſitatis eſt
in contrarium, imo cum Comes potuiſſet
hoc dicere,& non dixit,non cenſetur con-
ceſſa talis poteſtas alijs ſucceſſoribus, ar-
gum.tex.in l. vnica §.ſin autem C. de cad.
toll. cum ſimilibus: maximè, quia ad eum
non ſpectabat, ſed ad Regem , qui forte
non confirmaſſet ex toto, vt dicetur.
13 Exploſis rationibus † quod poteſtas cō
ceſſa Philippo nō cenſeatur conceſſa ſuc-
ceſſoribus,ſuccedit clara concluſio, quod
in propoſito non potuit à ſucceſſore fieri
poſtergatio, tametſi illud potuiſſet facere
Philippus primus acqiſitor; quod etiam
patet primo, quia licet primus acquiſitor
poſſit mutare formam,tamen alij non poſ-
ſunt. Non obſtat ſi diceretor, ergo eſſet
ſuperflua hæc licentia, nam dico , quod
ſatis operatur, vt tollat illam difficultatē,
an poſſit primus acqiſitor, quæ forte eo
tempore non erat ita clara. De iure nō de-
fuerunt,nec nunc deſunt Doctores infini-
ti,qui contrarium voluerunt, & ſufficit vt
quid minimum operetur talia expreſſio,
vt dicebat Menoch. d. conſ.61 num. 20 &
dictum eſt ſupra. Et quod alijs non cenſea-
tur conceſſum patet, quia ſtante forma, vt
prætenditur ſine alia poteſtatis conceſſio-
ne,licita fuiſſet poſtergatio ; p dictū Andr.
in cap omnes filij,ſi de feud.fuerit contro-
uer.& tradunt omnes in cap. Volentes, &
ſuper quo multum inſiſtit Regens Ramon
dettus ,

Google

dectus, & eſt veriſſima opinio, & recepta in Reguo.

Cum ergo in ſpecie ſit data poteſtas Philippo, cenſetur alijs denegata l. cum prętor ff. de iud. ſicuti dicimus in primo acquiſitore. Et ſi dicatur quod talis expreſſio fuit ad maiorem claritatem, & ad tollendum dubium, habemus intentum, quia eodem modo ego dico talem poteſtatem non alterare formam datam. Et conſequenter ex hijs ſequitur quod per cōceſſionem factam Philippo, nō eſt derogatum primæ, & verę formę feudi reſpectu clauſulæ iuris francorum. Nec per illud quod ipſe Philippus fecit, dicitur fuiſſe factam alterationem aliquam; quia dato quod potuiſſet facere, tamen non fecit, imo in primogenitum diſpoſuit ipſemet Philippus, & conſequenter non facta contraria diſpoſitione poſt ſui mortem feudum remanet in pri-
14 ma forma. † Et in fortiori caſu ſcilicet ſtāte natura feudi inpropria, iuxta terminos text. in cap. 1. de feud. non hab. propr. nat. feud. non facta diſpoſitione per vaſſallum feudum tranſeat ad maſculos ſolos, & demum poſt mortem vaſſalli attēdatur recta, & propria natura feudi, non obſtante alteratione primę conceſſionis, ita tradit. Io. Thomas de Marinis lib. 1. de feudis titul. 31. ver. 3. eius eſt naturæ, quę ad propoſitum eſt notabilis deciſio. Et hoc ea ratione meo iudicio corroboratur, quia in non mutatis eſt ſtandum primeuę formę, & naturæ, maximè quando diſpoſitio non eſt incompatibilis per ea, quæ dicta ſunt ſuperius ex Canninio, Menochio, & alijs. Nec in hoc in contrarium operatur conſenſus Regius, vt dicetur ſtatim, ne bis idem repetatur.

Ex quibus patet quod ſi volumus conſiderare formam datam illi de Labiſara, feudum iſtud eſt cum clauſula iuris francorū. Si vero principaliter volumus dicere quod feudum fuit conceſſum à Comite Antonio, quia erat ſubfeudum Comitatus; & tunc tanto magis procedunt traddita in cap. 1. §. profectò de leg. Corrad. cum alijs, de quibus ſupra; quandoquidem Comitatus erat penes eum ſub expreſſa clauſula iuris francorum, ſtante forma traddita in priuilegio conceſſo Comiti Franciſco; &
15 in hoc non eſt difficultas. Dicitur † tamen quod in poſſe Comitis Antonij fuit feudum nouum ſtante rebellione, & noua conceſſione. Et licet in hoc multa eſſent videnda, an hoc ſit verum abſolutè, cum varij varia dixerint, preſertim non habita poſſeſſione per Regem, de quo per Doct. in cap. 1. de Vaſſ. decrep. ętat. Et præſuppoſito etiam quod conſtet de narratis in priuilegio, cuius contrarium poteſt defendi, non obſtante aſſertione Regis, ex traditis per Menoch. conſ. 104. nu. 48. cum
16 ſeq. † Et preſuppoſito etiam quod crimen perduellionis præiudicet agnatis, Andr. Bald. Aluaro. & alij in cap. 1. ſi vaſſall. de
17 feud. Et preſuppoſito † etiam quod crebrior opinio ſit, quod penes rebellem reſtiturum, & facta noua conceſſione ſit feudum nouum, de quo latè Cannic. fol. 118. cū ſeq. & Noſtrates in cauſa Baronię Roccellæ, & alijs in locis.

18 Pro † tollenda omni difficultate in terminis quæſtionis noſtræ ſufficit illud verbum, Reſtituimus, per quod paſſim dicunt limitari illam rationem, & ita tenent omnes & M. C. iudicaſſe dicit D. Io. Aloyſius in cap. Volentes, & in hoc non eſſe cōtradictorem tradit dominus Boniornus in al leg. Caſtri ad mare. ver. quarto, & in hac opinione reſidet etiam Cannicius nu. 18. & ſeq. d. fol. 118. Præſertim in caſu noſtro, cum adſint illa verba, Ac ſi nunquam bona fuiſſent deuoluta, & alia verba, quæ clariſſimè demonſtrant iure antiqui feudi fuiſſe factam conceſſionem, vt ex lectura videri poteſt apertiſſimè. Quod conſiderat D. Bonior. vbi ſupra, & tradit Marin. Laud. Iſern. Aluaro tr. & alij in d. cap. 1. late Menoch. conſ. 104. nu. 45.

Nec ex aduerſo in hoc ſit difficultas, ſed
19 tantum dicuntur duo, vt † dicatur noua conceſſio, & feudum nouum, quia adeſt verbum de nouo concedimus. Secundo, quia adſunt pacta, & connentiones nouę, ex quibus dicitur mutata forma, & data noua lex feudo. In primo allegatur Andr. in cap. 1. nu. 3. de vaſſ. decrep. ętat. Sed ſi recte intelligatur Andreas, non ſimpliciter ipſe vult ex verbis, de nouo concedimus, eſſe feudum nouum, ſed inquit, inſpiciendum eſt, quid voluerit Rex, quia ſi de voluntate conſtaret ex alijs, eſſet noua conceſſio, & ita Andr. intelligit Afflict.
20 ibi num. 9. † & tandem facit differentiam ſi dicatur, quatenus opus eſt de nouo concedimus; vel ſi dicat ſimpliciter, de nouo concedimus; & in dubio, inquit Iſern. & Afflict. erit feudum antiquum, de nouo cōceſſum ſecundum antiquam formam. Ita quoque tradunt Lauden. & Prepoſ. & alij, quos refert, & ſequitur Leonard. Lipar. in apoſtill.

apoſtill. ad Andr. vbi ſupra, verſ. in dubio. Addo ego Petr. Duen. reg. 323. in fine, & Menoch. conſ. 104. nu. 53. & dixit Io. Ign.
21 in l. 1. §. ſi dominus num. 40. ad Sillan. † quod feudum non dicitur nouum, niſi ſpecialiter ita dicatur, ſequitur Menoch. d. conſ. 104. num. 53. addo etiam Cur. ſen. conſ. 49. & 68. Crau. de antiquit. temp. in fin. nu. 26. vbi dicit non procedere limitationes, quæ dantur, inter quas ipſe poſuerat etiam illam, quando ſunt datæ nouæ conuentiones. & noua pacta; quia verbum, Reſtituimus, omnia tollit; tametſi etiam addatur verbum, De nono concedimus, ſed in propoſito nos ſumus extra hanc difficultatem, quia ea, quæ in hoc conſiderabantur, nihil penitus obſtant. Dicitur in primis, quod ſunt vocati baſtaridi in hac noua conceſſione, ſed hoc friuolum eſt, quia hoc non eſt verum, nam in priuilegio fit mentio de baſtardis in capite remiſſionis culpæ, & indulgentiæ, imo vocatur etiam vxor Comitis. Et dato quod inferius in priuilegio in confirmatione fiat mentio de baſtardis, tamen eo loco debet fieri relatio, ſingula ſingulis, &c. quia confirmatio eſt de bonis etiam purgenſaticis, & allodialibus; & poterat eſſe quod Comiti Antonio, & ſuis, ac etiam baſtardis fuiſſent factæ conceſſiones aliquæ, etiam de bonis non feudalibus; & ſic faciendo relationem ad ſingula, non ſequitur concludēter, quod ad ſucceſſionem Comitatus fuiſſent vocati
22 baſtardi. † Et dato quod eſſent nominati ad ſucceſſionem, per hoc nec etiam dicitur nouum feudum Ruy. conſ. 15. num. 3. lib. 1. Menoch. d. conſ. 104. nu. 56.

Sed quia D. Regens pro pactis nouis, ac nonis cōuentionibus cōſiderat plura; ideo ſigillatim reſpondeamus. Primo conſiderat, quod Comes Antonius fuit reintegratus ad inſtar aliorum procerum, ergo, inquit, non ſecundum formam antiquam.

Sed iſtud nihil eſt, quia illa verba ſunt reſpectu honorum, officiorum, & aliarum dignitatum, vt in priuilegio expreſſe legitur.

23 Secundo † dicit quod in priuilegio dicitur, quod ex nunc in antea ſit dominus, ergo antea non erat dominus, & conſequenter de nouo dominium queritur, ſed iſtud nihil eſt, quia ſemper hoc præſupponitur ſtante confiſcatione, & deuolutione ipſo iure in fiſcum, & poteſt eſſe ex nunc dominus. ſed iure antiqui feudi, & Socc. Iun. & Iaſ. in §. & quid ſi tantum, l. gallus allegati per D. Regentem procedunt reſpectu fructuum, ad quos non dicitur facta reſtitutio, ſtantibus hijs verbis.

Tertio ponderat illa verba, de quibus in priuilegio, Prædictum Comitem nolumus obligari nobis, aut alicui teneri, quæ omnia videntur tendere contra formam primam, ſecundum quam tenebatur Comes ſtante iuramento fidelitatis. Sed meo iudicio hoc nihil eſt, quia in eo loco Rex hoc dicit reſpectu culpæ commiſſæ, & feloniæ, & non poteſt pacto aliquo intelligi, vt cenſeatur remiſſa fidelitas, & onus ſeruitij militaris, & alia, ad quæ ex forma, ac natura feudi Comes fuiſſet obligatus.

Quarto conſiderat, quod geminatē vtitur verbo, De nouo concedimus; ſed hoc nihil eſt, quia pluries vtitur etiam verbo Ratificamus, & confirmamus, & reſtituimus; & Doctores in hac geminatione nullam vim faciunt.

Quinto conſiderat illa verba, Derogamus omnibus conceſſionibus, priuilegijs, donationibus, &c. ſed hoc ſimiliter nihil eſt, quia intelligitur reſpectu conceſſionū interim alijs factarum, & hoc fuit vt tolla-
24 tur difficultas † an cenſeatur facta reſtitutio ad conceſſa alijs, de quibus per Doct. in d. §. & quid ſi tantum, & tradunt Doct. in cap. 1. de vaſſ. decrep. ætat.

Iſthæc ergo noua pacta, & conſiderationes non arguunt concludenter mentem Principis, & conſequenter ſaltem in dubio feudū erit antiquum, ex traditis per Andr. Afflict. & alios vbi ſupra. Et vnica ratione, etiam poteſt concludi quod ſit iure antiqui feudi, nam in priuilegio confirmantur filijs natis, & naſcituris omnia priuilegia, conceſſiones, gratiæ, & alia, ergo & clauſula iuris francorum, quia iſtud ēſt gratia, & conceſſio reſpectu filiorum primogenitorum, ita in ſpecie D. Alex. conſ. 18. nu. 13. & conſ. 29. nu. 23. lib. 5. Et cum iſtæ nouæ conuentiones non ſint contrariæ, nec ſubſtantiales, ſaltem in non expreſſis ſtandum eſt formæ primę, ex Cannic. &
25 & alijs, de quibus ſupra. Et quia † reſpectu formę non ſunt pacta ſubſtantialia, & eſt neceſſe quod mutatio fiat in qualitate ſubſtantiali, Ruyn. conſ. 50. & 35. in primo, Gozad. conſ. 84. Menoch. d. conſ. 104. nu. 56.

Apparet igitur quod feudum quomodocumque conſideretur, erat in forma cum clauſula iuris francorum, & non potuit dari, nec cenſetur datum ſub alia forma illi

Philippo, Quod etiam confirmatur, quia
in vero,& autentico exemplari iſtius con-
ceſſionis habetur relatio ad priuilegium
Comitis plenis verbis, & legantur.

Non obſtat confirmatio Regis Martini
quandoquidem in ea extant duæ clauſulę,
26 altera † hijs verbis. Quatenus iuſtè, & re-
ctè, & rationabiliter proceſſit, quod ęqui-
pollet clauſulæ, natura feudi non mutata,
quia aliter nec recta, nec iuſta, nec ratio-
nabilis diceretur facta donatio ex præmiſ-
ſis, & ſic ſumus in declaratione Gregorij
d. 3. p. quæſt. 2. Et illa verba ęquipollent
verbo legitimè, per quod non dicitur al-
terari natura feudi, ita Cur. Iun. conſ. 130.
num 7. Crauett. côſ. 92. ſequitur Menoch.
conſ 61. nu. 18. lib. 1. Nec reſtringenda ſûe
illa verba ad iuſtitiam ſollemnitatum do-
nationis, quia vltra quod fuiſſent fruſtra-
toria apparet quod illa verbà ita gemina-
ta important ne dum rectitudinem, verum
etiam iuſtitiam ipſius donationis.

27 Secunda † clauſula poſita in illo exem-
plari adhuc ex aduerſo pręſentato eſt in fi-
ne, ibi, iuribus noſtris ſemper ſaluis, inter
quæ iura eſt clauſula iuris francorum,
quia illa concernit fauorem Regis, latè
Frecc. lib. 2. quæſt. 1. nu. 13. & ob iſtam
clauſulam cenſetur reperita lex, quæ erat
in dante, in ipſum accipientem, Frecc. vbi
ſupra nu. 11. Et ſtâre illa clauſula nihil ope
ratur in preiudicium iurium ſuorum con-
ſenſus Regis Blaſc. in cap. Volentes in 3.
not. Gregorius de conceſſ. feud. in vltima
part. in declaratione iſtius clauſulæ. Et ob
id voluerunt Bonior. & Gerad. Prothonot.
28 in alleg. Sclaſani, † quod licet Rex con-
firmet alienationem cum inſerto tenore,
appoſitis hijs clauſulis tamen non eſt ſtan-
dum formæ traditę à contrahentibus, ſed
verę formæ, & inquit D. Io. Aloyſius in
cap. Volentes ver. ſed ſolet dubitari, quod
Rex confirmans cum qualitate alterante,
cenſetur reuocare, quatenus qualitas hæc
alterans importat, & ob id dicit quod con-
firmatio habet eandam ſerpentinam. Et
maximè ſtante relatione ad priuilegiû Co-
29 mitis Antonij, vt ſupra. Et illa † verba,
quatenus rectè, & iuſtè, &c. non ſunt cau-
ſatiuè iuxta terminos in capit. Abbate de
verb. ſig. quia apparet de forma, & ideo
limitatiue ſtant.

30 Accedit † pro confirmatione præmiſſo
rum, quod ita ſemper anteceſſores intelle-
xerunt formam huius feudi, nam ille Phi-
lippus primus acquiſitor diſpoſuit in ſuum
primogenitum, & quidam Io. Mutius di-
ſpoſuit in Marinum in hijs verbis, Tam
quam ſuum primogenitum, & licet appa-
rente forma non procedat dictum Andr. in
cap. Imperialem §. præterea ducatus num.
37 cum alijs de modo viuêdi inter illos de
familia. Tamen ſaltem hæc conſuetudo,
& obſeruantia operabitur, vt tollatur du-
bium; & ſatis confirmantur præmiſſa om-
nia, quia ſaltem faciunt, vt onus probandi
côtrarium transferatur in aduerſarium, vt
dicit Andræas loco prææallegato; tanto ma-
gis cum in propoſito actum ſit ſpolio; & ſa-
31 tis pręmiſſa ſufficerent, vt tollatur † dolus,
qui in ſpolio neceſſarius eſt, ex traditis per
Dec. conſ. 125. cum ſimilibus.

Hijs ſic præſuppoſitis procedit clariſſi-
me in fauorem conuenti diſpoſitio capit.
Caroli 118. per quod irritatur poſſeſſio,
etiam realis capta, & confirmatur poſſeſ-
ſio nepotis ex primogenito, vt in eo clare
32 diſponitur. In † hoc tamen inſurgit diffi-
culta, facta in hoc; an capitulum iſtud etiã
importet, vt ſucceſſor poſſit poſſeſſionem
propria authoritate ingredi, ſi ab alio re-
periatur occupata, & in hoc pendet reſo-
lutio ab hijs, quæ Tiraquellus late tradit
in tract. le mort. ſaiſit le viſ. in 5 p. decla-
ratione 3. & latiſſime plot. in rep. l. ſi quan-
do nu. 8. cum ſequen. ſecundum primam
impreſſionem; & ideo arbitror ego conſi-
derandum eſſe in primis, rationem finalẽ,
& vnicam, qua Carolus Imperator motus
fuerit in d. cap. 118. fuiſſe, vt dirimerentur
lites, & ex toto omnis dubietas ceſſaret
in ſucceſſione; & quia ante hoc capitu-
lû, vt patrui partes fortiores redderentur,
ſolebat eis fieri refutatio in vita, tradiq.
realis, & actualis poſſeſſio, adeo quod iu-
ra filiorum primogenitorum elidebantur,
aut ſaltem maxima dubietas in ſucceſſione
reſultabat, ſtatuit Imperator nepotes eſſe
præferendos, non obſtante tali refuta-
tione, ac reali poſſeſſione; & quo ad mæ-
rita ſucceſſionis iſtud fuiſſet ſufficiens ſta-
tuere, ne patruus potuiſſet iura ſua poſſeſ-
ſione actuali tueri, & in omnibus eſſent pa-
ria iura vtrinſq; quod inter cętera conſide-
33 rant † Doct. in illa altiſſima quæſt. præla-
tionis nepotis, & patrui, de qua Tiraq. in
tract. de primogen. quæſt. 40. & alibi infini-
ti Doct. Iſto autem ſolo non côtentus fuit
Carolus Imperator, ſed plus voluit in fa-
uorem nepotum ſtatuere, vt in eis conti-
nuaretur poſſeſſio illa, quæ erat in poſſe
immediati poſſeſſoris, & non obſtante re-
ſuta-

ſutatione alteri facta,& nõ obſtante actua-
li poſſeſſione capta per patruum; ſicq; in
hoc duo ſtatuit ſpecialiſſima, alterum qui-
dem vt poſſeſſionem tranſlatam, & reali-
ter captam á patruo annulet, illamq; nul-
lius momenti eſſe mandet; alterum quod
talis poſſeſſio innepotem continuetur; idq;
ad omnem iuris effectum, etiam quo ad re-
media poſſeſſoria iuxta diſpoſitionem cap.
43. Regis Ferdinandi, vt vnum capitulum
declaretur per aliud ſecundum tritas, &
vulgares deciſiones. Ex quibus ego arbi-
tror nos eſse in clariſſimis terminis,& Do-
ctores, qui in contrariam partem allegan-
tur euitari; maniſeſtiſſime enim ipſi loquun
tur quando vnum, vel alterum tantum pre
ſupponitur, nempe, vel quod ſtatutum
ſimpliciter continuet poſseſſionem in hę-
54 redem, & tunc † ea datur declaratio, niſi
ab alio interim ſit occupata, data enim oc
cupatione tollitur continuatio, tradunt
Doct. pręſertim Iaſ. in l. ſi ſorori C. de iur.
delib. Alex. conſ. 83. in 2. & 153. in 6. la-
tiſſimè Tiraquell. loco ſuperius allegato,
& Plotus ſimiliter d. nu. 8. cum ſeq. Me-
noch. de recup. poſs. remedio primo, quęſt.
36 cum infinitis ſimilibus. Similiter ſi ſta-
tutum ſimpliciter poſseſſionem ab alio cap
tam annullaret, illamq; in alium non con-
tinuaret, difficultas remaneret, an poſſit
ſucceſsor propria authoritate capere poſ-
ſionem tamerſi vacantem, quo ad eius ef-
fectum; cum de facto poſſidens ſaltem ci-
tandus ſit, & non ita de facto ſpoliandus,
in quibus terminis poteſt procedere deci-
ſio Boſs. rub. de Principe num. 297. & Bald.
in rub. de cau. poſs. & proprie. cum alijs, de
quibus per Tiraq. in dict. 5. par. declaratio-
ne 3. nu 17. quos allegat Ludouic. Molin.
in tract. de primogen. hiſpan. cap. 12. n. 12.
Et in hoc ſimiliter cõſideranda eſset facul-
tas, quę á ſtatuto tribueretur ingredien-
di propria auctoritate poſseſſionem, quod
tradit Achill. Perſonal. de adipiſcend. poſs.
rem. primò nu. 15. & ſequen. nam ſi poſseſ-
ſio ex ſtatuto remaneret vacans, & ad alium
non continuata, procederent rationes hinc
inde á Doctoribus conſideratę. Cete-
rum cum ſtatutum noſtrum illa duo co-
pulatiuè opertetur, videre ego non poſſum,
in quo poſſit fieri difficultas; poſſeſſionem
enim captam á patruo etiã reali apprehen
ſione annullat, quod ex verbis illis depre-
henditur (Non obſtante) non enim aliter
poſſet aliud de continuatione ſtatuere ve-
re, vel ficte, niſi poſſeſſionem alterius an-
nullet, & irritet, ſi hoc enim non induce-
retur, impoſſibilis eſſet continuatio, cum
ea præſupponat acquiſitionem in alium,
& ſic duo reperirentur in ſolidũ poſſidere,
contra iura apertiſſima, & vulgata; & quo
ad me nullam habent diuerſitatẽ hæc duo,
quod poſſeſſio patrui ſit nullius momenti,
& quod poſseſſio cõtinuetur in nepotem,
non obſtante poſseſſione patrui: quinimo
fortius, & clarius diſponunt verba hæc in
noſtri fauorem: nam ſi ſtatutum annulla-
ret poſseſſionem patrui verbis claris, & a-
liud non ſtatueret, remaneret poſseſſio va-
cans, quaſi quod ſtatutum voluerit poſseſ-
ſionem á nemine fuiſse captam, vel habitã:
ſicq; tali caſu locus foret præuentioni, &
præoccupationi: & ſenſus eſser, vt tem-
pore mortis vtriuſque, & nepotis, & pa-
trui paria eſsent iura. Cum ergo ex hoc li-
tes oriebantur, & ſcandala plus, voluit
prudentiſſimus Imperator ſtatuere, vt poſ-
ſeſſio non vacans remaneret, ſed illa in ne-
potem continuaretur: quod aliud meo iu-
dicio non eſt, niſi quod ab eo vero, & legi-
timo poſseſsore res habeatur, & patruus ex
toto á ſucceſſione excludatur, Et ſi á tota-
li ſucceſſione Imperator voluit patruum
excludere, non obſtante poſseſſione reali,
cur negare volumus ipſum poſse pretẽde-
re, ſe non fuiſse citatum; vt ſic tanquam
prædo manutenendus ſit, profecto ego nõ
video; capitulum enim omnia, quæ in fa-
cto poſsent negari, præſupponit, nempe
quod ſimus in feudo pacti, quod nepos ve-
re ſit ſucceſsor, & nihil aliud remaneat niſi
diſcuſſio illius quæſtionis de prælatione. Si
ergo hijs præſuppoſitis diſponit, cur dicen-
dum eſt voluiſse nepotem propria authori
tate non ingredi poſse, non quidem vt poſ-
ſeſſionem vacantem capiat; non vt alterũ
ſpoliat; ſed vt ſuam continuaret poſseſſio-
nem; vt demum gratia Regia fruatur abſq;
litium anfractu, & abſq; omni controuer-
ſia. Cur demum dicendum eſt in caſu no-
ſtro requiri citationem patrui, quid enim
ipſe boni poſset afferre. Et ideo quicquid
eſset in terminis ſtatutorum Italiæ, in caſu
noſtro arbitror eſse indubitatiſſimum, cap.
Regni voluiſse hæc omnia, quæ nos in apici-
bus iuris conſideramus, tollere; & id ad
dirimendas lites, & ad tollendas omnes
difficultates. Nec ambigendum eſt quod
ſi Imperator Carolus de hoc particulari
fuiſset interrogatus, ita apertiſſime dixiſ-
ſet, cum ratio etiam minima non ſit, vt á
tali lege condenda eum remouiſse. Nec

35 deſunt authoritates Doctorum,† quod de-
cretum cõtinuans poſſeſſionem procedat
etiam ſi a patruo fuiſſet occupata poſſeſſio,
vt ſi vlterius ſtatutum procederet diſponẽ
do, tertij poſſeſſionem non eſſe habendam
in conſideratione; Ita enim conſuluit Pa-
riſ. conſ. 41. num. 8. & 9. lib. 1. Dec. conſ. 84.
col. 2. Iaſ. conſ. 85. vol. 3. & 146. in 4. vbi
dicit ita in Senat. Mediolani fuiſſe iudica-
tum, idem Decius conſ. 467. cum alijs la-
tè congeſtis à Plot. loco ſupra allegato nu.
14. & declarat etiam ita limitando contra-
rias deciſiones Tiraquellus in dicta 3. de-
claratione 5. partis nu. 18. nam vt ipſemet
tradit paulo ante num. 18. poſſeſſio antea
capta à patruo dicitur illicita; & ideo nul-
lius eſt conſiderationis, allegat. Catell. Cot
ta in memorab. incip. decreto Mediolanẽſi
Iaſ. dict. conſ. 146. & 85. & Dec. conſ. 467.
ad quæ etiam ipſe ſe refert d. num. 18. Qua
propter arbitror, vel ſecundum iſtas decla
rationes intelligẽda eſſe ea, quæ à præfato
Molina tradita ſunt, vel ſi ipſius verba re-
fragentur, malè loqui, & conſequenter non
habenda eſſe in conſideratione quæ ab eo
tradduntur, cum nec rationes ſuadeant,
nec eius tanta ſit, aut eſſe debeat authori-
tas, præſertim cum ipſemet nu. 18. ex ver-
bis ſtatuti præſupponat apud tertium non
remanere poſſeſſionem ciuilem, & natura-
lem ſtante continuatione, ſed ſolum rema-
36 nere nudã facti detentationẽ.† Et dato qđ
nudo detentatori etiam competat iudicis
officium iuxta tradita in l. Aquilius Regu-
lus, ff. de dona. cum ſimili, tamen id pro-
cedit in eo, qui habet detẽtationem iuſtam
vt in conductore, & ſimilibus; vel quæ ſal-
tem non appareret iniuſta; tunc etenim nõ
poſſet de facto ſpoliari ab illo ſtatu, & ab il
la detẽtatione: & in hijs terminis ſeruamus
dari, & ſimilibus remediũ ſpolij iuxta text.
cum ibi notatis in cap. Piſanis de reſt. ſpol.
Ceterũ ſi apparet detentatio iniuſta, & no-
toriè, non video ego ad quid debuerit cap.
Regni in hoc non prouidere, maximè cum
iſte non ſit eiectus ab illa detentatione à
tertio aliquo, ſed à vero poſſeſſore rei, &
iuſto.

Et ſi huic poſſeſſori, ſi ab illo tertio
eijceretur, vel turbaretur, competerent
remedia poſſeſſoria, non quidem ratione
alia, niſi quia poſſeſſor, vel manutenendus
eſſet, vel reſtituẽdus, cur ergo ſi ipſe poſſeſ-
ſionem ſuam continuando poſſeſſioni rei
incumbit, dici poteſt ſpoliator; qui enim
ſuam poſſeſſionem tuetur, & continat, nec
ſpoliator eſt, nec innouare dicitur, aut attẽ
37 tare. † Similiter, quod poſſeſſor poſſit pro
pria authoritate poſſeſſionem defendere, &
in corporalem ingredi, ſunt iura clariſſima,
& deciſiones apertiſſimæ Fulcoſ. conſ. 16.
Iaſ. & alij in l. clam poſſidere num. 23. de
acquir. poſſ. quæ ſaltem ſufficiunt, vt iuſta
cauſa id fecerit cliens meus, & ad finem ta
men vt factum ipſius omni dolo careat, &
conſequenter in ſpolio, de quo agitur, libe
randus ſit, ex vulgato conſ. Decij 125. cum
ſimilibus. Non obſtat quod non apparet,
quod hic cõuentus ſit talis, nam, ne capitu
li diſpoſitio reddatur eluſoria, eſt neceſſe
vel quod dicatur debere admitti ad probã
dum, & quod in hoc ſit derogatum ſpolij
priuilegio, vel quod probationes fiant eo
modo, pro vt fieri poteſt. Sed in caſu no-
ſtro apparet clariſſimè de hoc extremo nã
& in caſu noſtro patet quod Vincentius
ſit primogenitus, conſtat ex contractu ma-
trimoniali, vbi Martinus, à quo habet ius,
& cauſam actor, vocat eum filium primo-
genitum, & Baronem Iuniorem, & tan-
quam talis donat certos redditus in eo cõ
tractu, iſtud etiam dicitur in alio contractu
facto inter eos. In contractu accordij fa-
cto cum Martino dicitur expreſsè quod
ex Vincentio fuit natus iſte conuentus. Et
ad eius inſtantiam tãquam aui paterni fue
runt factæ, & obtentæ literæ ſuperſeſſo-
riales ſuper reuocatione tutelæ, ob quod
38 exinde fuit factum accordium. Et iſta †
non ſunt ſimpliciter verba enunciatiua, ſed
ſunt talia, ſine quibus hæc acta non vale-
rent, ideo ſaltem in eorum præiudicium
tenent, l. optimam, cum ibi tradditis, de
contrahen. & cõmitt. ſtip. & tradunt Doct.
in l. ex hac ſcriptura, de donat. Et concur-
rẽtibus etiam teſtibus captis in iudicio in-
ueſtituræ, nam cum nominatione ſufficiunt
indicia, Doct. in cap. per tuas de proba.
Conarr. in epitom. de ſponſ. 2. par. cap. 8.
§. 3. nu. 7.

Ex quibus apparet intentionem D. con-
uenti fuiſſe fundatam, & merito ſtante for-
ma feudi ipſum eſſe legitimum ſucceſſo-
rem, & conſequenter in hoc ſpolij iudicio
eſſe à petitione facta abſoluendum, & li-
berandum.

ANNOT. PETRI FILII.

F*Eudum, quando, & in quibus caſibus
ob vaſſalli felloniam, ſiue illud antiquũ
ſiue*

Digitized by Google

ſiue nouum ſit, ad agnatorum excluſionem, domino aperiatur, nobis non eſt hic animus diſquirere: aliqua etenim compendiario in Annot. ad conſ. 13. propoſuimus, & eruditè poſt alios poſuit Harm. Piſt. quæſt. 15. lib. 2. tantum propterea vidēdum erit, an data ad dominum deuolutione, ſi delictum vaſſallo cōdonetur, culpaq; remittatur, feudū nouū dicendum ſit, vel potius pro vt erat ante, antiquum, permaneat.

Andreas in cap. 1. de vaſſall. decrep. ætat.
1 *† diſtinctionem in huiuſmodi puncto præmi*
ſit, licet maneam, vt placuit Ioan. Vinc. de
Ann. in repet d cap. 1. n. 110. dixerat namq;
Andreas, vt ſi ad feudi deuolutionem, &
priuationem requireretur ſententia, ante
eiuſdem prolationem culpa remiſſa, feudum
remanere antiquum: ſi verò priuatio ipſo
iure induceretur, nouum fieri, remiſſa culpa. Poſthabuit Andreas aperire quid dicendum in primo diſtinctionis membro, ſi poſt ſententiam vaſſallo indulgeretur, ait Anna, quia forte alteri membro; vt putà quando ipſo iure, æquiparari, voluerit Andreas.

2 *Aduertit tamen Anna, † in dictis Andreæ*
variationem reperiri; nam & incorporatio, hoc eſt realis apprehenſio feudi, etiam in caſu, in quo ipſo iure fieret deuolutio, requiratur; cuius dicta poſtquam ad conciliationem reducere conatus fuit, ſuam & peculiarem habuit diſtinctionem in d. cap. 1. de
3 *vaſſal. decrep. ætat. nu. 132. † aut enim, ait*
ipſe, in caſu verſamur, qui neceſſario ſententiam expoſtulat; aut in caſu, in quo ipſo iure fiat deuolutio, in primo ſubdiſtinguit, vt ſi remiſſio facta reperiatur ante ſententiam, feudum antiquum remaneat: ſi vero poſt ſententiam, executioni mandatam, nouum; ſi ante executionem, antiquum. In caſu verò, ipſo iure, ſemper feudum nouum eſſe putat: in quo communis Doctorum ſen-
4 *tentia videtur ſtare † poſt Andr. Aluar.*
Præpoſ. cæteroſq; in d. cap. 1. de vaſſ. decrep. ætat. Gloſ. Bald. Aluarott. Præpoſit. & Afflict. in cap. 1. §. inſuper, de probib. feud. alien per Federic. Præpoſit. in prælud. feud. nu. 41. Zaſ. de feud par. 3. n. 2. Schrader. de feud. par. 2. cap. 3 nu. 43 & ſeq. Herman. Vult. de feud. cap. 8. num. 4. lib. 1. Roſental. de feud. cap. 2. concluſ. 18. & ſi Bero. conſ. 109. nu. 26. lib. 1. iſto in caſu amiſſionis feudi, ipſo iure, requirat ſententiam, & incorporationem, cuius dictum non quidem magnifaciendum, cum à communi opinione haud nobis liceat recedere. Res tamen in capite, in quo ipſo iure non deuolueretur feudū, an requiratur poſſeſſionis apprehēſio,
5 *apud Doct. dubia adhuc remanet; † videtur*
tñ p oīs in hoc itum, vt requiratur ſentētia Bald. in l. 1. num. 11. ff. de rer. diuiſ. Andr. Aluar. Afflict. & cæter. in dicto cap. 1. de Vaſſal. decr. ætat. ad hoc vt feudum remiſſa fellonia nouum cenſeatur. Late proſequitur Schrader vbi ſupra nu. 50. At ſi poſſeſſio à
6 *domino ante † factā declarationē per Iudi-*
cem, capiatur, deindeq; fellonia remittatur, quod vtiq; adhuc feudum remanere antiquum cenſeatur, dixerunt nonnulli; quos recenſet Roſental. de feud. cap 2. concluſ. 18. qui in gloſ. D. ad conciliationem (nam alij contrarium profeſſi ſunt) diſtinguit, quod ſi vaſſallus liti cedens, poſſeſſionem vt nanciſcatur dominus, voluerit, feudum dicatur nouum, ſecus vero ſi contra eius voluntatē poſſeſſionem aggrederetur; nam domini, & vaſſalli aſſertiones de culpa commiſſione, de ſententia prolatione, poſſeſſioneq; capta, nullis agnatis inferre poſſe præiudiciū, qbus ex primeua inueſtitura ius quæſitum fue-
7 *rat, contendunt † multi, per iura in cap. 1.*
in prin. & in §. ſi vaſſallus culpā, ſi de feud. fuer. contr. inter dom. & vaſſall. & in cap. 1. de feud ſine culp non amitt. Curt. Sen. conſ. 48 n. 50. qui hoc ipſum in Principe pcedere affirmat; eſſet enim viam ſtruere, qua de facili vires contractus feudi vltro citroq; obligatorij, euacuarentur, cuius natura eſt, vt auferri non valeat, niſi conuicto de culpa vaſſallo, cauſaq; cognita; late hoc ipſū proſequitur Curt. conſ ſeq. 49. n. 84. idem aſſerit Ceſal. conſ. 303. nu. 120. & ſeq. & Roſental. vbi ſupra, Alex. Raud. de Analog. cap. 34. nu. 53. & nu. 90 arbitratur ſufficere Principis aſſertionem de delicto, eamq; de ſententia fidem facientem, quod primo de iure communi nixus fuit probare, à poteſtate Principis legibus non ordinata argumenta deſumens, ſecundo ſub nu. 107. ex decreto Mediolani, quo caueri dicit, non poſſe quem opponere delictum non fuiſſe commiſſum, ſententiam, & incorporationem non fuiſſe ſequutam; in quibus terminis, cum ſermo noſter non erit; ſufficiet oſtendere cōtra communem loqui Raudenſem, ſi iuris cōmunis terminos inſpexerimus.

Hiſtec omnia in dubio procedere nos admouent Doctores, at ſi dominus de nouo inueſtiens vaſſallum remiſſa fellonia, verbis vteretur; quibus in nouum, vel in antiquum feudum dari, coniectari liceret, vtique ea, quæ dicta fuer. locum ſortiri non viderentur

Digitized by Google

8 tur Communis † regula eſt apud omnes, vt
ſi noua inueſtitura in ſubſtantialibus alte-
rata non reperiatur, antiquum remaneat
feudum, de qua Ceſal. conſ. 301. num. 129.
Idemq; dicẽdum ſi Princeps vtatur verbis,
reſtituere, & reddere, Curt. Sen. conſ. 49.
9 nu. 88. vel dixerit in priſtinum ſtatutum †
vaſſallum reſtituere, Andr. Afflict. & alij in
dicto cap. 1. de vaſſall decr. ętat. illuc n. mq;
verbum, reſtituere, pleniſſimam ſignifica-
tionem habet, poſt omnes. Schrader. par. 2.
cap. 3. nu. 43. & ſeq. Idemq; ſemper affirmã-
dum erit, ſi alia ſimilia verba in noua inue-
ſtitura adderentur, quibus illa ſapere na-
turam antiqui feudi videretur. Inter quæ
multi ea ponunt, nimirum ſi diceretur, iu-
10 re antiqui feudi, † nobilis, paterni, vel
gentilitij. nonnulli contrarium verius eſſe
contendunt. De quæſtione agunt Interpre-
tes in repet. dict. cap. 1. de vaſſall. decrep.
ętat. & Roſental de feudis cap. 2. concluſ. 18.
in qua Oldrad. in conſ. 178. cenſuit feudum
adhuc dici nouum, etiam ſi in noua conceſ-
ſione adnecteretur illa clauſula, iure anti-
qui feudi, tunc enim in eo non ſuccedere
collaterales inueſtiti, quamuis agnati, &
deſcẽdentes à primo inueſtito dicerentur, cẽ-
ſuit, ea ratione nimirum, vt aiunt qui eum
ſecuti ſunt, quia verba facti veritatem
immutare minime valent, neque feudum
nouum facere antiquum noſtræ ſemper ſit
poteſtatis. Curt. Sen. in d. conſ. 48 & 49. op-
poſitum affirmauit. Oldrad. tamen ſequitur,
multiſq; medijs illius opinionem exornat, &
tuetur Alex. Raud de Analog. cap. 34. n. 72.
& ſeq. quo loci aliorum conſilia inſerit, in
tali feudo nõ ſuccedere collaterales affirmat,
quia eis abſentibus per alterum, quæri actio
non poteſt, & ſub nu. 100. argumentis, quæ
in contrarium à Curt. afferebantur, ſatisfa-
cere opinatur. Oldradi rationibus occurrit
Curt. ſub nu. 69. quem, reprobato Oldrad.
11 ſequitur † Ceſal. conſ. 173. nu. 8. & conſ.
12. nu. 3. magis communem contra Oldrad-
dicit Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſ. 28.
nu. 4 Natta conſ. 467. de crebiori teſtatur
Clar. in §. feudum quæſt. 8 verſ. ſed hic oc-
currit: Ceſal. d. conſ. 173. Odradi auctori-
tatem euitare credit (in quo Curt. Sen. di-
ctum ſequitur) illum nempe loqui in caſu,
in quo fuit expreſſum, feudum dare in nouũ
12 idem habet. Bero. conſ. 70. lib. 1. Sed † quid-
quid Alex. Raud. profiteatur, Communis
eſt apud omnes concluſio, feudum nouum iu-
re antiqui feudi conceſſum, in omnibus, &
per omnia naturam antiqui feudi ſortiri,
in eoq; omnes dici agnatos, & ad feudum vo-
catos, qui à primo inueſtito, ſi feudũ ad domi
num non fuiſſet deuolutum, ſuccedere poſſẽt,
ita Bald laud. & Præpoſit. in cap. 1. de feud.
alien & in cap. 1. an agnat. Andr. in cap. 1.
de contr. feud. apud par. termin. Aluarott. in
cap. 1. de ſucceſſ. fratr. & in cap. 1. nu. 3. de
vaſſall. decrep. ætat. Iacob. in verbo nobiles
nu. 8. in fin. Siluan. de recognit. feud. quæſt.
37. Ferrar. pract. in for. lib. quo agit. ad
reuoc. feud. in verbo ſuperſtitibus nu 35.
Roman. conſil. 1. in fine, Caſtren. conſ 44.
vol. 1. Alex. conſ. 30. vol. 1. & conſ. 55.
vol. 4. Soccin. Sen. conſ. 60. nu. 20. vol. 1. Ruyn.
conſ. 12 num. 11. vol. 1. Pariſ. conſ. 2. nu. 3.
vol. 1. Roland. à Vall. conſ. 60. nu. 16. vol. 1.
Burſatt. conſ. 4. num. 24. Crauett. de anti-
quit. temp. par. 5. num. 13. Ceſal. conſ.
617. num. 53. Paul. de Monte Pic. conſ.
100. nu. 12. Cannet. in cap. Volentes, §. ſed
quid ſi fuerit fol. 117. & Blaſc. Lanc. in
rep. eiusdem cap. expreſſe contra Oldrad.
13 dicto conſ. 178 tenet. † Et licet nonnulli
contrarium affirment, vt Bald. in prælud.
feud. diuiſ. 3. & conſ vol. 5. Barbat. conſ. 66.
vol. 4. Præpoſ. in cap. 1. §. feudum ea lege,
ſi de feud. fuer. controu Iaſ. conſ. 57. vol. 1.
& quos recenſet Gabriel. de feud concluſ. 3.
& Alber. in Lexicon ver. nouum, Menoch.
conſ. 523. attamen communis ſtat in contra-
rium, vt ſupra oſtendimus, deq; ea teſtan-
tur alij: Villalib. lit. f. nu. 18. Viu. ver. feu-
dum nouum. Xuares lit. f. nu. 67. Kircou.
lit. f. ver. feudum nouum, Miſinger. cent. 4.
obſer. 84. Gail. obſer. 50. magis communem
dicit Miſinger. cent. 6. obſer. 18 nu. 1. Iaſ.
conſ. 1. vol. 3. & conſ. 136. vol. 4. Mozz. de
acc. ad feud. nu. 38. Hermau. Vultei. de feud.
cap. 8. nu. 5. Iacobin. in prælud feud. n. 97.
procedere in principe, non autem in alio do-
mino hoc affirmat, quod, & alijs placuit vt
Berett. conſ. 132. Anna. conſ. 44. num. 62.
Et in Principe nobis placet quæſtionem exa
gitare, fatetur communem Paniarol. conſ.
104. nu. 18. licet in caſu ſuo ad alias reſpon
ſiones accedat. Et præſertim quia non erat
in Principe concedente, ſed in Epiſcopo, qui
non poterat alterare naturam feudi. Me-
noch. conſ. 160. quamuis contrariam partem
cum Oldrado tenere in conſ. 523. viſus fuerit
attamen põderatis hinc inde rationibus, qui-
bus feudum, & nouum, & antiquum dici
potuerat, concludit feudum poſſe dici nouum
ſed naturã antiqui ſapere, & male ſentiſſe
qui contrarium affirmare auſi fuerunt ſub
14 nu. 27. † Oldrado reſpondit, illum nempe ſen-
tire,

Digitized by Google

tire, feudum retinere naturam antiqui, & abſolute effectum non eſſe nouum, idem repetit in conſ. 202. nu.50. Schrader.de feud. par 2.cap.3.nu.64. per hanc clauſulam, iure antiqui feudi, feudum antiquum remanere arbitratur, ſi Princeps id ex certa ſcientia faciat, atq; in principali diſpoſitione, non autem in clauſulis executiuis illis vtatur verbis, quod admittit Fab. de Anna cõſ. 41.nu.62.& conſ.66.num.37.licet Dec. contrarium dicat conſ.185 num.8. neque aliud de mente concedentis appareat de quo Alex. Raud. d. cap.34. num.151.& ſeq. atque ſub
15 *n.79. ſubnectit eſſe † communem ſententiam apud Doctores collateralibus abſentibus actionem queri, quo medio prorſus diluitur argumentum Alex. Raud. de analog. dicto cap. 34.*

16 *Idem affirmant Doctores ſi feudum † iterum concedatur ſub commemoratione antiquarum inueſtiturarum, quod feudum ſcilicet remaneat antiquum, Brun. conſ.78.nu.8. & conſ.79.nu.5. Alex. conſ.30. nu. 6. vol.1. Iaſ. conſ.136.4.vol. Clar. in §. feudū queſt.8. Raland. à Vall conſ.60. num.16. & conſ. 46. vol. 1. & conſ.16. num.20. vol. 3. Bertazol. conſ.89.nu. 18. in ciuil.*

EPITOME.

Fæminæ excludunt maſculos remotiores in ſucceſſione feudi ſtante iure francorum. Idemque oſſeruandum in allodijs, ſi teſtator in illorum ſucceſſione induxerit ius francorum. Proximitas vltimi in feudalibus eſt attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Ius francorum recepit interpretationem in Regno, vt fæminæ excludantur à maſculis exiſtentibus in eodem gradu, non autem an illis, qui in remotiori gradu eſſent.*

2 *In feudi ſucceſſione de natura feudorum fæminæ, vel penitus excluduntur, vel admittuntur in ſubſidium ob defectum omnium maſculorum; propterea in feudi conceſſione facta pro maſculis, & fæminis, fæminæ tunc admittuntur quando non extant maſculi, & quid in Regno.*

3 *Fæminæ in allodialibus non excluduntur à maſculis in eodem gradu exiſtentibus, & quid in feudalibus. ſi teſtator voluerit quod maſculi præferantur fæminis.*

4 *Teſtator ſi diſponit vt viuatur iure francorum; quia ius francorum habet interpretationem, vt procedat ſalua prærogatiua gradus, ad hanc interpretationem cenſetur confirmare voluiſſe eius intentionem.*

5 *Proximitas grauati, vel teſtatoris attenditur in ſucceſſione fideicommiſſaria, in feudalibus tamen in Regno attenditur proximitas vltimi.*

6 *Renuntians de iuribus ſuis informatus, & certioratus non poteſt contra renuntiationem venire.*

CONSIL. XXIV.

VISIS conſilijs duorum clariſſimorum Iurecõſultorum, nempe Domini Cannerij, & D. Federici Cãpixani editis in fauorem iſtius de Lopecuro, ego, tametſi plurimum deferam eorum authoritati, diu anceps fui, vt etiam pro eo reſponderem: nam ea, quæ ipſi pro fundamento eorũ intentionis præſupponunt, ſatis in iure controuerſa ſunt, & in Regno noſtro videtur procedere aduerſus receptas ſententias antiquorum no-
1 ſtrorum. Ius † enim francorum in Regno recepit interpretationem, vt fæminæ excludantur à maſculis exiſtentibus in eodẽ gradu, non autem ab illis, qui in remotiori gradu eſsent, ex diſpoſitione tex. in cap. Si aliquem, & fatetur hoc eſse receptum in Regno D. Campixanus in hoc ſuo conſilio, & latè D. Petrus Gregorius de conceſs. feud. in 4. parte quæſt. 4. vbi in fine conſiderat ius francorum non fuiſse introductum ob agnationem conſeruandam ſimpliciter, ſed tantum vt inter maſculos exiſtentes in eodem gradu cum fæminis, quod ante eum pulchre conſiderauit Alex. conſ. 204. num. 14. in 2. vol. & hanc opinionem in Regno tenuerunt quam plures alij, quos refert idem D. Cannetius in cap. ſi aliquem ver. ſed tractandum eſset fol.276. cum ſeq. quo loci ipſe adhuc tenuit eamdem opinionem

Digitized by Google

nem aduerſus receptam hanc ſententiam, quod maſculus remotior præferatur: nihilominus non potuit ibi diffiteri ſecus eſſe in allodialibus, nam num. 39. reſpondens ad dictum Alex. conſ. 204. in 2. dicit illud procedere in allodialibus, & num. 41. idem dicit, volens euitare doctrinam Bart. in l. hæredes mei §. cum ita ff. ad Trebel. quem allegat Gregorius in d. quæſt. 4. Et re vera in allodialibus de plano procedit, nam ea, quæ in feudalibus Doctores diſputant, fuit † quia attenta principali natura

2 feudorum, ſecundum quam fœminæ penitus, vel excluduntur, vel admittuntur in ſubſidium ob defectum omnium maſculorum etiam exiſtentium in remotiori gradu regulatur conceſſio facta de feudo pro maſculis, & fœminis, vt tradidit Bald. in cap. primo, §. filia in 2. col. de ſucc. feud. Socc. Sen. conſ. 19. in 1. vol. & alij quos refert D. Gregorius de ſucc. feud. quæſt. 1. 4. par. ver. ſuperuenit poſtea, & Iatus in eo tract. part. 6. quæſt. 16. tametſi in fine in prima limitatione dicat hoc nõ procedere in Regno etiam in feudalibus, cum hodie in Regno potentior ſit prærogatiua gradus, quã ſexus, vltra quem ad idem allego Andream in cap. 1. § fin. de eo qui ſibi, & hæred. vbi etiam Afflict. Loffred. conſ. 39. & conſ. 114. in 3. dubio. Aduerſus quem Andr. licet plura ſint in materia feudorum de per ſe conſiderata, quæ cumulat inſignis modernus. Io. Thom. de Minad. in conſtitutione Regni, in aliquibus, in 3. notab. fol. 99. cum ſeq. nihilominus vt ipſemet dicit, Andr. authoritas ſumma eſt, & ideo noluit decidere, nec ego pro nunc curo, cum, vt

3 dixi, ſimus in allodialibus † in quibus natura principalis eſt, vt fœminæ etiam ab exiſtentibus in eodem gradu non excludantur l. maximum vitium, cum ibi notatis C. de lib. præterit. & ideo conceſſio regulari debet iuxta naturam ſucceſſionis, & ita quoque fideicommiſſum factum, vt fuiſſe iudicatũ refert idem Io. Thom. loco preallegato n. 21. per multas authoritates, quas allegat. Et ideo D. Gregorius in d. quæſt. 16. in fine limitat quoque in emphiteuſi, cuius conceſſio ſit quomodocunque facta quia fœminę ſimul ſuccedunt cum maſculis cum in emphiteuſi extraneorum natura principalis, & primordialis non ſit, prout in feudis, quod fœminę excludantur, Bar. in l. vt iuris iurandi §. ſi liberi ff. de oper. lib. cum alijs, de quibus per Gregorium loco præcitato in finalibus verbis. Et ideo à fortiori in ſucceſſione bonorum allodialium res de plano procedit. Et propterea mittendum eſt ſaſis de D. Cannetio, qui in hoc conſilio dum euitare vult receptam Doctorum ſententiam in cap Si aliquem, dicit illum procedere in feudalibus, in quibus recepta eſt clauſula iuris frãcorum inter exiſtentes in eodem gradu, & tamen in d. cap. Si aliquem, loco ſupracitato renens eſſe in feudalibus opinionem ſuam pro maſculo remotiori, ad contraria reſponder procedere in allodialibus. Verũ aliter non intendo pro modo ea, quæ ibi, & in hoc conſilio ipſe effuſo ſermone diſſerit, cum pręſentis non ſit ſpeculationis, & ſolum hæc pauca dixiſſe volui, vt obſtendam in caſu, de quo agitur, eius ſententiam etiam apud me dubiã rationibus ſuis, quę in effectu concidunt in hanc vnam, nẽpe quod ille cõdam Io. Berlingerius teſtator uoluit fauere agnationi, & conſequenter quod maſculi etiam remotiores præferantur. Et quod ex hac coniectura voluntatis tollantur omnia, quæ in contrarium conſiderat ipſe, & conſiderari poſſunt; quã rationem ego nec concludentem eſſe crediderim inſpecta voluntate teſtatoris, nec eſſe etiam in iure fundatam; nam quantum ad voluntatem, ille teſtator hæc tantum verba dixit in teſtamento, Quod territoriũ hoc ſit Antoni, & filiorum ſuorum de corpore legitime deſcendentium, ita tamẽ quod maſculi fœminis præferãtur, & maior natu minoribus, & viuatur inter eos quò ad dictum territorium tantum iure francorum. Dum ergo vocauit teſtator filios, iam apertè voluit vocare fœminas, vt tollatur illa iuris difficultas, quod maſculinum concipiat fœmineum, inter eos tamen maſculos, & fœminas prælationem dedit, & ius francorum conſtituit: prelatio tamen hęc, inſpecta natura bonorum non aſtringit, vt ſit niſi inter exiſtentes in eodem gradu, vt ex multis, quæ pro hac parte alleganttur per D. de Gregorio, & per eundem D. de Cannitio in locis pręallegatis, & rurſus per præfatum Io. Thom. de Minad. d. fol. 99. cum ſeq. quæ breuitatis cauſa hic omittũ-

4 tur. † Rurſus cum teſtator voluit facere ius francorum, quòd ius ſpeciale eſt in Regno in feudalibus, habens tamen in ſe eam interpretationem, vt procedat ſalua prærogatiua gradus, & inter exiſtentes in eodem gradu, vt dictum eſt ſupra, ideo ad hanc interpretationem cenſeatur teſtator habuiſſe reſpectum, & ſecundum eam voluiſſe.

luiſſe conformare eius intentionem Socc. Sen.conſ.19.col.2.lib.1.& latè D.Gregorius in d.queſt.4.par.4. verſ.3.confirmatut,& in ver. poteſt & alio modo reſponderi, vbi conſiderat,pactum,& conſuetudinem ſuccedendi. Tradunt Piſanellus, & Villanus in reſponſis impreſſis poſt lecturam Cannitij.

Et in hijs caſibus conſideratis per Doct.ſupra citatos iam militabat ratio conſeruandę agnationis. Itē ratio conſiderata à D.de Cāpixano,quod attendenda ſit proximitas teſtatoris, & quod ſuccedatur illi, & non vltimo morienti, vt eam rationem etiam refert Io. Thom. de Minad. loco præcitato, & tamen non obſtantibus hijs rationibus non audet recedere ab opinione Andreæ, qui hijs rationibus non conſideratis voluit prelationem dari inter exiſtentes in
5 eodem gradu tantum; tanto magis † quia etiam illa opinio, ſuper qua totale fundamētum facit D. Campixanus,non eſt adeo in iure clara; vt poſſit ſuper ea fieri reſolutio; nam tametſi vltra alios allegatos per eum latiſſimè in eamdem ſententiam concurrunt Menoch. conſ.124.in 2.vol. & allegati per Ceſalum conſ.457. in 4. tamen verè hodie diſcerni non poteſt, quæ nam ſit magis cōmunis opinio, vt aduertit Ferdinandus Gargiateus in patrocinio 35. & poteſt videri ex hijs, quæ preallegati Ceſalus, Menoch. & Panciarolus conſ. 170. referunt. Et quicquid ſit de iure communi, in Regno ea eſt opinio recepta, ſaltem in feudalibus, vt proximitas vltimi attendatur, iuxta dictum Andreę in cap.1. in fine de nat. ſucc. feud. & referunt inſignes Neapolitani Io. Angelus Piſanellus, & Frāciſcus Antonius Villanus in duobus reſponſis impreſſis poſt lecturam Cannecij ille num. 12. & hic nu. 21. & dicunt Omnes in dict. cap. Si aliquem, & in Regno receptiſſimum eſt, & indubitatum. Et quod ad hanc interpretationē voluit teſtatorſe reddere conformem, vltra ea, quæ dicta ſunt, apparet ex illo alio capitulo teſtamenti, in quo voluit, quod alia bona hæreditaria, herede vniuerſale moriente ſine filijs hæredibus de corpore, vadant ad proximiores, & aſtrictiores teſtatoris, per eamdem lineam, vnde bona proceſſerunt; ſecundum quæ verba non eſt dubium voluiſſe attendi proximitatem ipſius. Quò vero ad territorium dela Montagna dela Donna, ſubiungit teſtator ſeruetur iuxta diſpoſitionem dictam in ſuperioribus capitulis, nempe quod in eo ſeruetur ius francorum,& nihil aliud meo iudicio voluit dicere, niſi quod in eo ſuccedatur eo modo, quo ſuccedi ſolet, & debet in hijs, in quibus in Regno habet locum Ius francorum.

Et licet in diſcuriendis, hijs quæ præallegati eximij Iure conſulti dixerunt, plurima alia, & magis ordinatè dici poſſent, tamen cum, vt dixi, mea intentio ſit hodie demonſtrate, vt ea, quæ ipſi deduxerunt, apud me ſatis dubia ſunt, & pro exoneratione meæ conſcientiæ, vt voti mei liberam reſolutionem dem clientiſatis eſt hęc pauca,& tali modo conſideraſſe.

Tandem, & perplexitas, ac dubietas eorum quæ ſupra dicta ſunt, fecerunt me ancipitem. Ad principale quæſitum an iſta D. Petrucia ſoror Ioſeph vltimi morientis, clientem poſſit inquietare in ſucceſſione iſtius territorij. Nam in ipſa quietatione facta inter eam, & dictum de Pecuro; pleniſſime renuntiauit omnia iura in hoc territorio, & non fuit hæc renuntiatio generalis, aut talis, quæ aliquam habeat ambiguitatem, nam ipſa facta expreſſa mentione teſtamenti condam Io. Berlingerij, & certiorata, ac conſulta per nonnullos iuriſperitos, & conſideratis omnibus, clariſſimis verbis, & expreſſiſſimis illius ſucceſſionē declarauit ſpectare ad iſtū de Pecuro, & quatenus ad eam ſpectaret, pleniſſimam fecit renuntiationem, & donationem irreuocabilem inter viuos, infinitis clauſulis roboratam, vt in facto videre eſt; quæ omnia ex inde confirmata fuerunt ab eadem Domina in capitulis matrimonialibus contracto matrimonio cum
6 de Trigona. † Ex quibus cum conſtet ex clara ſcientia omnium premiſſorum,& probabiliter iſta D. ſcire potuit, qualis intentio fuerit ſuorum predeceſſorum, ipſi benè cōſultæ, & certioratæ, non eſt dubium non dari regreſſum, ad quæ non ſemel, ſed pluries renuntiauit, vt per multa, quæ in propoſito conſiderari, & allegari poſſunt tradit Ruyn. conſ.128. num. 6. 7. & 8. in 2. vol. & quem refert, & ſequitur D. Menochius conſ.124. num. 119. in 2. vol. Nec aduerſus hanc renuntiationem, & declarationem aliquid dici poteſt, niſi præſupponatur aliquod in facto, quod illam dubiam reddant, aut excludant. Ob id pro dicto de Lopecuro reſpondeo, & concludendū arbitror, ipſum quò ad territorium iſtud non poſſe ab iſta D. Petruccia moleſtari, & quò ad eam liberas ędes habere. Saluo tamen ſemper &c.

EPITOME.

Conſultatio Ioan Ant. Cannetij Siculi, de qua mentionem facit D. Autor in præcedenti Conſ. vbi fęminas à quibuſcumque maſculis excludi tuetur. Proximitas in fideicommiſſis, teſtatoris, non vltimi morientis eſt attendenda Cap. Si aliquem, quo diſponitur proximitatem vltimi eſſe attendendam, vel ab inteſtato, vel in feudo cum qualitate hæreditaria, procedit.

SVMMARIVM.

1 *Dominium ipſo iure tranſit in fideicommiſſarium purificata conditione.*

2 *Teſtator vocans filios, cenſetur etiam vocare filias, & ſi voluerit quod maſculi fœminis præferantur, nõ per hoc cenſentur excluſæ fœminæ, ſed vocatæ non exiſtentibus maſculis contra nu. 9. & 12.*

3 *Iure francorum ſi viuere iubſit teſtator, cenſetur vocatus primogenitus, & fœminæ tamen ſunt vocatæ cum prerogatiua gradus, & quid in allodialibus nu. ſeq. & 5. contra nu. 16.*

4 *Maſculus præfertur fœminæ de iure francorum, quando eſt in eodem gradu cum fœmina, ſed non ſic in iſto caſu nu. 16.*

5 *Proximitas gradus attenditur in fideicommiſſis, & proximitas conſideratur reſpectu vltimi morientis, & nu. 20.*

6 *Mens magis ſpectanda in teſtamentis, quam verba.*

7 *Voluntas teſtatoris eſt attendenda, quamuis verba deficiant, vel contraria appareant*

8 *Maſculi ſoli conſeruant familiam, & agnationem & non fœminis.*

9 *Subſtitutione facta filio de filijs maſculis, etiam ſi deceſſerit cum nepote maſculo ex filio, dicitur purificata conditio.*

10 *Agnatio, & familia non conſeruatur niſi per diuitias.*

11 *Filiorum appellatione non veniunt fęminę.*

12 *Dictio, ita tamen, eſt reſtrictiua.*

13 *Fœminæ penitus cenſentur excluſæ à ſucceſſione, ſi teſtator vocando maſculos dixerit ita tamen quod maſculi præferantur fœminis, & nu, 16.*

14 *Primogenitus admittitur, ſi teſtator iubet quod viuatur iure francorum.*

15 *Maior natu ſi vocatur, non comprehenditur fœmina.*

17 *Fœminæ etiam ſi cenſeantur vocatæ quãdo vocatur primogenitus, cenſentur vocatæ prorſus deficientibus maſculis, etiam vlterioris gradus; ad contraria reſpondetur.*

18 *Teſtator ſi iubet vt viuatur iure francorũ an videatur conformare velle diſpoſitionem ſuam iuxta cap. Si aliquem.*

19 *In feudi ſucceſſione de conſuetudine feudorum dum ſupereſt maſculus, non admittitur fœmina, etiam potioris gradus.*

20 *Proximitas gradus debet attendi reſpectu teſtatoris in fideicommiſſis, & non vltimi morientis, & 21. & ſeq. latè contra Socein. conſ. 259. in 2 vol nu 21.*

21 *Teſtator vocan filios alicuius complexiue, intelligitur eos vocaſſe, & ad inuicem ſubſtituiſſe cum prærogatiua gradus, & maioris ætatis, ſi adiecit clauſulam iuris francorum.*

22 *Doctoris authoritas non adducenda quando punctum non examinat.*

23 *Proximitas illius, cui ſucceditur, attenditur in ſucceſſione feudi hæreditarij, tamen in feudo pacti, & prouidentiæ Principis, quando non habet annexam qualitatem hæreditariam, attenditur proximitas primi acquirentis.*

24 *In fideicommiſſo non attenditur qualitas hæreditaria, quia ſucceditur teſtatori.*

25 *Doctoris authoritas non eſt neceſſaria, ſed probabilis, & non ei credendum, quando non apparent eius ſcripta.*

26 *Cap Si aliquem, procedit in feudo cum qualitate hæreditaria, ibi, defuncto proximior ſuccedat.*

CONSIL. XXV.

VISO teſtamento Ioãnis Berlingerij de Pecuro in eo capite, in quo diſponit de territorio nominato la Mõtagna de la Donna, & conſiderato eo, de quo quæritur, videtur prima

ma ſacie reſpondendum,ſeruari debere di-
ſpoſitionem Franciſci de Pecuro, qui inſti-
tuit heredem Ioſeph Hieronymum eius fi-
lium, & voluit, quod ſi dictus heres dece-
deret ſine filijs de ſuo corpore legitimè de
ſcendentibus , ſuccedat in dicto territorio
altera ex filiabus ipſius Franciſci ſoror di-
cti Ioſeph, vel ea, quæ reperitur in capillo,
vel primogenita; cum ergo iſte caſus ſit de-
cius per diſpoſitionem dicti Franciſci te-
ſtatoris, non eſt vlterius querendum; nam
diſpoſitio teſtatoris lex eſt efficaciſſima,
pro vt dicit Imperator Iuſtinianus ī Auth.
de nupt. §.diſponat. Nec obſtat ſi dicatur,
quod dictus Franciſcus non potuit ſic diſpo
nere,quia per Ioannem Berlingerium eius
auum fuerit diſpoſitum de dicto territo-
rio in filios maſculos Antonini de Pecuro
eius filij,quos maſculos voluit preſerre fe-
minis; & ſic dictas ſeminas excluſit exiſtē-
tibus maſculis & ſuperſit maſculus ex An-
tonio Petrus ſecundogenitus ipſius Anto-
nij,ideo quod nō potuit franciſcus diſpo-
1 nere in preiudicium fideicommiſſi:nam †
ſtatim purificata conditione fideicommiſ-
ſi,dominum dicti territorij fuit translatum
in ipſum Petrum filium maſculum Antoni-
ni l. 3.§.ſi ſub. conditione C. commun.
de leg.& ibi Doct. meritò poſſet dici, quód
diſpoſitio dicti Franciſci de dicto territo-
rio non teneat in præiudicium dicti Petri
vocati ex diſpoſitione Ioannis Berlingerii
primi teſtatoris. Nam poteſt reſponderi,
quod procederet illud, quod obijcitur,
quādo ſimpliciter eſſent vocati maſculi ex
dicto Antonio de Pecuro, excluſis peni-
2 tus fœminis; † nā teſtator vocat filios An-
tonini, & vocando filios cenſetur etiam
vocare filias,cum appellatione filiorum &
filiæ contineantur, vt probat tex.in l quiſ-
quis ff. de verb. ſign. quamuis in iſto caſu
voluerit teſtator quod maſculi præferātur
fœminis, attamen ex hijs verbis non cen-
ſentur excluſæ ſeminæ, ſed vocatę nō exi-
ſtentibus maſculis, vt decidit Socc.in cōſ.
3 19.col. 3.vol. 1.& † cum fuerit dictum per
teſtatorem, quod viuatur iure francorum,
& ſic ſit vocatus primogenitus per ea, quæ
ſcribit Andr. in cap. 1.§.preterea ducatus,
& ibi Doct.de prohib. feud.alien. per Fe-
der.& in cap. 1. §. hoc quoque, de ſucceſſ.
feud. & fœminæ pariter ſint vocatæ, cen-
4 ſentur vocatæ cum prerogatiua gradus;†
ideo quod tunc maſculus preferatur fœmi-
næ, quando ſunt in eodem gradu, & non
aliter, vt determinat Bald.in conſ.275.in-
cipien. pro regula col.3.vol.2. quem refert
& ſequitur Tiraquell.in tract. primogenit.
quæſt.10. num.15. & in Regno eſt hoc de-
ciſum per cap.Si aliquem ſecundum com-
munem interpretationem, quod maſculus
præferatur vbi viuitur iure francorum, fœ-
minæ exiſtenti in eodem gradu, & ſcribit
Andr. in cap. 1.de eo,qui lib & hered.ſuis,
& ibi Afflict. & ſcribit latiſſimè Cardinal.
Pariſ in conſ 21. vol.1. Cum ergo ſoror Io-
ſeph, vltimi morientis, ſit potior in gradu
ipſi Petro,nam ipſa eſt ſoror vltimi moriē-
tis, quæ eſt in ſecundo gradu, §. ſecundo
inſtit. de gradib. & Petrus ſit patruus dicti
Ioſeph vltimi morientis, & ſic in 3. gradu;
meritò nō poteſt excludi,nec debet ac ip-
ſo Petro, quia eſt in tertio grado §. 3, gra-
5 du inſtit.de gradib.† Nam in fideicōmiſſis
proximitas gradus attenditur l.pero § fra-
ter.l. cum ita §. in fideicommiſſo ff. de leg.
2.Et proximitas conſideratur reſpectu vl-
timi morientis, vt probat tex. d. cap.Si ali-
quem. Et maioratus, & feuda, quæ defe-
runtur ad vnum, & ſic ad primogenitum,
equiparantur, vt per Soccin in cōſ. 47.vol.
3.& p Didac. conuar. in lib.3. var. reſo-
lut.cap.5.ſub. n.25. meritò diſpoſitio dicti
cap.Si aliquem, procedit etiam in iure frā-
corū appoſito ſuper allodialibus. Et tamē
de iure cōmuni hoc etiam firmat Soccin.
in l. ſi cognatis ff de reb.dub & in conſ.86.
vol.3. & in conſ. 83, vol.4. quem ſequitur
Cur.Iun. conſ. 125. Gozad.in conſ. 4. Bel-
trand.Ruyn.& Anton. Rub in locis cita-
tis per Tiraquell.in tractat.de retract.§ 1 1.
nu.106. Alciat.in l pronunciato §. fami-
liæ, ff. de verb. ſignif. Soccin. Iun. conſ.
116 n.6, & conſ. 133. nu. 27. & conſ. 135.
num. 11. vol.1. Ideo ſtante iſta opinio-
ne pro vera, cum dicta ſoror dicti Ioſeph,
vltimi morietis,ſit ꝓximior ipſi Petro, me-
rito ipſe potius ab ea excluditꝰ p predicta.

Attamen prædictis non obſtantibus ,
contraria ſententia de iure videtur eſſe ve-
ra; quod dictus Petrus ſecundogenitus An
tonini cenſeatur vocatus ex teſtamento Io
annis Berlingerij ; & quod excludat, &
preferatur ſororibus dicti Ioſeph vltimi
decedentis : nam in ſubſtitutionibus , &
teſtamentis magis ſpectatur † mens, & vo- 6
luntas teſtatoris, quàm verba. Probatur
enim hoc primum in leg. heredes mei §.
cum ita ff. ad Trebell. vbi ſcribitur nep-
tem prima quidem facie propter conditio
nis verba admicti non videri, cum in fidei
commiſſis voluntatem ſpectari conueniat.

Digitized by Google

Probat etiam tex. in l. in conditionibus ff. de condit. & demonſtrat. vbi ſcribit Vlpian. Iuriſconſultus. In conditionibus primum locum voluntas defuncti obtinet, & ſexcentas ferè leges ad hoc allegat Tiraquell. more ſuo in tepet. l. ſi vnquam §. libertis num. 42. C. de reuocand. donationib. in quo loco etiam adducit plures authoritates more ſuo Doctor. hoc tenentium, & probantium.

Hinc reſpondet Iaſ. in conſil. 108. col.
7 tertia volum. 4. quod † voluntas teſtatoris ſeruanda potius eſt, quamuis verba deficiant, vel contraria appareant: ideo quod primo loco perſcrutanda eſt voluntas ipſius Ioannis Berlingerij primi teſtatoris; quid voluerit; nam in ea voluntate perſcrutanda, eſt adhibenda omnis diligentia, ſicut ſolet omnem diligentiam adhibere venator, dum perſcrutatur leporem, vt dicebat Bald. in leg. precibus C. de impuber. & alijs ſubſtit. quem paſſim ad hoc citant Doctor.

Et ſi oculo tecto diſpicere volumus, quid voluerit dictus Ioannes Berlingerius in dicto capit. ſubſtitutionis, nemo ſani capitis dicet aliud voluiſſe, niſi dictum territorium, per ſe acquiſitum, peruenire ad ſuos deſcendentes maſculos, & non ad fœminas:
8 nam † per maſculos ſolos conſeruatur dignitas familiæ, & domus, & agnationis, vt probatur inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. §. cęterum. Quę dignitas, & agnatio non conſeruatur per fœminam, quę eſt caput, & finis alterius, leg. pronuntiatio §. familiæ, ff. de verbor. ſignificat.

Et ideo dicebat Ioan. Andr. in addit. ad
9 Speculator. in Rub. de teſtam in fine, quod ſi quis inſtituit filium, & deinde ſubſtituit, quod ſi deceſſerit ſine filijs maſculis; quod cenſeatur purificata conditio fideicommiſſi, etiam ſi deceſſerit cum nepote maſculo ex filio, quia vocati maſculorum cenſetur facta cauſa conſeruandę agnationis: Et dictam doctrinam Ioan. Andr. refert, & ſequitur Matthęus de Mathe ſilan. in notab. 129. vbi dicit pro illa opinione conſuluiſſe multos Doctores: Eamdem doctrinam refert, & ſequitur Soccin. in leg. gallus, §. nunc de lege colnmn. penu. & finali, ff. de liber. & poſthum. & Pariſ. qui alios refert in conſilio 72. num. 27. volum. 4. vbi multa bona dicit ad propoſitum hunc. Cum ergo dictus Ioannis Berlingerius vocauerit maſculos deſcendentes ex Antonino maſculo, non videtur ob aliam cauſam vocaſſe maſculos, & eos pretuliſſe fœminis, niſi vt per
10 eos ſeruaretur agnatio, † & nomen familię quæ non conſeruatur honeſtè, niſi per diuitias, vt ſcribit Barthol. in leg. prima, C. de dignit. lib. 12. & in ſpecie hoc firmat Didacus Couarruuias in lib. 3. variar. reſolut. ca. 5. ſub num. 5. & iſta coniectura eſt à lege approbata, quę efficaciter probatur in leg. prima, §. ſed ſi ſeruus, ibi, Vt ordinum dignitas familiarumque ſalua ſit ff. de ventr. inſpic. quod etiam approbant prefati Doctores. Adeo quod iſta coniectura habetur pro pleniſſima probatione, vt eſt tex. in leg. licet imperator, vbi Doctores, ff. de legat. primo. Merito dictus Petrus cenſetur ipſe vocatus, excluſis filiabus Franciſci, cum hęc fuerit mens vera ipſius teſtatoris; nam ſi ſpecificè fuiſſet de hoc caſu interrogatus, ſic reſpondiſſet; adeo quod debeat haberi pro expreſſo, vt voluit Gloſ. ſingularis, quam ſequuntur ibi communiter Doctores, & vbique de ea faciunt mentionem in leg. tale pactum §. final. ff. de pact. Et fortius in iſto caſu, nam verba non repugnant voluntati: immo ſuffragantur ei; nam in teſtamento dicitur quod dictum territorium debeat eſſe ipſius Antonini, & filiorum ſuorum, ita tamen quod maſculi fœminis
11 preferantur: † & clarum eſt quod appellatione filiorum non veniunt fœminę, vt probatur in leg. quiſquis ſecundum Labennis ſententiam ff. de verbor. ſignificat. & quamuis Proculus ſentiat contra Labeonem, attamen non conſiderauit ipſe Proculus proprietatem verborum, ſed mentem teſtantis, vt ſcribit Iabolenus in dict. leg quiſquis: idenque niſi appareat de voluntate teſtantis, ſequenda eſſet Labeonis ſententia de proprietate verborum, vt ſentit Alciatus in dicta leg. quiſquis.

Cũ ergo teſtator in hoc caſu exiſtẽtibus maſculis excluſerit fœminas, & ſic conſtat de eius voluntate, meritò appellatione filiorum non veniunt fœminę; nam quamuis ex coniecturata mente teſtantis appellatione filiorum poſſent comprehendi fœminæ, attamen talem coniecturam excluſit teſtator per illa verba, Ita tamen quod maſculi preferantur fœminis; nam illa di-
12 ctio, † ita tamen, eſt dictio reſtrictiua vt probat tex. in l. Lucius §. quę habeat ff. ad Trebell. & ſcribit Granett. conſ. 25. nu.
13 26. † quibus verbis cenſentur fœminę penitus excluſę, vt ſcribit Soccin. in conſil. 19. col. 2. vol. primo. Ideoque apparet tum ex verbis teſtamenti, ex quibus de-

depręhenditur voluntas teſtatoris l. ſabeo
ff. de ſupell. legat. tum ex coniecturata
mente teſtatoris; dictum Petrum maſcu-
lum eſſe vocatum, penitus excluſis fęmi-
nis, per ea, quę dicta ſunt, quę com-
14 probantur. † Nam voluit teſtator quod
quò ad dictum territorium viuatur iure
francorum, quod nihil aliud eſt, niſi
quod admittatur primogenitus, vt vo-
luit Andr. in cap. 1. §. pręterea ducatus,
de prohib. feud. alien. per Fider. & in
cap. 1. §. hoc quoque de ſucceſſ. feud.
& ſcribit Afflict. in conſtitut. ſpeciale.
15 † Ideoque cum vocatur maior natu non
comprehenditur fęmina, vt ſcribit Io-
ann. Cirier. in tractat. de primogen. in
19. quęſt. cum ſequentib. in primo libro,
& latiſſime Cardin. Pariſ. in conſil. 72.
volum. 4. Tiraquell. in tractat. primo-
genit. quæſt. 10. num. 24. & Didac.
Couarr. lib. 3. var. reſolut. cap. 5. ſub
num. 5. Ideoque apparet ex his dictum
Petrum eſſe vocatum & præferri debe-
re eius nepti ex fratre; quæ opinio for-
tificabitur ex reſponſionibus ad obiecta
in contrarium.

Non obſtat primum, quod obijcieba-
tur de teſtamento Franciſci vocantis eius
filias, caſu quo decederet Ioſeph ſine li-
beris, quia diſpoſitio dicti Franciſci non
potuit pręiudicare dicto Petro vocato
ſub condictione: nam purificata condi-
ctione, hoc eſt decedente Ioſeph ſine fi-
lijs maſculis, dominium dicti territorij
fuit tranſlatum in ipſum Petrum, & que-
libet diſpoſitio ſuper eo facta reuocatur
in irritum, ac ſi à principio facta non
fuiſſet, vt ſcribit Imperator in dict. l. 3.
§. ſi ſub condictione C. commun. de le-
16 gat. † Et quatenus dicebatur quod dictæ
fæminę cenſebantur vocatę, & quate-
nus maſculus pręferri debeat eis, hoc
deberet intelligi ſi eſſent in eodem gra-
du, per ea, quę ſcribit Bald. in dicto
conſ. 275. quod pro regula, vol. 2. pro
vt tenent omnes ſuper cap. Si aliquem,
Quia hæc non procedunt in iſto caſu; nam
verum eſt, quod attenta primeua natura
ipſius clauſulæ iuris francorum, nunquam
vocabatur fæmina, dum ſupereſſet ma-
ſculus, vt dicunt Doctor. præcitati, ſci-
licet Ioan. Cirier. in dicto tractat. de pri-
mogenit. & Pariſ. in dict. conſ. 72. &
alij ſuperius citati, comprobat Bald. in l.
17 multis ff de ſtat. homin. † quinimo de
iſto, quando uocatur primogenitus, & ſi
cenſeantur vocatæ etiam fæminæ, cen-
ſentur etiam tunc fæminæ vocatæ deficiē-
tibus prorſus maſculis, etiam vlterioris
gradus, vt determinat Didac. Couarr.
in dict. lib. 3. var. reſol. cap. 5. ver. 5.
feuda, & maioratus; & hoc ratione ſi-
militudinis, quæ eſt inter feuda, & maio-
ratus: nam in feudis eſt tex. in cap pri-
mo, de eo qui ſibi, & hæred. ſuis; Męri-
tò in iſto caſu dum ſupereſt maſculus, non
ſuccedit fęmina. Et illud, quod dicit Bald.
in dict. conſil. 275. volum. 2. procedit
in caſu, in quo loquitur, ſcilicet quan-
do ex conſuetudine feudum defertur pri-
mogenito, tam maſculo, quàm fæmi-
næ: nam tunc attenditur prærogatiua
gradus: ſic loquitur Bald. ſic eum re-
fert. & ſequitur Tiraquell. in dicto tra-
ctat. primogenit. ſic procedit etiam de-
ciſio Andr. in dict. cap. primo de eo,
qui ſibi, & hæredib. ſuis: ſic procedit
capit. Si aliquem, quia illa conſtitutio
defert ſucceſſionem maſculo, & fæmi-
næ, viuentibus iure francorum: & ex-
preſſè dicit de prærogatiua gradus, quę
ſi non diceret, non obtineret, per ea,
quæ ſcribit Gugliel. de Perno in conſil.
19. Et in iſto caſu dictum ius francorum
non eſt inductum lege, vel conſuetudi-
ne, ſed per ipſum teſtatorem, qui vo-
luit per maſculos conſeruare agnatio-
nem, & familiam, & domus dignita-
tem, per ea, quæ dicta ſunt, & pro-
bata ſupra. Męritò ſi non ſupereſt ma-
ſculus per quem poſſit conſeruari agna-
18 tio, non eſt locus fæminæ. † Et quamuis
teſtator videatur conformare ſuam volun-
tatem, & diſpoſitionem in his ſecundum
modum ſucceſſionis ab inteſtato, vt pro
batur in l. hęredes mei §. cum ita, vbi Bart.
& Doct. ff. ad Trebell. & ſic cenſetur
teſtator voluiſſe conformare ſuam diſpoſi-
tionem ſecundum modum ſuccedendi tra-
ditum à cap. Si aliquem, in viuentibus iu-
re francorum. Nihilominus ad hoc
dupliciter reſpondetur primo, quod il-
lud verum eſt quotieſcumque illud, quod
ſtatuitur, ſit ſtatutum vniuerſale, & non
ſpeciale in feudis; nam tunc diſponens nō
cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione
talis ſtatuti, loquentis in caſu particulari
reſtricto, & exorbitanti: hoc determi-
nat Bart. loquens in terminis iſtis de ſta-
tutis. diſponentibus de feudis in l. vt iuſ-
iurandi, §. quod ſi liberi, ff. de oper. li-
bert. & Bart. ſequuntur omnes. Cum er-
go

Digitized by Google

go diſpoſitio cap. ſi aliquem, loquatur in feudis in viuentibus iure francorum, non videtur teſtator ſe conformaſſe illi diſpoſitioni, ſic reſtricte, & exorbitanti, ſed potius ſe conformaſſe cum vero intellectu clauſulæ iuris francorum, per quem vocatur maſculus primogenitus ad conſeruationem agnationis, dignitatiſque domus, excluſis feminis, per ea, quæ dicta ſunt. Secundo reſpondetur quod cenſetur teſtator velle ſe conformare ſecundum particulare ſtatutum regionis in ſucceſſio- attamen ſi apparet de coniectura in contrarium, ab hac præſumptione receditur, per ea, quæ ſcribunt Imol. & Angel. in l. ex facto §. ſi quis autem ff. ad Trebell quos refert, & in hoc ſequitur Soccin. in conſ. 90. vol. 1. dum dicunt, quod teſtator videtur potius conſideraſſe conſeruationem, vel honorem domus ſuæ, vel dignitatem, quam ſe conformaſſe diſpoſitioni ſtatutariæ. Cum ergo ſi cenſeatur dictum teſtatorem ſe cõformaſſe diſpoſitioni dict. cap ſi aliquem, in ſucceſſione, quod fæmina potioris gradus excluderet maſculum inferioris gradus, iam non conſeruaret ſuam familiam, & agnationem, & dignitatem, quæ per fæminam non conſeruantur, potius videtur ſuam diſpoſitionẽ cõformaſſe illi diſpoſitioni conſuetudinis communis

19 feudorum, † quod dum ſupereſt maſculus fæminæ non ſuccedunt, etiam in potiori gradu, iuxta text. in d. cap. 1. de eo, qui ſib. & heredibus ſuis; & hoc per dictam doctrinam Angel. & Imol. relatam per Soccin. in dict. conſ. 90. nam ex iſto intellectu cenſetur teſtator voluiſſe conſeruare bona in agnatione, pro vt de iure præſumitur per ea, quæ ſuperius dicta ſunt. Et iſta procedunt ſine ſcrupulo recte intuenti: attamen ſi quis attentaret, & vrgeret etiam de diſparitate gradus, adhuc dictus Petrus eſt potior in gradu, quàm filię di-

20 cti Franciſci: † nam per fideicommiſſum ſuccedirur teſtatori l. coheredi §. cum filiæ ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. igitur proximitas gradus debet attendi reſpectu teſtatoris inuitantis ad fideicommiſſum, quod admiſſo iam apparet ipſum Petrũ eſſe potiorem in gradu filiabus dicti Frãciſci vltimi decedentis: nam dictus petrus eſt nepos aui ſui teſtantis, & ſic in ſecundo gradu l 1. §. 2. gradu ff. de gradibus; & filię Franciſci ſunt pronepotes proaui teſtãtis, quę ſunt in 3. gradu, vt patet in d. l 1. §. 3. gradu ff. de gradibus, meritò & tanquam maſculus, & tamquam potior in gradu cenſetur ipſe Petrus inuitatus ad dictũ fideicommiſſum. Et quod debeat attendi proximitas ipſius teſtatoris, non vltimi mo-

21 rientis, probatur hoc modo: † nam vocans dictus teſtator, & filios Antonini, conplexiuè intelligitur eos vocaſſe, & ad inuicem ſubſtituiſſe, & cum prerogatiua gradus, & maioris ętatis; ex quo adnectit clauſulam iuris francorum. Et quod cenſeantur vocati cũ prerogatiua gradus, probat tex. in l. peto § fratre ff. de legat. 2. & in l. cum ita §. in fideicommiſſo eod. titul. & tex. in l. fin. in verb. gradatim vbi Paulus de Caſtr. & Iaſ. C. de verborum ſignif. Ideoque ad dictum fideicõmiſſum territorij dila Montagna de la Donna cenſetur, vocatus proximior maſculus, & maior natu. Et in hoc non eſt difficultas, nec controuerſia; ſed controuerſia ſtat cuius proximitas attẽdatur an teſtatoris, vel vltimi morientis; attamen proculdubio cenſendum eſt de iure ſpectari proximitatem teſtatoris: nam efficaciter hoc probat tex. in dict. l. peto §. fratre ff. de legat. 2. & in quo § acutiſſimus Papinianus interpretatur in hac ſpecie mentem teſtatoris, vt cenſeatur inuitaſſe proximum quemque. Cum ergo interpretatur diſpoſitionem teſtatoris, qui cenſetur vocaſſe proximum quemque, non poteſt intelligi de proximo alterius, niſi de proximo ipſius teſtatoris, cuius mentem interpretabatur Iuriſconſultus, & de cuius ſucceſſione tractabatur: nam per fideicommiſſum teſtatori ſucceditur, dict. l. cohæred. §. cum filiæ ff. de vul. & pupill. ſubſt. Et per abſurdum eſſet intelligere de proximitate alterius perſonæ extrinſice, cum perſona extrinſeca in qualibet diſpoſitione non intelligatur, niſi expreſsè dicatur l. continuus §. Griſogonus, vbi Doct. ff. de verb. obligat. Ideoque ille text. ineuitabiliter probat hanc opinionem, quam opinionem etiam probat tex. in l. cum ita §. in fideicommiſſo, ff. de legat. 2. quamuis illum tex. Socc. detorqueat pro ſua opinione. Dicit enim Iuriſconſultus in d §. in fideicommiſſo, quò ad fideicommiſſum, relictum familiæ, cenſentur prius inuitati illi, qui nominati ſunt; quibus extinctis, cenſentur inuitati qui ex nomine, & familia defuncti ſunt: notanda, & ponderanda ſunt verba tex nam dum dicit de nomine, & familia defuncti; ne quis alius ſonnolentus forſan intelligeret de alia familia, quàm teſtatoria, ſubdit po-

ſtea

ſtea Iuriſconſultus, Et qui ex hijs proximo gradu procreati ſunt. Ideoq; cum cenſeantur inuitati illi de nomine, & familia teſtatoris, & qui ex his, qui proximo gradu procreati ſunt, non poteſt rectè intelligi, niſi quod ſicuti cenſentur inuitati illi, qui ſunt de nomine, & familia teſtatoris, & defuncti; ſic cenſentur inuitati illi, qui ſunt nati ab eis proximo gradu, ſcilicet teſtatoris; cum ſemper loquutus fuerit Iuriſconſultus de nomine, & familia defuncti, de ipſo defuncto. Et eſſet abſurdum, dum loquitur de his, qui procreati ſunt ab eis proximo gradu, ſi intelligeretur de gradu alterius prorſus extranei contra tex. in d. l. continuus §. Griſogonus, ff. de verborum oblig. nam Iuriſconſultus in d §. in fideicommiſſo, cum prius ante dixerat, quod cenſentur inuitati, qui ſunt ex nomine defuncti, qui non cenſentur alij, niſi qui ſunt ex eius familia, & quia non omnes admittuntur ad fideicommiſſum, niſi qui ſunt in gradu proximiori, vt dicit tex. in d. §. fratre. Volens ergo Iuriſconſultus in d. §. in fideicommiſſo eamdem doctrinam ſcribere, ſubdit, Et qui ex his proximo gradu procreati ſunt, quaſi dicat non omnes, qui ſunt ex nomine defuncti, cenſentur vocati, & inuitati ad fideicommiſſum; ſed qui proximo gradu procreati ſunt. Meritò non poteſt intelligi niſi de his, qui procreati ſunt proximo gradu ipſius teſtatoris, de quo teſtatore loquitur Iuriſconſultus, & non de alio iuxta tex. in d. §. Griſogonus. Ideoq; rectè intuenti patet quod in dictis §. fratre, & §. in fideicommiſſo deciditur iſte caſus, quod proximitas attēditur reſpectu ipſius teſtatoris, de cuius ſucceſſione tractatur. Quod comprobatur ex doctrina Bart. in l. Lucius in fine ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. in quo loco Bart. contra Din. decidit, quod ſi teſtator relinquit filios ex prima, & ſecunda vxore, & eos inſtituat, & ſubſtituat vulgariter, decidit ipſe quod ſi vnus repudiauerit hereditatem, omnes admittuntur ex vulgari, quia reſpectu teſtatoris omnes ſūt filij equaliter; & cum per vulgarem ei ſuccedatur, conſideratur proximitas, & affectio ipſius teſtatoris, & non vltimi morientis, quæ opinio tenetur, vt patet ibi ex Alex. Caſtrenſ. Roger. Iaſ. & Rip. quæ doctrina decidit iſtum caſum, quam opinionem Socc. in d. conſ. 259. vol. 2. non valens recta ratione declinare, dicit eam procedere tantum in vulgari ſubſtitutione; nō aduertens quod tota vis rationis Bart. & ſequacium, & illorum, qui eum ſequuntur, ſtat quod per vulgarem ſuccedītur teſtatori; & ideo conſideratur proximitas, & affectio ipſius teſtatoris, de cuius hæreditate tractatur; quæ ratio militat in ſubſtitutione fideicommiſſaria; cum per eam ſuccedatur teſtatori d. l. cohæredi §. cum filię ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. & ideo in hoc equiparantur vulgaris, & fideicommiſſaria, vt ſcribit Decius conſ. 154. & Alciat. in d. l. cohærede §. qui diſcretas, ff de vulgar. & pupillar. ſubſtit. Iſtam opinionem primo tenuit Bart. in l. hęredes mei §. cum ita, & ita refert ibi Soccin. ff. ad Trebell. & in l. ſi cognatis, ff. de reb. dub. & hoc per tex. in d. §. fratre; & idem tenet ipſe Bart. in d § fratre, in quo loco refert Din. Petrum & alios ita tenere, & Bart. & alios refert, & ſequitur Iaſ. conſ. 215. vol. 2. & conſ. 54 vol. 4. vbi allegat etiam nuncupatim, ſcilicet, tenere hanc opinionem, & in ſpecie reprehendit Soccin. in d. l ſi cognatis ff de rebus dub. aſſerens. Bald adductum per Socc in non tenere contra Bart. & opinionem Bart. contra Soccin. latiſſime tenet & reſendit Ioan. Crot. in repet. l. ſi filiusfamilias § diui ff. de legat. 1. vbi atteſtatur eſſe opinionem communem; & eamdem opinionem referens Ioan Crot. tenet Ferdinandus Loazes in § diui, & ibidem Ripa. nu. 23 & idem Ripa in l. ex facto in princ. ff. ad Trebell. eamdem opinionem tenet Carol. Ruyn ſibimet contrarius in cōſ. 142. viſo, & perlecto col penultim. vol. 3. vbi maiori diligētia loquutus eſt, quàm in alijs conſilijs Et hanc opinionem tenet Anton. Rub. in repet. §. quidam rectè l. gallus ff. de liber. & poſth. vbi examinat iſtam queſtionem à num. 14. cum ſequentibus; tandem confirmat, & reſpondet omnibus obiectis Soccin. et eius argumenta optimè ſoluens, vbi atteſtatur hanc opinionem eſſe communem, Eamdem opinionem ſequitur Fabius Accorob. in repet. §. hæredes mei §. cum ita ff ad Trebell. Ergo apparet iſtam opinionem eſſe veram, et magis cōmunem merito ab ea in iudicando, et conſulendo non eſt recedendū, vt ſcribunt Ioan. Andr. et Doct. in cap. 1. de conſtit. Et quod ſit magis vera apparebit ex reſpōſionibus ad argutias Soccin. nam cæteri eum ſimpliciter ſequuntur; eo deuicto deuincuntur omnes. Et quamuis præfatus Anton. Rub. reſpondeat, nō tamen grauabor eius obiectis, & argutijs reſpondere. Et primo mouetur Socc. in d. l. ſi cognatis col. fin.

nn.

nu.4. ff.de rebus dub. ex doctrina Bart. in
l.re cōiuncti in 3.quæſt. vlt. par. ff.de legat.
3.vbi defendendo Din.tenet,quod in ſuc-
ceſſione, & ſubſtitutione pupillari fratres
vtrinq; coniuncti preferuntur, quia agitur
de ſucceſſione pupilli,capienda de manu
pupilli: ex qua deciſione infert ad caſum
noſtrum:attamen conſequentia eſt à re-
motis; nam tota ratio Bart. ſtat, & figit
pedem in eo,quia per ſubſtitutionem pu-
pillarem ſucceditur pupillo, & per ſubſti-
tutionem fideicommiſſariam, ſucceditur
teſtatori d. l. cohæredi §.cum filiæ, ff. de
vulgar. & pupillar. ſubſtit. & ideo eſt equi-
paranda potius vulgari, quàm pupillari,in
qua ſubſtitutione vulgari Bart. in loco pre
citato, & in l. Lucius ff. de vulgar. & pu-
pillar.ſubſtit. tenet quod ex quo per eam
ſucceditur teſtatori, quod perſonarū pro-
ximitas teſtatoris attenditur, ideoque ar-
gumentum Soccin.imo potius cauillum,
eſt elumbe, & redolet elencum, cum eius
conſequentia non ducatur ex veris, &
probabilibus cauſis; cum inferat ex diuer-
ſis diuerſam habentibus rationem;meritò
non ſit bona illatio l. Papinianus exuli
ff. de negot. geſt. Quinimo opinio Bart.
non eſt vera, etiam in pupillari ſubſtitutio-
ne;nam contra Bart. tenet ſubtilis Aretin.
in d. l. cohæredi §.qui diſcretas C. de vul-
gat.& pupillar. ſubſtit, & ibidem ſequitur
Alciat.& contra Bart. tenent etiam Ioan.
Crot. & Lancilott. Polit. in repet. d. l. re-
coniuncti & Ripa in d.l.Lucius in finalibus
verbis, & Anton. Rub. & in repet. d. §.
quidam rectè ſub num.78. Ideo nec conſi-
ſteret argumētū Soccin. ex dicta doctrina
Bart. cum plures habet contradictores,
quamuis hoc nō ſit neceſſarium in hoc ca-
ſu diſcutere. Secundo mouetur Socc. ex
tex.in d.l. cum ita §. in fideicommiſſo ff.
de legat.2.quē tex. quāmuis ipſe torqueat,
& retorqueat, non probat tamen intentio-
nem ſuam;ſed potius contrarium, vt ſupra
demonſtraui, quod non eſt hic repetendū.
Tertio mouetur ex deciſione Gloſ. in d. §.
in fideicommiſſo, quæ nil facit, nam, &
ſi vera eſſet opinio Gloſ. eo modo, quo in-
telligit Imol. eam, nil faceret ad iſtum ca-
ſum: nam quæſtio Gloſ. eſt, num filius in-
grediatur locum patris in fideicommiſſo;
quæ quæſtio Gloſ. nil de illo, de quo trat-
tat Soccin. Preterea contra Gloſ. intelle-
ctam ab Imol. eo modo, tenet Decius in
conſ. 1.vbi teſtatur contra Gloſ. eſſe com-
munem opinionem, & eamdem teſtatur
communem opinionem Anton. Rub.conſ.
36. Crot. in conſ. 39. inter conſilia Anton.
Rub. Quarto mouetur authoritate Pauli
de Caſt. in d. §. in fideicommiſſo,ſed ſi re-
ctè ponderentur verba Paul. tàm inprinci-
pio, quam in vltima col. ibidem videtur
potius tenere contra Soccin. quàm ei fa-
22 uere: & nihilominus † non eſt adducenda
authoritas Doctoris, qui non examinat pū
ctum principale illius quæſtionis; vt ſcri-
bit Cum conſ. 101. & Abb. in cap. bone
de poſtul. prælato. & Socc. nepos in cōſ. 1.
ante penult. col.vol.1. Et pariformiter re-
ſpōdetur his, que adducit ex Imol. & Paul.
de Caſtro in d. §. hæredes mei ff. ad Tre-
bell. quamuis nil dicat, quod iuuet opinio-
nem Soccin. & legantur, & perlegantur.
Quinto ponderant Gloſ. in d. §. in fideicō-
miſſo, quam aſſerit communiter approba-
tam, quæ voluit ſecundum eum, quod fi-
deicommiſſum reguletur ſecundum natu-
ram ſucceſſionis ab inteſtato; ideo ſicut in
ſucceſſione ab inteſtato attenditur proxi-
mitas vltima, ita & in fideicommiſſo. Quia
primo negatur, quod illa Gloſ.ſit cōmu-
niter approbata, quia immo communiter
reprobatur,vt paret ex Decio in conſilio
primo, & ex alijs ſuperius citatis. Secun-
do negatur quod Gloſ. dicat illud, quod eā
aſſerit, dicere Soccin. nam ſolū dicit,quod
in fideicommiſſo filius ſubintrat in gradum
patris, & non dicit quod quando ſuccedi-
tur teſtatori per ſubintrationem fideicom-
miſſariam,ſeruetur ordo ſucceſſionis ab In-
teſtato; quia eſſet contra doctrinam Bart.
communiter approbatam in l. Lucius in
fin. ff.de vulgar. & pupillar. ſubſtit. ſupe-
rius citatam; nam pro vt dicit Ripa in d. l.
Lucius in fine poſt Docto. quos allegat,
quod in ſubſtitutionibus ſucceditur ſecun-
dum volūtatem, & affectionem teſtatoris,
& non ordine dato à lege, Cum ergo per
fideicommiſſum cēſeatur inuitatus proxi-
mus quiſque d. l. peto §. fratre, non poteſt
intelligi de alio proximiori, niſi ipſius te-
ſtatoris, vt ſupra dictum eſt, & ſcribunt
etiam Bart. Imol. Alex. & Ripa in l. ex fa-
cto in principio ff. ad Trebell. ideoq; iſtud
argumentum eſt futilius cæteris, Sexto
mouetur ex text. in cap. 1. de natur.ſucceſ.
23 feud. & ibi Andreas: nam † reſpondetur
Primo quod ille tex. procedit in feudo hæ-
reditario, in quo attenditur proximitas
reſpectu eius, cui ſucceditur, ſecus in
feudo pacti,& prouidentie Principis, quā-
do nō requiritur qualitas hereditaria; quia
tunc

tunc attenditur proximitas reſpectu primi
acquirentis, cui ſucceditur, vt proſequitur
Anton. Rub. in conſ. 85. & latius Tiraqu.
24 in tract. de retract. §. gloſ. 1. num. 9. † Cum
ergo in fideicommiſſo non requiratur qua-
litas hæreditaria, vt probat tex. in l. filius
§. ſi pater. ff. de legat. 1. Imo expreſſè ca-
uetur quod ſucceditur ipſi teſtatori, meri-
tò tex. in d. cap. 1. nihil facit Et quatenus
Andr. in d. cap. 1. allegat tex. in d. §. in fi-
deicommiſſo, & tex. in l. final. C. de verb.
ſignif. non adducit illa iura ad queſtionem
de proximiore vltimi decedentis, ſed re-
ſpectu linearum, de quibus loquitur tex. in
d. §. in fideicommiſſo. Preterea Andr.
declarat illum tex. in d. cap. 1. t. de natur.
ſucc. feud, & non examinat iſtum caſum;
meritò non eſt adducenda eius authoritas
vt ſcripſi ex Cumano Abb. & ſocc. Iun.
ſupra. Septimo adducebat deciſionẽ Paul.
de Caſtro in d. conſil. non impreſſo qui
25 determinabat queſtionem; nam † vltra
quod authoritas Doctoris non eſt neceſſa-
ria ſed probabilis, vt per Doct. in l. 1. ff. ſi
cert. petat. attamen non eſt credendum
Doctori, quando non apparent eius ſcrip-
ta, vti dicit Iaſ. in conſilio 154. in fine vol. 2.
Octauo adducit tex. in l. cum auus ff. de
condict. & demonſtrat. & in l. final. ff. ad
Trebell. ſed nil faciunt, vt etiam animad-
uertit Fabius Accorob. in repet. dicti §.
hæredes me. Nuno mouebatur authori-
tate Bald. in l. 3. §. ſi quis duo ff. de legit.
tutel. quæ deciſio nil facit ad propoſi-
tum, cum loquatur de ſecundogeni-
to, & filio primogenito, quæ quæſtio
eſt prorſus diuerſa ab iſtis terminis. Deci-
mo adducit aliàs fuiſſe ſic conſultum per
celeberrimos Docto. de hoc nihil apparet;
nam ſi appareret eſſet videndum ſi benè
dicerent, veritati, & non opinioni ad hæ-
rendum eſt, vt dixit Dominus Moyſi cap. 23.
Exodi. Non acquieſceris opinioni multo-
rum, vt à veritate deuies. Vltimo Soccin.
in d. conſ. 86. adducebat, quod in tali ſpe-
cie admittuntur etiam illi, qui naſcuntur
poſt mortem teſtatoris, vt ipſe comprobat:
ex quo inferebat, quod non poteſt conſi-
derari proximitas gradus reſpectu teſtato-
ris, ſed reſpectu perſonæ grauatæ: ſed iſta
ratio Soccin. iure non probatur; & eſt ex
mera eius fantaſia, & ideo meritò Anton.
Rub. in repet. dicti §. quidam rectè nu. 87.
dicit argumentum Socc. iure non ſubſiſte-
re, nec iure probari; quinimò eſt contra
tex. in d. l. cohæredi §. cum filiæ, vbi ca-
uetur per fideicommiſſum ſuccedi teſtato-
ri; & non diſtinguit inter natos, & naſci-
turos: ſi ergo nati ante mortem teſtatoris
ſuccedunt ei ex fideicommiſſo, & conſide-
ratur eius proximitas, vt ſupra dictum eſt,
pariformiter & in naſcituris, cum non ſit
diuerſa ratio, Nec illud, quod dicit etiam,
quod fideicommiſſum trãſit de perſona ad
perſonam ſecundum ordinem ſuccedendi
ab inteſtato, videtur verum, vt ſuprade-
moſtraui, & ideo non eſt hic repetendum.
Auch. conſ. 28. non ſeruato ordine dubio-
rum nil dicit, quod adiuuet fantaſiam Socc.
legatur, & perlegatur. Ideoq; ſtat vera
concluſio, quod attenditur proximitas re-
26 ſpectu teſtatoris per prædicta. † Non ob-
ſtat capitulum, Si aliquem, quia loquitur
in ſucceſſione ab inteſtato, & cum qualita-
te hæreditaria, vt denotat verbum illud,
ſuccedat; ſecus ergo in ſucceſſione, & fi-
deicommiſſo, in quo non ſucceditur vlti-
mo defuncto, ſed teſtatori per tex. in d. l.
cohæredi §. cum filiæ, ff. de vulgar. & pu-
pillar. ſubſtit. Et ideo tenendum eſt, dictum
Petrum præferendum, quia iſta opinio
congruit voluntati defuncti, per ea, quæ
dicta ſunt, & ita reſpondeo. Saluo ſem-
per, &c.

ANNOT. PETRI FILII.

*IN Annot. ad conſ. 11. iuxta vires, con-
tra Ioan. Ant. Cannet. probaſſe nos credi-*
1 *mus, veriorem, † ac receptiorem in Regno
eſſe ſententiam in ſucceſſione feudorum, fæ-
minam; non à quocumque, ſed ab eo tantum
maſculo, qui in pari gradu cum ea reperi-
retur, excludi: ibiq; quid in maioratibus
ſenſerint Hiſpani recenſuimus. At quia in-
ter maſculos, & fæminas Imp. Iuſtin lites,
& iurgia, quò ad bonorum ſucceſſionem ſe-
dare non valuit in l. maximum vitium C.*
2 *de lib. præt. vbi marium † fæminarumq; iu-
ra exequata voluit: adhuc propterea vigent
inter eos quæſtiones, quæ ineſtricabiles, &
indiſſolubiles ſunt, ſiue iuribus, ſiue ratio-
nibus concertandum ſit: ſiue auctoritatibus
dimicandum. Quid in feudis ex vtraque
parte dictum reperiatur, in ſuperioribus vi-
dimus: quid modo in fideicommiſſis renun-
tient DD. hic annotare libet. Res quippe ar-
dua, & propemodum deſperanda, vt ſcili-
cet veritas ex illorum dictis elici valeat:
ſunt ſanè infinita conſultationes, & reſpon
ſa, quibus Doctores modo fæmina, modo ma-*

*ſeulo iura potiora in fideicommiſſis tribuiit.
Propterea, vt ad quod fieri poterit, è ſirti-
bus incolumnes euadamus, rem omnē certa
metodo perſtringere dijudicamus fore ne-
ceſſarium. Caſus aliquot conſiderabimus.
Primum, quando ſiue in diſpoſitione, ſiuè in
3 conditione ſunt poſiti filij, an tunc † eorum
appellatione veniant fæminæ. Secundum,
ſi mares ſint vocati in vna, & in alia teſta
menti parte de filijs tantum, ſit dictum, an
cenſeantur penitus excluſæ feminæ. Ter-
tium, quando vocati ſunt mares, & fæminæ,
an eo in caſu, ita demum fęminæ veniant,
cum maſculorum nullus ſuperſit. Quar-
tum, ſi deficientibus maribus, vocentur fę-
minæ, ſitq; facta marium vocatio diſcre-
ta, à fæminarum diſpoſitione, an tunc opor-
teat, vt omnes deficiant maſculi, vt ad fæ-
minas deueniri poſſit. Quintum, ſi vocen-
tur maſculi, nulla de feminis facta men-
tione, an tunc maſculorum vltimus liberè
de re fideicōmiſſi diſponere valeat. Sextum,
quid in his omnibus caſibus dicendū, ſi adeſ-
ſe videantur coniecturæ, quibus argui poſ-
ſit, teſtatorem ad agnationis conſeruationē
reſpicere voluiſſe. Quæ quidem conſidera-
tio omnes ſupradictis caſus declarare cōſue-
uit, atque altas excitare quæſtiones; nam
quas aliqui ſufficientes admittunt coniectu-
ras, nonnulli prorſus reijciunt: immò &
ſunt qui profiteantur dari mentem teſtato-
ris poſſe, vt in vna vocatione dicendum ſit
reſpexiſſe ad agnationem, in alia vero pror-
ſus eam deſpexiſſe, adeo vt nullus iſtium fi-
nis ſit.*

4 *In primo caſu eſt Papin † in l. cum auus
ff. de cond. & demonſtr. in fideicommiſſo re-
licto à filia, illam conditionem ſubauditam
voluerit, Si ſine filijs deceſſerit. Imp. Iuſtin.
tandem in l. cum acutiſſimi, illam interpre-
tatus eſt de filiabus, ibi, Niſi ij, qui reſti-
tutione onerati ſunt ſine filijs, vel filia-
bus, nepotibus, vel neptibus, pronepotibus,
vel proneptibus fuerint defuncti, Eſt text.
5 in l. 1. C. de condict. inſert. quamuis † enim
alibi ſit in pleriſque fęminarum conditio,
quam maſculorum deterior l. in multis, vbi
gloſ. & Alberic. & Bald. ff. de ſtat. homin.
idque potiſſimum in ſucceſſionibus ipſis. §.
cęterum inſt. de legit. agnat. ſucceſſ. l. me-
minimus, & l. cum lege C. de legit. hæred.
vbi Bald. In propoſita tamen ſpecie, fæmi-
nas ipſas ſuperſtites fideicommiſſum infrin-
6 gere receptum eſt † Port. conſ. 187. n. 7. Ri-
min. Sen. conſ. 223. nu. 28. vol. 2. & dicunt
DD. in l. 1. C. de condict. in ſert. plura cu-
mult. Bero. conſ. 112. vol. 2. licet in ſui fa-
cti ſpecie contrarium teneat. Socin. conſ. 6.
nu. 2. lib. 2. Iaſ. conſ. 141. vol. 3. verſ. ad
idem, & fortius lib. 2. Dec. conſ. 15. col. 1.
verſ. & iſta concluſio, & con. 168 nu. 6. Pa-
riſ. conſ. 19. nu. 86. lib 2. Ceſal. conſ. 391.
nu. 15. & ſeq. lib. 3. Plures congerit. Franc.
Mant. de coniect. vlt. volunt lib. 11. tit. 4.
num. 1. & ſeq. michael. Craſſ. de ſucceſſ. §.
fideicommiſſum, quæſt. 35. in princ. multos
recenſet Sforz. Odd de comp. par. 6. art. 4.
concluſ. prima, Menoch. de præſumpt. preſ.
89 in princ lib. 4. Rimin. Iun. conſ. 246.
nu. 1. Sforz. Odd. conſ. 46. nu. 34. Eugen.
conſ. 12. nu. 32. Peregrin. de fideicom. art.
25. Surd. deciſ. 66. & conſ. 120. & conſ 21.
nu. 26. Menoch. conſ. 95. Pedrocc. conſ. 38.
nu. 66. & conſ. 5. Ruin. conſ. 141. cum ſeq.
7 vſq; ad conſ. 153. lib. 2. Ab hac † tamen Do-
ctorum recepta ſententia aliqui recedendum
eſſe arbitrantur, ſi ex mente teſtatoris con-
ſtare poſſet, fæminas à ſucceſſione fuiſſe ex-
cluſas; quod ex ratione agnationis conſer-
uandæ arguunt. punctum DD. in condi-
ctione expreſſa exagitant, de qua eadem pro
munt, quæ de tacita, vt dicit Bero conſ. 112.
lib. 2. Ceſal conſ. 306. nu. 108. At ne eadem
ſæpius inculcemus, inferius de hoc diſcutien-
dum erit.*

*In ſecundo caſu quærunt Doctores, an,
8 † & quando qualitas maſculinitatis in vna
parte teſtamenti, in alia repetita cenſeatur.
Repetitionem iſtiuſmodi qualitatis admiſit
Abb. conſ. 37. col. vlt. lib. 2. quem refert,
& ſequitur Menoch. dict. conſ. 95. n. 81. vbi
plures congerit. De re agit Peregrin. de fi-
deicom. art. 25. nu. 33. Contrarium tamen
profeſſus eſt Rimin. Iun. conſ 767. n. 23. &
ſeq. ea nimirum ratione, quia nunquam
qualitas cenſetur in diuerſis perſonis repe-
tita. Surd. tamen in conſ. 21. nu. 9. & ſeq.
eamdem ſententiam ſequi videtur, ſed in-
ter filios eiuſdem perſonæ dari poſſe conten-
dit. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 11.
9 tit. 3. iſtoq; in caſu Abb. opinionem procedere
tradit † Menoch. dict. conſ. 95. nu. 81. In-
ſuper addit idem affirmandum, ſi coniectu-
ræ conſeruandæ agnationis adeſſent Pedrocc
conſ. 12. nu. 20. Surd. conſ. 120 nu. 26.*

*Quò ad tertium, prioritatem gradus at-
10 tendendam eſſe traditur, vt fæmina † ſcili-
cet, remotiorem maſculum excludat, in
pariq; tātum gradu maſculum fæminæ prę-
ferendum eſſe; ea nimirum ratione, quia te-
ſtatorem iuris communis diſpoſitioni ſe con-
formem reddere cenſendum ſit, ita Gregor.*

Lopez

Lopez tit. 8 par. 6. l. 3. gloſ. mugeres, queſt.
21. Ideoq; fœminam poſſeſſoris filiam, à maio-
11 ratu † ſtante maſculo non excludi, cenſuit
Molin. de primogen. Hiſpan. cap. 5. lib. 3.
nu. 50. In hoc diſcutiendi veniunt termini,
de quibus in cap. 1. de eo qui ſibi, & hæred.
12 † Multa pro fœmina conſiderauit Peregrin.
de fideicom. art. 27. nu. 13. Mar. Solon. de
pac. in probęm. ll. taur. nu. 123. Didac. à
Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 19. num. 84.
Mar. Solon. conſ. 29. nu. 23. Grammat.
deciſ. 354. Celſ. Vgo. conſ. 93. Raud. de Anal.
lib. 1 cap. 15. nu. 209. Auend. in l. taur. 40.
gloſ. 9. nu. 31. Surd. conſ. 316. Pedrocc. cōſ.
12. & conſ 5. & conſ. 38. nu. 66. Burſatt.
conſ. 64. nu. 9. Curt. Sen. conſ. 63. (celebre
quidem conſ. pro fœmina) Caſal. conſ. 45.
& conſ. 45. Rimin. Iun. conſ 786. n. 34. &
conſ. 80. nu. 28; Simon. de Pręt. conſ. 90. &
conſ. 31. Bolognin. conſ. 60. nu. 15 Soccin.
Sen. conſ. 9. lib. 3. nu. 19. Bero. conſ. 117. &
conſ 118. Decian. conſ. 1. vol. 2. Gabriel conſ.
88. lib. 2. Ii omnes fœminæ partes tutati sũt.
Sed quò ad quartum caſum, quando ſcili-
13 cet † diſcrete vocati ſunt maſculi à fœmi-
nis, maſculinum nunquam concipere fœmi-
ninum, cum expreſſum, tacitum & præ-
ſumptum ceſſare faciat, dixerunt Rimin.
dict. conſ. 786. num. 93. & conſ. 246. n. 34.
atque propterea pro maſculo contra fœ-
minam reſponderunt Paul. Leon. conſ. 23.
& inter eiuſdem conſ. Rimin. Iun. conſil.
24. & Simon. de Pręt. conſi. 25. Lanar.
conſ. 1. nu. 35. & num. 42. qui allegat An-
14 char. conſ. 359. Quodque † tex. in cap. 1.
de eo qui ſib. & hæredib. ſuis, non ex natu-
ra feudi; ſed ex tenore inueſtituræ proce-
dat, conſiderauit Surd. conſ. 407. num 36.
Gabriel. conſ 70. nu. 10. Zuccard. conſ. 30.
nu. 48. & conſ. 9. n. 35. Gomes in l. 40. taur.
nu. 63. Caualc. deciſ. 17. & 18. qui teſtatur
bis in Rota Romana fuiſſe deciſum Rimin.
Iun. conſ. 313. & conſ. 544. Alba Mandell.
conſ 93. Pariſ. conſ. 18. nu. 4. lib. 3. Menoch.
conſ. 752. conſ. 904. & conſ. 220. Decian.
conſ. 16. lib. 4. Burſatt. conſ. 228. & conſ.
229. Ceſal. conſ. 664. conſ. 93. conſ. 95.
& conſ. 251. Celſ. Vgo conſ. 49. n. . 18. Paul.
de Montepic. conſ. 96. Turrett. conſ. 96. lib. 2
Surd. conſ. 21. Bero. conſ. 116. lib. 2. Ii om-
nes pro maſculo contra fœminam conſulue-
runt.
De quinto caſu facilis videtur. reſolutio:
15 extinctſi † namq; videtur fideicommiſſum;
illud enim ad certum perſonarum genus re-
ſtrictum expirat, ſi ex illa nulla ſupereſt
cui facienda ſit reſtitutio l. cum pater §. li-
bertis. l. qui ſolidum §. pen ff. de leg 1. Pe-
regrin. de fideic. art. 52. n. 2. at ſi facta vo-
catione maſculorum, alios inuitauerit te-
ſtator de conſanguinitate, tunc fœminę ve-
nirent, vt eſt Beroi caſus in conſ. 83. lib. 1.
quem refert, & ſequitur Simon de Pręt. de
interpr. vlt. volunt. lib. 3. dub. 4 fol. 1. nu.
63 fol. 328.
Sextus, & vltimus, à nobis propoſitus
caſus, coniecturalis eſt, in quo ſtat Doctorũ
maximus conflictus: vnus enim vnam con-
iecturam pro maſculo admittit, alius eam-
dem pro fęmina conſiderat. Sed vt verum
fateamur ſepè à Doctoribus confictę ſunt,
16 nulliuſq; ponderis; Quis enim abſq; † ru-
bore audebit dicere, fęminam dici de agna-
tione, de familia, teſtatoris, per eam conſer-
uari agnationem, & ſimilia, quę expreſſam
mentem fideicommittentis euertere, quiq;
ea affirmant nugari videntur, nam ſecun-
dum regionum conſuetudinem, loquendiq;
communem vſum; fęmina haud quidem de
agnatione, & familia teſtatoris dici valet:
ea etenim non innupta; ſed à viro traducta
in fideicommiſſis inconſiderationem venit:
de ea etenim filij, & deſcendentes conſiderā-
tur, quo fit vt nullo modo de domo, & fami-
lia fideicommittentis appellari poſſit, cum in
alienam familiam, & domum, ſcilicet, vi-
ri tranſeat Propterea à Curt. Sen. conſ.
17 61. † & abijs, quicum ſequuntur, inter
quos Rimin. Iun conſ. 780. num. 34. Alex.
Trentacinq; conſ. & ab alijs, quos pro fę-
mina ſupra renuntiaui, cauendum erit, in
facti ſcilicet ſpecie, in qua conſeruanda a-
gnationis ratia concurreret. Iſto in caſu
multa à Doctoribus coniecturę, ad fęmi-
narum excluſionem conſiderantur, quas
omnes compręhendere difficile eſſet; earum
propterea nonnullę dicendę erunt. Omnes
18 fatentur, fęminas † à maſculis excludi, ſi te-
ſtator ad agnationem conſeruandam oculos
habuerit. Sed quæ tamen ſint ſufficientes,
non benè inter ſe conueniunt. Illam quidem
viſi ſunt admittere nonnulli, de ſtatuto vi-
gente in regione, fęminas excludente, tunc
enim teſtatorem voluiſſe diſpoſitioni muni-
cipali conformem ſe reddere, cenſendum eſſe
Couarr. in cap. Ranaldus de teſtam. nu. 2.
Mandell. conſ. 19 & conſ. 245. nu. 4. Boniſ.
Roger. conſ. 43. nu. 67. lib. 1. Menoch. conſ.
95. nu. 60. & plures ab eis adducti.
19 Aliam coniecturam deſumũt Doctores †
contra fœminas, à l. ſi viua matre C. de bon.
mat. quæ à prædilectione teſtatoris originẽ

habet. qui ſi proprias filias excluſerit, tanto magis neptes, & pro neptes minus dilectas excluſiſſe videatur.

Hanc coniecturam non ſufficientẽ dixit
20 *† Gabriel. conſ. 88. nu. 2. lib. 2. niſi aliunde de teſtatoris apparere poſſit mente, & magis communem eſſe ſententiam tradidit Burſatt. conſ 64 nu. 13. Achill. Pedroce. conſ 5. Rimin. Iun. conſ. 786, num. 34 Simon de Pręt. conſ. 31. nu. 14. & conſ 90. nu. 30. Bolognin. con. 60. nu. 15. multosq; alios eiuſdem opinionis obuios habebimus, ſi eos, quos pro fœmina ſtare ſupra renuntiauimus perlegerimus; paſſim etenim in hanc coniecturam incidunt, cui ſatisfacere conantur.*

21 *Alij tamen hanc coniecturam † approbarunt, vt Mazoll. conſ. 5 nu. 45. & Menoch. conſ. 95. nu. 30. & ſeq. ſolidum fundamentum eam appellatiſq; facit ſatis, latiſſimè Bero. conſ. 112. conſ. 113. & conſ. 115. & conſ. 116 lib. 2. quam nos ſatis teſtatoris menti conſonam putamus. Quid enim aliud in cauſſa eſſe poteſt, vt teſtator proprias excluſerit filias; quam propenſio eiuſdem, & amor erga maſculos? aliam nullam ſiquidẽ excogitare poterimus; quæ cũ in ratione cõſeruandæ agnationis inniti videatur, omnino affirmãdum erit, fœminas à maſculis excludi, quippe quia per eas nullo pacto agnatio conſeruari valent. Poſito itaque, quod aliquando maſculus feminæ præferatur, quia in pari reperiantur gradu: & aliquando fœmina maſculo, quia in gradu proximior ſit:*
22 *alia ſuboritur queſtio; quę nam † ſcilicet gradus proximitas ſpectanda ſit; grauati nempe, an vltimi decedentis. Aliqua hic annotabimus, primo quid in fideicommiſſis: ſecundo; quid in feudis affirmandum ſit.*

In fideicõmiſſis adeo viſa eſt perplexa, & dubia quæſtio, vt placuerit Zanch in l. hęredes mei. § cum ita nu 1114. recenſitis pro vtraq; parte rationibus, & authoritatibus, indeciſam reliquere, De ea agit Simon de Pręt. de interpretat. vlt. volunt lib. 3 dub. 4. ſol 3 nu. 53 ſol. 341. atque plures diſtin-
23 *guit caſus Primum † vt ſi reſtitutio generi, & familiæ teſtatoris ſit facienda; teſtatoris proximitas attendi debeat, Idem ſi proximos ſuos vocaret; nã ratio recti ſermonis, haud pati videtur, vt de proximioribus grauati interpretanda ſint. Rurſus, & idem dicendum eſſe voluit, ſi agnatos, familiam, & cippũ domus vocaret nominibus collectiuis; ſine tamen alio tractu ſucceſſiuo temporis in futurum (vt illius vtamur verbis) idq; ex ponderatione tex. in l. cum ita §. in fideicõmiſſo ff de leg. 2. At verò ſi teſtatorem fidei-*
24 *commiſſum † ſucceſſiuum de vno in alium inter agnatos ſuos cõſtituiſſe deprehendi poterit, tunc grauati proximitatem ſpectandam eſſe, cenſuit. Quod probari ait per tex. in l ceto §. fratre ff de leg. 2 & ſub n. 42. in primogenitura, teſtatoris proximitas attẽdendam, ait. Quando vero, deficientibus nominatis, hereditas reſtituenda eſſet alijs de familia, tunc nominatorum proximitas eſſet conſideranda; Et demum quotieſcunq; ex coniecturis apparere poſſet mentẽ teſtatoris fuiſſe, ſibi proximiores, grauati proximioribus eſſe preferendos; vt ſi poſt. mortem vnius nominati ad ſuos propinquos res peruenire iubſiſſet; tũc etenim de proximioribus illius nominati intelligendum eſſet. Rurſus idem ſi preteritis proximiores ſuos, vlterioris gradus attinentes inſtituiſſet: & vocaſſet: Atq; per hæc reſolutam eſſe quæſtionem arbitratur. Peregrin. de fideic. art. 20. breuiorem tradidit in hoc diſtinctionem; vt ſi conſtet de voluntate teſtatoris qua nam proximitas ſit attendenda; & modo vnam, modo alteram opinionem eſſe veram; ſi vero verſaremur in dubio, tũc grauati proximiores ſint ad fideicommiſſum vocandi.*

5 *Sed quod proximitas † grauantis attendenda ſit, dixit Iaſ. conſ. 215 vol. & in l. vlt. nu. 25 C. de verb. ſignif Bart in l ſi cognatis ff de reb. dub iuxta interpretationem, quam aduerſus Soccin in d l. ſi cognatis tradit Menoch conſ. 124. nu. 33 pro qua opinione dicit ſtare authoritatem Accurſij in l. cum ita §. in fideicommiſſo ff de leg. 2. quam ſtare potius pro contraria ſententia dicit Boniſ Roger. conſ. 43. n 7. lib. 1. & ponderatur a Soccin. conſ. 249. nu. 22. & nu 25. lib. 2. Menoch. dict. conſ. 124. pro ſe, & gloſ. Bald. & Caſtr. in d. §. in fideicommiſſo, eſſe contendit. n. 31.*

Ruin. conſ. 92, nu. 7. ſed alibi contrarium dixit, vt aduertit Boniſ. Roger. dict. conſ. 43. nu. 7.

Menoch. iterum conſ. 359. n. 4. & conſ. 816. num. 61. & conſ. 823 nu. 7. & conſ. 830. nu. 1. & conſ. 1154. nu. 31.

Pariſ. conſ. 30. num. 52. & conſ. 49. num. 18. lib. 2.

Rimin Iun conſ. 246 num. 19. in caſu ſuo contendit adeſſe coniecturas hoc innuentes. allegat Roland Auall. conſ. 70. n. 73. vol. 3. Crott. in l. filius familias §. diui n. 161. ff. de leg. 1. Ferdin. Loaz. idem nu. 545.

Natta conſ. 675. nu. 24.

Alex.

Alex.conſ 213.nu.2. lib.6.
Dec.conſ.1.n.5 & conſ 21.
Soccin.Sen.conſ 6 in fine lib.3.
Rub.conſ 126.in fine.
Ripa in l. ex facto nu 6 ff ad Trebell.
Duran. de arte test. tit. de ſubstit.. caut.21. in fine.
Alciat. in l. 2. §. quiſquis autem nu.41. ff. de vulg. & pupil. & in l. cum ita §. in fideicommiſſo num. 7. ff de leg.2. vbi dicit ita ſentyſſe Oldrad. Bald. Awer. & Cum.
Fab. Accor mb. in l haeredes mei §. cum ita ff.ad Trebell.& ibi Cornea.nu.83.
Didac. Couarr.Cap.38 pract quæſt.
Cefal.conſ.16. nu.34.
Tiraquell. de retract. conſang. §.11. gloſ.1. nu 20.
Port.conſ.55.n.85.
Thob non conſ 76 nu.33.
Burſatt.conſ.61.nu.18.
Gozadin conſ 67 n 8.
Bero.conſ.112.nu 27.vol.2.
Natta conſ 675 nu 24.
Roland.conſ.70.n.73.lib.3.
Gabriel conſ 86 nu.11.
Tiber.Decian conſ.31.n.1.vol 2.
Mantica de coniect. vlt. volunt. lib,8. tit. 12.n 31.
Surd.conſ 126.n.8. conſ.546. nu 14 & conſ 241 nu. 42.
Peralta in dict.l. cum ita § in fidei.ommiſſo nu 24 ff de leg 2.
Panciarol conſ 170. n.8.
Ioan.Roias in epit.ſucceſſ.cap 23. n.14.
Rimin Iun.conſ.246 nu 5.. & conſ.675.nu. 22. & ſeq.& conſ 677.n.65.
Ruſtic.conſ 2.nu.102.
Theſaur deciſ 64.
Paul Pic conſ 96 nu.120.
Azeued conſ 2 n 5. & ſeq.

26 *Quod autem attendatur † proximitas grauati, tradiderunt Soccin. in l. ſi cognatis ff de reb.aub.& conſ.249.col.12.verſ in contrariũ, conſ.252. col 11. verſ reſtat nunc, & conſ.66.n.12.vol.3.& conſ 75.n 14.vol 4.*
Soccin.Iun conſ 116 nu.25 conſ.126 nu.32. conſ.153.num 27.& ita conſuluiſſe Alex. Caſtr.Bald.Bart.& in Ioan. de Santo Seuerin.teſtatur Soccin in d.l. ſi cognatis.
Roland à Vall conſ 110 nu.18.vol.1.
Vaſq;de ſucceſſ creat § 27 lib.4 nu.6.& 13.
Franc Marzar.conſ 1.col.6. nu 78.
Crott conſ 9. ad finem.
Celſ Vgo conſ 120.n.22.
Sforz.Oddo conſ 46 num 74. qui ſequitur diſtinctionem Zanchi in d.§.cum ita nu. 1178 & 1192.
Boniſac.Roger conſ.43.nu.7.lib.1. qui infinitos dicit tenuiſſe hanc opinionem.
Clar.in §.teſtamentum quæſt.76.
Burſatt.conſ.167.n.13. vbi dicit crebriorem ſententiam, & conſ 1 nu.23.vtramq;dicit communem.
Molin de primogen hiſpan lib.3 cap.9.
Berrett.conſ 33.n.7.
Surd.conſ.370.n.10. ait hanc opinionem in pluribus curiis fuiſſe receptam. In ſuo caſu duo cõcurrebant, primum quod ex verbis teſtatoris eliciebatur voluiſſe ſuis, proximiores grauati præferre alterũ quia iuſſerat ſucceſſionẽ in ſtirpes, & nõ in capita.
Franc.de Ponte conſ 4.n.67.
Hæc ſunt quæ in fideicommiſſis habẽtur.

27 † *Quo vero attinet ad feudorũ ſucceſſionem nõ minorem experimur difficultatem, Cum etenim à fideicommiſſo ad feudum liceat arguere, qui vnam, vel aliam partem defendere ſatagunt, quæ de fideicommiſſo dicta fuere, pro ſe in feudis adducunt: Sunt tamen deciſiones peculiares, quibus credunt eorum fundari ſententiam: quod namque proximior vltimo decedenti ad feudum admittatur, ponderant text.in cap 1.verbo. dummodo,& ibi Andr. & DD de nat ſucceſſ feudi Soccin.conſ.252 num 17. lib 2 & alij, quos refert Schrader de feudis cap 7. par 7 n.19. quam ſententiam ipſe dicit veriſſimam, atq; male ſentiſſe Pariſ. conſ.2.nu.49. arbitratur. Roſental de feud. cap 7. concluſ 57 nu 10. communem, indubitatam, ac veram dicit; & in Gloſ L multos recenſet. vſu obſeruatam prædicat Herm.Vult de feud. cap. 9 nu.114.verſ proximitatem, ab eaq; aborrere non videtur Harm.Piſtor q.19.nu.25.*
Surd conſ.544 n 6.& conſ 317 n 39.
Molin de primogen.hiſp lib.3 cap.4.n.14.
Natta conſ 682.nu.10.& conſ 679 n 12.
Thob.Non.conſ.170.n.24.
Ioan.Ang.Piſanell. poſt rep. cap.Si aliquem. Cannet nu.12.
Milaneſ deciſ.8.n.201.

28 *Sunt qui profitentur † proximitatem primi inueſtiti eſſe attendendam, ponderant tex in cap.1 §.fin de ſucceſſ fratr vbi Bald. nu.2. & in cap. 1.de eo qui ſibi, & hæred.*
Pariſ conſ 13.n 131.vol 1.
Surd conſ.305. n.27 & ij, quos recenſet.
Roſental d cap.3, concluſ.57.n 10. gloſ K.
Thom.de Marin tit,1.de feud n.25.

29 *Reperiuntur & alij † qui fœdere diſtinctionis has diſſidentes opiniones conciliare conãtur, vt in feudo pacti, primi inueſtiti; in ha-*

hæreditario, vltimi decedentis proximitatem eſſe conſideranda dixerint Probauit ex multis Menoch. conſ. 124 num. 42. & conſ. 816. n. 59. & conſ. 507. n. 11. Surd. conſ. 120. n. 20. & ſeq. Couar. pract. quæſt. cap. 38. eam refert Intrig. de feud. cent. 2. art. 73. nu. 15. Cum. in cap Si aliquem, verbo, defuncto, nu. 3.

10 *At reiecta hac diſtintione, quod proximitas ſemper vltimi decedentis ſit ſpectanda, poſt Bald. & Rom. dixit Crott. in l. filiusfamilias §. diui nu 160. ff de leg. 1. Fab. in l. hæredes mei §. cum ita nu. 42. ff. ad Trebell. Rub. in l. Gallus §. quidã rectè n. 86 ff. de lib. & poſth. Ripa in l. ex facto in prin. nu. 3. in fin. ff. ad Trebell. Gozadin. conſ. 4. n. 17. Soccin. conſ. 126. n. 27. vol 4 Roland. conſ. 100. n. 14. vol. 1. Nact. conſ. 679. n. 7. Ceſal cõſ. 301. n. 100. Brun. conſ. 70. Thob. Non. conſ. 1. nu. 4. Molin. de primogen. Hiſp. dict. cap. 9. lib. 3. num. 14. Burſatt. conſ. 1. nu. 24. Surd. conſ. 173. num. 9. Rim. Iun. conſ. 108 num. 32. qui ponderationem facit in textu cap. 1. de nat. ſucceſſ. feudi, ſequitur Fab de Anna in Add. ad Sing. patris 422. & D. Maſtrill. ad Petr. de Greg. de cõceſſ. feudi par. 4. quæſt. 9. lit. A. & idem Gregor. vbi ſupra par. 8. q. 6. n. 6.*

13 *Sed facili negotio † apud nos res determinata videtur, nam iuxta interpretationem cap. Si aliquem, cuius diſpoſitionem in feudo pacti procedere receptum eſt, ſemper vltimi proximitas ſit inſpicienda, ita teſtantur Gregor. de conceſſ. feud. par. 8. quæſt. 6. num. 6. Milanenſ. deciſ 8. nu. 204. & n. 228. Cum. in cap Si aliquem, verbo proximior n. 1.*

EPITOME.

Soror in capillo præferenda eſt nepoti ex filia maritata, & dotata, in ſucceſſione fratris decedentis ſine prole. Subintratio in ſucceſſione collateralium ſtante cap. Si aliquem, non datur.

SVMMARIVM.

1 *Soror Baronis in capillo, an præferatur nepoti ex altera ſorore maritata, in feudo, cum clauſula iuris francorum.*

2 *Ex fæmina deſcendentes non conſeruant agnationem.*

3 *Maſculus præferri debet fæminæ, etiam ſi ſit remotior de iure communi; ex conſt. Regni tantum fæmina excluditur à maſculo, exiſtente in eodem gradu.*

4 *Subintratio an detur in ſucceſſione collateralium, & quid in Regno ex diſpoſitione capituli Si aliquem.*

5 *Fæmina excluſa à ſtatuto, vel aliter, cenſentur etiã excluſi deſcẽdentes ex fæmina.*

6 *Sorori in capillo exiſtenti quæ cautbela ſit danda, vt in futurum ſuccedat in feudo, mortuo patre. Barone*

CONSIL. XXVI.

IN Succeſſione ſtatus Bucherij, An † ſoror 1 Baronis in capilio præferatur nepoti ex altera ſorore iam maritata, quando caſus contingeret, quod Baro nullis ſuperſtitibus (?) eſſectis filijs decederet; & præſuppoſito quod Baronia ſit cũ clauſula iuris francorum, pro vt ex priuilegio conſtat. Dico in primis hunc caſum nõ eſſe deciſũ per capitula nouiſſima, edita à Carolo V. & à Rege & Domino noſtro Philippo. Nam quantum attinet ad capitulum Imperatoris Caroli ſub num. 118. Illud diſponit in ſucceſſione deſcendentium; & in tali linea diſponitur, nepotem ex filio primogenito præferendum eſſe patruo. Et quia hoc capitulum loquitur in maſculis. Ita diſpoſitum eſt per eumdẽ Carolum cap. 204. in filia fæmina primogeniti præmortui; vt præferatur amitæ ſuperuiuenti, retentis eiſdem terminis ſucceſſionis deſcendentiũ Ob id, quo ad ſucceſſionem collateralium fuit eidem Carolo per Regnum ſupplicatum, & nihil decretatum, vt patet in cap. 221. Fuit autem ad eiuſdem Regni ſupplicationem in ſucceſſione collateralium prouiſum per Regem Philippum, vt patet cap. 18. ſed & petitio Regni, & decretata Regis loquuntur in caſu ſucceſſionis collateralium particulari, ſcilicet quando decedẽte Barone, lis, & contentio eſſet inter filium alterius fratris maſculum, & alterum fratrem decedentis, vt nepos patruo præferatur. Et ſimiliter neptis, ſiue ſoror ſecundogenita excludat tertiogenitam, vel materteram. Frater autem tertiogenitus, vel ſecundogenitus nõ excludatur à ſorore amita, vel à nepte, filia ſecundogenitæ. Hijq; caſus deciduntur expreſſa ratione finali, vt Baroniæ, & ſtatus conſeruentur

in

in agnatione, & cognomine; vnde procedunt.

Pręſens caſus noſter nec in verbis, nec
in ratione deciditur, quia licet agamus hic
de ſucceſſione tranſuerſalis fratris, tamen
lis eſt, aut inter ſororem ternogenitam,
in capillo exiſtentem, & aliam ſecundogenitam
iam maritatam; aut inter eamdem
in capillo, & filium maſculum ſororis iam
maritatæ. Primus caſus eſt indubitatus per
Regni Conſtitutiones, & capitula: & ſtante
clauſula iuris francorum, & declarat
Gugliel. de Perno in conſ. 72. nu 4. verſ. 2.
dicebam in feudalibus, & conſ. 83. num. 5.
Secundus non eſt prouiſus per capitula nouiſſima
vt patet; Nec etiam ratio conuenit,
quia filius ſororis maritatæ non eſt de
cognomine domus, vnde feudum proueniret,
cum ſumat cognomen patris, vt eſt
2 clariſſimum. Nec eſt de agnatione; nec †
per deſcendentes ex fæmina conſeruatur
agnatio, nec familia; Imo in eis deficere
principium generationis, & medium fæminæ
eſſe inhabile, dixit Bald. in l quoties
col 1. C. de ſuis, & legitimis hæred. & alios
refert Pinellus in rep. l. 3. nu. 19. C. de bon.
matern. & eſt clariſſimum etiam hijs, qui
prima rudimenta legalia didicerunt.

Omiſſus eſt ergo hic caſus in mera diſpoſitione
iuris, in qua ſi nepos, hoc eſt, filius
ſororis maritatæ, & dotatæ vellet ſe tueri
3 ſexu, quia † maſculus, quo caſu etiam ſi
remotior ſit, pręferri debet fęminæ p text.
in cap. 1. de eo q ſibi & hęred. ſuis, p quem
ita dicunt Bart. & Ang in l. quoties C. de
ſuis, & legit hæred. cum infinitis, quæ allegari
poſſent. Reſpondetur contraria
poſſe procedere de iure communi feudorum:
in Regno autem ex diſpoſitione conſtitut.
Vt de ſucceſſionibus, & conſtit.
in aliquibus, cum fæmina habilitata ſit ad
ſucceſſionem, excluditur tantum à maſculo
exiſtente in eadem linea, & gradu, ita declarat
Iſern. in dict. cap. primo; Et probatur
in Regno per tex. in conſtit. Vt de ſucceſſionibus
in §. collaterali, iuncta gloſ.
Item in Regno probatur per tex. in cap.
Si aliquem, ibi, ſimili gradu coniunctis, &
ibi, ſiue ſint maſculi, ſiue fæminæ concurrentes,
pro vt ponderat ad propoſitum
D. Petrus de Gregorio tract. de conceſſ.
feodi par. 4. quæſt. 4 verb. hijs tamen non
obſtantibus, & per infinita alia, quæ latiſſimè
cumulat D. Io. Aloyſius ſeptimus in
allegationibus Caltabellottæ, ver. quod autem
conuenta &c. cum ſequen. Et ita in
Regno eſſe opinionem communem, & approbatam,
& ſecundum eam fuiſſe pluries
deciſum atteſtatur ibidem D. Io. Aloyſius,
& ita quoque hanc partem tuetur, & latiſſime,
dicens ita ſemper in Regno fuiſſe deciſum,
preciſe in cauſa Sclafani; idem D.
de Septimo in apoſtillis ad capitulum Si
aliquem, ver. ſed hic cadit ſubtilis, & elegans
dubitatio.

Si vero maſculus velit ſe tueri ſubintractione
in locum matris ſecundogenitæ,
fortioribus quoque rationibus excluditur.
4 Nam quicquid ſit † in terminis iuris communis,
etiam in ſucceſſione collateralium,
an detur ſubintractio, de quo latiſſimè per
Couarr. lib. pract. quęſt. cap 38. in Regno
ex diſpoſitione cap. Si aliquem, per quod
vocatur proximior, non fit ſubintratio in
materia feudorum, cum licet filius ſubintret
locum patris, ex hoc tamen non dicitur
proximior, prout latiſſimè deducit D.
Io. Aloyſius in ſupradictis allegationibus.
ver. circa ſecundam dubitationem, & fuit
opinio Caſtrenſ. in Authen. defuncto C. ad
Tertul. & ibidem Corneus Dec. conſ. 1.
col 3. Pariſius conſ. 37. num. 57. lib. 2. cum
alijs, de quibus per Couarr. lib. pract.
quæſt. cap. 38. ver. 40. vbi fideicommiſſum
&c. quicquid dixerit Soccin. Iun conſ. 128.
num. 11. lib. 1. Et in Regno eſt clariſſimum,
vt tradit quoq; idem Io. Aloyſius in apoſtill.
ad cap. Si aliquem, & D. de Gregorio de
conceſſ. feod. par. 4. quęſt. 10. ver. eamdem
met illationem intelligo. In hoc tamen nō
eſt intrandum, quia re vera maximus eſſet
conflictus, vt habetur per Blaſc. in alleg.
Caltabillottæ, D. Prothon. in cauſa Sclafani,
& alios infinitos tenentes contrariam
partem.

Namq: nos ſumus in fortiori caſu, & clariori,
quia ſi iſte maſculus vellet intrare locum
matris; cum illa, quia maritata, & dotata,
excluderetur, non minus debet excludi
eius filius: cum neceſſe ſit ſibi intrare locum
matris ſuæ, cum vitio, & ratione ex-
5 cluſionis. Firma † enim eſt in iure concluſio,
deſcendentes ex fæmina excludi, ſi ipſa
ex ſtatuto, vel aliter eſt excluſa, vt firmat,
& atteſtatur eſſe receptum Rubeus Alexādrinus
conſ. 16. num. 13. & Arius Pinellus
in rep. par. 3. nu. 28. C. de bon. mater. &
latius num. 19. poſt Tiraq. de Primogen.
quæſt. 12. & alios infinitos, quos allegat.
Et ita in indiuiduo per hanc, & aliam rationem
caſum iſtum pro ſorore tertiogenita
decidit D. Blaſcus Lancea in repet. cap.

Si

Si aliquem, in queſt.9. & eſt de intentione omnium io Regno, ſecundum ſupradictas communes regulas, & concluſiones. Et ita quoque decidit D. Boniornus ſuper d.cap.Si aliquem,ver. aduerte,qood qoando amita ſecundogenita; vbi etiam dicit, qđ in cauſa Sclaſani in quo conſuluit Soccin. Sen.252.lib.2. vtraq; ſoror erat maritata, & non erat priuilegium capilli, & nihilominus in ea quamplures etiam conſuluerũt pro amita ad excluſionem nepotis ex primogenita, vt fuit Bald. Nouellus, & alij, quos refert Boniornos ibi; Et ita pro amita contra nepotem maſculum fuiſſe deciſum tunc in M.C. teſtatur Dominus Io.Aloyſius in dict. capitulo, Si aliquem, & ſimiliter in cauſa Fluminis Dionisij in primo & ſecundo indicio. Multo ergo fortius in caſu noſtro, in quo nepos vult repreſentare matrem, quæ fuit maritata, & dotata, & iſta ſoror tertiogenita in capillo.

Hæc omnia poſſent infinitis alijs comprobari. Verum quia à me tantum quæſitum eſt, vt in medium proferam quid ſentiam, Ideo concluſiuè procedendo, ſufficiant hæc, quæ in medio deducta ſunt.

6 Præſuppoſito † ergo, vt ſupra concluſum eſt, quod hodie iſta domina tertiogenita tamquam in capillo ſit indubitata ſucceditrix in Baronia, decedente fratre ſine filijs, dubitatur de modo, quia ipſe poſſit habere Baroniam ſine timore amiſſionis priuilegij. Et arbitror duos modos adhiberi poſſe, & tutiſſimos. Primus erit, vt ei tamquam in capillo dotetur Baronia, nam tunc eum titulo dotis, concurrente priuilegio capilli, tuta erit in futurum, ita docet, & firmat Guglielmus de Perno conſ. 12. nu.4. & 5. in feudalibus per optimas rationes, vt ibi per eum. Alter modus erit, vt Baro frater ei, tamquam indubitatæ ſucceditrici refutet Baroniam, quod poterit eſſe reſeruato vſufructu, per capitulum Regni, Eorum fraudibus, & eſt clariſſima, et in Regno indubitata concluſio tunc enim facta donatione, poterit ſeipſam dotando, Baroniam viro futuro in dotem conſtituere; & ita alias in cauſis ſimilibus ſemel, atque iterum conſuluimos faciendum, & exequutum eſt. Nec ambigendum eſt de aliquo, cum vna ſemel, & valide tranſlato dominio in ſororem, indubitatam ſucceditricem, non ſit amplius tractandum de ſucceſſione Baronis, cum etiam tempore mortis nulla alia perſona reperiatur, aut reperiri poſſit, (præſuppoſito quod decedat ſine legitima prole) quę in ſucceſſione preferenda ſit. Quo ſit vt iottandum non ſit quod tempus, an refutationis ſcilicet, an mortis ſpectandum ſit, quod latiſſime diſcuſſimus in cauſa Vetie.

Poſtremo dum quæritur de cauthela, quæ adhiberi poſſit pro dote conſtituenda viro in caſu, quo Baro decederet cum filijs. Dico in primis clariſſimum eſſe iſti dominæ non poſſe competere, niſi dotem de paragio, quæ ſeruatis ſeruandis taxanda erit die ſuo,

Et ita in premiſſis omnibus de iure arbitror eonuludendum. Saluo ſemper. &c.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *PRærogatiua † capilli fęminæ, concessa à Conſt. Vt de ſucceſſionibus, & cap. Si*
aliquem, Regni legibus peculiaribus, à iure
communi feudorum penitus incognita fuit;
at quod mulier in capillo ea, quæ innupta ſit
dicatur, habemus in cap.1.§.item qui domi-
num. Quæ fuit prim. cauſ. beneſ. amitt.
ibi enim inter cauſas, quibus vaſſallus feudo
2 *priuari debuerat, † eam recenſet, vt ſi do-*
mini, vel dominæ filiæ, aut ſorori in domo ad-
huc manenti, quæ in capillo dicitur, ſe im-
miſcuerit, Cannet in cap. Si aliquem §. &
quia in iſta lege, arbitratur, nec conſt. vt de
ſucceſſ. nec cap. Si aliquem, aperire quæ ſit
fæmina in capillo exiſtens: nec Andreæ aſ-
ſentit, dicenti eſſe verbum Longobardum,
cum potius latinum eſſe cenſeat. Sed quia
in Lombardia virgines capite diſcoperto in
3 *incedere mos erat: ideo in capillo † dici cõſue-*
uerunt. At Cum. in cap. Si aliquem verbo
(in capillo) quæſtionem mouet, an requira-
tur vt mulier in capillo dici valeat, vt ne-
dum innupta ſit, ſed in domo patris ma-
neat, & de ſua familia ſit: ſed ſufficere quod
maritata non ſit, cenſet, quod ex cap. Si ali-
quem, comprobat. Ceterum conſtitutiones
Regni filiam, ſiue ſororem in capillo exiſten-
tem, quamuis natu minorem, ſororibus con-
iugatis, atq; dotatis in ſucceſſione feudi prę-
4 *ferunt; quod in viuentibus iure † franco-*
rum procedere teſtatur Afflict. in dicta cõſt.
vt de ſucceſſionibus n.48. Iure namque Lon-
gobardorum, quo omnes filij in feudo ſucce-
dunt filiæ maritatæ collatis dotibus; cum in-
nuptis ad feudum, nulla maioris ætatis ha-
5 *bita ratione, inuitantur. † Ius etenim*
francorum, quod primogenitam ad inte-
grum feudum vocat, exiſtenti in capillo
prę-

prælationem dari, fuit in cauſſa; ętatis tunc prærogatiuā vinci, à capilli priuilegio per conſt.inter viuentes iure francorum, in ducitur. ſileret vtique: ſi feudum iuxta Lōgobardorum morem inter omnes diuidendū
6 *veniret. Ratio tamen quare Regni † conſtitutiones innuptis fœminis hanc prærogatiuam tribuerint, ea aſſignari poterit, quā conſiderauit Cum. in cap. Si aliquem, verbo, Maritata n.10. & ſeq. quia per innuptam melius, quam per maritatā familia conſeruari dicitur, quia donec viuit, & in cœlibatu manet, in domo, & agnatione patris, & primi ſtipitis, à quo feudum peruenire dignoſcitur, remanere videtur, quam poſtea à viro traductam in eiuſdem viri familiam tranſire, mores introduxerunt, quod conſiderauit Cum. in dict. cap. Si aliquem, verbo (in capillo) nu. 8. Rurſus, & digniori cum feudo nubere poteſt, quàm iam ſine eo maritata reperiatur: quod ad familiæ, & domus dignitatem, & ſplendorem pertinet.*

7 *At quia ad excluſionem ſororum † coniugatarum, requiritur etiam, quod dotatę ſint (de bonis inquimus illius, de cuius ſucceſſione agitur, vt tradit Petr. de Gregor. de conceſſ. feudi par. 4. quæſt. 5. nu. 10) indagatum*
8 *eſt, an ſit dare † cautelam, qua ſorores maiores maritatæ, à natu minoribus, in capillo exiſtentibus, non excludantur. Petr. de Gregor. loco ſupra citato nu. 17. vnam excogitauit, vt ſcilicet filiam natu maiorem pater nuptui tradat, atque illam de bonis maternis, vel alterius dotet, vel eidem filiæ emancipatæ legitimam aſſignet; vel (vt ipſe teſtatur conſuluiſſe) filia feudum refutet illudq; viro in dotem tradat. Quam nos tu-*
9 *tam † non cenſemus, ſi vera ſunt quæ in Annot. ad conſ. 22. diximus, tempus ſcilicet mortis, non refutationis in feudi ſucceſſione eſſe attendendum; ſi vtique tempus mortis ſpectandum eſſet, prematura diceretur illa refutatio. atque propterea in præiudiciū filiæ in capillo exiſtenti, cui feudum iure conſt. Regni defertur in morte patris, robbur perpetuum obtinere minime valeret.*
10 *Si tempore † tamen dotationis, & matrimonÿ ius ſuccedendi in feudo ſibi reſeruauerit mulier, an bona ſit tunc cauthela, vt deinde ab exiſtenti in capillo excludi non poſſit, conſulendus eſt D. Garſias Maſtrill. ad Petr. de Greg. ſupra allegat. in lit. C.*

EPITOME.

Vita, & militia religioni B. Franciſci addictis non debetur, cum illa alimentis ęquiparetur, eorumdemque annuali perceptione ſint prorſus incapaces.

SVMMARIVM.

1 *Vita, & militia alimentis ęquiparatur, & tranſmiſſibilis poſt mortem non eſt, & ſicut finitur per mortem naturalem, ita etiam per mortem ciuilem. Et ideo fratres S Franciſci non debent eam habere, cum pro mortuis habeantur, etiam quò ad omnes effectus mortis naturalis, num. 2 & 3.*
4 *Monachus, quò attinet ad alimenta, non habetur pro mortuo.*
5 *Fratres Sancti Franciſci ſunt incapaces relicti annui pro alimentis, etiam ſi ſit pro modico tempore.*
6 *Mendicantium plures ſunt ſpecies.*
7 *Opinio illa tenenda, quæ opiniones concordat diſtinguendo.*
8 *Alimenta non amplius debentur, quæ prius debebantur per ingreſſum religionis Diui Franciſci ordinis Cappuccinorum.*
9 *Vſusfructus ingredientis monaſterium, an conſolidetur cum proprietate, ſtatim per ingreſſum.*
10 *Succeſſor non plus iuris habet, quam auctor ſuus habebat.*
11 *Vita, & militia ſi non eſt tranſmiſſibilis ergo neque ceſſibilis.*
12 *Morte ciuili ſtatim ſortitur effectum quælibet diſpoſitio, non obſtante quod alicui ex hoc inferatur præiudicium.*

CONSIL. XXVII.

1 VITA † & militia (vt ea diſcutiam, quæ ad iſtorum Dom. Actorū perpetuam pertinent excluſionem) pro vt apud omnes eſt in cōfeſſo, alimentis æquiparatur, tradunt Iſern.

& Afflict.in conſt.Comitibus,idem Afflict.
deciſ.252. Peruus conſ.1 1. col. fin.infeu-
dalibus, D. de Gregotio in eius tract.quem
de hac re edidit quæſt.2.Qua propter ſicu-
ti alimenta,ita & vita,& militia morte fini-
tur;nec illa ad hæredes tranſmiſſibilis eſt,
vt tradunt Doct.in præallegatis locis:mor-
te nedum naturali, verum etiam & ciui-
li,pro vt clare tradit Afflictus in d. conſt.
Comitibus in 4.quæſt. vbi tractans, an re-
bellis,qui habuit indulgentiam, poſſit ha-
bere vitam & militiam,cõcludit quod non;
& inter alias rationes præſupponẽdo,quod
2 rebellis ſit mortuus ciuiliter, † infert,quod
debet perdere vitam & militiam, quia fini
tur illa morte, ne dum inquit, naturali, ve-
rum etiam, & ciuili;allegat notata in l. in
ſulam ff.de verb. oblig. Et licet de inde dif-
ferentiam ſtatuat inter rebellem, & mona-
chum;nihilominus de alio monacho loqui
tur,vt in ſerius ſtatim dicemus: Afflictum
ergo in hoc mihi ſufficit allegaſſe, vt vita &
militia morte ciuili finiatur, cuius opinio
abſq;dubio procedet in hijs caſibus,quibus
mors ciuilis eumdem effectum operatur ,
quem mors naturalis; tũc enim paſſim per
Doctores æquiparatur. Paritas autem per
Doctores conſideratur , quando per mor-
tem ciuilem efficitur quis incapax rei debi
tæ, vel legatæ eodem modo, quo per mor-
tem naturalem , ita tradunt punctualiter
omnes in cap.in preſentia de probat. & in
l gallus §. & quid ſi tantum ff. de lib. &
poſthum. cum alijs pleriſque locis vulgati
3 bus;Et non recedendo à terminis noſtris,†
in fratribus iſtis minoribus, qui religionem
illam profitentur,quam Beatus Franciſcus
nec in communi,nec in particulari aliquid
voluit poſſidere, vt illi pro mortuis habeã-
tur quò ad omnes effectus , quos mors na-
turalis operaretur , voluit Abb. poſt anti-
quos in d.cap.in præſentia nu.mihi 44.cum
ſeq. ibidem Dec. nu. 74. communem dixit
Alex. conſ. 13. in 3. vol. & poſt eum Pari-
ſius conſ. 65. in 2. vol.& nouiſſime doctiſ-
ſimus Couarr. in cap. 2. nu. 6. & 8. de te-
ſtam.quibus in locis clariſſimè concludunt
Doctores, diſpoſitionem collatam in tem-
pus mortis habere effectum ſtatim per in-
greſſum talis religionis ; & ob id poterunt
detrahi quartæ ab hæredibus, qui ab inte-
ſtato ſuccederent, ac ſi verè mortuus natu
raliter fuiſſet monachus,quotieſcumq; hæ-
reditas fideicommiſſario eſt reſtituẽda, vt
tradidit poſt alios Hieron. Grat. conſ.68.
col.fin.in 1.vol.

4 Nec prædictis aduerſatur, quod † mo-
nachus, quo attinet ad alimenta, nõ habe
tur pro mortuo ; nam & iſtis fratribus mi-
noribus poteſt legari ad alimenta,eum co-
medant, bibant, &c. tradit Bart. in l. ſer-
uos ad cuſtodiam ff. de alim. & cibar. leg.
Afflict. in terminis in d. conſt Comitibus
in 3.& 4. quæſt. preſertim in ſui ratione,cũ
non nullis ſimilibus: Quandoquidẽ,ſi Affli
ctus benè cõſideretur,decidit caſum iſtum
potius pro nobis; Ponit enim ipſe quæſtio-
nem in monacho Sancti Auguſtini,qui po-
teſt habere in communi bona,quinq;ſumit
alimenta à monaſterio , qui quidem mo-
nachus non reputatur mortuus quò ad ali
menta. Item vt monaſterio acquirat,vt tra-
dunt Doct.in præcitatis locis:eſt enim mor
tuus inſpecta propria comoditate,nõ com
muni. Et ideo nedum alimenta,verum etiã
& hæreditatem , imò vſufructum retinet,
non quidem ipſe proprio nomine,ſed mo-
naſterium,quod in communi poſſidere po-
teſt , vt tradunt cõmuniter Doctores in d.
cap.in preſẽtia,& in Authẽtica ingreſſi,vbi
Dec col fin.& Iaſ. nu.48. C. de ſacr. ſanct.
Eccleſ. Ea ergo ratio Afflicti vt monachus
comedat,&c. & ſic nõ ſit mortuus quò ad
alimenta , procedit in caſu ſuo, vt prædictũ
eſt:& differentia maxima eſt in caſu noſtro,
vt mox dicemus. Nec inconſulto meo iu-
dicio Afflictus in tali quæſtione de mona-
cho illo diſputauit,cũ in monacho, de quo
agimus,prorſus omnes rationes ceſſent, &
deciſio pro nobis ſit clariſſima. Et à funda-
mentis rem illam exordiendo, illam cõclu
5 ſionem de iure validã arbitror fore,† quod
iſti fratres minores,etiam quò ad alimenta
ſint incapaces, quoties tamen alimenta an
nuatim deberentur,etiam per modicũ tem
pus; ac etiam ſi modicæ eſſent quantitatis.
Illud autem ſic non inconſulto dico, vt ſi-
mul & ad obiecta contraria reſpondeam,
& pariter in terminis noſtris clarã deciſio-
nem oſtendam. Bart. enim,vt ab eo inci-
piam,in d.l.ſeruos ad cuſtodiam ff de alim.
& cib. leg. ponit , poſſe legari ad alimenta
iſtis fratribus,& quidẽ verum dicit , & nos
non negamus,quoties illud legatum ſemel
deberetur ; ſicuti enim & inter viuos po-
teſt eis dari pro eleemoſina, ita & in mor-
te relinqui;& ita vere loquitur Bart. & for-
te alij allegati ex aduerſo loquuntur , quos
adhuc videre non potui. At vbi legatũ ali-
mentorum annuum eſt , etiam ad modicum
tempus,penitus ſunt incapaces,ita præcisè
diſtinguẽdo tradit idem Bart. in l. legatum
ff.de

ff. de cap. dim vult enim ibi legari poſſe aliquid pro alimentis illis fratribus, non tamen valeret legatum annuum, quod etiam ad alimenta eſſe interpretatur, præſertim pauperibus l. in ſingulos ff de ann. leg. l. cũ hij §. ſi cui ff. de tranſactio; & punctualiter illa ratione in indiuiduo tradit Bal. in Authent. ingreſſi n. 19. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. vbi concludit, iſtis fratribus nõ poſſe relinqui ad alimenta quolibet anno, nec etiam ſimplicitet aliquod legatum annuum, nam inquit, hęc paria ſunt: Et iſti Fratres Minores in tam arctiſſima paupertate ſunt conſtituti, vt etiã annuarim alimenta non poſſint capere, idem ſatis notabiliter voluit idẽ Bart. in tract. Minoricarum lib. 2. diſtin. 6. cap. 1. 2. & 3. quem refert, & ſequitur, Duran. de art. teſtan. cauthel. 11. nu. 3. & nouiſſime Io. Cephal conſ 98. nu. 3. vbi etiam poſt Fulgoſ. conſ. 103. dicit, idem procedere non obſtante qualibet conſuetudine, cũ illa eorum voto repugnet. Quinimo quod plus eſt, quantumcumq; legatum annum valeret pro libris emendis, vel alia cauſa, tamen non valeret ſi eſſet pro victu & alimentis, etiã ſi eſſet legatum annuũ modicę quantitatis, ita punctualiter tradit Dec. in d. cap. in præſentia nu. 79. de probat. & in terminis noſtris idem voluit Socc. Sen. conſ 10. in 6. quæſt. nu. 16. in 1. vol. de quo infra etiam mentionem faciam.

Opinio ergo iſtorum, veluti maximę anthoritatis, in propoſito eſt tenẽda, eo præſertim, cum non preciſè neget iſtos fratres alimentorũ eſſe incapaces, ſed quoties illa annuatim eſſent habenda: & tanto magis, quia cõformis eſt regulæ, quam iſti fratres minores profitentur, qua expreſſè cauetur illos, nec quidem, quod per biduum poſſet ſeruari, poſſunt capere, vel retinere; ſicque viuunt dictum, & iuxta illud Euãgelij, Nolite cogitare de craſtino, &c.

Nec illud prætermittam, quod ſi forte aliqui Doctores reperiẽtur, qui dicãt, Fratres minores, vel mendicãtes eſſe alimentorum capaces, pro vt loquimur nos, non præciſè poterunt ad præſentis caſus deci-
6 ſionem allegari, † cum inter fratres mendicantes multę ſint religionum ſpecies, vt tradunt Doct. ind. cap. in pręſentia. pręciſè Felin. nu. 50. cum ſeq; & inter fratres minores etiam, vt tradit Socc. Sen. conſ. 245 in 2. vol. & clariſſimũ eſt in hijs tamen fratribus, quos nos Capuccinos appellamus, quiq; arctam regulam B. Franciſci profitetur, procedent deciſiones pręallegatę in
7 noſtri fauorem. Opinio † quoq; prędicta tenẽda eſt, quia diſtinguit, & opiniones ad concordiam reducit, ex vulgata doctrina Salic in l. filię C. fam. hercíſ. cum concordantibus.

Stante itaq; hac baſi, & fundamẽto, quod ille Antoninus nũc Frater Capuccinus ſit in capax hac vita & militia, nedum inſpecta eius perſona propria, verum & cõmuni monaſterio, ſequitur neceſſaria concluſio, ipſum cenſeri, & haberi pro mortuo, quò ad omnes effectus, & cõſequenter idẽ operabitur iſta mors, quod mors naturalis per ea, quę ſupra ex communibus concluſionibus præſuppoſuimus. Et cum dubium nõ ſit, quod ſi iſte frater eſſet mortuus naturaliter, vita & militia eſſet extinta, ita etiam idem dicendum eſt in caſu propoſito per ſupradicta.

Et non eundo per mendicata ſuffragia,
8 in indiuiduo † vt per ingreſſum iſtius religionis amplius non debeantur alimenta, que antea debeantur, non ſecus, ac ſi alimentandus eſſet mortuus, & quidem ea ratione, quod illorũ ſunt incapaces tales ingredientes, & ſola elemoſina viuere debent, notabiliter voluit Socc. Sen. in pręallegat conſ. 10. in 6. quæſt. nu. 16. in 1. vol. Et meo iuditio iſthęc opinio eſt de intentione communi Doctorum in dict. cap in pręſentia, & in d. Autent. ingreſſi, vbi tra-
9 ctantes illam quęſtionem, † an vſufructus ingredientis monaſterium ſtatim conſolidetur cum proprietate, & pręſupponentes eorum quęſtionem In monacho monaſterij, quod in communi retinet bona, cõcludunt cõmuniter quod non; ſed quod talis vſufructus debeat apud monaſterium manere, donec monachus ille naturaliter vixerit, eſtq; eorum ratio expreſſa, quod talis monachus non habetur pro mortuo, quò ad acquirendum monaſterio capaci in cõmuni. Sentiunt ergo apertiſſimè, ſecus eſſe in propoſito noſtro, & crederem ego de hoc non fuiſſe per eos habitam mentionẽ, quia abſq; dubio, & clariſſima reputatur talis cõcluſio, & vti clariſſima, & abſq; controuerſia in terminis noſtris firmat Socc. in pręallegato conſ. Et eadem ratione arbitor etiam Afflictum ſentiſſe in d. conſt. Comitibus, & D. de Gregorio in 4. quęſt. in 5. ampl. dũ materiam huius quæſtionis tractant in monacho monaſterij bonorũ capacis. Nec rationes Afflicti obſtãt quia in tali monacho, de quo loquitur Afflictus, militat eius ratio, ſcilicet, quia nõ habetur

pro mortuo iu comedendo, in monacho
autem noſtro eſt ſecus, nam etiã in come-
dẽdo ex alio, prętet quam ex eleemoſina,
dicitur mortuus, vt expreſſe dicit Socc. in
d.conſ.10.iu 6. quæſt. & pręſupponunt pro
claro omnes Doctores, quos ſupra allega-
mus, dum volunt, talem monachum, etiam
quò ad alimenta eſſe incapacem.

Ex prędictis quoq; neceſſario infertur,
vt ſi vita & militia ſit extincta in perſonam
iſtius Fratris, ſtante eius morte, & incapa-
citate, careant omnino iſti domini actores
actione, ex regula in primis l. lex vectigali
ff. de pigno. cum vulgaribus. Item ex com-
muni cõcluſione Doctorum, qui volunt in
d. cap. in præſentia, & in d. Auten. ingreſſi
vſufructum manere apud monaſterium ca
pacem, ſed durante tantum vita monachi,
quia eius morte finitur vſufructus, §. fini-
tur, Inſt. de vſufru&. Ergo eadem ratione
finietur vita & militia donata, quia illa mor
te donantis iam finita eſt. Et ob id, ſi quis
donauerit fructus rei, in qua tantum vſufru
ctum habet, cenſetur illud ius tantũ donaſ
ſe, quantumcumq; talis donatio eſſet eluſo-
ria illudq; ius morte eſſet periturum. Ita in
fortioribus terminis eſt tex in l. qui in terũ
§. ſi quis vſufructum, & ibi notant omnes
communiter ff. de leg. 1. & in l. vxor patrui
10 C. eo tit. de leg. † & id quidem ea ratione,
quia ſucceſſor non plus iuris habet, quàm
author ſuus habuerit, vel habiturus eſſet,
vulg. l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. Hinc
quoq; videmus, quod ſi creditores ſibi ad-
iudicant fructus, & comoditates, mortuo
debitore, eorum ius ceſſat, latè Crau. conſ.
213. Et poſſem infinita cumulare, ſed ve-
reor ne ſolem facibus illuſtrem. Compro-
batur quoq; & vltimo prædicta concluſio,
11 † nam ſi vita & militia non eſt tranſmiſſibi
lis, vt fatentur omnes, ſequitur ergo non
eſſe ceſſibilem, ex regula l. ex pluribus ff
de admin. tut. quę rectè negatiuè procedit
Bart. ibidẽ, & poſt eum Pariſ. in Apoſtillis
Ruy. conſ. 72. in 1. vol. Siluan. conſ. 55. &
in terminis dotis de paragio, tradit D. de
Gregorio in eius tract. quęſt. 39. Ex quibus
clara apparet reſponſio ad ea, quæ per D.
meum ex aduerſo dicebantur, poſſe ſcilicet
alimenta vẽdi, & alienari, vt tradit Neapod.
in tit. de alimentis; id quidem nõ diffiteor,
non tamen negabit D. meus, quod emptor
talium alimentorum illa non amplius con-
ſequetur, mortuo venditore: non enim vi-
deo, qua ratione hoc negari poſſit; nam ſi
ſecundogenitus vita eſſet functus, non eſt
dubium, donationẽ per eum factam ante,
eſſe extinctam; iſtud enim omnia iura, &
omnis ratio ſuadent, quare ergo & idẽ non
ſit dicendum in propoſito, cum mors ciui-
lis idẽ operetur; vt latè ſupra firmauimus.
Nec illa ratio meo iudicio valet, vt ingreſ-
ſus religionis non debeat tertio pręiudica-
re; nam eadẽ ratione dicam ego, donatio-
nem nõ debere huic Baroni præiudicare,
cum morte ſui fratris, vel alterius, cui com
petat, vita & militia extinguatur, & apud
ſe Baronia franca ab iſto onere remaneat,
vt dicunt omnes in d. cõſt. Comitibus. Nec
illi donatario infertur pręiudicium, quia ei
fuit donata vita & militia, ſicq; ſciuit, vel
ſcire debuit vita donantis tantum ius ſibi
12 competere. † Et in terminis noſtris nõ ha-
beri in conſideratione donationem antea
factam, ſtante ingreſſu talis religionis, tra-
dit Hieron. Gratus conſ. 68. col. fin. in 1.
vol. & eſt de intentione omnium in d. cap.
in præſentia; dum cõmuniter volunt, mor-
te iſta ciuili ſtatim habere effectum, nõ ex-
pectata morte naturali, quamlibet diſpoſi-
tionem, non obſtante quod alicui ex hoc
inferatur pręiudicium. Et licet Fely. iſtud
pręiudicium cõſiderauerit in d. cap. in prę-
ſentia col. pen. nihilominus communis con
cluſio eſt contra eum, vt dixi ex Pariſ. dict.
conſ. 65. in 2. vol. & Couarr. in d. cap. 2. num.
6. & 8. de teſtam.

Ex quibus omnibus luce clarior apparet
iuſtitia iſtius Baronis clientis mei, & re ve-
ra in hac difficultate nihil dubij eſſe poteſt
apud me.

ANNOT. PETRI FILII.

ANnotauimus ad conſ. 16. (Inuito Con-
1 *net. † in cap. Si aliquem, §. At pul-*
chra, & nodoſa quæſtio,) dotem de paragio
non legitima, ſed illius portionis loco, à qua
fęmina in ſucceſſione feudi à maſculo exclu
ditur, ſuccedere; At quia ferè idem eſt iudi
cium de dote de paragio, quod eſt de vita &
militia, quę vigore Conſt. Comitibus, ſecun
dogenito, à feudo à primogenito excluſo, com
petit (id ipſum etenim ex ipſamet conſt. eli-
citur, ibi, Tamen pro faciendo fratre mi-
lite, non minus quam pro ſororibus mari-
tandis eorum, quæ à communi patre maior
habere dignoſcitur, ex debito teneatur, &
dicunt Gregor. de vita milit. quæſt. 2 & no-
ſtrates. haud. quidem valemus Cannet. &
2 *alijs aſſentire, affirmantibus, vitam † & mi-*
litiam

Digitized by Google

*litiam loco legitimę ſubrogatam fuiſſe. Fab.
de Anna in conſ.6. contra Capie. Loffred. &
Minad. in conſ.1. nixus eſt probare, vitam
& militiam loco legitimę ſucceſſiſſe ex Ca
mer. in cap. Imperialem §. pręterea duca-
tus, & Vinc. de Franc. deciſ. 20. n.9. quod
pręcipuè ex verbis Andreę id ipſum proba-
re intendit, idem etiam tradit in conſ. 75.
nu.12. eiuſdemq; ſententiæ alios recenſet D.
Garſ. Maſtrill. ad Petr. de Greg. de vit &
milit. quaſt.2. lit. A. ſed Anna in conſ. ta-
3 men 4. nu.57. nec legitimæ,† nec alimẽtis eã
facit ſimilem, ſed conſtituere quamdam ter-
tiam ſpeciem, arbitratur, vocatque illam,
portionem, & onus feudi Gregor. in tract.
de vit. & milit. quaſt.2. ait, vitam & mili-
4 tiam ſubrogari loco alimentorum, † & vi-
detur ſequi Cum. in cap. Si aliquem, verbo
Antiquus n.550. & verbo, Maritata, n.438.
& n.439.*

*In hac tamen quaſtione, quemadmodum
& in dote de paragio diximus, affirmandum
eſſe contendimus. vt ſciſcitantibus quare à
Conſt. Comitibus introducta fuerit hæc vi-
5 ta & militia, reſpondendum ſit, quia† cum
omnes filij ad feudi ſucceſſionem admicteren
tur per tex in cap.1. §. omnes filij, ſi de feud.
fuer. contr. inter. dom. & agnat. & in cap.
1. §.1. qui feud dar. poſſ. ius autem franco-
rum, quia feuda indiuidua conſtituit, adq;
primogenitum illa deferri introduxerit, loco
illius portionis, à qua exclusit ſecũdogenitũ
vitam & militiam aſſignandam eſſe, ita
Gregor. de vit. & milit. quaſt.1. Succeſſit
6 † itaq; vita & militia loco portionis feudi,
ad quam omnino fuerat ſecundogenitus ad
mittendus. Hoc idem eſſe de mente Andreæ
clariſſime videmus, in Conſt. Comitibus, ait
enim ipſe, Vita & militia eſt loco partis hæ
reditariæ, à qua excluditur per primogeni
tum maiorem Nec admittendã eſſe conſequẽ
tiam, quam facit Fab de Anna in d. conſ. 6.
n.11. Putamus ergo hæc portio erit loco legi
timæ debita ſecundogenito; nam ſecundoge-
nito haud ſemper legitima ſuper feudo debe
tur, vt pote ſi vlterioris gradus, & non pri
mi, filius ſit: & tamen ſemper eidem vita &
militia competet, dummodo ex primo inueſti
to deſcendens ſit. Poſthabeamus quęſtionem
7 illam, An debeatur † transuerſali, de
qua eſt ſermo Fab de Anna in dict. conſ.5.
Negari itaque minime poteſt Andream non
ſentiſſe, & vitam & militiam loco portionis
feudi ſucceſſiſſe, quod ſentijt Franc. de Pon
te conſ.79. nu.9. Enimuero, ſi verum ame-
mus, nullo pacto confirmari poſſet, vitam*

*8 & militiam † loco legitimæ fuiſſe à Conſt.
Comitibus, filio ſecundogenito aſſignatam,
is namque, qui id dicere auderet, probandi
onus aſſumeret, ante illam conſt. Comiti
bus filio ſecundogenito competere legitimam
loco cuius poſtea inducta fuerit vita &
militia: at nullibi cauere compertum eſt, ſe-
cundogenito competere in feudo legitimã; er-
go vitam, & militiam loco illius fuiſſe ſubro
gatam minime prætendi poteſt; loco tamen
portionis feudi; à qua per ius francorum ex-
cluditur minor natu filius, eamdem ſucceſ-
ſiſſe, ſatis manifeſtum fiet omnibus, qui op-
timè in feudo iure communi omnes filios ad-
9 mittendos eſſe, callent. Hinc † bene dixiſſe
Minad. in conſ.1. ante nu.56. arbitramur,
affirmantem, Imperatorem in cõpenſationẽ
excluſionis à tota parte, iuſſiſſe filio ſecun-
dogenito tradi vitam, & militiam, & ſub
n.44. ait ſuccedere loco partis ſibi debitæ de
iure Longobardorum & nu.56 prorſus ne-
gat eſſe legitimam, cum ea ſit quota bonorũ;
vita & militia quota fructuum. Et ex alijs
argumentis probat, nil communem habere
vitam & militiam cum legitima; & ne dum
eſſe, verum etiam nec legitimæ loco ſubroga
ri contendit. Quod loco portionis, à qua ex
cluditur ſecundogenitus, eidem debeatur, te
net Io. Vinc. de Anna in alleg. 23. nu.5. vbi
nõ competere in vita refutanti feudum, niſi
ſecuta morte tuetur. Adeſt huic ſententiæ
anctoritas Andreæ, quamuis pro ſe pondere
tur à Fabio de Anna conſ.120. n.4. Cannet.
10 in cap. Si aliquem † §. & pariformiter loco
alimentorum eſſe arbitratur, quamuis in
ſupra allegato loco legitimè affirmauerit.
Quòd ſanè verum abſolutè minimè cẽſemus
Nam qui id probare voluerit, tenebitur etiã
& demonſtrare ſuper feudo, circumſcripto
iure francorum, alimenta ſecundogenito de-
beri, quod nuſquam aſſequi poterit, portio
tantum ipſiuſmet feudi, à quo excluditur à
iure francorum, deberetur, Et propterea il-
11 la verior † dicetur opinio, quæ loco illius
portionis, vitam & militiam ſucceſſiſſe af-
firmauerit. Verum enimuero quærenti,
cui magis comparanda ſit legitimæ, an ali-
mentis, potius reſpondendum eſſet, modo
vni, modo alteri equiparatam eſſe; reſpectu
etenim ſummæ, legitimæ; ſed ad eius inſtar
ad hæredes non tranſmittetur; quia morte
ſecundogeniti expirat, in quo naturam ali-
mentorum ſapere dignoſcitur.*

*12 Etſi quando† alimenta loco legitimæ ſub
rogantur, tranſmiſſibilia ad hæredes putent
nonulli. vt Roder. in l. Quoniam in prioribus*

in

Digitized by Google

in 2.limitat.n. 2. C, de in off teſtam. de quo
agunt Lopez in cap. p veſtras in 3.not.§.24.
nu. 7.de donat. inter vir; & vxor olin.
de primogen. Hiſpan. lib. 2 cap. 15. num. 10.
& Surd de alim.tit.5. queſt. 1.num. 32. ex
quo deſumi poſt argumentum, non ſuccedere
vitam, & militiam loco legitimę, nam ſi hoc
verum, vtique morte non extingueretur;
ſed ad heredes trāſmitteretur,de quo Surd.
vbi ſupra num.33.In multis & vni, & alte-
ri conuenit,& ab vtriſq; diſcrepat,vt vide-
re eſt in tract Petr.Gregorij. Verum vt ad
rem noſtram accedamus,cuicumq;comparā-
33 da veniat,dicendum eſſet per † ingreſſum re-
ligionis in communi bonorum incapacic ex
pirare.Si legitima comparanda eſſet, dicunt
Doctores,beati Franciſci fratrem in compu-
tatione legitimæ filiorum non facere partem,
nec numerari; quia pro mortuo haberi di-
cunt, ex Bald in l. vnica n. 11. C. de caduc,
toll.& alijs dicit Surd de aliment. tit.3.q.1.
nu.44 Et quo ad rem adtinet,tanta eſt Frā-
ciſcanorū paupertas, vt clemens V. in Clem.
exiui,de verb ſignif. reſponderit, nihil com-
muniter, vel priuatim poſſidere, licet alijs
mendicantibus cōceſſum ſit abſq;voti præiu-
dicio aliquid modicum retinere in cōmuni,
vt hortos, domus, & ſacras ędes,quorum do-
dominium & proprietatem habere dicuntur;
penes Franciſcanos enim horum proprietatē
nō reſidere,ſed penes Eccleſiam Romanam,
eorum vero, quæ pij fideles eiſdem largiūtur,
dominium penes dantes, proindeque habere
ius eadem repetendi, decernente eodem Pon-
tifice Clem.Rurſus in rebus quantumcumq;
34 neceſſarijs,† vtpote quæ ad vitæ ſubſtenta-
tionem pertinent, facti vſum tantum ha-
bere cenſentur, vt declarat Ioan. AZor.
Inſt.moral. lib.13 cap. 24. Iterum incapa-
35 ces ne dum ſunt † hereditatum & ſucceſſio-
num,verum etiam & earumdem extimatio-
nis, ex eadem clem. exiui, dixit Emanuel.
Roderic. thom.2. quaſt. regul.queſt. 78 art.
1.& 2. & ab omnibus receptum fuiſſe teſta-
tur Menoch. conſ. 1014.n. 4. Prǫterea idem
36 † affirmandum de legatis annuis ad modicū
tempus,idem Roderic. queſt. 126. art. 3. vbi
ex Bart.in tract. Minoric. ait, verb. Ponti-
ficis indict Clement. exiui,in verſ. vt cumq;
annuis redditibus locū vendicare,etiā ſi eſſet
aliquid nocturnum, vel diurnum. Immo
& dicunt aliqui vt Nauarr. conſ.14. tit.de
teſtam lib 3. in foro conſcientię nec huiuſ-
37 modi legata † deberi, & ſi contrariū eſſe af-
firmandū credat idē Roder. vbi ſupra art. 4.
Incapaces itaque vidētur fratres Mino-
ritę,etiam alimentorum, quatenus pro illis
annuatim & certò eiſdem relinquantur, ac
propterea pro mortuis mundo haberi videā-
tur;eiſdemq; nec,his in quos tranſtuliſſent
iura,deberi vitam, & militiam.

EPITOME.

Habens feudum à ſe emptum, ſi decedat teſtatus, nulla feudi facta mentione, cenſebitur quò ad feudum deceſiſſe teſtatus Quod quidem feudum ad primogenitum pertinebit ; tenebitur tamen ratham pretij feudi alijs fratribus,& ſororibus tradere , non autem vitam , & militiam , & dotes de paragio.

SVMMARIVM.

1 Feudatarius duo dicitur habere patrimonia ſi feudalia , & allodialia habeas Et quid ſi feudum fuit ab ipſo emptum,an debeat dici vnicum patrimonium, vt teſtādo in genere de bonis ſuis , videatur deceſiſſe , etiam teſtatus in feudalibus.

2 Feuda cum in Regno ſint indiuiſibilia , ad vnum tantum ex filijs, & primogenitum debent diuenire, quantumcūq;ab inteſtato decedat feudatarius, & feudum ſit in forma larga : cogitur tamen in ſucceſſione aliorum bonorum burgenſaticorum conferre æſtimationem, ſi alia bona ſint, vel ſi non ſint , tenetur partem pretij pro ratha vnicuique ex filijs, & cohæredibus aſſignare , nec in hoc feudo debetur vita & militia,nec dos de paragio.

3 Vita militia , & dos de paragio non debentur in feudis , emptis à communi parente, preſertim omnes filios hæredes æqualiter inſtituente,ſed fratribus debetur pars pretii , & eſtimationis feudi.

4 Legitima debetur. ſuper feudo emptitio,in pecunia tamen fratribus , & ſororibus.

5 Feudo redempto , depoſitum eſt commune inter omnes hæredes.

CON-

CONSIL. XXVIII.

CASVS talis eſt, Comes Cammaratæ per ſe, & ſuos hæredes, & ſucceſſores in perpetuum vendidit, & alienauit catta gratiæ redimendi mediante Andreæ Ortulano, ementi pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, quibuſcumque, & quibus voluerit maſculis, ſiue fæminis, agnatis, cognatis, ſiue extraneis, pro vt ſibi melius viſum fuerit, & placuerit, feudum nuncupatum de paſquale, de membris, & pertinentijs dicti Comitatus, pro certo pretio, contento in publico cõtractu, in quo inter alia pacta, adeſt pactum, quod in caſu relnitionis, ſeu venditionis dictus dominus Comes ſe obligauit dictum pretium principale dicti feudi, & denique totum integrum depoſitum depoſitare in tabula Panhormi ad nomen hæredis, ſeu hæredum dicti emptoris dicti feudi, cum hac conditione, quod dictum depoſitum non poſſit expendi, niſi ac opus dictum depoſitum integre conuertendi iuxta diſpoſitionem faciendam per dictum emptorem in eius teſtamento, ſeu codicillis, forte faciendis, & non aliter fieri poſſit reemptio, Quo facto depoſito, eo caſu hæredes, & ſucceſſores in dicto feudo teneantur reuẽdere. Super hijs omnibus fuit obtenta licentia Principis; verum tamen ante huiuſmodi emptionem prædictus emptor per annos ferè duos ſuum nuncupatiuum condiderat teſtamentum, in quo inſtituit ſuper omnibus, & ſingulis bonis ſuis mobilibus, & ſtabilibus; iuribus cenſualibus, & actionibus quibuſcumque, ac nominibus debitorum hæredes vniuerſales Ioannem Ortulano, eiuſq; fratres, & ſorores vtrinq; coniunctos, pro æquali portione; & ſub huiuſmodi teſtamentaria diſpoſitione nulla facta diſpoſitione, nec mentione de feudo. Poſt eius mortem dictus Ioannes Ortulano tamquam primogenitus ſibi cepit poſſeſſionem dicti feudi virtute publici actus, qua non obſtante, deinde Filippus eius frater tàm proprio ſuo nomine, quàm tutorio, & curatorio nomine aliorum fratruum minorum, quàm etiam nomine, & pro parte Lucæ fratris maioris, & Antoninæ ſibi cepit poſſeſſionem eiusdem feudi per alium actum publicum. Et rebus ſic ſtantibus prædictis Ioannes primogenitus; porrecta ſupplicatione Principi, intentauit contra omnes prædictos iudicium ſpoliatorium de recenti, quæritur modo, quid de iure reſpondendum ſit.

Primo an dictus Andreas teſtator videatur deceſiſſe teſtatus quò ad dictum feudũ, attenta forma ipſius, vt ſcilicet feudũ cenſeatur cõprehenſum ſub illa appellatione bonorũ, adeo vt poſſit prætendi per alios fratres ęqualis ſucceſſio in dicto feudo iuxta diſpoſitionẽ teſtamentariã, quãtumcũq; feudum eſſet indiuiſibile. Vel ille Ioannes quò ad dictum feudum videatur deceſſiſſe inteſtatus, adeo vt dici poſſit quod primogenitus videatur ſuccedere ab inteſtato, excluſis fratribus, adeo vt ipſi, & ſoror nihil vlterius poſſint prætendere, niſi vitam, & militiam, & dotes de paragio, quantumcumque prætendatur feudum hæreditarium.

Et quod ſi procederet prętenſio fratrũ, & ſororis, vt ſcilicet æqualiter poſſint ſuccedere, eo pretextu quod feudum ſit hæreditarium, & emptum ex pecunia patris, & conſequenter deberent omnes æqualiter ſuccedere, num feudum debeat remanere indiuiſibile, & tantummodo poſſent prętẽdere cõmoditatem reſpectu fructuum, feudo remanẽte integro pro primogenito, & cęteri debeant habere tantundẽ ſuper bonis hęreditarijs dicti condam defuncti. Vel an reſpectu illius pacti adiecti in cõtractu emptionis, per quod ille emptor voluit innuere, quod aliter erat diſpoſiturus de feudo, dicatur, vel dici poſſit quò ad dictũ feudum deceſſiſſe inteſtatum, & hoc ſtãte, iſte primogenitus poſſit ſolus ſuccedere in feudo iſto, quod pretenditur hæreditarium, & emptum ex Pecunia patris, & nihil vlterius conſequi poſſint cæteri filij illius defuncti, niſi vitam & militiam, & dotes de paragio. Et an rectè interim fecerit primogenitus intentando ſpolium, quantũcumq; per modicum temporis poſſederit, maxime quia probabit, quod cæteri, quorũ nomine fuit capta vltima poſſeſſio, eam ratã habuerint.

Occurrit vlterius dubitare de hoc alio. Quid erit dicẽdum facto depoſito per Comitem de pretio feudi. An propterea depoſitum faciendum debeat ſtare integrum ad nomen primogeniti; prout feudum, vel ſuper ipſo depoſito cæteri filij poſſint quid prætendere, & an interim poſſit ex parte

dicti

diſti primogeniti aliqua adhiberi cauthela
ad illud euitandum.

Cum nuntius inſtet pro expeditione, ſuc
cinctè & concluſinè reſpondebo ad propo-
ſita dubia. Andream patrem teſtatū deceſ-
ſiſſe, nullatenus negandum eſſe, cum teſta-
mentum ipſius de medio præſupponatur,
& licet illud fuerit factum ante emptionē
feudi, nihilominus id nihil releuat in pro-
1 poſito; † nam quantumcumq; feudatarius
duo dicatur habere patrimonia, & ſepara
ta l. ſi certarum ff. de teſtam. mil. Brunos
conſ. 104. in feudalibus, & pulchrè Bald. in
Authen. Ceſſante ver. & nota C. de legit.
hæred. nihilominus in propoſito, cum feudū
pecunia fuerit emptum, hæc conſideratio
non procedit, cum reſpectu effectus, & ſuc
ceſſionis vnicum patrimonium reputetur,
& proinde ſit, ac ſi pecunia remanſiſſet in
hæreditate, ita pulchrè declarat Freccia
lib. 3. de ſubfeud. quæſt. 31. quæ eſt vltima,
& infra dicetur latius.

Bene tamen verum eſt, quod cum in Re
2 gno † feuda ſint indiuiſibilia ex diſpoſitio-
ne conſtitutionis, Diuæ memoriæ, & capi-
tuli Volentes, & vtrobique dicunt Doct. ad
vnum tantum, eſt neceſſe, quod deueniat
corpus feudi, illeq; erit primogenitus ma-
ſculus, ita dicunt paſſim Noſtrates, præſer-
tim Dominus Blaſcus in d. capitulo Volen
tes, in 2. notab. ver. hodie in Regno, & rur-
ſus in 4. notab. poſt Andr. in cap. Imperia-
lem in §. præterea ducatus, de prohib. feud.
alienat. per Feder. & poſt Saccuraſ. in ſuo
Compendio feudorum, idem Dominus Io.
Aloyſius in eodē cap. fol. mihi 16. ver. circa
primū, Petrus de Gregorio de conceſſ. feu
di 2. par. quæſt. 10. verſ. ſextus effectus, &
rurſus quæſt. 13. 4. par. & alibi ſæpe. Adeo
vt in Regno expeditiſſimum ſit; Ob id arbi
tror in præſenti caſu, feudū, de quo agitur,
ſpectare ad Ioannem, filium primogenitū
ſolum, & ipſum ſolum inſtituiſſe patrem in
teſtamento, vt ſe legis Regni diſpoſitioni
conformem redderet, poſt quam vni tantū
cogebatur idem feudū relinquere, ita con-
ſiderant præallegati Doctores, & pulchrè
Andreas in dicto §. præterea ducatus num.
39. & ibidem Apoſtill. ad eum in nouis im-
preſſionibus in ver. item pater acquirebat.
Et rectè etiam per eum eiuſdem feudi eſt
quæſita poſſeſſio, à qua ſi ſpoliatus fuerit,
rectè ſpolium tentabit. Eſt tamen conſide-
randum, & aduertendū, quod licet feudum
ſit ipſius primogeniti per prędicta, cogitur
tamen ipſe in ſucceſſione aliorum bonorū
burgenſaticorum conferre extimationem,
ſi alia bona ſint, vel ſi non ſint, tenetur par-
tem pretij pro ratha vnicuique ex filijs, &
coheredibus aſſignare, nec in hoc feudo-
habetur conſideratio vitę & militiæ, vel do
tis de paragio, de quibus in conſtitutione
Comitibus, & in cōſtitutione In aliquibus,
3 † nam tametſi tales conſtitutiones proce-
dant etiam in feudis nouis, tamen non in
feudis Pecunia emptis à communi parēte,
præſertim omnes æqualiter hæredes inſti-
tuēte, vt in caſu noſtro, ita determinat An-
dreas in d. §. præterea ducatus nu. 39. quam
opinionem eſſe receptam in ſacro Cōſilio,
& ab ea nullatenus eſſe recedendum teſta-
tur nouiſſimè Liparulus ad Andreā ver. &
ſcias & licet opponat, & dicat, hanc opi-
nionem eſſe dubitabilem per dictam cōſti-
tutionē Comitibus, & ita indeciſum relin-
quat, quid ipſe ſentiat; tamen quod opinio
Andreæ rectè procedat in feudo emptitio,
declarat Capitius deciſ. 2. n. 6. d. Loffredus
conſ. 1. nu. 197. & 198. in feudalibus, idem
Bart. Camer. in d. §. præterea ducatus fol.
104. lit. L. Et quod debeatur alijs cohęredi-
bus pars pretij, ſeu extimatio eorum portio-
nis, determinat pulchre Freccia vbi ſupra,
Loffredus, Beneuent. & Capicius ſupra
4 allegati Ob id † legitima quoque debetur
ſuper tali feudo, in extimatione tamen, &
in pecunia, Goglielmus de Benedic. in re
petitione cap. Rainutius ver. in eodē teſta
mento relinquens, in primo nu. 171. Natt.
conſ. 216. lib. 10. poſt Bal. & alios, quos alle-
gat, & plerique alij tenent, quos refert, & ſe-
quitur nouiſſimè Frāciſcus Marzarius cōſ.
22. ver circa tertiam. Quod in terminis no-
ſtris debeatur pars pretij, & extimationis,
vel quod debeant coheredes de bonis bur-
genſaticis æquiualens ſibi capere, in indiui
duo determinat Afflict. in d. § præterea du-
catus num. 17. dicens ita in quæſtione facti
fuiſſe inter quoſdam fratres de capua de-
terminatum per eximios Doctores, allegat
Andr. & Lucam de Pen. in l. 1. col. 8. & 9.
C. de impon. loc. deſcrip. lib. 10.

Eſt ergo reſolutio quod feudum ſpectet
ad Ioannem primogenitum, ipſe tamen te-
netur vel extimationē feudi cōferre, ſi vult
ſuccedere in alijs bonis allodialibus, vel
partem pretij dare pro ratha hæreditaria.
Quomodo autem debeat fieri extimatio,
& quod tempus ſpectandum ſit, non opor-
tet pro modo verbum facere, cū ſuper eo
non ſim conſultus.

5 Quantum † verò attinet ad vltimū quæ-
ſitum,

Digitized by Google

ſitum,ſi fieret depoſitũ per Comitem Cã
maratæ vigore pacti de retrouendendo
reſolutio eſt clariſſima, tũc enim depoſitũ
cõmune erit, ac ſi ſacta redemptio ſuiſſet
ante mortẽ cõmunis patris, & ob id illud,
ad omnes hæredes pro ratha ſpectabit,ita
in indiuiduo caſum noſtrũ determinat Ti
raquell.de retract cõuent.§.fina.queſt.44.
& de retract conſag.§.fin.queſt.3. Et in ca
ſu noſtro difficultas ceſſat ex duobus;Pri-
mo quia ſi omnino renetur primogenitus
partem pretij ſeudi dare cohęredibus,mo
dica vtilitas remaneret, ſi depoſitũ nõ ſit
cõmune.Secundo ſtãte diſpoſitione illius
Andreę in contractu emptionis ſendi, ca
uit nãque ipſe,vt ſi redemptio fieret poſt
mortem,pretiũ deberet depoſitari ad no-
men hæredum, ad opus illud conuertẽdi
iuxta eius diſpoſitionem teſtamentariam
cum ergo ipſe in hac diſpoſitione deceſſe
rit,quod omnia eius bona æqualiter inter
filios diuidãtur,omnibus hęredibus ęqua
liter inſtitutis, ſequitur apertiſſimè rẽ eſſe
ſine difficultate, vt depoſitum faciendum
ſit commune, nec video ego poſſe reme-
dium aliquod adaptari, nec cautelam, cũ
& iuris diſpoſitio,& teſtatoris etiam clariſ
ſima ſit, & ita in pręmiſſis de iure ſentio.
Saluo ſemper,&c.

ANNOT. PETRI FILII.

1 *FEudum pecunia acquiſitum † proprie*
dici feudum multi abnegarunt,cum ete
nim illud gratuita actio,& beneſitium dici
ſoleat,naturæ proprieq́; ſubſtantiæ aduerſa
ri videbatur,ſi ad eiuſdem comparãdũ pe-
2 *cunia conſignaretur,quod† de domino ven*
dente intelligendum eſſe,monemur ita gloſ.
in cap.1. de beneſ.fratr. & ibi Iacob.de Bel
uiſ Immo Bal.in l qui ſe patris C. vnde lib.
& in l ſi quam C. de oper.lib non dici feu
dum arbitratur ,etiam ſi in feudi conceſſio
nem ſonarent verba,& poſt eũ Cyn in auth.
ingreſſi verſ circa premiſſa adhuc quęro C.
de ſacr.ſanct Eccleſ. Nonnulli vero aliam
3 *† & cõtrariam penitus ſectati ſunt ſenten*
tiam, nimirum haud feudorum naturę re
fragari,quos recenſet Roſental de feud.con
cluſ.61.cap.2 gloſ.B.à quibus ipſe non vide
tur diſſentire;tũ ſi à vaſſallo vaſſallus emat
(Quod indubij iuris cenſemus)tum ſi à do-
mino vendatur:ea nempe ratione, quod pre
tium non interuenire de ſubſtantia,ſed de
naturalibus feudi, dicatur, hoc tamen ad
miſſo, vt etſi in hoc à natura proprij feudi
cenſeatur degenare, in reliquis tamen ge-
nuinam retineat, hic Doctores fæminas in
4 *huiuſmodi † feudo capaces fecere; quod ſi à*
domino non autem à vaſſallo ematur, inter
pretatur Roſental.de faud cap.7 concluſ.24.
5 *† improprium propterea illud vocitant Do-*
ctores vt poſt alios Zaſ de feud vlt.par.n.19.
Iaſ.in prælud.feud.n.9.Schrad de feud.par.
2.cap.4.nu.55 qui ex Curt.Sen.conſ.49.nu.
4. quod ſupra monuimus, aduertit, id ſanè
non procedere ſi à vaſſallo pecunia acquira
6 *tur, tunc etenim † proprij feudi naturam*
ſaperet.Franc.de Ponte conſ.2.nu.159.licet
diffiteri non valeat propriiſſime non appel
lari poſſe feudum, attamen non ideo propriè
nõ cenſebitur ex Andr.in ca.1 de not. feud.
& dixit Capic.in ſua Ibueſt feud.rub. feu-
dorũ acquiſitio verſ. Acquiri poſſunt feuda
7 *Proindeque infertur in † eiuſmodi feudo re*
gulas feudales minimè attendendas eſſe hinc
& Cannet.in cap.volentes § item & nõ pro
cedit, arbitrans illud cap.de diſparitate per
ſonarum loquens,in feudo emptitio non pro
cedere,quodq; de huiuſmodi feudo diſponere
poſſit per acquirentẽ dixit Burſat conſ.4.nu.
15.In caſu tamen Prępoſiti conſ.de feudo nõ
à domino empto, ſed à vaſſallo agitur, pro
pterea propriè illud dicitur feudum.Verum
enim vero,quia de primi acquiſitoris ſucceſ
ſione inter filios agebatur, ideo, ibi conſide-
rata diſcutienda venerunt. Primus namque
8 *acquiſitor forma feudi † nõ aſtringi,pluries*
in ſuperioribus inculatum eſt.Atq; proinde
in iſto feudo, ſiue in hæreditario ea, quæ di
cunt Doctores de computanda illius æſtima
tione, ad legitimæ filiorum liquidationẽ ap-
6 *plicari, queunt. † de qua Camerar. in cap.*
Imperialẽ §. prętereà ducatus fol.103.Fab.
de Anna conſ.25.nu.27. & conſ.130.nu.23.
Franch.deciſ.368. & deciſ 387.ſunt etenim
tunc feuda de ſubſtantia defuncti, atque ad
inſtar allodij, ex multis probauit Burſatt.
conſ.291.nu 78. quod de feudo formæ mixtę
affirmauit idem Burſatt. conſ.89. num.37.
10 *Legitima † tamen non ex corpore ipſius feu*
di detrahetur,ſed de eiuſdem valore, vt Ca-
merar. in ſupracitato loco, & omnes affir
mant. Hinc ſi feudum vel quia dignitatis
vel quia in eo iuris francorum viuatur ad
primogenitũ,excluſis alijs,ambulare neceſſè
ſit in dubium refricari conſueuit, an fratri
bus excluſis, & quanta debeatur legitima.
11 *Et primo quòd dignitatis feudum, † inte-*
grum capiat primogenitus,eſt cap.1.de feud.
March.reſponderit Oldrad.conſ.238.Curt.

 Sen.

Sen. conſ 69. Rub. conſ. 133. Crauett. conſ. 135. Pariſ. conſ. 123. nu. 137. lib. 1. & ita poſt Andr in cap. 1. §. hæc quoque, de ſucceſſ. feud. Camer. in l. Imperialē §. præterea, de prohib. alien. feud. per Federic. & alij, quos allegat Menoch. conſ. 504. num. 9. & conſ. 401 nu. 18. & conſ. 439. nu. 1. & in empto feudo locū
12 *eſſe primogenituræ † dixit Franch. deciſ. 65. n. 13. Camerar. in l Imperialem §. præterea ducatus fol. 102. lit. H. & ſeq. poſtquā in ſuperioribus quæſtionē exagitauerat, num ſcilicet feudum totum loco legitimæ primogenito cedere videretur, ad veramq; autem re diſcuſſa atq; tandem ſuo exhibito calculo, quòd ſcilicet vere legitima non ſit, ſed tantū illius ſimilitudinem quamdam præſeferat, aliam ſubingreditur diſputationem, an ſecundo genito, excluſo à primo, aliqua ſuper feudo debeatur legitima. negat ipſe, eidemq; vitam & militiam tantū dari, ex conſt. Comitibus arbitratur. poſtea quærit, quid ſi feudū conſenſu Regis per patrem daretur ſecundogenito, an primogenito vita & militia debeatur vel potius legitima nō tamen ſuper corpore, ſed ſuper ipſius feudi extimatione non dari*
13 *† vitam & militiam, ſed legitimā contēdit, tam nimirum cōſtituens differentiam inter vtrumq; caſum, vt in primo ſtet conſt. Comitibus, quæ de aſſignanda vita & militia ſecundogenito, habetur ſecundo vero, quia de eo nō loquitur huiuſmodi conſt. dicendum ſit ad diſpoſitionē iuris communis eſſe recurrendum, quâ legitimā ſuper extimatione feudi deberi cauetur, Conſt. etenim Comitibus, ne dum iuri communi Romanorum, ſed feudorum exorbitantem eſſe, & ideo de caſu ad caſum non extendam duxit.*

EPITOME.

Donatio propter nuptias inſinuationem deſiderat ſtante cap. Imp. Caroli.

SVMMARIVM.

1 *Donatio propter nuptias nō indiget inſinuatione de iure communi: & eſt etiam & donatio ob cauſam. nu. 2. ſed contra tenet Autor in terminis capituli Regni, in quibus terminis valet donatio inter donantē, & donatariū, licet ſecus ſit reſpectu tertij & cap. Regni procedit in quibuſcumque donationibus.*

2 *Donatio propter nuptias de iure communi neceſſaria non eſt reſpectu ſponſæ, cui fieret donatio, tamen reſpectu ſponſi neceſſaria eſt.*

4 *In donatione quantumcumq; ſint illa verba, propter nuptias, tam illa verba deſignant cauſam impulſiuam, nec faciunt donationem eſſe propter nuptias, ſed dicitur donatio pura n. 5.*

5 *Donatio ob cauſam eſt, quando reſpicit fauorem donantis, & excluditur liberalitas, ſecus autem quando fit intuitu donatarij.*

6 *Inſinuationem an requirat refutatio, ſeu donatio feudi, facta in proximū ſucceſſorē in præiudicium tertij, & n. 11. 12.*

7 *Forma feudi nulla apparēte, præſumitur in forma larga, & hæreditaria: nec obſtat cap. Regis Alfonſi, quod non procedit niſi in feudis, quæ tunc conſtat, fuiſſe feuda, & ſine forma.*

8 *Diſpoſitio ſtatuti non poteſt extendi ad præterita.*

9 *Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum, abſq; reſeruatione eſt nulla.*

10 *Fideicommiſſum an valeat in donationibus.*

11 *Refutatio habet vim, & priuilegiū ratione neceſſitatis ſucceſſionis, & potius dicitur præmatura ſucceſſio, quam donatio.*

12 *Feuda cōprehenduntur etiam ſub diſpoſitione capituli Regni 118. Caroli de donat. inſinuandis.*

13 *Statuta ad tollendas fraudes, & dolos ſunt fauorabilia, & conſequenter extendenda ad latam interpretationem.*

CONSIL. XXIX.

IVSTITIÆ D. de Landolina in proceſſu oppoſitorio exequutionis vnc. 1676. ratio eſt clariſſima; & exequutio debet omnino procedere, non obſtantibus oppoſitionibus præſentatis, tam ad inſtantiam Siluij Platamone, quam ad inſtantiam de Silua, veluti prętenſorum terriorum. Quantum enim attinet ad oppoſitiones de Platamone paucis verbis appatet de earum inualiditate, cum tota difficultas verſetur, & fiat in prętēſa ſententia

tentia olim lata cõtra dominam Luciolam de Landolina, per quam fuit condemnata ad reſtitutionem bonorum ſibi donatorũ, & relictorum per D. Scipionem Stratella eius primum virum. Sed cum prædicta ſententia fuerit tandem reuocata, & domina Luciola Liberata à prætenſa petitione, nõ eſt ſuper prima ſententia faciendum ſundamentum. Et licet vltima ſentẽtia fuerit ſuſpenſa per reuocationem interloquutoriæ latæ in articulo illo, Audiatur, & fuerunt latæ interloquutoriæ aliquę, tandem, vt in facto videre eſt, apparet clariſſime omnes interloquutorias latas contra dominã Luciolam fuiſſe reuocatas, & emanſiſſe in terloquutoriam in ſui fauorẽ latam, per quam fuit deciſum, quod ipſa deberet audiri: & conſequenter remanſit abſq; aliquo obſtaculo, & aliqua ſuſpenſione ſententię principalis, per quam ipſa fuit abſoluta & liberatã. Nulli ergo facienda eſt vis in prætenſa retentione bonorũ pro dotibus ſuis, nã quantumcumq; domina Luciola allegauerit ſe velle bona Scipionis retinere pro dotibus; tamen eius allegatio erat coacta, nempe cum ipſa in prima ſententia fuerit condemnata ad bonorum reſtitutionem, & ſententia eſſet exequ bilis, non valẽs aliud agere coacta fuit allegare, ſe velle bona pro dotibus retinere; interim tamen proſequuta fuit reuiſionem, & parte inuita, & cõtradicente, fuit prouiſum, vt dictum eſt, quod ipſa audiretur in dicta reuiſione. Et tandem prima ſententia reuocata, omnia attentata corruerunt, tam ex diſpoſitione iuris per vulgates deciſiones, quam etiam per interloquutoriã latam ſuper iſta reuocatione attentatorum. Ob id igitur ſublata cauſa condemnationis, fuit ſublata cauſa allegationis prędictæ retentionis: Et quicquid ſit hodie aduerſus dominã Beatricem de Platamone, & conſequenter aduerſus D. Siluium hæredem eius obſtat ſententia lata in cauſa hypotecariæ, virtute cuius ſententiæ hodie eſt cauſata executio aduerſus quam, nulli dubium eſt nõ poſſe admitti exceptiones peremptorias, veluti tendentes aduerſus prędictam ſententiam, & cum hoc ſit clariſſimũ, tædioſum ſatis eſſet in eo amplius inſiſtere.

Quantum ergo attinet ad oppoſitiones d. de Sylua, in quibus tota difficultas præſentis proceſſus verſari videtur, præſuppunẽdum eſt, eos ſe oppoſuiſſe dę iure tertij, & de dominio, & poſſeſſione translatis, vt prætenditur, in dominum Petrum de Platamone partem Donnæ Mariæ, ſtante dõnatione facta in anno 1558. per eamdẽ dominã Donnam Beatricem prædicto Petro de Platamone; & per calendaria temporũ apparet fuiſſe factam donationẽ ante ſententiam, imò ante petitionẽ factam in cauſa prædicta hypotecaria.

Sed pro reſolutione dicimus, eadem donationem non obſtare, quia nulla fuit, nec apparet inſinuatio, & conſequenter quò ad præiudicium ipſius dominæ de Landolinã nuullum iuris habet effectũ, nec vllum præſtat obſtaculum, ſtante diſpoſitione capituli Regis Ferdinandi de inſinuandis donationibus.

Aduerſus hanc reſponſionẽ plura dicuntur, quæ vnico verbo tolli poſſunt. Verum pro maiori ſatiſfactione ſigillatim reſpondetur. Primo ergo dicitur † donationem prædictam fuiſſe propter nuptias, & conſequenter non indiguiſſe inſinuatione ex diſpoſitione tex. in Authen. vt ſponſal. larg. in prin. & in l. fin. C. de dona. ante nuptias, cũ alijs de quibus per Tiraq. in rep. l. ſi vnquã inver. donatione largitus C. de reuocan. dona. & in ſpecie capituli Regni conſuluit Bolognettus conſ. 6. nu. 49. vbi etiam confirmat ſaltem nõ poſſe negari, donationem factam propter nuptias fuiſſe ob cauſam matrimonij, & conſequenter non egere inſinuatione, cũ etiam donatio † ob cauſam in hoc ſit priuilegiata, l. Aquilius regulus ff. de dona. & per alia, quæ conſiderat Bolognettus vbi ſupra.

1

2

Sed in primis aduertendũ arbitror, conſilium prædictum non eſſe Bolognetti, nã ex lectura totius conſilij apparet eſſe allegationes aduocatorum reuocatorum, cum allegentur regnicolæ, & allegetur practica Regni, & multa alia, quæ ſcimus omnes ignoraſſe Bolognettum, & in pleriſque ſuis conſilijs apparet hoc manifeſte, cum ſepius alleget noſtrates in Regno hoc, & hoc ita tenere, ſed ſiue Bolognettus, ſiue alius fuerit, ex alio conuincitur non bene loqui, quia ea, quæ allegantur, procedunt inſpecta diſpoſitione iuris communis, quæ ad validitatem donationis requirit inſinuationem, & illa requirebatur in donationibus excedentibus quingentos ſolidos ex diſpoſitione tex. in l. ſi quis argentum C. de donat. ne quis ex prodigalitate donaret, & ſine conſideratione; ob quam rationem voluerunt iura, & Doctores inſinuationem prędictam non requiri in pleriſque donationibus, in quibus prędictę cauſſę ceſſarent,

rent, prout in donatione propter nuptias, in donatione ob cauſſam, & remuneratoria, & demum vbi interuenerit iuramentum: in terminis vero diſpoſitionis capituli Regni nos nõ diſputamus de validitate, vel in validitate donationis: ea enim ſemper valida eſt, etiam non inſinuata, & quã tum attinet ad præiudicium donantis, vel eius hæredum; imo etiam ſingulorum ſucceſſorum habentium ius, & cauſam ab illo titulo lucratiuo valet, & tenet. Quantum vero ad præiudicium tertij, eſt ipſo iure nulla, nec iuramentum operatur, nec ipſa ſine inſinuatione aliquod preſtat impedimentum; quod à capitul. Regni introductum eſt, ad tollendas fraudes & ad tollenda præiudicia, quę tertio inferri poſſent; Tertius enim ingorans donationem, contrahit, ſeu quid facit, quod non faceret, ſi illam ſciret: & ideo prouiſum, vt donationes inſinuentur, vt tertius certioratus caute negotia ſua gerat. Quod in propoſito ſatis conſiderandum eſt; nam iſta domina Luciola poſt multos annos litigans, tandẽ iuſtiſſimam habens ignorãtiã de dicta donatione, litem mouit aduerſus dominam Beatricem poſſeditricem feudorum, contra quam habuit ſententiam infauorem, quam hodie pretendunt aduerſarij vanam reddere pretextu prædictæ donationis, quam ſi ſciuiſſet domina Luciola, eamdem litem mouiſſet cõtra iſtos dominos opponentes, qui alia iura nõ potuiſſet allegare; & tandem ſubcubuiſſent. Apparet igitur in preſentiarũ de maximo pręiudicio tertij, & conſequenter non eſt negandum in caſu noſtro procedere capituli regni diſpotionem; Et ob id quicquid alias allegatum ſit, ſcio ego. & ita à maioribus audiui, ſemper capitulum Regni generaliter fuiſſe interpretatum, procedere in quibuſcumque donationibus, cum in omnibus procedat eadem ratio præiuditij tertij. Et ideo capitulum Regni loquitur per verba vniuerſalia, & mandat quod omnes donationes inſinuentur. & ob id tollit difficultatem, quæ de iure eſt in aliquibus donationibus, vt in ſpecie in ſtatuto Gallie tradit Pariſius conſ. 16. nu. 23. in 2. vol. & maxime cum in omnibus militet præiuditiũ tertij, quod fuit cauſa finalis prædictæ diſpoſitionis; & cum in donatione propter nuptias, & ſimilibus eadẽ ratio procedat, eadem diſpoſitio militare debet l. filium ff. ad maced. & in ſpecie in ſtatuto facto ad tollendas fraudes voluit Alex. conſ. 68. in 3. vol. Decius conſ. 30. col. 2. & conſ. 660. cum multis ſimilibus, quæ ad nauſeam vſque allegari poſſent.

3 Accedat † etiam quod de iure non ita paſſim a Doctoribus receptum eſt, inſinuationem nõ eſſe neceſſariam in talibus donationibus factis ob cauſam matrimonij; nam licet reſpectu vxoris, cui fieret donatio, & fauore ſuæ dotis non eſſet neceſſaria; tamen reſpectu ſponſi, cui donatio fit, eſt neceſſaria, Salic. & alij in authen. eo decurſum C de donat ante nuptias, & pulchre, vbi infinita allegat, tradit Pariſius in dicto conſ. 16. num. 26. cum pluribus ſeq. in 2. vol. & tradit quoque Riminald. in §. primo. num. 462. cum ſeq. inſt. de donat. cum quibus apparet reſponſum ad ea, quę tradit Bolognettus d. conſ. 6. nam omnia procedũt in donatione vera propter nuptias, quæ fit vxori, & viro, vel à ſocero, quæ differt ab illa, quæ fit à patre, vel alio extraneo ipſi ſponſo, per multa, quæ Pariſ.
4 allegat d. conſ. 16 nu. 26. & 27. † Et quantumcumque in donatione dicatur propter nuptias, tamen illa verba potius deſignant cauſam impulſiuam, nec faciunt vere donationem eſſe propter nuptias, quia illa proprie, & vere fit vxori à viro, vel à ſocero, vt dictum eſt, & declarat text. in §. & eſt alius inſt. de dona. vt tradit ita declarando Crauetta conſ. 85. num. 4.

Similiter tollitur etiam, inſpecta diſpotione iuris communis, quod iſta donatio fit
5 ob cauſam, † nam vere donatio ob cauſam eſt, quando reſpicit fauorem donantis, & excluditur liberalitas, nempe quando fit intuitu ipſius donantis; ſecus autem eſt quando fit fauore donatarij, late Tiraq. in d. l. ſi vnquam in ver. donatione largitus num. 145. Riminal. de donat §. 1. nu. 435. & 494. tradit Crauett. d. conſ. 85. Quæ omnia tanto magis procedunt, cum in donatione adiecta ſint illa verba (Donatione pura, & mera, ac inreuocabili inter viuos.) Oldrad. conſ. 5. quem refert, & ſequitur Alex. conſ. 14. in primo vol. Et quod donatio facta cauſa matrimonij, ſit donatio mera, & ſimplex, & illa cauſa dicatur impulſiua, & non finalis, determinat Decius conſ. 216. col. pen. & tradit idem Ruyn. conſ. 182. nu. 5. in primo vol. Sed hæc ad cauthelam dicta ſint, quandoquidem diſpoſitio capituli Regni tollit omnem difficultatem in terminis quæſtionis noſtræ.

6 Secundo † principaliter aduerſus hanc ſolidam replicationem; aduerſus donatio

nem

nem dicitur,non fuiſſe opus inſinuatione, quia fuit refutatio in proximum, ac indubitatum ſucceſſorem in feudis; ex hiis quæ etiam in ſpecie cõſuluit Bolognettus dict. conſ. 6. num. 51. ex bald.conſ. 300. lib. 2. quem referũt Io. Aloyſius Settimus, & Io. de Anſalono in allegat. Palazzoli.

Verum inprimis præſupponẽdum, hos Patres loqui, circumſcripto capit. Regni, quod tunc, tempore donationis, de qua tractabatur,in ea cauſa, editum nõ erat; & ob id ipſi nullam de Regni capitulo faciũt mentionem. Et in terminis iuris communis loquuntur,vt apud plerosq; videre eſt, qui in ea cauſa hinc inde cõſuluerũt,quos ego ad penã habeo. Prætetea in ea cauſa non defuerunt alij Patres, & magni nominis, qui etiam interminis iuris communis voluerunt, in donatione, ſeu refutatione facta filio proximo ſucceſſuro, requiri inſinuationem,inter quos fuerunt Nicolaus Sabia, Hietonimus de Franciſco, & latius Hieronimus Fimia, & plerique alij. Quo fit vt ſuper dictis Io. Aloyſij de Septimo, & aliorum aduocatorum partis contrariæ, non ſit facienda conſideratio. Nec in inſtificationibus eiuſdem cauſæ,quos ego habeo,videri poteſt, apud iudices M.C. hoc vel vno, vel alio modo fuiſſe deciſum. Pro tollenda ergo difficultate,nos dicimus capitulum Regni ex toto caſum noſtrum decidere,per ea,quæ ſupra dicta ſunt.

9 Reſpondetur etiam interminis quæſtionis noſtræ,nos non eſſe in refutatione feudi, ex duobus. Nam refutatio proprie eſt rei, quam quis habet penes ſe, vt proprie vocabulum dictat, & ideo in eo cauſa Palazoli, & in alijs, in quibus Doct. noſtri aliquid ſpecialitatis tribuunt refutationi; loquuntur, quando feudatarius dominus feudi illud refutet in alium. In caſu autem noſtro illa D. Beatrix tempore donationis non erat domina, nec poſſidebat feuda, quia habuit illa poſt mortẽ Scipionis eius fratris, & ob id in donatione donantur feuda, quæ D. Beatrix habebat, & habitura erat. Ideo vere, & proprie non poteſt dici refutatio.

Reſpondetur & tertio non eſſe nos in refutatione, de qua loquuntur Doctores, nempe de ea, quæ fit de feudo pacti, & prouidentiæ,ad quod omnino ſit ſucceſſurus donatarius,in qua donatione etiam militant rationes contrariæ. Nam ſumus in feudis hæreditarijs, in quibus citra voluntatem D. Beatricis donantis, non poterat ille D. Petrus donatarius ſuccedere.

7 † Et quo ad formam feudorum, iam apparet, nullam eſſe ſtrictam, & in dubio preſumuntur in forma larga, & hæreditaria ſecundum veram, & indubitatam communem opinionem in Regno, de qua teſtatur D. Cannicius in cap. Volẽtes fol. 70. Nec in hoc obſtant Regni capitula, quia quantum attinet ad illud Regis Alfonſi in anno 1453. non procedit, niſi in feudis, quæ tunc conſtat fuiſſe feuda, & ſine forma, vt declarat D. Boniornus ſuper dicto capitulo, & in Regno eſt expeditum. Similiter quantum attinet ad capitulum noniſſimum Imperatoris Caroli Quinti,dicimus illud fuiſſe editum in anno 1561. & tamen donatio, de qua agimus fuit in anno

8 1557. & ratificatio fuit in anno 1558.† Et conſequenter ad hanc donationem nõ poterat extendi diſpoſitio prædicta, veluti ad præterita, ſecundum theoricas communes in l. omnes populi ff. de iuſt. & iur. & in cap. 2. de conſt. cum ſimilibus;& ſecundum hanc interpretationem vidi ego ſemper dictum capitulum practicari.

Non obſtat, quod in dictis feudis fuerat facta diſpoſitio a Hieronimo communi fratre Scipionis, & Beatricis, & ſic videtur feuda prædicta fuiſſe reſtitutioni ſubiecta, nam omiſſis multis,quæ dici poſſent aduerſus donationem factam per Hieronimum: nam fuit facta abſenti, & de ratificatione

9 non conſtat; † Rurſus fuit facta omnium bonorum præſentium, & futurorum, ſine reſeruatione ſufficienti,ſecundum tradita in l. ſtipulatio hoc modo cõcepta ff. de ver. oblig. vbi Bolognettus num. 131. Couarr. lib. 3. var. reſol. cap. 12. num. 3. Clarus in §. Donatio quæſt. 19. cum infinitis alijs, de quibus per Thob. Non conſ. 55. & Hieronimi Gabriel. conſ. 70. Omiſſis inquam iſtis omnibus, dico ex forma donationis non fuiſſe vocatum illum Petrum filium D.

10 Beatricis. † Primo quia in donationibus non valet fideicommiſſum, vt ille omnino ſit vocatus ex communi opinione, de qua in l. quoties C. de don. quæ ſub modo, & tradit Couarr. lib. 2. var. reſol. cap. 14. Alciatus conſ. 99. & D. Cannitius in cap. Volentes fol. 70. cum ſimilibus.

Preterea & hoc meo iudicio non habet reſponſum, & omnem protſus difficultatẽ tollit, quia licet in filijs maſcu lis ille Hieronimus donator fecerit plures gradus, tamen in defectu maſculorum tantum, vocauit feminam priuilegiatam ſi ſupereſſet,

& ea non ſuperſtite, vocauit ſecundoge-
nitam, & pariter tertiogenitam,qui caſus
ſucceſſit ob defectum filiorum Scipionis,
& aliarum fœminarum. Et in caſu ergo,quo
fœminæ ſuccederent, nulla extat diſpoſi-
tio in eorum filios, vt apud donationem
uidere eſt:& conſequenter nullum extat
fideicommiſſum. Sequitur ergo non eſſe
nos in feudis pacti, ſed in feudis heredita-
rijs,in quibus Petrus filius Beatricis,& do-
natarius non poterat ſuccedere,niſi ex vo-
luntate matris, & donantis ; & ideo non
poteſt dici refutatio, ſed mera donatio,
vt in ſpecie etiam reſpondent preallegati
Doctores noſtri in prædicta cauſa Palazo-
11 li,& eſt ratio in promptu; † quia refutatio
habet vim , & priuilegium ratione neceſ-
ſitatis ſucceſſionis, vt tradit Andreas,Pre-
poſ. & alij in cap. 1. §. & ſi libellus de alie.
feud.paterni:& ob id dicitur potius pre-
matura ſucceſſio, quam voluntaria dona-
tio, vt late habuimus in cauſa Veriæ. Se-
quitur ergo, omnino donationem præ-
dictam indiguiſſe inſinuatione,quæ ſimili-
ter neceſſaria fuit, ſtante diſpoſitione præ-
dicti capituli Regni, quod ad euitandas
fraudes,nulli dubium arbitror, procedere
etiam in vera refutatione; cum alias lede-
rentur tertij cõtrahentes,ob quorum præ-
iudicium inſinuatio introducta fuit.Et ita
quoque in hijs refutationibus habuimus in
praxi,& indifferenter videmus practicari
preſertim cũ fiunt donationes à partibus;
Et in ſubiugationibus exigẽdis opponitur
de non dominio ſubiugantium,ob non fa-
ctam inſinuationem,Semper enim ego vi-
di iudicari,& iudicaui etiam in veris refu-
tationibus,pro Baroniſſa enim Riſichilliæ
ego vidi iudicari aduerſus Baronem cu-
to,& iudicaui pro illo de Stagno aduerſus
Baronẽ Cattaſi,& in pleriſque alijs cauſis.
12 Poſtremo † non obſtat, non eſſe neceſ-
ſariam inſinuationem, quia ſumus in feuda
libus per tex in capitulo primo §.in gene-
rali,ſi de feud.fuer. controuer. Nam omiſ-
ſis multis quæ dici poſſent, breuiter ſiue
rationem tex.in de cap in generali conſi-
deramus, ratione defectus poteſtatis, nẽ-
pe,quia feudalia non poſſunt obligari,ſine
conſenſu domini, ſiue ratione veriſimilis
intentionis, omni caſu non poteſt negari
feuda eſſe comprẽhenſa in cap. Regni:Nã
hodie ſtante cap Volentes non procedit
prima ratio; Rurſus in Rege diſponente,
& ſtatutum ſciente; talis ratio non poteſt
adaptari,nec ſumus nos in diſpoſitione ho
minis,& feudatarij, ſed in diſpoſitione Re-
gis. condentis legem generalem, in quo
plena poteſtas ad eſt diſponendi.
Preterea ſi conſideremus voluntatem,
cum talis.diſpoſitio fuerit facta ob dolos,
& fraudes, & pro tollendo tertij præiudi-
cio,non eſt dubium voluntatem fuiſſe etiã
in feudis in quibus tanto magis poteſt cõ-
ſiderari tertij preiudicium; quanto magis
agitur de rebus magni ponderis, & va-
loris. Et quod indiſpoſitione legis non
procedat tex.in d. § in generali tradit Aſ-
flictus ibi, & Tiraq; de retract. lib. 1. §. 1,
gloſ.3.num.10.
Quod etiã vera ratio,ſit veriſimilis mẽs
& voluntas,tradit D. Cãnicius in cap. Vo-
lentes fol.45.nu.16.& ante eum idem vo-
luit Andreas Lipsulus in apoſtillis ad An
dream io dict. cap. in generali. Et quod
inſinuatio in feudis ſit neceſſaria,eſt de in-
tentione omnium Doctorum ſcribentium
in dicta cauſa Palazoli, & ego quod ad me
ita ſemper vidi, à maioribus teneri, & paſ-
ſim donationes inſinuantur,& tandem ita,
dum in M. C. ſederem, iudicaui aduerſus
Baronem Cattaſi pro D.de Stagno. Et
arbitror ita ſine difficultate eſſe tenendũ,
13 & decidendum, præſertim † cum ſtatuta
facta ad tollendas fraudes fauorabilia ſint,
& conſequenter extendenda ad latam in-
terpretationem , Primũ determinat Alex.
conſ.197. lib. 7.Secundum tradit idem A-
lex conſ.68 lib.3.Dec. conſ. 30. conſ. 76.
col.2. & conſ. 660. cum multis alijs, quæ
ad nauſeam vſque allegari poſſent.

ANNOT. PETRI FILII

1 *Donationes tum inter coniunctos;† tum
inter extraneos,ſummam legitimam,
& à iure preſcriptam excedentes, non vale
re ſine inſinuatione expreſſis iuribus cautũ
reperitur. l.donatio §. in conſcribendis. l la
ta l. in hac ſacratiſſima. l. ſancimus C. de
donat Dubiũ tamen ſuboriri conſueuit nun
quid ſolum , hoc in donatione ſimplici, non
autem in donationibus ob cauſam,procedere
dicendum ſit,atque inde an donatio propter
nuptias , donatio ob cauſam dicatur, vt
inſinuatio ad illius robur minimè requi-
ratur.*
*Quod in donatione ſimplici tantum proce
dat admittunt omnes , quam illam dicunt,*
2 *cum in ea † affectio in genere conſideratur*
Petr.

Petr. Rauen. Sing. 867. *Menoch. conſ.* 112. *nu.* 42. *idemq; procedere in diſpoſitione ſtatuti, inſinuationem requirentis, vt ſcilicet*
3 † *in donatione tantum ſimplici procedat, dixerunt Bald. in Auth. eo decretum in fin. verb. C. de donat. ante nup. & Bart. in l.* 1. *in fin. & in l. filiusfamilias in prin. ff. de donat. Alex. in l. vt liberis num* 6. *Cod. de collat. Quò verò attinet, an donatio propter*
4 *ter nuptias dicatur ſimplex*, † *an potius ob cauſam, variarunt Doctores, Natt. conſ.* 609. *ante n.* 7 *donation ob cauſam eſſe, quia tantum fauorem donatarij reſpiciat, argumentatur; tandem ſub nu* 8. *& ſeq. contra-*
5 *rium tuetur; & propterea in ſtatuto* † *non comprehendi de inſinuandis donationibus, arbitratur, quem allegat Burſatt. conſ* 304. *num.* 4. *alios allegat Surd. conſ.* 361. *nu.* 5. *Franc. Veg. conſ.* 52. *n.* 22. *Sed quod huiuſmodi donatio nõ dicatur ob cauſam, ſed ſim-*
6 *plex*, † *dixit Decian. conſ.* 3. *nu.* 18. *lib.* 1. *differentiam conſtituens inter donationẽ, quæ mulieri fit ob dotium ſecuritatem, & eam quæ fit marito filio donantis, quam dicit, ipſe donationem ſimplicem, Franc. Becc. cõſ.* 20. *num.* 23. *at in conſ.* 79. *lib.* 5. *cauſam matrimonij in donatione eſſe finalem dixit, & propterea donationem propter nuptias eſſe ob cauſſam, & in ſtatuto non comprehendi profitetur, & non obſtante conſ. Oldrad.* 5. *cum loquatur in cauſa de præterito qua dici non valet, niſi impulſiua, aſſerit; at Surd d conſ.* 361. *nu.* 8 *& ſeq ſtatutum comprehendere donationem ob cauſam matrimonij tuetur contra Caſtr. in conſ* 212. *nu.* 3. *vol.* 2. *quem ſequitur Veg conſ.* 52. *n* 9. *aſſerentem ſtatutum, requirens inſinuationem, non comprehendere eaſum, in quo ius commune illam non requirit, atq; concludit Surd. donationem cauſa matrimonij eſſe*
7 *inſinuandã* † *Sed nõ requiri has donationes ſolemnitatem ſtatuti, dixere Pract. Ferrar. in forma libel. quo agitur pro donatione verſ. ſollemniter nu.* 30. *Bald. nouell de dot. par.* 6. *prin priuil* 47 *&* 48. *Curt. Sen. conſ* 27. *nu.* 12. *quod & alijs comprobat Carpan. ad ſtat. Mediolan cap* 324. *n* 49.

Huiuſmodi tamen diſputationes in Re-
8 *gno* † *noſtro ſilere debent, atq; de plano conſultationem* Domini *mei procedere, nam habemus ſtatutum, & cap. Ferd. Regis* 61. *de regiſtrandis donationibus, quod donationes ob cauſam matrimonij factas comprehende re videtur, in illis verbis (& alcuni li fanno donationi ad inducire à matrimonio, ò ad altro effectu.) quidquid ergo dicendum veniat an ſcilicet donatio ob cauſã matrimonij ſimplex ſit, vel ob cauſam matrimonij cauſa ſit finalis, vel impulſiua: ſtatutum ſimpliciter loquẽs de donationibus illam comprehendat in caſu tamen noſtro videntur hæc penitus ableganda.*

EPITOME.

Cauſa feudalis qualis dicatur in Regno, & quid ſi executiuè agatur pro pecunia conſequenda ſuper feudo. An decretum debeat ſubſignari per quatuor Iudices.

SVMMARIVM.

1 *Decretum ſuper feudalibus an debeat ſubſignari per quatuor Iudices, cõtra Greg. quæſt.* 43. *& quæſt.* 7. *& quomodo procedat eius dictum nu* 3.

2 *Cauſa feudalis in Regno dicitur quoquomodo tãgat feudum, non tamen dicitur agi ad feudum, quando ad inſtantiam creditorum ſi contra feudum exequutio pro pecunia debita.*

4 *Decreti ſecũdi interpoſitio habet vim diffinitiua, & debet regulari ſecundum cauſam principalem.*

5 *Cauſam feudalem quoquomodo tangat feudum eſſe, quomodo procedat, & quod non procedat in exequutiuis.*

6 *Decretum ſecundum an ſit nullum, quia non receptum in die Regiminis, & n.* 12.

7 *Decretum ſecundum licet habeat vim diffinitiuæ, tamen non dicitur diffinitiua, ſed interloquutoria.*

8 *Cauſa feudalis dicitur, quando agitur ad fructus feudi, & hoc procedit quando ordinariè ageretur, ſecus ſi exequutiuè.*

9 *Sententia debet exequi per eoſdem Iudices, qui eam protulerunt.*

10 *Feudum poteſt adiudicari per creditorẽ nõ diſcuſſis bonis allodialibus, quando habet hipotecam omnium bonorum, & electio tunc eſt creditoris.*

11 *Feudum adiudicatur per ſecundum decretum, reſeruata licentia diſpenſandi diſparitati perſonarum, & diſmembratio ni, & poteſt interuenire poſt abſolutum decretum, abſq; vitio nullitatis.*

CON-

CONSIL. XXX.

1 CAPITA nullitatis ſunt duo. † Primum quia dectetum ſubſignatum per duos Iudices; aliud quod non in die regiminis Cutiæ. Anſam dubirandi preſtat authoritas D. de Gregorio de Iud. cauſ. feud. quæſt. 43. & in quæſtione ſeptima. Verum nulla tarione mouerur, nec authoritate. Er in primis eius authoritati reſiſtit authotirat D. de Boniorno conſ. 5. in primo, dum vult, Iudices Meſſanæ, quibus tunc non erat congnitio feudalium, potuiſſe cognoſcere, & interponere dectetum ſoper feudo. ex eo, quia tūc non dicitur agi de cauſa feudali.

2 Rationes etiam ſunt contra de Gregorio. † Nam licet in Regno cauſa feudalis dicatur quoquo modo tangat feudum, per dictum Bald. in §. ſi contrauerſia de pac. Conſtant tamen in propoſito reſpectu coguitionis, nullo modo dicitur cauſa tangere feudum, quia non agitur ad feudum.

Non dicitur enim agi actione perſonali ad feudum, quia non petitur feudum; & iam in hoc de iure eſt clarum, quod, cauſa non ſit feudalis, Alex. conſ 79. in primo Doct. in cap. ceterum, de iudic. per gloſ. pro vt in proprijs terminis tradit Boniornus d. conſ 5. In propoſito ſumus in fortiori caſu, quia non peritur feudum, ſed petitur pecunia eſt bene verum, quod pro exequutioue, & implemento diſtrahitur feudum, in qua diſtractione Iudex non dicitur cognoſcere, ſed exequi factum partis l. ſi ob cauſam C. de euict. cum ſimil. & p hoc teſpoudetur ad Aſſlict. in cōſtit. Baiuli locorum, la prima nu 9.

Rurſus videtur decidi in terminis per notata in conſtit. Si quis poſt litē, ibi enim prohibetur Iudex interponete decreta ſuper feudis ſine regio aſſenſu, & tatio eſt, vt ibi Aſſlict. & alij dicunt, quia cum tractetur de alienatione, feuda non poſſunt alienati ſine Regis licentia, & perinde eſt, ac ſi patti venderet. Et ideo inquit Aſſlict. ſicuri pars poſſet facete cum Regis aſſenſu, ita & Iudex, & idem dicit Aſſlict. in cap. 1. in fine ptincipij de alien. feud. pat. & in cap. 1. § quod etgo, de inueſtit. de re alien. fact. Sublato etgo inpedimento cōſenſus, quilibet Iudex eſt competens, quia conſtit prædicta loquirur generaliter in quocumque Iudice ordinario, & in eiſdem terminis ibi Andr. & Aſſlict. volunt, Iudicem poſſe interponere ſecundum decretum cū licentia Regis ratione prohibitionis alienationis. Et cum in Regno adſit conſenſus ſtante cap. Volentes, nulla eſt differentia inter feudalia, & allodialia. quò ad Iudicem, ita Loffred. conſ. 14. nu. 74. inter conſilia feudalia.

3 Et poſſet † fortaſſe procedete Gregor. in ſecundo decteto interpoſito pro exequutione ſententiæ, latæ in cauſa feudali, vt propriè loquitur. Nam ſententia lata in cauſa feudali, & ſic pet quatuor Iudices, nō poteſt niſi per eoſdem Iudices exēqui, & conſequenter. & ſecundum decretum. Et per hoc bene facit eius ratio, quia decretum habet vim diffinitiuæ: & poteſt ſimiliter ſuadēri eius dictum per notata in l. ſolent ff de alim. & cib. leg. quod vbi cauſa principalis eſt feudalis ſint eiuſmodi omnes articuli. Et hinc videmus in Regno fuiſſe factam pragmaticam reſpectu articulorum incidentium, vt poſſint decidi per duos, quaſi quod aliter eſſet de iure Sed vbi ſumus vigore contractus, & ſumus in exequutinis, in quibus ſaltem in Magna Curia non ſeruantur ea, quę requiruntur in cauſa feudali, licet agatur de feudo, imò dato quod diſcutiantur natura feudi, & lex feudi, vt videmus quotidie in cauſis oppoſitorijs.

Et re vera non poteſt mihi perſuaderi, quomodo gregorius poſſit loqui, & benè in hoc caſu. nam ſi loquimur, & inſpicimus cauſam dici feudalem, quia agitur ad feudum, tam articulus (reijciantur,) quàm cauſa oppoſitoria deberet eſſe feudalis, ſiue quia agitur de natura feudi, ſiue quia eſt ſententia diffinitiua, & ſententia lata in cauſa oppoſitoria deberet eſſe feudalis.

Interpoſitio ſecundi decreti non eſt niſi exequutio exequutionis, ſeu ſatisfactio, & ſolutio creditoris. in qua nulla interuenit cauſæ cognitio, cum illa vel habeatur in articulo(reijciantur,) vel in cauſa oppoſitoria quare ergo plus debeat dici feudalis hæc interpoſitio nō video. Prætetea iſta appoſitio manuum, videmus, quod fit pro forma, & iudices, qui ſubſignant decretum, nihil cognoſcunt, cum præſupponant omnia ſollemniter acta, ad quid ergo talis ſollemnitas: preſertim cum omnia iura ſint in contrarium. Nam ſi dicitur quod

cauſa

cauſa oppoſitoria eſt allodialis, ſemper,
quia ſumus in executiuis, idem erit in in-
4 terpoſitione ſecundi decreti.

Preterea † interpoſitio ſecundi decreti
habet vim diffinitiuæ, ſed eſt de incidenti-
bus principalis cauſæ exequutiuæ, ergo
debet regulari ſecũdũ naturã principa-
lis, ad hoc in terminis Afflict. in cap Impe-
rialẽ § ꝑterea ſi inter duos nu. 5. de prohib.
feud. alien. per Fed. vbi vult quod domi-
nus feudi eſt cõpetens cõtra Eccleſiaſticã
perſonam, etiam quo ad fructus perceptos
ex eo, quia eſt competens ſuper principali
petitione feudi. Et à fortiori deberet cauſa
ipſa, vel articolus eſſe feudalis, quia ſunt
antecedentia neceſſaria ad interpoſitionẽ
ſecũdi decreti, & alienationis feudi. Et ob
id in dict. conſlit. Si quis poſt litem volũt
Iudicem non poſſe ſine cõſenſu Regis in
terponere ſecundum decretũ, quia illud
5 eſt antecedẽs ad feudi alienationẽ. † Nec
in hoc facit illa practica Magnæ Curiæ, in
qua cauſa dicitur feudalis, quoquo modo
tangat feudum. Nã primo illud nõ proce
dit in executiuis. Secundo quia cauſa nul
lo modo dicitur tangere, nec feudum, nec
naturam feudi reſpectu cognitionis, quia
interpoſitione ſecundi decreti nulla eſt
cognitio. Tertio non poteſt dici feudalis
ratione præiudicii domini, quia diſtrahitur
feudum. Primo quia in Regno iſtud ceſ-
ſat ſtante cap. Volentes, & ob id poteſt
vendi ꝑ partem, & iudex in ſecũdo decre-
to exequitur pactum partis, & ita in ſpecie
in adiudicatione feudi cõſiderat Alex. cõſ.
21. in 5. allegans tex. in d. l. ſi ob cauſam.

Præterea arguendo ab abſurdo hoc ip-
ſum probatur. Nam ſi vaſſallus eſt de foro
Inquiſitionis, vel alterius fori, & petitur
vigore contractus aliqua ſumma, vel peti-
tur debitum in loco, vbi non eſt cognitio
feudalium; nõ eſt dubium quod exequutio
bene procedit. Si ergo vigore illius exe-
quutionis vult diſtrahi feudum, quomodo
fiet ſi non poſſet in illo foro, nã ſequeretur
quod exequutio eſſet in vno loco, & de-
certum in alio, nec credo, quod iſta ratione
poſſet extrahi à foro Inquiſitionis vaſſal-
lus; imo ſi hoc eſſet, poſſent omnes Baro-
nes, qui ſunt de foro Inquiſitionis, extrahi,
ſi cauſaretur exequutio contra eos, & in-
terponeretur decretum ſuper feudo.

Poſtremo non video quomodo poſſit
ſubſtineri hoc dictũ, quia, ſi illo axiomate,
quod cauſa in Regno dicitur feudalis quo-
quo modo tangat feudum, interpoſitio de-
creti non dicitur cauſa feudalis, non, quia
alienatur feudum, quia in hoc non requi-
ritur competentia Iudicis, cum poſſit fieri
à parte, & habemus capitulum Volentes
non quia habet vim diffinitiuæ, quia eſt in-
terloquutoria, & ſumus in exequutiuis, &
diffinitiua datur per duos tantum.
6 Secundum † caput nullitatis eſt, quia
non fuit receptum ſecundum decretum in
die regiminis Curiæ Iſtud eſt error peior
priore, meo iudicio, & vltra quod non ſer-
uatur, nulla ratione eſt fulcitum. Imò ra-
tio D. de Gregorio contra ipſum eſt; dicit
(enim ipſe) ex eo eſſe, quia decretum ta-
le habet vim diffinitiuæ, allegat Salyc. in
7 rub. de re iud. in libro meo nil dicit † Sed
quicquid ſit, licet ſecundum decretum ha-
beat vim diffinitiuę, tamen nõ dicitur ſen-
tẽtia diffinitiua, ſed interloquutoria Corn.
conſ. 65. nu 13. in primo Rim. conſ. 454. n.
20. Felyn. in cap. conſultationibus de of-
fic. deleg. Et ob id reſpectu ſolemnitatis
regulatur cum interloquutorijs Docto. in
l. Prolata, & in Regno interloquutoriæ,
habẽtes vim diffinitiuæ nec leguntur, nec
proferuntur in die Regiminis, & ideo ap-
paret quàm oſcitanter loquutus fuerit
Gregorius in hoc caſu.

Et licet ex premiſſis appareat reſpõſio
ad ea, quæ fuerant in contrarium allegata
nihilominus vt res clarius eluceſcat; ſigilla
8 tim reſpondebitur. † Et quantum attinet
ad id, quod primo loco dicebatur; in pro-
poſito agi de cauſa feudali, quia de fructi-
bus feudi, apparet ſatis friuolum. Nam id
quod dicunt Doct. in cap. ceterum, ſuper
petitione fructuum feudi, procedit quando
ordinariè ageretur: at in caſu noſtro cum
exequutiue agatur, & non principaliter
ad feudum, ſed ad pecuniam, nec ad fru-
ctus feudi; nõ dicetur agi de cauſa feudali,
cum in abſolutione ſecundi decreti nõ ha-
beatur cognitio nec de feudo, nec de ip-
ſius fructibus, vt ſupra dictum eſt.

Nõ obſtat conſuetudo, allegata per D.
de Gregorio, & Doctori atteſtanti de con-
ſuetudine credẽdũ eſt, quia Gregorius lo-
quitũ in terminis exequutionis ſententiæ in
cauſa feudali, & vbi factus fuerat proceſ-
ſus, & habita cognitio de feudo, ſiue actũ
fuerit actione reali, ſiue perſonali, & con-
9 ſequenter retentis eiſdem terminis † lata
ſentẽtia in cauſa feudali, illa oportet quod
exequatur per eoſdem Iudices, ad notata
in l. à diuo pio §. ſententiam ratione ff. de
re iud. Et ideo nimirum ſi interpoſitio ſe-
condi

cundi decreti debet fieri ſed plena, quia illa vti exequutio,& acceſſoria cauſæ principalis,regulatur à natura cauſæ principalis, per ea quæ ſupra dicta ſunt, & quod loquatur Gregorius in hijs terminis patet Ipſe vult in ſubſidium fieri exequutionem,
10 ſuper feudo:† & ſic non poteſt loqui quando agitur exequutiue virtute contractus, in quo ſemper adeſt hypoteca, & obligatio expreſſa omnium bonorum, & conſequenter electio eſt creditoris l. creditoris arbitrio ff. de diſtrah. pig. & decidit Afflictus in conſt. ſi dominus vaſſallum, & in conſt. fratribus. Vel loquitur Grego. ſecundum ordinem l. à diuo pio § in venditione ff. de re iud. & ſic in exequutione ſententiæ. Et in hijs terminis loqui Gregorium, & atteſtari de conſuet. dicendum eſt, ne ſimus coacti dicere quod Gregorius peſſimè loquutus fuerit; & talis conſuetudo fuerit abuſus, & craſſa intelligentia; Et clarum eſt in Doctoribus, & dictis eorum, ſumendam eſſe interpretationem, quæ ſit conſona iuribus & rationi.

Et maximè ſtante dicto D. de Boniorno (quicquid dictum fuerit ex aduerſo) nam quod Boniornus dicit de licẽtia Principis, procedit prout ſeruamus in omnibus alienationibus, quo ad diſpenſandum cap. Volentes reſpectu diſparitatis perſonarum, & diſmembrationis, & iuxta notata in Cõſt. ſi quis poſt litem. Quatenus in Regno non ſufficeret capitulum Volentes reſpectu aurem cognitionis, vel iuriſdictionis, & vt non requiratur ſedes plena, nec neceſſe ſit iudicium fieri in Magna Curia Boniornus apertiſſimè dicit, talem interpoſitionẽ decretorũ fieri poſſe per ordinarios, ex ea ratione, quod non dicitur agi de cauſa feudali, quæ ratio ex diametro pugnat cũ dicto de Gregorio, & cum allegata conſuet. ſeu ratione ipſius. Et ideo vt euitetur contrarietas dicendum eſt, quod iſti Doctores loquantur in diuerſis terminis, & quod preualeat authoritas, & dictum D. de Boniorno, quia punctualiter loquitur in exequutione cauſata virtute cõtractus, & ſic in terminis noſtris, & ſit magis conformis diſpoſitioni iuris, & equitati, quæ in propoſito exuberat: non enim video ad quos hanc obſeruationem requiri, in apponendo manus quatuor Iudicum, cum cognitio totalis fiat per duos, & quandoque per vnum, cum illa penitus habeatur, vel in articulo reiectionis oppoſitionum, vel in ſententia lata in cauſa oppoſitoria, & videmus oculis apertis, quod Iudex criminalis, qui ſubſignat decretum, nihil videt, nec cognoſcit, & conſequenter hæc obſeruatio videtur potius ad illaqueandum partes laboribus, & expenſis abſque neceſſitate.

Non obſtat quod dicebatur de licentia, præſertim quatenus derogatur authoritati
11 Preſidis Landiani. † Nam videntur mihi potius tacenda, & vndequaque friuola. Nã iſtud, quod dicitur de licentia, non inducit nullitatem reſpectu debitoris, cum licentia ſoleat decerni, & dari poſt abſolutionem ſecundorum decretorum, & ita paſſim videmus fieri, & ob id omnia decreta fiunt cum clauſula, reſeruata licentia, &c. & non ob aliud requiritur, niſi vt diſpenſetur diſmembrationi, & diſparitati perſonarum, & hic conſenſus non poteſt impediri, & licet requiratur conſenſus Principis, tamen id requiritur vt ſecundum decretum, & vt illa alienatio ſortiatur effectum, ſicuti dicimus in alienatione voluntaria, & ob id antequam conſentiat, vel declaret nolle conſentire, non poteſt pretendi nullitas per debitorem, & ita omnia decidit in noſtri fauorem Marinus Frecc. lib. 2. de feudis in 6. lim. conſtitutionis, Conſtitutionem diuæ memoriæ fol. mihi 109. vbi proprie loquitur in ſecundo decreto abſoluto cum reſeruatione, ſaluo iure directi dominij. Et per hoc etiam tollitur, quod iſtud decretum eſt conditionale, nam hęc conditio reſpicit conſenſum Regis, & non poteſt impediri, nec allegari per partem, alioquin nunquam creditores poſſent habere eorum debita, & eſſet impedire commercia, prout in ſpecie conſiderat Frecc. loco preallegato.

12 Demum † non obſtat quod dicebatur, decretum debuiſſe abſolui in die Regiminis, quia eſt ſententia diffinitiua Corn. cõſ. 65. num. 4. in primo, nam ipſemet Corn. dicit decretum habere vim diffinitiuæ, ſed eſſe interloquutoriam, & in ijs iam dictum eſt, & patet lippis, & tonſoribus quid obſernet M. C. & ſatis ridiculum mihi viſum eſt id, quod dicebatur, quod iudex in ſecundis decretis debeat ſedere iudicialiter l. 3. ff. de bon. poſſ. Barr. in l. naturaliter in fine ff. de adm. tuto. nam vltra quod ex hoc non infertur, quod debeat eſſe in die Regiminis, apparet clariſſime has obſeruationes receniſſe ab aula, qua videmus decreta tutelarum in venditionibus rerum minorum, & in alijs omnibus ſeruari contrarium.

AN-

ANNOT. PETRI FILII.

1 *QVa cauſa dicatur feudalis in Regno † fuit inter noſtrates aliquando diſceptatum, at quia omnia in medium deduxiſſe videtur Franc. Milanenſ decis 6. per totam lib. 1, quo loci quid inpoſſeſſorio, quid in petitorio, quid in actione reali hipotecaria, & perſonali affirmandum ſit, late diſcutitur, breui eloquio in hoc contenti erimus: tantum annotare libuit, ſupradictam deciſionem maxime dictis in hac conſultatione cõferre. Inſuper & cauẽdum eſſe ab illo, quod in ore cauſidicorum circumfertur, axiomate. Quoquomodo cauſa tangat feudũ dicitur feudalis, hac enim propoſito ſi vt iacet, sẽper reciperetur, vtiq; omnia in hac mate-*
2 *ria confundarentur. † & licet Petr de Greg. de Iudic cauſ feudal. quæſt. 5. ita Magnam Curiam determinare, teſtetur: nihilominus, eius dicta declarationẽ ab ijs, quę ſupra renuntiauit in quæſt, 1. accipiũt: dixerat enim ibi cauſam dici feudalem vbicumq; ex lege, & conditione feudi ageretur, ex Bald. in cap. 1. de inueſt. in mar. fact. & in cap. Imperialem §. pen de probib. alien feud. per Feder. vel ex eodem Bald. in §. ſi qua controuerſia de pac. Conſt vbicumque fieret commemoratio feudi ad intentionem coadiuuãdam, fundandam, vel repellendam, ſecundũ tamen leges feudorum: adeo vt ſi actor, vel reus ille ad introducendam ſuam actionem; hic ad explodendam, ſiue ad fundandam, ſuam exceptionem, opus haberet ad leges feudi recurrere, tunc ſemper cauſa di-*
3 *ceretur feudalis, & in Regno † apud M. R. C. qua vice Parium ex conſt. Regni in hoc fungitur, agitanda eſſet; & in tela proceſſus, dupplicatis terminis, de quibus per Petr de Gregor. de Iudic. cauſ feudal. quæſt. 16. procedendum eſſet. Ex quo etiam indubitatum remanet. quod licet ad feudũ agatur, & ſuper corpore ipſius quæſtio agitetur, vigore tamen contractus quacunque actione, dum modo de lege feudi non diſtutiatur, cauſa sẽper erit allodialis. Propterea dixit Afflict.*
4 *† in Conſt. Baiuli locorum la prima, nu. 10. quod ſi ſit lis ſuper damno, & intereſſe, vel pretio feudi venditi, illa non diceretur feudalis, quia licet tangere videatur feudum attamen non ipſius naturam, & legem. Et*
5 *in actione deſcendente † ex cõtractu depoſiti, vel pignoratitia actione, idem tradunt Innoc & alij in cap. Ceterũ de iudic. Alex. conſ. 79. nu. 1. late de materia conſulendus eſt Roſental de feud cap. 12. cõcluſ. 2 glo. A*

LAVS DEO DEIPARI Q; VIRGINI.

Digitized by Google

OCTAVII CORSETTI PANORMITANI

CAESAREI PONTIFICIIQVE
Iuris Conſultiſſimi.

QVAESTIONES FORENSES IN RITV M. R. C. REGNI SICILIÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

FORENTIVM QVAESTIONVM SVPER RITV M. C. R.

LIBER PRIMVS.

QVÆSTIO I.

Terminus 40. dierum literarum citatorialium an incipiat à die data, vel à die præſentationis ipſarum litterarum.

CVM Ritus, à citatione, quæ initium eſt omnium iudiciorum, incipiat, opere pretium quoque duximus, & nos à citatione exordium facere. Primo igitur cum Ritus ſtatuat literas citatoriales à Magna Curia impetratas infra terminum quadraginta dierũ, infra quem pars citari poſſit, tantum efficaciam habere, & non vltra; quæritur à quo die talis terminus quadraginta dierũ currere dicatur, an à die impetrationis literarum, an à die preſentationis ipſarum, in hoc duæ reperiuntur opiniones, apud Regni ſcribentes. Prima fuit quod à die datæ ipſarum literarum citatorialium, quã opinionem in Regno ſeruari teſtatur D. Antonius Lancea, cum quo ita ſimpliciter pertranſeunt nonnulli alij ſcribentes, & nouiſſime D. Cumia alias Collega meus in ſuis comen ſuper Ritu cap. 1. nu. 36. Alia eſt opinio, quod à die preſentationis literarum; & hanc etiam refert D. Franciſcus de Neapoli D. de Gregorio ſuper Ritu dixiſſe ſeruari in Magna Curia; authoritate gloſæ in cap. de cauſis de off. deleg. quæ opinio comprobari poteſt, ex Theorica magiſtrali, quam ponit Aretinus in §. præterea il ſecondo, nu 11. verſ. vltimo quæritur. inſt. de excep. & eamdem opinionem de iure procedere, teſtatur idem D. Anto. Lancea vbi ſupra, & mihi videtur eſſe de intentione Ritus. nam vult quod literæ efficaciam habeant infra quadraginta dies, infra quos pars citari poſſit: certum eſt .n. quod ante præſentationem literarum pars non poteſt citari; debet ergo totus ille terminus eſſe vtilis, habito reſpectu ad tẽpus, quo literæ præſentari poſſent: alioquin ſi malitioſe differatur præſentatio, ſecus eſſet ex traditis per gloſ. & DD. in d. cap. de cauſ. de off. deleg.

Pro reſolutione igitur conſideranda eſt theorica, quam D. de Gregorio tradidit in eius tract. de Ind. cauſ. feud. q 15. Ipſe enim vtilius, & latius examinando materiam, tradidit, huiuſmodi literas citatoriales triplicem vitam habere. Prima eſt 40. dierum de quibus in Ritu, quos dies incipere dicit à die datæ, Secunda vita eſt aliorum 40. dierum, infra quos debent obtineri literæ reſponſales; currit tamen iſte terminus à die citationis; quæ fit facta infra primos 40. dies, prima vita, non amplius habetur in conſideratione; cum ceſſante cauſa dilationis ceſſet dilatio; & hanc ſecundam vitam voluit D. Gregorius eſſe, nedum ad obtinendas literas reſponſales, verum etiam ad illas præſentandas in Magna Curia; alioquin dicerentur circum ductæ; & cum in primis literis ponatur peremptorium comparationis citandi: ob id eo lapſo, incuſatur contumacia ab actore, qui etiam ſi contumax ſit, & non compareat; reus citatus impetrare poterit licentiam recedendi, vt tradit D. de Gregorio loco ſupra citato, & quia in hijs praxis eſt clara, & notoria aliter inſiſtendum non eſt. Tertia vita literarum eſt ſex menſium de qua tamen dicitur inferius loco ſuo. Concluſiue igitur apparet D. de Gregorio voluiſſe tempus 40. dierum à die datæ literarum incipere, & ſecundum ipſius Theoricam, ego vidi ſemper in Magna Curia ſeruati, & ſine controuerſia ac difficultate.

Digitized by Google

QVÆSTIO II.

Reus contumax volens recuperare poſſeſſionem an & quando poſſit impediri ab actore docente incontinenti de iure ſuo.

SECVNDO quæro cum Ritus, cap. 97. dicat, citatum poſt contumaciam purgatam, & refectis expenſis, recuperare poſſeſſionem in quam cauſa rei ſeruandæ, immiſſus fuerat actor. An hoc indiſtinctè verum ſit, vel ſit dare caſum, in quo talis reſtitutio non ſit facienda, & vt magis vtilitas quæſtionis in praxi conſideretur; dubitari ſolet numquid actore offerente de iure ſuo docere incontinenti, impediat poſſeſſionis reſtitutionem. Docere antem incontinenti diceretur, vel oſtendendo publica inſtrumenta, vel petendo terminum, infra quem, arbitrio Iudicis poſſit de prædicto ſuo iure docere, vt tradit Rom. conſ. 244. Socc. in conſ. 68. nu. 15. in primo. Reperio in quibusdam fragmentis d. Ant. de Monte alto determinare, pro parte affirmatiua nempe quod poſſit impediri reſtitutio poſſeſſionis, per tradita à Bar. & Alex. in l. 3. §. genera, ff. de acq. poſſ. & per Abb. & alios in cap. quoniam frequenter, §. in aliis, vt lit. non conteſt. Moderni autem ſcribentes ſuper Ritu iſto, nu. 55. in 3. limit. ſicco pede, etiam pertranſeuntes, tantum ponunt poſſe creditorem agentem hipotecariam, ob retentionem quam habet rei obligatę; conſtito de debito, & obligatione, impedire talem reſtitutionem poſſeſſionis allegant Specul. in tit. de contumac. §. ſequitur verſ. ſed pone, nu. 6. & nonnulla alia, quæ non videntur nimis ad rem facere.

Pro reſolutione igitur aduertendum eſt in praxi, trippliciter poſſe, eam quæſtionē conſiderari, Primo in actione hypothecaria. Secundo in actione perſonali, vbi agitur ad debitum. Tertio in ſpolio priuilegiato, iuxta formam Ritus; in hijs enim caſibus poteſt adaptari caſus, in quo probabiliter poſſit pretendi ab actoro, conſtare de iure ſuo, & iuxta illud hodie conſtat, hodie agatur; impedire reſtitutionem poſſeſſionis. in actione enim hypothecaria, ſi agatur virtute contractus, in quo res aliqua ſit hypothecata; per obſtenſionem contractus, videretur de ſuo iure docere; & ita in actione perſonali, ſi ageretur ex contractu non habente forte exequutionem paratam.

Quantum ergo attinet ad actionem hypotecariam. Specul. in tit. de contumac. §. ſequitur, verſ. ſed pone determinat, quòd ſi conſtat de debito, & obligatione poſſit creditor miſſus impedire reſtitutionem poſſeſſionis; motus ex ratione quia rei hypothecatæ habet retentionem l. per retētionem, C. de vſur. l. is conſequenter, §. pen. ff. fam. hercis. ſpecul. ſimpliciter refert & ſeq. Bar. in l. 3. §. genera in fine, ff. de acq. poſſ. vbi generaliter loquitur, quādo creditor paratus eſt probare de hypotheca incontinenti; vt tunc non audiatur debitor. Sequitur Ang. ibidem motus ea ratione generali, dolo facis petere quod ſtatim reſtituturus es. Roman. vero hanc opinionem dubiam eſſe, dicit; motus tamen leuibus argumentis, quibus reſpondet Alex. in d. §. genera, col. pen. extendens etiam dictam concluſionem, in alijs poſſeſſorijs iuditijs, quod probatio oblata incontinenti impediat reſtitutionem; & dicit opinionem, Bar. & Specul. eſſe veram, & communem, quam etiam ſequitur Ant. de Butr. in cap. quoniam frequenter, §. in alijs vt lit. non conteſt. & Io. And. in tit. de primo, & ſecundo decreto, §. nunc videndum ſuper, verſ. in reali, Addo quod idem ſequitur Imol. & Aret. in d. §. genera, col. fin. & Iaſ. ibidem, col. fin. in fine, ſubdens rationem generalem eſſe, quia in iudicijs, vbi poſſeſſio peruenit ad aliquem, ex iuſta cauſa, authoritate Iudicis, ſi incontinenti offeratur probatio iuris obtinendi; tunc excluditur volens recuperare l. fin. vbi Bar. Bal. & alij, C. quorum bonorum cum alijs, de quibus ibi per Iaſ. Addo quod Paul. de Caſt. in l. ſi finita, §. Iulianus, num. 12. & 13. ſequitur opin. Specul. imò eam extendit etiam in rei vendicatione, & ſequitur ibi Alex. nu. 68. Bolognibus, nu. 124. licet eam opinionem dubitabilem, dicit Michael. Vrcurius in rep. d. §. Iulianus, num. 164. verſ. alio modo. Et ſic vere hæc opinio eſt communiter recepta, quam etiam ſequutus eſt Decius, conſil. 449. num. 22. & deciſ. Pedamont. 34. num. 17. Circa eam tamen puto eſſe aduertendum in praxi; quia Doctores in locis, loquuntur tam ſi agatur hypothecaria contra extraneum, quam ſi agatur contra debitorem, vtroque enim caſu dicunt agi, ad auocandam poſſeſſionem, rei obligatæ,

Digitized by Google

& ob id ſi in eam miſſus ſit creditor, & velit docere in continenti, & probare de debito, retinebit illam. Sed caſus quo agitur contra debitorem de ratho in Regno contingit; quia in caſu quo de debito adſit contractus publicus, vel agitur contra illum debitorem via exequutiua infra decennium, vel per viam cedulæ poſt decennium; ego numquam vidi agi contra debitorem actione hypothecaria, poſſet tamen contingere, quando instrumentum non eſſet de caſibus, de quibus in Ritu, vel in caſu, quo non contineret expreſſam & præſentem obligationem, iuxtà ea quæ inferius loco ſuo dicentur; in caſibus vero vbi ageretur contra debitorem, ſine instrumento publico, & prætenderetur de debito, & hypotheca conſtare per teſtes; tunc difficulter obtineretur in practica, ſupradicta concluſio. Nam probatio in continenti dicitur fieri, quando ex inſpectione instrumenti conſtat de iure agentis, vel per confeſſionem patris: alioquin quando probatio fit per teſtes, non dicitur facilis, nec in promptu, Dec. in cap. ſæpe. 2. col. de app. dec. Pedamont. 26. n. 16. & quantumcunq; in hoc fine veræ opiniones, relatæ ab Achil. Perſonal. in tract. adipiſc. poſſ. nu. 408. inter quas illa videtur receptior opinio; quòd totum conſiſtat in arbitrio Iudicis: ego arbitror ſemper Iudicem eſſe arbitraturū, vt probatio quando per teſtes offertur, non eſſe talem in materia de qua agitur; cum teſtes non probent niſi dato termino, Bar. in extrauag. ad reprimend. & Rom. vulg. conſ. 519. & ob id ſit neceſſaria proceſſus compilatio; interim ergo conueniens non videtur, vt reus volens purgare contumaciā & recuperare poſſeſſionem, quod non audiatur, & ob id ex præmiſſis concluditur quod in praxi ſupradicta concluſio de rato poterit obtineri, & practicari.

Si vero agatur actione perſonali; tunc alia eſt difficultas, cōtra prædictā cōcluſionē: quia tunc ex forma Ritus, qui in hoc ēt eſt cōformis iuricomuni; creditor mittitur in poſſeſſionem, pro menſura debiti declarati, & tali caſu non diceretur acquirere aliquam poſſeſſionem, ſed tantum nudam detentionem, & meram cuſtodiam, vt poſt Bar. tradunt omnes communiter in d. §. genera, & in l. ſi finita, §. Iulianus, ff. de damno infecto; quo fit, vt ceſſent omnes rationes conſideratæ à Doctoribus, in ſupradicta concluſione; quia ſi actio eſt, ratione retentionis, de qua per Specul. non poteſt dici retineri poſſeſſio à creditore, qui eam non habet: ſimiliter ſi ratio eſt illa de qua per Iaſ. pari modo ceſſat, cum vt dictum eſt, creditor nullam habeat poſſeſſionem; & tandem illa ratio quod dolor facit petere &c. ceſſat, quia vbi agitur actione perſonali, ad debitum, non agitur, vt res directe tradatur, vel ad eam condemnetur debitor; ſed tantum vt debitum ſoluat; & ideo lata ſententia condemnatoria ad ſummam debitam, in agendum eſt exequutiuè, & non niſi ſequuta adiudicatione, iuxta formam Ritus, agi poteſt de rei adiudicatæ traditione; & ideo in caſu vbi ageretur actione perſonali, pro debito, vt loquitur Ritus, ſupra dicta concluſio non poteſt practicari in præmiſſis; vide Fanū de pigno, par. 3. ſecundo memb. nu. 6. poſſet forte practicari, quando ageretur actione perſonali exempto, vel aliter, in caſu quo petitio eſſet, vt res traderetur: tunc enim poſſet procedere, aliqua, ex rationibus ſupradictis; vel etiam vbi cum perſonali; etiam eſſet hypotheca, quia tunc ratione cohærentiæ actionis hypothecariæ, acquireretur poſſeſſio, vt declarat Aret. in d. l. 3. §. genera in fin. de acquir. poſſ. & hoc poſt annum, vt Aret. loquitur. Cæterum infra annum, ſi creditor agit actione perſonali, & fuerit miſſus in poſſeſſionem pro menſura debit, & debitor voluerit recuperare purgando contumaciam; tunc an creditor poſſit impedire allegans hypothecam, & incontinenti offerens probare; in hoc caſu, Bal. in authen. ei qui iurat, nu. 18 verſ. ſed tunc quæro, voluit, quod non, niſi habeat ex contractu licentiam, ingrediendi propria authoritate, & hanc opinionem ſequutus eſt Saly. ibidē in 12. quæſt. & eam declarat Aret. in d. §. genera in fin. quæ opinio non eſt contraria opinioni, Bar. & comuni; quia loquitur quando actum eſt ſola actione perſonali, & ex prædictis colligitur reſolutio eorum, quæ dicebam, quod cum creditor agit actione perſonali, non procedit concluſio, Bart. & aliorum; quando ſcilicet ageretur ſola actione perſonali; & opinionem, Bal. & Saly. vbi ſupra, ſequitur Barb. in cap. quoniam frequenter, §. in alijs. num. 48. vt lit. non conteſt. ſed in hijs caſibus difficultas eſt, in modo probandi incontinenti, vt ſupra dictum eſt.

Cæterum quantum attinet ad iuditium poſ-

poſſeſſorium, vbi ageretur ſpolio priuilegiato de recenti, poſſet ſatis probabiliter dubitari, de ſupradicta concluſione, tam ſi probatio extremorum, vt dicatur conſtare de ſpolio, fieret per acta, & inſtrumenta publica, vel partis confeſſionem; quam etiam ſi fieret per teſtes; In primis enim caſibus procedit clarà prædicta concluſio, ex hijs præſertim quæ tradit Alex. in d. §. genera, volens in omnibus iudicijs poſſeſſorijs, non eſſe reſtituendam poſſeſſionem, vbi ex iuſta cauſa peruenit ad actorem, Iudicis authoritate, & hoc tanto magis procedere videtur, in odium ſpoliantis, ſi de ſpolio, ita clarè conſtaret.

Verum quando per teſtes fieret probatio extremorum, & taliter incontinenti offeretur, ad huc quoque idem dici poſſet, ea particulari ratione, quia in ſpolio priuilegiato, ex forma Ritus, productis teſtibus, nihil aliud remanet agendum, nec dandus eſt terminus aliquis, aduerſus, teſtes, nulla ergo neceſſaria eſt proceſſus compilatio. quantum attinet ad poſſeſſionis reſtitutionem, vt inferius loco ſuo dicetur. Merito ergo procedit illa ratio, quod dolo facis &c. & procedunt quoque aliæ rationes ſuperius à Doctoribus conſideratæ. Arbitror tamen, ſupradicta procedere, vbi probatio fieri deberet, per teſtes præſentes; alioquin ſi probatio fieri deberet, de longinquo, adeo vt veriſimiliter; arbitrio Iudicis, non diceretur incontinenti poſſe fieri, vel quid aliud in facto, militaret, vt Iudicis arbitrium regulari poſſet, in admictendo reum contumacem, ad recuperationem poſſeſſionis; tunc forte prędicta concluſio non eſſet admictendis; ſuper quibus tamen arbitror eſſe cogitandum. Addo etiam, quod Barbat. in d. §. in alijs, cap. quoniam frequenter vt lit. non conteſt. vbi tenet contra hanc opinionem, tametſi illam admictat, vbi notorie conſtaret de non iure rei, volentis recuperare, vt per exemplis per eum poſitis, nu. 43.

Poſtremo aduertendum eſt etiam, quia ſi bene conſideretur diſpoſitio Ritus, poſſet attentari, ſupradictas concluſiones in Regno, non poſſe procedere: nam ille ponit certam formam, prout in cæteris omnibus diſpoſitis à Ritu dicunt Doct. noſtri in Regno eſſe dicendum; & in caſu vbi reus contumax compareat, determinat eſſe reſtituendam poſſeſſionem, certo modo vt in eo; ſin autem non compareret; tunc vult ius commune eſſe ſeruandum. Ex hijs verbis infertur, quod in primo caſu, certa tradatur regula, & forma, etiam exorbitans à iure communi, & ſic vt omnino ſit reſtituenda poſſeſſio. Quia ſi in hijs voluiſſet Ritus ſe conformari diſpoſitioni iuris communis, vel dixiſset, vel non expreſſiſset, illud eſſe ſeruandum, in caſu non comparitionis; tanto magis quia in primo caſu in omnibus, Ritus eſt conformis iuri communi, & niſi dicamus in hoc alterare diſpoſitionem illius, in omnibus ſeruanda eſset diſpoſitio iuris communis, & fruſtratorie videretur appoſitum in fine ius commune ſeruetur, maxime quia loquitur per verba aduerſatiua, ibi ſi vero non; Cogita tamen quia ab alio non vidi eſse in hoc conſideratum.

QVÆSTIO III.

1 *Reus comparens volens recuperare poſſeſſionem reficiendo expenſas ſi impediatur ab actore volente docere de iure ſuo, & interim labatur annus, an tunc dicatur non perſeuerare in contumatia.*

2 *Oblatio verbalis, quando in hoc ſit ſufficiens.*

SED ſucceſſiue quæro, & erit tertia quæſtio, quã alias vidi in facto agitati. Pone quod actore in miſſo in poſseſſionem, reus prætendat recuperare poſseſſionẽ & fiat contradictio, ex ſupradictis in pręcedenti quæſtione, quod res non ſit reſtituenda, & dum de hoc agitetur, interim labatur annus datus à iure; an eo lapſo, actor dicatur effici, verus poſſeſsor, & reus non admictatur, niſi ad dicendum de proprietate. Iſta quæſtio vt dixi fuit alias de facto agitata, inter quosdam de Roſignano, & de Lambardi, & Venetiano, coram Magna Curia in primis annis mei doctoratus, in qua tunc ſedebat Spet. Io. Guglielmus Bonincontro, qui pro parte actoris cõſiderabat, ſolum lapſum anni ſufficere, vt actor miſſus in poſseſſionem, efficiatur verus, & irreuocabilis poſseſsor; & tametſi Alex. in conſ. 208. in 7. velit in actione reali requiri, ſecundum decretum tamen contrarium voluit Barb. in cap. quoniam frequenter, §. in alijs, col. 18. vt lit. non conteſt. de quo art. dicetur in ſequ. quęſt.

& in

Digitized by Google

& in caſu, qui tunc agebatur, actor fuerat, per cedulam confirmatoriam, in poſſeſſione confirmatus; tametſi prętendebatur, ex multis quod illa cedula fuiſſet nulla, & ob id dicebat, quod dato quod fuiſſet nulla; quia tamen non erat neceſſaria; lapſus anni ſufficiebat; ſed ego tunc dicebam contrarium eſſe dicendum; quia tametſi admitteremus opinionem eſſe veram, & in caſu de quo agebatur procedere, nempe, quod actor per oblationem probationis incontinenti iuris ſui, potuiſſet impedire poſſeſſionem reſtitui; tamen non poteſt negari, quod reus ſi comparet, vt velit reficere expenſas, & purgare contumaciam, ſi ad id non admittatur, excuſari quantum ad hoc, vt non dicatur in cõtumacia perſeuerare, quantum enim in ſe eſt facit quod potuit, quo fit vt non dicatur amplius contumax; tum quia comparet, tùm quia vult facere omne id, ad quod ex forma iuris, & Ritus, tenetur, pro purganda contumacia, & ita eſt de intentione omnium Doctorum in d. §. genera, & in d. §. Iulianus, & clariſſime dicitur à Ritu ibi dum dicit; ſi reus in contumacia perſeuerauerit. Perſeuerare autem non dicitur qui comparet, & vult implere, quod ex ſui parte implendum eſt; alioquin illa oblatio actoris, duo operaretur, Alterum eſt quod reſtitutio poſſeſſionis impediretur. Alterum quod faceret reum perſeuerare in contumacia, quod non dicunt Doct. pręallegati.

Nec obſtat, quod tunc dicebatur reum realiter non feciſſe depoſitum exſpenſarum, ſed verba aliter tantum, offerebat velle ſoluere expenſas, quę oblatio verbalis non eſt ſufficiens, vt dicunt Doct. in d. §. Iulianus, & tradit Tiraquel. de retract. conuenit. ſed reſpondebam dupliciter. primo, quia in recuſante accipere, ſufficit verbalis oblatio. Doct. in l. qui Romæ in princ. ff. de verb oblig. Tiraquel. vbi ſupra, num. 21. Boer. deciſ. 114. Secundo quia tunc neſciens reus, ſummam expenſarum, fieri fecit iniunctionem, vt preſentaretur tabula ipſarum, aduerſus quam actor ſupplicauit, & petijt quod reus non admitteretur, ad purgandam contumaciã; quia de iure ſuo conſtabat; & dum ſuper articulo litigaretur, lapſus fuit annus; & licet etiam eſſemus in caſu quo reus iniuſte litigaſſet in articulo, non tamen poterat pretendi, quod ipſe erat contumax, quia imò volebat contumaciam purgare, vt dictum eſt. quo fit vt non ſit locus, diſpoſitioni Ritus, quia vere non poteſt dici in contumacia perſeuerare, & ita tandem fuit tunc deciſum per Magnam Curiam.

QVÆSTIO IV.

Verba in Ritu cauſa rei ſeruandæ quid importent.

1 *Actor an efficiatur verus poſſeſſor infra annum licet reuocabiliter.*

2 *Opinioni legiſtarum ſtandum in terris imperij.*

3 *Opinionem Specul. & Affl. non eſſe ſeruandam in praxi.*

QVARTO quæro, quid importent in Ritu, illa verba actor rei ſeruandæ cauſa, mittendus eſt Et pro intelligentia quæſtionis, aduertendum eſt; quia inter ius canonicum, & ius ciuile, eſt magna differentia, an etiam in actione

1 tione reali, † actor efficiatur verus poſſeſſor infra annum, licèt reuocabiliter: communis enim opinio iuriſtarum eſt, vt dictũ eſt ſupra; quod miſſus efficiatur verus poſſeſſor, reuocabiliter tamen; cui opinioni eſſe ſtandum tradit Fan. tract. de pingo. in ſecundo memb. 3. partis, num. 6. in fine. Cum opinione tamen canoniſtarum, tenet latè Michael. Vccurr. in rep. §. Iulianus, num. 223. & opinio hæc eſt, vt infra annum, miſſus, ſit tantum cuſtos, & detentor, & ob id poſſeſſio datur cauſa cuſtodiæ, ſeu cauſa rei ſeruandæ; occaſione igitur huius controuerſiæ, inter Canoniſtas, & legiſtas, nonnulli voluerunt attentere, & fuit in cauſa quorundam de lucido, quod diſpoſitio Ritus, in hoc adhereat diſpoſitioni iuris canonici; nam cum velit miſſum poni in poſſeſſione, cauſę rei ſeruandæ, ſequitur quod voluerit illum fieri tantum detemptorem, & cuſtodem: ita expreſsè dicit d. Abbas in cap. quoniã frequenter, §. in alijs, n. 20. in fine, & quod miſſio cauſa rei ſeruandæ non operetur acquiſitionem poſſeſſionis, tradit etiam vt ipſe dicit inconnincibiliter. Vrcurr. d. nu. 223 pro iſta quoque opinione poſſet conſiderari Ritus, dum reo non comparente poſt annum, voluit ius commune ſeruari. Ergo à contrario ſenſu, infra annum videtur

tur nouam diſpoſitionem facere, nempe quod poſſeſſio, ſit tantum cauſa rei ſeruandæ, & cauſa cuſtodiæ, & iſtius opinionis videtur fuiſſe d. Io. Aloyſius Septimus, relatus à Cumia ſuper hoc Ritu, nu. 6 t. mihi tamen hæc opinio, nec in puncto iuris, nec in praxi placuit; in praxi quidem, quia ſi Ritus tantum daret detentionem cauſa cuſtodiæ, non daretur poſſeſſio expulſo antiquo poſſeſſore, ſed vtique deberet in re ſtare, vt tradit Specul. in tit de 1. & 2. decreto, §. ſequitur, nu. 7 quo incitato idem tradit Fan eo tract. de pigno. d. ſecundo memb. tertiæ par. ante nu. 6. verſ. inſuper aduerte, & tamen practicamus, quod poſſeſſio datur expulſo primo poſſeſſore; & quandoque vt dictum eſt ſupra, in præcedenti quæſtione dubitatum eſt; an poſſeſſio recuperetur comparente reo, & volente purgare contumaciam.

In puncto iuris quoque nō videtur Ritus, voluiſſe derogare iuri communi, ſe-
2 cundum opinionem legiſtarum; † quæ opinio in terris Imperij, & Regis, ſemper præferenda eſt opinioni Canoniſtarum iuxta ea quæ habētur in cap. ſi duobus de appel. & per glo. in cap. 2. de arb lib. 6. & in ſpecie dixit Barb in cap. quoniam frequēter, nu. 49. ver & per conſequens. Tenendo iſtam opinionem, nec obſtant illa verba cauſa rei ſeruandæ, quia indiuiduo reſpondet, poſt glo. ibi Afflict. in conſt. Regni rei vendicatione, col. 5. nam in ea conſt. appoſita ſunt, eadem verba, & nihilominus, Afflict. poſt. glo. & Iſer. determinat illa verba operari, quantum ad hoc, vt talis poſſeſſio ſit reuocabilis, infra annum comparente reo, purgante contumaciam; idem repetit idem afflict. nu. 8. vbi licet ex tenore illorum verborum videretur inſerti poſſe, conſtitutionem Regni reſidere cum Canoniſtis, tamen dicit glo quam ſequitur Affl talia verba habent illum ſenſum, vt dicatur effici poſſeſſor reuocabiliter, taliter immiſſus: idem ſubdit Afflict. in 3. notab. num. 9. procedere, quando Iudex mitteret actorem, in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ; quia tūc eius prouiſio intelligeretur, modo quo ſupra; Addit tamen vnum quod videtur notabile, nempè quod ſi pars peteret ſe immitti in poſſeſſionem, cauſa rei ſeruandæ, quod tunc non eſſet mittendus, niſi cauſa cuſtodiæ, nec efficeretur poſſeſſor, etiam reuocabilis; allegat Specul. in tit. de primo & ſecundo decreto, §. ſequitur, verſ. quid ſi hoc petitum ſit, num. 7. vbi in effectu vult Specul. eſſe imputandum parti, qui ita ſatue petijt; & ideo aduertendum eſſet in practica in modo petendi; ſed licet magna ſit authoritas Specul. & Afflict. qui ſimpliciter eum ſequitur, mihi hec opinio non placuit, nam non video quid repugnet, vt verba petētis immiſſionem, exponantur eodem modo, quo verba conſtitutionis, & prouiſionis, ac decreti Iudicis, & ſi illa verba cauſa rei ſeruandæ, in ſtatuto & in decreto Iudicis, exponantur quantum ad hoc, vt poſſeſſio ſit reuocabilis; quare idem non fiat in verbis petentis; nulla ratio ſuadet, tanto magis, quia petens non poteſt alterare diſpoſitionem ſtatuti, nempe Conſtitutionis Regni, & Ritus, nec poteſt petere,
3 niſi eo modo, quo diſponitur in eis, † & ideo arbitror opinionem hanc Specul. & Afflict. non debere ſeruari in praxi, prout re vera non video ſeruari, nam ſiue in Curia, ſiue in extra Cur. petatur quod ob contumaciam rei, ponatur actor in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, & facto mandato Iudicis inde datur poſſeſſio actori; & expelluntur reus & eius coloni; in tantum quod praxis etiam ſtante petitione prædicta admittit quod poſseſſio non detur cauſa cuſtodiæ tantum, ſed vt actor efficiatur verus poſſeſſor in actione reali, licèt reuocabiliter; nam ſi hoc non eſſet, non deberet expelli primos poſſeſſor, per ea quæ diximus ex eod. Specul & Fan. locis præallegatis Et hęc notanda ſunt, quia ab alio non vidi bene diſcuſſa, & Moder. ſcribentes ſuper Ritu, ſicco pede, more eorum ſolito, pertranſeunt. Nec videntur bene deguſtaſſe ſupradictas difficultates.

QVÆSTIO V.

1 *Anni lapſus abſque alio Curiæ decreto reo perſeuerante in contumacia an ſufficiat vt actor efficiatur incommutabilis poſſeſſor.*

2 *Interpoſitio ſecundi decreti poteſt fieri infra annum,*

3 *Terminus anni ad interpoſitionem decreti an poſſit abreuiari.*

QVIN-

1 QVINTO quæro, † an lapſo anno, & reo in contumacia perſeuerante, actor efficiatur verus, & incommutabilis poſſeſſor, abſque alio Curiæ decreto, vel ſit opus decreto, ſeu cedula confirmatoria; & iſta quæſtio etiam ſuit ventilata, & diſputata per me in cauſa dictorum de Iucido; & in hoc primo eſt conſiderandum, quod ex ſtilo curialium, lapſo anno ſolitum eſt fieri cedulam confirmatoriam poſſeſſionis; quæ videtur habere vim decreti. Potuit tamen iſte ſtilus habere originem, ob controuerſam opinionem legiſtarum, & canoniſtarum; nam etiam in caſu quo, per immiſſionem non quæratur poſſeſſio, niſi cauſa cuſtodię volunt DD. ſtante Iudicis decreto, acquiri veram poſſeſſionem, glo. in l. 3. §. duab. ff. de damn. infect. Bal. in authen. ei quẽ col. 5. C. de bon. auctoritate Iudicis poſſ. Alex. in l. 3. §. fin. ff. de acq poſſ. Fan. in d. 2. memb. tertiæ partis, nu. 6. verſ. fallit autem.

Punctus ergo eſt, an tale decretum ſit neceſſarium, quamcunque opinionem teneamus, ſiue legiſtarum ſiue canoniſtarũ, & quod de iure conſtitutionum Regni non ſit neceſſarium, licet ad cauthelam poſſit fieri, determinat Affl. in d. conſtit. rei vendicatione, nu. 4. de iure Regni; nec etiam videtur bene ab alio tactum, nam moderni ſcribentes d. nu. 61. relato Io. Aloyſio Septimo; Videntur potius dicere, non eſſe neceſſariũ, ſecũdũ decretũ, ſed contẽti ſũt mera relatione DD. in locis ordinarijs.

Pro reſolutione igitur huius quæſtionis arbitror eſſe tenendum, vt alias dicebam non eſſe neceſſarium aliquod ſecundum decretum, nec aliquam cedulam, ſed lapſum ſolum anni operari effectum; quod miſſus efficiatur verus, & perpetuus poſſeſſor in actione reali; quamcumque opinionem teneamus, ſiue legiſtarum, ſiue canoniſtarum: attenta quoque diſpoſitione Ritus, ac Regni conſtitutionibus; & ſi quidem teneamus opinionem legiſtarum, res eſt ſine tanta difficultate, cum infra annũ admictant legiſtæ, miſſum verè poſſidere, licet reuocabiliter; difficultas tamen eſt, attenta opinione canoniſtarũ, ſecundũ quã non habet miſſus niſi merã cuſtodiã, & ſolã detentationẽ, quo fit vt videatur nõ poſſe poſt annũ efficiverũ poſſeſſorẽ, nõ quæſita prius poſſeſſione, animo & corpore, l. 3. §. in ammittenda, ff. de acq poſſ. nec ſibi data, per Iudiciale decretũ, & cedulã, idq; videtur fuiſſe in cauſa, vt ex ſtilo fieret cedula confirmatoria, quæ ex præmiſſis non videtur fieri ad cauthelã, ſed ad neceſſitatẽ.

Sed vt dixi, etiam retenta opinione Canoniſtarum, ſolus lapſus anni ſufficit vt is, qui infra annum eſſet merus cuſtos, poſt illum efficiatur verus, & incommutabilis poſſeſſor; tex. eſt ad litteram in cap. quoniam frequenter, §. in alijs vt lit. non cõt. qui tex. licèt loquatur per verbum futuri temporis, ibi verus conſtituetur poſſeſſor, & ob id glo. in ver. conſtituetur, quærit, an talis conſtitutio fiat à Iudice, nihilominus concludit, & determinat quod abſq; alio decreto, ex ſolo curſu temporis conſtituitur poſſeſſor, & ad cauthelam poterit impetrari decretum, tametſi in perſonalibus ſit neceſſarium, gloſſ. ibi ſequitur Innoc. n. 7. verſ. & ſcias; ſubdens, quòd ſi à parte peteretur deberet dari; & in perſonalibus dat modum impetrandi ſecundum decretum; ſequitur Ioan. Andreas ibidem in nouella, col. 10. circa medium, reprobata opinione Vincentij gloſatoris; idem tenet Ant. de Butrio ibidem; vbi tandem relatis opinionibus diuerſorum, concludit communem opinionem eſſe, quacumque opinione retenta, quod poſt annum miſſus fiat verus poſſeſſor, ſolo iuris miniſterio, & non requiratur ſecundum decretũ in realibus, & idem firmat in cap. contingit, nu. 11. de dolo & contumacia, idem tenuit D. Abb. in d. §. in alijs vbi, nu. 21. dicit hanc eſſe opinionem communem legiſtarum, & canoniſtarum, & idem num. 42. confirmat, licet addat, vt magis grauetur reus, poſſit interponi ſecundum decretum, de quo inferius dicemus pro reſponſione ad nonnulla, quæ alias in contrariũ allegabantur Idem plene tradit idem Abbas in cap. 1. nu. 5. & 6. de eo qui mictitur in poſseſſionem cauſa rei ſeruandę ſequuntur quoque Anchar. in d. §. in alijs & in d. cap. contingit de dolo & contum. ſequitur etiam Soc. in d. §. in alijs in fine, docens hanc eſse cõmunem opinionem legiſtarum, & canoniſtarum, quod etiam dixit idem ſequutus Barb. ibidem, nu. 49. ver. idem dicitùr hic Bellamera ibidem in finalibus verbis, Car. Zabar. ibidem dicit eſse notandum quod vna, & eadem poſseſſio, ſolo anni curſu mutat formam, & ſpeciem, & dicebat Bal. in cap. contigit prima col. num. 1. de dolo, & contum. mirabile eſse, quod ſine

actu corporeo quæratur poſt annum vera poſſeſſio, idque eſt, dicit ipſe, quia lex fingit actum corporeum, ideſt in poſſeſſione itum,& continuatum ob dolum,& contumaciam rei non comparentis; & cum prædicta opinione nempè, quod non ſit neceſſarium decretum, tenet idem Bal, ibidem præſertim, nu.4. & in d.§.in alijs, nu.8.& de iure conſtitutionum Regni idem dicit Affli. in d.cõſtitutione rei vendicatione, nu.4. iſtud quoque admittunt omnes legiſte in d.§.Iulianus; cum ſine difficultate id procedat attenta opinione legiſtarum, vt dictum eſt ſupra.

Non obſtat illud in quo alias fiebat magnum fundamentum,nempe quod ſecundum magis cõmunem opinionem, in realibus interponitur ſecundum decretum, per tex.in l.à quo,ff.de dam.inf.Alex. in l, 3.§ genera,nu.29.& in conſ 208. nu.5.in.7. & omnes in d.§.Iulianus,& in d.§.in alijs, ex quo inferebatur quod fruſtratoriè diceretur interponi, ſi abſq; ſecundo decreto miſſus in poſſeſſionem haberet veram poſſeſſionem, lapſo anno. Nam aduertendum eſt prædictam obiectionem proce-
2 dere, ex mala intelligentia terminorum † nam interpoſitio ſecundi decreti, poteſt fieri poſt annum,& infra annum;de interpoſitione infra annum apud Doct. eſt aliquis conflictus; nam aliqui voluerunt, quod miſſo actore in poſſeſſionem,adhuc non lapſo anno poſſit Iudex ſtatuere terminum reo quo elapſo interponere ſecundum decretum, ad perpetuam excluſionem rei, non ſolum vt non poſſit audiri ſuper poſſeſſionem, quod faceret ſolus lapſus anni,verum etiam nec ſuper proprietate, notabiliter Abb.in d.§ in alijs, nu, 42.ita quoque tradit Alex.in d.§. genera, nu.29.& in d.conſ.208.nu.5. in 7. vbi licet dicat quod non ſit neceſſe,tamen eſt vtile,ita quoque poſt Bar. & cõmuniter Doct.tradit Lud Bolign.in d.§.Iulianus,nu. 199.& ſeq. Vrcurtus ibidem, nu. 251. eſt bene varietas opinionum intra quantum tempus, debeat tale decretum interponi, & in hoc 8.opiniones referr,Menocch. de arbitr.Iud.lib.2.cent. prima caſu 7.quarũ vltima eſt.quod arbitrio Iudicis relinquatur, cum à iure non ſit definitum quamuis magis communem poſt repetentes in d.§. Iulianus,& infinitos alios ab eo relatos, ſequutus eſt Menocc.vbi ſupra num. 13. & neceſſario eam intelligere oportet, de ſecundo decreto interponendo infra annum,& ad effectum perpetuæ excluſionis; quia ſi de effectu, vt reus non audiatur niſi ſuper proprietate, iam tempus diffinitum eſt à iure, ideſt annus d.§. in alijs 2.& in d.§.Iulianus; & licet canoniſtæ in d.§. in alijs teneant contrarium; quod talis terminus non poſſit abreuiari, quam multis rationibus cõprobat in puncto iuris, dicens eſſe veriorem opinionem Michael Vrcurr.in d.§.Iulianus, nu.190. tamen cum non ſimus in terris Eccleſiæ hodie de ea non eſt curandum; tanto magis quia multi etiam ex canoniſtis, inter quos Abb. d. nu.42.admittit eamdem opinionem legiſtarum procedere; eſt beneuerum, quod de iſta interpoſitione decreti infra annum,ego non vidi practicari in Regno, nec ſcribentes ſuper Ritu aliquid de hoc dicunt, idque eſſe potuit, vel ex eo, quod non videtur veriſimilis tanta perſeuerantia rei, vt permittat ſe excludi etiam à proprietate, poſtquam poteſt cõparere & purgare cõtumaciam; vel ex eo quia Ritus videtur ponere formam, & videntur datæ induciæ reo anni vnius, quod tamen ego non affirmarem per ſupradicta. Vide tamen Afflict. in conſt. ſiquis poſt limitem,num.28.vbi ponens quæſtionem illam quantum tempus debet diſtare inter primum, & ſecundum decretum,& referens opinionem quod ſit arbitrarium inde inquit in Regno per conſtitutionem, illã eſſe tẽpus determinatum anni vnius,& per pragmaticam in Regno Neapolitano per trimeſtre; & ob id forte in Regno reputatum eſt, quod Ritus determinet hoc tempus. Cogita tamen. vtcumque ſit, ego vt dixi circa hoc ſecundum decretum infra annum, nunquam vidi, nec audiui aliquid in praxi fuiſſe tentatum.

Difficultas eſt ergo de interpoſitione ſecundi decreti poſt annum;& in hoc videtur pugnare quidam ſtilus,& certa vana vox curialium, item, illa ratio, quia ſi poſt annum interponitur tale ſecundum decretum, ſecundum communiter DD. videretur ſuperfluo fieri, ſi non eſſet neceſſe interponi. Hanc ergo difficultatẽ tollit præallegatus Michael Vrcurr. in d. §.Iulianus,n.248.vbi vult,quod licet miſſus poſt annũ,abſque alio decreto, fiat irreuocabilis poſſeſſor; tamẽ poteſt interponi ſecundũ decretum, ad confirmandam poſſeſſionẽ, quã acquiſiuit lapſo anno, ad effectũ lucrãdi fructus perceptos poſt annum

Digitized by Google

num, quos teneretur alioquin reſtituere, caſu quo reus audiretur in proprietate; & obtineret, vt ibi per eum: qui late hanc opinionem defendit, & comprobat. Sed vt tandem huic quæſtioni finem imponam, nihil mihi videtur repugnare, quod hic ſtilus introduxerit hoc ad cauthelam; nam cum omnes Doct. dicant ad cauthelam poſſe fieri, licet non ſit neceſſe, antiqui noſtri hanc cauthelam voluerunt adhibere, vel vt partibus magis ſatisfieret, vel videntes nihil nocere, & modicam impenſam eſſe neceſſariam, pro abſolutione vnius cedulæ; quod tamen ex hoc inducatur neceſſitas, vt ſine tali cedula, & decreto iuris diſpoſitio coruat, & ſolus lapſus anni non ſufficiat, vt miſſus efficiatur verus poſſeſſor, nec authoritas, nec ratio aliqua, potuit vnquam me mouere ad ita dicendum. Quare concludendo arbitror ſine difficultate dicendum eſſe, lapſo anno, effici miſſum verum poſſeſſorem, etiã nullo interpoſito decreto, & ſine alio miniſtario Iudicis; tametſi ad cauthelam, & ad aliquos alios effectus, non dubitarem poſſe, & debere interponi, pro maiori ſatisfatione partium, & hoc in realibus. Nam in perſonalibus ſecundum decretum eſt neceſſarium, cum ſolus lapſus anni non facia poſſeſſorem, vt tradit Iaſ. in d. §. genera, num. 0. & omnes in d. §. Iulianus, & in d. §. in alijs vbi dat rationem diuerſitatis. Sed de hijs hactenus; nõ enim mea intentio eſt omnia ventilare, ſed ea tantum in quibus alias vidi controuerſiam fieri, & digna ſunt diſcuſſione.

QVÆSTIO VI.

1 *Terminum anni an poſſit prorogare Iudex ſicut poteſt abreuiare ad interpoſitionem ſecundi decreti.*

SESTO quæro, quia in præcedenti quæſtione dictum eſt, ſecundum magis communem opinionem, poſſe, infra annum, arbitrio tamen Iudicis, abbreuiari terminum anni, nedum ad effectum excludendi reum, à poſſeſſione, verum etiam, & à proprietate, 2 an è conuerſo † liceat Iudici prorogare terminum eiuſdem anni, vt poſſit reus purgare contumaciam poſt annum, & conſequenter, an Iudici liceat, prorogando terminum impedire diſpoſitionem iuris communis, quod ex lapſu anni actor non fiat verus, & incommutabilis poſſeſſor. Eſt pulchra quæſtio, & practicabilis. Et prima fronte videretur poſſe faciliter reſponderi pro parte affirmatiua; quia ſi Iudici licet, in fauorem actoris abreuiare terminum, eodem modo, immò multo magis videretur poſſe prorogare illum, in fauorem rei, tum quia agitur de maiori præiudicio rei, tum etiam quia eadem ratio videretur militare, quantum ad poteſtatem, & iuriſdictionem Iudicis, ad quod poſſunt conſiderari multa, quæ tradit Vrcurr. in d. §. Iulianus, num. 190. dum tenet opinionem canoniſtarum, non licere Iudici terminum abreuiare, & præſertim quia non poteſt alterare dilationem datam à iure, ſine miniſterio iuris ſecundum tradita in l. 2. ff. de re Iud. pro parte tamen negatiua videretur poſſe conſiderari ratio, ſuper quo fundantur omnes deciſiones Doctorum, in d. § Iulianus, & in d. §. in alijs; nempe contumacia rei, in cuius odium prædicta omnia ſtatuta ſunt; & ob id agrauandum ipſum, & vt eius contumacia puniatur, cautum eſt, vt infra annum, etiam poſſit ſibi terminus præfigi, vt declarat Abb. d. num. 42. & alij ſupra allegati; quæ ratio multò magis militaret poſt annum, ſi ad huc ipſe vellet vlteriorem terminum; qui non videretur, ei indulgendus ne magis contumacia ipſius nutriatur, & fomentur; niſi forte diceremus, ſaltem debere poſſe fieri, quando Iudici ex cauſa videretur talem terminum poſſe prorogari; puta ſi reus allegaret infirmitatem, paupertatem, vel aliquod impedimentum, per quod ita poſſet arbitrari. Videndum eſt ergo an ſaltem aliquo caſu poteſtatem habeat Iudex, talem terminum prorogandi, vel in totum ſit ei ablata poteſtas, ex vigore diſpoſitionis iuris ciuilis, & canonici iſtam ego quæſtionem ex profeſſo non vidi ego tangi à Doctoribus in d. §. Iulianus eſt verum quod Alex. ibi, num. 66. in ca. quæſtione, vt Iudex poſſit terminum anni abreuiare pro affirmatiua, quæ eſt communis legiſtarum, vt dixi inter ceteros allegat Roman. in l. 2. ff. de re Iud. Addens quod idem Romanus ibidem vult, quod ſimiliter Iudex poſſit terminum prædictum augere, nec aliter eius opinionem diſcutit. Roman. ergo in d. l. 2. nu. 35. quæſtionem ponit, & determinat, quod Iudex po-

poteſt terminum anni moderare, diminutiuè (vt vtar eius verbis) cauſa tamen cognita ; & pariter poteſt moderare augumentatiuè , allegat tex. ad hoc in cap. cum veniſſent de eo qui mittitur in poſſeſſionem can. rei ſeruan. tametſi Hoſtien. ibi diuinando intelligat illum tex. procedere ſecundum loci conſuetudinem, addo eumdem Roman. eamdem opinionem tenere, in ſuis ſingularibus, ſing. 414. incip. ille contra quæ ſacta eſt miſſio, vbi ad hoc allegat in ſpecie Dyn. in reg. indultum de reg. iur. lib. 6. per tex. in d. cap. cum veniſſent; licet Hoſtien. & Io. And. teneant illum tex. procedere ſecundum loci conſuetudinem. Sed contra Roman. Reperio quæſtionem nouam ponere, & decidere Andream Barb. in d. cap. quoniam frequenter, §. in alijs, nu. 19. ver. ſed quero de vno quod ſibi videbatur nouum, & inter cetera pro[illegible] ratione noua, & vrgenti, allegat gloſſ. in cap. ſæpe. contingit de appell. dum vult, quod dato termino appellanti, eo elapſo, non amplius poteſt Iudex ſacere gratiam, cum deſerta appellatione, ius quæſitum, ſit parti, quod Iudex tollere non poteſt, & propter hanc rationem quam meliorem non dicit poſſe allegari, & eam exaltat borioſis verbis, tenet contra Roman. ſequendo opinionem Hoſtien. & Io. And. in d. cap. cum veniſſent. Sed pareat mihi tantus vir, quia ex hac ratione ipſe oſtendit non bene intelligere terminos quæſtionis: nam aliud eſt facere gratiam, & augere terminum poſt lapſum ipſius, & poſt ius quæſitum parti, & aliud eſt ante lapſum terminum illum prorogare, prout vere dicitur prorogatio antequàm terminus labatur. Primò enim caſu quia iuri quæſito non poteſt Iudex derogare, ſine dubio procederet opinio contraria, in quibus terminis procedunt tradita per gloſſ. & Doct. in d. cap. ſepe contingit, & in pluribus alijs locis; & hæc non eſt quæſtio noſtra. Secundo verò caſu vbi ante lapſum termini iudex vellet prorogare, cum non dum ſit ius quæſitum parti, videretur poſſe à Iudice hoc fieri Sed contra hanc opinionem friuoliſſima eſt ratio Barb. ſupradicta. Addo ego quod Romanus in d. ſing. 14. licet error ſit in numeris allegat, & refert Dec. in cap. cum ſit Romana, nu. 10. dum ſacit regulam poſt Doctores quos refert, quod Iudex ex cauſa, omnem dilationem iuris poteſt alterare; ſed infra nu. 13. loquendo in termino appellandi, & in termino proſequendi appellationem, concludit non poſſe prorogari, eo quia terminus eſt datus in odium negligentis; immò à ceſſante ratione poteſt è contrario talis terminus reſtringi; quæ ratio tollit illud de quo ſupra dicebamus eſſe dutum quod Iudex poſſit terminum anni reſtringere, & abreuiare , non autem prorogare nempe ob contumaciam citati. Pari ergo ratione videretur Dec. poſſe allegari contra opinionem Romani licet antea d. nu. 10. ipſum ſimpliciter referat, ob quam relationem. Nic. Pignolatus in add. ad Roma. in d. Sing. 414. cum opinio Rom. citat etiam Decium vbi ſupra; ipſe tamen concludit veriorem eſſe opinionem Hoſtien. & Io. And. licet dicat iux. tex. in cap. cum veniſſent. & videtur velle quod intellectus datus ad illum tex per Hoſtien. & Io. And. ſit verior: de principali autem quæſtione nihil videtur concludere determinatè, prout quoque facit Ripa in l. 2. num. 16. in fine ff. de re Iud. citans Rom. d. Sing. 414. vbi dicit illum tex. nihil facere, cum loquatur de conſuetudine loci.

Negari igitur non poteſt, quod opinio non ſit controuerſa propter authoritates, & rationes prædictas, mihi in effectu videretur concludendum , quod abſolute, & ſine iuſta cauſa Iudex non poſſet talem terminum prorogare , per rationes deductas per Doct. locis præallegatis maxime à Decio in d. c. cum ſit, num. 10. cum ſeq; ex magna tamen, & iuſtiſſima cauſa poſſet, vt puta ob infirmitatem, paupertatem, vel ſimile, aut maius impedimentum, vel ex eo quod ex hijs excuſaretur negligentia. & contumacia, vel etiam quia iura, & Docto. admittunt ex magna cauſa Iudicem poteſtatem habere alterandi dilationes a iure ſtatutas, ſeruatis tamen hijs, quæ tradit idem Decius in d. cap. cum ſit præſertim, num . 17. in hijs terminis expreſsè loquitur Romanus in d. l. 2. dum vult quod Iudex poteſt moderare diminutiue, cauſa cognita. & pariter inquit augumentatiue; illa ergo cauſæ cognitio ſecundum Roman. continet id quod dicebamus poſſe id Iudicem facere ex magna, & iuſta cauſa, & idem ſentit (licet loquatur in abreuiatione, Vrcur. in d. §. Iulianus, nu. 190. in fin. licet etiam hoc relinquat cogitandum , pro qua opi-

nione

nione ego etiam addo Panhorm. conſ.59. viſo teſtament. vol. . . . quem refert, & ſequitur Ripa in l. 2. nu. 16. ver. 4. ſallit, ff. de reiudic. vbi vult, quod Iudex poteſt prorogare terminum à lege datum, ad commcendam negligentiam, quando allegaretur impedimentum, talem negligentiam excuſans: & demum cum materia Broccardica ſit, an ſcilicet Iudex poſſit alterare terminos à iure ſtaturos, & hinc inde vere ſint opiniones relatę à Ripa in d. l. 2. & retenta quauis opinione, dantur fallentiæ, & declarationes: ſatis ſit prædicta adduxiſſe, quæ magis in ſpecie faciunt ad quæſtionem propoſitam, cum ſecundum qualitatem perſonarum, & varias circumſtantias, poſſit Iudex, in facti contingentia, ex ſupra traditis, & adductis per Ripam, & alios in prædictis locis arbitrari; an tale tempus ſit, vel ne prorogandum.

QVÆSTIO VII.

1 *Actor vt debeat mitti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ an procedat indiſtincte etiam in bonis feudalibus.*

2 *Pheuda per cap. volentes ſunt redacta ad inſtar allodialium.*

3 *Diſpenſatio an debeat peti in adiudicatione quando ſit in perſonam non æque dignam.*

1 SEPTIMO quæro, † an Ritus (de quo ſuperius actum eſt, procedat indiſtinctè in quibuſcumque bonis, vt poſſit actor mitti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, & ommittendo alia; quæritur an Ritus huius diſpoſitio procedat in feudalibus. Hanc quæſtionem non ponunt ſcribentes ſuper Ritu, nec antiqui, nec moderni; & reperio tamen quod eam ponit de Gregorio in tract. de Iud. cau feud. q. 49. ſed perfunctoriè, ac rem iſſiuè, & vt arbitror non bene, nam Inclinat ipſe in partem negatiuam; nempè quod talis miſſio non poſſit fieri, & conſequenter quod diſpoſitio iuris communis, ac Ritus, locum non habeat in feudalibus, motus quia ſicut in beneficijs eccleſiaſticis nō mittitur actor in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ in c. 2. de eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ in 6. ita in feudalibus, cum ſine conſenſu ſuperioris concedi non poſſint: deinde ſe remittit ad tradita in conſt. Regni contumacem, & conſt. ſique poſt litem, & per Doct. ibi & ſic reſidet Gregorius.

Pro reſolutione igitur, & veritate huius quæſtionis. Primo ſciendum eſt, Doctores poſt Bar. in d. l. ſi finita, §. de vectig pone re iſtam quæſtionem, tam reſpectu primi, quam ſecundi decreti, & tam in actione damni inſecti noxali, quam etiam in actionibus perſonalibus, at ommiſſis alijs caſibus qui in Regno, aut raro, aut nunquam contingunt; intentio noſtra, non eſt examinare quæſtionem, niſi in caſibus de quibus in Ritu, nempè quando feudatarius citatus, ſiue reali, ſiue perſonali actione, eſt contumax; an actor poſſit immitti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, adeo vt ſiue compareat, ſiue non, lapſo anno, attendi debeat diſpoſitio Ritus; in actionibus igitur perſonalibus concludunt communiter Doctores in d. §. ſi de Vectigalibus vbi Alex. nu. 18. quod in ſubſidium poſſit creditor mitti in poſſeſſionem, ex primo, & ſecundo decrero; tamē alijs bonis non extantibus, l. qui ſtipendia C. de ex re. Iud. & in l. comodis, ff. de re Iud. queſtionem etiam hanc examinauit Lud. Bolognin. in Repet. d. §. Iulian. nu. 220 vbi poſt Doctores ibi per eum allegatos præſertim, Bal. in cap. Imperialem de prohib feud. & in cap. 1. an agnatus determinauit, feudum ipſum non poſſe capi, ex primo, & ſecundo decreto, ſed commoditas fructuum percipiendorum, ex feudo: ſic & attento iure communi feudorum, queſtio non habet difficultatem; cum feudatarius, nec expreſſe nec tacite poteſt feudum alienare, nec quoſcumque actus facere, per quos deueniri poſſet ad alienationem feudi, iuxta tradita in d. cap. Imperialem vbi omnes feudiſtæ notant præſertim Camerar. fol mihi 18. & ſeq. de iure verò conſt. Regni extat cōſtitutio cōtumacē ſub. rub. de pęna cōtumaciæ in ciuilibus cauſis, quę loquitur ante litem conteſtatā, & rub. ſeq. incipit ſi quis poſt litem, quæ loquitur poſt litem conteſt vtraque vero determinat, in perſonalibus, actionibus locum eſſe miſſioni ex primo, & ſecundo decreto, pro menſura debiti declarati, iuxta declarationem alterius conſtitutionis incip. queſtiones iuris peritorum; in ſubſidium tamen hoc eſt, defectu bonorum al-

Digitized by Google

allodialium. In actione verò reali extat conſtitutio Regni rei vendicatione, quæ nihil loquitur de feudis, ſed conſtitutio ſequens in cap. ſiue reali, ſiue perſonali preſupponens in feudalibus eſſe locum poſſeſſioni cauſa rei ſeruandę; tamen diſponit quod ſi poſſeſſor miſſus cauſa rei ſeruandę ante recuperatam poſſeſſionem aliquid Curię Regis pro ſeruitio feudi ſoluerit, nõ poſſit aliter conuentus poſſeſſionem recuperare, niſi tali ſumma ſoluta, & prout in ea Afflict. in d. conſtit. contumacem, col. fin. in actionibus perſonalibus quoad primũ decretum tradit, non poſſe interponi, niſi in ſubſidium, & quo ad ſecundum non niſi interueniente Regio aſſenſu, quod latius declarat idem Afflict. in d. conſtit. ſi quis poſt litem preſertim, nu. 10. & ſeq. In actione vero reali cum non poſſit cadere conſideratio in ſubſidium, neceſſe eſt preſupponere poſſeſſionem capi poſſe, cauſa rei ſeruandę principaliter, vt expreſſè tradit idem Afflict. in d. conſt. ſiue reali, nu. 2. ſubdens poſſe procedi ad ſententiã diffinitiuam, ſine aliquo aſſenſu Regio, cũ ſententia, & eius exequutio non ſit alienatio per iura per eum ibi allegata, Addit quoque Afflict. ibidem in ſecundo notab. vers. vltra prædicta quero in feudis titulatis nec quidem in ſubſidium poſſe interponi primum decretum in perſonalibus, per tradita per Bal. in auth. ei qui iurat, col. 8. de bonis auth. iud. poſſ. & in hoc allegat ſemetipſum deciſ. 265. & ita refert ſe nunquam vidiſſe, talia prima decreta in feudis titulatis interponi, cum Afflicto tranſeunt poſteriores in comento dictarum conſtitutionum, & cum dictus de Gregorio ſimpliciter ſe remittat ad tradita ibi per Docto. apparet ipſum ſenſiſſe etiam in Regno iſto procedere tradita in locis præallegatis.

Sed parcat mihi tantus vir ipſe in pluribus defecit. quia ſi in Regno noſtro voluit ſupradicta eſſe ſeruanda, prout verba ſua ſonant, maximum cepit errorem, vt ſtatim dicemus, ſin autem aliter ſenſit, nimis oſcitanter, & ſicco pede quæſtionem hanc, quæ alioquin erat examinanda, & & diſcutienda, cum quotidie ſoleat, & poſſit in practica ventilari, pertranſiuit. Eſt ergo præſupponendum illud quod in Regno clariſſimum, & notiſſimum eſt, ſtante diſpoſitione capituli volentes † feuda eſſe redacta hodie ad inſtar allodialium quo ad alienationem, ſeruata tamen forma eiuſdem capituli, vt poſt omnes in Regno ſcribentes tradit Cannit. in rep. d. cap. Volentes fol. mihi 13. nu. 43. & alibi ſepe præſertim, fo. 22. num 25. vbi id declarat quomodo ſit intelligendum; & poteſt feudatarius feudum alienare abſque aliquo conſenſu regio, & ad libitum abſque aliqua neceſſitate, Idem Cannit. poſt alios, fol. 7. num 2. & 3. idque ne dum procedit in feudo hęreditario, & in larga forma, verum etiam, & in quocumque feudo pacti, & prouidentiæ, quantum ad hoc vt alienatio valeat in pręiuditium alienantis abſque aliquo conſenſu Regio, tametſi in præiuditium ſucceſſorum ſecus ſit, cum forma repugnet; declarant omnes in d. cap. Volentes ubi Cannit. ſepiſſime prȩſertim, fol. 84. nu. 7. & 8. & in Regno eſt expeditiſſimum: & ob id in alienatione neceſſaria & iuditiali, quę fit ad inſtantiam creditorum pariter procedit, quod ſupradictum eſt; cum expeditiſſimum etiam ſit in Regno, diſpoſitionem, cap. Volentes procedere in alienatione neceſſaria, ſeu iudiciali d. Blaſcus in d. cap. Volentes, Petrus de Gregorio tract. de conceſſ. feud. par. 8. Idem Cannitius d. cap. Volentes, fol. 194. nu. 3. cum ſeq. Infertur ergo ex pręmiſſis, quod hodie in Regno, cum habeamus reggium conſenſum, non eſt neceſſe quod miſſio ex primo decreto, fiat in ſubſidium, prout in terminis iuris communis feudorum, ac etiam Regni conſtitutionum, ſed poteſt creditor mitti in poſſeſſionem ex primo decreto, ad ſui electionem ſuper feudalibus, nam de iure conſtitutionum Regni, & iuris communis, illud erat, quia ſine Regis conſenſu nihil poterat vaſſallus facere, vt dictum eſt; & ob id adhibito cõſenſu, ſecus erat, vt dixit Afflict. in d. conſtitutione ſi quis poſt litem, & clarius, & latius idem Afflict. in conſtitutione ſi dominus vaſſallus in 4. notab. vbi reprobat opinionem Bernardi de Capua compatris ſuis; concludens quod adhibito conſenſu, creditor vti poteſt electione, & principaliter ſibi ſatisfieri ſuper feudalibus, arg. tex. in l. moſchis ff. de iure fiſc. & in l. creditoris arbitrio, ff. de diſtract. pign. & ita dicit fuiſſe in ſacro conſilio determinatum; Idemque reaſſumpſit idem Afflict. in conſtitutione fratribus in 3. quæſtione de qua materia nos, alibi diximus, quia proprie non eſt materia præſentis capituli Ritus. quantum ergo attinet ad id de quo tractamus, concludimus creditorem poſſe im-

ſe immitti in poſſeſſionem rerum ſeudalium, pro menſura debiti declarati, principaliter ſuper feudalibus, & non in ſubſidium, ſtante prędicto conſenſu Regis Martini, ex cap. volentes.

Sed ad vnum obiter puto eſſe aduertendum,
3 dum,† quia capitulum volentes procedit, quãdo alienatio, ſiue tacita, ſiue expreſſa, ſiue iuditialis, ſiue extraiuditialis, fieret in perſonam eque dignam, & non prohibitã in d. cap. volentes, tunc enim procedit ratio conſenſus adhibiri: ſi vero fieret in perſonam inequalem, vel in eccleſiam, aut aliam perſonam prohibitam, ne dum nõ eſſet conſenſus, ſed prohibitio, & conſequenter non procederet ſupradicta concluſio, quod notandũ eſt in practica, quãdo creditor eſſet inequalis, vel perſona ꝓhibita, in d. cap. volentes: & ob id etiam aduertendum eſt in praxi, quia in abſoluendis ſecundis decretis, ad has tollendas difficultates, ſolet peti, & impartiri licentia, vt diſpenſetur diſpartiati perſonarum, & ad alios effectus, de quibus die ſuo.

In interpoſitione vero primi decreti, talis praxis ſeruari non ſolet, ſed tantum indifferenter ſeruamus, interponi talia prima decreta, pro implendis exequutionibus, idque ea ratione, quia talia decreta, nec alienationem ſapiunt, nec poſſeſſionem tribuunt, creditori, & hijs caſibus vere non ſeruamus diſpoſitionem capituli Ritus de quo agimus. in terminis ergo iſtius Ritus vt paucis rem abſoluamus, ſiue actione perſonali agatur, ſiue reali, dicimus poſſe mitti actorem, data rei contumacia, in poſſeſſionem feudi cauſa rei ſeruandæ: quia ſi in perſonali agimus, adeſt prædictus conſenſus ex cap. volentes, & quia in eo caſu etiam infra annum non acquirit miſſus poſſeſſionem vt in d. §. Iulianus, & alias dicimus. in reali verò etiam ex diſpoſitione conſtitut. Regni, poteſt talis miſſio fieri, cum ea nil quęrat actor, niſi poſſeſſionem tam ante, quã poſt lapſum anni, licet diuerſo reſpectu; nec in hoc dicitur agi de alienatione, pro vt quoque in terminis conſtit. Regni dixit Afflict. in d. conſtit. ſi quis poſt litem. Infero etiam ex præmiſſis in Regno, non eſſe ſeruandam diſtinctionem inter feuda titulata, & non titulata; nam quicquid ſit in Regno Neapolis, in Regno ex diſpoſitione prędicta, capituli volentes, pariter in omnibus procedit ſupradicta diſpoſitio etiam in feudis dignitatum, omnes noſtri in alleg. in cauſa Sclaſani, & ita ſemper fuiſſe receptum, & interpetratum in Regno, poſt alios refert Cannitius in d. cap. volentes, fol. 35. cum ſeq. & iſto iure vtimur; & quotidie videmus ad inſtantiam creditorum capi inſolutum authoritate Iudicis, feuda Comitatus, Marchionatus, & alia feuda, dignitatum, habito tamen decreto curię, pro diſpenſando diſpatitati perſonarum. Concludendum eſt igitur in præmiſſa quæſtione diſpoſitionem Ritus procedere in feudalibus, quæ omnia notanda ſunt, quia non bene ab alio ita diſcuſſa inueniuntur, & Doct. noſtri antiqui, & moderni in hoc ſicco pede pertranſierunt, & d. de Gregorio ita perfunctoriè loquutus eſt, vt ex eius dictis, iuniores de facili potuiſſent decipi.

QVÆSTIO VIII.

1 *Actor vt debeat micti in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ an habeat locum in beneficialibus.*

1 OCTAVO quæro, † an hoc Ritus procedat in beneficialibus; vt vidi ſtus do. de Gregorio 2 in d. quæſtione 49. arguendo à beneficialibus, ad feuda, ſentit quod non per tex. in cap. 1. de eo qui mictitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, lib. 6. ſed Ludouicus Bologn. in d. §. Iulian. voluit poſſe fieri miſſionem ex primo, & ſecundo decreto, reſpectu commodi dicti beneficij eccleſiaſtici, allegat tex. in cap. peruenit de fideiub. ſed ego arbitror materiam d. cap. peruenit, eſſe diuerſam à caſu noſtro. Propriè ergo in terminis de quibus agimus tractat tex. in d. cap. primo in 6. vbi determinatur apertè in talibus beneficijs, non eſſe locum poſſeſſioni cauſa rei ſeruandæ, pro remedio autem ibi datur vt poſſit, etiam lite non conteſtata procedi ad diffinitiuã ſententiam; & ob id dicit gloſ. ceſſat remedium illud extraordinarium poſſeſſionis cauſa rei ſeruandæ, quia dabatur de eo, quod lite non conteſtata non poterat contra contumacem, & abſentem diffinitiue procedi; de quo infra dicetur: in beneficialibus ergo proceditur etiam lite non conteſtata per Clem. diſpendio am ob

ob id ceſſat illud remedium extraordinarium. Datur etiam,& aliud remedium per Abb. in cap. 2. col. 3.de ſeq. poſſ.& fruct. nempè ſequeſtrum, & ob ib quoque ceſſat miſſio cauſa rei ſeruandæ. Additur etiam ratio per gloſ.& Doćto.ibi & in cap. primo extra eod.quia talia beneficia non poſſunt, ſine canonica inſtitutione poſſideri. Ex quibua ego alias inſerebam in facti contingentia, pro Magnificis Iutatia Sacce non potuiſſe, per Vicarium Sedis Æpiſcopalis Agrigentinæ micti, quendam in poſſeſſionem cauſa rei ſernandæ cuiuſdam Iuris patronatus, quod tamen pro modo alias non diſcutio.

QVÆSTIO IX.

1 *Remedium iſtud vt actor mittatur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruanda, an procedat hodie cum omnes cauſa virtute pragmatica ſint ſummaria,& actor poſſit procedere vſque ad ſententiam diffinitiuam abſque litis conteſtatione, cum non ſit neceſſaria.*

2 NONO quæro, an hodie † diſpoſitio Ritus procedat in Regno,cũ omnes cauſæ ſint ſummariæ ex forma Pragmaticę Regiæ,& ſola veritate inſpecta. Dubitationem facit; quia cum in cauſis hodie non requiratur litis cõteſtatio,& poſſit abſq;litis cõteſtatione procedi ad ſententiam diffinitiuam; videtur debere ceſſari dictum remedium extraordinarium authoritate gloſæ in d.cap. 1. præſertim, dum allegat text.in Clem. diſpendioſam quæ ſimiliter diſponit cauſas beneficiales,eſſe ſummarias, Ang.quoque in d. l. ſi finita, §. ſi plures, nu.6. licet per verbum fortè, tenet regulam eſſe faciendam, quod vbi poteſt procedi lite nõ conteſtata, non eſſe neceſſarium,deueniẽdum ad miſſionem cauſa rei ſeruandæ, vt citatus tedio affectus veniat reſponſurus; quam opinionem Ang.defendit, & ſequitur Michael Vrcurrus in rep. §. Iulianus, nu. 200. licet non viderit gloſſ.in d.cap.1. de eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. Verum non arbitror eſſe recedendum ab opinione contraria, quando quidem illud dictum Angeli communiter reprobatur, vt refert Alex.in d. §. Iulianus, nu. 95. & teſtatur idem Vrcurrus loco præallegato;ea quidem ratione;quia ſunt prodita actori plura remedia, quorum vnum non tollitur per aliud; & ideo licet poſſit actor procedere ad diffinitiuam ſententiam, tamen adhuc poteſt inſtare, vt ponatur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ per tex. in l.conſentaneum, C. quoniam & quando Iudex, & in hac multiplicitate remediorum eadem opinio videtur clarè de intentione, Afflict. in d. conſt. contumaciam dum allegat capitulum Regni deteſtantes, per quod omnes cauſæ ſunt ſummariæ, & peruenitur ad diffinitiuam abſq; litis conteſtatione;tanto magis quia Pragmatica Regia, tantum abeſt quod voluerit tollere diſpoſitionem Ritus, vt expreſſe mandet debere ſeruari terminos ipſius; nec videtur intentionem Regis fuiſſe tollere,quæ à Ritu ſtatutá ſunt in fauorem actoris,cui etiam voluit fauere tollendo nullitates, & reſecando calumnias conuentorum. cogitandum eſt ergo in hijs quia ab alio non reperi tacta.

QVÆSTIO X.

1 *Miſſio in poſſeſſionem cauſæ &c. an poſſit fieri ex contumacia ſindaci contra vniuerſitatem, nu 8.*

2 *Vniuerſitas an & quando dicatur legitime citari.*

3 *Sindaci electio quomodo dicatur legitima.*

4 *Sindaci electio an debeat fieri de mandato Superioris,& nu.5.*

6 *Decretum eligendi Sindacum an debeat concedi citato barone.*

7 *Sindaci an poſſint eligi ad lites futuras.*

1 DECIMO quæro, † an miſſio in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ poſſit fieri contra dominum ex contumacia procuratoris; vel contra vniuerſitatem, ex contumacia rectorum, vel ſindaci, & demum contra pupillum,furioſum,vel minorem. Moderni ſcribentes ſuper Ritu iſto in fine, ſicco pede, vt eorum moris eſt, ponunt quæſtionem in domino, & procuratore: & quod ad primum decretum dicunt, poſſe fieri miſſionem, ex communi relata per Alex.in l. eum quites,C.de procuratoribus, non autem quo

ad

ad ſecundum decretum; cum in eo requiratur verus dolus, & vera latitatio, l. fulcimus, ff. ex quib. cau. in poſſ. eatur, vbi Docto. ad quorum dicta ſe remittunt, quo ad contumatiam tutoris, & curatoris. Cū ergo materia ſit practicabilis, & Doctores non bene diſcutiant has difficultates; opere prætium eſt, in præmiſſis inſiſtere. Incipiam ergo ab vniuerſitate, an ex contumacia Iuratorum, Sindaci, vel aliorum rectorum, patiatur immiſſionem ex cauſa rei ſeruandæ. Sed antequàm ad ipſius quęſtionis deciſionem deueniam, neceſſarium eſſe duxi, diſcutere de modo quo poſſit, & debeat citari vniuerſitas. Et quidem quo ad vniuerſitates, quæ certos Sindacos habent, & perpetuos, res eſt extra difficultatem, vt eſt Vrbs Panhor. & Ciuitas Meſſanæ; quo verò ad alias vniuerſitates, non habentes Sindacum, videndum eſt. Et quia alias in facti contingentia fuit facta magna conſideratio, & ego pro Federico Sabia contra vniuerſitatem Nicoſiæ allegaui non nulla; ponam hic quæ digna videbuntur, pro reſolutione pręſentis difficultatis. Eſt igitur primo loco præſupponendum † quod vt vniuerſitas, ſeu res publica dicatur legitime citari, variæ fuerunt opiniones, quas poſt alios recenſet Cagn. in l. non poteſt dolo carere, ff. de reg. iur. aliqui enim voluerunt dici vniuerſitatem legitime citatam, citatis rectoribus, & adminiſtratoribus ipſius, vel maiore parte ipſorum; ita poſt Innocen. dixit Soce. tracta. de cita. art. 17. num. 54. & dixit Idem Bar. in l. 1. C. de iure rei publicè, lib. 11. per tex. in l. mancipibus, ff. de cond. & demo. & per tradita in cap. fin. de conceſſ. præbend. lib. 6. & idem Bar. in extrauag. ad reprimendum in verſ. citatum corpus. quinimo ab initio voluerunt pręallegati Doctores, neceſſe eſſe tales rectores, & adminiſtratores citari, nec ſufficere citare actorem, vel ſindacum; quia per talem citationem, vniuerſitas non conſtituitur in contumacia per tex. in l. ex dolo, §. 1. ff. de dolo malo; & per gloſ. & Docto. in d. l. non poteſt dolo carere, ff. de reg. iur. ſubdit tamen Bar. in d. l. prima, quod ſi ſindacus citaretur, & compareret, valeret iudicium factum contra eum, & ſententia lata; ſubdit quoque quod in prima citatione eſt neceſſarium citare rectores, & adminiſtratores, quod ſi vniuerſitas eligeret ſindacum, amplius non ſunt citandi, ſed ſufficit citare ſindacum: in qua ſententia fuit etiam Iacob. Rebuff. in d. l. prima, quem per omnia refert & ſequitur Guglielmus Mainerius in d. l. non poteſt, col. pen. in fin. Aliqui vero voluerunt, quod ſit citanda vniuerſitas in arengo, vel capitulo, vel in aliquo loco deputato, in quo loco ſi ſe congregare nollet tunc citandi ſunt regentes vniuerſitatem vel ſindacum; ita Bar. in d. l. non poteſt, ff. de reg. iur. & in l. fin. ff. quod cuiuſque vniuerſitatis nomine, & ita cum allegat Cagn. in d. l. non poteſt. Sed aduertatur quia Bar. in d. l. fin. non ponit pro neceſſitate, quod ſint citandi Rectores vniuerſitatis, caſu quo vniuerſitas ſe nollet congregare, ſed ſimpliciter vult quod poſſint citari rectores, & adminiſtratores, prout quoque ſimpliciter voluit idem Bar. in d. extrauag. ad reprimendum in verſ. citatum; dat bene cauthelam vt commiſſio fiat de citando rectores vniuerſitatis; quia tunc illos ſufficit citari, ſicuti vult, eſſe faciendam commiſſionem de citando tutorem; ad hoc vt ſufficiat citatio illius; vtcumque tamen ſit, dicit Bar. ibidem in fin. quod citatis rectoribus vniuerſitas, non niſi ficte conſtitueretur in contumacia. Soce. quoq; in d. art. 17. n. 54. vult dictū Inno poſſe intelligi; nēpè quod ſufficiat citare rectores vniuerſitatis quando vniuerſitas nollet ſe congregare; & tandem in verſ. aduerte tamen, dicit cautius eſſe citare rectores in loco, in quo vniuerſitas eſt ſolita congregari, quod etiam voluit Bal. in l. etiam C. de exec. rei Iud. dicit quoque Cagn. in d. l. non poteſt, quod quicquid dicat Innoc. ſecurius eſt tenere cum Bart. quod prius vniuerſitas congregetur, & citetur, quod ſi nollet, tunc ſufficiat citare rectores, & adminiſtratores. Vides ergo quod ob varietatem opinionum, & propter difficultatem congregandi totam vniuerſitatem res non eſt ſine difficultate, maxime in modo congregandi vniuerſitatem. Ad quas tandas ergo difficultates, aliàs conſulimus, & eſt praxis antiqua, vt à Magna Curia, vel alio magiſtratu competenti obtineantur literæ directæ Iuratis, & Rectoribus vniuerſitatis, vt more ſolito, congregato conſilio, eligant Sindacum, cum poteſtate ſufficienti, ad comparendum, & defendendum cauſas; ad quod quandoque ſolet deſtinari delegatus, et ſi fuerit facta electio

ctio tunc ille Sindacus electus citabitur, cuius contumacia an præiudicet, nec ne vniuerſitati, inferius dicetur, ſin autem non eligetur, vel nolit vniuerſitas ſe congregare, & tunc ſufficiet citare Rectores vniuerſitatis, ità Bar. in d. l. prima C. de Iur. Reipublicę, lib. 12. quem ſequuntur Io. de Platea, & alij ibi & idem Bar. in d. extrauag. ad reprimendum in verſ. citatum, dixit tunc poſſe citare illum qui deberet conuocare conſilium; & ſi iſte qui deberet congregare ſe occultaret, vel impediret, ne congregatio fieret, proinde haberetur, ac ſi fuiſſet factum conſilium: & tunc ſufficeret citare Rectores, vel quod nuntius clamaret; quia cum citatio debeat fieri de multitudine perſonarum, ſufficit fieri per præconem, dicta Bar. ſequitur Socc. vbi ſupra, Cagn. Dec. & Mainer. in d. l. non poteſt & vant. de null. ex defect. cit. num. 114. Conſulerem ego tamen quod actores nõ ſtarent hijs contenti, ſed cohertionibus opportunis, per ſuperiores cogi facere Rectores, & alios ad quos ſpectat, ad congregandum conſilium, & Sindacum eligendum, quo electo; etiam conſulerem vt propria citatione citarentur Rectores vniuerſitatis, vna cum Sindaco electo, & exinde in proſequutione ſufficeret citare Sindacum, iuxta cauthelam Bar. in d. l. 1. verſ. & prædicta intelligo.

Oritur tamen difficultas non modica, quæ alias in facto, in cauſa de Sabia ventilata;
3 † quomodo dicatur legitima electio Sindaci; & quot, & quales partes vniuerſitatis debeant interuenire, vt ille dicatur legitime conſtitutus, & electus; & qualiter etiam tota vniuerſitas debeat vocari, & an ſufficiat quod venientes, vel maior pars venientium concordet, vel neceſſe ſit omnes venientes conſentire.

Conſiderandum eſt igitur quod Bar. in l. omnes populi, nu. 16. ff. de iuſt. & iur. fuit in opinione, quod conuocetur totus populus, authoritate ſuperioris, ſono tubæ, vel pulſata campana, vel voce præconis, & quod non ſufficiat vocatio, ſed ſit neceſſe quod ſint duæ partes præſentes; & tunc diſputatur, an ſufficiat maior pars vel requirantur duæ partes, & ſic Bar. præſupponit ſemper de neceſſitate eſſe debere partes duas præſentes populi, Abb. vero in cap. cum omnes, col. pen. & fin. de conſtit. & in cap. cum nobis & in cap. in cauſis de elect. voluit omnes eſſe vocandos de mandato ſuperioris, modo quo ſupra; venientium tamen ſufficere concurrere maiorem partem, cum ceteri non venientes cenſeantur contumaces, & priuentur voce. Eſt ergo conflictus inter hæc duo iuris luminaria non in requirendo duas partes abſolutè ſed Barr. voluit debere eſſe duas partes totius populi vocari, ſed Abbas voluit ſufficere duas partes populi venientis; opinionem Bar. ſequutus eſt Dec. in d. cap. cum omnes, col. pen. & fin. dicens eam eſſe veriorem, & Gozadin. in d. l. omnes populi, num. 66. cum Abb. tenuit Fely. in d. cap. cum omnes, num. 34. Io. Crotus in d. l. omnes populi, num. 47. & Caccialup. ibidem, num. 40. cum ſeq. Bero. vero in d. cap. cum omnes, num. 92. col. pen. in fin. pro concordia opinionum diſtinguit certo modo vt per eum, ad quod etiam videndus eſt Natt. conſ. 142. lib. 1. vbi etiam late ponit, quomodo probetur totam vniuerſitatem, vel maiorem partem fuiſſe in electione Sindaci, & an ſtetur aſſertioni notarij. Et vere pro veritate harum opinionum multa eſſent dicenda, hinc inde.

Verum in Regno fuit vſu recepta opinio Abb. & aliorum Canoniſtarum, ſecundum quam etiam fuiſſe iudicatum, & debere iudicari teſtatur Siluan. conſ. 20. num. 9. in fin. & quod in iſtis attendenda ſit conſue: loci traduot omnes in d. cap. cum omnes & in d. l. omnes populi præciſe Abb. num. 12. Caccialup. num. 46. Capit. dec. 4. num. 5. pulchre idem Abb. conſ. 38. col. fin. in ſecundo cum multis alijs relatis à Rolando conſ. 90. num. 18. in primo vol. Siluan. d. conſ. 20. num. 9. in fin. Quod autem in Regno talis opinio fuerit vſu recepta, ſcimus omnes, & ità eſt notorium quia ad ſonum campanæ de quo eſt tex. & ibi notat Abb. n. 5. in cap. in cauſis de electio. vocantur omnes de mandato ſuperioris, & congregatis illis qui ad conſilium venerunt, vel duę partes venientium, vel maior pars, negotiũ expediũt. Et id non modo in factis leuibus, & minoris preiuditij. Sed ẽt in factis arduis. Quæ cõſuetudo nec ẽt in totum eſt contra diſpoſitionem iuris; imò quantum attinet ad terminos quæſtionis noſtræ eſt conformis, per ea quæ ad limitationẽ ad doctrinam Bar tradit Gozad in d. l. omnes populi, n. 67. ver. tertio limitat; vbi

vult,

vult, quod ſi aliquis actus eſt faciendus de mandato Sedis Apoſtolicæ, tunc ſufficiat maior pars venientium; quia alij ratione contemptus debent reputari contumaces, & priuantur voce, quod etiam voluit Abbas, & voluerunt alij eum inſequentes.

4 † In propoſito ergo cum electio Sindaci debeat fieri de mandato Proregis, Magnæ Curiæ, vel alterius magiſtratus competentis, fueritque omnes voce campanę, & more ſolito vocati; qui non veniunt contemnendi ſunt ratione contemptus. Et in hoc caſu etiam cum Abb. concurrit Bero. d. cap. cum omnes, col. fin. necpoteſt adaptari caſus impedimenti legitimi, de quo per Bero. ibidem reſpectu totius multitudinis populi; quia hæc conſilia ſolent fieri in diebus feſtiuis, quando totus populus veriſimiliter ſolet eſſe in ciuitate; & ad tollendas has difficultates, credo ego inoleuiſſe, quod ſufficiat tubá, vel campanam ſonare; quia non venientes cenſentur conſentire hijs, quæ à maiori parte venientium, & præſentium fierent, & ita paſſim videmus ſeruari in hac Vrbe, & alijs ciuitatibus Regni. Concludendum eſt igitur Sindacum legitimè elegi, ſi vocatis more ſolito ciuibus, à maiori parte venientium fuerit electus, & conſtitutus. Illud tamen obiter non eſt prætermittendum quod tale onus etiam ab initio ſubeundum eſt, cum ſit officium authoritate & vtilitate publicum, & equipararetur officio tutoris, Dec. conſ. 197. & eſt teſt. in l. prima & l. fin. § defenſores, ff. de mune, & hono. & in ſpecie tradit Specul. in tit. de Sindaco in principio.

Non etiam erit inutile, licet videatur extra materiam propoſitam, nonnulla hic ponere circa electionem Sindacorum vniuerſitatum, & de eorum poteſtate ſecundum ea, quæ alias in facti contingentia dederunt diſputandi anſam, nec mea intentio eſt tractare de hijs, in alijs negotijs arduis vniuerſitatum, ſed tantum quo ad lites, tàm actiuas, quàm paſſiuas earundem vniuerſitatum; & quidem quando vniuerſitas eſt conuenta, & non habet aliquos Sindacos, res eſt expedita per ea quæ ſupradicta ſunt: reſtat videre, quando ipſa vult agere, & voluntarie venit ad Sindacorum electionem. Primo ergo poteſt dubitari,

5 † an in hac electione requiratur authoritas ſuperioris. Breuiter quod non requiratur aliquod decretum, nec authoritas ſuperioris, tenuerunt Innoc. Ant. de Butrio Abb. Imol. & alij in cap. fin. de procur. Bar. Bal. & ceteri in l. nulli, ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. & hanc eſſe communem, exceptis duobus caſibus, nempè alienatione rerum publicarum, & in vniuerſitate eccleſiaſtica teſtatur Natta conſ. 14. num. 17. in primo & in Sindaco in ſpecie allegat Abb. in cap. primo de Sindaco, vbi vult, quod licet præſentia magiſtratus videatur neceſſaria, pro congreganda vniuerſitate, & cohertione renitentium, tamen ſi vniuerſitas ſit iam congregata nulla alia requiratur præſentia, nec authoritas magiſtratus, ad quod videndus etiam Capitius deciſ. 27. num. 22. Alber. Brun. conſ. 29. Pariſ. de Sindic. ſol. . . . . & id quidem procedit ex diſpoſitione iuris communis: in Regno tamen cum non poſſit fieri congregatio conſilij vniuerſitatum ſine licentia Regis, aut Viceregis, ſolet ſemper Regis licentia interuenire ad quod etiam ſolent deſtinari delegati. Idque ſtante cap. Regis Ioannis 64. quod loquitur de vniuerſitatibus non demanii, quarum ciues ſunt vaſſalli Marchionum, Comitum, & Baronum Regni quibus Baronibus auditis verbo, ſi ità videbitur neceſſe eſſe pro intereſſe illorum, diſponitur in cap. dandam eſſe licentiam congregandi conſilium, quo congregato, & facta electione Sindacorum, exinde impetratur confirmatio; & iſto iure vtimur, & ita ſeruari etiam in Francia teſtatur Guid. Pap. dec. 106. adeo quod in Regno videtur expeditum requiri licentiam, &

6 decretum ſuperioris † ſed an tale decretum debeat neceſſario concedi citato Barone, vt videtur in cap. 64. prædicto diſponi, de hoc alias fuiſſe in Magna Curia vario modo ſentitum, teſtatur Boniornus in apoſtillis ad dictum capitulum vbi primo videtur determinate, quod Vicerex debet videre, & cognoſcere ſi interſit Baronis; puta quia vniuerſitas vellet Sindicare Baronem, & tunc quia certum eſt agi de intereſſe Baronis, debeat Baro citari, & audiri: exinde tamen ſubdit, quod alias dicebat non eſſe citandum Baronem, quia in electione Sindaci non quærit vniuerſitas niſi legitimare perſonam in quo Baro non habet aliquod intereſſe, prout eſſet ſi vniuerſitas vellet imponere, aliquam angariam, vel malum datium, vel quod ſimile,

&ita reſidet. Quibus addo ego quo ad con
gregationem conſilij proimponendis col-
lectis, vel gabellis, an requiratur licentia
domini, & multa alia in materia Guid. Pa-
pa deciſ. 631. in tertio dubio. Arbitror ta-
men ego tutius eſſe ſemper audire Baro-
nem; quia etiam in conſtituendo, & legiti-
mando perſonam vniuerſitatis, caſu quo
vellet agere contra Baronem intereſſe
eſſet Baronis, qui poſſet prætendere talem
electionem, non fieri, de conſenſu libero
omnium vaſſallorum, ſed ad ſuggeſtionem
aliquorum; & ob id multoties vidimus ſe-
mel, & iterum fuiſſe deſtinatos delegatos,
ad intereſſendum electioni, & multas ſu-
per hoc fuiſſe factas expenſas. Eſt bene
verum quod cum electio Sindacorum poſ
ſit ab initio impediri à Barone, poſſe eſſe
in arbitrio Viceregis, ac Magnæ Curiæ, ſe-
cundum caſuum contingentiam, ſi Baro
eſſet audiendus, ab initio, cum ſufficiat
reſeruare iura Baroni, qui facta electione
poſſet deducere iura ſua, & ità plerìſque
in caſibus vidimus eſſe ſeruatũ. Sed quid
7 † ſi Sindaci eligantur ad lites futuras cum
Barone vel alijs perſonis an teneat talis
electio; & quidem ſi decretum ſuperioris
eſſet neceſſarium non valeret quia decre-
tum non poteſt ſtare in pendenti quo ad
lites futuras, & quia cum requiratur cau-
ſæ cognitio non poteſt talis haberi, quo ad
lites incertas, & futuras, vt tradunt Bar.
Odofred. Caſtr. & alij in l. 3. §. ſed ſi ita, ff.
quod cuiuſque vniuerſ. no. cum ergo de
iure communi tale decretum non ſit ne-
ceſſarium res videtur expedita, eo inſpe-
cto, quod valeret talis electio, quia tamen
in Regno requiritur authoritas Viceregis,
& ſic ſuperioris, talis authoritas videtur
habere vim decreti, vt tradit Caſtrenſ. in
§. ſed ita; & ideo inſpecta diſpoſitione
Capituli Regni videtur aliud dicendum,
tanto magis quia etiam in tali licentia, Vi-
ceregis eſt arbitrium an interſit Baronis
pro illum audiendo, nec nè, opus eſt ſcire
qualitatem litis, vt videatur cuius interſit,
& an Baronis, & conſequenter non vida-
tur poſſe Sindacum conſtitui, ad lites in-
certas, & ita in facto regulata fuit electio,
& authoritas Sindacis data, per vniuerſi-
tatem terræ Pricis contra Reuerediſſimũ
Epiſcopũ Pactenſem in anno 1566. & alias
etiam habuimus pro Baroni Sortini, con-
tra eius vaſſallos in anno 1579. Cætera
vero in materia Sindacorum, & electo-
rum poteſtate, Vide Franc. Marc. deciſio.
90. Vant. de nullit. ex defect. mand. num.
151. & ſequen. Dec. conſ. 297. & in deciſ.
Pedamont. deciſ. 39. & an Sindaci poſſint
accuſare, vide Guid. Papa deciſion. 106.
in fin. & Franc. Marc. d. deciſ. 309. vbi
etiam an plures electi dicantur in ſolidum
conſtitui; vide etiam plura de Sindaco,
& qui poſſit iurare, & accuſare per Ca-
ball. ſuper conſtit. egid. fol. 127. cap. 41.
8 Reſtat ergo videre an contumacia Re-
ctorum, vel Sindaci ſufficiat, vt vniuerſi-
tas conſtituatur in contumacia, ad effe-
ctum mittendi actorem in poſſeſſionem
cauſa rei ſeruandæ; quia quoad alios ef-
fectus, non eſt præſentis ſpeculationis. Et
quidem Bar. in d. extrau. ad reprimendum
in ver. citatum in fine voluit ex contuma-
cia Sindaci, & Rectorum, conſtitui vniuer
ſitatem in ficta contumacia, Socc. d. art. 17.
vult quod per citationem Sindaci, vel Re
ctoris vniuerſitatis, vniuerſitas non cõſti-
tuitur in contumacia per tex. ſi ex dolo, §.
primo, ff. de dolo, & ſequitur Cagnol. in
d. l. non poteſt circa finem. Sed prædictæ
opiniones poſſunt militare, & procedere
ſecundum diuerſos effectus, data enim
electione Sindaci legitima, vel quando nõ
eſſet facta electio, & teneremus opinionẽ
quod non ſufficiat citare Rectores, tunc
non poteſt negari quod vniuerſitas con-
ſtitueretur in contumacia, ſaltem ficta, ex
contumacia Sindaci, vel Rectorum, vt di-
xit Bar. quod videtur ſufficiens ad id, de
quo quærimus, nam in contumacia pro-
curatoris, vt ex ea conſtituatur dominus
in contumacia, ad effectum deueniendi
admiſſionem ex primo decreto, eſt com-
munis concluſio Docto. in l. 3. C. de pro-
cur. & tradit notabiliter poſt alios, Cagnol.
§. ſi procurator, ff. ſi quis ius dicen. non
obtemp. nu. 6. cum ſeq. vel ex eo quod
agitur de leui præiuditio, cum in facultate
conuenti ſit purgando contumacia, talem
miſſionem reuocandi; vel ex eo quod in
tali caſu ficta, & non vera contumacia
ſufficit; & ob id in mulcta, & in penalibus
& alijs grauis præiuditij, in quibus vera
contumacia requiritur, dicunt Docto.
contumaciam procuratoris Sindaci, & ſi-
milium, non præiudicare; & ità intelligẽ-
dus eſt, Socc. d. art. 17. nu. 54. cum cæteris
ſimilibus, idem dicendum eſt in contu-
macia tutoris, & curatoris reſpectu pupil-
li, & minoris, & tradit idem Cagnol. in d.
§. ſi procur. nu. 23. & ante eum ità dicit
magis communiter teneri, Alex. in d. l.

3. nu.

3. nu. 12. in fin. C. de procur. ad quem & alios ab eo relatis ſe refert Gozad. in d. §. Iulianus, col. fin. nu. 229. Curt. Iun. & alij in d. l. 3. C. de procur. eſt benè verum quod in miſſione ex primo decreto, quoad bona pupilli, ex contumacia tutoris, ſeruanda eſt forma, & practica tradita per tex. in l. hic autem, §. 1. ff. ex quibus cau. in poſſeatur, & ita reſidet Cagnol. d. nu. 33. ſed aduertatur quia forma tradita in d. l. hic autem procedit, quando pupillus, aut minor carent tutore, & curatore, in quibus terminis procedit tradita à Michaele Vrcurr. in d. l. ſi finita §. Iulian. n. 156. cum ſeq. & non eſt materia noſtra. Vbi vero pupillus, & minor habent tutores, & curatores tex. in d. l. hæc autem, §. 1. iuncta gloſ. videtur determinare, quod nõ poſſit procedi ad miſſionem, ſed quod euocandi ſunt tutor, & curator; & captis pignoribus cogendi, vt pupillum, & minorem defendant. verum idem eſſe generaliter in quouis adminiſtratore, determinant per illum tex. Doct. in d. l. 3. & Alex. ibi, n. 5. in tertio notab. dicit quod cogendus eſt quilibet adminiſtrator, officium ſibi iniunctum exercere, vel præciſe captis pignoribus, vel cauſatiue procedendo contra principalem, per miſſionem ex primo decreto, vel ad priuationem officij; quod vltimum generaliter intelligunt ſiue in habente adminiſtrationem ab homine, ſiue à lege, vt Iudex videns contumaciam adminiſtratorum. poſſit illos officio priuare, quod tamen Cort. Iun. ibidem, col. 1. non admittit. adminiſtratore creato ab homine, ſed cum non ſit materia noſtra, non eſt opus in eo aliter inſiſtere, communis ergo eſt Doctorum ſententia, ex contumacia procuratoris, tutoris, & aliorum quorumlibet adminiſtratorum gerentium, aliena negocia, poſſe procedi ad miſſionem ex primo decreto; quia in hoc ficta contumacia, ſufficit, ſecus quo ad ſecundum decretum, cum in eo requiratur vera contumacia Alex. & alij in d. l. 3. de quorum intentione eſt, quod non cognatur Iudex, ex illorum contumacia procedere ad miſſionem in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ; licet bene poſſit hoc facere; quia captis pignoribus, & præciſe poſſet cogere tales adminiſtratores, vt compareant, & defendant principales; quod ſi non fecerint illos officio priuare, & alios procuratores, & adminiſtratores, dare; quæ omnia bene notanda ſunt in practica, & tutius, & cautius arbitror eſſe pro pupillis, & alijs principalibus, talem practicam admittere, quam ſimpliciter per miſſionem in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ procedere, quia punitur, vel reparatur negligentia adminiſtratorum, quæ ſemper tendit ad præiudicium, & perniciem principalium. Ex quibus apparet tandem quid pro reſolutione principalis quæſtionis dicendum ſit; nempe ex contumacia Sindaci, vel Rectorum, & aliorum adminiſtratorum, quorum citatio legitima eſſet, ſecundum ea quæ ſupra diximus, poſſe mitti actorem in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, in bonis vniuerſitatis, ex primo tamen decreto, cum ficta contumacia ſufficiat: in quibus etiam concludendum arbitror eſſe ſeruanda, ea quæ ſupradiximus in procuratore, tutore, curatore, & alijs adminiſtratoribus priuatorum, ab identitate rationis, & eſt de intentione Doctorum, vt ſupra, licet apertè in hijs terminis non loquantur; & ita in præmiſſis concludendum eſt.

QVÆSTIO XI.

1 *Terminus menſium ſex infra quos efficaciam habent literæ citatoriales à quo die & à quo actu dicatur currere.*

VNDECIMO quæro; quia in prima quæſtione diximus citationẽ, ſeu literas habere triplicem vitam, ex Theorica d. de Gregorio de Iud. cau. feu. q. 15. & hæc tertia vita eſt per ſex menſes, infra quos effectum habent tales literæ vt determinat Ritus cap. 98. ubi pendente cauſa in Magna Curia à ſex mẽſibus infra à quo die incipiat talis vita, & talis terminus menſiũ ſex. Cõmunis intelligẽtia Doctorum in Regno & comunis praxis interpretata eſt, vt talis terminus incipiat ab vltimo actu; quod factus ſit in cauſa inter ipſas partes, ita omnes ſcribentes ſuper Ritu illo & d. de Gregorio vbi ſupra & in q. 16. verſ. 2. eſt aduertendum. Aduertendum tamen eſt, quod d. de Gregorio vbi ſupra, intelligit vltimum actum debuiſſe fieri in iuditio, inter ipſas partes; & ob id infert in d. q. 16. quod ſi extra curiam aliqua ex cauſa eſſet præſentanda acta, vel quid aliud fieri, opus eſt nuuaci-

Digitized by Google

citatione partis, quæ non eſt neceſſaria, ſi talis præſentatio, & ille actus fieret in iudicio, & in curiæ regimine: quia tunc ſufficit, quod pars vocetur per vocem porterij. In contrarium tamen videtur communis ſtilus, & communis interpretatio, nempe quod talis actus non ſit neceſſe, quod fiat in Curia immò ſcribentes dicũt, & eſt in ore aduocatorum, quod ſufficit in cauſa fuiſſe factum verbum, etiam extraiudicialiter, ideſt non in regimine, & ob id ſufficit quod proceſſus ſit viſus, & notata in dorſo proceſſus talis viſio; immò quod fuerit ad iudicem apportatus, immò quod fuerit in iuliana notatum ad quem Iudicem proceſſus ſit mittendus, & demum ſufficit quod partes coram Iudicibus allegauerint; quia à quolibet actorum, verborum, interrumpitur ſemeſtre; & dicitur cauſa pendere, & eſſe infra ſex menſes: & ratio eſt quia omnes Doctores ſcribentes ſuper Rita volunt, rationem Ritus eſſe, quia lapſo ſemeſtre videtur quod partes ſilentium poſuerint in cauſa, & ob id ſi quomodolibet poteſt apparere tale ſilentium fuiſſe interruptum, dicitur cauſam eſſe infra ſex menſes. Eſt tamen conſiderandum ne cogamur dicere d. de Gregorio dicere, & loqui contra communem ſtilum; quod eius dictum intelligendum eſt, prout vere loquitur, quantum ad effectum faciendi aliquem actum præiudicialem, vel præſentationem ſcripturarum, & proteſtatorum; quia ſi hæc fiant in iudicio, non eſt neceſſaria alia citatio: ſi ſimus infra ſex menſes; ſi vero fiant extra iudicium, tunc ſit opus noua citatione, & ita hoc iure vtimur. Quantum verò ad effectum, vt neceſſe ſit, partem citare ad proſequendum cauſam, iuxta formam iſtius capituli Ritus, ſub pena nullitatis, vt dicetur inferius; & tunc veritas eſt quod ſufficiat actus quilibet, ſiue in iudicio, ſiue extra iudicium, vt dictum eſt ſupra. Nam ſemper quod infra ſex menſes, actus aliquis ex prædictis factus eſt, vel ſimilis; adeo quod verum ſit dicere in cauſa aliquid geſtum eſſe, etiam ab vna ex partibus, vt quotidie fit in miſſione proceſſuum, & ſimilibus; tunc poteſt procedi ad ſententiã ferendam, abſque eo quod pars citetur ad proſequendum cauſam, & ad collationem faciendam. Et iſta eſt vera intelligentia, ac vera, & communis practica Regni. Hinc infero nihil ad propoſitum dicere moder ſcrib. ſuper hoc Ritu dum pro intelligentia vltimi actus, quærunt quis talis actus dicatur, & ſe remittunt ad actus de quibus per Marant. in ſuo ſpeculo de ord. Iud. par. 6. nam quantum attinet ad terminos quæſtionis noſtræ de talibus actibus non eſt præſens diſceptatio, vt ſupra dictum eſt. Infero & ſecundo non bene dixiſſe Socc. & alios relatos à moder. ſcrib. dum volunt quod ſi proceſſus fuerit collationatus, & viſus per duos Iudices, quod tunc nõ obſtãte lapſu ſemeſtris temporis, poſſit procedi ad ſententiam, abſque alia citatione; nam ſi ipſi intelligunt poſſe procedi ad ſententiam, dico quod ab vltima viſione, & vltimo actu ſit lapſum ſemeſtre, vt in hoc ſit ſpeciale; quia proceſſus viſus per duos Iudices, talis intelligentia eſt contra communem ſtilum, & practicam; quandoquidem ne dum quando eſt viſus per duos Iudices, verum etiam & per quatuor, & per ſex, ſecundum quod quando ſolet eſſe, vel quia ſumus in cauſis feudalibus, vel aliter Proregi videretur: tunc ſi ab vltima viſione, & vltimo actu, lapſum eſt ſemeſtre, citatio ſit ad proſequendum; & ratio eſt clara, quia militat ratio ſilentij partium in ipſa cauſa; nec videtur dari ratio ſpecialitatis prædictæ, vt ſentiunt præallegati ſcribentes; ſi vero ipſi intelligũt prout arbitror fuiſſe intentionem primorum, qui ita ſcripſerũt, & dixerunt, nempe quod proceſſus ſit viſus per Iudices, quaſi quod non requiratur actus factus in iudicio, & tales viſiones ſint infra ſex menſes, tunc ab vltima dicatur currere tale ſemeſtre vt non ſit opus alia citatione, cum miniſterio, tamen videtur loqui de duplici viſione, eo quia prima viſio ſecundum antiquum ſtilum ſiebat in iudicio; in quo Iudices recitabant proceſſus, & magiſter notarius ſolebat apponere viſionem; & ob id quia talis actus videbatur factus in Iudicio, & ſecunda viſio ſiebat extra regimen, quod tali caſu, talis ſecunda viſio ſufficeret, quæ intelligentia eſt conformis ſtilo, & praxi de qua ſupra. Quicquid tamen ſit de hac intelligentia ſcribentium in Regno expeditiſſimum eſt, ad effectum vt alia citatio non ſit neceſſaria ad proſequendum, ſufficere quemlibet actum, & quodlibet verbum factum in cauſa ipſa, ſiue per ambas partes, ſiue per alteram tantum: ab iſto autem vltimo verbo ſiue actu, lapſo ſemeſtre, citatio neceſſaria eſt ad concludendum, & ſenten-

tiam

Digitized by Google

tiam audiendum, vt dicit Ritus, ſiue proceſſus fuerit viſus per duos, ſiue per plures vt dictum eſt.

QVÆSTIO XII.

Diſpoſitio Ritus cap. 98. an habeat locum etiam in conſiſtorio S.R.C.

DVODECIMO quæro, an Ritus qui præciſe loquitur de cauſa pendente in Magna Curia locum habeat etiam in Conſiſtorio Sacræ Regiæ Conſcientiæ, & ſubinde in alijs Curijs Regni etiam inferioribus. Hæc quæſtio aliàs ventilata fuit in conſiſtorio, in quo tunc ſedebat cum alijs collegis eximius Iure conſultus D. Antonius de Ballis, nunc Regius Conſiliarius, & magiſter Rationalis meritiſſimus, inter quoſdam fratres de Polino ex vna, & quemdam Petrum de Pandolfo ex altera; & dubium quidam faciebat; quia vt inferius loco ſuo dicetur, quando Ritus loquitur præciſè de Magna Curia non videtur procedere in alijs Curijs, & præſertim in Conſiſtorio prout in cap. de concluſione cauſæ, tanto magis quia Ritus in hoc eum fit exorbitans à iure communi, non videtur debere extendi ad alias curias; quibus & alijs quæ poſſunt conſiderari non obſtantibus, tenebam ego debere Ritum intelligi etiam in Conſiſtorio, tam ex ſtilo, & conſuetud. inueterata, quę etiam hoc recepit, ne dum in Conſiſtorio, verum etiam in Magna Curia rationum, & in omnibus alijs Curijs inferioribus, de quo ſtilo, & conſuetudine eſt notorium apud omnes verſatos in Magna Curia; & non ſunt mutanda ea quæ certam interpretationem habuerunt vnl. l. minime, ff. de legibus: tum etiam quia ex ratione qua mouetur Ritus, idem ſtatuendum eſt in quibuſcumque alijs curijs, ratio enim ſecundum communiter ſcribentes, quia lapſo ſemeſtre videntur partes quodammodo oblitæ de ſtatu cauſæ, & ſilentium feciſſe; ob id ne ex obliuione inferri poſſet præiuditium, ſtatutum eſt vt pars de nouo citetur; quæ ratio eſt vniformis ad omnes curias, & generaliter non vi extenſionis, ſed comprehenſionis Ritus intelligêdus eſt vniuerſaliter in omnibus curijs: ad tradita in authen. quas actiones, C. de ſacroſanct. eccleſ. cum ſimilibus; Nec obſtat quod quandoque diſpoſitum in Magna Curia, non procedit in Conſiſtorio; quia hoc eſt verum quando diſponitur in particularem præheminẽtiam Magnæ Curiæ, tum quia Magna Curia eſt nobilior Curia in toto Regno, diſpoſitum in ea in particulari dignitate, non procedit in Conſiſtorio; prout dante domino dicemus loco ſuo, & ita tandem fuit deciſum in dicta cauſa, & fuit declarata nulla ſententia lata, non facta citatione lapſo ſemeſtri, in qua etiam cauſa fuit determinatum Ritum debere intelligi, tam ex parte actoris, quam rei quandoquidem, licet reus ab initio veniat ad cauſam prouocatus, tamen pendente cauſa, poſt ſemeſtre non poteſt ferri ſententia, ſine noua citatione, ſiue ad inſtantiam rei feratur, ſiue actoris, eum ſemper militet ratio vniformis, maxime proſeruanda equalitate.

QVÆSTIO XIII.

Diſpoſitio Ritus cap. 98. an procedat in cauſis ſummarijs & exequutiuis.

DECIMOTERTIO quæritur, an Ritus procedat indiſtinctè, etiã in cauſis ſummarijs, ſola facti veritate inſpecta. quidem dubium videbatur poſſe fieri, tùm quia in hijs cauſis ſola facti veritate inſpicienda eſt, remotis iuris apicibus, tùm ẽt quia non videtur poſſe præſupponi id q Ritus præſuponit; nã Rit. vult, lapſo ſemeſtre, neceſſe eſſe citari partẽ ad concludẽdum in cauſa, quæ concluſio non fit in ſummarijs Sed in contrarium eſt veritas & ſtilus, ac communis praxis Regni; & ratio eſt quia hæc citatio requiſita à Ritu ſapit equitatem, & veritatem facti, ad deſenſionem; & conſequenter tanto magis attendi debet in hijs cauſis; diſpoſitio Ritus: quia quod ſapit equitatem, & deſenſionem, non tollitur per clauſulam ſola facti veritate inſpecta Crauett. conſ. 263. col. 2. maxime quia militat ratio, quæ fuerunt moti ſtatuentes, vt dictum eſt ſupra, & ita iuxta conſuet. & ſtilum prædictum fuit etiam determinatum in cauſa prædicta in fauorem illorum de Politio. illud quoque eſt etiam ſciendum, ne dum Ritũ pro-

procedere in cauſis ordinatijs, ſeu ſummarijs, ſed etiam in cauſis exeqnutiuis, & vbicumque pendent ſcripturæ, tam in cauſis principalibns quam etiam in articulis; imò ſit citatio ad proſequendum ſollemnia, vbi procedi vult ad interpoſitionem ſecundi decreti: nam ex idemptitate rationis, vt ſupra, receptum eſt in Regno, ſeruari debere indifferenter ſupradictam Ritus diſpoſitionem.

QVÆSTIO XIV.

Actus facti in articulo incidenti vel emergenti an interrumpant ſemeſtre cauſæ principalis in alio iuditio.

DECIMOQVARTO quæro, an ſententia lata cauſa principalis, ſit nulla lapſo ſemeſtre, ſi in alia curia pendeat aliquis articulus emergens, vel incidens eiuſdem cauſæ; an actus facti in dicto articulo incidenti, dicantur interrumpere ſemeſtre. Hæc queſtio ſimiliter ventilata fuit in cauſa ſupradicta, nam in Magna Curia pendebant quidam articuli incidẽtes cauſæ principalis imò tales erant articuli quod ſi veniebant decidendi in fauorem illius de Pandolfo, cauſa principalis corruebat; Interim ergo dum tales articuli ventilabantur, cauſa principalis erat in Conſiſtorio, in qua cauſa ab vltimo actu facto in ea, in dicto Tribunali, lapſum erat ſemeſtre. Lata ergo ſententia, non ſeruata diſpoſitione Ritus, actum fuit de illius nullitate & ita tandem fuit obtentum, & deciſum in fauorem meorum clientum. Dicebatur ex aduerſo, quod tametſi articuli erant in alio magiſtratu, tamen dicebãtur eſſe de appenditijs cauſæ principalis, nec Ritus ſe reſtringit ad pendentiam cauſæ, magis in vno magiſtratu, quam in alio; & vt habeat locum Ritus, qui loquitur de Magna Curia, ſufficit quod cauſa pendeat in Conſiſtorio, ergo acta facta in eadem Magna Curia ſunt ſufficientia, vt interrumpant ſemeſtre cauſæ principalis. Hęc in effectu allegabantur; ſed illis non obſtantibus fuit deciſum ſententiam eſſe nullam: ea ratione quia vt dicantur eſſe infra ſemeſtre, ſecundum omnes, eſt neceſſe computationem fieri ab vltimo actu, qui ſit in cauſa, & Curia, vbi pendet cauſa, nec quod actitatum eſt in articulis pẽdentibus in Magna Curia, poteſt dici eſſe de actibus cauſæ, & de ſe patet: & cum articuli habeant de per ſe inſtantiam ſeparatam, & non pendeant a cauſa, ſicuti nec è contra, cauſa dependet ab eis, tametſi inſpecta iuris diſpoſitione, deciſio articuli quandoq; faciat causã vno, vel altero reſpectu, tuere; ſed de hac dependentia, ſeu pendentia, non loquimur in præſentiarum; quia pendentia in Ritu conſideratur reſpectu illius telæ proceſſus, quæ fabricatur in eo magiſtratu, in quo verſatur, & ſiue loquamur de actibus ordinarijs, ſiue de actibus deciſorijs, illi ſunt qui reſpiciunt ordinationem, & deciſionem litis exiſtenti in illa Curia, gloſſ. in Clem. ſepè de verbor. ſignifi. Maranta in ſpeculo, par. 5. num. 55. tanto mágis quia cum Curiæ, & tribunalia ſint diuerſa, actus facti in vno, non poſſunt dici eſſe actus alterius; ſic verum eſt dicere, quod cauſa quę vertebatur in Conſiſtorio, non pendebat ab actibus factis in magna Curia; & licet articuli erant præiudiciales ad cauſam; intantum, quod ſecundum aliquos effectus, cauſa ab eis dependebat, ſecundum tradita in capitulo, vt debitus de appellat. tamen illa tela proceſſus, quæ verè cauſa dicitur, vt Ritus loquitur, non dicitur pendere niſi in Curia in qua verſatur; & ita per hæc vt dictum eſt, fuit deciſum, & declarata ſententia nulla, quæ omnia notanda ſunt pro intelligentia Ritus, & quia ab alijs hucuſque non ſunt diſcuſſa, & quotidie in practica poſſunt contingere.

QVÆSTIO XV.

1 *Procurator an ſufficiat citari lapſo ſemeſtri vel ſit neceſſarium pars citari.*

2 *Procurator venit appellatione partis ex interpetratiuo ſignificatu.*

3 *Ritus non intelligit de procuratore inſtructo ſed de procuratore cauſa qui ſolet ſubſcribere libellum.*

DECIMOQVINTO quæro. Quia Ritus vult partem oportere citari lapſo ſemeſtre, an ſufficiat
1 citare procuratorem, † & an talis procurator veniat appellatione partis. Alias ſuper hoc fuit facta heſitatio. Primo quia Ritus expreſſè vult

vult partem citari oportere, licet præſens ſit aduocatus, & procurator, & ſic expreſsè videtur intelligere, quod partis appellatione non veniat procurator. Secundo
2 quia † quod procurator veniat appellatione partis non eſt ex proprio ſignificatu, ſed interpretatiuo Calder. conſ 12. de verb. ſign. & tradit Fel. in cap. ſuborta de re iud. col. 1. verba autem ſtatuti & ſic Ritus debent intelligi in proprio ſignificatu l. quicquid abſtringendæ, vbi DD. ff. de verb. ſigni. Tertio quia Ritus requirit præſentiam partis quod patet; quia non curat de præſentia procuratoris, & conſequenter non ſatisfit per citationem procuratoris, Abb. in cap. cum parati de appell. vbi Franc. col. 2. & Indiuiduo ego alias ſolitus ſum allegare Iacobum Emil. conſ. 23. poſt principium, vbi ex prædictis ità determinat in ſtatuto de quo ibi. Sed contrarium eſt Verius; & ita in Regno practicauimus in procuratore ſufficienter conſtituto ad cauſam; quia dato ſufficienti mandato, quæ à procuratore dicuntur geri à parte, maxime in hijs quæ reſpiciunt ordinem iudiciarium, & ſumus in hijs quæ à parte ſunt remiſſibilia, ita poſt Rotam quam allegat & firmat Fely. in d. cap. ſuborta, col. prima de re ind. Nec obſtat quod Ritus præſupponit præſentiam pro-
3 curatoris, & vult non ſufficere; † quia Ritus in hoc loco intelligitur non de procuratore inſtructo, ſed de procuratore cauſæ; qui ſolet ſubſcribere libellum, & ſimilia ficuti, & aduocatus qui poſſunt infra ſex menſes citari ad actus concernentes, tanquam procurator, & aduocatus ſubſcripti: lapſo vero ſemeſtre non poſſunt, licet ſint preſentes, & ità intelligitur Ritus, nam tales perſonæ non dicuntur in omnibus repreſentare partes, nec habent mandatum ſufficiens: & ideo geſta ab eis, non dicuntur geſta à parte; in procuratore, vero inſtructo ſecus eſt, quia tum ex diſpoſitione iuris, tùm etiam per verba ſolita poni in procuratorijs in omnibus repreſentant partes principales; nec refert quod talis procurator veniat appellatione partis, ex ſignificato interpretatiuo; quia cum non ſimus in odioſis, nec penalibus, & intentio Ritus non eſt contraria, non eſt ità ſtricte intelligendus, & ſimiliter non obſtat quod Ritus requirit præſentiam partis, non obſtante præſentia procuratoris, quia eſt verum de illo procuratore, qui non habet mandatum ſufficiens, ſecus in procuratore inſtructo, & Iacob. Emilianus d. conſ. 23. non bene aperit, ſi loquatur in procuratore inſtructo, imo videtur in caſu ſuo loqui de procuratore cauſæ veluti aduocato; quia in principio dicit quod ille fuerat procurator in primo iudicio, & non intelligebatur procurator in ſecundo. Et ita tenendum eſt. tanto magis quia ità ſemper practicatum eſt, & non ſunt mutanda quæ certam habuerunt interpretationem l. minime, ff. de ll.

LIBER SECVNDVS

DE VARIIS MODIS PROCEDENDI IN REGNO Ciuiliter, & de illorum inſtantijs.

QVÆSTIO I.

1 *Quot & qui ſint modi diſtincti & ſeparati procedendi.*
2 *Modus procedendi per viam effectus procedit etiam parte inuita.*
3 *Similiter & modus procedendi ex abrupto.*
4 *Modus per viam iniunctionis an ſit diuerſus a modo per viam cedulæ.*
5 *Modus procedendi ex abrupto eſt diuerſus à modo viſionis ſcripturarum.*
6 *Modi procedendi in Regno ſunt ſex principales ad quos omnes alij modi reducitur.*
7 *In taxatione dotis de parag10 an poſſit procedi parte contradicente parte incitata per ſupplicationem verificatis eſtremis.*
8 *Aduerſus executionem taxationis an verum ſit quod admittantur ſolum exceptiones modificatiuæ.*

ANTEQVAM ad particularia, circa hos varios modos procedēdi deueniamus; pro iunioribus operepretium eſt,
1 Primo loco quærere, † quot, & qui ſint modi procedendi diſtinti, & ſeparati. Ritus enim, & ſcribentes ſuper hoc, tam antiqui, quam moderni, ſatis confuſè loquuntur, varios modos cumulando, qui tamen inuicem coincidunt; & pleroſque modos, qui in praxi quotidie verſantur, ommittunt. Ritus ergo in cap.

99. ponit in Magna Curia quinque modis principaliter procedi, nempè eſequutiuè, per viam cedulæ, ſummariè, & ordinariè, & via informationis, Verum inferius cap. 139. addit quatuor alios modos, nempe per viam confeſſionis, iniunctionis, viſione ſcripturarum, & ex abrupto, ob id moderni ſcribentes ſuper illo cap. 139. & ſecundum eorum ordinem, cap. 44. aduertunt quinq; modos poſitos hic, eſſe illos in quibus proceditur in inuitum, etiam parte contradicente; alij vero modi quatuor poſiti in d. cap. 139. procedunt, vbi pars conſentit; ſubdunt, & inde quod illi tres modi per viam iniunctionis, confeſſionis, & cedulæ, ſunt vnũ, & idẽ; quia licet nominibus diuerſis nominẽtur reducũtur tamen ſub vno modo procedendi, nempè per viam cedulæ, & quod modus procedendi per viam iniunctionis ſit idem, cum illo per viam cedulæ, allegant tenere d. de Septimo, licet ipſi dicant quod hodie eſt diuerſus modus, & procedit ſecundum eos, quando pars non diſſentit in modo procedendi, nam parte diſſentiente debet procedi altero de quinque modis principalibus, de quibus in Ritu, quod etiam ipſi dixerunt ſuper Ritu, cap. 4. num. 4. Secundum ordinem ipſorum.

Aduertendum eſt ergo ad plura, quæ ne ob malam intelligentiam terminorum, iuniores decipiantur ex dictis modernorum, non ſunt ſub ſilentio prætermittenda. Primo etenim quatenus ipſi dicant, cap. 139. ponere modos diuerſos in quibus proceditur tantum parte non diſſentiente, erraor; quia, & modi prædicti procedunt, etiam parte inuita, nam, vt dicetur loco ſuo latius, non eſt verum ab-
2 ſolute † modum procedendi per viam effectus, quod idem eſt quod viſione ſcripturarum, non procedere niſi parte conſentiente: nam licet quandoque partes in facto non ſunt concordes, & verè eſt queſtio facti vel mixta iuxta tradit. io l. eum quem temerè, ff. de iudic. & in cap. ſæpè de appell. cum ſimilibus, procedi non poſſit, ità per viam effectus, & viſione ſcripturarum; tamen quando partibus in facto concordantibus, decidendus eſt merus iuris articulus; tunc etiam parte diſſentiente in Regno proceditur per viam effectus, & viſione ſcripturarum, prout millies in facto vidimus, dicetur
3 loco ſuo. † ſimiliter & modus procedendi ex abrupto in Regno, etiam parte inuita practicatur in illis caſibus, in quibus poteſt ita de iure procedi, vt proprio loco etiam diſſeremus: quinimò vbi de iure procedi non poteſt tali modo, nec partis conſenſus iuuat, prout ſeciel, & iterum practicauimus in illo modo procedendi, qui certis temporibus ſeruabatur in petitione redditionis compoti tutelæ; nam ſolebat fieri iniunctio ad præſentandum compotum, quo præſentato, fiebant impugnatione, & inde verificationes, & captis hinc inde terminis, ſolebat fieri quidam proceſſus, lite non conteſtata, & ex abrupto. Nihilominus talis modus procedendi fuit pluries declaratus nullus, reuocatis ſententijs, & nullis declaratis; prout in cauſa illorum de ſcorſo, & pluribus alijs: nec potuerunt ſimiles proceſſus ſuſtineri, ex tacito conſenſu partium: nec mihi veriſimile videtur, quod Ritus voluerit ponere modos procedendi, in quibus pars conſenſerit, cum tales modi potius ex inueterato ſtilo curiarum procedant, quam ex diſpoſione Ritus, vt etiam loco ſuo dicetur.

Dicamus ergo quod Ritus nõ eſt contrarius ſibi ipſi; nam licet dixerit, in Magna Curia quinque modis procedi, non excluſit alios modos, & ob id non ſine miſterio dixit hic Ritus, procedi quinque modis principaliter, vt deſignaret alios modos adhuc diuerſos, licet non principales.

4 Secundo aduertendum eſt, dum dicunt modum per viam iniunctionis eſſe diuerſum, à modo per viam cedolæ. Quid quid dixerit Io. Aloyſ. Septim. Nam vt referunt ipſi Io. Aloyſ. non aliter ſenſit, licet voluerit modum per viam iniunctionis reperiri, in modo per viam cedulæ, quandoque enim (nam regulariter non omnes curiales ita faciunt) in cedula, quam vocamus condemnatoriam, ſolet apponi iniunctio, quædam, quæ fit reo, vt infra terminum dierum 15. proponat, & probet defenſiones ſuas, & ob id ratione talis iniunctionis, rectè dici poteſt, modum per viam iniunctionis reperiri in cedula. Tertio eſt aduertendum, quia licet verè modus procedendi per viam iniunctionis. ſit longè diuerſus à modo cedulæ; Vt moderni io hoc benè dicunt, tamen non rectè ipſi declarant, quomodo in hoc modo iniunctiuo procedatur.

Nec eſt verum quod ſolùm Proceditur tali

tali modo, quando pars non diſſentit, immò & parte diſſentiente, rectè proceditur per viam iniunctionis; quando ita procedi poteſt. Immo nec partis conſenſus prætudicaret, vbi de iure tali modo procedi non poteſt. De hoc vltimo apparet per ea quę paulo ante dicebamus, de modo procedendi illo antiquo in redditione compoti, nam facta iniunctione pars non modo diſſentiebat, immò iniunctioni parebat, quia preſentabatur compotum, & tamen ad vlteriora valide non procedebatur; ex eo quia litis conteſtatio requiſita de iure, etiam partium conſenſu remitti non poteſt, vt in tub. ff. & C. de litis conteſt. nec vidi ego vnquam in praxi admitti, quod ſi fiat iniunctio, in caſu quo tali modo procedi non poteſt, quod termino elapſo procedatur ad capturam, vel ad carcerationem: nam ſufficeret quod pars quandocumque compareat, ex ſtatterminum, & allegaret, tali modo non debuiſſe procedi; quia nullitas actus poteſt allegari; etiam lapſo termino, Iaſ poſt alios in l. 1. C. de iuris & facti ignorant, & dicemus alias oportunius; & ideo aut ſumus in caſu quo procedi poteſt per viam iniunctionis, & tunc partis diſſenſus nil releuat; aut ſumus in caſu quo procedi non poteſt, & vt diximus partis conſenſus non iuuat. Verè igitur dicimus modū procedendi per viam iniunctionis eſſe diuerſum; & ſeparatum, & eſt ille qui de iure vocatur per viam præcepti, iuxta tradita in l. ne quicquam, §. vbi decretum, ff. de off. procon. & leg. quod præceptum fieri poteſt per Iudicem tam ciuiliter, quā criminaliter, vt dicemus loco ſuo; & vtroque caſu etiam parte inuita, & contradicente; licet quandoque per partis comparitionem, tale pręceptum reſoluatur in vim ſimplicis citationis, vt dicetur inferius: poteſt quoque talis modus procedendi per viam iniunctionis conſiderari, vbi ex forma contractus publici, vel ex forma alicuius ſententiæ, ſeu interloquutorię, quis ſit obligatus ad factum aliquod: puta in contractu quis ſe obligat de ratho, vel reddere compotum, vel quid aliud facere, vel non facere, vel ad pręmiſſa ſit condemnatus; tunc enim pro exequutione fit iniunctio, aduerſus quam ſolent pręſentari oppoſitiones, quę vel in articulo reijciantur, ſi vel pactum militat de non opponendo, vel oppoſitiones ſint friuole, vt loco ſuo dicetur; vel in cauſa oppoſitoria, compilato proceſſu, diſcutiuntur; & deciditur, vel procedat, vel retractetur iniunctio, nec in iſto modo procedendi iuuat partis diſſenſus, quia ex forma contractus, vel ſententię latę, modus talis procedendi eſt legitimus, etiam parte contradicente; & practicamus quotidie in capitulo nouiſſimo edito ſuper pactis de retrouendendo, & pleriſque alijs caſibus, bene verum eſt tamen quod talis modus non eſt diuerſus, à modo procedendi via exequutiua; quia ſub illo modo comprehenditur, & continetur, vt dicetur inferius: ſed à ritu pro diuerſo poſitus eſt, quia principaliter modum procedendi via exequutiua ponit, vbi agitur ad dandum, vt in capitulis ſequentibus, & in eo proceditur non via iniunctionis, ſed aliter vt videbimus, & ideò vbi agitur ad faciendum, vel non faciendum; videtur modus ſeparatus, nempè per viam iniunctionis,
5 ſeu pręcepti. † Eſt quoque aduertendum non bene modernos dicere d. capit. 44. quòd modus procedendi ex abrupto ſit idem, quòd viſione ſcripturarum: nam verè diuerſi ſunt ſaltem vt genus, & ſpecies, ſub illo enim modo procedendi ex abrupto, poteſt veluti vna ſpecies poni modus procedendi viſione ſcripturarum, cum ille modus plures alios modos contineat, de quibus infra. Arbitror tamen quòd Ritus d. capit. 19. voluerit iſtos modos vti diuerſos ponere, ſed de hijs inferius oportunius dicemus. Eſt quoque aduertendum, quia Ritus in illo quinto modo procedendi per viam informationis, de quo infrà cap. 175. inter alia exempla ponit, quando quis vult aliquid probare, ad effectum exequutionis faciendæ, quod moderni declarant ibi, & ſecundum ordinem illorum cap. 80. quando quis vult cauſare exequutionem contra hæredem, & oportet probare mortem, & ſucceſſionem vel ſi virtute contractus bullę vult cauſare exequutionem contra tertium poſſeſſorem, & vult probarę extrema poſſeſſionis, ſed mihi (licet moderni adhęc non aduertant) non placet iſta Ritus alloquutio: nam hęc non videntur, prout verè non ſunt diſtincta, & ſeparata à via exequutiua; licet enim hęc pręambula ſint, & nos vocemus extrema, omnia tamen parantur ad viam exequutiuam; & ideò infrà vbi de exequutione contra hęredes loquitur, Ritus diſpo-

nit quod fiat, probata morte, & ſocceſſione, quod intelligimus, ſiue ex parte agentis, ſiue conuenti id faciendum ſit, & ideo nòn ſine miſterio ego dicebam, Ritus cōpilatores ſatis ineptè loqui in propoſito; prout quoque in pleriſq; alijs locis manifeſtabimus: & ob id non ſine ratione reperio; in aliquibus apoſtillis ſuper Ritu, quæ d. Blaſc. caute attribuuntur, dici quòd Ritus Ritonus appellari poteſt, cum contineat diuerſas paleas.

6 Vt ego diſtintius procedatur, & ſecundum veros terminos; pro reſponſione ad primam quæſtionem, & principaliter huius rubricæ, dicimus modos procedendi eſſe vſq; ad hodierna tempora, ſex tantum principales, ad quos omnes alij modi reducuntur. Sunt autem iſti. Primus vocatur executiuus. Secundus per viam cedulę. Tertius ſummarie ex forma Ritus. Quartus ordinarie. Quintus ſummarie ex commiſſione Principis, & hodie ex forma Pragmaticæ Regiæ. Sextus, & vltimus ex abrupto: ad quos ſex modos reducuntur omnes modi procedendi, tam ciuiliter, quàm criminaliter: nam ſub modo exequutiuo, continetur etiam modus per viam præcepti, & in iunctionis vbi ex forma contractus, vel ſententiæ poteſt ad talem iniunctionem procedi, & ſimiliter continetur ille modus per viam in formationis, quatenus fit ad effectum exequutionis faciendæ. Sub modo cedulæ continentur caſus expreſſi in cap. 132. inter quos eſt ille per viam confeſſionis. Sub modo procedendi ex abrupto, continetur plures modi, inter quos ille viſione ſcripturarum, tam ſi fiat parte conſentiente, quàm ſi parte contradicente in caſibus tamen à iure permiſſis. Similiter modus procedendi dato termino extraordinario ſiue in ciuilibus, ſiue in criminalibus. Rurſus modus procedendi in iud. ſummariſſimi poſſeſſorij, de quo tamen loco ſuo dicemus aliqua, quia virtute capituli nouiſſimi, fuit diſputatum de modo procedendi in cauſa Veriæ, & ad hunc modum reducitur ille poſitus in Ritu, in illo modo per viam informationis, ſimiliter ad hoc genus modi procedendi, reducitur modus procedendi, per viam præcepti vel iniunctionis vbi de iure poteſt incipi à præcepto, ſimiliter modus procedendi ſtatim, & vt dicitur, ala dritta, quòd fit ex commiſſione principis, vel quando agitur ab vnc. 50. infrà, iuxta formam conſtitutionis nouiſſimæ Excellentiæ Domini Marci Antonij Columnæ par. 2. rub. 2. §. & in omnibus cauſiſq breuioribus; & in quibus cauſæ merita ſuperarent expenſæ, ſimilitèr modus procedendi informatiuè, quando fit ad probationem paupertatis, vel pro moratoria obtinenda, vel ſimilibus, vbi proceditur ad informationem Curiæ, citrà tamen caſus exequutiuos, vt ſupra; & demum continetur modus procedendi palatinus in criminalibus, quem modum vulgo vocamus ex abrupto.

Sub alijs autem tribus modis, quæ & quot contineantur, maxime hodiè ſtante prædicta Regia Pragmatica loco ſuo dicemus.

Apparet quoq; ad horum ſex modos procedendi reduci omnes alios modos, ſi licèt vti diſtinctos poſitos à Moder. ſcribr. ſuper Rito d.c.4. in eorum rubricis, vt in ſingulis rectè intuenti, manifeſtum eſt, & ille modus reuocationis attentatorum, iam comprehenditur in modo procedendi ex abrupto, vt loco ſuo dicemus; † il- 7
lud tamen non eſt ſub ſilentio prætermittendum, quatenus conſiderant modum procedendi, in taxatione dotis de paragio. ſeu vitæ militiæ in d.c.4. nu. 7. quo loci, ipſi duo dicunt manifeſtè erronea, & contrà veram praxim, & communem omnium intelligentiam. Primum eſt quatenus dicunt, in taxatione dotis de paragio, etiam parte contradicente procedi parte incitata, per ſupplicationem verificatis extremis, qua taxatione facta, proceditur ad exequutionem. Alterum eſt dum dicunt quòd aduerſus talem exequutionem, ſolum admittuntur exceptiones modificatiuæ, iuxta traddita per Iaſon. in l. 1. C. de iuris, & facti ignorant, & in hoc allegant d. de Gregorio in tracta. dot. de paragio, q. 38.

Sed parcant mihi manifeſtum capiunt errorē; quoad primū quia d. de Gregorio d. quæſtio. 38. ver. hodie tamē, expreſsè dicit ꝙ talis modus procedendi receptus eſt, quando pars, expreſsè; & per ſupplicationem non contradicit, & miror quomodo ipſi ita inaduertenter, loquuti ſunt; citando d. de Gregorio. Arbitror tamen quòd in deprauatos codices inciderunt; ſed ſi praxim Mag. Cur. ſciuiſſent. non ità ſimpliciter relatores eſſent, & errorem codicis deprauati emendaſſent, nam vera communis, omnium opinio eſt, quòd ſi

pars

pars non contradicit, tunc parte incitata, captis teſtibus, immò quandoque ſine teſtibus, ad ſolam partis informationem, cum de nullius intereſſe agatur, vt loco ſuo dicemus; ſolet dos taxari, habito reſpectu; ad ea de quibus d. de Gregorio; & inde cauſatur exequutio, qui modus aliud non operatur, niſi quod dat parti petenti viam exequutiuam, & ex ſtylo Magnę Curiæ talis modus procedendi eſt legitimus. Quando vero pars ante cauſatam exequutionem, contradicit, ſupplicando, vel aliter, per quod in ſcriptis appareat de diſſenſu: tunc non taxatur dos iſto modo; ſed eſt neceſſe quod petens dotem via ſua, ſe dirigat, & non exequutiuè, & ſi non obſtante diſſenſu procederetur ad taxationem, fieret id nulliter, & ex hoc ſolo capite, exequutio de facto cauſata retractaretur, & iſto iure vtimur in Regno, & eſt expeditiſſimum.

8 Quo vero ad ſecundum, excuſationem habent; nam d. de Gregorio ante eos fuit in ſimili errore, quē nos non ſemel in voce patrocinando, & conſulendo, deteximus, & quidem ſatis mirandum eſt, quod hæreſis hęc nō aduertatur à modernis ſcriptoribus; ſed vt dixi ipſi ſoliti ſunt ſola relatione eſſe contentos. Eſt igitur contra veram praxim, & contra omnem rationem, quod, & Gregorius, & moderni dicunt, num cauſata exequutione, tam, & ſi pars conuenta non poſſit circa modum procedendi diſſentire, & neceſſe habeat infra quindenam ſe opponere; tamen vel in articulo, vel in cauſa oppoſitoria, diſcutiuntur exceptiones omnes, & peremptorię, & modificatiuè: & ita milies vidimus practicari; & conſulendo, & iudicando practicauimus, per binas vices, præſertim in quibus in Magna Curia ſedimus, eſt enim manifeſta ratio quandoquidem ſi exceptiones perēptorię non admicterentur, parti ad iuditiū nō vocatæ, nec citatę, maximum fieret præiudicium, in caſu quo verè petenti dotem, dos non competeret: & multi ſunt caſus, in quibus etiam filiæ non competit dos de paragio, inter quos ille eſt, quando in feudo nouo emptitio ſumus, & pater certo modo diſpoſuit, de quo idem d. de Gregorio in eo. tract. q. 21 de quo nos alibi dicemus, & habuimus in cauſa baronis Caſtaniæ contra de Cuiello & alibi pluriès, & ob id in cauſa oppoſitoria, & quandoque in articulo reiectionis, diſcutitur ſi verè competit dos de paragio, nec ne, vel ſi tali doti eſt renunciatum, & ſimiles exceptiones peremptoriæ quæ ſi non fuerint legitimę, tunc deuenitur ad modificatiuas; nec quicquam facit quod aduerſus ſententiam non admittuntur exceptiones peremptoriæ l. peremptorias, C. ſent. reſcin. non poſſ. & tradunt Doct. in d. l. prima C. de iuris & facti ignor. nam eſt verum vbi præceſſit ſententia lata, parte citata, & & audita, quod eſſe poſſet quando pars non diſſentiendo in modo procedendi, permiſiſſet tali modo taxari dotem: vel ſi ſtante diſſenſu fuiſſet lata ſententia ordine ſuo ſed vbi parte incitata proceſſum eſt nulli dubium eſt, fore iniquiſſimum, ſi diceremus non admicti exceptiones peremptorias: & ſtilus in hoc illud tantum operatur, vt illa taxatio, illo modo valeat, nec ſit infringenda prætextu modi procedendi: in cęteris ſalua ſunt iura partis cōuentę, tam in peremptorijs, quam in modificatiuis, & iſto iure vtimur, ſine controuerſia; & difficultate, quæ notanda ſunt à iunioribus, qui caueant dum ſcripta modernorum legunt, ne in ſimiles errores incidant, nos tamen Deo fauente pro zelo veritatis, illos aduertere conabimur locis ſuis.

Appatet igitur qui, & quot ſint mod principales procedendi in Regno, de quibus ſigillatim diſceremus.

Verum antequam ad particularia in Ritu poſita deſcendamus, opere pretium duximus aliqua diſcutere, in & circa vitam cauſarum, quæ in prædictis ſex modis procedendi continentur; & ſic de inſtantijs ipſarum, circa quod non nulla dicemus, quæ quotidiana ſunt, & ab alijs quos videum, non tacta, nec bene diſcuſſa; inter quæ illud primo loco occurrit, quod concernit vitam, & inſtantiam cauſarum, quæ via exequutiua tractantur.

QVÆSTIO II.

1 *Inſtantia in exequutiuis quæ, & quales ſint, & à quo actu initium ſumant, & quem finem habeant, & an, & quomodo in exequutiuis detur inſtantia.*

2 *Quindena elapſa an poſſit exequi perpetuo.*

SE-

1 SECVNDA igitur erit principalis quæſtio, quæ, & qualis ſit inſtantia in exequutiuis & à quo actu initium ſumat, & quem finem habeat. Moderni ſcribentes in cap. 2 Ritus nu. 19. & ſeq. ponunt nonnulla referentes d. Io. Aloyſium de Septimo; ſed ex hijs quæ nos deducemus, apparebit quàm ſicco pede in omnibus ſoleant pertranſire. Concludunt ipſi poſt d. Io. Aloyſium communem opinionem eſſe in exequutiuis dari inſtantiam, Doct. in l. properandum in princ. C. de iuditijs damnata opinione Bart. in l. litibus C. de agri. & cenſ. lib. x. in quo conueniunt omnes ſcribentes ſuper Ritu noſtro: quorum verba & rationes ſimpliciter referunt prædicti mod. ſcriben. ego in primis vltra eos allego dictum quotidie, & in ore aduocatorum verſatum, Affl. in conſtit. hac lege, nu. 7. cum ſeq. vbi ſimiliter concludit in exequutiuis dari inſtantiam, ſecundum communem concluſionem. Verum ponit tres limitationes, & tandem num. 10. in fine concludit dari inſtantiam, dato termino ad probandum exceptiones propoſitas; alioquin non dato termino determinat, non dari inſtantiam. Secundo dico eſſe aduertendum in Regno non poſſe nos, nec debere in hac materia nimis inſudare, in deciſionibus communibus; ſed oportet rem intimius, & penitius, perſcrutari. Proponimus ergo vtramque opinionem veram eſſe, nempè in exequutiuis dari inſtantiam in Regno, & non dari, ſecundum varios caſus contingentes. Quinimò in eiſdem exequutiuis conſiderari poſſe, & dari diuerſas inſtantias, & diuerſæ qualitatis. Sciendum eſt igitur à iunioribus in Regno exequutionem dari, aut virtute ſententiæ ſeu interloquutoriæ, aut virtute contractus habentis exequutionem paratam, aut virtute alicuius actus iudicialis, ex diſpoſitione iuris communis, veluti ex fideiuſſione pœnes acta Curiæ, vel ſimilium, vt Deo dante loco ſuo dicetur. Poſſumus ergo in primis circa has exequutiones conſiderare tempus, antequam deueniant ad actum formatum, quem nos vocamus implementum; & tunc ſi loquimur de ſententia, ſeu interloquutoria, in Regno datur inſtantia anni, quo lapſo non poteſt procedi, niſi actione in factum per viam cedulæ, prout loco ſuo diſcutiemus. Si ſumus in contractibus datur tempus decennij, de vtroque, eſt clara diſpoſitio Ritus, de qua infra. Si tandem loquimur in hijs quæ ex iuris diſpoſitione habent exequutionem paratam, an in eis procedat diſpoſitio Ritus, nec ne, non eſt præſentis ſpeculationis. Dicemus Deo dante loco opportuniori; nam & tempus anni, & decennij propriè non poſſumus vocare inſtantiam, prout eſt materia l. properandū, C. de iudicijs, & eſt principalis materia huius quæſtionis.

Poſſumus ſecundo conſiderare exequutiones, prout iam deuenerunt ad actum formatum, & implementum; & tunc eſt etiam conſiderandum in exequutione ſẽtentiarum, quia illa quandoq; fit realiter, puta quando quis eſt condemnatus ad rei reſtitutionem in actione reali, & tunc exequutio fit manu militari iuxta tradita in l. . . . . ff. de re iudic. & in Regno vel ad literas, vel per porterium manu militari, victor mictitur in poſſeſſionẽ rei, & in tali executione nullã eſt dari inſtã- 8 tiã: quia nec lis tacuit, nec expreſſè cõteſtatur, nec vlla diſceptatio, relinquitur coram illo Iudice exequente, in caſibus tamen in quibus datur exequutio, & in hijs terminis poteſt ſaluari dictum Barto. in d. l. litibus; & aliorum ſequatium. Quando vero exequutio tam virtute ſententiæ, quàm contractus non fit manu militari, ſed per mandatum exequutionis, vel ad literas vel pœnes acta in ſumma pecuniarum, vel frumentorum, vel ſimilium recipientium functionem in genere ſuo, ſequuto implemento, iuxta formam Ritus, tunc datur quindena illi, contra quem talis exequutio eſt mandata, infra quam poteſt, & debet preſentare ſuas oppoſitiones, ſeu exceptiones pro vt communiter appellamus; quibus præſentatis, in Regno ex forma capitulorum ipſius, currit inſtantia ſex menſium cauſæ, quam vulgo oppoſitoriam vocat, & hæc fuit à Ritu cognita, & ſic in Regno abreuiata eſt inſtantia triennalis, de qua in l. properandum, C. de iudicijs in hijs cauſis oppoſitorijs; quia tamen, vel virtute pacti de non opponendo, vel quia oppoſitiones ſunt friuolæ, vel virtute pragmaticæ in contractibus bullaribus, ſolet paſſim incidere articulus reiectionis oppoſitionum, in quo prætendat actor, & creditor debitori eſſe denegandam audientiam, ante realem ſolutionem,

tionem, & ſatisfactionem; tali articulo ſtatutus eſt terminus, & inſtantia trium menſium, qui continetur in illo ſpatio, & curriculo ſex menſium, de quibus multa inferius notatu digna diſcutientur, & ſic videmus clariſſime in Regno, in exequutiuis dari inſtantiam, exequutione deducta ad implementum. Nec eſt immorandum hodie à quo die incipiant prædictæ inſtantiæ, & quis actus ſit qui habeat vim litis côteſtatæ, in quo modo ſcrib. dilatant fimbrias; nam in Regno eſt clarè diſpoſitum, initium ſumi à die præſentationis oppoſitionum: & ita paſſim ſeruamus. An autem incluſiuè, vel excluſiuè, alibi tractabimus. Sed adhuc in eiſdem terminis exequutionis iam adimpletæ, vera eſt alia opinio non dari inſtantiam, quod poſſit eſſe quando exequutione mandata, & impleta infra quindenam nullæ præſentantur oppoſitiones; quem caſum dicimus nos eſſe quindenæ elapſæ: Et tunc verum eſt dicere, in exequutiuis non dari inſtantiam, quia lapſa quindena deuenitur ad vlteriora; nempè vel ad carcerationem perſonæ. vel ad ſecundum decretum, vel ad venditionem pignorum, & his ſimilia, & nulla remanet diſceptatio, quoad debitorem, contra quem principaliter eſt cauſata exequutio; quia de tertio alibi tractabimus.

Verum & hic eſt aduertendum: quia tametſi non ſit dare propriè inſtantiam in præcedentibus caſibus, tamen quando exequutio implementum habuit per interpoſitionem primi decreti, adhuc lapſa quindena tale primum decretum effectum non habet, niſi infra annum, vt diſponitur in Ritu, cap. 185. . . . & ibi largo modo poſſumus dicere in eo caſu eſſe dari inſtantiam. Quando verò exequutio fuit impleta per fideiuſſionem in quindena; tunc pulchrum eſt videre, an detur terminus, ſeu inſtantia aliqua præfixa: loquendo vt dixi nullis præſentatis oppo-
2 ſitionibus; & ſic † an quindena elapſa, poſſit exequi perpetuo. Scio ego quandoque fuiſſe dubitatum, & nonnullos voluiſſe debere ſeruari, vel diſpoſitione Ritus præfigentis terminum primo decreto, & exequutioni ſententiarum; vel ſaltem decennij, prout præfigitur terminus in contractibus ſimiliter ex diſpoſitione Ritus. Verum ego ſemper tenui contrarium opinionem nec vlla diſpoſitio Ritus vt fideiuſſioni arctauit terminum, nec iuris diſpoſitio; vbi enim Ritus voluit terminum dare, dedit prout in primo decreto, & ſimilibus; nec Ritus diſpoſitio extendenda eſt ad caſum noſtrum, quia exhorbitans eſt Ritus, & ſine neceſſitate rationabili non eſt admittenda extenſio, ad tradita in auten. quas actiones C. de ſacr. ſanct. eccleſ. tanto magis quia in fideiuſſione eſt ratio maximæ diuerſitatis, quia in ea fit noua obligatio vltra veterem, & à debitore pro quo intercedit fideiuſſor, ſaltem tacita, dum fideiuſſori hoc mandat & ob id ſine voluntate partis principalis non ſolent cauti Iudices mandare, vt illæ fideiubſſiones recipiantur, & ab ipſo fideiubſore maximè cum clauſula vt bancus, quæ clauſula particulares habet conſiderationes, ex interpretatione data à Rege Alfonſo, vt loco ſuo tractabitur. Rurſus in fideiubſſionibus illis interuenit iuramentum, quæ omnia non concurrunt in interpoſitione primi decreti; cui ſtatutus fuit terminus fortaſſe ex diſpoſitione iuris communis, iuxta tradita in l. ſi finita §. Iulianus ff. de damno infecto, ſed de hijs alibi opportunius, nec eſt reſtringendum tempus, prout in contractibus, quia Ritus loquens in contractibus in quibus ex diſpoſitione iuris, non dabatur via exequutiua, iuxta tex cum ibi not. in l. minor 25. ann. ff. de mino. dans eis viam exequutiuam intra terminum decennij, perſtrinxit illam: fidejuſſiones, verum iſtæ, quia actus iuditiales ſunt, habent exequutionem paratam, ex diſpoſitione iuris communis per text. in l. eum pro quo ff. de in ius voc. & tradit Afflict. in conſtit. . . . . . . ob id Ritus in eis non procedit, & niſi in ſententijs expreſsè determinaſſet tempus anni, poſſent exequi infra 30. annos iuxtà diſpoſitionem iuris communis l. . . . .

Concludendum eſt ergo fideiubſſionem in quindena captam, nullis præſentatis oppoſitionibus poſſe exequi, & poſt annum, & poſt decennium; & ita ego ſeruaui, & ſeruari vidi: an autem vltra 30. annos vel ratione iuramenti, vel alia ratione, opportuniori loco diſcutiemus, quæ omnia notanda ſunt à iuuenibus: quia non reperient ità clarè, & diſtinctè alibi pertractata. Patet igitur reſolutio quæſtionis principalis, & an, & quales in exequutiuis conſiderentur inſtantiæ.

QVÆ-

QVÆSTIO III.

1 *Inſtantia in exequutiuis cui pareat, oppoſito vel opponenti.*

2 *Doctrina Baldi in l. ſi eum ipſe, ff. de excuſat. tut. non practicatur in regno, nec verum eſt quod dicunt mod quod illi pereat inſtantia per quem factum fuit quò minus cauſa proſequeretur.*

1 SED vt ad magis particularia deſcendamus, quæritur ergo tertio principaliter, cui pareat inſtantia in exequutiuis, in caſibus in quibus ex prædictis apparet dari inſtantiam. Moderni ſcribentes in comento præallegato cap. 3. in fine prout ſulent, ſimpliciter referentes dictum de ſeptimo, nil boni dicunt in praxi; nam articulus quem dicit d. Io. Aloyſius alias fuiſſe in Magna Curia agitatum, & demum deciſum quòd inſtantia pereat oppoſito, & ſic actori qui exequutionem cauſauit, hodie non eſt ità ruditer, & indiſtinctè pertractandus; nam in Regno poteſt dari caſus, quo inſtantia pereat oppoſito (loquor vltra caſum particularem diſpoſitum à cap. Regni nouiſſimo in pactis de retrouendendo) & ideo aduertendum eſt, quòd ſi præſentatis oppoſitionibus, partes perſequantur cauſam oppoſitoriam, nullo interiectio articulo, circa oppoſitionum reiectionem, & tunc indubitabile in Regno eſt, inſtantiam perire creditori, & actori qui exequutionem cauſauit, quod ſimiliter indubitabile eſt; quando nulla ſit proſequutio, quia ſufficit debitori, infra quindenam ſuas præſentaſſe oppoſitiones, idque eſt conforme iuris communis diſpoſitioni: inſtantia enim regulariter perit actori l. properandum, vbi Doctor. C. de iuditijs capit. fin. de iuditijs cum ſimilibus vulg. vbi verò præſentatis oppoſitionibus, factus eſt articulus, & deciſus circa reiectionem, vel ad miſſionem oppoſitionum & tunc refert qualiter ſit deciſus, nam ſi oppoſitiones fuerunt legitimę declaratę; & ob id interloquutum quòd ſtent, & admittantur; pariter indubitabile eſt in Regno in omnibus curijs, adhuc inſtantiam cauſę oppoſitoriæ perire actori, & creditori. Si verò vel ſtante pacto, vel ſtante Pragmatica in contractibus Bullæ, ſit interloquutum quod oppoſitiones reiciantur, & facta ſolutione audiretur debitor; & tunc inſtātia cauſæ oppoſitorię, perit ipſi opponenti, & debitori. & iſta eſt praxis indubitata Magnę Cur. & totius Regni, omiſi autem cōſulto casū in quo interloqui ſolet quòd oppoſitiones reijciantur, ex eo quòd oppoſitiones ſint friuole: quia tunc nullus habetur reſpectus ad cauſam oppoſitoriam, nec in ea ſit proceſſus, quia authoritate legis communis, Iudices tales oppoſitiones reijciunt vulga. text. cum ibi notatis in cap. cum oppoſitionibus friuolis de appellationibus lib. 6. & tradunt Doctor. in capit. interpoſitas de appell. & ob id cautè decidunt ſimpliciter, quòd oppoſitiones reijciantur, nullo addito quòd facta ſolutione audiatur: de quo nos alibi aliqua dicemus. Stante ergo interloquutoria reijciente ſimpliciter, non eſt tractandum, cui pereat inſtantia cauſæ oppoſitorię, quia tunc nulla ſit cauſa oppoſitoria.

Praxis autem de qua ſupra, quod inſtantia pereat oppoſiti fundatur, & ratione, & authoritate, ratione quidem, quia cum actur, & creditor obtinuerit iuxtà eius petitionem quòd fieret ſibi ſolutio, & ſatisfactio, non obſtantibus oppoſitionibus debitoris, ea facta nihil habet aliud quærere, & conſequenter ſua petitio ceſſat, & quo ad eum nihil aliud eſt agendum. Reus verò, & debitor qui ſoluit, vel cuius bona adiudicata, & diſtracta fuerunt, neceſſe habet inſtare, & petere quòd res capta, & diſtracta reſtituatur, & pecuniæ ſimiliter retrotradantur, & conſequenter cum petet principaliter reſcindi, quod factum eſt, & poſſeſſionem ſibi reſtitui dicitur ſubſtinere partes actoris, & conſequenter ſibi perit inſtantia, ità magiſtraliter declarat Barthol. in l. de pupillo §. fin. prima colum. ff. de nou. oper. nuntiat. quem refert, & ſequitur Soccin. ſen. conſil. 109. libro quarto cuius dicti authoritate, ego ſemper audiui fundari praxim, de qua ſupra; & licèt aduerſus eam multa deduci poſſent, ex hijs quæ tradit Dec. conſilio 43. colum. prima vbi notabiliter declarat, & diſtinguit. nihilominus, quia non ſunt mutanda ea quæ certam interpretationem habuerunt non arbitror eſſe inſiſtendum, ne videar nouitatem afferre, in hijs quæ ſine aliqua controuerſia à maioribus, ſunt determinata,

† nec

2 † nec verum eſt illud quod ſubdunt mod. ſcribentes loco præallegato pariter ex d. Ioan. Aloyſio quòd per peritos debet fieri diſtinctio, quòd illi pereat, per quem factum fuerit, quò minus cauſa proſequeretur ex doctrina Bald. in l. ſi cum ipſe ff. de excuſat. tutor. nam in Regno non practicatur doctrina Baldi prædicta, quòd dum vult. quòd ſi facto aduerſarij petentis dilationem vltra tempus præfixum, cauſa non poteſt expediri; quòd data dilatione poſſit vltra tempus datum cognoſci de cauſa; quinimò dilationes dantur, & denegantur; ſecundùm quòd tempus, & inſtantia cauſę ſuppetunt; poſſet tamen Baldi doctrina procedere quando tempus datur Iudici, iuxta tradita in c. de cauſis de offic delega. quod alibi nos examinabimus, & aliqua dicemus circa doctrinam Baldi in d. l. ſi cum ipſe de quo in repertorio magno in verſ. inſtantię; ſed in propoſito quo ad peremptionem inſtantię, nec Bald. allegatus quicquam dicit cui pereat, in terminis de quibus loquitur: & tandem quando agitur de impedimento dato, vel facto partis, vel facto Iudicis, an pereat inſtantia, & cui pereat, eſt materia tradita in cap. ex ratione de appella. quod pro modo non examinamus, tum quia non eſt propria materia, de qua nunc agimus; tum etiam quia in Regno, aut raro, aut nunquam eſt dare caſum, quo poſſint allegari legitima impedimenta, in proſequutione cauſarum maximè cum poſſit eſſe conſultum per prorogationes, iuxtà ea quę tradidit Crauett. conſil. 270. examinabimus fortaſſe in eo capite Ritus, qui ſententias mandat exequi poſt annum, nam in caſu quo ſententia in liquida eſt, & fit liquidatio ſemel, & iterum caſus occurrit, & ſcio vario modo fuiſſe deciſum ſed de hijs aliàs.

QVÆSTIO IV.

1 *Inſtantia an pereat, tertio opponenti, & prętendenti ſe dominum, & poſſeſſorem vel illi qui cauſauit exequutionem, & quando tertius dicatur actor, & quando reus, & an, & quando impediat exequutionem.*

1 SED pulchra eſt quęſtio, & erit quarta in ordine quid dicendum ſit, quando cauſata exequutione aduerſus aliquem, & interpoſito decreto ſuper re, comparet tertius, & ſuas oppoſitiones pręſentat, pretendens ſe dominum, & poſſeſſorem; iuxta tradita in l. a diuo pio. § ſi ſuper rebus ff. de re iud. vel aliter pretendens pro ſuo intereſſe impedire poſſe exequutionem; cui pereat inſtantia, an actori, qui exequutionem cauſauit, an vero illi tertio, qui ſe principaliter opponit. In hoc ſcio aliquando fuiſſe dubitatum, & merito dubitandum eſſet, ſi termini non diſtinguerentur; nam principalis ratio ex qua Doctores voluerunt quandoque petentem, aliquid reuocari, dici actorem, ea fuit quia principaliter hoc petit, & non laceſſitus, nec prouocatus, quòd ſi laceſſitus, & prouocatus hoc faceret; diceretur reus. Ità Bar. in d. l. de pupillo. §. fin ff. de oper. nou. nuncia. refert, & ſequitur Decius d. conſi. 43. & Socc. d. conſi. 109 lib. 4. cum multis alijs de quibus ſtatim dicetur; quę ratio in tertio poteſt vno, & altero modo applicari, ſecundum facti contingentiam; & ob id arbitror pro intelligentia & reſolutione, eſſe diſtinguendos aliquos caſus. Primus erit caſus quando tertius qui verè rem poſſideat ſe opponit ad impediendum exequutionem, quę fuit facta ſuper re cuius ipſe eſſet dominus, vel poſſeſſor iuxta materiam traditam in d. l. à Diuo pio. §. ſi ſuper rebus ff. de re iud. & in cap. veniens de teſtibus, & in cap. cum ſuper d. re iudi. & in hoc ſunt diſtinguendi duo caſus. Primus eſſet quando tale dominium, vel poſſeſſionem oſtenderet tertius per acta publica, in prompta; quo caſu nulli dubium eſt non poſſe aliter procedi in ipſa exequutione, ſed debere oppoſitiones admitti, & interloqui quòd ſtent, prout quotidie in hijs terminis ſolent Iudices decidere: quātumcunq; prętenderetur de titulo allegato nullitas aliqua quia in eo iuditio non eſſet de hoc diſceptandum, per notabile dictum Cardin. Zab. quod dicit eſſe centum manibus ſignandum Fely. in d. cap. cum ſuper de re iud. in eo igitur caſu arbitror talem tertium gerere vices rei & inſtantiam non ſibi ſed creditori qui cauſauit executionem, tanquam actori perire. nam in hoc caſu procedunt illę rationes, tam quia tertius prouocatus venit, ad ſuam poſſeſſionem defendēdam;

tum etiam quia nihil petit reuocari, ſed contentus eſt illo ſtatu, nempè quod ad vlteriora non procedatur virtute dictæ exequutionis; & tametſi in qua repetit ſuarum oppoſitionum dicat exequutionem eſſe retractandam, tamen non petit ratione exequutionis realis, iam factæ: ſed ratione illius mandati, cum tempore præſentationis oppoſitionum aliud non dicitur factum, niſi mandatum exequutionis, & primum decretum interpoſitum; quæ omnia ſuam poſſeſſionem non alterant, licèt minentur alterare, ſi ſe non opponeret, ante aditum pignus, prout quoque nec per hoc debitor non dicitur reus, ſi cauſata contra eum exequutione, præſentatis oppoſitionibus in eis petat exequutionem eſſe retractandam; pro vt communiter petitur, nec de illa petitione, vt dicatur actor, loquuntur Doctor. alioquin ineptiſſimum, & abſurdum eſſet dicere debitorem dici actorem, vt ſuprà concluſimus. Verè igitur in hijs terminis procedunt rationes Bartol. Dec. Soccin. & aliorum vt ille tertius dicatur reus. Quibus; Addo Alciatum notabiliter ità declarantem, conſi. 248. numero. 5. & 6. & idem Alcia. conſi. 253. col. fin. quibus in locis præcisè conſiderat, dici reum illum, qui nihil aliud petit, ſed contentus illo ſtatu inſtat ad vlteriora non procedi, nec fieri nouitatem, à quibus etiam non diſſentit Socc. Iun. conſi. 121. num. 24. in 2. vol. qui in eodem caſu Alciati conſuluit. Nec meo iuditio videtur obſtare quod Bar. & Doctor. præallegat videntur conſiderare caſum, quo aliquis citatur, & per citationem prouocatur; vt is tunc dicatur reus quod non videtur nos præſupponere in caſu de quo loquimur. Nam verum eſt nos loqui in caſu, quo circumſcripta citatione, tertius comparet: verum per hæc non dicimus ipſum minus ſubire vicem rei, ſi in ſua poſſeſſione exiſtens timeat ab ea expelli ſi non comparet; quo caſu dicemus realiter citari, ſi non verbaliter, & maiorem effectum facit citatio hæc realis, & timor ne à ſua poſſeſſione amoueatur, quam citatio mera verbalis, & ſaltem vtroque caſu non voluntariè, ſed coactè venit ad iudicium, & prouocatus, ac laceſſitus; nec comparet, vt aliquid iam factum realiter reuocetur, ſed vt ſe defendat, & liberet, nec fiat aliquid quod ſibi præiuditium eſſet in poſſeſſione, quæ omnia copulatiuè concurrentia, ex intentione Bar. & aliorum; arbitror ego operari, vt caſus iſte ſit extra omnem difficultatem. Hinc quoque arbitror non obſtare huic reſolutioni, conſ. Rom. 217. dum concludit, tertium comparentem eſſe actorem, & ſibi perire inſtantiam; quia ipſemet loquitur in caſu quo, tertius comparet principaliter, ad reuocationem immiſſionis, iam factæ, & tenutæ datæ; prout quoque poſſet procedere eius deciſio, quando tertius non aduerſus exequutionem iam factam excipiendo, & opponendo compareret; ſed principaliter peteret, quod exequutio facta reuocetur; tunc enim ſtante forma principalis petitionis poſſet dici actor, quo ad omnia ordinatoria talis litis, & diceretur actor, prout quoque ad illos effectus dicitur actor, qui principaliter tentando remedium, l. ſi contendat principaliter non excipiendo, ſed formando petitionem, comparet; prout declarat notabiliter Pariſius in cap. in præſentia, num. 19. de proba. & eſt pulchra deciſio Pedemont. 150. præſertim num. 9. & ante eos pulchre dixit Ang. in l. de pupillo, §. nn. in fine, ff. de oper. no. nunc. in omnibus autem iſtis caſibus Doct. conſiderant, quod ille dicitur actor qui primò comparet; in caſu autem noſtro non dicimus tertium primò comparere; ſed iam cauſata exequutione, & interpoſito decreto ſuper re ſua, ipſe laceſſitus comparet, vt defendat ſuam poſſeſſionem, ſicque concludendo dicimus ipſum nec in tempore comparitionis nec in modo, nec quoque in effectu quem petit, poſſe dici habere vices actoris, ſed rei. Pariter præmiſſæ concluſioni dicimus non obſtare, Neuizz. conſil. 20. ante numero 35. dum poſt Anchar. conſil. 334. vult, actorem dici qui comparet ad impediendum exequutionem; nam Anchar. vt inferius dicetur, loquitur in alio tertio qui comparet pro ſuo intereſſe ad impediendum exequutionem, & non ratione poſſeſſionis iuxtà terminos d. §. ſi ſuper rebus, & licèt Neuizzan. in hijs terminis loquatur, tamen in caſu ſuo multa erant, per quæ poterat talis exequutio fieri contra tertium, & inter alia, quia contendit fuiſſe contractum vitium litigioſi; nec ad alium finem in caſu ſuo intendit probare illum comparentem eſſe actorem, niſi vt ſibi incumbat onus probandi, & quòd illi tan-

quàm

quàm agenti noceat ſcientia defuncti, & ſunt, termini diuerſi à noſtris, rametſi ad huc eius conſilium in multis videtur claudicare, quod non eſt pręſentis ſpeculationis.

Addo tamen quòd Imol. in d.l. de pupillo §. fina colum penult. ff. de oper.nou. nunc. videtur, determinare contra hanc meam opinionem, dum ponendo quemdam intellectum ad dicta Barto. illum reprobat, concludens quòd ſiue ex comunicatus, non citatus compareat pro defenſione ſuæ poſſeſſionis, in qua fuerat turbatus, & in conſequentiam petat tenutam reuocari: ſiuè principaliter reuocationem petat, non debere audiri; ex eo quia voluntariè venire dicitur, & conſequenter gerere vices actoris; & ideo concludit quòd tunc dicitur venire vt reus, quando fuerat citatus, & contumax: quia tunc virtute citationis, per quam dicebatur prouocatus, diceretur venire cohactè, & vt reus; quæ Theorica de directo videtur contrariari præmiſſæ concluſioni. Verum ego poſt Soccin. Sen. d. conſil. 109. col. prima, & ſecunda, qui etiam refert Imolam loco præallegato, intelligo in caſu Imolæ concurrere, quòd de facto agebatur de reuocatione tenutæ, & de retro tradenda poſſeſſione, & ille qui comparebat petebat ſibi poſſeſſionem reſtitui; quia ergo petitur reſcindi, quod iam factum eſt realiter: ob id, & in modo practicandi, vt dicit Imol. & in modo petendi, inſurgit difficultas. At in caſu noſtro tametſi interpoſitum ſit primum decretum, & in cedula dicitur ex ſtilo, quòd actor ille miſſus ſit in poſſeſſionem rei; tamen verè in talibus decretis non ſumus in terminis, l. ſi finita, §. Iulianus, nec creditor vere capit aliquam non dico poſſeſſionem, nec detentionem cauſa cuſtodiæ: pro vt in dicto §. Iulianus: ob id quando tertius poſſeſſor comparet, etiam non citatus, non dicitur comparere vt reuocetur quod factum eſt, vel quòd ſibi poſſeſſio reſtituatur; ſed comparet ad impediendum ne fiat, neuè ſua poſſeſſio ab alio acquiratur; & ideò dicitur principaliter comparere ad ſe defendendum, & ad reſiſtendum tenutæ, quod conſiderat Bar. ſequitur Socc. d. conſil. 109. col. 2. Eſt ergo verè reus, & conſequenter ſibi non perit inſtantia, & ità alias ego in contingentia facti dicebam, & arbitror opinionem eſſe de mente iurium, & Doctorum; licet ſuper ea arbitrer eſſe cogitandum. Sine tamen difficultate eſſet ille caſus, quando præſupponetur, quòd talis tertius fuiſſet citatus, vel ſibi cedula primi decreti eſſet tradita; nam tunc virture talis citationis eſſet prouocatus & eſſemus in terminis Imolæ loco pręallegato, & aliorum Doctorum, qui talem citationem ad eum effectum conſiderant. Addo eſſe videndum Ang. in d. l. de pupillo §. fin. ff. de oper. nou. nunc. cuius dicta pręmiſſam concluſionem confirmant; & demum concludit cautum debere eſſe aduocatum, quia ius eſt in modo petendi; & idem Ange. in l. non cogendum §. ſi procuratorem quem legit cum l. mutus ff. de procurato. vult quòd petens tenutam, vel ſequeſtrum reuocari, dicitur ſubſtinere partes defenſoris, cum onere tamen probandi, quia quo adhoc reputatur reus, quod eſt notandum in pręmiſſis.

Secundus caſus ſubdiſtinctionis eſt, quando tertius ſe opponit de dominio, & poſſeſſione verum in promptu non oſtendit ſe talem, ſed vult terminum ad probandum, & in oppoſitionibus ita articulat; & in caſu autem practicamus, non impediri exequutionem; tum ex eo quòd tertius non venit paratus, & tradunt Docto. in d. capit. cum ſuper, & in cap. veniens; tum etiam quia aliàs eſſet dare materiam eludendi exequutionem, vel dilatandi iura creditorum; quia tamen oppoſitiones in ſe videntur legitimę, & reijciendę; inoleuit practica, quòd ſatisfiat, & creditori, & tertio huic, vt dicatur quod oppoſitiones ſtent, illi, vt addatur clauſula ita quòd non impediatur exequutio. Retento igitur themate, punctus eſt videre cui pereat inſtantia cauſę oppoſitorię, & paucis concludendo arbitror, perire opponenti, quia quo ad creditorem cum proceſſerit ad exequutionem, & habuerit intentum, nihil aliud habet, quod quęrat: ſicuti quando contra debitorem obtinuit interloquutoriã, quòd oppoſitiones reiciantur, & facta ſolutione audiatur; & vtroq; caſu eadẽratio eſt, & praxis, & theoricę. Rurſus in eo caſu procedant rationes, quia ipſe eſt neceſſe proſequi cauſam ad retractandam ex ſequutionem realiter iam factam, quo fit vt procedant rationes Bar. & aliorum pręſertim Imolę in d. §. fin. & aliter punctum non diſentiendo, ego arbitror in hoc verã eſſe concluſionem, vt dixi, quòd inſtantia

peteat opponenti; idem eſſet dicendum in caſu ſpolij, quando antequàm audiatur ſpoliatus indefenſionibus iuris in ſpolio priuilegiato, eſſet lata ſententia, & remaneret cauſa principalis meritorum ſpolij, quod tamen alibi loco ſuo tractabimus.

Secundus caſus principalis eſt, quando tertius comparet, non vti poſſeſſor, vt dictum eſt, ſed aliter pro ſuo intereſſe, puta ad defendendum debitorem, quia fortè tenetur de euictione, vel quia prætẽdat debitũ illud ſibi deberi, vel quia prætẽdat ſe creditorẽ anteriorẽ, vel aliter; & tunc in hijs caſibus ex rationibus, præſertim Anchar. de conſi. 334 & aliorum, de quibus ſupra quia voluntariè venit, & non laceſſitus, & comparet ad impediendam executionem, non vt ſe defendat, diceretur, actor: & conſequenter quo ad illam telam iudicij ſuarum oppoſitionum, debeat ſibi perire inſtantia. Poſſet tamen caſus difficultatem habere, quando talis tertius eſſet citatus, vel ſimpliciter, vel quatenus ſua putauerit intereſſe; nam tunc diceretur habilitatus per tradità in l. fina. C. de edicto Diu. Adr. toll. quod tamen alibi examinabimus: & diceretur per citationem prouocatus, ex hijs quæ dicebat Imol. vbi ſupra, & tamen ſi, poſſet dici quòd talis citatio fuerit facta, vt fieret tertio preiuditium, iuxta terminos l. ſi eo tempore C. de remiſſ. pigno. vel aliter; tamen non poſſet negari, quòd ille tertius, non venit voluntariè, ſed prouocatus, & ideò caſum hunc dubitabilem exiſtimarem, & ſuper eo cogitandum relinquo.

QVÆSTIO V.

1 *Inſtantia articuli reiectionis oppoſitionum qui tentatur virtute pacti vel Pragmaticæ an ſit particularis adeò quod ſententia lata in articulo extrà illud trimeſtre ſit nulla.*

2 *Inſtantia cauſæ oppoſitoriæ eſt vnica.*

3 *Inſtantia non dicitur præfixa vt ſententia extra illam ſit nulla, quando tempus eſt præfixum iudici ſub pœna.*

1 QVinto principaliter quæritur de notabili quæſtione quam alias in facto habuimus, in Sancto officio inter Franciſcum Locadellum, & Don Coriolanum de Bononia, in anno 1582. An articulus reiectionis oppoſitionum, qui tentatur virtute pacti, vel pragmaticæ vel aliter, vt ſupra diximus; habeat particularem inſtantiam. Ratio autem dubitationis eſt, quia virtute capituli nouiſſimi incepta inſtantia cauſæ oppoſitoriæ, quæ ſex menſium eſt, infrà primos tres menſes, mandatur deberi, agitari articulum reiectionis oppoſitionum; alioquin poſſit procedi in cauſa oppoſitoria; dubium eſt ergo an primam trimeſtre ſit particolaris inſtantia articuli; iotantum quod interloquutoria ſuper eo lata extrà illud tempus ſit nulla tamquam lata, extrà inſtantiam, vel ſit valida; & ille terminus fuerit ſtatutus in pœnam, nempè vt debitor poſſit proſequi cauſam oppoſitoriam, & non poſſit à creditore impediri, prout poſſet antè illud trimeſtre.

Reſolutio præſentis quæſtionis pendet ex eo, an per capitula illa nouiſſima factum ſit, vt duæ ſint inſtantiæ ſeparatæ, & de per ſe, vna ſcilicet articuli reiectionis oppoſitionum, & altera cauſæ oppoſitoriæ, vel vnica tantum ſit, ita vt infra eamdem debeat articulus emergens reiectionis oppoſitionum terminari, infrà tamen
2 primos tres menſes; nam quod vnica ſit inſtantia cauſæ oppoſitoriæ ex eo videtur probari, quia ex ipſo quòd cauſata executione, capta quindena, debitor ſe opponit, iuxtà ſtilum, & praxim, & alia quæ ſuperioribus quæſtionibus diximus: dicitur lis cõteſtari, & habet initium cauſa ipſa oppoſitoria; & nulli dubium eſt quòd ſi articulus reiectionis non incideret, vel quia partes non curarent, vel quia verè non fieret, nullo exiſtente pacto, vel pragmatica, vel alia ratione, qua poſſet prætendi reiectio; quòd cauſæ oppoſitoriæ inſtantia curreret vſque ad finem ſemeſtris. Semel ergo incepta inſtantia non poteſt detineri, iuxta notata in l. properandum. C. de iudiijs, quòd autem interim in curſu inſtantiæ, tentato articulo reiectionis, inſtantia cæpta, ceſſet, vel dormiat, vel in aliam transformetur, quod in alia diuerſa inſtantia articuli fiat, non videtur aliqua ratione dici poſſe; nã ſi diceremus ceſſare eſt contra rationem, & experientiam, quia imò, deciſo articulo cauſæ oppoſitoriæ, cæpta inſtantia, ſuo marte decurrit. Si diceremus quòd dormiat, nec iure hoc videtur caueri, nam alia ratio non poſſet allegari, niſi impedimentum legitimum cauſatum, à tali articulo, quo pendente ad cauſam oppoſitoriam non poteſt procedi, & in-

& interim quòd non valenti agere non debeat currere præſcriptio, vul. iuribus, & ſicuti dicimus quòd pendente compromiſſo non currat inſtantia l. . . . . . . & tradunt Doct. ſicuti etiam dicimus quod pendentibus literis inhibitorialibus, iuxta terminos cap. tuã de ord. cogn. non debeat currere inſtantia quod tradit Marant. poſt alios in ſpeculo in verſ.

Sed hæc conſideratio ſi pœnitius intueatur difficultatem non tollit, inſtantia cauſæ oppoſitoriæ perit creditori oppoſito, ante rejectionem oppoſitionum, vt ſupra concluſum eſt: & in Regno eſt indubitatum, ad cuius creditoris inſtantiam, articulus rejectionis tentatur, nam id eius fauorem reſpicit, & debitoris ſemper intereſt, vt cauſa oppoſitoria fieret, & tandem creditor eſt ipſemet ille qui impedimentum præbet, quò minus in cauſa oppoſitoria procedatur. Non ergo debet ſibi factũ ſuũ opitulari, vt interim inſtãtia dormiat, ſicuti e cõtrario in precedẽtibus caſibus euenit; nã in cõpromiſſo factũ eſt vtriuſque partis, quæ compromiſſum fecerunt. In caſu vero inlegitimitatis tentatę, impedimentum, prouenit facto rei conuenti, iuncta iuris diſpoſitionem, nec curo pro nunc, quòd creditor qui tentat articulum, videtur facere lege permittente, ſtante pacto, vel pragmatica, vel alia ratione, vt alias diximus: quia per hoc non tollitur cum a facto ſuo, & à voluntate ipſius dependat articulum tentare, vel non; tanto magis quia nec neceſſitas videtur vrgere: vt cauſa dormiat, cum poſſit; & debeat expediri articulus, infra primos tres menſes; & ſic remaneat reſiduum pro cauſa oppoſitoria. Concluditur ergo nulla ratione dici poſſe, quòd inſtantia prædicta dormiat; Cæterum quod illa in aliam transformetur; vel quòd tentato articulo, alia noua reſurgat ſomnium magis videtur dici poſſe, quàm miraculum, nam tentatus articulus in cauſa eſſet, vt vna inſtantia duas pareret, vel vna in duas partes ſecaretur: quarum quælibet inſtantię principalis fieret, tanto magis quia deciſo articulo infra primos menſes tres, poteſt enim decidi prout multoties euenit, infra primum menſem, vel citra, non alia inſtantia conſideratur, niſi illa vnica cauſæ oppoſitorie quæ cœpit iam à die ipſo pręſentatarum oppoſitionum. Quare mihi ſemper viſa eſt opinio quę has duas inſtantias intentauit, & periculoſa, & ridiculoſa, ſimul nec vnquam potui videre quo iure, & qua ratione id fuerit in Regno imaginatum (vti dicetur) & receptum veritas ergo eſt quòd per capitula nouiſſima non fiat noua inſtantia, ſed prouiſum eſt per ea calumnię partium; nam creditor diu ſtabat in articuli expeditione; imo ad ipſum tentare arctabat ſe ad finem inſtantię, nec debitori videbatur ſuccurſum; quia ſtante pacto vel pragmatica ſemper creditor obiiciebat, non poſſe audiri, ante ſolutionem; nec poterat veriſimiliter debitor durante tempore, quo creditor mitteret ad effectum ſuper rejectione: & licèt ipſe potuiſſet mittere primum quòd oppoſitiones ſtarent prout quandoque vidimus fieri; nihilominus non videbatur verè ſpectare ad debitorẽ, ſed ad creditorem vtcumq; ergo eſſet, creditor ſe arctabat, & obtenta interloquutoria quòd reijciantur inſtantia peribat opponenti; vt in pręcedentibus concluſum eſt, & conſequenter debitor confuſus & nimis arctatus reperiebatur; ob id factum eſt vt articulus rejectionis fieret infra primos tres menſes, alioquin debitor non potuiſſet à creditore impediri, in proſequutione cauſę oppoſitorię, & ſtante hac diſpoſitione capituli, dicebam ego aliàs non practicari priuilegium concluſionis in Mag. Cur. in hoc articulo; de quo tamen alibi opportunius dicemus; interim videnda ſunt, quę in 11. vol. mearum allegationum lo. 161. diximus. Videtur ergo capitulum voluiſſe conſulere, & creditori, & debitori, illi vt ſpatium haberet mittendi, & articulum decidi faciendi; huic vt ſi fortè oppoſitiones fuiſſent rejectæ, reliquum inſtantiæ ſibi ſupereſſet in proſequutione cauſæ principalis. Vnica ergo eſt inſtantia, prout vnica cauſa tamet ſi articulos inciderit prout nouum non eſt, ne dum vnum ſed infinitos articulos, & incidentes, & emergentes fieri poſſe, cauſæ principalis inſtantia, nec mutata, nec alterata: nec huic concluſioni obſtare poſſunt tradita in l. properandum. C. de iudicijs dum volunt, quòd ſi per ſtatutum præfigatur tempus, per verba reſpicientia cauſam, vel articulum quod illud tempus ſubrogetur loco inſtantiæ triennalis quod examinat Rim. Iun. conſ. 144. in 2. & aliàs habuimus in cauſa Baronis vetiæ, & dicemus, inferius, vbi de inſtantijs cauſarum aliarum tractabimus: præſertim de inſtantia ſummariſſimi poſſ. Totij, & tradunt Doct.

Doct. preſertim Beto. in c. de cauſis de off. deleg. nam hęc procedunt vbi agimus de ſtaturo pręfigente cauſę principali tempus, ſicuti dicimus, & fatemur in tempore ſex menſium, dato cauſę oppoſitorię; & in termino trium menſium dato expeditioni ſummarijſſimi poſſeſſorij à c. nouiſſimo Regni de quo tractatum eſt in prędicta cauſa Baronię verię, & nos dicemus inferius; & ſic quoq; in alija cauſis in quibus in Regno abreuiatum eſt tempus expeditionis, vbi verò cauſa principali habente certam metam, ad expediēdum articulum, datur certum tempus, quòd ex hoc fiat noua inſtantia, & fiant miracula, imò ſomnia ſuperius declarata nulla lege, aut ratione, cauetur. Ex quibus videtur queſtioni ſatisfactę reſponderi poſſe, articulum reiectionis non habere peculiarem inſtantiam; & conſequenter, infertur, quòd interloquutoria lata vltra tempus trium menſium non eſſe nullam, quia verè non poteſt dici lata extra tempus inſtantiæ; & ſatis eſt quòd debitor ſiue in pœnam creditoris, ſiuè aliter potuerit ille interim cauſam oppoſitoriam proſequi; & fortè expediri facere, quod conformari poſſe videtur, ex traditis per Iacobin. in d.l. properandum in princ. nu. 19 C. de
5 in ditijs, vbi vult † quòd quando tempus eſt pręfixum Iudici ſub pœna, non dicitur præfixa inſtantia, vt ſententia extrà illud tempus lata ſit nulla; quinimò ſententia remanebit valida cum pœnę appoſitio ſoleat reddere actum validum. Bar. in l. prætor in princ. ff. de ope. no. nunt. & tradunt etiam Docto, præſertim. Bero. in d. c. de cauſis de off. deleg. ad quæ etiam videndum eſt notabile conſ. Paul. de Caſtr. 184. in primo volum. quorum Doctorum dicta, vt iterum reperamus pro maiori dilucidatione, procedere poſſunt in cauſa principali, & termini noſtri ſunt diuerſi, ratione articuli emergentis in cauſa principali, vt ſupra diximus. Arbitramur ergo in puncto iuris veriſſimam eſſe opinionem, articulum reiectionis non habere peculiarem inſtantiam, & quòd interloquutoria extrà tempus trimeſtre lata, ſit valida, & credo iſtam fuiſſe intentionem conditoris capituli: verum vt dicunt quòd in Regno interpretatum eſt, & quod receptum, communis intelligentia, communis ſtilus, & communis praxis curialium fuit, & eſt, vt articulus predictus habeat peculiarem inſtantiam, ita in primis nonmenclaturam habuit inſtantię, & paſſim inſtantia trimeſtris appellatur, ſemper tanquàm vera inſtantia prorogationem habuit, à principibus, de quibus pleni ſunt libri ſecretariorum; quinimò ob periculum perempriunis inſtantiæ obſcuræ latæ fuerunt inteloquutoriæ, iuxtà permiſſionem iuris, & alterius capituli nouiſſimi, de quo inferius dicemus aliqua, & tandem infrà terminum duorum menſium datum ab eodem c. & præfixum declarationi faciendæ, fuerunt declaratæ, & hodie talea ſeruntut interloquutoriæ obſcuræ, & declaratorię paſſim apud omnes magiſtratus; quæ praxis in neceſſarium antecedens præſupponit inſtātiam, cum non aliter ſit permiſſium Iudici obſcure interloqui, niſi ob periculum peremptionis inſtantiæ, iuxtà tradita in l. 4. §. ſi iudex ff. de re iud. quod etiam præſupponitur in prędicto cap. nouiſſimo: addo poſtremo quòd interloquutoriæ latę extra tale tempus nullę fuerunt declaratę, & ita paſſim apud Magiſtratus omnes reputarentur, ſi lapſo trimeſtri interloquutoria daretur, ſemotis prorogationibus. Poſt quàm igitur ità longus vſus, & longa interpretatio recepit minimè mutāda ſunt quæ certam habuerunt interpretationem, qua praxi præſuppoſita mirum non eſt, ſi ego aliàs, & in voce; & in ſcriptis contrarium ſenſerim, eius quod ſuperius firmaui, tenuerim, & affirmauerim, prout memini fuiſſe in cauſa Franciſci Locadelli, contra Ioannem de Platamone; qua in cauſa ex praxi prædicta inferebam ad alium articulum ſatis notabilem de quo inferius; in patrocinando enim, & conſulendo licitum non eſt veteres opiniones receptas, & approbatas confutare, ne nouarum opinionum videatur ſuſcitator aduocatus. nunc verò placuit propriam opinionem ponere ſtudio veritatis, & curioſitatis, nec per hoc quòd in puncto iuris dixerim eſſe illam veriorem auderem ego à communiter recepta interpretatione, nec iudicando, nec conſulendo recedere; prout patres noſtri nos docuerunt, in ſexcentis locis.

QVESTIO SESTA.

1 *Declaratoria ſententia obſcura lata extrà duos menſes an ſit nulla tanquam lata extra inſtantiam, remiſſiuè.*

2 *Et an ſi ſententia declaratoria ſit lata in penul-*

penultima die ſi vltima eſt feriata ſit valida.

QVIA tamen ſupra mentionem fecimus de capitulo nouiſſimo, ſeu pragmatica pręfigente terminum declarationi ſententiæ obſcure, & pro intelligentia dictorum in pręcedenti quæſtione: conſerunt dicẽda in notabili quæſtione aliàs temporibus patrum noſtrorum ventilata, quæ materia etiam quotidiana eſt, & in dies practicabilis,
1 pro ſexta quæſtione principali queritur,† an declaratoria ſententiæ obſcuræ, lata poſt terminum duorum menſium, de quibus in c. ſeu pragmatica ſit nulla, tanquã lata extrà inſtantiam, hæc quęſtio vt verũ dicam me bis Iudice Magnæ Reg. Curiæ bis Curiæ pręturæ, & ſemel in Conſiſtorio, nunquam contingit ventilari, nec tẽporibus meis patrocinando in facto habui: illam tamen reperi fuiſſe antiquitus examinatam in cauſa Baroniæ Calataſimi, inter Comitem mohac, & quemdam de Aiutami Chriſto in qua cauſa habeo ego à penna quaſdam allegationes clariſſimi Iureconſulti d. Ferdinandi Boniorni, qui pro Comite allegauit, & contrarias allegationes clariſſimi etiam Iureconſulti D. Petri Agliatæ, qui pro illo de Aiutamechriſto ſcripſit vbi multa quiſq; per ſe poterit videre.
2 Quæro † etiam an ſententia declaratoria poſſit ferri in penultima die inſtantiæ ſi vltimus dies eſt feriatus in honorẽ Dei: Dico quod lata erit valide, & ita ſeruatur in M. R. C. ratio eſt quia vltimus dies dicitur ille qui eſt iuridicus, in quo agi poteſt actus, ita pulchrè, Pariſ. conſi. 107. n. 96 lib. 3. & Ruin. conſi. 209. nu. 17. in 1. vol & ideò alias, habuimus ſententiam latam die dominico eſſe nullam licèt inmineret periculum perentionis inſtantiæ quia in ferijs in honorem Dei non poteſt quicquam agi; niſi res eſſet peritura quo ad actiones, ita eſt text. clar. in l. 1. §. excipitur ff. de ferijs Guid. Papæ decis. 215. Boer. decis. 219. Menoch. de arbit. iud lib. 1. conſi 30. Sed quid ſtante conſuetudine vide Marant. in Speculo, part. 4. ſol. ... & vide Iaſ. Alex. & Iacob. in d. §. excipitur Anto. de Burg. in c. fin. de ferijs. Specul. in tit. de ferijs §. ſequitur circa principium vide Felyn. in cap fin nu. 33. de iud. Spec in tit. de dilat. §. 1. verſ. Sed pone cuius deciſio videtur conformis dicto Pari. in d. conſi. 107. num. 96. vol. 3. vide Spec. in tit. de ferijs §. pen. & ibi Io. And. qui loquitur in ferijs ruſticis ſequitur Fely. in d. c. fin. nu. 31. & ſimiliter Alexan. in d. §. excipitur vide etiam Iaſo. in d. §. excipitur, nu. 12. in 1. notab. & Bar. in l. more ff. de ferijs.

QVÆSTIO VII.

1 *Trimeſtre reſpectu cauſæ oppoſitoriæ an currat inreparabiliter à die lapſus primi trimeſtris vel currat à die interloquutoriæ latæ in articulo.*
2 *Tempus prorogatum cenſetur eſſe vnum, & idem cum primo, & quid in odioſis n. 3. & quid quando eſt diuerſa qualitas in prorogatione, num. 4.*

SEPTIMO quæritur; de alia notabili quęſtione pluries ventilata, & quotidiana. quia pendente articulo reiectionis oppoſitionum, ſolent obtineri prorogationes primi Trimeſtris, & quandoque accidit quòd talis articulus, propter prorogationes durat per annum, biennium, & ſatis vltra. an interim labatur tempus inſtantiæ cauſæ oppoſitoriæ reſpectu alterius trimeſtris. Erit ergo quęſtio formalis, an trimeſtre reſpectu cauſę oppoſitorię currat inreparabiliter, à die lapſus primi trimeſtris, vel currat, à die interloquutorię latę in articulo poſito quòd lata fuerit intra tempus prorogationum obtentarum. Iſta quęſtio poteſt tractari in tribus caſibus diuerſis. Primus caſus eſſe poteſt quando articulus prorogatur, & tandem poſt trimeſtre, intra tamen tempus prorogatum, fertur interloquutoria, in fauorem creditoris, quòd reijciantur oppoſitiones; & tunc quia inſtantia cauſę oppoſitorię perit opponenti, vt ſupra in pręcedentibus concluſimus ſecundum opinionem indubitatam in Regno; quęri poteſt, an trimeſtre cauſę oppoſitorię currat à die interloquutorię latę.
Secundus caſus eſt; quando retento eodem themate interloquutoria fertur contra creditorem, quod ſtent oppoſitiones; & tunc quia perit inſtantia cauſę oppoſitorię

torię

toriæ creditori oppoſito; quæſtio erit pariter an trimeſtre ſecundum, curtat à die interlocuutorię.

Tertius & vltimus caſus eſt, quando nulla eſſet lata interloqutoria, quod eſſe poteſt in caſu quo, poſt multas prorogationes, tandé periret inſtantia articuli, abſque deciſione; & quia tûc etiam periret inſtantia oppoſito; quæritur á quo tépore incipiat, curſus vltimi trimeſtris, vel dicatur etiam perijſſe inſtantiam cauſæ oppoſitoriæ.

Pro reſolutione igitur quęſtionis, in omnibus tribus caſibus facit pro parte, excludente, peremptionem, ratio generalis, & vniformiter, reſpiciens, omnes dictos tres caſus, ſumpta ex diſpoſitione
1 text. in l. ſed ſi manente ff. de prælatio. † nam tempus prorogatum cenſetur eſſe vnum, & idem tempus, cum primo tradunt ibi Bar. & DD. & in l. 4 ff. de dam. infect. Canon. in cap. de cauſis de offi deleg. Tiraquel. laté de retract. conuen, §. primo gloſſ. 7. numero 26.

Sequitur ergo, quòd interloquutoria, quæ eſſet lata intra tempus prorogatum, diceretur lata intra primum trimeſtre, & conſequenter quòd remaneat aliud, datum cauſæ oppoſitoriæ.

Secundo aliàs conſiderabam, & meo iuditio eſt ſubtilis conſideratio, quia ſiuè teneamus totum ſemeſtre eſſe vnicam inſtantiam, ſiuè eſſe duas, de quo in præcedentibus dictum eſt, ſemper prorogationes iuuant reſpectu cauſæ oppoſitoriæ, nã ſi vnica inſtantia eſt, & ſequitur quòd ſi primi tres menſes prorogantur, dicitur prorogata tota inſtantia, quia prorogatio partis, facit totum vlterius protrahi, & extendi; & poſſent dari plura exempla materialia, quæ ſunt clara & inter cętera aliàs dabam exemplum fluminis, quia ſi pars fluminis augetur, & ampliatur, totum flumen augetur & ampliatur. Si verò teneamus eſſe duas inſtantias, & diuerſas, ſequitur neceſſe eſſe dicere, quòd ſecunda non poteſt incipere niſi finita prima; alioquin vnum, & idem principium eſſet duarum inſtantiarum ſeparatarum quod eſſe non poteſt, vt patet ad ſenſum. Tanto magis quia capitulum nouiſſimum vult, trimeſtre, cauſæ oppoſitoriæ, eſſe illud quod currit poſt primum. dum ergo primum durat impoſſibile eſt, currere ſecundum. Et hæc etiam ratio reſpicit omnes tres caſus prædictę quęſtionis.

Particulariter autem reſpectu quęſtionis in primo caſu, nempè quando interloquutoria lata, quòd reijciantur periret inſtantia opponenti conſiderabam impoſſibile eſſe, dici poſſe, inſtantiam currere illi qui nec ſcit, nec ſcire poteſt ſibi inſtantiam currere; nam hęc ſcientia dependet ab euentu interloquutorię ferendę; ergo interloquutoria lata aperit, & detegit cui pereat inſtãtia cauſę oppoſitoriæ & conſequẽter ab ipſo die debet currere: alioquin diceremus abſurdũ quid per quod in laqueos inciderẽt litigãtes nec ſatisfacit ratio
2 quòd debeat ſibi imputari, quòd calumnioſè forte litigauit; & ob id debeat ſibi currere terminus inſtantiæ, iuxtà tradita in l. contra maiores. C. de inoff. teſtamen. nam vltrà quòd multa poſſunt eſſe in cauſa, quæ iuſtam, & probabilem reddant cauſam litigandi, & calumniam excludant; quod ſufficeret vt tradit Bald. in d. l. contra maiores nu. 3. & in formalibus verbis, adhuc ratio non tollitur, quia in terminis l. contra maiores, caſus erat, ille qui litigabat, ſibi terminum currere, ob id ſi eo vſus non eſt, & voluit interim litigare, in aliquo incidenti, procedat ratio d. l. contra maiores: in caſu autem noſtro verè neſcitur cui inſtantia pereat: tantò magis quia poſſet eſſe quòd articulus remaneret indeciſus lapſo trimeſtre, & omnibus prorogationibus; quo caſu opponenti nulla inſtantia curreret, donec ergo non habet certam ſcientiam, & firmam, nullum tempus debet ſibi currere, ad quod facit notabilis deciſio Baldi in d. l. verſic quęritur vtrum; vbi poſt Iacob. de Rauen. concludit proximiori non currere tempus retractus, donec diſputatur ſi verè eſt facta alienatio rei retrahendę; quia inquit donec non habet firmam ſcientiam, non debet ſibi tempus currere, ante exitum controuerſię, ad quę videndus eſt Tiraq. de retrac. ſang. § 1. glo. x. nu. 36. cum ſequ. quantum ergo ad caſum noſtrum attinet, ſatis impius videretur, dari curſum inſtantię opponenti, antequam certo ſciat, ſibi incumbere curſum illius.

Pręterea alia eſt ratio pro opponente, nam certum eſt, non valenti agere non debere curare pręſcriptionem l. 1. C. de ann. excep. nam pendente articulo, non poteſt reus audiri in cauſa oppoſitoria; imò pendente trimeſtre, etiam non tentato articulo: & idem eſt infra tempus prorogationis primi trimeſtris, quod in Regno, & clariſſimum eſt, & notiſſimum. Cur

reret

Digitized by Google

teret ergo ſibi inſtantia abſq;culpa etſi diceretur quòd potuiſſet ipſe mictere, quòd ſtent oppoſitiones, & expediri facere articulum, replicatur non minus poſſe dici in culpa creditorem, qui cauſata exequutione, obdormiſſet, & ſaltem culpa, cum culpa compenſaretur; quod in terminis peremptionis inſtantiæ, conſiderauit Neuiz. conſ.41.& 42.

3 Pro parte tamen contraria, aliàs fuerunt allegata multa: ſed potiſſimè aduerſus primam rationem reſpicientem omnes caſus de tempore prorogato dicebatur, non procedere concluſionem ſupra firmatam in ſtatutis, à ceſſante ratione legis, ſed ſi manente allegabatur Dec. in cap. de cauſis, vbi etiam Felyn. de off. de lega. Sed dicebam ego nec Decium, & Felyn. id, ad quod allegabatur, ſomniaſſe; nec ſi dixiſſent, verum eſſe. Decius enim loquitur iuxtà terminos Bal. quem allegat in l. ſi à te C. de pactis inter emptorem, & vend. qui loquitur in materia odioſa, in quà non vult procedere regulam prorogationis; in quibus etiam terminis loquitur Fely. in d. c. de cauſis col. 3. verſi. 1. limitabis. Falſum eſt ergo dicere Doctor. prædictos loqui generaliter in ſtatutis; ſed loquuntur in odioſis ſtatutis, nam volunt fauore liberationis, non poſſe cognoſcere officialem in tempore prorogato; nec quiſpiam ſanè mentis affirmabit, nos eſſe in odioſis in materia prorogationum inſtantiæ, cum ſemper gratię reputatæ ſint, & fauores, ne cauſę hermodicium patiantur; tametſi fauor etiam publicus dicatur, quòd lites non fiant immortales, quod tamen eatenus non præponderant, vt maior fauor non ſit, quòd cauſę hermodicium non patiantur. Et ità ſemper in Regno habitum, eſt pro claro, & abſoluto, ſaltem vt ſimus in materia indifferenti citra odium, & fauorem. ad quod etiam conferunt; quæ prꝗalegatus Bal. dixit in d. tractat. cap.4.num.7. ver. prout etiam, dum voluit ęquitatem etiam conſiderandam pro prorogationibus, tum propter frequentiam cauſarum, quę facillimę expediri non poſſunt, tum etiam ob multa impedimenta quę vndecunq; poſſunt contingere; & ob id ſubdit in camera apoſtolica, & in tota æquitatem ſeruandam eſſe, & non rigorem quòd etiam nos ſolemus in Regno, præſertim in cauſis vertentibus in Mag. Cur. affirmare tametſi adhuc in terminis Baldi eius dictum non procedit, ſine difficultate, & contrarium tenuit Aret. in l. filius à patre §. 1. in 3. notab ff. de lib. & poſtu. cum quo reſidere videtur Dec. loco præallegato, nu. 14. & contra dictum Baldi in ſpecie tenuit Bero. in d.c. de cauſis nu. 33. vbi allegat Hoſt. in c. præterea de appell. & Card. in Clem. 1.§. nos itaque de iur. iur. nec aduer atur ratio poſita à Dec. d. nu. 14. licet non aſſertiuè, nempe quòd ſtatuta debeant verificari in caſu proprio, & ſtrictè per deciſ. trinales. nã aduerſus rationẽ hãc faciũt multa cõſiderata à Bero. ibidẽ n. 31. vbi vult in tẽpore prorogato, poſſe ſolui ad euitandũ periurium, quãtũcũq; iuramẽtũ debeat verè, & propriè, & in forma ſpecifica adimpleri; quia adhuc in tempore prorogato, dicitur implementum fieri verò, & propriè, ex diſpoſitione iuris, & ob id aduerſus Dec. in ſpecie ità tradit Bero. d. nu. 33. allegant quæ quotidie allegantur in compromiſſo, & ſimilibus in quibus verba propriè, & ſtrictè ſunt intelligenda vulg. l. quicquid de verb. oblig.

Secundo allegabatur deciſ. Marci Antonij Bardi in tract. de temp vtil. vel continuo c.4. in fi. Sed dicebam ſatis inaduertenter fuiſſe allegatum, quia ille in ſpetie loquitur in materia odioſa iuxta dictum Baldi, & Fely. & tamen adhuc ſe remictit, ad tradita per Dec. & Boer. imò paulò ante num. 10. cum Bero. & alijs concurrit in ſoluente in tempore prorogato ad periurium euitandum.

4 Tertio allegabatur in particulari. Bero. q.69. qui poſt Docto. d. c. de cauſis, voluit tempus prorogatum eſſe diuerſum, à primo, quando eſt diuerſa forma, & natura ſeu qualitas in prorogatione; quod inferebant ex eo quia princeps in prorogationibus adiecerat qualitatem, quòd ſupplicationes in vlteriori prorogatione amplius, non refererentur. Sed id merum ſomnium vigilantium eſſe dicebam quia exempla à Bero. & Doct. poſita in ſatis diuerſis terminis procedunt, vt apud eos videre eſt, & quod attinet ad clauſulam prorogationibus adiectam, nihil intrinſecus addit; nec minuit, de natura, & forma temporis prorogati; ſed tantum data gratia mandat princeps, quòd vlterius petitio eadem, vel ſimilis, à Secretarijs, & Iudicibus, ſibi, non referatur, eſt ergo mandatum, & pręceptum factum miniſtris, & conſequenter, nec mutat, nec alterat naturam temporis inſtantiæ, & prorogare.: illud autem mandatum operabitur, quòd ſine ſpecia-

li commiſſione, & ordine, ſupplicationes non recipiebantur; tametſi millies receptæ ſine ſpeciali ordine, vidimus, & experti fuimus in ſede noſtra, fuiſſe inſtantias prorogatas, cum id totum in arbitrio Pro regis verſabatur. Hæc igitur ſunt, quæ alias in facti contingentia nos deduximus, defendentes in prędictis caſibus, primò ſcilicet & ſecundo partes excludentes peremptionem inſtantiæ, cauſæ oppoſitoriæ; freti etiam ratione ſumpta à Caſtren. in l. prima, ff. ſi quis cau. fauorabiliorem nempè eſſe partem concludentem inſtantiam non eſſe peremptam, etiamſi dubia ſit, & perplexa quæſtio, In qua ſententia adhuc hodie ſumus, ſine aliquo ſcrupulo, quantum attinet ad primum caſum quandò ſcilicet inſtantia periret opponenti, lata interloqututoria, quòd oppoſitiones reijciantur, tanto magis quia ita audiuimus fuiſſe deciſum in Magna Curia, & nos vidimus interloquutoriam inter Antonium Bonanito Baronem Carmichi contra Ioannellam de Paternione in anno 1558. ità quoque poſt magnum conflictum obtinui ego in anno 1374. de menſe Decembris in Magna Curia pro Comite Racundiæ, contra Don Blaſcum Barreſium; ità quoque deciſum fuit in anno 1579. etiam in Magna Curia inter quoſdam de Sarzana & Iacobum de Auguſtino; & ob id hodie à tali opinione non eſſe pacto aliquo recedendum, arbitramur.

Quantum vero attinet ad ſecundum caſum, res in effectu non eſt ſine aliqua difficultate, tametſi primę rationes etiam ſtringant, vt in hoc eodem ſecundo caſu, eamdem opinionem teneamus; quam ego defendi in facti contingentia pro de Locadellis contra Ioannem de Platamone, & quoſdam de Spinola in Sancto officio; nec memini fuiſſe deciſum ſuper ea; igitur cogitandum relinquo.

Poſtremò idem dicendum eſt in tertio caſu, nempè quando factis prorogationibus primi trimeſtris, tandem articulus hermodiciaretur; eo etenim caſu adhuc militarent rationes ſupradictæ; quinimò videtur poſſe conſiderari, tanto magis eſſe dubium aduerſus creditorem, qui ſibi permiſit articulum hermodiciari; quia tamen multa eſſe poſſent in facto, quæ vel culpam ipſius, vel excuſationem oſtenderent adhuc, & in hoc tertio caſu, arbitror eſſe ſubſiſtendum, & cogitandum, illud tamen non obmiſſam adhuc pro creditore poſſe conſiderari, incertitudo ante exitum controuerſie; an ſibi peritura eſſet inſtantia, nec ne; fortè enim probabiliter, credebat oppoſitiones eſſe reijciendas, quo caſu nõ ſibi, ſed opponenti peribat. Ante ergo exitum controuerſiæ, ſcientiam firmam non habebat: vt ſic ex Bal. in d. l. contra maiores, poteſt dici, ſibi non cucurriſſe in ſecundo caſu inſtantiam, quæ etiam ratio conſiderabilis eſt, & in tertio, tanto magis ſi propter legitimum aliquod impedimentum, in facto poſſet conſiderari, abſq; culpa fuiſſe articulum hermoditiatum. Negari tandem non poterit ſummam æquitatem eſſe vt in omni caſu inſtantia non ſit perempta, cum vere incertitudo periculi inſtantię, & cuius ſit, poſt deciſũ articulũ, vel tãdẽ per hermodiriũ finitũ de regatur; & in dubio ſẽper pronũtiãdũ eſt, inſtantiam non eſſe peremptam, ex pręallegata deciſ. Caſtren. cum quo cæteri omnes conueniunt in d. l. prima, ff. ſi quis cau.

Prędicta omnia quę dicimus circa inſtãtias has exequutiuas notãda ſũt; quia non reperiẽtur ab alio diſcuſſa, & mod. ſcrib. in eis ſicco pede tranſierunt, contẽti quibuſdam paucis triuialibus tantum de quibus ſupra mentionem fecimus, & nonnullis alijs de quibus per eos c. 57. ſecundum eorum ordinem num. 100. cum ſeq.

QVÆSTIO VIII.

1 *Inſtãtia cauſæ quæ expeditur per viã cedulæ q̃, & qualis ſit. Et à quo actu incipiat.*

2 *Actus primus contradictorius an dicatur habere vim litis conteſtatæ, & quis ſit iſte actus qui habet hanc vim.*

3 *Præſentatio capitulorum eſt actus qui habet vim litis conteſtatæ in modo procedendi per viam cedulæ.*

1 EXPEDITI de hijs, quæ circa inſtantias cauſarum exequutiuarũ occurrerunt, Quęritur octauo principaliter de inſtantia cauſarum, quę modo, & via cedulę cõdemnatorię pertractantur: Primò tamen aduertimus, non eſſe neceſſe diſputare, quanta ſit iſta inſtantia; quia de iure communi eſſet triennalis l. properandum C. de iudicijs, in Regno autem eſt biennalis, & in hoc concurrit cum alijs inſtantijs virtute capituli nouiſſimi nec ſuper hoc in Regno eſt aliqua con-

Digitized by Google

controuerſia aut difficultas. Secundò eſt aduertendum quantum attinet ad ea quæ præſenti loco dicturi ſumus, (reliqua enim loco ſuo tractabuntur,) in modo iſto procedendi ſeruatur, quòd primo loco fit cędula, de cuius forma tractat de Gregorio de Iud. cau. feud. q. 13 r. & ponunt etiam mod. ſcrib. ſuper capitulo 132. Ritus; quæ cædula ſubſignata per Iudicem, tranſmittatur parti, eaq; recepta infra terminum datum in cædula; qui eſt dierum quindecim, per actorem præſentatur capitula loco libelli, & proceditur cauſa. Punctus ergo difficultatis, eſt, quale ſit initium talis inſtantię, & à quo actu incipiat.

Dominus de Gregorio in pręallegata qu. ſt. 21. ver. 2. aduertendum eſt, concludit in propoſito themate, quòd quando iudex ſubſignat cędulam condemnatoriã, & de eius mandato recipitur in actis pręſentata; dicatur incipere tractare de meritis cauſę, & conſequenter ſecundum eum ab iſto actu habente vim litis conteſtatæ, neceſſe eſſe ſummi initium inſtantiæ; per ea quę tradit Fely. in cap. inſinuante de off. deleg. anteà tamen in principio veluti ceſpitans dixerat in hijs in quibus verè
a lis non conteſtatur, †. actum publicum contradictorium habere vim litis conteſtatę, & in hoc allegat Fely. illatiuè; tamen dicit quod talis actus erit, pręſentatio capitulorum vel ille actus, qui ſit quando iudex incipit tractare merita; concludit demum vt dixi, in hoc modo procedendi, actum eſſe illum qui fit à iudice ſubſignando cędulam, iuncta receptione ipſius, vt ſupra dictum eſt. volui hæc dicta referre, quia iſte Doctor (ſalua eius pace) in multis ceſpitauit illum ſimpliciter more eorum, & ad alia non aduertentes referunt, & ſequuntur mod. ſcrib. d. c. 132. num. 84. licet ex intentione eiuſdem Gregorij, alternatiuè loquantur, volentes actum habentem vim litis conteſtatæ, eſſe pręſentationem capitulorum, vel quando iudex in pede cædulę condemnat conuentum, ſequuta receptione, poſt coſimilem parti traditam: ſubdunt rationem, quia cędula illa condemnatoria concernit merita (& non proceſſum) & ſic reſident.

Ego in primis pro iunioribus, & pro zelo veritatis, circa theoricam, & veram praxim Mag. Cur. aduertendum cenſeo, non bene intelligi terminum cædulę condemnatorię, & qualiter à Iudice reus condemnatur; & ob id prędicti mod. paulò ante num. 83. & 83. [illegible] dicunt [illegible] cędula per reum condemnati [illegible] condemnat; [illegible] capitulis poſtea petitur cędula purificari, nihil aliud dicunt [illegible] incauti [illegible] ex hijs verbis [illegible] haurire poſſunt, quinimò in graues errores incidunt. Aduertendum eſt ergo, quòd licet in cędula petatur condemnatio [illegible] ex ſtilo dicitur, quòd curia condemnauit, & condemnat conuentum [illegible] in eadè cędula ponitur illa clauſula, niſi infra terminum dierum quindecim, probauerit de ſolutione; vel legitimis exceptionibus [illegible] licet vt alias dixi, nonnulli curiales in cędula ponunt per viam iniunctionis, vt infra illos dies quindecim, oſtendat conuentus ſolutiones, &c. tamen communis ſtilus eſt, per illam clauſulam niſi (quæ tamen dictio niſi, pręſertim in ſententijs importat cõditionem, vt tradit Bal. in rub. C. com. vel epiſ. [illegible] & Docto. in l. iudex ff. de re iud. plenè Alex. & alij in l. ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis cau. hinc infertur quòd illa condemnatio, de qua in cædula dicatur conditionalis; quinimò etiam Iudices in eorum ſubſignatione, non dicunt ſimpliciter recipiatur in vim cædulę condemnatorię; ſed addunt clauſulam, ſi ex hijs, & alijs condemnatio oriatur, hinc quoque ſubinfertur ratio, quare in capitulis petatur cędulam purificari, & in ſententia quę fertur in cauſa inſtantię, Iudices primo loco declarant, cędulam purificari debere, quæ purificata condemnat; nam cum ex proceſſu reſoluta eſt illa conditio, niſi &c. ac purificata: ob id ita dicitur, & hęc eſt vera intelligentia, & ratio terminorum ad quam non aduerterunt etiam in principali queſtione de Gregorio nec moderni ſcribentes. Hijs ergo pręſuppoſitis dicimus pręallegatos Doctores in multis erraſſe: Primò quia ex propoſito ponentes queſtionem non bene reſpondent, dum alternatiuè dicunt actum habentem vim litis conteſtatę, eſſe præſentationem capitulorum, vel actum quando iudex condemnat, ſequuta receptione cædulæ; nam dubia ſatis, & perplexa eſt hæc reſolutio, cum referat etiam de die in diem, ſcire certitudinaliter, quale ſit initium inſtantiæ, tam ob ferendas ſententias obſcuras, tam propter prorogationes, & tam propter alia infinita, vt de ſe patet: præſertim quia hæc duo nõ ſunt eodem tẽpore, quin imò ex ſtilo neceſſe eſt, quòd fiãt vnũ poſt aliud ex interuallo addo quòd pręſẽtatio

 ca-

capitulorum ſit de neceſſitate poſt tranſmiſſionem, & receptionem cædulæ, ergo aut vnum, aut alterum eſſe debet, & impoſſibile eſt ambos actus poſſe, vim habere litis conteſtatæ, quia duæ eſſent litis conteſtationes, & de iure eſt impoſſibile, laté Bolognett. conſi. 28. quod fuit in cauſa de Giſulfo in Regia viſita, & licèt in cauſis ſummarijs plures actus poſſunt habere vim hanc litis conteſtationis, tamen id eſt, vt loco ſuo dicemus, quia in eis neceſſitas non eſt, vt vnum fiat loco alterius, quia, ea data neceſſe certe alterum tantum talem effectum operari, vt in terminis quęſtionis noſtrę, verè tamen ego non negarem de Gregorio non concludere dubie, & alternatiuè prout moderni referunt; ſed de Gregorio ante illationem: quam facit in caſu cædulæ, refert illas opiniones varias, de quibus per Felyn. in c. inſinuante de off. deleg. quarum vna eſt, quòd eſſet actus litis conteſtationis actus primus contradictorius, & tunc eſſet præſentatio capitulorum, ſubdit Gregorius: alia eſt, quòd ſit ille actus, in quo iudex incipit tractare de meritis, & deinde declarat, quando iudex hoc dicatur facere, & in hac vltima opinione videtur reſidere, & ita alias in facti contingentia dictum eius allegatum fuit, nec ommitto etiam alium errorem de Greg dū pro actu contradictorio ponit pręſentationē capitulorū, nā actus contradictorius à Doctoribus indifferenter intelligitur ille, qui fit ab ipſo conuento, præſentatio autem capitulorum fit ab actore: eſt ergo error manifeſtiſſimus. Vtcunque tamen ſit inquantum Gregorius, & moderni volunt inſtantiam currere à receptione cædulæ falſum dicunt, primo quia, vt diximus, cædula ipſa tota & Iudicis ſubſignatio, conditionales ſunt nihilque ponunt in eſſe prout natura conditionis eſt l. cedere diem ff. de verbor. obligatio. ergo impoſſibile eſt ex eis inferri actum litis conteſtationis quæ præſupponit certam petitionem, & certam reſponſionem, ſiuè expreſſam, ſiuè tacitam, vt loco opportuniori dicemus.

Secundò, & fortius impoſſibile eſt, dari litis conteſtationem, vel actum, qui ſortiatur vicem illius, niſi demus actorem, reum, & Iudicem in iudicio; ille enim actus fundamentum iudicij eſt quod illas tres perſonas requirit vulg. capitulo forus cum vulg. quando ergo Iudex ſubſignat cædulam, & pro in cædula condemnat, conuentus non adeſt, nec adfuit, quia nondum citatus. ne ſciens pręſuponitur, & ſi dicatur, iam Gregorius requirit, quòd cędula recipiatur poſt tranſmiſſionem, factam parti de ipſa cędula, ego tunc quęro ab eo illa receptio non eſt niſi paruus actus, factus de mandato Iudicis, parte citata, & illa tranſmiſſio non eſt, niſi pura notificatio, facta parti de condemnatione illa facta, nec eſt petitio, quę in Regno habet vim libelli cap. pręterea de dilat. dico libelli, qui de iure communi erat ædendus ante litem conteſtatam l. edita cum ſimili C. de edend licet in Regno libellus vocetur ille, qui pręſentatur poſt litem conteſtatam, ſed de hijs loco ſuo dicemus. Quomodo ergo poſſunt hæc habere vim litis conteſtatæ, & licèt in ſummarijs, & alijs, in quibus verè lis non conteſtatur, pręſentatio memorialis, ſeu receptio teſtium, vel ſimiles hunc effectum operentur; tamen id eſt alia ratione, vt nos loco ſuo dicemus.

Tertiò conſidero, quòd lis conteſtatur ſuper petitione quæ aliam non expectat, alioquin non eſſet fundamentum Iudicis, & ſuper ea petitione deber ferri ſententia ſuper qua lis eſt conteſtata, notoria ſunt hęc etiam lippis, & tonſoribus; ſi ergo poſt condemnationem factam, & poſt receptionem cædulæ expectatur petitio alia, quę fit quòd cædula purificetur, &c. ergo ante hanc petitionem impoſſibile eſt, dici litem, eſſe conteſtatam, quòd autem diuerſa ſit petitio, quæ fit in memoriale ab illa, quæ ut in cędula apparet manifeſte hijs qui ſciunt actum purum diuerſum eſſe à conditionali.

Quinimò, vt loquamur iuxta veros, & proprios terminos vera petitio non eſt, niſi in memoriali, qui præſentatur infra terminum, de quo in cædula, nam quod in cedula fit, eſt condennatio conditionalis, & non petitio, ideò dicitur quæ cur. &c. condemnauit, & condemnat, &c. & ità iudex mandat, recipi cædulam condemnatoriam; & licèt hoc fuerit factum ad petitionem partis tamen pars iuxtà petita habuit condemnationem, ſuper hac condemnatione, exinde ità facta eſt neceſſaria alia petitio, quæ fit vt purificetur illa condemnatio, & ſuper hac petitione reſpondere tenetur conuentus, & ſuper ea fit proceſſus, & fertur ſententia clara, & certa alioquin ſi ſuper prima petitione, de qua in cædula condemnatoria ferenda eſſet, oporteret quoque eſſe con-

di-

ditionalem ad tradita in l. de qua re iudic. Concludendum eſt ergo, falliſſimum eſſe initium inſtantiæ in cauſa per modum cædulæ ſumi ab ipſa cædula, nec ab ipſa receptione, quæ ſit citata parte, & ita in hoc aliàs in facti contigentia obtinui ego contra de Gregorio prob. Culle contra tunc Baronem Racalmici in Sācto Officio Coram Franciſco Saladino, nunc Regente Siciliæ meritiſſimo, & de ſupremo conſilio ſuæ Maieſtatis, fuitque in anno 1574. circiter menſem Decembris, vel Ianuarij. Scio quoque aliàs caſum contigiſſe in eodem Sancto Offitio inter quoſdam de Ortuſa, & Pompilium de Leoſante, de deciſione tamen non memini: videndum eſt ergo quale ſit initium. Reperio ego de Boniorno ſuper Ritu dicto capitulo 132. referre Prothonota. Alliata in cauſa Auguſtæ tenuiſſe, initium eſſe à primo actu contradictorio, & quòd ità per teſtes conſtiterat ſeruari in Magna Curia, in qua fuerat petitus Comitatus Auguſtæ per viā cædulæ condemnatoriæ, & ego habeo quaſdam allegationes einſdem Prothonotarij in ea cauſa: ſed de hijs nihil in libro meo de Boniorno; licèt anteà videatur tenere aliam opinionem de qua ſtatim dicemus, tamen non audet reprobare opinionem Prothonotarij. Mihi tamen ſimiliter videtur falſa hæc opinio, quinimò attento cōmuni ſtilo cauſarum eſt in practicabilis; nam tranſmiſſa cædula communiter, non fit alius actus contradictorius, ſed expectat conuentus præſentationem capitulorum, quæ vt loco ſuo dicemus præſententur infrà terminum dierum quindecim, à die receptionis cædulæ: nec aliter conatur conuentus infrà illum terminum ſibi datum ſe defendere, niſi poſt præſentationem capitulorum, & datis ſibi terminis, iuxtà naturam cauſæ, aliter fortè tranſmiſſa cędula ſupplicaretur quandoque aduerſus modum procedendi, talis actus contradictorius talem effectum operari non poteſt, per ea, quæ nos latius dicemus inferius, dum de cauſis per modum poſte tractabimus. Rurſus opinio Prothonotarij fundatur ſuper ea opinione, quæ habet in alijs caſibus, in quibus verè lis conteſtatur, actum contradictorium habere vim litis conteſtatæ ſed nos alibi oſtendemus hanc opinionem, eſſe falſam, & communiter reprobatam, tametſi eam multi ſequuti fuerint, & iuxtà hanc opinionem alios etiam iudicando erraſſe credimus.

3 Veram igitur opinionem arbitror eſſe illam, quam tenere videtur Boniornus loco præallegato, & de qua etiam licet ceſpitando mentionem facit de Gregorio d. quæſt. 21. eaque eſt, quòd præſentatio capitulorum ſeu memorialis, ſeu libelli, hæc enim omnia pro ſinonimis appello ſecundum quòd vulgo vno, vel alio modo appellare ſolent. Mouetur de Boniorno quia in Regno libellus non ſolet, nec poteſt præſentari, niſi poſt litem conteſtatam, ob id igitur ſequitur, quòd cum illa pręſentatio ſit actus quòd non ſoleat nec poſſit fieri niſi poſt litem conteſtatam, meritò dicitur habere vim litis conteſtatæ, per doctrinam Imolæ in clem. 1. de cauſa poſſ. & prop. Fely. in capit. inſinuante de off. deleg. quibus ego addo, quòd in iſta pręſentatione verè incipiat tractare de meritis cauſę ab actore, citatore iam, & vocato reo, & coram ipſo Iudice, & talis actus etiam vim habet litis conteſtatæ, ſecundum præallegato Docto. & eundem de Gregorio. Addo etiam, quòd ante hanc præſentationem, nullus alius actus, ſolet ex communi ſtilo præcedere, in hac cauſa per modum cędulæ, poſt ipſius receptionem.

Poſſet tamen opinio Prothonotarij in vno caſu verificari, quando ſcilicet infra terminum, de quo in cędula reus conuentus compareret exceptiones, vel alias defenſiones præſentandæ, nolens, expectare, quòd actor ſua capitula præſentet, in eo enim caſu, faterer ego inſtantiam initium ſumere, non ea ratione, quia actus ſit contradictorius: ſed quia eſt actus qui in ordinarijs non fit, neque fieri poteſt, niſi poſt litem conteſtatam, vel ex eo quia eſt primus actus, per quem incipit tractari de meritis cauſæ, verum quia caſus hic communiter non ſolet contingere, vt dixi, & Reus ſolet expectare pręſentationem capitulorum actoris, ob id dixi attento communi curſu cauſarum verè initium ſumi à præſentatione capitulorum quæ dicitur verus libellus, qui in ordinarijs vt dixi poſt litem conteſtatam immediatè præſentari in Regno, ſolet & teſtatur etiam de Boniorno loco pręcitato; hęc omnia, quę diximus, clarius elucidabuntur ex hijs quę inferius tractabimus circa examinationem opinionum in ſummarijs, & alijs cauſis in quibus verè lis non conteſtatur, qualis nam actus ſit, qui vim habeat litis conteſtationis, quæ omnia notanda ſunt, quia ab alijs non reperientur, ità diſtinctè, &

vt

vt arbitror ſecundum veram Theoricam, ac praxim enuncleata.

QVÆSTIO IX.

1 *Inſtantia poſſeſſorij ſummarijſſimi ſuper feudis quæ, & quanta ſit.*

2 *Capitulum de inſtantia poſſeſſorij ſumariiſſimi an habeat locum etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium.*

3 *Terminus de quo in c.90. dierum an faciat inſtantiam particularem adeo vt ſententia lata extrà eam ſit nulla.*

4 *Capitulum iſtud de inſtantia poſſeſſorij an debeat intelligi vniuerſaliter.*

AGREDIAMVR modo inſtantias cauſarũ, quę ſummarię dicuntur, iuxta formam Ritus, vtilis autem eſt hec materia: licèt prima fronte hodie videatur vana, cum ex forma Regię Pragmaticæ cauſæ omnes allodiales ſint ſummariæ ſola facti veritate inſpecta; ſed vltra quòd in omnibus non procedit hęc concluſio, vt loco ſuo dicemus, eſt etiam vtilis, & neceſſaria quia in hijs ſummarijs ex forma Ritus aliqua particularia dicenda ſunt circa materiam inſtantiarum, quæ nullatenus ſunt alteratæ à Regia Pragmatica prędicta, Circumſcripta pro modo; queritur nono principaliter, quanta ſit inſtantia harum cauſarum, ſi loquamur regulariter, facilis eſt reſolutio, quia virtute capituli nouiſſimi de inſtantijs, editi à Carolo Quinto Imperatore, & eſt 198. in ordine in ciuilibus eſt biennium, & in criminalibus per annum, & hoc regulariter eſt expeditiſſimum: verum ab iſta regula excipiuntur cauſę poſſeſſorię, quæ inter ſummarias connumerantur in Ritu capit. 133. prout etiam de iure communi ſummariè ſunt Bart. in extrauag. ad reprimendum in verbo ſummariè, Deci. Pedamonta. 1. nũ 5. non tamen dico omnes tales cauſæ ſed illas tantum, quæ ſummarijſſimi poſſeſſorij nuncupantur, in iſtis enim ex diſpoſitione capituli nouiſſimi Regis Philippi Domini noſtri in ordine 19. certa datur inſtantia nempè 90. dierum.

1 Pro intelligentia tamen dicendorum aduertendum eſt ad multa, primum non eſt referre, quòd cauſę iſtæ poſſeſſoriæ ſint ſuper feudis quo minus dicantur ſummariæ, nam vltra quòd Ritus generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, ità in Regno interpretatum eſt, vt patet in ſpolio de recenti quia tales cauſas nulli dubium eſt eſſe ſummarias ex forma Ritus quantumcumque ſint de feudis quod alibi loco ſuo latius dicemus, ſed in ſpecie in ſummarijſſimo poſſeſſorio comitatus Chiuſæ inter Ducem Bisbonæ, & Donnam Catherinã de Cardona ità proceſſum eſt, & ob id diſputatum fuit an competebatur appellatio, de quo articulo loco ſuo dicemus multa. Secundò eſt aduertendum in pleriſque alijs poſſeſſorijs ſimilibus fuiſſe alio modo proceſſum, prout nos loco ſuo latius dicemus, ſed pro modo occurrit dicendum, id fuiſſe ex eo, quia, vt plurimum obtineri, ſolent litterę, ſuper manutentione poſſeſſionis, & quandoque pro vna, & altera parte ſunt exoratę, & hinc inde mittitur ſuper reuocatione litterarum; qui modus eſt ex abrupto, & viſione ſcripturarum, eſt beneuerum, quòd, vt in facto poſſit aliquid probari, ſolet dari terminus extraordinarius, prout in cauſa Marchionatus Iarratanę, in cauſa Biſcari, & pleriſque alijs cauſis temporibus noſtris factum eſt: quandoq; etiam ſtante ſequeſtro facto per curiam neutra pars, ne fiat actor, vult in iudicio vocare aduerſarium, ſed ſolet mitti, quòd tollatur ſequeſtrum, citato procuratore, Regij Fiſci, prout fuit in cauſa feudorum Caſtellutij, Granetij, & aliorum inter Cæſarem de Marchiſi, & Marchioniſſam Militelli in quibus, & alijs cauſis fortè non eſt ſeruata forma dicti capituli nouiſſimi, & in modo etiam procedendi, rationibus de quibus ſupra, eſt alio modo proceſſum Cauſæ ergo ſummarijſſimi poſſeſſorij ſi principaliter tentarentur nullis exiſtentibus literis, & pars non conſentiret in alio modo ex abrupto, vel non deciſo, aliqua particulari ratione non eſſe tali modo procedendum, eſſent ſummariè ex forma ritus, & haberent inſtantiam prędictam trium menſium, & iſto modo, iſtoq; tempore deciſa fuit cauſa poſſeſſorij Baronis Verię contra D. Vincentium Abbatem, & de Marchetto, & eſſet quoque conſiderandum, quòd hodie ſtante Pragmatica Regia, quò ad modum procedendi, cum illa excipiat cauſas feudales, quales ſunt illæ cauſæ poſſeſſorij feudorum, cum in eis proceſſum eſt ſemper per quatuor Iudices, & facta relatione, & via recognoſcendi ad Regem, prout in feudalibus, hoc tamen in-

inferius loco oportuniori examinabimus. Pro modo ergo, quo ad inſtantiam concludendum eſt, tales cauſas habere metam & inſtantiam trium menſium.

2 In primis tamen occurrit quærere, an capitulum loquatur etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium, quòd enim loquatur de cauſis feudalibus tantùm apparet ex petitione Regni, & rationibus in capitulo adiectis, tanto magis quia extra feudalia non reperitur fortè Reg. Curia cæpiſſe poſſeſſionem loco ſequeſtri; in contrarium videtur facere generalis prouiſio in decretata, quæ non eſt conformis petitioni, ſed generaliter prouidet, quod cauſę ſuper poſſeſſorio vertentes intra 90. dies expediantur: facitque ratio à fortiori quia ſi in feudis eſt abreuiata inſtantia, quę regulariter ſolet eſſe longior etiam in Regno, vt dicitur alibi, multo magis videtur, deberi, abrauiari in allodialibus. Reſolutio eſt ſatis dubia, quia vere intentio, & Regni petentis, & Regis concedentis videtur fuiſſe in feudalibus tantum; tum ratione maioris periculi, & intereſſe, tum quia frequentius in eis accidebat, quod in capitulo dicitur, & ideo pro modo cogitandum relinquo.

3 Remanet tamen adhuc difficultas aliàs diſcuſſa, & ventilata in cauſa prædicta Baronis Vętię, an terminus de quo in capitulo prędicto, faciat verè nos eſſe in inſtantia particulari adeo quod ſententia lata extra eam, ſit nulla, vel tantum fuerit per capitulum, datus terminus Iudicibus, iuxta tradita, cap. de cauſis de off. deleg. Breuiter, licet multæ ſint opiniones, ommiſſis multis, concludendum eſt, capitulum pręfigere certam, & peculiarem inſtantiam, quando quidem, quando ſtatutum præfigit certum tempus expeditioni cauſæ magis communis opinio eſt, quod illud tempus ſit ſubrogatum loco triendij, & ob id regulatur, prout inſtantia iuris communis, ita Saly. & Paul. de Caſt. dicunt communiorem opinionem eſſe, & eam ſequitur Curt. Iun. nu. 49. & ſequ. in l. properandum in princ. C. de iudicijs Bero. in cap. de cauſis nu. 48. de off. deleg. plures congerit Rimin. Iun. conſi. 144. col. 1. in 2. vol. vbi etiam id dicit procedere, quando eſſemus in dubio, poſt Docto. in d. l. properandum & Rimin. ſen. conſi. 90. in 1. vol. Addo etiam, quòd in capitulo eſt illud verbum omninò, ibi omninò terminentur, quod conſiderat in ſpecie Bal. in d. l. properandum col. pen. in princ. & ita pro inſtantia, habitus fuit terminus prędictus in d. cauſa Vetię, nam ob periculum peremptionis fuit data ſententia obſcura, de cuius nullitate actum fuit inter cętera ex eo, quia non eramus in caſu inſtantię, & tandem fuit deciſum quòd ſententia eſſet valida in Magna Curia, in qua inter cęteros tunc ſedebat non infimi nominis iure conſultus Gregorius de Centurione.

Fuit etiam in ea cauſa adhuc diſcuſſum an potuerit illo modo obſcurè pronũtiari, cum capitulum videatur, velle, quòd omnino cauſa expediatur clarè, & non obſcurè: nihilominus iſtud non fuit habitum in conſideratione, ex eo, quia ſententia obſcura iam terminat cauſam, prout in omnibus alijs inſtantijs, de quo aliàs tractabimus.

4 Poſtremo non eſt ommictendum quod etiam in eadem cauſa tractatum fuit, an capitulum prędictum loquatur indifferenter, vel tantum in caſu: de quo in pręfatione, & petitione, nempè, quando moritur Baro ſine filijs, & deſcendentibus, & tranſuerſales capiunt poſſeſſionem in quo etiam fuit concluſum capitulum debere intelligi vniuerſaliter, tùm quia decretata non ſe reſtringit, ſed generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, tum etiam in petitione ſunt illa verba *ſuccedendo ſimili caſi:* & ſic de alijs vltra expreſſum, quia nullum ſimile eſt idem, tantò magis quia loquitur in plurali numero. Non obſtat, quòd fuit facta mentio de vno caſu, quia ille veluti frequentior, & magis veriſimilis, non excludit alios caſus per ea, quę tradit Iaſ. pro limitatione l. cum prętor ff. de iudicijs in l. 1. nu. 33. ff. ſolu. matr. quos, & alios refert, & ſequitur Rimin. Iun. inſt. quibus alie. licet, vel non §. 1. in fine quę omnia ſunt notanda in practica pro intellectu dicti capituli nouiſſimi, & ab alijs non reperiuntur diſcuſſa.

Illud etiam obiter pro modo eſt notandum, quòd pręſuppoſita forma Ritus, & capituli nouiſſimi, ſi de conſenſu partium aliter procederetur, poſſet tractari de nullitate ex hijs, quę tradit decis. Pedamon. 1. nu. 19. ſed quia alibi cadit opportunius hęc diſputatio, pro modo aliter non eſt inſiſtendum.

QVAESTIO X.

1 *Inſtantia à capitulo nouiſſimo præfixa ſuper poſſeſſorijs an poſſit de conſenſu partium*

tium prorogari.
2 *Et an ſit dari cautela vt poſſit prorogari.*

1 DECIMO non inutiliter quęritur, an talis inſtãtia pręfixa à capitulo nouiſſimo, poſſit de cõſenſu partium prorogari. Abbas Pan. in cap. de causis in 3. notab. determinat, quod quia in fauorem partium videtur tempus inſtantiæ triennalis abreuiatum, videtur, poſſe eas tali fauore renuntiare, c. ad apoſtolicam de reg. iur. l. ſi quis in conſcribendo, cum ibi nota, C. de pactis. Sed Bero. in d. cap. de cauſis, nu. 8. voluit, ſine Iudicis conſenſu non deberi, nec poſſe tali termino renunciari, quia talis abreuiatio dicitur facta, ne dum fauore partium, ſed etiam fauore Iudicis allegat gloſſ. Bar. & omnes ità tenere in d. l. 2. §. ſi Iudex, ff. de re iud. addit etiam rationem, quia ſi iuriſditio Iudicis extenditur, dicitur agi de ſuo intereſſe, & generaliter eius conſenſus eſt requirendus Reperio tamen quod Riminal. Iun. d. conſ. 144. n. 12. nulla facta mentione, Abb. & Bero. determinat contrarium, quod tradit eſſe pertritum, quia inquit tale tempus cenſeri loco inſtantię triennalis, quam partes non poſſunt prorogare ſecundum Bero & omnes in d. l. properandum, ità nec tempus loco illius ſubrogatum, allegat Io. And. in add. ad ſpec. tit. de appell. §. nunc breuiter Imol. in l. 4. in princ. ff de damn. infect. Alex. conſ. 23. in 4. Riminal. ſen. conſ. 346. num. 7. quibus ego addo Socc. Iun. idem pro claro tenentem, conſ. 133. in princ. in 2. vol. & Bolognett. conſ. 28. nu. 44. & ſeq. & hanc eſſe magis communem teſtatur Iacobinus in d. l. properandum in princ. num. 11. à qua ſubdit non eſſe in iudicando recedendum, licet referat Saly. velle, poſſe prorogari vſque ad tempus inſtantiæ triennalis, quam opinionem dicit in ſecreto iuris eſſe veriorem, vide tamen Marant. in Spec. in verſ. & omnia fiant durante inſtantia, nu. 23. Ego quic quid ſit in alijs caſibus, in terminis quęſtionis noſtrę arbitror non poſſe per partes, nec etiam accedente conſenſu Iudicis prorogari terminum 90. dierum, de quibus in cap. nouiſſimo. Moueor quia capitulum vtitur illo verbo precisò, omninò terminentur, quę verba tollunt poteſtatem partibus, & iudicibus vlterius prorogandi; alioquin fruſtatoria fuiſſet facta talis præfixio termini, & talibus verbis.

Secundò moueor, quia Regnum non petebat talem terminum præfigi, ſed eius poſitio aliò tendebat vt in capitulo, & ratio petitionis erat maximum intereſſe, quod fiebat tori Regno; ob id ſua Maieſtas volens indemnitati Regni prouidere ſtatuit, illo modo eſse cauſas terminandas, & expreſsè illud facere pro quiete Regni, & ne incolæ fatigentur. Videtur ergo talis prouiſio reſpicere vtilitatem publicam, cui per conſenſum partium non poteſt derogari, vulgatis iuribus: & hæc eſt ratio Doctorum in d. l. properandum, dum loquuntur de inſtantia triennij, ad id vide notabiliter Iacobi. ibidem nu. 10. & 11.

Cogitandum eſt tamen ſuper hijs, quia teuera in pleriſque cauſis poſſeſſorijs vidi, non fuiſse animaduerſum ad tempus dicti capituli, & id fortè ex errore vel quia arbitrati ſunt aliqui, nedum ex expreſso conſenſu, ſed etiam tacito partium poſse, alterari illius capituli diſpoſitionem, ſed vt dixi, ex præmiſſis ſatis dubito fuiſse erratum.

2 Sed an ſit dare cauthelam, per quã partes poſſint talem inſtantiam prorogare Iacobin. in d. l. properandum nu. 9. & 10. ponit duas cauthelas quas vide, pręſertim, dũ ponit illã de recenſendis actis, de quo nos opportuniori loco dicemus aliqua notabilia, circa cauthelas Iacobin. Videas Abb. in cap. venerabilis nu. 14. & 15. de iuditijs, & Marant. in Spec. & omnia fiant durante inſtantia, n. 23. & ſeq.

QVÆSTIO X.

1 *Inſtantia in ſummarijs à quo incipiat actu, quando ſunt iuxta formam ritus.*
2 *Litis conteſtatio requiritur in ſummarijs iuxta formam ritus.*
3 *Lis conteſtatur in cauſis ſpolij priuilegiati*
4 *Statutum præfigens terminum interpetratur ſecundum ius commune vt inſtantia incipiat à lite conteſtata.*

1 VNDECIMO quęritur à quo actu incipiat inſtantia in cauſis ſummarijs ex Ritus, & pro intelligentia quæſtionis, aduertatur pro modo nos loqui quo ad eas cauſas, quæ remanent

ſum-

ſummariè iuxta formam Ritus, etiam hodie non obſtante Regia Pragmatica, prout eſt cauſa ſpolij priuilegiati de recenti, ſecundum veram opinionem, de qua dicemus loco ſuo, & prout ſunt etiam cauſæ poſſeſſoriæ feudales, vt ſuperius tactum eſt, & loco ſuo latius explicabimus; Pro reſponſione igitur quiſpiam ad pauca reſpiciens, ſubito diceret, quæſtionem eſſe terminandam iuxta tradita in cap. inſinuante de off. deleg. quia cum in ſummarijs verè lis non conreltetur, habebit talem effectum ille actus, qui fit poſt litem conteſtatam, vel actus contradictorius, ſecundum varias opiniones de quibus alibi dicemus; ſed error in hoc eſt manileſtns, in quem vidi ego incidere pleroſq; non infi-
3 mi nominis aduocatos Magnæ Curiæ. † Nam in ſummarijs iuxta formam Ritus, quæ differunt à ſummarijs ex commiſſione, lis verè, & propriè conteſtatur, prout in ordinarijs: doctrina eſt Bar. loquendo in cauſis ſummarijs de iure communi, vel etiam ſi ſunt commiſſæ abſque alia clauſula in extraua. ad reprim. in verſ. ſummariè, ſequitur Alex. in l. intra dies col. fin. ff. de re iud. Iaſo. in l. in ſummam nu. 1. ff. de condict. indeb. Corn. conſi. 5. n. 4. in 2. & latè in deciſ. Pedam. 1. in princ. dum vult clauſulam ſummariè non tollere ſubſtantialia iuditij, inter quæ eſt litis conteſtatio. Doct. in rub. & l. 1. C. de lit. conteſt. & ob id videmus in practica in cauſis ſpolij de recenti, litem conteſtari, ſimiliter in cauſis poſſeſſorijs, in quibus proceſſum eſt, & procedi debet, iuxta formam Ritus; & iuxta formam capituli nouiſſimi, lis conteſtatur, nam illud abreuiat inſtantiam, & non tollit ſubſtantialia, prout in proceſſibus ſindicatus, & alijs
4 ſimilibus in Regno expeditum eſt, † nam ſtatutum præfigens terminum interpretatur ſecundum ius commune, vt inſtantia incipiat à lite conteſtata, glo. in l. clericus quoque C. de epiſ. & cler. vbi Bal. col 2 Iaſ. in d. l properandum in princ. nu. 5. & ibi etiam dicit Bald. col. penult. quòd ſi ſtatutum diceret incipere inſtantiam à citatione, eſſet correctorium iuris communis, quia eſſet dare nouam formam, quod etiam tradit Caſtr. in d. l. properandum nu. 5. & ità lite conteſtata, proceſſum fuit in cauſa prædicta Comitatus Cluſę, quę litis conteſtatio prębuit anſam cuidam magno aduocato dicendi, quòd cauſa illa erat appellabilis in Magna Curia quia non fuerat proceſſum ſummariè ſed ordinariè idq; fundabat, quia fuerat lis cō teſtata; ſed errabat manifeſtè in intelligentia terminorum, alibi tamen opportunius diſcutiemus multa quę in d. cauſa cluſę tractata fuerunt, me patrocinante, pro Donna Catherina Cardona.

Ex pręmiſſis igitur apparet reſpōſio ad quęſtionem quia initium inſtantiæ erit à die litis conteſtatæ, prout in ordinarijs, & in quibus lis verè conteſtatur, eſt expeditiſſimum apud omnes Doct. in d. l. properandum, & hoc eſt extra omnem difficultatem, & controuerſiam.

QVÆSTIO XII.

1 *Inſtantia in cauſis in quibus proceditur per modum poſtæ à quo actu incipiat, vbi variæ opiniones.*

2 *Actus quod ſtent loco poſtæ an habeat vim litis conteſtatæ & quid ſi fuerit factus inſtante reo.*

DVODECIMO quæritur, & eſt notabilis, & quotidiana quæſtio nèdum in ſummarijs, verum etiam in ordinarijs quando cauſæ expediuntur, & pertractantur per modum poſtæ à quo die, & à quo actu initium ſumat inſtantia, nam in tali modo lis verè, & propriè non conteſtatur, fuitque hæc quæſtio plenè diſcuſſa in cauſa predicta Baronię Verię, in qua ego defendebam partes Don Vincentij Abbati. Primò tamen eſt aduertendum pro iunioribus quod iſte modùs procedendi per modum poſtæ, non eſt diuerſus ab ordinario ſeu ſummario, nam non mutat naturam cauſę, vt tradit d. Gregorio in tract. de Iud. cauſ. feud. quęſt. 20. circa finem, & ob id ſi cauſa ſummaria eſt, poteſt ſuccedere quod ſcripturę ſtent loco poſtæ, & idem ſi ordinaria, & variatis quibuſdam vt ſtatim dicetur in reliquis in cauſa proceditur ſecundum ſui naturam.

Habuit tamen initium hic modus ex eo quòd in Regno ſolet quandoq; procedi viſione ſcripturarum, quando pars actrix prætendit ex ſcripturis publicis habere intentionem fundatam, & ideò mittit ad effectū, quòd talis cōdemnetur, vel quod aliud fiat, in tali modo poſſet pars contra-

toriæ creditori oppoſito; quæſtio erit pariter an trimeſtre ſecundum,currat à die interlocutoriæ.

Tertius & vltimus caſus eſt,quando nulla eſſet lata interloqutoria,quod eſſe poteſt in caſu quo, poſt multas prorogationes, tandē periret inſtantia articuli,abſque deciſione; & quia tūc etiam periret inſtantia oppoſito; quæritur à quo tēpore incipiat, curſus vltimi trimeſtris, vel dicatur etiam periiſſe inſtantiam cauſæ oppoſitoriæ.

Pro reſolutione igitur quæſtionis, in omnibus tribus caſibus facit pro parte, excludente, peremptionem, ratio generalis, & vniformiter, reſpiciens, omnes dictos tres caſus, ſumpta ex diſpoſitione

8 text. in l. ſed ſi manente ff. de prælatio. † nam tempus prorogatum cenſetur eſſe vnum,& idem tempus, cum primo tradunt ibi Bar. & DD. & in l. 4 ff. de dam. infect. Canon. in cap. de cauſis de offi deleg. Tiraquel. latè de retract. conuen, §. primo gloſſ. 7.numero 26.

Sequitur ergo, quòd interloquutoria, quæ eſſet lata intra tempus prorogatum, diceretur lata intra primum trimeſtre, & conſequenter quòd remaneat aliud, datum cauſæ oppoſitoriæ.

Secundo aliàs conſiderabam, & meo iuditio eſt ſubtilis conſideratio,quia ſiuè teneamus totum ſemeſtre eſſe vnicam inſtantiam, ſiuè eſſe duas, de quo in præcedentibus dictum eſt, ſemper prorogationes tmuant reſpectu cauſæ oppoſitoriæ, nā ſi vnica inſtantia eſt, & ſequitur quòd ſi primi tres menſes prorogantur, dicitur prorogata tota inſtantia, quia prorogatio partis, facit totum vlterius protrahi, & extendi; & poſſent dari plura exempla materialia, quæ ſunt clara & inter cetera aliàs dabam exemplum fluminis, quia ſi pars fluminis augetur, & ampliatur,totum flumen augetur & ampliatur. Si verò teneamus eſſe duas inſtantias, & diuerſas, ſequitur neceſſe eſſe dicere, quòd ſecunda non poteſt incipere niſi finita prima; alioquin vnum, & idem principium eſſet duarum inſtantiarum ſeparatarum quod eſſe non poteſt, vt patet ad ſenſum. Tanto magis quia capitulum nouiſſimum vult, trimeſtre, cauſæ oppoſitoriæ, eſſe illud quod currit poſt primum,dum ergo primum durat impoſſibile eſt, currere ſecundum. Et hæc etiam ratio reſpicit omnes tres caſus prædictæ quæſtionis.

Particulariter autem reſpectu quæſtionis in primo caſu, nempè quando interloquutoria lata, quòd reijciantur pariter inſtantia opponenti conſiderabam impoſſibile eſſe,dici poſſe, inſtantiam currere illi qui nec ſcit, nec ſcire poteſt ſibi inſtantiam currere; nam hæc ſcientia dependet ab euentu interloquutoriæ ferendæ; ergo interloquutoria lata aperit, & detegit cui pereat inſtātia cauſę oppoſitoriæ & conſequēter ab ipſo die debet currere: alioquin diceremus abſurdū quid per quod in laqueos inciderēt litigātes nec ſatisfacit ratio quòd debeat ſibi imputari, quòd calumnioſè forte litigauit; & ob id debeat ſibi

2 currere terminus inſtantiæ, iuxtà tradita in l. contra maiores. C. de inoff. re ſtamen.

3 nam ultrà quòd multa poſſunt eſſe in cauſa, quæ iuſtam, & probabilem reddant cauſam litigandi, & calumniam excludant; quod ſufficeret vt tradit Bald.in d. l. contra maiores nu. 3. & in formalibus verbis, adhuc ratio non tollitur, quia in terminis l.contra maiores, caſus erat ille qui litigabat, ſibi terminum currere,ob id ſi eo vius non eſt, & voluit interim litigare, in aliquo incidenti, procedat ratio d. l. contra maiores: incaſu autem noſtro verè neſcitur cui inſtantia pereat: tantò magis quia poſſet eſſe quòd articulus remaneret indeciſus lapſo trimeſtre,& omnibus prorogationibus; quo caſu opponenti nulla inſtantia curreret, donec ergo non habeat certam ſcientiam, & firmam, nullum tempus debet ſibi currere, adquo. facit notabilis deciſio Baldi in d. l. verſic quęritur verùm;vbi poſt Iacob. de Rauen. concludit proximiori non currere tempus retractus, donec diſputatur ſi verè eſt facta alienatio rei retrahendę; quia inquit donec non habet firmam ſcientiam, non debet ſibi tempus currere, ante exitum controuerſię, ad quę videndus eſt Tiraq. de retrac. ſang.§ 1.glo.x.nu. 36. cum ſequ. quantum ergo ad caſum noſtrum attinet, ſatis impius videretur,dari curſum inſtantię opponenti, antequam certo ſciat, ſibi, incumbere curſum illius.

Præterea alia eſt ratio pro opponente, nam certum eſt, non valenti agere non debere currere præſcriptionem l.1. C. de ann. excep. nam pendente articulo, non poteſt reus audiri in cauſa oppoſitoria; imò pendente trimeſtre,etiam non tentato articulo: & idem eſt, infra tempus prorogationis primi trimeſtris, quod in Regno,& clariſſimum eſt, & notiſſimum, Curreret

reret ergo ſibi inſtantia abſq;culpa etſi diceretur quòd potuiſſet ipſe mictere, quòd ſtent oppoſitiones, & expediri facere articulum, replicatur non minus poſſe dici in culpa creditorem, qui cauſata exequutione, obdormiſſet, & ſaltem culpa, cum culpa compenſaretur; quod in terminis peremptionis inſtantiæ, conſideraui Neuiz. conſi.41.& 42.

3 Pro parte tamen contraria, aliàs fuerunt allegata multa; ſed potiſſimè aduerſus primam rationem reſpicientem omnes caſus de tempore prorogato dicebatur, non procedere concluſionem ſupra firmatam in ſtatutis, à ceſſante ratione legis, ſed ſi manente allegabatur Dec. in cap. de cauſis, vbi etiam Felyn. de off. de lega. Sed dicebam ego nec Decium, & Felyn. id, ad quod allegabatur, ſomniaſſe; nec ſi dixiſſent, verum eſſe. Decius enim loquitur iuxta terminos Bal. quem allegat in l. ſi à te C. de pactis inter emptorem, & vend. qui loquitur in materia odioſa, in quà non vult procedere regulam prorogationis; in quibus etiam terminis loquitur Fely. in d. c. de cauſis col. 3. verſi. 1. limitabis. Falſum eſt ergo dicere Doctor. prædictos loqui generaliter in ſtatutis; ſed loquuntur in odioſis ſtatutis, nam volunt fauore liberationis, non poſſe cognoſcere officialem in tempore prorogato; nec quiſpiam ſanè mentis affirmabit, nos eſſe in odioſis in materia prorogationum inſtantiæ, cum ſemper gratię reputaræ ſint, & fauores, ne cauſę hermodictum patiantur; tametſi fauor etiam publicus dicatur, quòd lites non fiant immortales, quod tamen eathenus non præponderant, vt maior fauor non ſit, quòd cauſę hermodicium non patiantur. Et ità ſemper in Regno habitum, eſt pro claro, & abſoluto, ſaltem vt ſimus in materia indifferenti citra odium, & fauorem, ad quod etiam conferunt; quæ præallegatus Bal. dixit in d. tractat. cap.4.num.7. ver. prout etiam, dum voluit æquitatem etiam conſiderandam pro prorogationibus, tum propter frequentiam cauſarum, quę facillimę expediri non poſſunt, tum etiam ob multa impedimenta quę vndecunq; poſſunt contingere; & ob id ſubdit in camera apoſtolica, & in tota æquitatem ſeruandam eſſe, & non rigorem quòd etiam nos ſolemus in Regno, præſertim in cauſis vertentibus in Mag. Cur. affirmare tametſi adhuc in terminis Baldi eius dictum non procedit, ſine difficultate, & contrarium tenuit Aret. in l. filius à patre §. r. in 3. notab ff. de lib. & poſtu. cum quo reſidere videtur Dec. loco præallegato, nu. 14. & contra dictum Baldi in ſpecie tenuit Bero. in d. c. de cauſis nu. 33. vbi allegat Hoſt. in c. præterea de appell. & Card. in Clem. 1. §. nos itaque de iur. iur. nec aduer atur ratio poſita à Dec. d. nu. 14. licet non aſſertiuè, nempè quòd ſtatuta debeant verificari in caſu proprio, & ſtrictè per deciſ. triuiales. nã aduerſus rationẽ hãc faciũt multa cõſiderata à Bero. ibidẽ n. 31 vbi vult in tẽpore prorogato, poſſe ſolui ad euitandũ periurium, quãtũcũq; iuramẽtũ debeat verè, & propriè, & in forma ſpecifica adimpleri; quia adhuc in tempore prorogato, dicitur implementum fieri verò, & propriè, ex diſpoſitione iuris, & ob id aduerſus Dec. in ſpecie ità tradit Bero. d. nu. 33. allegant quæ quotidie allegantur in compromiſſo, & ſimilibus in quibus verba propriè, & ſtrictè ſunt intelligenda vulg. l. quicquid de verb. oblig.

Secundo allegabatur deciſ. Marci Antonij Bardi in tract. de temp vtil. vel continuo c.4. in fi. Sed dicebam ſatis inaduertenter fuiſſe allegatum, quia ille in ſpetie loquitur in materia odioſa iuxta dictum Baldi, & Fely. & tamen adhuc ſe remictit, ad tradita per Dec. & Boet. imò paulò ante num. 10. cum Bero. & alijs concurrit in ſoluente in tempore prorogato ad periurium euitandum.

4 Tertio allegabatur in particulari. Bero. q.69. qui poſt Docto. d. c. de cauſis, voluit tempus prorogatum eſſe diuerſum, à primo, quando eſt diuerſa forma, & natura ſeu qualitas in prorogatione: quod inferebant ex eo quia princeps in prorogationibus adiecerat qualitatem, quòd ſupplicationes in vlteriori prorogatione amplius, non refererentur. Sed id merum ſomnium vigilantium eſſe dicebam quia exempla à Bero. & Doct. poſita in ſatis diuerſis terminis procedunt, vt apud eos videre eſt, & quod attinet ad clauſulam prorogationibus adiectam, nihil intrinſecus addit; nec minuit, de natura, & forma temporis prorogati; ſed tantum data gratia mandat princeps, quòd vlterius petitio eadem, vel ſimilis, à Secretarijs, & Iudicibus, ſibi non referatur, eſt ergo mandatum, & pręceptum factum miniſtris, & conſequenter, nec mutat, nec alterat naturam temporis inſtantiæ, & prorogare.: illud autem mandatum operabitur, quòd ſine ſpeciali com-

li commiſſione, & ordine, ſupplicationes non recipiebantur; tametſi millies receptæ ſine ſpeciali ordine, vidimus, & experti fuimus in ſede noſtra, fuiſſe inſtantias prorogatas, cum id totum in arbitrio Proregis verſabatur. Hæc igitur ſunt, quæ alias in facti contingentia nos deduximus, defendentes in prędictis caſibus, primò ſcilicet & ſecundo partes excludentes peremptionem inſtantiæ, cauſæ oppoſitoriç; freti etiam ratione ſumpta à Caſtren. in l. prima, ff. ſi quis cau. fauorabiliorem nempè eſſe partem concludentem inſtantiam non eſſe peremptam, etiamſi dubia ſit, & perplexa quæſtio, In qua ſententia adhuc hodie ſumus, ſine aliquo ſcrupulo, quantum attinet ad primum caſum quando ſcilicet inſtantia periret opponenti, lata interloquutoria, quòd oppoſitiones reijciantur, tanto magis quia ita audiuimus fuiſſe deciſum in Magna Curia, & nos vidimus interloquutoriam inter Antonium Bonaiuto Baronem Carmichi contra Ioannellam de Paternione in anno 1558. ità quoque poſt magnum conflictum obtinui ego in anno 1574. de menſe Decembris in Magna Curia pro Comite Racundiæ, contra Don Blaſcum Barreſium; ità quoque deciſum fuit in anno 1579. etiam in Magna Curia inter quoſdam de Sarzana & Iacobum de Auguſtino; & ob id hodie à tali opinione non eſſe pacto aliquo recedendum, arbitramur.

Quantum vero attinet ad ſecundum caſum, res in effectu non eſt ſine aliqua difficultate, tametſi primę rationes etiam ſtringant, vt in hoc eodem ſecundo caſu, eandem opinionem teneamus; quam ego defendi in facti contingentia pro de Locadellis contra Ioannem de Platamone, & quoſdam de Spinola in Sancto officio; nec memini fuiſſe deciſum ſuper ea; igitur cogitandum relinquo.

Poſtremò idem dicendum eſt in tertio caſu, nempè quando factis prorogationibus primi trimeſtris, tandem articulus hermodiciaretur, eo etenim caſu adhuc militarent rationes ſupradictæ; quinimò videtur poſſe conſiderari, tanto magis eſſe dubium aduerſus creditorem, qui ſibi permiſit articulum hermodiciari; quia tamen multa eſſe poſſent in facto, quæ vel culpam ipſius, vel excuſationem oſtenderent adhuc, & in hoc tertio caſu, arbitror eſſe ſubſiſtendum, & cogitandum, illud tamen non obmiſſam adhuc pro creditore poſſe conſiderari, incertitudo ante exitum controuerſiç; an ſibi peritura eſſet inſtantia nec ne; fortè enim probabiliter, credebat oppoſitiones eſſe reijciendas, quo caſu nõ ſibi, ſed opponenti peribat. Ante ergo exitum controuerſiæ, ſcientiam firmam non habebat: vt ſic ex Bal. in d. l. contra maiores, poteſt dici, ſibi non cucurriſſe in ſecundo caſu inſtantiam, quæ etiam ratio conſiderabilis eſt, & in tertio, tanto magis ſi propter legitimum aliquod impedimentum, in facto poſſet conſiderari, abſq; culpa fuiſſe articulum hermoditiatum. Negari tandem non poterit ſummam æquitatem eſſe vt in omni caſu inſtantia non ſit perempta, cum vere incertitudo periculı inſtantię, & cuius ſit, poſt deciſũ articulũ, vel tãdẽ per hermoditiũ finitũ detegatur; & in dubio ſẽper pronũtiãdũ eſt, inſtantiam non eſſe peremptam, ex pręallegata deciſ. Caſtren. cum quo cæteri omnes conueniunt in d. l. prima, ff. ſi quis cau.

Prędicta omnia quę dicimus circa inſtãtias has exequutiuas notãda sũt; quia non reperiẽtur ab alio diſcuſſa, & mod. ſcrib. in eis ſic co pede tranſierunt, contẽti quibuſdam paucis triuialibus tantum de quibus ſupra mentionem fecimus. & nonnullis alijs de quibus per eos c. 57. ſecundum eorum ordinem num. 100. cum ſeq.

QVÆSTIO VIII.

1 *Inſtãtia cauſæ quæ expeditur per viã cedulæ q̃, & qualis ſit. Et à quo actu incipiat.*

2 *Actus primus contradictorius an dicatur habere vim litis conteſtatæ, & quis ſit iſte actus qui habet hanc vim.*

3 *Præſentatio capitulorum eſt actus qui habet vim litis conteſtatæ in modo procedendi per viam cedulæ.*

1 EXPEDITI de hijs, quæ circa inſtantias cauſarum exequutiuarũ occurrerunt. Quęritur octauo principaliter de inſtantia cauſarum, quę modo, & via cedulę cõdemnatorię pertractantur: Primò tamen aduertimus, non eſſe neceſſe diſputare, quanta ſit iſta inſtantia; quia de iure communi eſſet triennalis l. properandum C. de iuditijs, in Regno autem eſt biennalis, & in hoc concurrit cum alijs inſtantijs virtute capituli nouiſſimi nec ſuper hoc in Regno eſt aliqua con-

controuerſia aut difficultas. Secundò eſt aduertendum quantum attinet ad ea quæ præſenti loco dicturi ſumus, (reliqua enim loco ſuo tractabuntur,) in modo iſto procedendi ſeruatur, quòd primo loco fit cędula, de cuius forma tractat de Gregorio de Iud. cau. feud. q. 31. & ponunt etiam mod. ſcrib. ſuper capitulo 132. Ritus; quæ cædula ſubſignata per Iudicem, tranſmittitur parti, eaq; recepta infrà terminum datum in cædula, qui eſt dierum quindecim, per actorem præſentatur capitula loco libelli, & proceditur cauſa. Punctus ergo difficultatis, eſt, quale ſit initium talis inſtantię, & à quo actu incipiat.

Dominus de Gregorio in pręallegata quæſt. 31. ver. 2. aduertendum eſt, concludit in propoſito themate, quòd quando iudex ſubſignat cędulam condemnatoriā, & de eius mandato recipitur in actis p. citata; dicatur incipere tractare de meritis cauſę, & conſequenter ſecundum eum ab iſto actu habente vim litis conteſtatæ, neceſſe eſſe ſummi initium inſtantiæ; per ea quę tradit Fely. in cap. inſinuante de off. deleg. anteà tamen in principio veluti ceſpitans dixerat in hijs in quibus verè
a lis non conteſtatur, †. actum publicum contradictorium habere vim litis conteſtatę, & in hoc allegat Fely. illatiuè; tamen dicit quod talis actus erit, pręſentatio capitulorum vel ille actus, qui ſit quando iudex incipit tractare merita; concludit demum vt dixi, in hoc modo procedendi, actum eſſe illum qui fit à iudice ſubſignando cędulam, iuncta receptione ipſius, vt ſupra dictum eſt. volui hæc dicta referre, quia iſte Doctor (ſalua eius pace) in multis ceſpitauit illum ſimpliciter more eorum, & ad alia non aduertentes referunt, & ſequuntur mod. ſcrib. d. c. 132. num. 84. licet ex intentione eiuſdem Gregorij, alternatiuè loquantur, volentes actum habentem vim litis conteſtatæ, eſſe pręſentationem capitulorum, vel quando iudex in pede cædulę condemnat conuentum, ſequuta receptione, poſt conſimilem parti traditam: ſubdunt rationem, quia cędula illa condemnatoria concernit merita (& non proceſſum) & ſic reſident.

Ego in primis pro iunioribus, & pro zelo veritatis, circa theoricam, & veram praxim Mag. Cur. aduertendum cenſeo, non bene intelligi terminum cædulę condemnatorię, & qualiter à Iudice reus condemnatur; & ob id prędicti mod. paulò ante, num. 81. & 82. ſatis obſcurè dicunt, in cędula petit reum condemnari, & Curia condemnat; ſed in capitulis poſtea petunt cędulam purificari, nihil aliud dicunt. Profectò incautè iuuenes ex hijs verbis nil boni haurire poſſunt, quinimò in graues errores incidunt. Aduertendum eſt ergo, quòd licèt in cędula petatur condemnatio, immò ex ſtilo dicatur, quòd curia condemnauit, & condemnat conuentum, nihilominus in eadē cędula ponitur illa clauſula, niſi infra terminum dierum quindecim, probauerit de ſolutione; vel legitimis exceptionibus: & licet vt alias dixi, nonnulli curiales in cędula ponunt per viam iniunctionis, vt infrà illos dies quindecim, oſtendat conuentus ſolutiones, &c. tamen communis ſtilus eſt, per illam clauſulam niſi (hæc tamen dictio niſi præſertim in ſententijs importat cōditionem vt tradit Bal. in rub. C. com. vel epiſt. Imol. & Docto. in l. iudex ff. de re iud. plenè Alex. & alij in l. ſi cum §. qui iniuriarum ff. ſi quis cau. hinc infertur quòd illa condemnatio, de qua in cædula dicatur conditionalis; quinimò cauti Iudices in eorum ſubſignatione, non dicunt ſimpliciter recipiatur in vim cædulę condemnatorię; ſed addunt clauſulam, ſi ex hijs, & alijs condemnatio oriatur, hinc quoque ſubinfertur ratio, quare in capitulis petatur cędulam purificari, & in ſententia quę fertur in cauſa inſtantię, Iudices primo loco declarant, cędulam purificari debere, qua purificata condemnant; nam cum ex proceſſu reſoluta eſſe illa conditio, niſi &c. ac purificata: ob id ita dicitur, & hęc eſt vera intelligentia, & ratio terminorum ad quam non aduerterunt etiam in principali quęſtione de Gregorio nec moderni ſcribentes. Hijs ergo pręſuppoſitis dicimus pręallegatos Doctores in multis erraſſe. Primò quia ex propoſito ponentes quęſtionem non bene reſpondent, dum alternatiuè dicunt actum habentem vim litis conteſtatę, eſſe præſentationem capitulorum, vel actum quando iudex condemnat, ſequuta receptione cædulæ; nam dubia ſatis, & perplexa eſt hæc reſolutio, cum referat etiam de die in diem, ſcire certitudinaliter, quale ſit initium inſtantiæ, tam obſerendas ſententias obſcuras, tam propter prorogationes, & tam propter alia infinita, vt de ſe patet: præſertim quia hæc duo nō fiunt eodem tēpore, quin imò ex ſtilo neceſſe eſt, quòd ſtāt vnū poſt aliud ex interuallo addo quòd præſētatio ca-

capitulorum ſit de neceſſitate poſt tranſmiſſionem, & receptionem cædulæ, ergo aut vnum, aut alterum eſſe debet, & impoſſibile eſt ambos actus poſſe, vim habere litis conteſtatæ, quia duæ eſſent litis conteſtationes, & de iure eſt impoſſibile, laté Bolognett. conſ. 28. quod fuit in cauſa de Giſulfo in Regia viſita, & licèt in cauſis ſummarijs plures actos poſſunt habere vim hanc litis conteſtationis, tamen id eſt, vt loco ſuo dicemus, quia in eis neceſſitas non eſt, vt vnum fiat loco alterius, quia, ea data neceſſe certe alterum tantum talem effectum operari, vt in terminis quęſtionis noſtrę, veré tamen ego non negarem de Gregorio non concludere dubie, & alternatiné prout moderni referunt: ſed de Gregorio ante illationem; quam facit in caſu cædulæ, refert illas opiniones varias, de quibus per Felyn. in c. inſinuante de off deleg. quarum vna eſt, quòd eſſet actus litis conteſtationis actus primus con tradictorius, & tunc eſſet præſentatio capitulorum, ſubdit Gregorius: alia eſt, quòd ſit ille actus, in quo iudex incipit tractare de meritis, & deinde declarat, quando iudex hoc dicatur facere, & in hac vltima opinione videtur reſidere, & ita alias in facti contingentis dictum eius allegatum fuit, nec ommitto etiam alium errorem de Greg dũ pro actu contradictorio ponit preſentationẽ capitulorũ, nã actus contradictorius à Doctoribus indifferenter Intelligitur ille, qui fit ab ipſo conuento, præſentatio autem capitulorum fit ab actore: eſt ergo error manifeſtiſſimus. Vtcunque tamen ſit inquantum Gregorius, & moderni volunt inſtantiam currere à receptione cædulæ falſum dicunt, primo quia, vt diximus, cædula ipſa tota & Iudicis ſub ſignatio, conditionsles ſunt nihilque ponunt in eſſe prout natura conditionis eſt l. cedere diem ff. de verbor. obligatio. ergo impoſſibile eſt ex eis inferri actum litis conteſtationis quæ præſupponit certam petitionem, & certam reſponſionem, ſiuè expreſſam, ſiuè tacitam, vt loco opportuniori dicemus.

Secundò, & fortius impoſſibile eſt, dari litis conteſtationem, vel actum, qui ſortiatur vicem illius, niſi demus actorem, reum, & Iudicem in iudicio; ille enim actus fundamentum iuditij eſt quodillas tres perſonas requirit vulg. capitulo forus enim vulg. quando ergo Iudex ſubſignat cædulam, & pro in cædula condemnat, conuentus non adeſt, nec adſuit, quia nondum citatus. ne ſciens pręſuponitur, & ſi dicatur, iam Gregorius requirit, quòd cędula recipiatur poſt tranſmiſſionem, factam parti de ipſa cędula, ego tunc quęro ab eo illa receptio non eſt niſi partius actus, factus de mandato Iudicis, parte citata, & illa tranſmiſſio non eſt, niſi pura notificatio, facta parti de condemnatione illa facta, nec eſt petitio, quę in Regno habet vim libelli cap. pręterea de dilat. dico libelli, qui de iure communi erat ædendus ante litem conteſtatam l. edita cum ſimili. C. de edend licet in Regno libellus vocetur ille, qui pręſentatur poſt litem conteſtatam ſed de hijs loco ſuo dicemus. Quomodo ergo poſſunt hæc habere vim litis conteſtatæ, & licèt in ſummarijs, & alijs, in quibus veré lis non conteſtatur, pręſentatio memorialis, ſeu receptio teſtium, vel ſimiles hunc effectum operentur; tamen id eſt alia ratione, vt nos loco ſuo dicemus.

Tertiò conſidero, quòd lis conteſtatur ſuper petitione quæ aliam non expectat, alioquin non eſſet fundamentum Iudicis, & ſuper ea petitione debet ferri ſententia ſuper qua lis eſt conteſtata, notoria ſunt hęc etiam lippis, & tonſoribus; ſi ergo poſt condemnationem factam, & poſt receptionem cædulæ expectatur petitio alia, quę fit quòd cædula purificetur, &c. ergo ante hanc petitionem impoſſibile eſt, dici litem, eſſe conteſtatam, quòd autem diuerſa ſit petitio, quæ fit in memoriale ab illa, quæ ſit in cędula apparet manifeſte hijs qui ſciunt actum purum diuerſum eſſe à conditionali.

Quinimò, vt loquamur iuxta veros, & proprios terminos vera petitio non eſt, niſi in memoriali, qui præſentatur infra terminum, de quo in cædula, nam quod in cedula fit eſt condennatio conditionalis, & non petitio, ideò dicitur quæ eur. &c. condemnauit, & condemnat, &c. & ità iudex mandat, recipi cædulam condemnatoriam; & licèt hoc fuerit factum ad petitionem partis tamen pars iuxtà petita habuit condemnationem, ſuper hac condemnatione, exinde ità facta eſt neceſſaria alia petitio, quæ fit vt purificetur illa condemnatio, & ſuper hac petitione reſpondere tenetur conuentus, & ſuper ea fit proceſſus, & fertur ſententia clara, & certa alioquin ſi ſuper prima petitione, de qua in cædula condemnatoria ferenda eſſet, oporteret quoque eſſe condi-

dirionalem ad tradita in l. de qua re iudic. Concludendum eſt ergo, falſiſſimum eſſe initium inſtantiæ in cauſa per modum cædulæ ſumi ab ipſa cædula, nec ab ipſa receptione, quæ fit citata parte, & ita in hoc aliàs in facti contingentia obtinui ego contra de Gregorio prob. Culle contra tunc Baronem Racalmici in Sãcto Officio Coram Franciſco Saladino, nunc Regente Siciliæ meritiſſimo, & de ſupremo conſilio ſuæ Maieſtatis, fuitque in anno 1574 circiter menſem Decembris, vel Ianuarij. Scio quoque aliàs caſum contigiſſe in eodem Sancto Officio inter quoſdam de Ortuſa, & Pompilium de Leofante, de deciſione tamen non memini: videndum eſt ergo quale ſit initium. Reperio ego de Boniorno ſuper Ritu dicto capitulo 132. referre Prothonota. Alliata in cauſa Auguſtæ tenuiſſe, initium eſſe à primo actu contradictorio, & quòd ità per teſtes conſtiterat ſeruari in Magna Curia, in qua fuerat petitus Comitatus Auguſtæ per viã cædulæ condemnatoriæ, & ego habeo quaſdam allegationes eiuſdem Prothonotarij in ea cauſa: ſed de hijs nihil in libro meo de Boniorno; licèt anteà videatur tenere aliam opinionem de qua ſtatim dicemus, tamen non audet reprobare opinionem Prothonotarij. Mihi tamen ſimiliter videtur falſa hæc opinio, quinimò attento cõmuni ſtilo cauſarum eſt in practicabilis; nam tranſmiſſa cædula communiter, non fit alius actus contradictorius, ſed expectat conuentus præſentationem capitulorum, quæ vt loco ſuo dicemus præſententur infrà terminum dierum quindecim, à die receptionis cædulæ: nec aliter conatur conuentus infrà illum terminum ſibi datum ſe defendere, niſi poſt præſentationem capitulorum, & datis ſibi terminis, iuxtà naturam cauſæ, aliter fortè tranſmiſſa cędula ſupplicaretur quandoque aduerſus modum procedendi, talis actus contradictorius talem effectum operari non poteſt, per ea, quæ nos latius dicemus inferius, dum de cauſis per modum poſtea tractabimus. Rurſus opinio Prothonotarij fundatur ſuper ea opinione, quæ habet in alijs caſibus, in quibus verè lis conteſtatur, actum contradictorium habere vim litis conteſtatæ ſed nos alibi oſtendemus hanc opinionem, eſſe falſam, & communiter reprobatam, tametſi eam multi ſecuti fuerint, & iuxtà hanc opinionem alios etiam indicando errasse credimus.

3 Veram igitur opinionem arbitror eſſe illam, quam tenere videtur Boniornus loco præallegato, & de qua etiam licet ceſpitando mentionem facit de Gregorio d. quęſt. 21. eaque eſt, quòd præſentatio capitulorum ſeu memorialis, ſeu libelli, hæc enim omnia pro ſinonimis appello ſecundum quòd vulgo vno, vel alio modo appellare ſolent. Mouetur de Boniorno quia in Regno libellus non ſolet, nec poteſt præſentari, niſi poſt litem conteſtatam, ob id igitur ſequitur, quòd cum illa pręſentatio ſit actus quòd non ſoleat nec poſſit fieri niſi poſt litem conteſtatam, meritò dicitur habere vim litis conteſtatæ, per doctrinam Imolæ in clem. c. de cauſa poſt ¦& prop. Fely. in capit. inſinuante de off. deleg. quibus ego addo, quòd in iſta pręſentatione verè incipiat tractare de meritis cauſę ab actore, citato iam, & vocato reo, & coram ipſo Iudice, & talis actus etiam vim habet litis conteſtatæ, ſecundum præallegato Docto. & eundem de Gregorio. Addo etiam, quòd ante hanc præſentationem. nullus alius actus, ſolet ex communi ſtilo præcedere, in hac cauſa per modum cędulæ, poſt ipſius receptionem.

Poſſet tamen opinio Prothonotarij in vno caſu verificari, quando ſcilicet infrà terminum, de quo in cędula reus conuentus compareret exceptiones, vel aliàs defenſiones præſentandæ, nolens, expectare, quòd actor ſua capitula præſentet, in eo enim caſu, faterer ego inſtantiam initium ſumere, non ea ratione, quia actus ſit contradictorius: ſed quia eſt actus qui in ordinarijs non fit, neque fieri poteſt, niſi poſt litem conteſtatam, vel ex eo quia eſt primus actus, per quem incipit tractari de meritis cauſæ, verum quia caſus hic communiter non ſolet contingere, vt dixi, & Reus ſolet expectare pręſentationem capitulorum actoris, ob id dixi actento communi curſu cauſarum verè initium ſumi à præſentatione capitulorum quæ dicitur verus libellus, qui in ordinarijs vt dixi poſt litem conteſtatam immediatè præſentari in Regno, ſolet & teſtatur etiam de Boniorno loco pręcitato; hęc omnia, quę diximus, clarius elucidabuntur ex hijs quę inferius tractabimus circa examinationem opinionum in ſummarijs, & alijs cauſis in quibus verè lis non conteſtatur, quia lis nam actus ſit, qui vim habeat litis conteſtationis, quæ omnia notanda ſunt, quia ab alijs non reperientur, ità diſtinctè, &

vt

vt arbitror ſecundum veram Theoricam, ac praxim enucleata.

QVÆSTIO IX.

1 *Inſtantia poſſeſſorij ſummarijſſimi ſuper feudis quæ, & quanta ſit.*
2 *Capitulum de inſtantia poſſeſſorij ſumariſſimi an habeat locum etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium.*
3 *Terminus de quo in c.90. dierum an faciat inſtantiam particularem adeo vt ſententia lata extrà eam ſit nulla.*
4 *Capitulum iſtud de inſtantia poſſeſſorij an debeat intelligi vniuerſaliter.*

AGREDIAMVR modo inſtantias cauſarũ, quę ſummariè dicuntur, iuxta formam Riſua, vtilis autem eſt hec materia; licèt prima fronte hodie videatur vana, cum ex forma Regię Pragmaticæ cauſæ omnes allodiales ſint ſummariæ ſola facti veritate inſpecta; ſed vltra quòd in omnibus non procedit hęc concluſio, vt loco ſuo dicemus, eſt etiam vtilis, & neceſſaria quia in hijs ſummarijs ex forma Riſus aliqua particularia dicenda ſunt circa materiam inſtantiarum, quæ nullatenus ſunt alteratæ à Regia Pragmatica predicta, Cireu mſeripta promodo; queritur nono principaliter, quanta ſit inſtantia harum cauſarum, ſi loquamur regulariter, facilis eſt reſolutio, quia virtute capituli nouiſſimi de inſtantijs, editi à Carolo Quinto Imperatore, & eſt 198. in ordine in ciuilibus eſt biennium, & in criminalibus per annum, & hoc regulariter eſt expeditiſſimum; verum ab iſta regula excipiuntur cauſę poſſeſſorię, quæ inter ſummarias connumerantur in Riſu capit. 133. prout etiam de iure communi ſummariè ſunt Bart. in extrauag. ad reprimendum in verbo ſummariè, Deci. Pedamonta. 1. nũ 5. non tamen dico omnes tales cauſæ ſed illas tantum, quæ ſummarijſſimi poſſeſſorij nuncupantur, in iſtis enim ex diſpoſitione capituli nouiſſimi Regis Philippi Domini noſtri in ordine 19. certa datur inſtantia nempè 90. dierum.

1 Pro intelligentia tamen dicendorum aduertendum eſt ad multa, primum non eſt refeece, quòd cauſę iſtæ poſſeſſoriæ ſint ſuper feudis quo minus dicantur ſummariæ, nam vltra quòd Ritus generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, ità in Regno interpretatum eſt, vt patet in ſpolio de recenti quia tales cauſas nulli dubium eſt eſſe ſummarias ex forma Ritus quantumcumque ſint de feudis quod alibi loco ſuo latius dicemus, ſed in ſpetie in ſummarijſſimo poſſeſſorio comitatus Chiuſæ inter Ducem Bisbonæ, & Donnam Catherinã de Cardona ità proceſſum eſt, & ob id diſputatum fuit an competebatur appellatio, de quo articulo loco ſuo dicemus multa. Secundò eſt aduertendum in pleriſque alijs poſſeſſorijs ſimilibus fuiſſe alio modo proceſſum, prout nos loco ſuo latius dicemus, ſed pro modo occurrit dicendum, id fuiſſe ex eo, quia, vt plurimum obtineri, ſolent literę, ſuper manutentione poſſeſſionis, & quandoque pro vna, & altera parte ſunt exoratę, & hinc inde mictitur ſuper reuocatione litterarum; qui modus eſt ex abrupto, & viſione ſcripturarum, eſt beneuerum, quòd, vt in facto poſſit aliquid probari, ſolet dari terminus extraordinarius, prout in cauſa Marchionatus Iarratanę, in cauſa Biſcari, & pleriſque alijs cauſis temporibus noſtris factum eſt; quandoq; etiam ſtante ſequeſtro facto per curiam neutra pars, ne fiat actor, vult in iudicio vocare aduerſarium, ſed ſolet micti, quòd tollatur ſequeſtrum, citato procuratore Regij Fiſci, prout fuit in cauſa feudorum Caſtellutij, Granerij, & aliorum inter Cæſarem de Marchiſi, & Marchioniſſam Militelli in quibus, & alijs cauſis fortè non eſt ſeruata forma dicti capituli nouiſſimi, & in modo etiam procedendi, rationibus de quibus ſupra, eſt alio modo proceſſum Cauſæ ergo ſummarijſſimi poſſeſſorij ſi principaliter tentarentur nullis exiſtentibus literis, & pars non conſentiret in alio modo ex abrupto, vel non deciſo, aliqua particulari ratione noneſſe tali modo procedendum, eſſent ſummariè ex forma ritus, & haberent inſtantiam prędictam trium menſium, & iſto modo, iſtoq; tempore deciſa fuit cauſa poſſeſſorij Baronis Verię contra D. Vincentium Abbatem, & de Marchetto, & eſſet quoque conſiderandum, quòd hodie ſtante Pragmatica Regia, quòad modum procedendi, cum illa excipiat cauſas feudales, quales ſunt iſtæ cauſæ poſſeſſorij feudorum, cum in eis proceſſum eſt ſemper per quatuor Iudices, & facta relatione, & via recognoſcendi ad Regem, prout in feudalibus, hoc tamen

in-

inferius loco oportuniori examinabimus. Pro modo ergo, quo ad inſtantiam concludendum eſt, tales cauſas habere meram & inſtantiam trium menſium.

2 In primis tamen occurrit quærere, an capitulum loquatur etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium, quòd enim loquatur de cauſis feudalibus tantùm apparet ex petitione Regni, & rationibus in capitulo adiectis, tanto magis quia extrà feudalia non reperitur fortè Reg. Curia cæpiſſe poſſeſſionem loco ſequeſtri; in contrarium videtur facere generalis prouiſio in decretata, quæ non eſt conformis petitioni, ſed generaliter prouidet, quod cauſę ſuper poſſeſſorio vertentes intra 90. dies expediantur: facitque ratio à fortiori quia ſi in feudis eſt abreuiata inſtantia, quę regulariter ſolet eſſe longior etiam in Regno, vt dicitur alibi, multo magis videtur, deberi, abrauiari in allodialibus. Reſolutio eſt ſatis dubia, quia vere intentio, & Regni petentis, & Regis concedentis videtur fuiſſe in feudalibus tantum; tum ratione maioris periculi, & intereſſe, tum quia frequentius in eis accidebat, quod in capitulo dicitur, & ideo pro modo cogitandum relinquo.

3 Remanet tamen adhuc difficultas aliàs diſcuſſa, & ventilata in cauſa prædicta Baronis Verię, an terminus de quo in capitulo prędicto, faciat verè nos eſſe in inſtantia particulari adeo quod ſententia lata extra eam, ſit nulla, vel tantum fuerit per capitulum, datus terminus Iudicibus, iuxta tradita, cap. de cauſis de off. deleg. Breuiter, licet multæ ſint opiniones, ommiſſis multis, concludendum eſt, capitulum pręfigere certam, & peculiarem inſtantiam, quando quidem, quando ſtatutum præfigit certum tempus expeditioni cauſæ magis comunis opinio eſt, quod illud tempus ſit ſubrogatum loco triendij, & ob id regulatur, prout inſtantia iuris communis, ita Saly. & Paul. de Caſt. dicunt communiorem opinionem eſſe, & eam ſequitur Curt. Iun. nu. 49. & ſeqq. in l. properandum in princ. C. de iudicijs Bero. in cap. de cauſis nu. 48. de off. deleg. plures congerit Rimin. Iun. conſi. 144. col. t. in 2. vol. vbi etiam id dicit procedere, quando eſſemus in dubio, poſt Docto. in d. l. properandum & Rimin. ſen. conſi. 90. in 1. vol. Addo etiam, quòd in capitulo eſt illud verbum omninò, ibi omninò terminentur, quod conſiderat in ſpetie Bal. in d. l. properandum col. pen. in princ. & ita pro inſtantia, habitus fuit terminus prędictus in d. cauſa Verię, nam ob periculum peremptionis fuit data ſententia obſcura, de cuius nullitate actum fuit inter cętera ex eo, quia non eramus in caſu inſtantię, & tandem fuit deciſum quòd ſententia eſſet valida in Magna Curia, in qua inter cęteros tunc ſedebat non infimi nominis iure conſultus Gregorius de Centurione.

Fuit etiam in ea cauſa adhuc diſcuſſum an potuerit illo modo obſcurè pronũtiari, cum capitulum videatur, velle, quòd omnino cauſa expediatur clarè, & non obſcurè; nihilominus iſtud non fuit habitum in conſideratione, ex eo, quia ſententia obſcura iam terminat cauſam, prout in omnibus alijs inſtantijs, de quo aliàs tractabimus.

4 Poſtremo non eſt ommictendum quod etiam in eadem cauſa tractatum fuit, an capitulum prędictum loquatur indifferenter, vel tantum in caſu: de quo in pręfatione, & petitione, nempè, quando moritur Baro ſine filijs, & deſcendentibus, & tranſuerſales capiunt poſſeſſionem in quo etiam fuit concluſum capitulum debere intelligi vniuerſaliter, tùm quia decretata non ſe reſtringit, ſed generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, tum etiam in petitione ſunt illa verba *ſuccedendo ſimili caſi:* & ſic de alijs vltra expreſſum, quia nullum ſimile eſt idem, tantò magis quia loquitur in plurali numero. Non obſtat, quòd fuit facta mentio de vno caſu, quia ille veluti frequentior, & magis veriſimilis, non excludit alios caſus per ea, quę tradit Iaſ. pro limitatione l. cum prętor ff. de iudicijs in l. 1. nu. 33. ff. ſolu. matr. quos, & alios refert, & ſequitur Rimin. Iun. inſt. quibus alie. licèt, vel non §. 1. in fine quę omnia ſunt notanda in practica pro intellectu dicti capituli nouiſſimi, & ab alijs non reperiuntur diſcuſſa.

Illud etiam obiter pro modo eſt notandum, quòd pręſuppoſita forma Ritus, & capituli nouiſſimi, ſi de conſenſu partium aliter procederetur, poſſet tractari de nullitate ex hijs, quę tradit decis. Pedamon. 1. nu. 19. ſed quia alibi cadit opportunius hęc diſputatio, pro modo aliter non eſt inſiſtendum.

QVAESTIO X.

1 *Inſtantia à capitulo nouiſſimo præfixa ſuper poſſeſſorijs an poſſit de conſenſu partium*

tium prorogari.

2 *Et an ſit dari cautela vt poſſit prorogari.*

1 DECIMO non inutiliter queritur, an talis inſtātia pręfixa à capitulo nouiſſimo, poſſit de cōſenſu partium prorogari. Abbas Pan. in cap. de cauſis in 3. notab. determinat, quod quia in ſauotem partium videtur tempus inſtantiæ triennalis abreuiatum, videtur, poſſe eas tali ſauore renuntiare, c. ad apoſtolicam de reg. iur. l. ſi quis in conſcribendo, eum ibi nota, C. de pactis. Sed Bero. in d. cap. de cauſis, nu. 8. voluit, ſine Iudicis conſenſu non deberi, nec poſſe tali termino renuntiari, quia talis abreuiatio dicitur facta, ne dum ſauore partium, ſed etiam ſauore Iudicis allegat gloſſ. Bar. & omnes ità tenere in d. l. 2. §. ſi Iudex, ff. de re iud. addit etiam rationem, quia ſi iuriſditio Iudicis extenditur, dicitur agi de ſuo intereſſe, & generaliter eius conſenſus eſt requirendus Reperio tamen quod Riminal. Iun. d. conſ. 144. n. 12. nulla facta mentione, Abb. & Bero. determinat contrarium, quod tradit eſſe pertritum, quia inquit tale tempus conſeri loco inſtantię triennalis, quam partes non poſſunt prorogare ſecundum Bero & omnes in d. l. properandum, ità nec tempus loco illius ſubrogatum, allegat Io. And. in add. ad ſpec. tit. de appell. §. nunc breuiter Imol. in l. 4. in princ. ff de damn. infect. Alex. conſ. 23. in 4. Riminal. ſen. conſ. 346. num. 7. quibus ego addo Socc. Iun. idem pro claro tenentem, conſ. 133. in princ. in 2. vol. & Bolognett. conſ. 28. nu. 44. & ſeq. & hanc eſſe magis communem teſtatur Iacobinus in d. l. properandum in princ. num. 11. à qua ſubdit non eſſe in iudicando recedendum, licet referat Saly. velle, poſſe prorogari vſque ad tempus inſtantiæ triennalis, quam opinionem dicit in ſecreto iuris eſſe veriorem, vide tamen Marant. in Spec. in verſ. & omnia fiant durante inſtantia, nu. 23.

Ego quic quid ſit in alijs caſibus, in terminis queſtionis noſtrę arbitror non poſſe per partes, nec etiam accedente conſenſu Iudicis prorogari terminum 90. dierum, de quibus in cap. nouiſſimo. Moueor quia capitulum vtitur illo verbo preciſo, omninò terminentur, quę verba tollunt poteſtatem partibus, & iudicibus vlterius prorogandi; alioquin fruſtatoria fuiſſet facta talis præfixio termini, & talibus verbis.

Secundò moueor, quia Regnum non petebat talem terminum præfigi, ſed eius poſitio aliò tendebat vt in capitulo, & ratio petitionis erat maximum intereſſe, quod fiebat toti Regno; ob id ſua Maieſtas volens indemnitati Regni prouidere ſtatuit, illo modo eſſe cauſas terminandas, & expreſsè illud facere pro quiete Regni, & ne incolæ fatigentur. Videtur ergo talis prouiſio reſpicere vtilitatem publicam, cui per conſenſum partium non poteſt derogari, vulgatis iuribus: & hæc eſt ratio Doctorum in d. l. properandum, dum loquuntur de inſtantia triennij, ad id vide notabiliter Iacobi. ibidem nu. 10. & 11.

Cogitandum eſt tamen ſuper hijs, quia reuera in pleriſque cauſis poſſeſſorijs vidi, non fuiſſe animaduerſum ad tempus dicti capituli, & id fortè ex errore vel quia arbitrati ſunt aliqui, nedum ex expreſſo conſenſu, ſed etiam tacito partium poſſe, alterari illius capituli diſpoſitionem, ſed vt dixi, ex præmiſſis ſatis dubito fuiſſe erratum.

2 Sed an ſit dare cauthelam, per quā partes poſſint talem inſtantiam prorogare Iacobin. in d. l. properandum nu. 9. & 10. ponit duas cauthelas quas vide, pręſertim, dū ponit illā de recenſendis actis, de quo nos opportuniori loco dicemus aliqua notabilia, circa cauthelas Iacobin. Videas Abb. in cap. venerabilis nu. 14. & 15. de iuditijs, & Marant. in Spec. & omnia fiant durante inſtantia, n. 23. & ſeq.

QVÆSTIO X.

1 *Inſtantia in ſummarijs à quo incipiat actu, quando ſunt iuxta formam ritus.*

2 *Litis conteſtatio requiritur in ſummarijs iuxta formam ritus.*

3 *Lis conteſtatur in cauſis ſpolij priuilegiati*

4 *Statutum præfigens terminum interpetratur ſecundum ius commune vt inſtantia incipiat à lite conteſtata.*

1 VNDECIMO queritur à quo actu incipiat inſtantia in cauſis ſummarijs ex Ritus, & pro intelligentia quæſtionis, aduertatur pro modo nos loqui quo ad eas cauſas, quæ remanent ſum-

ſummariè iuxta formam Ritus, etiam hodie non obſtante Regia Pragmatica, prout eſt cauſa ſpolij priuilegiati de recenti, ſecundum veram opinionem, de qua dicemus loco ſuo, & prout ſunt etiam cauſæ poſſeſſoriæ feudales, vt ſuperius tactum eſt, & loco ſuo latius explicabimus; Pro reſponſione igitur quiſpiam ad pauca reſpiciens, ſubito diceret, quæſtionem eſſe terminandam iuxta tradita in cap. inſinuante de off. deleg. quia cum in ſummarijs verè lis non conteſtetur, habebit talem effectum ille actus, qui fit poſt litem conteſtatam, vel actus contradictorius, ſecundum varias opiniones de quibus alibi dicemus; ſed error in hoc eſt manifeſtus, in quem vidi ego incidere pleroſq; non infi-
2 mi nominis aduocatos Magnæ Curiæ. † Nam in ſummarijs iuxta formam Ritus, quæ differunt à ſummarijs ex commiſſione, lis verè, & propriè conteſtatur, prout in ordinarijs: doctrina eſt Bar. loquendo in cauſis ſummarijs de iure communi, vel etiam ſi ſunt commiſſæ abſque alia clauſula in extraua. ad reprim. in verſ. ſummariè, ſequitur Alex. in l. intra dies col. fin. ff. de re iud. Iaſo. in l. in ſummam nu. 1. ff. de condict. indeb. Corn. conſi. 5. n. 4. in 2. & latè in deciſ. Pedam. 1. in princ. dum vult clauſulam ſummariè non tollere ſubſtantialia iudicij, inter quæ eſt litis conteſtatio. Docto. in rub. & l. 1. C. de lit. conteſt. & ob id videmus in practica in cauſis ſpolij de recenti, litem conteſtari, ſimiliter in cauſis poſſeſſorijs, in quibus proceſſum eſt, & procedi debet, iuxta formam Ritus; & iuxta formam capituli nouiſſimi, lis conteſtatur, nam illud abreuiat inſtantiam, & non tollit ſubſtantialia, prout in proceſſibus ſindicatus, & alijs
4 ſimilibus in Regno expeditum eſt, † nam ſtatutum præfigens terminum interpretatur ſecundum ius commune, vt inſtantia incipiat à lite conteſtata, glo. in l. clericus quoque C. de epiſ. & cler. vbi Bal. col 2 Iaſ. in d. l. properandum in princ. nu. 5. & ibi etiam dicit Bald. col. penult. quòd ſi ſtatutum diceret incipere inſtantiam à citatione, eſſet correctorium iuris communis, quia eſſet dare nouam formam, quod etiam tradit Caſtr. in d. l. properandum nu. 5. & ità lite conteſtata, proceſſum fuit in cauſa prædicta Comitatus Cluſę, quę litis conteſtatio præbuit anſam cuidam magno aduocato dicendi, quòd cauſa illa erat appellabilis in Magna Curia quia non fuerat proceſſum ſummariè ſed ordinariè idq; fundabat, quia fuerat lis cõteſtata; ſed errabat manifeſtè in intelligentia terminorum, alibi tamen opportunius diſcutiemus multa quę in d. cauſa Cluſę tractata fuerunt, me parrocinante, pro Donna Catherina Cardona.

Expręmiſſis igitur apparet reſpõſio ad quęſtionem quia initium inſtantiæ erit à die litis conteſtatæ, prout in ordinarijs, & in quibus lis verè conteſtatur, eſt expeditiſſimum apud omnes Docto. in d. l. properandum, & hoc eſt extra omnem difficultatem, & controuerſiam.

QVÆSTIO XII.

1 *Inſtantia in cauſis in quibus proceditur per modum poſtæ à quo actu incipiat, vbi variæ opiniones.*

2 *Actus quod ſtent loco poſtæ an habeat vim litis conteſtatæ & quid ſi fuerit factus inſtante reo.*

VODECIMO quæritur, & eſt notabilis, & quotidiana quæſtionè dum in ſummarijs, verum etiam in ordinarijs quando cauſæ expediuntur, & pertractantur per modum poſtæ à quo die, & à quo actu initium ſumat inſtantia, nam in tali modo lis verè, & propriè non conteſtatur, fuitque hæc quæſtio plenè diſcuſſa in cauſa prędicta Baronię Verię, in qua ego defendebam partes Don Vincentij Abbati. Primò tamen eſt aduertendum pro iunioribus quod iſte modus procedendi per modum poſtæ, non eſt diuerſus ab ordinario ſeu ſummario, nam non mutat naturam cauſę, vt tradit d. Gregorio in tract. de Iud. cauſ. feud. quęſt. 20. circa finem, & ob id ſi cauſa ſummaria eſt, poteſt ſuccedere quod ſcripturę ſtent loco poſtæ, & idem ſi ordinaria, & variatis quibuſdam vt ſtatim dicetur in reliquis in cauſa proceditur ſecundum ſui naturam.

Habuit tamen initium hic modus ex eo quòd in Regno ſolet quandoq; procedi viſione ſcripturarum, quando pars actrix prætendit ex ſcripturis publicis habere intentionem fundatam, & ideò mittit ad effectũ, quòd talis cõdemnetur, vel quod aliud fiat, in tali modo poſſet pars contra-

rla conſentire, & ſtante conſenſu, determinaretur cauſa illo modo, & multi orirentur effectus, de quibus die ſua dicemus. Quia tamen para non tenetur in tali modo conſentire (niſi tantum in certis caſibus, prout diximus in prima quęſtione huius ſecũdi libri, & dicemus deo dãte loco ſuo plenius) ſolet ſupplicari quòd non conſentit in modo procedendi, ob quem diſſenſum ſine periculo nullitatis non poteſt procedi vlterius ſuper ſcripturis miſſis quando cauſa verè eſt talis, in qua debuit procedi ſummariè, vel ordinariè, & quia attenta diſpoſitione iuris communis, ſtante diſſenſu partis, deberet ab initio pars citari ſuper petitione lis conteſtari, & demum præſentari libellus; inoleuit in Regno practica, quæ lites abreuiat, vt actor non cogatur illa omnia facere ſed coram Iudice comparens, petit quòd ſcripturæ per eum miſſæ ad effectum, ſtent loco poſte, & notificata parte, fit actus de mandato Iudicis, ethimologia autem illorum verborum loco poſte eſt, ideſt, loco qualis, qualis petitionis, vt declarat d. de Gregorio d. quæſt. 20. & latinè credo, quòd deberet, dici loco poſitæ, ſupple petitionis, vel barbarè importaret, loco poſte, ideſt loco fundamenti, ſeu baſis.

Addo tamen ego hunc terminum eſſe à Doctoribus cognitum, & de eo mentionem facit Socc. Sen. conſil. 96. nu. 2. in fi. vbi ex communi ſententia Doctorum, dicit in ſummarijs, requiri ſimplicem petitionem per viam poſte. & idem Socc. etiam poſt glo. in clem. ſæpè de verb. ſ. g. de hoc nomine facit mentionem in c. qualiter, & quando num. 117. verſi. nam, & in cauſis ſummarijs extrà de accuſ. Practica autem hęc ſumpta eſt à gloſſ. in d. clem. ſæpè in ver. neceſſariò, quæ determinat, quòd licèt in iudicio neceſſariã ſit petitio tamen, quòd fiat in modum libelli vel per petitionem pœnes acta, quocunq; modo fiat, ſatisfactum eſt prouiſioni iuris, & licèt parte aliter petente, vel in ordinarijs ſaltem de iure communi poſſet habere aliquam difficultatem in Regno, tamen, vt dixi, practica eſt clara, ſiuè in ſummarijs ſiuè in ordinarijs, nec poteſt pars contraria aliter diſſentire, vt ille ſcripturæ non ſtent loco poſte.

Quinimò, & aliud notabilius addo, quòd licèt regulariter talis actus fieri ſoleat ad inſtantiam actoris qui miſerat ſcripturas; tamen quandoq; fit, inſtante reo conuento & ita in cauſa prędicta Vriç factum fuit, & quidem videbatur non potuiſſe fieri, quia intererat actoris declarare, quando volebat procedere, & ſi forte vel volebat inſtare quod procederetur viſione ſcripturarum, quia forte erat de caſibus, vel forte ab initio incipere facta petitione, lite conteſtata, & prout in ordinarijs, tanto magis, quia videtur reus conuentus, nimis feſtinanter velle procedere & poſſet fieri præiudicium actori in tali modo procedendi. Vt dixi, in cauſa prædicta actus fuit factus inſtante conuento, & fuit admiſſus, & proceſſum in cauſa illo modo: potuit tamen defendi, vel ex eo, quia ex forma ſtili pars vtraquè non poteſt diſſentire ne fiat talis actus, vel quia, & hæc eſt ratio generalis in omnibus caſibus ſimilibus, quę poſſent contingere, nempè, quòd in cauſa non erat aliter procedendum, & ob id ſiverè actor non poteſt diſſentire, attenta natura cauſæ, arbitraretur parum referre, an actus fiat ad inſtantiam actoris, an verò ad inſtantiam rei conuenti; facto igitur acto datur terminus non tamen communis vtriq; parti, prout declarat d. de Gregorio d. q. 20. ſed in hoc non eſt inſiſtendum pro modo.

2 Hijs igitur ita explanatis ſubintrat quęſtio, nam vt vides, in hoc procedendi modo, expreſsè, & verè lis non conteſtatur, pulchrum eſt igitur, videre qualis actus habeat vim litis conteſtatæ, vt ab eo dicatur, initium ſumere inſtantia talis cauſæ. Aduocati illius de Marchetto in ca ſa prędicta Baroniæ Vriæ prętendentes ſententiam obſcure latam eſſe nullam quia extra inſtantiam conſiderabant in ea cauſa litem incepiſſe à varijs actis, nec benè inter ſe concordabant. aliqui volebant incepiſſe à die ſequeſtri, facti per Regiam Curiam. ſed hęc opinio erat manifeſtè erronea, cum ille actus non fuerit actus partiũ litigãtiũ, ſed ex officio per Regiã Curiã timore, ne partes venirẽt ad arma factũ, de quo ſequeſtro, cũ hodie in pleriſq; caſibus ſatis inaduertẽter fiat, aliqua dicemus loco ſuo oportunior: ſi ergo partes nihil habuerunt in illo actu quomodo poteſt dici habere vim litis cõteſtatę. Aliqui volebãt litẽ initiũ ſũpſiſſe à quibuſdã ſupplicationibus hinc inde Principi factis, ſed nec iſta opinio fuit vera, quia dum ſupplicatur principi, adhuc partes non dicuntur, dare initium inſtantiæ, tametſi ille habeant

mul

multos effectus, inter quos eſt ille perpe
tuationis de quo in l. 1. C. quando lib. prin
cipi datus, & practicamus quotidiè in cau
ſa ſpolij in qua non obſtante ſupplicatio-
ne facta, ſpolium non dicitur habere
initium reſpectu inſtantiæ, niſi proceda-
tur ad litis conteſtationem, vt dicetur in-
ferius.

Aliqui volebant litem initium cæpiſſe,
quoad inſtantiam, à die contumaciæ incu
ſatæ, ad effectum in ſcripturis contentum,
& ſuper hoc allegabatur. Docto. de Gre-
gorio in d. tract. de iud. cauſ. ſcu. q. 20. Sed
ommiſſis pro modo multis, quæ dicenda
ſunt omninò pro declaratione, & correc-
tione eorum quæ d. de Greg. in d. q. 20. di-
xit., quantum attinet ad terminum quæ-
ſtionis noſtræ, hæc opinio nec etiam verà
eſt, nam, vt aliàs dicemus, quando mitti-
tur ad effectum, & in cauſa proceditur eo
modo viſione ſcripturarum, vel ex eo,
quia pars conſenſit, vel quia ita debeat
procedi in caſibus, de quibus aliàs tetigi-
mus, & Deo dante plenius dicemus loco
ſuo, tunc diſputari, & teneri poteſt illud,
quod tradit Gregorius circa initium litis,
& inſtantiæ in eo modo procedendi, ſed,
quando cauſæ natura non eſt talis, vt pars
contraria, debeat conſentire in tali modo
procedendi, actor tamen ita incipit litem,
vel vt forrè contrariam partem decipiat,
vel vt exploret, ſi vult conſentire, vel tan
dem, vt eo diſſentiente, fiat actus, quòd
ſcripturæ ſtent loco poſte, tune impoſſi-
bile eſt quòd incuſatio contumatiæ, ad
effectum in ſcriptutis contentum habeat
vim litis conteſtatæ idque ex plutibus,
nam in ea non extat, niſi citatio ſuper pe-
titione, quæ in omni iuditio neceſſaria
eſt, & reus oportet habere inducias ad de
liberandum, iuxta tradita in l. 1. C. de lit.
conteſtat. & in l. edita. C. de edend. hinc
eſt, quòd ante octo dies non poteſt pro-
cedi ad deciſionem dictarum ſcriptura-
rum ex forma pandectarum, & praxis Re-
gni, & id, vt pars citata deliberet, vel con
ſentiendo in tali modo procedendi, vel in
diſſentiendo, nec poteſt interim tractari
de inſtantia, iam cepta, & de lite quaſi cō-
teſtata cū certi nō ſimus quomodo debe-
at procedi, nā cum pars poſſet diſſentire,
& ſtante eius diſſenſu, neceſſe eſt variari
modū, ob id ſequitur neceſſarium antè diſ
ſensū, & verū initium cauſæ non poſſe, tra
ctari de inſtantia, nec quoq; verum eſt, litē
dici conteſtari, quando pars diſſenſit in
modo procedendi, prout etiam alij vole-
bant in dicta cauſa, fieri authoritate illorū
qui dicunt quòd in cauſis in quibus lis
non conteſtatur expreſsè, primus actus
contradictorius habere vim litis conte-
ſtatæ, de qua opinione in cap. inſinuan-
te de off. deleg. & in l. properandum in
prin. C. de iuditijs, nam vltrà quòd hæc
opinio non eſt vera, vt dicemus infe-
rius, dum tractabimus de inſtantijs in
cauſis ſummarijs, ſola facti veritate inſpe-
cta: adhuc in terminis, de quibus agimus
non poteſt procedere: quia illa opinio ne
ceſſariò intelligenda de actu contradicto
rio, quod fieret circa merita illius cauſæ,
quando verò pars citata ad effectum non
vult in illo modo conſentire, & ſupplicat
diſſentiendo: talis contradictio non eſt
circa merita, quinimò diſſenſus ille facit,
vt lis incepta illo modo totaliter reſolua-
tur, cum aliàs non poteſt dici ſubſiſtere,
niſi parte conſentiente, & ob id eſt neceſ-
ſè vel quod actor de nouo incipiat, prout
in ordinarijs, vel aliter iuxta naturam
cauſæ illius, vel fiat actus ille per modum
poſte, tanto magis in cauſa illa Veriæ; quia
cum (vt dictum eſt ſupra) fuerit factus ac-
tus inſtante reo conuento; ex parte acto-
ris fuit factus articulus ſuper deletione
dicti actus, & tandem fuit deciſum quod
procederetur ſtante illo actu; & conſe-
quenter non poteſt interim dici lis con-
1 teſtata cum certus non eſſet modus pro-
cedendi inter partes. Nec quoque potuit
dici inſtantiam cepiſſe à die, quo fuit mā-
datum per Iudicem, quod fieret actus pre
dictus, quia ſimiliter militant rationes, de
quibus ſupra incertitudinis, cum illud ſit
mandatum Iudicis ad inſtantiam vnius
partis, ſicuti in ſimili non diceremus in-
ſtantiam incipere, ex eo, quòd Iudex mā-
daret, quod lis conteſtaretur, nam niſi
mandatum exequatur, non dicitur lis con
teſtari, nec incipit vt de ſe patet ad ſen-
ſum, nec ſimiliter dici potuit in cauſa
prædicta, inſtantiam cœpiſſe à die termini
extraordinarij, quia ille fuit deletus, ſtante
quòd fuit declaratum non debuiſſe pro-
cedi illo modo, ſed per modum poſte, &
ob id debuerunt dari termini ordinarij,
vt dictum eſt ſuperius.

2 Dicebamus ergo in ea cauſa inſtantiam
cæpiſſe à die quo fuit actus, ſtent loco po-
ſte, quo die etiam fuit datus terminus ad
defendendum, iuxta ea, quæ de Grego-
rio dixit in d. q. 20. Nam in hoc caſu re-

petitur facta petitio, quæ illo modo in ſcripturis ſtat loco poſte; actus ille fit cum notificatione patris, & de mandato Iudicis, & datur terminus ad defendendum, qui non poteſt dati in ordinarijs, niſi lite conteſtata, ob id clariſſimum eſt, inſtantiam ab iſtis incepiſſe, quia concurrunt ea omnia, quæ neceſſaria ſunt ad litis conteſtationem, & cum ab illo die fuerit effluxum trimeſtre, data ſententia obſcura, fuit declaratum ſuper validitate ipſius, & ſic rectè deciſum inſtantiam cæpiſſe ab illo die per Magnam Curiam.

Remanet adhuc tamen ſcrupulus pro reſolutione principalis quæſtionis, nempè quid dicendum ſit, quando fieret actus loco poſte de mandato Iudicis, & parte citata, nullo dato termino, nec præſentatis capitulis, nec aliquo alio facto, & ſolus ille actus dicatur haberem vim litis conteſtatæ, & ab eo initium ſumere inſtantia. Sed aduertendum eſt, quia ſi ille actus fuerit inſtante reo, prout diximus, fuiſſe in cauſa prædicta Vctiæ, tunc ſine dubio ille actus ſolus ſufficeret, vt diceretur lis conteſtata, quia reus inſtans quòd fiat talis actus, nihil aliud vult, niſi declarare, quòd ipſe vult contendere ſuper illa petitione, & quia adeſt petitio, facta ab actore, & actus fit ad inſtantiam rei, de mandato Iudicis, & data notitia actori, verè diceretur litem conteſtari, cum vera litis conteſtatio nec ad alium finem fuit introducta, nec alium effectum poteſt operari: quando autem, prout communiter contingit, actus fieret inſtante actore, licèt de mandato Iudicis, & reo citato, aliqua eſſet difficultas, nam in effectu totus iſte actus iſto modo factus, aliud non importat niſi ſtet petitio propoſita, aduerſus quam adhuc reus nihil dicit, nec animum contendendi explicauit, poſſet tamen teneri, quòd ſolus ille actus dicatur litis conteſtatio, quia reus, qui habuit notitiam actus, nihil dicendo, declarare dicatur animum contendendi, ſicuti quandò mi-ctitur ad effectum de quo Greg. d. q. 20. Cauthela tamen eſſet ad tollendam difficultatem, quod eadem die datetur terminus, vel præſentaretur memoriale, vel capitula, ad finem, vt fiat actus aliquis, qui in ordinarijs fit poſt litem conteſtatam, ſicuti in criminalibus ſolitum eſt fieri, quia eadem die præſentatur libellus, ſuper quo reus ſubit, & eodem die datur terminus; ſed in praxi, præſuppoſito, quod pars actrix habuerit intentionem fundatam ex ſcripturis, non videtur poſſe applicari præſentatio capitulorum, vel aliqua teſtium receptio, maximè quia non datur terminus comunis vtrique parti; ſed tantum ad defendendum aduerſario, vt dicit d. de Gregorio d. q. 20. & ideo poſſet fieri difficultas, an in tali modo procedendi, ſint admictenda capitula, ſed cum non ſint præſentis ſpeculationis, de hoc tractare ad tempus magis oppurtunum reſeruabimus.

Poſtremo nec eſt ommictendum in ea cauſa, non potuiſſe dici tempus inſtantiæ cucurriſſe à die, quo fuerit comparitum coram Iudice, per ea, quæ dicit Bero. poſt alios in d. cap. de cauſis, nu. 22. cum ſeq. de offic. deleg. quia illa theorica eſt quandò præfigitur terminus Iudici, tunc enim terminus ille datus, currit à die præſentationis, & comparitionis, & poſſet practicari in terminis duorum menſium præfixo, pro declaratione ſententiæ obſcuræ, de quo aliàs: in caſu autem noſtro, quia ille terminus 90. dierum non eſt præfixus iudici, ſed cauſæ vt ſupra determinauimus, ob id ceſſat difficultas, & hæc omnia notanda ſunt, quia quotidiana, & ab alijs non diſcuſſa.

QVÆSTIO XIII.

1 *Inſtantia ſpolij priuilegiati cui pereat, & an conuento detur noua inſtantia, & à quo tempore dicatur incipere talis inſtantia.*

DECIMOTERTIO quæritur, quia inter cauſas ſummarias ex forma Ritus eſt cauſa ſpolij, quod ſpolium in Regno infra bimeſtre eſt priuilegiatum, & antequàm ſpolians audiatur oportet reſtitutionem facere, & facta reſtitutione, fit proſequutio cauſæ, quotidianum dubium, & notabile, & quomodo inſtantia currat, & cui pereat, & à quo tempore incipiat inſtantia in cauſa, quam appellamus meritorium ſpolij.

Pro intelligentia tamen dicendorum, tangemus aliqua, quæ nullam habent difficultatem, etſi haberent, non ſunt diſcutienda in propoſito. In ſpolio enim de recenti, inſtantia incipit à litis conteſtatio-

tione, quæ in ea cauſa fit, tametſi ſummaria dicatur, quod in Regno ante Regiam Pragmaticam erat expeditiſſimum, poſt eam verò non eſt ſine difficultate; cum illa noluerit alterare cauſas priuilegiatas ex forma Ritus, ſuper quo ſemel, & iterũ ſcio in Magna Curia fuiſſe controuerſum: ſed non præſentis ſpeculationis. Inſtantia autem hæc biennalis eſt ex forma nouiſſimi capituli de inſtantijs in allodialibus, in feudalibus verò triennalis, & iſtud ſimiliter non habet difficultatem ab ipſo initio ſimiliter ſine difficultate perit actori, & ſpoliato, qui agit ſpolio, quia tamen obtenta ſententia à ſpoliato, nullis auditis defenſionibus, conuenti, & facta reſtitutione ex forma Ritus, ſpolians conuenctus, poteſt audiri in ſuis defenſionibus, Practica in Regno eſt, quod ſpolians præſentet ſuas exceptiones, & procedatur ad vlteriora. Stantibus igitur hijs, occurrit difficultas cui pereat, & an conuento detur noua inſtantia, & à quo tempore dicatur incipere; Primum caput difficultatis faciliter reſoluitur ex hijs, quæ nos determinauimus ſuperius in inſtantia cauſæ oppoſitoriæ deciſo articulo, quod oppoſitiones reijciãtur, nã conſimilitudinẽ habet preſẽs difficultas cũ ea, & rationes pariter procedunt, & demũ in Regno eſt ſine dubio receptum, quod inſtantia pereat ſpolianti conuento, lata ſententia ſpolij priuilegiati, ſicuti periret opponenti reiectis oppoſitionibus per interlocutoriam in articulo, rationes autem videndæ ſunt loco citato, nè bis idem repetatur.

Secundum caput difficultatis, aliã rationem habet, quia in opponente, & oppoſito fuit facta particularis prouiſio per Regni capitula, quæ non militant, nec recepta vnquam fuerunt in caſu de quo agimus quod autem noua inſtantia dari debeat, ex eo videtur ſuaderi, quia ſatis impium videretur, dicere, quod antequam cõuentus ſit certus de inſtantia, ſibi currat. Rurſus quia cum ipſe ex forma Ritus nullatenus poſſit, audiri in defenſionibus, nec poſſit proſequi cauſam, non valens agere, nulla deberet ſibi currere inſtantia per vulgaria Tertiò quia diceremus in electione actoris, & ſpoliati eſſe ſe artare in finem inſtantiæ, demum obtempta ſententia, inſtantiam dimictere conuencto, ex quo multa abſurda ſequi poſſent. Tutius ergo, & rationalibus videretur dicendum, quod detur noua inſtantia vel à die factæ reſtitutionis, & ſic à die quo ſpolians poſſet agere, vel ſaltem a die ſententiæ latæ in cauſa ſpolij priuilegiati, à quo die oritur certitudo, quod ſpolianti currit inſtantia.

Dominus Ferdinandus Boniornus in quibuſdam allegationibus, quæ à penna, & in manibus Aduocatorum circumferuntur, refert bis fuiſſe ſibi, vti aduocato, occurſum iſtum caſum, ſemel erat pro ſpoliato aduerſus ſpoliantem, prætendebat inſtantiam periſſe tanquam inceptã à prima litis conteſtatione: ſed inquit ſuccubuiſſe, & fuiſſe declaratum, inſtantiam non fuiſſe peremptam. Alia vice, cum eſſet pro ſpoliante conuencto, & prætenderetur idem; ad huc dicit fuiſse deciſum pro non peremptione. Videretur itaque, & ex rationibus ſupradictis. & quia ita fuit bis deciſum, ſine difficultate tenenda talis opinio.

Verum, cum, non ſint multi menſes, fuiſſem requiſitus pro eadem parte conſulere in cauſa ſpolij, vertente inter Don Siluium Alagona, & quoſdam de Cannizaro, & conſortes de Ciuitate Minei recuſaui, quinimò renui contrarium, non obſtantibus deductis per d. Boniornum, ſecundum quam meam opinionem fuit deciſum in Magna Curia: & petita reuiſione deciſum in Conſiſtorio S. R. C. circiter menſem Iannarij, & Februarij in anno 1586.

Fundatur autem hæc opinio clariſſimè primo ex praxi comuni, quæ habet ꝙ facta reſtitutione ab ipſo ſpoliãte, ipſe veluti originaliter conuenctus, abſque alio præſentat ſuas exceptiones; & ſic præſuppoſita petitione iam facta, procurat ſe defendere in cauſa. ergo impoſſibile eſt, dare nouam inſtantiam, quia non poteſt inchoare abſque noua petitione, & abſque noua litis conteſtatione, vera, vel ficta; inſtantia enim pro fundamento, & baſi requirit litis conteſtationem, omnes in authen. offeratur, & in l. prima, C. de litis cõteſt. litis autem conteſt. requirit petitionem, vt eſt etiam tritiſſimum, & expeditiſſimum.

Præterea mouebar ego, quia tentata lite ſuper ſpolio, & lite conteſtata, inſtantia cepit, currere, nec poteſt per Iudicem nec per partes reparati talis curſus, vt tradit poſt alios Bologn. et. conſ. 18. num. 37. quod latius alibi examinabimus dum tractabitur an per impedimenta impediantur curſus inſtantiarum, maximè in Regno, ſian-

ſtante diſpoſitione capituli nouiſſimi; quicquid dicant mod. ſcrib. ſuper Rit. cap. 28. nu. 64. & ſeq. Si ergo inſtantia currerit eſt neceſſè, quod finem habeat habitu reſpectu ad tempus, quo incepit, nec dicatur, quod prima inſtantia finem habuit per deciſionem cauſæ, ad quod poſſent allegari multa, præſertim quod ſententia perimit, inſtantiam, tanto magis, quia in vna, & eadem inſtantia non poſſunt ferri duę ſententiæ diffinitiuæ, vt habetur in l. . . . . . . [illegible]

Nam hęc, & ſimilia, benè procederēt actenta diſpoſitione iuris communis, ſed in ſpolio ex diſpoſitione Ritus aliud dicēdum eſt, vt latius explicabimus loco ſuo. Nec in Regno poteſt dubitari, quod lata ſententia in ſpolio de recenti, non procedatur ex inde in meritis ſpolij ex eadem inſtantia; quia, vt dixi, praxis eſt clara, quod ſtatim abſque alió pręſentantur exceptiones directò aduerſus primam petitionem, & principalem litis conteſtationem. Quę praxis iuditio meo fundatur, & concludentiſſimè probatur in diſpoſitione Ritus: nam Ritus ponens modum, & formam procedendi in ſummarijs, ſubdit, quod in caſu ſpolij aliter obſeruari, conſueuit; hoc eſt, quod conſtito (& ſi ſimus infra bimeſtre) antequam audiatur, in defenſionibus ſuis aduerſarius fit reſtitutio, qua facta auditur: ſi verò infra bimeſtre, tunc non fit reſtitutio, niſi factis probationibus vtriuſque partis. Ritus ergo in proceſſu ſpolij infra bimeſtre nihil aliud alterat, niſi quod fiat reſtitutio ante proceſſus compilationem . . ſentit ergò, immò diſponit, quod fiat proceſſus quiens, & conſequenter ex eo infertur, quod ſit vnica cauſa, & vnica inſtantia quę irreparabiliter currit ab ipſo initio; alteratur tamen & variatur ſecundum deciſionem ſpolij priuilegiati; quia ſicuti ab initio currebat ſpoliato actori, & curreret etiam ſi non decideretur in ſui fauorem, ità è conuerſo deciſo ſpolio currit ſpolianti, & conuento, prout in articulo reijciantur, & cauſa oppoſitoria diximus alias. Quomodo autem infrà eandem inſtantiā poſſint duę ſententię diffinitiuę ferri, habet aliqualem difficultatem; ſed oportet dicere ità in Regno ex ſtilo introductum eſſe, vel & rectius dicendum eſt, ſententiam, quę fertur in ſpolio priuilegiato, non eſſe diffinitiuam, ſed potius interloquutoriam, & reuera non videtur aliud importare, niſi illud idem, quod importat interloquutoria reijciantur oppoſitiones, & facta ſolutione audiatur: & ob id ego alias in cauſa Magnę importantię dicebam, non dici cauſam feudalem, ſed articulum, dum diſputatur de ſpolio priuilegiato: & ob id inſerebam ad literas ordinatias Suę Catholicę Maieſtatis, quę mandat cauſas aduocari via recognoſcendi, ſi cauſę ſunt feudales; de quo tamen alibi opportunius. video tamen in tali deciſione ſeruari requiſita in cauſis feudalibus, prout requiritur in prolatione ſententię diffinitiuę, & ideo eſt neceſſè, dicere quod in hoc derogatum ſit ex praxi, & ſtilo Regni cuicumque diſpoſitioni iuris communis. Ad contraria autem ex præmiſſis poteſt capi reſpōſio, præſertim quia in odium ſpoliantis poteſt dici, non eſſe curandum de hijs, & alijs inconuenientibus, quæ etiam militabant antiquitus in cauſa oppoſitoria, & tamen ſi non fuiſſet particulariter prouiſum, cogeremur dicere, quod debitor debeat ſtare cautus, & vigilare & ſoluere, prout promiſit, alioquin contra eum eſſet rigor, l. contra maiores, cum ibi traditis, C. de inoffic. teſtam. Concludendum eſt ergo ſecundum veram opinionem, quod inſtantia ſpolij incipit à litis conteſtatione, quæ inſeparabiliter ab ipſo initio cenſetur cucurriſſe, & curreret ipſi ſpolianti, & conuento, facta deciſione ſuper ſpolio priuilegiato, ſicuti è contrario peteret actori ſi ſuper eo non decideretur vel ſi decideretur in fauorem conuenti, & demum eo modo, & forma, prout in cauſa oppoſitoria, & articulo diximus; & in caſu de quo agimus procedunt, quæ ibi determinauimus ſtantibus prorogationibus, imò multo magis, quia in cauſa ſpolij non eſt dare inſtantiā ſeparatam, prout in cauſa oppoſitoria, & articulo; ſed eadē vnica inſtantia ſemper prorogatur, & prorogationes ſunt communes, adeò quod ſpolianti remanet reſiduum inſtantię, quod reperitur, tempore quo eſt deciſum contra eum, ex qua deciſione detegitur inſtantiam ſibi petere per ſupradicta. Nec obſtat, quod alias fuerat deciſum, prout refert Boniornus, quia nec bene conſtat qua ratione fuerit deciſum, et ſi ſimus in eodem caſu: & plerumque deciditur, vna ratione nota Iudici, & non Aduocatis, licet Aduocati credant fuiſſe deciſū ex rationibus per eos deductis; quod experientia pluries nos docuit, & quicquid

ſit

Digitized by Google

ſit prævalere deberent dictæ vltimæ interloquutoriæ latæ pro hac opinione, tanto magis, quia circumſcriptis interloquutorijs, cũ exẽplis non ſit iudicandum, prædicta opinio eſt veriſſima, & contraria nullum habet legitimum fundamentum.

QVAESTIO XIV.

1 *Cauſa quando eſt, & circa allodialia, & circa pheudalia, eius inſtantia an ſit biennalis vel triennalis, vbi ponit caſus quatuor.*

2 *Actor an poſſit contra plures quo ad diuerſa bona vnico libello & proceſſu agere, remiſſiuè.*

3 *Cauſa indiuidua & inſtantia indiuidua.*

1 DECIMOQVARTO quęrendum eſt de inſtantijs cauſarum, quæ ordinariæ dicuntur, in quibus paucis nos expediemus; quandoquidem quo ad cauſas allodiales hodie deſijt talis modus procedendi, ſtante Regia Pragmatica, & ſic de inſtantijs illarum, quãdo incipiat tractandum eſt in ſequenti capite: quo verò ad cauſas feudales clarum eſt eam non comprehendi, immò excipi à dicta Pragmatica; in eis ergo procedit diſpoſitio capituli nouiſſimi de inſtantijs, in quo capitulo eſt diſpoſitum, quod inſtantię feudales ſunt triennales, prout erant ante ex diſpoſitione iuris communis, l. properandum cum materia, C. de iudicijs; in eis etiam, quia ordinariè procæditur, eſt clarum, initium inſtantiæ capi à die litis conteſtatæ, & hoc eſt expeditiſſimum; quatenus autem in eis procederetur per modum poſſe pariter determinatum eſt per ea, quæ diximus in ſuperioribus quæſtionibus: adeò quod verè quoad eas cauſas nihil videretur remanſiſſe dicendum.

Verum non eſt omittenda diſcuſſio notabilis quæſtionis, quæ aliàs ventilata fuit, & quotidie poſſet in practica contingere: nam quando cauſa eſt merè allodialis, vel merè feudalis, ſed vt clarius loquamur, quando eſt circa res allodiales tantum, vel circa feudalia tantum, res eſt ſine controuerſia per ea, quæ ſupradicta ſunt: ſi autem in petitione quis peteret coniunctim allodialia, & feudalia, in tantum, quod quoad feudalia diceretur cauſa feudalis ſecundum ea quæ tradit Gregorius de Iud. cau. feud. In primis quæſtionibus, & nos aliàs dicemus † tunc ſubijcitur notabilis quæſtio, quomodo dijudicanda ſit talis inſtantia, an dicatur in totum biennalis, an triennalis, vel quo ad feudalia ſit triennalis, & quo ad allodialia biennalis. Augetur difficultas, quia primum caput quæſtionis poteſt eſſe quando petitio dirigeretur contra vnam, eandemque perſonam Ideo quærendum eſt, & ſecundò quid ſi iudicium teneretur contra plures vnica petitione, & vnico libello, & contra vnum quo ad allodialia & quo ad alium ſeu alios quo ad feudalia, quomodo inſtantia hæc iudicanda ſit. Sed hæc quęſtio quoad primũ, & ſm̃ caput pręſuponit aliã quæſtionẽ, nõnimis notabilẽ, quomodo ſcilicet ſit procedendum in pręſuppoſito themathe, an ſummariè iuxta formam pragmaticæ, an ordinariè ratione mixturæ feudalium, vel quo ad allodialia vno modo, quo ad feudalia alio modo, quod vltimum eſſet cauſa magnæ intricationis, & perplexitatis proceſſuum. Sed pro modo hoc diſcutiendum reſeruamus, dum tractabimus de cauſis
2 ſummarijs iuxta formam pragmaticæ. † Quo verò ad ſecundum caput, tantum præſupponit, quod actor poſſit contra plures, quo ad diuerſa bona vnico libello, & vnico proceſſu agere, & ideo videndum eſſet, an hoc indiſtinctè procedat etiam inuitis conuentis, & quomodo illi poſſint & debeãt ſe defendere, quod aliàs habuimus in cauſa Reuerendiſſimi Epiſcopi Pactenſis contra plures Terrę Bricari in cauſa petitionis decimarum, ſed cum non ſint pręſentis ſpeculationis ſufficit remiſſiuè dicere eſſe videndos Docto in l. edita, C. de eden vbi pręſertim Pupur. nu. 147. cum ſeq. Cagn nu. 193. & Ronchegall. in l. eandem in princ. nu. 312. cum ſeq. ff. de duo. reis, & in l. 3. §. vbi duo, nu. 69. & ſeq ff. eo tit. & pulchre. Socc. in cap. 1. num. 143. & ſeq. de lib obla. & aliorum quos inferius in reſolutione quęſtionis citabimus.

Pro reſolutione igitur quęſtionis, primus caſus eſſe poteſt, quando ageretur contra vnam, & eandem perſonam, & ab ea peterentur allodialia, & feudalia vnica actione, puta ex fideicommiſſo, vel actione hypotecaria, (nam in vtroque caſu pręſupponimus pro modò quo ad feudalia

capitulorum ſit de neceſſitate poſt tranſmiſſionem, & receptionem cædulæ, ergo aut vnum, aut alterum eſſe debet, & impoſſibile eſt ambos actus poſſe, vim habere litis conteſtatæ, quia duæ eſſent litis conteſtationes, & de iure eſt impoſſibile late Bolognett. conſi. 28. quod fuit in cauſa de Giſulfo in Regia viſita, & licèt in cauſis ſummarijs plures actus poſſunt habere vim hanc litis conteſtationis, tamen id eſt, vt loco ſuo dicemus, quia in eis neceſſitas non eſt, vt vnum fiat loco alterius, quia, ea data neceſſe certe alterum tantum talem effectum operari, vt in terminis quæſtionis noſtræ, verè tamen ego non negarem de Gregorio non concludere dubie, & alternatiuè prout moderni referunt: ſed de Gregorio ante illationem; quam facit in caſu cædulæ, refert illas opiniones varias, de quibus per Felyn. in c. inſinuante de off. deleg. quarum vna eſt, quòd eſſet actus litis conteſtationis actus primus contradictorius, & tunc eſſet præſentatio capitulorum, ſubdit Gregorius: alia eſt, quòd ſit ille actus, in quo iudex incipit tractare de meritis, & deinde declarat, quando iudex hoc dicatur facere, & in hac vltima opinione videtur reſidere, & ita alias in facti contingentia dictum eius allegatum fuit, nec ommitto etiam alium errorem de Greg. dũ pro actu contradictorio ponit præſentationẽ capitulorũ, nã actus contradictorius à Doctoribus indifferenter intelligitur ille, qui fit ab ipſo conuento, præſentatio autem capitulorum fit ab actore: eſt ergo error manifeſtiſſimus. Vtcunque tamen ſit inquantum Gregorius, & moderni volunt inſtantiam currere à receptione cædulæ falſum dicunt, primo quia vt diximus, cædula ipſa tota & Iudicis ſubſignatio, conditionales ſunt nihilque ponunt in eſſe prout natura conditionis eſt l. cedere diem ff. de verbor. obligatio. ergo impoſſibile eſt ex eis inferri actum litis conteſtationis quæ præſupponit certam petitionem, & certam reſponſionem, ſiuè expreſſam, ſiuè tacitam, vt loco opportuniori dicemus.

Secundò, & fortius impoſſibile eſt, dari litis conteſtationem, vel actum, qui ſortiatur vicem illius, niſi demus actorem, reum, & Iudicem in iudicio; ille enim actus fundamentum iudicij eſt quod illas tres perſonas requirit vulg. capitulo forus eum vulg. quando ergo Iudex ſubſignat cædulam, & pro in cædula condemnat, conuentus non adeſt, nec adfuit, quia nondum citatus, ne ſciens præſupponitur, & ſi dicatur, iam Gregorius requirit, quòd cædula recipiatur poſt tranſmiſſionem, factam parti de ipſa cædula, ego tunc quæro ab eo illa receptio non eſt niſi paruus actus, factus de mandato Iudicis, parte citata, & illa tranſmiſſio non eſt, niſi pura notificatio, facta parti de condemnatione illa facta, nec eſt petitio, quæ in Regno habet vim libelli cap. præterea de dilat. dico libelli, qui de iure communi erat ædendus ante litem conteſtatam l. edita cum ſimili. C. de edend licet in Regno libellus vocetur ille, qui præſentatur poſt litem conteſtatam ſed de hijs loco ſuo dicemus. Quomodo ergo poſſunt hæc habere vim litis conteſtatæ, & licèt in ſummarijs, & alijs, in quibus verè lis non conteſtatur, præſentatio memorialis, ſeu receptio teſtium, vel ſimiles hunc effectum operentur; tamen id eſt alia ratione, vt nos loco ſuo dicemus.

Tertiò conſidero, quòd lis conteſtatur ſuper petitione quæ aliam non expectat, alioquin non eſſet fundamentum iudicis, & ſuper ea petitione debet ferri ſententia ſuper qua lis eſt conteſtata, notoria ſunt hæc etiam lippis, & tonſoribus; ſi ergo poſt condemnationem factam, & poſt receptionem cædulæ expectatur petitio alia, quæ ſit quòd cædula purificetur, &c. ergo ante hanc petitionem impoſſibile eſt, dici litem, eſſe conteſtatam, quòd autem diuerſa ſit petitio, quæ fit in memoriale ab illa, quæ fit in cædula apparet manifeſte hijs qui ſciunt actum purum diuerſum eſſe à conditionali.

Quinimò, vt loquamur iuxta veros, & proprios terminos vera petitio non eſt, niſi in memoriali, qui præſentatur infra terminum, de quo in cædula, nam quod in cedula fit. eſt condennatio conditionalis, & non petitio, ideò dicitur quæ eur. &c. condemnauit, & condemnat, &c. & ità iudex mandat, recipi cædulam condemnatoriam; & licèt hoc fuerit factum ad petitionem partis tamen pars iuxtà petita habuit condemnationem, ſuper hac condemnatione, exinde ità facta eſt neceſſaria alia petitio, quæ fit vt purificetur illa condemnatio, & ſuper hac petitione reſpondere tenetur conuentus, & ſuper ea fit proceſſus, & fertur ſententia clara, & certa alioquin ſi ſuper prima petitione, de qua in cædula condemnatoria ferenda eſſet, oporteret quoque eſſe condi-

ditionalem ad tradita in l. de qua re iudic. Concludendum eſt ergo, falſiſſimum eſſe initium inſtantiæ in cauſa per modum cedulæ ſumi ab ipſa cædula, nec ab ipſa receptione, quæ fit citata parte, & ita in hoc aliàs in facti contingentia obtinui ego contra de Gregorio prob. Culle contra tunc Baronem Racalmici in Sãcto Officio Coram Franciſco Saladino, nunc Regente Siciliæ meritiſſimo, & de ſupremo conſilio ſuæ Maieſtatis, fuitque in anno 1574 circiter menſem Decembris, vel Ianuarij. Scio quoque aliàs caſum contigiſſe in eodem Sancto Offitio inter quoſdam de Ortuſa, & Pompilium de Leoſante, de deciſione tamen non memini: videndum eſt ergo quale ſit initium. Reperio ego de Boniorno ſuper Ritu dicto capitulo 132. referre Prothonota. Alliata in cauſa Auguſtæ tenuiſſe, initium eſſe à primo actu contradictorio, & quòd ità per teſtes conſtiterat ſeruari in Magna Curia, in qua fuerat petitus Comitatus Auguſtæ per viã cædulæ condemnatoriæ, & ego habeo quaſdam allegationes eiuſdem Prothonotarij in ea cauſa: ſed de hijs nihil in libro meo de Boniorno; licèt anteà videatur tenere aliam opinionem de qua ſtatim dicemus, tamen non audet reprobare opinionem Prothonotarij. Mihi tamen ſimiliter videtur falſa hæc opinio, quinimò attento cõmuni ſtilo cauſarum eſt in practicabilis; nam tranſmiſſa cædula communiter, nõ fit alius actus contradictorius, ſed expectat conuentus præſentationem capimlotum, quæ vt loco ſuo dicemus præſentantur infrà terminum dierum quindecim, à die receptionis cædulæ: nec aliter conatur conuentus infrà illum terminum ſibi datum ſe defendere, niſi poſt præſentarionem capitulorum, & datis ſibi terminis, iuxtà naturam cauſæ, aliter fortè tranſmiſſa cędula ſupplicaretur quandoque aduerſus modum procedendi, talis actus contradictorius talem effectum operari non poteſt, per ea, quæ nos latius dicemus inferius, dum de cauſis per modum poſ e tractabimus. Rurſus opinio Prothonotarij fundatur ſuper ea opinione, quæ habet in alijs caſibus, in quibus verè lis conteſtatur, actum contradictorium habere vim litis conteſtatæ ſed nos alibi oſtendemus hanc opinionem, eſſe falſam, & communiter reprobatam, tametſi eam multi ſequuti fuerint, & iuxtà hanc opinionem alios etiam indicando etraſſe credimus.

3 Veram igitur opinionem arbitror eſſe illam, quam tenere videtur Boniornus loco præallegato, & de qua etiam licet ceſpitando mentionem facit de Gregorio d. quęſt. 21. eaque eſt, quòd præſentatio capitulorum ſeu memorialis, ſeu libelli, hæc enim omnia pro ſinonimis appello ſecundum quòd vulgo vno, vel alio modo appellare ſolent Mouetur de Boniorno quia in Regno libellus non ſolet, nec poteſt præſentari, niſi poſt litem conteſtatam, ob id igitur ſequitur, quòd cum illa pręſentatio ſit actus quòd non ſoleat nec poſſit fieri niſi poſt litem conteſtatam, meritò dicitur habere vim litis conteſtatæ, per doctrinam Imolæ in clem. 1. de cauſa poſſ. & prop. Fely. in capit. inſinuatire de off. deleg. quibus ego addo, quòd in iſta pręſentatione verè incipiat tractare de meritis cauſę ab actore, citator iam, & vocato reo, & coram ipſo Iudice, & talis actus etiam vim habet litis conteſtatæ, ſecundum præallegato Docto. & eundem de Gregorio. Addo etiam, quòd ante hanc præſentationem, nullus alius actus, ſolet ex communi ſtilo præcedere, in hac cauſa per modum cędulæ, poſt ipſius receptionem.

Poſſet tamen opinio Prothonotarij in vno caſu verificari, quando ſcilicet infrà terminum, de quo in cędula reus conuentus compareret exceptiones, vel aliàs defenſiones præſentandæ, nolens, expectare, quòd actor ſua capitula præſentet, in eo enim caſu, faterer ego inſtantiam initium ſumere, non ea ratione, quia actus ſit contradictorius: ſed quia eſt actus qui in ordinarijs non fit, neque fieri poteſt, niſi poſt litem conteſtatam, vel ex eo quia eſt primus actus, per quem incipit tractari de meritis cauſæ, verum quia caſus hic communiter non ſolet contingere, vt dixi, & Reus ſolet expectare pręſentationem capitulorum actoris, ob id dixi a ctenro communi curſu cauſarum verè initium ſumi à præſentatione capitulorum quæ dicitur verus libellus, qui in ordinarijs vt dixi poſt litem conteſtatam immediatè præſentari in Regno, ſolet & reſtatur etiam de Boniorno loco pręcitato; hęc omnia, quę diximus, clarius elucidabuntur ex hijs quę inferius tractabimus circa examinationem opinionum in ſummarijs, & alijs cauſis in quibus verè lis non conteſtatur, qualis nam actus ſit, qui vim habeat litis conteſtationis, quæ omnia notanda ſunt, quia ab alijs non repetientur, ità diſtinctè, &

vt

Digitized by Google

vt arbitror ſecundum veram Theoricam, ac praxim enucleata.

QVÆSTIO IX.

1 *Inſtantia poſſeſſorij ſummariſſimi ſuper feudis quæ, & quanta ſit.*
2 *Capitulum de inſtantia poſſeſſorij ſumariſſimi an habeat locum etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium.*
3 *Terminus de quo in c.90. dierum an faciat inſtantiam particularem adeo vt ſententia lata extrà eam ſit nulla.*
4 *Capitulum iſtud de inſtantia poſſeſſorij an debeat intelligi vniuerſaliter.*

AGREDIAMVR modo inſtantias cauſarũ, quę ſummarię dicuntur, iuxta formam Ritus, vtilis autem eſt hec materia; licèt prima fronte hodie videatur vana, cum ex forma Regię Pragmaticæ cauſæ omnes allodiales ſint ſummariæ ſola facti veritate inſpecta; ſed vltra quòd in omnibus non procedit hęc concluſio, vt loco ſuo dicemus, eſt etiam vtilis, & neceſſaria quia in hijs ſummarijs ex forma Ritus aliqua particularia dicenda ſunt circa materiam inſtantiarum, quæ nullatenus ſunt alteratæ à Regia Pragmatica prędicta, Circumſcripta pro modo; queritur nono principaliter, quanta ſit inſtantia harum cauſarum, ſi loquamur regulariter, facilis eſt reſolutio, quia virtute capituli nouiſſimi de inſtantijs, editi à Carolo Quinto Imperatore, & eſt 198. in ordine in ciuilibus eſt biennium, & in criminalibus per annum, & hoc regulariter eſt expeditiſſimum; verum ab iſta regula excipiuntur cauſę poſſeſſorię, quæ inter ſummarias connumerantur in Ritu capit. 133. prout etiam de iure communi ſummariè ſunt Bart. in extrauag. ad reprimendum in verbo ſummariè, Deci. Pedamonta. 1. nu. 5. non tamen dico omnes tales cauſæ ſed illas tantum, quæ ſummarijſſimi poſſeſſorij nuncupantur, in iſtis enim ex diſpoſitione capituli nouiſſimi Regis Philippi Domini noſtri in ordine 19. certa datur inſtantia nempè 90. dierum.

3 Pro intelligentia tamen dicendorum aduertendum eſt ad multa, primum non eſt referre, quòd cauſę iſtæ poſſeſſoriæ ſint ſuper feudis quo minus dicantur ſummariæ, nam vltra quòd Ritus generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, ità in Regno interpretatum eſt, vt patet in ſpolio de recenti quia tales cauſas nulli dubium eſt eſſe ſummarias ex forma Ritus quantumcumque ſint de feudis quod alibi loco ſuo latius dicemus, ſed in ſpecie in ſummarijſſimo poſſeſſorio comitatus Chiuſæ inter Ducem Bisbonæ, & Donnam Catherinã de Cardona ità proceſſum eſt, & ob id diſputatum fuit an competebatur appellatio, de quo articulo loco ſuo dicemus multa. Secundò eſt aduertendum in pleriſque alijs poſſeſſorijs ſimilibus fuiſſe alio modo proceſſum, prout nos loco ſuo latius dicemus, ſed pro modo occurrit dicendum, id fuiſſe ex eo, quia, vt plurimum obtineri, ſolent literę, ſuper manutentione poſſeſſionis, & quandoque pro vna, & altera parte ſunt exorarę, & hinc inde mictitur ſuper reuocatione litterarum; qui modus eſt ex abrupto, & viſione ſcripturarum, eſt beneuerum, quòd, vt in facto poſſit aliquid probari, ſolet dari terminus extraordinarius, prout in cauſa Marchionatus Iarratanę, in cauſa Biſcari, & pleriſque alijs cauſis temporibus noſtris factum eſt; quandoq; etiam ſtante ſequeſtro facto per curiam neutra pars, ne fiat actor, vult in iudicio vocare aduerſarium, ſed ſolet micti, quòd tollatur ſequeſtrum, citato procuratore, Regij Fiſci, prout fuit in cauſa feudorum Caſtellutij, Granerij, & aliorum inter Cæſarem de Marchiſi, & Marchioniſſam Militelli in quibus, & alijs cauſis fortè non eſt ſeruata forma dicti capituli nouiſſimi, & in modo etiam procedendi, rationibus de quibus ſupra, eſt alio modo proceſſum Cauſæ ergo ſummarijſſimi poſſeſſorij ſi principaliter tentarentur nullis exiſtentibus literis, & pars non conſentiret in alio modo ex abrupto, vel non deciſo, aliqua particulari ratione non eſſe tali modo procedendum, eſſent ſummariè ex forma ritus, & haberent inſtantiam prędictam trium menſium, & iſto modo, iſtoq; tempore deciſa fuit cauſa poſſeſſorij Baronis Verię contra D. Vincentium Abbatem, & de Marchetto, & eſſet quoque conſiderandum, quòd hodie ſtante Pragmatica Regia, quò ad modum procedendi, cum illa excipiat cauſas feudales, quales ſunt iſtæ cauſæ poſſeſſorij feudorum, cum in eis proceſſum eſt ſemper per quatuor Iudices, & facta relatione, & via recognoſcendi ad Regem, prout in feudalibus, hoc tamen

in-

inferius loco opportuniori examinabimus. Pro modo ergo, quo ad inſtantiam concludendum eſt, tales cauſas habere meiam & inſtantiam trium menſium.

2 In primis tamen occurrit quærere, an capitulum loquatur etiam in cauſis poſſeſſorijs rerum allodialium, quòd enim loquatur de cauſis feudalibus tantùm apparet ex petitione Regni, & rationibus in capitulo adiectis, tanto magis quia extrà feudalia non reperitur fortè Reg. Curia capiſſe poſſeſſionem loco ſequeſtri; in contrarium videtur facere generalis prouiſio in decretata, quæ non eſt conformis petitioni, ſed generaliter prouidet, quod cauſę ſuper poſſeſſorio vertentes intra 90. dies expediantur: facitque ratio à fortiori quia ſi in feudis eſt abreuiata inſtantia, quę regulariter ſolet eſſe longior etiam in Regno, vt dicitur alibi, multo magis videtur, deberi, abrauiari in allodialibus. Reſolutio eſt ſatis dubia, quia vere intentio, & Regni petentis, & Regis concedentis videtur fuiſſe in feudalibus tantum; tum ratione maioris periculi, & intereſſe, tum quia frequentius in eis accidebat, quod in capitulo dicitur, & ideo pro modo cogitandum relinquo.

3 Remanet tamen adhuc difficultas aliàs diſcuſſa, & ventilata in cauſa prædicta Baronis Verię, an terminus de quo in capitulo prędicto, faciat verè nos eſſe in inſtantia particulari adeo quod ſententia lata extra eam, ſit nulla, vel tantum fieri per capitulum, datus terminus Iudicibus, iuxta tradita, cap. de cauſis de off. deleg. Breuiter, licet multæ ſint opiniones, ommiſſis multis, concludendum eſt, capitulum pręfigere certam, & peculiarem inſtantiam, quando quidem, quando ſtatutum præfigit certum tempus expeditioni cauſæ magis comunis opinio eſt, quod illud tempus ſit ſubrogatum loco triendij, & ob id regulatur, prout inſtantia iuris communis, ita Saly. & Paul. de Caſt. dicunt communiorem opinionem eſſe, & eam ſequitur Curt. Iun. nu. 49. & ſequ. in l. properandum in princ. C. de iudicijs Bero. in cap. de cauſis nu. 48. de off. deleg. plures congerit Rimin. Iun. conſi. 144. col. 1. in 2. vol. vbi etiam id dicit procedere, quando eſſemus in dubio, poſt Docto. in d. l. properandum & Rimin. ſen. conſi. 90. in 1. vol. Addo etiam, quòd in capitulo eſt illud verbum omninò, ibi omninò terminentur, quod conſiderat in ſpetie Bal. in d. l. properandum col. pen. in princ. & ita pro inſtantia, habitus fuit terminus prędictus in d. cauſa Verię, nam ob periculum peremptionis fuit data ſententia obſcura, de cuius nullitate actum fuit inter cętera ex eo, quia non eramus in caſu inſtantię, & tandem fuit deciſum quòd ſententia eſſet valida in Magna Curia, in qua inter cęteros tunc ſedebat non infimi nominis iure conſultus Gregorius de Centurione.

Fuit etiam in ea cauſa adhuc diſcuſſum an potuerit illo modo obſcurè pronũtiari, cum capitulum videatur, velle, quòd omnino cauſa expediatur clarè, & non obſcurè: nihilominus iſtud non fuit habitum in conſideratione, ex eo, quia ſententia obſcura iam terminat cauſam, prout in omnibus alijs inſtantijs, de quo aliàs tractabimus.

4 Poſtremo non eſt ommictendum quod etiam in eadem cauſa tractatum fuit, an capitulum prędictum loquatur indifferenter, vel tantum in caſu: de quo in pręfatione, & petitione, nempè, quando moritur Baro ſine filijs, & deſcendentibus, & tranſuerſales capiunt poſſeſſionem in quo etiam fuit concluſum capitulum debere intelligi vniuerſaliter, tùm quia decretata non ſe reſtringit, ſed generaliter loquitur de cauſis poſſeſſorijs, tum etiam in petitione ſunt illa verba *ſuccedendo ſimili caſi:* & ſic de alijs vltra expreſſum, quia nullum ſimile eſt idem, tantò magis quia loquitur in plurali numero. Non obſtat, quòd fuit facta mentio de vno caſu, quia ille veluti frequentior, & magis veriſimilis, non excludit alios caſus per ea, quę tradit Iaſ. pro limitatione l. cum prętor ff. de iudicijs in l. 1. nu. 33. ff. ſolu. matr. quos, & alios refert, & ſequitur Rimin. Iun. inſt. quibus alie. licèt, vel non §. 1. in fine quę omnia ſunt notanda in practica pro intellectu dicti capituli nouiſſimi, & ab alijs non reperiuntur diſcuſſa.

Illud etiam obiter pro modo eſt notandum, quòd pręſuppoſita forma Ritus, & capituli nouiſſimi, ſi de conſenſu partium aliter procederetur, poſſet tractari de nullitate ex hijs, quę tradit decis. Pedamon. 1. nu. 19. ſed quia alibi cadit opportunius hęc diſputatio, pro modo aliter non eſt inſiſtendum.

QVAESTIO X.

1 *Inſtantia à capitulo nouiſſimo præfixa ſuper poſſeſſorijs an poſſit de conſenſu partium*

tium prorogari.
2 *Et an ſit dari cautela vt poſſit prorogari.*

1 DECIMO non inutiliter quęritur, an talis inſtātia pręfixa à capitulo nouiſſimo, poſſit de cōſenſu partium prorogari. Abbas Pan. in cap. de cauſis in 3. notab. determinat, quod quia in fauorem partium videtur tempus inſtantiæ triennalis abreuiatum, videtur, poſſe eas tali fauore renuntiare, c. ad apoſtolicam de reg iur. l. ſi quis in conſcribendo, cum ibi nota, C. de pactis. Sed Bero. in d. cap. de cauſis, nu 8. voluit, ſine Iudicis conſenſu non deberi, nec poſſe tali termino renuntiari, quia talis abreuiatio dicitur facta, ne dum fauore partium, ſed etiam fauore Iudicia allegat gloſſ. Bar. & omnes ità tenere in d. l. 2. §. ſi Iudex, ff. de re iud. addit etiam rationem, quia ſi iuriſditio Iudicis extenditur, dicitur agi de ſuo intereſſe, & generaliter eius conſenſus eſt requirendus Reperio tamen quod Riminal. Iun. d. conſ. 144. n. 12. nulla facta mentione, Abb. & Bero. determinat contrarium, quod tradit eſſe perttitum, quia inquit tale tempus cenſeri loco inſtantię triennalis, quam partes non poſſunt prorogare ſecundum Bero & omnes in d. l. properandum, ità nec tempus loco illius ſubrogatum, allegat Io. And. in add. ad ſpec. tit. de appell. §. nunc breuiter Imol. in l. 4. in princ. ff de damn. infect. Alex. conſ. 23. in 4. Riminal. ſen. conſ. 346. num. 7. quibus ego addo Socc. Iun. idem pro claro tenentem, conſ. 133. in princ. in 2. vol. & Bolognett. conſ. 28. nu. 44. & ſeq. & hanc eſſe magis communem teſtatur Iacobinus in d. l. properandum in princ. num. 11. à qua ſubdit non eſſe in iudicando recedendum, licet referat Saly. velle, poſſe prorogari vſque ad tempus inſtantiæ triennalis, quam opinionem dicit in ſecreto iuris eſſe veriorem, vide tamen Marant. in Spec. in verſ. & omnia fiant durante inſtantia, nu. 25.

Ego quic quid ſit in alijs caſibus, in terminis quęſtionis noſtrę arbitror non poſſe per partes, nec etiam accedente conſenſu Iudicis prorogari terminum 90. dierum, de quibus in cap. nouiſſimo. Moueor quia capitulum vtitur illo verbo preciſo, omninò terminentur, quę verba tollunt poteſtatem partibus, & iudicibus vlterius prorogandi; alioquin fruſtaroria fuiſſet facta talis præfixio termini, & talibus verbis.

Secundò moueor, quia Regnum non petebat talem terminum præfigi, ſed eius poſitio aliò tendebat vt in capitulo, & ratio petitionis erat maximum intereſſe, quod fiebat toti Regno; ob id ſua Maieſtas volens indemnitati Regni prouidere ſtatuit, illo modo eſse cauſas terminandas, & expreſsè illud facere pro quiete Regni, & ne incolæ fatigentur. Videtur ergo talis prouiſio reſpicere vtilitatem publicam, cui per conſenſum partium non poteſt derogari, vulgatis iuribus: & hæc eſt ratio Doctorum in d. l. properandum, dum loquuntur de inſtantia triennij, ad id vide notabiliter Iacobi. ibidem nu. 10. & 11.

Cogitandum eſt tamen ſuper hijs, quia reuera in pleriſque cauſis poſſeſſorijs vidi, non fuiſse animaduerſum ad tempus dicti capituli, & id forſè ex errore vel quia arbitrati ſunt aliqui, nedum ex expreſso conſenſu, ſed etiam tacito partium poſse, alterari illius capituli diſpoſitionem, ſed vt dixi, ex præmiſſis ſatis dubito fuiſse erratum.

2 Sed an ſit dare cauthelam, per quā partes poſſint talem inſtantiam prorogare Iacobin. in d. l. properandum nu. 9. & 10. ponit duas cauthelas quas vide, pręſertim, dū ponit illā de recenſendis actis, de quo nos opportuniori loco dicemus aliqua notabilia, circa cauthelas Iacobin. Videas Abb. in cap. venerabilis nu. 14. & 15. de iuditijs, & Marant. in Spec. & omnia fiant durante inſtantia, n. 23. & ſeq.

QVÆSTIO X.

1 *Inſtantia in ſummarijs à quo incipiat actu, quando ſunt iuxta formam ritus.*
2 *Litis conteſtatio requiritur in ſummarijs iuxta formam ritus.*
3 *Lis conteſtatur in cauſis ſpolij priuilegiati*
4 *Statutum præfigens terminum interpetratur ſecundum ius commune vt inſtantia incipiat à lite conteſtata.*

1 VNDECIMO quęritur à quo actu incipiat inſtantia in cauſis ſummarijs ex Ritus, & pro intelligentia quæſtionis, aduertatur pro modo nos loqui quo ad eas cauſas, quæ remanent ſum-

ſummariè iuxta formam Ritus, etiam hodie non obſtante Regia Pragmatica, prout eſt cauſa ſpolij priuilegiati de recenti, ſecundum veram opinionem, de qua dicemus loco ſuo, & prout ſunt etiam cauſæ poſſeſſoriæ feudales, vt ſuperius tactum eſt, & loco ſuo latius explicabimus; Pro reſponſione igitur quiſpiam ad pauca reſpiciens, ſubito diceret, quæſtionem eſſe terminandam iuxta tradita in cap. inſinuante de off. deleg. quia cum in ſummarijs verè lis non conteſtetur, habebit talem effectum ille actus, qui fit poſt litem conteſtatam, vel actus contradictorius, ſecundum varias opiniones de quibus alibi dicemus; ſed error in hoc eſt manifeſtus, in quem vidi ego incidere pleroſq, non infi-
2 mi nominis aduocatos Magnæ Curiæ. † Nam in ſummarijs iuxta formam Ritus, quæ differunt à ſummarijs ex commiſſione, lis verè, & propriè conteſtatur, prout in ordinarijs: doctrina eſt Bar. loquendo in cauſis ſummarijs de iure communi, vel etiam ſi ſunt commiſſæ abſque alia clauſula in extraua. ad reprim. in verſ. ſummariè, ſequitur Alex. in l. intra dies col. fin. ff. de re iud. Iaſo. in l. in ſummam nu. 1. ff. de condict. indeb. Corn. conſi. 5. n. 4. in 2. & latè in deciſ. Pedam. 1. in princ. dum vult clauſulam ſummariè non tollere ſubſtantialia iuditij, inter quæ eſt litis conteſtatio. Docto. in rub. & l. 1. C. de lit. conteſt. & ob id videmus in practica in cauſis ſpolij de recenti, litem conteſtari, ſimiliter in cauſis poſſeſſorijs, in quibus proceſſum eſt, & procedi debet, iuxta formam Ritus; & iuxta formam capituli nouiſſimi, lis conteſtatur, nam illud abreuiat inſtantiam, & non tollit ſubſtantialia, prout in proceſſibus ſindicatus, & alijs
4 ſimilibus in Regno expeditum eſt, † nam ſtatutum præfigens terminum interprętatur ſecundum ius commune, vt inſtantia incipiat à lite conteſtata, glo. in l. clericus quoque C. de epiſ. & cler. vbi Bal. col 2 Iaſ. in d. l. properandum in princ. nu. 5. & ibi etiam dicit Bald. col penult. quòd ſi ſtatutum diceret incipere inſtantiam à citatione, eſſet correctorium iuris communis, quia eſſet dare nouam formam, quod etiam tradit Caſtr. in d. l. properandum nu. 5. & ità lite conteſtata, proceſſum fuit in cauſa prædicta Comitatus Cluſę, quę litis conteſtatio prębuit anſam cuidam magno aduocato dicendi, quòd cauſa illa erat appellabilis in Magna Curia quia non fuerat proceſſum ſummariè ſed ordinariè idq; fundabat, quia fuerat lis cõteſtata; ſed errabat manifeſtè in intelligentia terminorum, alibi tamen opportunius diſcutiemus multa quę in d. cauſa cluſę tractata fuerunt, me patrocinante, pro Donna Catherina Cardona.

Ex pręmiſſis igitur apparet reſpõſio ad quęſtionem quia initium inſtantiæ erit à die litis conteſtatæ, prout in ordinarijs, & in quibus lis verè conteſtatur, eſt expeditiſſimum apud omnes Docto. in d. l. properandum, & hoc eſt extra omnem difficultatem, & controuerſiam.

QVÆSTIO XII.

1 *Inſtantia in cauſis in quibus proceditur per modum poſtæ à quo actu incipiat, vbi variæ opiniones.*

2 *Actus quod ſtent loco poſtæ an habeat vim litis conteſtatæ & quid ſi fuerit factus inſtante reo.*

DVODECIMO quæritur, & eſt notabilis, & quotidiana quæſtio nedum in ſummarijs, verum etiam in ordinarijs quando cauſæ expediuntur, & pertractantur per modum poſtæ à quo die, & à quo actu initium ſumat inſtantia, nam in tali modo lis verè, & propriè non conteſtatur, fuitque hæc quæſtio plenè diſcuſſa in cauſa predicta Baronię Verię, in qua ego defendebam partes Don Vincentij Abbati. Primò tamen eſt aduertendum pro iunioribus quod iſte modus procedendi per modum poſtæ, non eſt diuerſus ab ordinario ſeu ſummario, nam non mutat naturam cauſę, vt tradit d. Gregorio in tract. de Iud. cauſ. feud. quęſt. 20. circa finem, & ob id ſi cauſa ſummaria eſt, poteſt ſuccedere quod ſcripturę ſtent loco poſtæ, & idem ſi ordinaria. & variatis quibuſdam vt ſtatim dicetur in reliquis in cauſa proceditur ſecundum ſui naturam.

Habuit tamen initium hic modus ex eo quòd in Regno ſolet quandoq; procedi viſione ſcripturarum, quando pars actrix prætendit ex ſcripturis publicis habere intentionem fundatam, & ideò mittit ad effectũ, quòd talis cõdemnetur, vel quod aliud fiat, in tali modo poſſet pars contra-

ria conſentire, & ſtante conſenſu, determinaretur cauſa illo modo, & multi orirentur effectus, de quibus die ſua dicemus. Quia tamen pars non tenetur in tali modo conſentire (niſi tantum in certis caſibus, prout diximus in prima quęſtione huius ſecũdi libri, & dicemus deo dãte loco ſuo plenius) ſolet ſupplicari quòd non conſentit in modo procedendi, ob quem diſſenſum ſine periculo nullitatis non poteſt procedi vlterius ſuper ſcripturis miſſis quando cauſa verè eſt talis, in qua debuit procedi ſummariè, vel ordinariè, & quia attenta diſpoſitione iuris communis, ſtante diſſenſu partis, deberet ab initio para citari ſuper petitione lis conteſtari, & demum præſentari libellus; inoleuit in Regno practica, quæ lites abreuiat, vt actor non cogatur illa omnia facere ſed coram Iudice comparens, petit quòd ſcripturæ per eum miſſæ ad effectum, ſtent loco poſte, & notificata parte, fit actus de mandato Iudicis, ethimologia autem illorum verborum loco poſte eſt, ideſt, loco qualis, qualis petitionis, vt declarat d. de Gregorio d. quæſt. 20. & latinè credo, quòd deberet, dici loco poſitæ, ſupple petitionis, vel barbarè importaret, loco poſte, ideſt loco fundamenti, ſeu baſis.

Addo tamen ego hunc terminum eſſe à Doctoribus cognitum, & de eo mentionem facit Socc. Sen. conſil. 96. nu. 2. in fi. vbi ex communi ſententia Doctorum, dicit in ſummarijs, requiri ſimplicem petitionem per viam poſte. & idem Socc. etiam poſt glo. in clem. ſæpè de verb. ſig. de hoc nomine facit mentionem in c. qualiter, & quando num. 517. verſi. nam, & in cauſis ſummarijs extrà de accuſ. Practica autem hęc ſumpta eſt à gloſſ. in d. clem. ſæpè in ver. neceſſariò, quæ determinat, quòd licèt in iudicio neceſſaria ſit petitio tamen, quòd fiat in modum libelli vel per petitionem penes acta, quocunq; modo fiat, ſatisfactum eſt prouiſioni iuris, & licèt parte aliter petente, vel in ordinarijs ſaltem de iure communi poſſet habere aliquam difficultatem in Regno, tamen, vt dixi, practica eſt clara, ſiuè in ſummarijs ſiuè in ordinarijs, nec poteſt pars contraria aliter diſſentire, vt illę ſcripturæ non ſtent loco poſte.

Quinimò, & aliud notabilius addo, quòd licèt regulariter talis actus fieri ſoleat ad inſtantiam actoris qui miſerat ſcripturas; tamen quandoq; fit, inſtante reo conuento & ita in cauſa prędicta Verię factum fuit, & quidem videbatur non potuiſſe fieri, quia intererat actoris declarare, quando volebat procedere, & ſi forte vel volebat inſtare quod procederetur viſione ſcripturarum, quia forte erat de caſibus, vel forte ab initio incipere facta petitione, lite conteſtata, & prout in ordinarijs, tanto magis, quia videtur reus conuentus, nimis feſtinanter velle procedere & poſſet fieri præiudicium actori in tali modo procedendi. Vt dixi, in cauſa prædicta actus fuit factus inſtante conuento, & fuit admiſſus, & proceſſum in cauſa illo modo: potuit tamen defendi, vel ex eo, quia ex forma ſtili pars vtraquè non poteſt diſſentire ne fiat talis actus, vel quia, & hæc eſt ratio generalis in omnibus caſibus ſimilibus, quę poſſent contingere, nempè, quòd in cauſa non erat aliter procedendum, & ob id ſiverè actor non poteſt diſſentire, attenta natura cauſæ, arbitrarer parum referre, an actus fiat ad inſtantiam actoris, an verò ad inſtantiam rei conuenti; facto igitur acto datur terminus non tamen communis vtriq; parti, prout declarat d. de Gregorio d. q. 20. ſed in hoc non eſt inſiſtendum pro modo.

1 Hijs igitur ita explanatis ſubintrat quęſtio, nam vt vides, in hoc procedendi modo, expreſsè, & verè lis non conteſtatur, pulchrum eſt igitur, videre qualis actus habeat vim litis conteſtatæ, vt ab eo dicatur, initium ſumere inſtantia talis cauſæ. Aduocati illius de Marchetto in cauſa prędicta Baroniæ Veriæ pretendentes ſententiam obſcure latam eſſe nullam quia extra inſtantiam conſiderabant in ea cauſa litem incepiſſe à varijs actis, nec benè inter ſe concordabant. aliqui volebant incepiſſe à die ſequeſtri, facti per Regiam Curiam. ſed hęc opinio erat manifeſtè erronea, cum ille actus non fuerit actus partiũ litigãtiũ, ſed ex officio per Regiã Curiã timore, ne partes veniſſẽt ad arma lactũ, de quo ſequeſtro, cũ hodie in pleriſq; caſibus ſatis inaduertẽter fiat, aliqua dicemus loco ſuo oportunius: ſi ergo partes nihil habuerunt in illo actu quomodo poteſt dici habere vim litis cõteſtatę. Aliqui volebãt litẽ initiũ ſũpſiſſe à quibusdã ſupplicationibus hinc inde Principi factis, ſed nec iſta opinio fuit vera, quia dum ſupplicatur principi, adhuc partes non dicuntur, dare initium inſtantiæ, tametſi illę habeant

mul

multos effectus, inter quos eſt ille perpetuationis de quo in l. 1. C. quando lib. principi datus, & practicamus quotidiè in cauſa ſpolij in qua non obſtante ſupplicatione facta, ſpolium non dicitur habere initium reſpectu inſtantiæ, niſi procedatur ad litis conteſtationem, vt dicetur inferius.

Aliqui volebant litem initium cæpiſſe, quoad inſtantiam, à die contumaciæ incuſatæ, ad effectum in ſcripturis contentum, & ſuper hoc allegabatur. Docto. de Gregorio in d. tract. de iud. cauſ. ſeu. q. 20. Sed ommiſſis pro modo multis, quæ dicenda ſunt omninò pro declaratione, & correctione eorum quæ d. de Greg. in d. q. 20. dixit, quantum attinet ad terminum quæſtionis noſtræ, hæc opinio nec etiam vera eſt, nam, vt aliàs dicemus, quando mittitur ad effectum, & in cauſa proceditur eo modo viſione ſcripturarum, vel ex eo, quia pars conſenſit, vel quia ita debeat procedi in caſibus, de quibus aliàs tetigimus, & Deo dante plenius dicemus loco ſuo, tunc diſputari, & teneri poteſt illud, quod tradit Gregorius circa initium litis, & inſtantiæ in eo modo procedendi, ſed, quando cauſæ natura non eſt talis, vt pars contraria, debeat conſentire in tali modo procedendi, actor tamen ita incipit litem, vel vt fortè contrariam partem decipiat, vel vt exploret, ſi vult conſentire, vel tandem, vt eo diſſentiente, fiat actus, quòd ſcripturæ ſtent loco poſte, tunc impoſſibile eſt quòd incuſatio contumatiæ, ad effectum in ſcripturis contentum habeat vim litis conteſtatæ idque ex pluribus, nam in ea non extat, niſi citatio ſuper petitione, quæ in omni iuditio neceſſaria eſt, & reus oportet habere inducias ad deliberandum, iuxta tradita in l. 1. C. de lit. conteſtat. & in l. edita. C. de edend. hinc eſt, quòd ante octo dies non poteſt procedi ad deciſionem dictarum ſcripturarum ex forma pandectarum, & praxis Regni, & id, vt pars citata deliberet, vel conſentiendo in tali modo procedendi, vel in diſſentiendo, nec poteſt interim tractari de inſtantia, iam cepta, & de lite quaſi cõteſtata cũ certi nõ ſimus quomodo debeat procedi, nã cum pars poſſet diſſentire, & ſtante eius diſſenſu, neceſſe eſt variari modũ, ob id ſequitur neceſſarium ante diſſenſũ, & verũ initium cauſæ non poſſe, tractari de inſtantia, nec quoq; verum eſt, litẽ dici conteſtari, quando pars diſſenſit in modo procedendi, prout etiam alij volebant in dicta cauſa, fieri authoritate illorũ qui dicunt quòd in cauſis in quibus lis non conteſtatur expreſsè, primus actus contradictorius habere vim litis conteſtatæ, de qua opinione in cap. inſinuante de off. deleg. & in l. properandum in prin. C. de iudicijs, nam vltrà quòd hæc opinio non eſt vera, vt dicemus inferius, dum tractabimus de inſtantijs in cauſis ſummarijs, ſola facti veritate inſpecta: adhuc in terminis, de quibus agimus non poteſt procedere: quia illa opinio neceſſariò intelligenda de actu contradictorio, quod fieret circa merita illius cauſæ, quando verò para citata ad effectum non vult in illo modo conſentire, & ſupplicat diſſentiendo: talis contradictio non eſt circa merita, quinimò diſſenſus ille facit, vt lis incepta illo modo totaliter reſoluatur, cum aliàs non poteſt dici ſubſiſtere, niſi parte conſentiente, & ob id eſt neceſsè vel quod actor de nouo incipiat, prout in ordinarijs, vel aliter iuxta naturam cauſæ illius, vel fiat actus ille per modum poſte, tanto magis in cauſa illa Veriæ; quia cum (vt dictum eſt ſupra) fuerit factus actus inſtante reo conuento; ex parte actoris fuit factus articulus ſuper deletione dicti actus, & tandem fuit deciſum quod procederetur ſtante illo actu; & conſequenter non poteſt interim dici lis con-
1 teſtata cum certus non eſſet modus procedendi inter partes. Nec quoque potuit dici inſtantiam cepiſſe à die, quo fuit mãdatum per Iudicem, quod fieret actus prędictus, quia ſimiliter militant rationes, de quibus ſupra incertitudinis, cum illud ſit mandatum Iudicis ad inſtantiam vnius partis, ſicuti in ſimili non diceremus inſtantiam incipere, ex eo, quòd Iudex mãdaret, quod lis conteſtaretur, nam niſi mandatum exequatur, non dicitur lis conteſtari, nec incipit vt de ſe patet ad ſenſum, nec ſimiliter dici potuit in cauſa prædicta, inſtantiam cœpiſſe à die termini extraordinarij, quia ille fuit deletus, ſtante quòd fuit declaratum non debuiſſe procedi illo modo, ſed per modum poſte, & ob id debuerunt dari termini ordinarij, vt dictum eſt ſuperius.

2 Dicebamus ergo in ea cauſa inſtantiam cæpiſſe à die quo fuit actus, ſtent loco poſte, quo die etiam fuit datus terminus ad defendendum, iuxta ea, quæ de Gregorio dixit in d. q. 20. Nam in hoc caſu re-

peritur facta petitio, quæ illo modo in ſcripturis ſtat loco poſte; actus ille fit cum notificatione partis, & de mandato Iudicis, & datur terminus ad deſendendum, qui non poteſt dari in ordinarijs, niſi lite conteſtata, ob id clariſſimum eſt, inſtantiam ab iſtis incepiſſe, quia concurrunt ea omnia, quæ neceſſaria ſunt ad litis conteſtationem, & cum ab illo die fuerit elapſum trimeſtre, data ſententia obſcura, fuit declaratum ſuper validitate ipſius, & ſic rectè deciſum inſtantiam cæpiſſe ab illo die per Magnam Curiam.

Remanet adhuc tamen ſcrupulus pro reſolutione principalis queſtionis, nempè quid dicendum ſit, quando fieret actus loco poſte de mandato Iudicis, & parte citata, nullo dato termino, nec præſentatis capitulis, nec aliquo alio facto, & ſolus ille actus dicatur haberem vim litis conteſtatę, & ab eo initium ſumere inſtantia. Sed aduertendum eſt, quia ſi ille actus fuerit inſtante reo, prout diximus, fuiſſe in cauſa prædicta Vcriæ, tunc ſine dubio ille actus ſolus ſufficeret, vt diceretur lis conteſtata, quia reus inſtans quòd fiat talis actus, nihil aliud vult, niſi declarare, quòd ipſe vult contendere ſuper illa petitione, & quia adeſt petitio, facta ab actore, & actus fit ad inſtantiam rei, de mandato Iudicis, & data notitia actori, verè diceretur litem conteſtari, cum vera litis conteſtatio nec ad alium finem fuit introducta, nec alium effectum poteſt operari: quando autem, prout communiter contingit, actus fieret inſtante actore, licèt de mandato Iudicis, & reo citato, aliqua eſſet difficultas, nam in effectu totus iſte actus iſto modo factus, aliud non importat niſi ſiet petitio propoſita, aduerſus quam adhuc reus nihil dicit, nec animum contendendi explicauit, poſſet tamen teneri, quòd ſolus ille actus dicatur litis conteſtatio, quia reus, qui habuit notitiam actus, nihil dicendo, declarare dicatur animum contendendi, ſicuti quandò mictitur ad effectum de quo Greg. d. q. 20. Cauthela tamen eſſet ad tollendam difficultatem, quod eadem die daretur terminus, vel præſentaretur memoriale, vel capitula, ad finem, vt fiat actus aliquis, qui in ordinarijs fit poſt litem conteſtatam, ſicuti in criminalibus ſolitum eſt fieri, quia eadem die præſentatur libellus, ſuper quo reus ſubit, & eodem die datur terminus: ſed in praxi, præſuppoſito, quod pars actrix habuerit intentionem fundatam ex ſcripturis, non videtur poſſe applicari præſentatio capitulorum, vel aliqua teſtium receptio, maxime quia non datur terminus comunis vtrique parti; ſed tantum ad deſendendum aduerſario, vt dicit d. de Gregorio d. q. 20. & ideo poſſet fieri difficultas, an in tali modo procedendi, ſint admictenda capitula, ſed cum non ſint præſentis ſpeculationis, de hoc tractare ad tempus magis opportunum reſeruabimus.

Poſtremo nec eſt ommictendum in ea cauſa, non potuiſſe dici tempus inſtantię cucurriſſe à die, quo fuerit comparitum coram Iudice, per ea, quæ dicit Vero, poſt alios in d. cap. de cauſis, nu. 22. cum ſeq. de offic. deleg. quia illa theorica eſt quando præfigitur terminus Iudici, tunc enim terminus ille datus, currit à die præſentationis, & comparitionis, & poſſet practicari in terminis duorum menſium præfixo, pro declaratione ſententiæ obſcuræ, de quo aliàs: in caſu autem noſtro, quia ille terminus 90. dierum non eſt præfixus iudici, ſed cauſæ vt ſupra determinauimus, ob id ceſſat difficultas, & hæc omnia notanda ſunt, quia quotidiana, & ab alijs non diſcuſſa.

QVÆSTIO XIII.

1 *Inſtantia ſpolij priuilegiati cui pereat, & an conuento detur noua inſtantia, & à quo tempore dicatur incipere talis inſtantia.*

DECIMOTERTIO quęritur, quia inter cauſas ſummarias ex forma Ritus eſt cauſa ſpolij, quod ſpolium in Regno infra bimeſtre eſt priuilegiatum, & antequã ſpolians audiatur oportet reſtitutionem facere, & facta reſtitutione, fit proſequutio cauſæ, quotidianum dubium, & notabile, & quomodo inſtantia currat, & cui pereat, & à quo tempore incipiat inſtantia in cauſa, quam appellamus meritorium ſpolij.

Pro intelligentia tamen dicendorum tangemus aliqua, quę nullam habent difficultatem, etſi haberent, non ſunt diſcutienda in propoſito. In ſpolio enim de recenti, inſtantia incipit à litis conteſtatio-

tione, quæ in ea cauſa ſit, tametſi ſumma-
ria dicatur, quod in Regno ante Regiam
Pragmaticam erat expeditiſſimum, poſt
eam verò non eſt ſine difficultate; cum
illa noluerit alterare cauſas priuilegiatas
ex forma Ritus, ſuper quo ſemel, & iterū
ſcio in Magna Curia fuiſſe controuerſum;
ſed non præſentis ſpeculationis. Inſtantia
autem hæc biennalis eſt ex forma nouiſſi
mi capituli de inſtantijs in allodialibus, in
feudalibus verò triennalis, & iſtud ſimili-
ter non habet difficultatem ab ipſo initio
ſimiliter ſine difficultate perit actori, &
ſpoliato, qui agit ſpolio, quia tamen ob-
tenta ſententia à ſpoliato, nullis auditis
defenſionibus, conuenti, & facta reſtitu-
tione ex forma Ritus, ſpolians conuen-
tus, poteſt audiri in ſuis defenſionibus,
Practica in Regno eſt, quod ſpolians præ
ſentet ſuas exceptiones, & procedatur
ad vlteriora. Stantibus igitur hijs, occur-
rit difficultas cui pereat, & an conuento
detur noua inſtantia, & à quo tempore
dicatur incipere; Primum caput difficul-
tatis faciliter reſoluitur ex hijs, quæ nos
determinauimus ſuperius in inſtantia cau
ſæ oppoſitoriæ decreti articulo, quod oppo
ſitiones reijciātur, nā cū ſimilitudinē ha-
bet preſēs difficultas cū ea, & rationes pa
riter procedunt, & demū in Regno eſt ſine
dubio receptum, quod inſtantia pereat ſpo
lianti conuento, lata ſententia ſpolij pri-
uilegiati, ſicuti periret opponenti reiectis
oppoſitionibus per interlocutoriam in ar-
ticulo, rationes autem videndæ ſunt loco
citato, nè bis idem repetatur.

Secundum caput difficultatis, aliā rati-
onem habet, quia in opponente, & oppo-
ſito fuit facta particularis prouiſio per Re-
gni capitula, quæ non militant, nec recep-
ta vnquam fuerunt in caſu de quo agimus
quod autem noua inſtantia dari debeat, ex
eo videtur ſuaderi, quia ſatis impium vide
retur, dicere, quod antequam cōuentus ſit
certus de inſtantia, ſibi currat. Rurſus
quia cum ipſe ex forma Ritus nullatenus
poſſit, audiri in defenſionibus, nec poſſit
proſequi cauſam, non valens agere, nulla
deberet ſibi currere inſtantia per vulgaria
Tertiò quia diceremus in electione acto-
ris, & ſpoliati eſſe ſe attare in finem inſtan-
tiæ, demum obtempta ſententia, inſtan-
tiam dimictere conuento, ex quo multa
abſurda ſequi poſſent. Tutius ergo, & ratio-
nalibus videretur dicendum, quod detur
noua inſtantia, vel à die factæ reſtitutionis,
& ſic à die quo ſpolians poſſet agere, vel
ſaltem à die ſententiæ latæ in cauſa ſpolij
priuilegiati, à quo die oritur certitudo,
quod ſpolianti currit inſtantia.

Dominus Ferdinandus Boniornus in
quibuſdam allegationibus, quæ à penna,
& in manibus Aduocatorum circumfe-
runtur, refert bis fuiſſe ſibi, vti aduocato,
occurſum iſtum caſum, ſemel erat pro
ſpoliato aduerſus ſpoliantem, prætende-
bat inſtantiam periſſe tamquam inceptā
à prima litis conteſtatione: ſed inquit ſuc-
cubuiſſe, & fuiſſe declaratum, inſtantiam
non fuiſſe peremptam. Alia vice, cum eſ-
ſet pro ſpoliante conuento, & prætende-
retur idem; ad hoc dicit fuiſse deciſum
pro non peremptione. Videretur itaque,
& ex rationibus ſupradictis, & quia ita
fuit bis deciſum, ſine difficultate tenenda
talis opinio.

Verum, cum, non ſint multi menſes,
fuiſſem requiſitus pro eadem parte conſu
lere in cauſa ſpolij, vertente inter Don
Siluium Alagona, & quoſdam de Canni-
zaro, & conſortes de Ciuitate Minei recu
ſaui, quinimò tenui contrarium, non ob-
ſtantibus deductis per d. Boniornum, ſe-
cundum quam meam opinionem fuit de-
ciſum in Magna Curia: & petita reuiſione
deciſum in Conſiſtorio S. R. C. circiter
menſem Ianuarij, & Februarij in anno
1586.

Fundatur autem hæc opinio clariſſimè
primo ex praxi comuni, quæ habet q fac
ta reſtitutione ab ipſo ſpoliāte, ipſe veluti
originaliter conuentus, abſque alio præ-
ſentat ſuas exceptiones; & ſic præſuppo-
ſita petitione iam facta, procurat ſe defen-
dere in cauſa. ergo impoſſibile eſt, dare
nouam inſtantiam, quia non poteſt incho-
are abſque noua petitione, & abſque no-
na litis conteſtatione, vera, vel ficta; in-
ſtantia enim pro fundamento, & baſi re-
quirit litis conteſtationem, omnes in au-
then. offeratur, & in l. prima, C. de litis cō
teſt. litis autem conteſt. requirit petitio-
nem, vt eſt etiam tritiſſimum, & expedi-
tiſſimum.

Præterea mouebar ego, quia tentata
lite ſuper ſpolio, & lite conteſtata, inſtan-
tia cepit, currere, nec poteſt per Iudicem
nec per partes reparari talis curſus, vt tra-
dit poſt alios Bologn. tt. conſ. 18. num. 37.
quod latius alibi examinabimus dum tra
ctabitur an per impedimenta impediatur
curſus inſtantiarum, maximè in Regno,
ſtan-

ſtante diſpoſitione capituli nouiſſimi; quicquid dicant mod. ſcrib. ſuper Rit. cap. 28. nu. 64. & ſeq. Si ergo inſtantia currerit eſt neceſſe, quod finem habeat habitu reſpectu ad tempus, quo incepit, nec dicatur, quod prima inſtantia finem habuit per deciſionem cauſæ, ad quod poſſent allegari multa, præſertim quod ſententia perimit inſtantiam, tanto magis, quia in vna, & eadem inſtantia non poſſunt ferri duę ſententiæ diffinitiuæ, vt habetur in l. . . . . il . . .

Nam hęc, & ſimilia, benè procederēt attenta diſpoſitione iuris communis, ſed in ſpolio ex diſpoſitione Ritus aliud dicēdum eſt, vt latius explicabimus loco ſuo. Nec in Regno poteſt dubitari, quod lata ſententia in ſpolio de recenti, non procedatur ex inde in meritis ſpolij ex eadem inſtantia; quia, vt dixi, praxis eſt clara, quod ſtatim abſque alió pręſentantur exceptiones directò aduerſus primam petitionem, & principalem litis conteſtationem. Quę praxis iuditio meo fundatur, & concludentiſſimè probatur in diſpoſitione Ritus: nam Ritus ponens modum, & formam procedendi in ſummarijs, ſubdit, quod in caſu ſpolij aliter obſeruari conſueuit; hoc eſt, quod conſtito (& ſi ſimus infra bimeſtre) antequam audiatur in defenſionibus ſuis aduerſarius fit reſtitutio, qua facta auditur: ſi verò infra bimeſtre, tunc non fit reſtitutio, niſi factis probationibus vtriuſque partis. Ritus ergo in proceſſu ſpolij infra bimeſtre nihil aliud alterat, niſi quod fiat reſtitutio ante proceſſus compilationem . . . ſentit ergò, immò diſponit, quod fiat proceſſus vnicus, & conſequenter ex eo infertur, quod ſit vnica cauſa, & vnica inſtantia quę irreparabiliter currit ab ipſo initio; alteratur tamen & variatur ſecundum deciſionem ſpolij priuilegiati, quia ſicuti ab initio currebat ſpoliato actori, & curreret etiam ſi non decideretur in ſui fauorem, ita è conuerſo deciſo ſpolio currit ſpolianti, & conuento, prout in articulo reijciantur, & cauſa oppoſitoria diximus alias. Quomodo autem infrà eandem inſtantiā poſſint duę ſententię diffinitiuę ferri, habet aliqualem difficultatem; ſed oportet dicere ità in Regno ex ſtilo introductum eſſe, vel & rectius dicendum eſt, ſententiam, quę fertur in ſpolio priuilegiato, non eſſe diffinitiuam, ſed potius interloquutoriam, & reuera non videtur aliud importare, niſi illud idem, quod importat interloquutoria reijciantur oppoſitiones, & facta ſolutione audiatur: & ob id ego alias in cauſa Magnę importantię dicebam, non dici cauſam feudalem, ſed articulum, dum diſputatur de ſpolio priuilegiato; & ob id inferebam ad literas ordinarias Suę Catholicę Maieſtatis, quę mandat cauſas aduocari via recognoſcendi, ſi cauſę ſunt feudales; de quo tamen alibi opportunius. video tamen in tali deciſione ſeruari requiſita in cauſis feudalibus, prout requiritur in prolatione ſententię diffinitiuę, & ideo eſt neceſſe, dicere quod in hoc derogatum ſit ex praxi, & ſtilo Regni cuicumque diſpoſitioni iuris communis, Ad contraria autem ex præmiſſis poteſt capi reſpōſio, præſertim quia in odium ſpoliantis poteſt dici, non eſſe curandum de hijs, & alijs inconuenientibus, quæ etiam militabant antiquitus in cauſa oppoſitoria, & tamen ſi non fuiſſet particulariter prouiſum, cogeremur dicere, quod debitor debeat ſtare cautus, & vigilare & ſoluere, prout promiſit, alioquin contra eum eſſet rigor, l. contra maiores, cum ibi traditis, C. de inoffic. teſtam. Concludendum eſt ergo ſecundum veram opinionem, quod inſtantia ſpolij incipit à litis conteſtatione, quæ irreparabiliter ab ipſo initio cenſetur cucurriſſe, & curreret ipſi ſpolianti, & conuento, facta deciſione ſuper ſpolio priuilegiato, ſicuti è contrario periret actori ſi ſuper eo non decideretur vel ſi decideretur in fauorem conuenti, & demum eo modo, & forma, prout in cauſa oppoſitoria, & articulo diximus; & in caſu de quo agimus procedunt, quæ ibi determinauimus ſtantibus prorogationibus, imò multo magis, quia in cauſa ſpolij non eſt dare inſtantiā ſeparatam, prout in cauſa oppoſitoria, & articulo; ſed eadē vnica inſtantia ſemper prorogatur, & prorogationes ſunt communes, adeò quod ſpolianti remanet reſiduum inſtantię, quod reperitur, tempore quo eſt deciſum contra eum, ex qua deciſione deregitur inſtantiam ſibi perire per ſupradicta. Nec obſtat, quod alias fuerat deciſum, prout refert Boniornus, quia nec bene conſtat qua ratione fuerit deciſum, et ſi ſimus in eodem caſu: & plerumque deciditur, vna ratione nota Iudici, & non Aduocatis, licet Aduocati credant fuiſſe deciſū ex rationibus per eos deductis; quod experientia pluries nos docuit, & quicquid

ſit

ſit prænalere deberent dictæ vltimæ in-
terloquutoriæ latæ pro hac opinione,
tanto magis, quia circum ſcriptus interlo-
quutorijs, cũ exẽplis non ſit iudicandum,
prædicta opinio eſt veriſſima, & contraria
nullum habet legitimum fundamentum.

QVAESTIO XIV.

1 *Cauſa quando eſt, & circa allodialia, & circa pheudalia, eius inſtantia an ſit biennalis vel triennalis, vbi ponit caſus quatuor.*

2 *Actor an poſſit contra plures quo ad diuerſa bona vnico libello & proceſſu agere, remiſſiuè.*

3 *Cauſa indiuidua & inſtantia indiuidua.*

1 DECIMOQVARTO quærendum eſt de inſtan-
tijs cauſarum, quæ ordi-
nariæ dicuntur, in qui-
bus paucis nos expedi-
emus; quandoquidem
quo ad cauſas allodia-
les hodie deſijt talis
modus procedendi, ſtante Regia Prag-
matica, & ſic de inſtantijs illarum, quãdo
incipiut tractandum eſt in ſequenti capi-
te: quo verò ad cauſas feudales clarum
eſt eam non comprehendi, immò excipi
à dicta Pragmatica; in eis ergo procedit
diſpoſitio capituli nouiſſimi de inſtantijs,
in quo capitulo eſt diſpoſitum, quod in-
ſtantię feudales ſunt triennales, prout
erant ante ex diſpoſitione iuris commu-
nis, l. properandum cum materia, C. de
iudicijs; in eis etiam, quia ordinariè pro-
cæditur, eſt clarum, initium inſtantiæ ca-
pi à die litis conteſtatæ, & hoc eſt expe-
ditiſſimum; quatenus autem in eis pro-
cederetur per modum poſſe pariter de-
terminatum eſt per ea, quæ diximus in ſu-
perioribus quæſtionibus: adeò quod ve-
rè quoad eas cauſas nihil videretur re-
manſiſſe dicendum.

Verum non eſt omittenda diſcuſſio
notabilis quæſtionis, quæ aliás ventilata
fuit, & quotidie poſſet in practica con-
tingere: nam quando cauſa eſt merè al-
lodialis, vel merè feudalis, ſed vt clarius
loquamur, quando eſt circa res allodia-
les tantum, vel circa feudalia tantum, res
eſt ſine controuerſia per ea, quæ ſupra-
dicta ſunt: ſi autem in petitione quis pe-
teret coniunctim allodialia, & feudalia,
in tantum, quod quoad *feudalia* dicere-
tur cauſa feudalis ſecundum ea quæ tra-
dit Gregorius de Iud. cau. feud. In pri-
1 mis quæſtionibus, & nos aliás dicemus †
tunc ſubijcitur notabilis quæſtio, quomo-
do dijudicanda ſit talis inſtantia, an dica-
tur in totum biennalis, an triennalis, vel
quo ad feudalia ſit triennalis, & quo ad
allodialia biennalis. Augetur difficultas,
quia primum caput quæſtionis poteſt eſſe
quando petitio dirigeretur contra vnam,
eandemque perſonam Ideo quærendum
eſt, & ſecundò quid ſi iuditium tenetur
contra plures vnica petitione, & vnico
libello, & contra vnum quo ad allodialia
& quo ad alium ſeu alios quo ad feudalia,
quomodo inſtantia hæc iudicanda ſit. Sed
hæc quęſtio quoad primũ, & ſm̃ caput pręſuponit aliã quæſtionẽ, nõ nimis notabilẽ,
quomodo ſcilicet ſit procedendum in prę
ſuppoſito themathe, an ſummariè iuxta
formam pragmaticæ, an ordinariè ratione
mixturæ feudalium, vel quo ad allodi-
alia vno modo, quo ad feudalia alio
modo, quod vltimum eſſet cauſa ma-
gnæ intricationis, & perplexitatis pro-
ceſſuum. Sed pro modo hoc diſcutiendum
reſeruamus, dum tractabimus de cauſis
2 ſummarijs iuxta formam pragmaticæ. †
Quo verò ad ſecundum caput, tantum
præſupponit, quod actor poſſit contra
plures, quo ad diuerſa bona vnico libello,
& vnico proceſſu agere, & ideo videndum
eſſet, an hoc indiſtinctè procedat etiam
inuitis conuentis, & quomodo illi poſ-
ſint & debeãt ſe defendere, quod aliás ha
buimus in cauſa Reuerendiſſimi Epiſcopi
Pactenſis contra plures Terrę Bricati in
cauſa petitionis decimarum, ſed cum non
ſint pręſentis ſpeculationis ſufficit remiſ-
ſiuè dicere eſſe videndos Docto in l. edi-
ta, C. de eden vbi pręſertim Pupur. nu.
147. cum ſeq. Cagn nu. 193. & Ronche-
gall. in l. eandem in princ. nu. 312. cum
ſeq. ff de duo. reis, & in l. 3. §. vbi duo, nu.
69. & ſeq ff. eo tit. & pulchre. Socc in cap.
1. num. 143. & ſeq. de lib obla. & aliorum
quos inferius in reſolutione quęſtionis
citabimus.

Pro reſolutione igitur quęſtionis, pri-
mus caſus eſſe poteſt, quando ageretur
contra vnam, & eandem perſonam, & ab
ea peterentur allodialia, & feudalia vnica
actione, puta ex fideicommiſſo, vel actio-
ne hypotecaria, (nam in vtroque caſu
pręſupponimus pro modò quo ad feuda-

lia

lia cauſam dici feudalem, licet non me lateat eſſe aliqualem controuerſiam, de qua aliàs tractabimus) vel alio ſimili iure; † tunc enim cum causa dicatur indiuidua, tùm ratione perſonæ, tùm etiam ratione iuris per theoricam, Bal. in l. an plures, C. de appell. cum ſimilibus; pariter dicetur inſtantiam eſſe indiuiduam: doctrina eſt eiuſdem Bal. in l. in hoc iudicio, ff. famil. hercil. qui regulat inſtantiam, prout ſententiam, quę indiuidua eſt d. l. in hoc iudicio, cum concordantibus. Eſt ergo neceſsè, quod inſtantia ſit vnius, & eiuſdem naturæ, & quod in totum, aut ſit biennalis, aut triennalis, nam ſi quò ad allodialia eſſet biennalis, neceſſe eſſet dicere quod in fine biennij eſſe determinanda, vel obſcurè, vel clarè, & ſic petitio, & cauſa diuideretur, & multa etiam inconuenientia ſequi poſſent, tum ratione ſuſpectionis Iudicis; tùm etiam quod ille vnicus proceſſus eſſet ſcindẽdus ratiõne appellationis, quæ interponeretur, & alijs etiam modis ſequerentur intricationes, & perplexitates, quo ad dationem terminorum, & alia, quæ diuerſimodè ſeruantur in allodialibus, & feudalibus: ſi verò diceremus in totum cauſam eſſe triennalem, adhuc ſequerentur inconuenientia, tùm ratione longioris inſtantiæ, quo ad allodialia, tùm etiam quia ſi cauſa peteretur via recognoſcendi traſmicti ad Curiam Suæ Maieſtatis, fieret contra Regni capitula, & cauſæ extraherẽtur á Regno: ſimiliter eſſet procedendum in omnibus terminis dupplicatis, & ſeruatis omnibus quæ in feudalibus ſunt neceſſaria in Regno. Vndique igitur apparet eſſe anguſtias, & reſolutio apud nos eſt difficilis: ſed pro modo crederem, eſſe dicendum, inſtantiam debere iudicari in totum feudalem, & ſic triennalem per regulam quæ habet, quod dignius trahit ad ſe minus dignum, de qua per Docto. in l. præcipimus, C. de appell per Fely in cap. primo de præſcrip. Iaſ. & alios in l. ſi emancipati, C. de coll ſed in particulari quando agimus de lite in qua ſunt feudalia, & allodialia, quod in totum dicatur feudalis, nè poſſet decidi, niſi a magiſtratu competenti in feudalibus, eſt notabilis deciſio Alciati, conſ 410. vbi mouetur ratione vnitatis litis, & ne continentia cauſæ diuidatur & demum ea ratione, quia dignus trahit ad ſe minus dignum, & rẽpera negari non poteſt, quod innumera inconuenientia ſequuntur contempra hac opinione, quàm ſi diceremus inſtantiam eſſe difformem ſecũdum qualitatem bonorum, vt dictum eſt ſupra: tanto magis, quia quo ad terminos dupplicandos, & alia neceſſaria in feudalibus grauamen, & onus eſt reſpectu actoris, qui ſibi imputare habet, quod voluit illo modo & vnico proceſſu agere; & conuentis nihil videtur nocere; quia maiores dilationes habent. Quod verò dicebamus de extractione cauſæ, alibi examinabimus, quia pro modo arbitror non eſſe neceſſariò inſerendum; quod quo ad allodalia, cauſa deberet tranſmicti. Sed occurrit ſubitò vnum inconueniens; quia ſi quo ad allodialia non eſſet facienda tranſmiſſio, eſſet neceſsè quod deueniretur ad prolationem ſententiæ, & ſic per indirectum propalarẽtur vota Iudicium, quo ad feudalia etiam; quod fieri non poteſt in caſu quo eſt tranſmittenda cauſa via recognoſcendi, vt tradit Gregorius de Iudit. cauſ. feud. q. . . . . . . & in Regno eſt expeditiſſimum, & ideo ſubſiſtendum eſt, & cogitandum circa iſtud vltimum,

Secundus caſus eſt, quando lis fieret, & tentaretur contra plures connentos, eodem tamen iure, & eadem actione, puta contra plures poſſeſſores bonorum, prout aliàs contingit caſus inter Carolum de Platamone agentem, & Franciſcum de Nahone, & conſortes: agebatur tamen contra eos actione hypotecaria, veluti contra poſſeſſores diuerſorum bonorum, & inter cęteros aliqui erant, qui poſſidebant certa bona feudalia, & cum ageretur de peremptione inſtantiæ, quo ad poſſeſſores bonorum allodialium dicebatur, non eſſe peremptam quia in totum & contra omnes, cauſa erat feudalis, & ſic triennalis, & memini fuiſſe declaratam, inſtantiam, vniformem fuiſſe, & conſequenter non peremptam. Et in hoc etiam caſu ſubſtineri poteſt hæc opinio ratione vnitatis, & indiuiduitatis eiuſdem cauſæ, ad quod optimè facit quod conſuluit Aret. conſ. 83. verſ. vltimo dicebam, nu. 7. & quod ex regula l. ſi communem, ff. quemadmod. ſeru. ammitt. tradit poſt infinitos, præſertim Gran. conſ. 272. Couarr. lib. pract. quęſt. cap. 34. nu 2.

Tertius caſus eſt, quando agerẽtur contra eandem perſonam, ſed diuerſis actionibus ad allodialia, & feudalia, & cauſa ve-

rè

rè diceretur diuidua, præſuppoſito, quod ſimus in caſu, quo cumulatio eſſet licita, vel quando pars conuenta non opponeret contra talem cumulationem, de quo in d. l. edita, C. de eden. & in hoc omiſſis multis quæ in hoc non videntur eſſe præſentis ſpeculationis. Concludendum eſt inſtantias eſſe difformes quantumcumque vnico, & eodem libello fieret petitio, & vnica eſſet litis conteſtatio per regulam tex. in l. ſcire debemus, ff. rei oblig. nam quot ſunt res deductæ, & quot actiones differentes, tot ſunt libelli iudicia, ſententiæ, & inſtantiæ, Iaſ. in d. l. ſcire debemus, & declarat notabiliter Cagnol. poſt alios defendendo opinionem Bart. licet ipſe dicat contrarium alias tenuiſſe in d. l. edita, num. 254. & 255. nam negari non poteſt q ſententia diceretur diuidua, & poſſet pro parte valere, & pro parte nõ, vt tradit Bal. in d. l. hoc iudicio & conſequenter inſtantia cauſarum diuidua; pariter ità dicimus in decretis vt per Doct. in l. . . . .

Quartus, & vltimus caſus, & facilior eſt; quando pluribus actionibus diuerſis ageretur contra plures, in caſu tamen permiſſæ cumulationis, vel ſi non opponeretur, de quo vltra alios pulchrè ponit Socc. in d. cap. 1. nu. 145. de lib. obl. In quo caſu vt ſuperius concluſum eſt, inſtantiæ erunt diuerſæ, & difformes & quo ad poſſeſſores bonorum allodialium erit biennalis, quo verò ad feudalium poſſeſſores erit triennalis.

QVÆSTIO XV.

1 *Inſtantia in cauſis ſumarijs ſola facti veritate inſpecta à quo actu incipiat, vbi diuerſæ opiniones.*

2 *Quod incipiat à citatione.*

3 *Quod incipiat ab actu contradictorio.*

4 *Quod incipiat ab actu qui ſolet fieri poſt litis conteſtationem in ordinarijs.*

5 *Actus primus qui fit ad meritorium cognitionem habet vim litis conteſtatæ in ſummarijs, & quilibet actus qui in ordinarijs non poteſt fieri niſi lite conteſtata.*

1 DECIMOQVINTO quærendum eſt de inſtantijs cauſarum, quæ hodie ex forma Regiæ Pragmaticæ ſunt ſummariæ facti veritate inſpecta: pro modo tamen non eſt tractandum, quæ ſint iſtæ cauſæ, quia loco ſuo aliqua dicemus; nec ſimiliter tractandum eſt, quanta ſit inſtantia, quia hoc etiam expeditiſſimum eſt in Regno, quod ſit biennalis, iuxta formam capituli nouiſſimi, cui in hoc per Regiam Pragmaticam non eſt in aliquo derogatum, & in Regno ceſſat difficultas, quam examinauit Iaſ. & Curt. Iun. in l. properandum in principio, vt in ſummarijs detur inſtantia. Solum supereſt diſcutiendum de initio inſtantiæ in talibus cauſis, cum in eis verè & propriè lis non conteſtetur, & hoc eſt etiam clariſſimum. De initio verò, tùm ob varietatem opinionum, tùm etiam quia diuerſimodè poteſt dici litem haberi pro conteſtata ex varietate actuum, eſt aliqualis difficultas, & ego vidi etiam in iudicando pleroſque erraſſe.

2 Prima igitur opinio fuit Romani in l. prima, col. 2. nu. 3. ff de arb. vbi vult inſtantias in ſummarijs, in quibus lis non conteſtatur, incipere à citatione, allegat gloſſ. in authen. qui ſemel, C. quomodo & quando Iudex, ex quo infert, licet ſub verbo fortè, quod præſcriptio in eis pariter per citationem interrumpetur, quam opinionem ſequutus eſt, Bero. in cap. quoniam contra num. 108. & 111. de probat. dicens eamdem ſequi Imol. in l. ex duobus de duob. reis. Sed iſta opinio falſa eſt; prout, & infideles relatores ſunt, qui eam ſequuntur: nam gloſſ. in d. authen. qui ſemel non dicit id, ad quod allegatur à Rom. vt apud eam videre eſt ſimiliter Imol. allegatus à Bero. non modo non dicit id, quod Bero. Verum etiam de directò tenet contrarium; quia verſ. & attende, expreſſè vult primum actum contradictorium circa merita cauſæ, eſſe litis conteſtationem in hijs ſummarijs, quinimò Ronchegall. in d. l. ex duob num. 14. intelligit Imol. non precisè de actu contradictorio; ſed generaliter de actu iudiciali concernente merita cauſæ. Clarum eſt ergo pro modo talem actum non dici citationem. Sed pro opinione Roman. videtur facere quod tradit Alberi. in d. l. properandum in prin. ver. pro declaratione regulæ, vbi vult, quod inſtantia in ſummarijs incipiat à die motæ controuerſiæ, & ſic à die citationis; ſed ipſe ſe remittit ad notata per eum in l. nulla C. de procura. vbi aliter dicit, de quo inferius. Melius etiam facit pro iſta opinione, quod poſt Socc. quem refert, dixit Affict. in conſtitutione hac lege num. 9. dum vult à prima comparitione incipere inſtantiam

Digitized by Google

quia partes incipiunt, tractare de cauſa in prima comparatione.

5 Secunda principalis opinio fuit, quòd incipiat ab actu contradictorio, quod voluit Imol. in d. l. ex duobus verſic. & attẽde, & fuit opinio Cyn. quem refert, & ſequi videtur Caſtrenſ. in d. l. properandum in princ. nu. 6. ſed Cyn ibi tantum dicit, ſecundum aliquos inſtantiam incipere à tempore conteſtatæ controuerſiæ, vt vtar eius verbis, ſe remittit tamen ad dicenda, per eum in l. 1. C. vbi de crimin. agi. oportet, quo loci nec verbum de hoc dicit, fuit quoque opinio Alber. in l. nulla C. de procurat. vbi voluit, actum ęquipollentem liti conteſtatæ eſſe qualem qualem, petitionem, & contradictionem ſequutam, & ad iſtum locum ſe remittit in d. l. properandum, vbi dixerat, inſtantiam incipere à die moræ controuerſię in quam opinionem, licet non bene firmet viſus eſt ſemper inclinaſſe d. de Gregorio inſæpius citato tractat. de iud. cauſ. feud. quæſtio. 10. & eam dicit tenuiſſe d. Prothonota. Alliata in cauſa Auguſtæ d. Bonior. ſuper Ritu capit. 132. de quo diximus in ſuperioribus quę opinio ſicuti eſt malè intellecta communiter, ita communiter habetur in ore.

6 Tertia opinio fuit quòd lis in hijs dicatur conteſtari per actum, qui in ordinarijs vbi verè lis conteſtatur, fieri ſolet poſt litis conteſtationem, ita Batt. & communiter Doct. in d. l. properandum C. de iudicijs, & multi alij quos inferius citabo.

Quarta opinio fuit quòd lis dicatur conteſtari quando reus conuenctus pręſentat exceptiones ſuas, quam audiui allegari teneri à Franciſco Marco in decis. Delſ. 717. in prima parte.

Sed vt ad veritatis inueſtigationem citius accedamus ego arbitror ex ploſa prima opinione, ceteras non eſſe contrarias, imo omnes in vnam conuenire, tametſi verbis videamus differre, & malè temporibus noſtris intelligantur, & peius in practica exerceantur. Putò igitur in primis etiam pręſupponendum in ordinarijs, in quibus verè lis conteſtatur nec à partibus nec à Iudice poſſe de meritis pacto aliquo cognoſci, nec diſcuti, niſi lite conteſtata, quandoquidem ante litis conteſtationem preparatoria tantum examinantur, eſt clariſſima opinio omnium in capit. quoniam frequenter vt lit. non conteſt. in autent. offeratur C. de litis conteſt. & in ſexcentis alijs locis; ob id petitiones, quas nos capitula, vel memoriale, vel libellum appellamus non poſſunt præſentari, niſi lite conteſtata. Similiter teſtium receptio, exceptiones, & id genus non niſi lite conteſtata fiunt d. cap. frequenter; pariter ſi reus quicquid vellet negare, vel contradicendo actori affirmare, non niſi lite conteſtata admittitur; quoniam omnium ratio ea eſt vulgaris, quia litis conteſtatio eſt baſis angularis, & fundamentum Iudicis; & non facto fundamento non poteſt pacto aliquo ædificari, nec in hoc differentia eſt inter ſummarias, & ordinarias cauſas; quia licet expreſſe, & verè lis non conteſtetur, tamen ex eadem ratione neceſſitatis fundamenti iudicij, & neceſſarium antecedens, volunt omnes, litem haberi pro conteſtata quando fit actua, qui in ordinarijs ſolet fieri, imò dico ego, debet fieri poſt litem conteſtatam: quia verò non poteſt dari certa regula in hijs actis, & neceſſarió non debent omnes fieri, vel ordinatim vnus poſt alium, quia hoc importat procedi ſine figura iudicij, & quandoque vnus actus, quandoque alius vt dicemus ſtatim, poteſt primo loco repræſentari in iudicio: ob id Doctor. regulam certam non potuerunt dare, loquendo de cauſis in abſtracto, tametſi in concreto ſecundum cauſas aliquas, & factorum contingentiam aliquem actum nominauerunt. Ob id magis communiter conuenit, vt dicant inſtantiam incipere ab actu, in quo incipiunt merita diſcuti, imò Batt. in d. l. properandum §. 1. in prin. vult incipere inſtantiam ab ea die, in qua incipiunt tractari merita, nec aliud in effectu voluit Cyn. ibidem dum referens quoſdam, dicit inſtantiam incipere à tempore conteſtatæ controuerſiæ, licèt verba obſcura ſint, & barbara, nec aliud ſonant niſi à tempore litis conteſtatæ & ob id malè Caſtrenſ. eum intelligit, dum refert ipſum velle quòd à tempore contradictionis. Verum ego, & Caſtrenſ. & Alber. etiam in d. l. nulla C. de procur. non intelligo, vt actus æquipollens liti conteſtatæ, debeat de neceſſitate, eſſet contradictorius, & quòd ſine contradictione, non poſſit lis haberi pro conteſtata, ſed quòd ſecũdum facti contingentiam poſſit talis actus contradictorius talem effectum operari, vt docemus ſtatim, & ita quoq; intelligo Imolã in d. l. ex duobus ver. & atten de quẽ ità etiã videtur intelligere Rõche gal.

gal. ibi numero 14. & ſupra tetigimus. Bal. etiam in d. l. properaodum §. primo cum opinione Bar. ad literam concurrir dicit. que ità Doctor, tenere, & allegat in id Cyn. in l. nihil C. de Procur. qui in libro meo nec verbum de hoc dicit, Saly. in d. l. properandum in princ. numero. 1. dicit, inſtantiam incipere à prima contradictio ne, quæ fit ſuper meritis cauſæ, argumento eorum, quæ ipſe dixit in l. nihil, & in l. nulla C. de procurat. ſed in l. nihil obſcurè loquitur in l. vero nulla clarius, quia inquit litem conteſtari per primum actum cauſidicum, merita cauſę concernentem, cum aduerſario agitatum quod intelligit de actu valido, & non de nullo, ex cuius Salyc. doctrina colligitur apertiſſimè ipſum non contradicere Bartol. Bald. & alijs quinimò aperit, & declarat, quod nos dicebamus non requiri contradictionem; vt ſit lis conteſtata; tametſi ſi illa interceſſerit circa merita tamen talis effectus reſultabit, iſtud quoque voluit Fulgoſ. in d. l. properandum in principio, nu. 2. vbi expreſſè vult primum actum iudiciarium habere vim litis conteſtatę, & ità dicit, tenere Doctores. Iſtud, etiam mihi apertiſſimè probat Alexan. & ſatis notabiliter in l. nulla C. de procur. vbi primo loco citata opinione Bartol. Bald. & aliorum, qui volunt inſtantiam incipere quando merita, tractantur: quia, inquit, cauſa dicitur illa; quę concernit merita, & negotium principale; exinde dicit, attendi, debere doctrinam gloſſ. in cap. 1. in verb. abſentię de elect. in 6. quę vult quòd primus actus, qui in ordinarijs ſolet fieri poſt litis conteſtationem, debet in ſummarijs operari effectus, quos in illis operatur litis conteſtatio: & ideò inquit Alexand. poſt Bartol. in extrauagan. ad reprim. in ver. figura, ſi legitimatis perſonis, pręſentarentur exceptiones peremptorię vel fierent petitiones vel articuli idem eſſet dicendum, & idem tradit Alexan. in d. l. properandum in princ. vbi ad id allegat, & Cyn. & Salyc. Iſtud quoque clariſſimè tenet Iaſo. in d. l. nulla, ſed clarius in d. l. properandum numero 7. vbi vult quòd vim litis conteſtatę habet primus actus, qui fiet; nam ſubdit quod primus actus, qui tractat de meritis cauſę habet vim litis conteſtatę, cum Bar. etiam in d. l. properandum & in d. extrauag. ad reprimendum in ver. figura concurrit Curt. Iun. d. l. nulla nu. 5. licèt quo ad intellectum d. l. nulla dicit Bart. & Doct. non bene loqui quod etiam voluit idem Curt. Iun. in d. l. properandum nu. 7. vbi tamen vult initium eſſe ab ea hora, in qua incipiunt tractari merita, ad quod etiam citat Cyn. & Saly. qui videbantur velle contradictionem. Idem quoque voluit Iacobinus in d. l. properandum in princ. col. 2. Canoniſtæ ſimiliter in eandem ſententiam iuerunt inter quos Abba. in c. venerabilis circa finem de iudicijs Fely. in capit. inſinuante col. pen. & fin. & in d. c. venerabilis col. pen. in fin. & Bero. in d. cap. venerabilis num. 72. vbi inter cætera exemplificat de receptione teſtium. In eandem quoque opinionem iuit, & melius. Rom. conſi. 174. Idem Alex. conſi. 50. nu. 9. & 19. in 2. vol. vbi refert ità communiter Doctores tenere Maranta etiam in Speculo idem voluit in ver. & omnia fiunt durante inſtantia nu. 4. & in duobus alijs locis relatis ab Horatio Mandos. in add. ad Roma. d. conſi. 174. vbi etiam ad id allegat Lapum alleg. 122. & Bald. in tract. præſcript. in 3. par. vltimæ partis ante nu. 33. Et iſtud etiam voluit Afflict. in d. conſtit. hac lege nu. 10. in fin. tametſi nu. 9. aliter videatur ſentire cum Socc. quem allegat, vt ſupra aduotatum eſt. Sed talis opinio aut falſa eſt, aut debet reduci ad concordiā cum prędictis, & demum in hanc opinionem iuit poſt alios ab eo relatos Roncheg. in d. l. ex duobus num. 14. ff. de duo. reis.

5 Apparet igitur ex hijs clariſſimè Doctores magis communiter in hanc vnam ſētentiam conuenire, quòd in ſummarijs litis conteſtationis effectum operatur actus qui primus fit ad meritorum cognitionem & tractatum; ex quibus reprobatur prima opinio quę dicebat citationem hunc effectum operari quia citatio non eſt actus in quo incipiunt tractari merita, ſed eſt vocatio ad iudicium, & quandoq; poſt citationem ſolent allegari, & diſcuti exceptiones aliquæ dilatoriæ, & præparatoriæ iudicij, quæ omnia ante litem conteſtatam tractantur vt de ſe patet. Similiter reprobatur opinio illorum qui dicebant primā cōparitionē, & cōtrouerſiā motā hūc effectum operari, nam ſimiliter ex præmiſſis apparet de falſitate, & ineptitudine talium opinionum. Reprobatur quoque ſecunda opinio principalis quatenus ex ea infertur quemlibet actum contradictorium

rium ſufficere ; nam Doctores communi-
ter requirunt actum contradictorium cir-
ca merita cauſę vt diximus ſupra. Similiter
reprobatur quatenus, ex ea aliqui inferunt
requiri de neceſſitate quòd ſit actus con-
tradictorius partis, vt dicatur lis haberi
pro conteſtata quaſi quòd ſine contradi-
ctione non fiat, nam multi actus talem ef-
fectum operantur, qui verè actus cauſidici
& iudiciarij ſunt, & non ſolent nec poſſunt
fieri niſi lite cõteſtata, & tamen nulla adeſt
in eis partis contrarię contradictio, vt eſt
pręſentatio capitulorum ſeu poſitionum,
vel teſtium receptio & ſimilia. Reprobatur
quoq; quarta & vltima opinio; quatenus ſe
cundum aliquos ex ea infertur non ante
nec aliter litem conteſtari niſi præſentatis
exceptionibus; prout non multi dies ſunt,
allegari audiebam à nonnullis dicentibus
ex hoc in facti contingentiam inſtantiam
non cepiſſe à pręſentatione libelli, ſed ab
exceptionibus ſatis poſt pręſentatis, quæ
opinio falſiſſima eſt, & contra veros termi
nos iuris: nam ſine dubio ſecundum om-
nes pręſentatio libelli eſt actus cauſidicus
ſeu iudiciarius, & in eo incipiunt tractari
merita, quinimò non ſolet, imò dico ego,
non poteſt pręſentari niſi lite conteſtata
in Regno; prout eſt communis praxis &
indubitata, & conſequenter talis pręſenta
tio libelli operata eſt litis conteſtationem.
Impoſſibile eſt ergo quod ex eo actu non
incipiat inſtantia, imò ea ſemel cepta, &
lite ſemel conteſtata, alia litis conteſtatio
dari non poteſt, nec debet, nec ſolet etiã
in Regno; imò de iure dicitur hoc mon-
ſtrum eſſe; ſicuti ſi homo haberet duo ca-
pita gloſſ. in l. & poſt editam in ver. inſtan
tia ff. de iudicijs Bald. Imol. Cyn. & alij in l.
procurator §. ſi dominus ff. de oper. nou.
nunt. & tradit Bolognett. conſilio. 28. nu. 8.
loquens propriè in Regno, & fuit in cauſa
Auguſtini Giſulfi proſequenti tunc in Regia
viſita, Marchionis ordeoli.

Vt igitur amplius in hijs non immore-
mur, & quæſtionem abſoluamus: arbitra-
mur ſine aliqua controuerſia debere dici
ſecundum veriorem, & receptiorem docto
rum ſententiam, in hijs ſummarijs, & alijs
in quibus verè lis non conteſtatur, litis cõ
teſtationem operari quilibet actus, qui in
ordinarijs non ſolet, nec poteſt fieri niſi
lite conteſtata; & quòd initium faceret in
tractatu, & cognitione meritorum. Iſta er-
go eſt opinio vera, & receptior in theorica
illam tamen ad praxim Regni, noſtram re
ducendo, dicimus non poſſe dari certitu-
dinem talis actus, tum quia non ſemper re
quiritur quòd fiat, & procedatur vno mo-
do, tum etiam quia in diuerſis actibus qui
ſolent eſſe talis naturę non datur ordo ali
quis; tum quia ſtilus varius eſt, & diuerſus,
tum etiam quia cum procedatur ſine figu
ra iudicij, & ſola facti veritate inſpecta, cer
ta forma in faciendis actibus non datur: &
vt ad exempla quę magis rem claram fa-
ciunt deueniamus. Petitione facta in ſum-
marijs iſtis, quæ hodiè iuxta regiam Prag-
maticam neceſſaria eſt, & debet eſſe clara,
eaque parti notificata vel aliter citato ad-
uerſario quandoq; actor ſolet pręſentare
libellum vel memoriale vel capitula, vel
poſitiones, hęc enim quatuor pro ſinoni-
mis habeo, & iuxta theoricam iuris, & pra
xim Regni, de qua pręſentatione fit actus
de mandato Iudicis vel in iudicio dum Cu
ria regitur, vel extra illud parte citata, tũc
ſine dubio lis erit conteſtata, quia iſte eſt
actus iuridicus ſeu iudiciarius, & cauſidi-
cus vt vtar verbis Saly. in d. l. nulla C. de
procur. Rurſus eſt actus qui non ſolet fieri
in ordinarijs niſi lite conteſtata, imò dico
ego non poteſt fieri aliter, vt ſupra dictum
eſt, & demum in eo incipiunt tractari me-
rita cauſę: & in ſpecie quòd talis præſenta
tio hęc operetur eſt doctrina Bar. in d. verſ.
& figura, quem alij ſequuntur, vt ſupra di-
ximus. Quandoq; de tali pręſentatione nõ
fit actus, nec in effectu talia capitula prę-
ſentantur, ſed tantum fit memoriale ad in
formationem commiſſarij ad effectum re-
cipiendi teſtes, & teſtes recipiuntur parte
citata, de mandato etiam Iudicis, tunc ef-
fectus litis conteſtationis, & initium inſtã-
tiæ erit talis teſtium receptio, quia ante
hunc actum qui in actis appareat, alius nõ
reperitur, & pariter nec ſolet, nec poteſt
fieri talis teſtium receptio, niſi lite conte-
ſtata d. ca. quoniam frequenter, & ſine du-
bio tractantur merita cauſæ. Quandoque
poteſt euenire quòd in primo actu pręſen
tetur incartamentum vel ſcripturę, ex qui
bus actor fundare intendit intentionem,
& pariter eo actu reſultabit effectus. Quan
doq; ſuper memoriali pars pretendit quòd
aduerſarius ſubeat ſubitiones adhuc talem
effectum operabuntur. Quandoq; antequã
actor quid faciat reus conuentus compa
ret, vel ſupplicando, vel alium actum faci-
endo contradicit petitioni actoris; aliquid
in meritis allegando pro ſua liberatione, &
defenſione, & pariter talis contradictio
ope-

Digitized by Google

operabitur prędictum effectum, & hoc modo concordantur, & intelligendi ſunt Doctor. qui in ſecunda opinione citati voluerunt actum contradictorium habere vim litis conteſtatæ. Quandoq; & vltimo reus deſiderans liberationem non vult expectare quòd actor quid faciat, ſed ſuas exceptiones præſentat, & tunc cum talis actus habeat omnes contradictiones de quibus ſupra, & actus alius non pręcedat, meritò tales exceptiones talē effectū operabūtur & ita procedat opinio Frāciſci Marci d. deciſ. 717. qui ꝓprie in hijs terminis loquitur cū dicat in caſu ſuo fuiſſe inceptū tractari de meritis per præſentationē capitulorum exceptionalium. Si ergo inceptum eſt, neceſſariò præſupponitur alium actum ſimilem non præceſſiſſe, & ità quoq; intelligēdus eſt Alex. in d. l. properandum dum poſt Bart. in vet. figura, ſimiliter exemplificat de pręſentatione exceptionum. Horum ergo actuum, & ſimilium qui poſſent in facti contingentia occurrere, vel ſecundum ſtilum procuratoris cauſæ, vel ſecundum libitum litigātium: cum in hijs non detur certa forma, vt diximꝰ, qui primus fiet operabitur litis conteſtationem, & dabit inſtantiæ illi initium: & iſtudꝰ eſt quod verè voluit Iaſo. in d. l. properandū nume. 7. dum loquitur de primo actu qui fiet, &c. & ſemel dato initio per vnum de actibus prędictis, reliqui qui ſequūtur nec alterant, nec nouant initium iam factum. Ità quoq; ſecūdum hanc doctrinam intelligendus eſt de Gregorio in d. tractat. de Iudic. cauſarum feudalium quæſt. 21. dum alternatiuè loquitur de actibus, vt per eū. Ità quoque intelligendus eſt Prothonotarius Alliata allegatus à Boniorno d. capi. Ritus 232. Nam verum eſt quòd actus cōtradictorius circà merita operatur litis cōteſtationem ſecundum facti contingentiā: ſed non dicit, etſi diceret falſum afferet, quòd de neceſſitate talis contradictio requiratur. Ex quibus, & opiniones ſanè intellectę ad concordiam reducuntur & vera datur intelligentia ad dicta Doctorum: quæ omnia notanda ſunt, tùm quia non ab alijs diſcuſſa, & quotidiana ſunt, & deſeruiunt nedum in ſummarijs, verùm & in cauſis omnibus, in quibus verè lis non cōteſtatur, quales ſunt, quæ modo procedēdi ex abrupto examinantur, vt loco ſuo etiam annotabimus.

QVAESTIO XVI.

Inſtantia in cauſis quæ ex abrupto expediuntur à quo incipiant actu.

SVPEREST, vt de inſtantijs aliqua dicamus cauſarum ciuiliū, quæ modo procedendi ex abrupto pertractantur: verum non de omnibus erit pręſens ſermo, ſed tantum quando proceditur viſione ſcripturarum ſimpliciter, vel, dato termino extraordinario. Quo enim ad alias, quæ ſub tali modo procedendi continentur, iuxta ea quę nos annotauimus in prima quæſtione huius ſecundi libri: iam ex traditis in præcedentibus quæſtionibus pōt haberi reſolutio.

Cauſæ igitur quę viſione ſcripturarum tractantur poſſunt eſſe & allodiales, & feudales, & illę quę continentur ſub cauſis ſummarijs ex forma Ritus, & forma Pragmaticæ, & demum ordinariè. Nam cum talis modus procedendi in Regno parte conſentiente approbatus ſit in omnibus cauſis talis conſenſus operatur, & in feudalibus de quibus maius dubium eſſe videtur, loquitur d. de Gregor. in d. tract. de iud. cauſ. feu. q. 20. Poteſt. quoq; vt aliàs diximus talis modus conſiderari etiam parte diſſentiente, quando examinandus eſſet merus iuris articulus, & partes in facto eſſent concordes, vel ſi quid probandum eſſet dandus eſſet terminus extraordinarius, de quibus omnibus quando cōtingere poſſunt, & quomodo ſecundum iuris theoricam defendantur, & in praxi admictenda ſint, loco ſuo dicemus. Pro modò pręſuppoſitis caſis talibus modis pertractatis; videndum etiam de inſtantijs earum, & erit quæſtio ſextadecima: & quidem quo ad metam, & tempus ipſarum non eſt difficultas aliqua, quia regulariter ſecundum formam capituli nouiſſimi in allodalibus iuxtà diſpoſitionem iuris; in feudalibus, & in alijs iuxtà particulares inſtātias in Regno aſſignatas prout in ſummarijſſimo poſſeſſorio, aliàs diximus, & demum iuxtà nouam qualitatem cauſæ terminabitur inſtantia. Difficultas eſt in principio curſus talium inſtantiarum d. de Gregorio, d. q. 20. loquens de modo procedendi parte conſentiente approbato; qui fit per miſſionem

ſcrip-

ſcripturarum ad Iudices cum effectu indorſo earum; in quo narratur petitio citato aduerſario ad effectum in ſcripturis contentum, & in quibus (vt etiam ipſe dicit, & in praxi veriſſimũ eſt) nulli dantur termini, nec ex forma Ritus nec ex diſpoſitione iuris communis; voluit actũ qui habeat vim litis conteſtatæ pro initio inſtantiæ, eſſe contumaciam incurſaram aduerſario, ad effectum in ſcripturis contentum, maximè ſubdit aduocato rei reſpondente, & ſcripta tali reſponſione impede contumaciæ,& ità dicit ſeruari. Quę opinio, & declaratione indiget, & correctione in multis, vt ex infrà dicendis apparebit. Inprimis ergo ex verbis Gregorij apparet ipſum velle ſolam incuſationẽ contumaciæ talem effectum operari abſq; reſponſione, quia cum dicit maximè aduocato reſpondente illa dictio maximè non excludit primum caſum licèt explicet ſecundum, veluti minus dubitabilem vt traditur per . . . . & ex modo loquendi etiam clarum eſt, quo themate retento non videtur talis opinio ſubſtinenda cum nullo iure fundetur. Nã incuſatio contumaciæ aliud non eſt niſi quòd, citatio facta redigitur in actis nè circumducatur; per ea quæ ipſemet eodem tract. dixit in q. 15. in ea igitur nihil fit ab aduerſario: nec inceptum eſt tractari de meritis cauſæ, prout intelligunt Doctores de quibus in præcedenti quæſtione; nec eſt actus qui ſolet fieri poſt litem cõteſtatam, immò regulariter in omni lite fit antè litem conteſtatam, & ob id videmus, quòd incuſata contumacia ſolent allegari, & diſcuti exceptiones dilatoriæ, declinatoriæ fori,& ſimiles quę antè litem conteſtatam tractandæ ſunt de neceſſitate. Rurſus hæc opinio falſa eſt, quia ſi poſt incuſatam contumaciam poteſt reus pro vt communiter fit comparere, & diſſentire in modo procedendi, quo diſſenſu ſtante non poteſt amplius illo modo procedi quomodo ergo dicemus poſſe ſubſtineri quòd interim lis dicatur conteſtata; etſi diceretur hoc eſſe quando non diſſentiretur; replicabo igitur nullũ interim eſſe iudicium fundatum, & generaliter nullus effectus litis conteſtationis, ſed ſtabit in pedenti donec reus conſenſerit vel diſſenſerit: nec in iure, & apud Doctores ego reperi poſſe dari effectum litis conteſtationis, niſi ſuper certo veluti ſuper baſi, & fundamento iacto in lite. Præterea niſi in codice hic error ſit, videtur Gregorius ineptè loqui; dum pro ratione ſubdit quòd talis actus incuſationis contumaciæ ſit primus actus contradictorius, Iudice ſedente pro tribunali. Nam non eſt hoc verùm cum pars ſit abſens, & ideò tanquàm talis fingitur, & incuſatur contumacia, etiam ſi præſens ſit in iudicio, & ſi præſens reputatur, tamen aliò non facto non dicitur hucuſq; contradicere. Ob id neceſſariò dicendũ eſt quòd ſit error in ſcriptura,& intentio d. Gregorij, ſit quòd incuſatio contumaciæ cũ reſponſione aduerſarij operetur litis conteſtationem quæ opinio videtur prima fronte vera, ſed aduertatur quia ſecundùm eã remanent multæ difficultates, & quæſtio principalis non habet reſolutionem. Nam tametſi verum ſit quandoq; incuſata contumacia aduerſarium reſpondere per aduocatum; quandoq; tamen, imò à communiter contingentibus hoc non fit, & id, ea ratione per talem reſponſionem fiat parti præiuditium in declinatoria fori, vel in modo procedendi, vel alter; & ob id videmus in praxi nec in die incuſationis, nec poſt multos alios, ſaltem infrà octo dies, datos à pandectis vt loco ſuo dicemus, quicquàm fieri nec dici ab aduerſario citato. Mendoſa igitur eſt opinio quia hunc caſum, qui frequentius accidit non determinat: Rurſus reſponſio quæ quandoque fit incuſata contumacia ſolet eſſe vt plurimum, immò regulariter; niſi incauti ſint aduocati, & litigãtes cum clauſula prima die, cũ proteſtatione mittendi, quæ operatur multa circa præiudicialia: & ſenſus eſt quia aduerſarius reſpondens proteſtatur quòd vult deliberare, & proponere vſq; ad primam diem iuridicam quod intẽdit & conſequenter petitio eſt iudiciaria quæ regulariter de iure datur ante litem conteſtatam etiam in praxi, & in ordinarijs cauſis: quomodo ergo talis reſponſio poterit operari effectum litis conteſtatę? Quapropter neceſſe eſt dicere opinionem Gregorij in eo tamen caſu poſſe in pratica defendi, quando aduocatus reſponderet ſimpliciter; tunc enim talia reſponſio operaretur effectum litis conteſtationis; quaſi diceret quòd vult contendere, & tunc ſine dubio lis conteſtaretur, ſed hic caſus raro aut nunquam contingit, & conſequenter opinio eſt pro determinatione caſus raro aut nunquàm contingentis; contra regulam quæ habet quod ad ea-

que

quæ frequentius accidunt leges adaptantur l.nam ea ff. de legib.

Pro reſolutione igitur ego arbitror debere conſiderari quinq; caſus. *Primus* caſus erit quando miſſis ſcripturis, ad effectum, & incuſata contumacia parti, illa ſimpliciter reſpondet abſq; proteſtatione, & in hoc caſu, vt ſupra dictum eſt, poteſt teneri opinio Gregorij, vt talis reſponſio inducat litis conteſtationem. Remanet tamen ſcrupulus, quia non obſtante tali reſponſione ſimplici non arbitror ego parati pte iudicium, ſaltem circa modum procedendi, nempè vt non poſſit diſſentire quia illa reſponſio ſit ad effectum euitandi contumaciam, & fortè poſſet operari quoad declinatoriam fori: ſi ergo ad huc modus procedendi eſt impendenti non videtur ceſſare difficultas ex hijs, quæ ſuperius diximus Verùm dici poteſt quòd ſaltem non facto diſſenſu operabitur illa reſponſio vt lis dicatur quaſi conteſtata, & licèt in electione rei poſſit dici eſſe, vt modus ille reſoluatur, tamen cogitandum eſt.

Secundus caſus quando in reſponſione eſt adiecta clauſula illa prima die cum proteſtatione mictendi, & tunc arbitrarer quòd non induceretur litis conteſtatio, ſaltem vſque ad primam diem iuridicam infrà quam aut diſſentiet aut conſentiet, & tunc tenendum eſt quod dicam in ſequentibus caſibus. Aut vero nec diſſentiet nec conſentiet, & tunc quia tacitè videtur declaraſſe ſe velle contendere ſub illo modo procedendi, operabitur etiam illa reſponſio effectum litis conteſtationis: & in hoc adhuc remaneat ſcrupulus à quo die talis effectus reſultabit vt poſſimus non habere initium inſtantię cogita, & vide quæ inferius diceremus.

Tertius caſus eſt: ſi expreſsè conſentit pars aduerſa, quòd ſit mictendo ad contrarium effectum, & quia ſic amplius non poteſt diſſentire, ſine dubio talis miſſio operabitur effectum litis conteſtationis, immò, & effectum concluſionis in cauſa, vt aliàs dicemus.

Quartus caſus eſt, quando pars citata expreſſè diſſentit in modo procedendi, & tunc ſine dubio arbitror non poſſe tractari de inſtantia, quia ille modus procedendi eſt reſolutus; & expectandum eſt quomodo actor voluerit ſe dirigere; fortè dando terminum prout in ſummarijs, vel præſentando capitula, vel facto actu quòd ſcripturè ſtent loco poſte, & tunc quid dicendum ſit de inſtantia, iam ex ſuperioribus apparet.

Quintus, & vltimus caſus quando citatus nec expræſſè diſſentit, nec conſentit, nec aliquo modo reſpōdet ſed tacet; quod non ſemel vidi ego eueniſſe: & iſte caſus quantum attinet ad id de quò modò quærimus apud me eſt valde dubius: rationes autem dubitandi ſunt, quia licèt elapſis octo diebus poſſit procedi ad deciſionem ſcripturarum, etiam ſi nihil dixerit, aut pręſentauerit citatus, tamen, & eis elapſis, & ſatis poſt, quandocunque vſque ad inſtans deciſionis ſcripturarum poteſt comparere, & diſſentire in modo procedendi, quò diſſenſu ſequuto omnia reſoluuntur; Verum eſt ergo dicere quod interim modus ille ſtat impendenti, & iudicium non videtur habuiſſe fundamentum aliquòd, vt poſſit conſiderari initium inſtantiæ Pręterea, cum reus nihil fecerit nec reſponderit licet vocatus ad iudicium non video quomodo poſſit dici lis conteſtari, quia deſunt omnes illæ conditiones conſideratæ a Doctoribus de quibus in præcedenti quæſtione: & in iſto caſu nullatenus videtur poſſe ſuſtineri quod dicit Gregorius; quod citatio, & incuſatio contumaciæ operatur effectum litis conteſtationis.

Cogitabam igitur pro reſolutione meliori tam iſtius vltimi caſus quam omnium aliorum; poſſe dici exploſa ſententia Gregorij, quòd tunc lis diceretur conteſtari, quando actor præſentat ſcripturas, & effectum coram iudice, nam in practica ſolet primo loco citari reus, & poſt citationem incuſatur contumacia, à quo die eſt neceſſe eidem actori infra octo dies alios pręſentare, & apportare ſcripturas Iudici, ex forma ordinationum Pandectarum, alioquin illa citatio circumduceretur, & interloquutoria, quę daretur eſſet nulla veluti lata parte incitata: ob id in practica ſit quod apportatis ſcripturis, iudex ſolet annotare diem apportationis. Illa ergo præſentatio ſcripturarum dicerem ego eſſe illum actum qui vim litis conteſtationis habet, quia ſit poſt citationem partis in iuditio, & ſic parte citata. Item coram iudice, & per præſentationem ſcripturarum, dicitur tractari de meritis cauſæ. Itē eſt actus qui in ordinarijs ſolet fieri poſt litem conteſtatam immò debet fieri vt patet ex hijs, quæ in præcedenti quæſtione diximus, & ſic concurrunt omnes illæ

con

conditiones de quibus per Doctores. Ab iſto ergo die initium ſumet inſtantia, & quia quandoq; vel per incuriam vel quia iudex ſtatim videt, & viſio per mag. notarium notatur vt appareat infra octo dies, tunc ob incertitudinem dicti apportationis; dicemus inſtantiam currere à die viſionis factæ per Iudicem quæ viſio alium effectum operatur de quo per Gregorium præallegata quæſ. 20. de quo alibi dicemus. Et ex hac theorica quæ fundata eſt in deciſionibus Doctorum tolluntur omnes ſcrupuli, & difficultates in omnibus caſibus ſuprapoſitis; eſt beneuerum quòd ex hijs non tollitur facultas reo diſſentiendi in modo procedendi, & ideò ſequuto diſſenſu omnia reſoluuntur (vt ſupra dictum eſt) & licet de iure communi facta litis conteſtatione non liceat reo diſſentire; quia dicitur quaſi contrahi vt tradit Socc. in cap. 1. num. 145. de libel. obla. & Doct. in l. . . . . Tamen in Regno hoc eſt aduertendum poſſe fieri; quia per talem modum non proceditur in inuitum, ſed in uolentem quod ſecus eſt inſpecta diſpoſitione iuris communis: & in Regno etiam vbi parte inuita certo modo eſt procedendum; quia tunc, cum non poſſit pars rea diſſentire vna ſemel lite conteſtata vel quaſi; iudicium marte ſuo decurrit in hoc caſu tamen de quo agitur voluntas rei totum facit: & ideò tollerandum eſt, & expectandum donec reſ ipſa diſſentiat, vel cauſa debito tempore terminetur: & interim dicitur facta litis conteſtatio prout fieri pôt, ſecundum ſubiectam materiam: & ità arbitror per hanc theoricam omnia reſoluta eſſe, ad quam nec Gregorius aduertit, nec alius quem ego adhuc viderim, & video eſſe bene fundatam in iure. Cogitandum tamen eſt.

Ex præmiſſis quoq; reſoluitur alia difficultas quę eſt quando in tali modo procedendi pars citata non poteſt diſſentire, prout in caſibus ſupra conſideratis, & nos dicemus latius loco ſuo: nam tanto magis illa præſentatio ſcripturarum operabitur talem effectum; cum iudicium reddatur in inuitum per ea quę ſupra diximus Sed pulchra difficultas eſt, an, illud idem dicendum ſit quando eſſet dandus terminus extraordinarius ſtante diſſenſu partis, ſequuta interloquutoria iudicum; quod in multis caſibus in Regno eſt receptum prout loco ſuo dicemus. Quando ergo in tali themate dicetur inſtantia incipere. Poſſet adhuc dici inſtantiam iam fuiſſe ceptam per præſentationem ſcripturarum prout ſupra diximus nec eſt inconueniens quòd ea cepta daretur terminus parti ad faciendas defenſiones. Sed in contrarium facit, quia ſtante diſſenſu non poteſt negari nô poſſe nec dici amplius procedi illo modo electo ab actore, nempè viſione ſcripturarû, ſed alio modo ex abrupto, qui vulgariter dicitur per termini extraordinarij dationem: & ideò in termino ſolêt præſentari capitula; recipi teſtes hincinde, immò ſolent dari plures termini vt receptum eſt etiam in Magna Curia: non obſtante quòd interloquutoria dicat procedatur dato termino extraordinario, vt loco ſuo etiam dicemus & demû compilatur proceſſus in quo proceditur facta collatione, & deciditur in modum ſententiæ, & in modum interloquutoriæ. Si ergo variatus eſt modus procedendi, prima conteſtatio videtur reſoluta, & inſtantia noua in iſto modo incipiat à die dationis termini, non autem ab ipſa interloquutoria vt quandoq; aliqui voluerunt; quia interloquutoria licèt determinet quomodo debeat procedi; tamen non dicitur eſſe de actis cauſæ, prout verè eſt terminus. Et ità arbitror eſſe concludendum in præmiſſis interim poteris cogitare ſi quid melius inuenire potueris.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA

TYPOGRAPHVS LECTORI BENEVOLO.

FLORVIT hac noſtra ætate D. Petrus Corſettus Octauij filius, & ita floruit, vt abſit verbo inuidia ſuperiorem habuerit neminem, pares quidem perpaucos, ſi .n. dotes ingenij ac doctrinarum ſupellectilem exquiras, ſane cum primis in quouis genere doctiſſimis viris facile eſt comparandus, ſi maturi iudicij excellentiam cum incredibili celeritate coniunctam vix alium æqualem inuenias, adeo in offenſo pede Principibus æqualibus, ſubiectis gratus ſemper, omnes ferme reipublicæ partes adminiſtrauit. Etenim iuris prudentiæ cui à primis annis veluti hæreditario campo colendo dedit operam, & in qua laude primas partes tulit ſumma ſemper omnium ordinum commendatione ac celebritate, ita cæterarum doctrinarum eximias addidit facultates vt facile dixeris bonarum artium ornamenta ita in homine enituiſſe perinde ac extantia emblemata Prygio contexta opere longe ſuperant pretio ac artificio auream ſubſtratam telam; Reliquit .n. magui Ingenij congeſtas diuitias ingentia volumina ſua manu conſcripta de omnigenarum doctrinarum gaza, Nam Ariſtotelis libros Æthicos, ac Politicos perpetuo illuſtrauit commentario Philoſophos qui de re politica ac moribus ſcripſerunt non modo diligenter euoluit, ſedetiam ex illis quos legit ſumptuoſam ſibi concinnauit bibliothecam addito cuiuſque auctoris iudicio ac cenſura ipſe .n. ictu oculi homo emunctæ naris introſpiciebat quid vitij, quid excellentiæ in vnoquoque eſſet ſcriptore, imitatus Photium Conſtantinopolitanum, & Magnum Hieronymum qui cenſuram exercuerunt de doctorum hominum monumentis. Excreuit in plures ingentes codices, quos Penu Politicum appellauit, id quod excerpſit & in aptum digeſſit ordinem à probatis auctoribus in ſano certe labore ad rem politicam illuſtrandam Hiſtoricos veteres, & recentes, tum eos qui rerum geſtarum memoriam non vnius gentis ſed vniuerſi terrarum orbis poſteris tradiderunt, tum eos qui vnins Nationis facta & fortunas ſtilo conſcripſerunt, ita percurrit, vt eos digeſſerit aptiſſime ſeruata crónotaxi vt vnus auctor alteri ſuccederet, adeo vt præ oculis præmanibus habebat cum poſtularet vſus alternantis cuiuſque imperij progreſſiones, ortum, atque obitum, vnde factum vt ſiue ſententiam diceret Reipublicæ conſulens, ſiue blandiſſimos haberet ſermones cum amicis eruditis qui illius domum frequentabant paſſim proferret exempla, factaue ac dicta aculeata quæ ex aſſidua illa lectione fœcunda ſubmittebat memoria; Quis crederet hominē togatum etiam de re bellica de Machinis, de ludis erudite ſcripſiſſe; quis vnquam ſibi poſſet perſuadere virum grauiſſimum magnis

✠ reipu-

reipublicæ curis vſque quaquę diſtentum, & implicatum ſemper à prima ętate etiam in Muſarum amenos receſſus diuertiſſe? panxit & ipſe carmina, luſit & in Parnaſſi viretis modo latino, modo Hetruſco molliori verſu, volumen integrum reliquit academicis hiſce luſibus proſa & ligata oratione refertum, quod fortaſſe aliquando videbit lucem. Sacram doctrinam iam Epiſcopus factus attigit, & ita in ea ſe immerſit vt nihil reliquerit propemodum intactum, etenim in tria magna volumina congeſſit quæ de Sacramentis, de Cenſuris, de Chriſtiani hominis officijs accurate diſputant doctores, etiam ſi diuis placet ſubtiliora penetrauit Gratiæ myſteria, & Prędeſtinationis arcana, & per labyrinteos illos flexus nullo regente filum magiſtro ſecurus ſe dedit, ſolo comite ingenio, & induſtria, in qua re a S. Thoma Suario, & alijs ſubtilioris notæ Theologis in ſuum vſum ac memorię ſubſidiũ excerpſit quę deduxit in notas: Certe ſi docti viri huiuſce monumenta in lucem hominum prodirent, non ſine admiratione haberent quæ ſuſpicerent viri eruditi. Ex ingenti igitur manuſcriptorum aceruo quem in pluteis ſeruant nepotes, opellam hanc quam vides, Humaniſſime Lector ſe legimus vt typis euulgaretur, non quia potior, & limatior ingenij illius fœtura ſed quia breuior, & concinnior ad vſum Epiſcoporum facta, quam fortaſſe ad manus habere ſacros Præſules erit operæ pretium, quare ad Octauij Patris viri clariſſimi opera quę iterum ad prælum vocamus additamentum placuit adnectere, vt qua ope poſſemus, tanti Viri non excideret memoria. Multa eaq. præclara poſſent narrari de illius virtutibus, Chriſtiano homine dignis, de muneribus quibus in reipublicæ luce incorrupta ſemper fama promicuit, de honoribus etiam ſupremis quibus à Rege, à Pontifice Maximo fuit cohoneſtatus, ſed inſtitutæ proluſionis fines vereor ne transgrediamur, quis .n. breui compendio valeat includere mentis altitudinem, qua humana quæq; ad quæ anhelant Mortales, dexpexit, ſemel atq; iterũ ſe magiſtratu honorifico abdicare tentauit, etiam Epiſcopatum, quo nil ſanctius, & auguſtius in Eccleſiaſtica nitet Hierarchia, deponere cogitauit, cogitauit, inquam? imo ſerio, & reuera perduxit ad exitum, & impetrauit datis ad Regem & Pontificem litteris nulla ſibi reſeruata fructuum penſione, ſatis contentus paucis nummullis in diem, vt dicere ſolebat hilaris, & familiariter ad amicos tot plane quot ſimplici Sacerdoti sũt ſatis ne pereat, adeo illi vſq; quaq; fuit liber animus ab omni auaritię aut cupiditatis inquinamento, tamen liberalis munificentia Regis non eſt deſiderata, iuſſit .n. vt in ſingulos annos vltro illi darentur quattuor millia aureorum, cum ſatis conſtaret domeſticum cenſum nullum ſibi ſupereſſe cum quod à parentibus ex hæreditate habuerat, viuens adhuc in filios diſtribuerit, vt nullum relinqueret locum teſtamento condendo: Profecto non modo ex aere publico

fu-

ſunus illi foret procurandum, vt Romano illi contigit, probitatis antiquę monumento ſed etiam vt vitam toleraret tantus vir ei ſubueniendũ ex ærario fuit. Pietatem ſi narrauero vix calamum cohibere poſſum quin excurrat in immenſum, exercitamenta virtutis adeo firma et conſtanti voluntate retinuit, vt plane dubitauerit nemo nihil eum habuiſſe antiquius quam Deum colere, & Chriſtianam innocentiam etiam in primis reipublicę ſubſellijs inuiolatam ſeruare. Ante lucem vidiſſes integras horas orationi ac ſacræ meditationi deſtinare, vt die illuceſcente ſe totum traderet publicis curis, & aures faciles, & vacuas daret cuicumq; ex infima plebe nullo adhibito per amicos aut cognatos vt fit plerumq; interuentore, ſtatis diebus nunqnam inter turbato ordine ſacram frequentabat ſinaxim, apertis conſcientiæ arcanis confeſſario viro prudenti, & graui cui nihil de ſuis rebus volebat occultum, vt nihil propemodum tentare auderet ſine illius nutu ac conſenſu. Modeſtia fuit in illo adeo propria vt dictum illud poetæ in eo vno mire quadraret:

Intra fortunam qui cupit eſſe ſuam

Pretioſa non fuit vnquam illi ſupellex, non ingens famulorum ad pompam & luxum officioſus comitatus, nunquam de appellatioue honorifica, vel de digniori loco certatum ab illo eſt, irridebat excelſo illo animo minuta hæc ambitionis lenocinia, idq; non modo cum ſtaret priuatus, verum etiam cum ſupremas occuparet ſedes, vel Siciliæ vniuerſæ Gubernator ſupremus, vel iam factus Epiſcopus; Illud etiam moderati animi non leue indicium, quod cum ex honeſtiſſimis procreatus eſſet familijs, nunquam neq; ſerio, neque per iocum vel iactauit nobilitatem, vel auos proauoſq; ſollicitauit, vt fit ab ijs qui è puluere ac blattis excuſſis peruetuſtis tabularijs eunt indagatum generis claritudinem ad equleum non raro vocatis membranis vt è ſententia reſponderent acerrimæ quæſtioni; Poterat .n. pulcherrime commendare paternum genus Corſettiorum a perüetuſta Neti Vrbe Panormum aduectum, vbi ſtatim refloruit in eam indolem quam hauſerat è natiuo ſolo, vbi cum primoribus familijs ad prima Ciuitatis munera, vel etiam ad ſupremas inſulas fuerat per anteacta tempora cohoneſtatum, vt Incorruptæ publicæ fidei tabulæ, & antiqua quæ adhuc extant monumenta cum eorum gentilitio ſtemmate palam teſtantur: poterat Maternum Auguſtinorum ſanguinem de prædicare, qui ex Aragonia Hiſpaniarum tempore Caroli V. Maximi Imperatoris in Siciliam per Petrum de Auguſtino ſeniorem transfuſus, & honeſtiſſimis connubijs propagatus, cum Nobiliſſimis familijs Migliazzis, Filingerijs Bellaceris, & alijs eiuſdem claritudinis inſertus, primis proinde floruit in ſubſellijs, cum iam inde veluti iure hæreditario (quod per vnum, & eo amplius ſeculum continenter in poſteris ſeruatum eſt) & Re-

gijs

gijs rationibus magiſter & Vrbis Mazzariæ cum ampliſſimis prærogatiuis ſit cōſtitutus Pręfectus,& inde Petrus alter iunior ſenioris filius Pręcor extiterit Panormi Vrbe Regia Magna vbiq; prudentiæ laude & apud regem inclytum gratioſus ſemper,ſed generoſus animus maiora ſpectat quā ea quæ in pretio habent mortales,hinc de ſe ac ſuis rebus altum ſilentiū, de virtutibus,de rebus geſtis eorum qui per eximias animi dotes floruerunt, frequens ſermo.His plerisq; alijs bonis artibus à prima pueritia imbutus ſtatim vt ad rempublicā acceſſit,protinus ad ſe omnium oculos attraxit,vix eſt aliquod præclarum munus aut magiſtratus qui illi vltra nō fuerit oblatus, omnes illico percurrit honorum gradus,tanta celeritate vt vnus alium inſequeretur,perinde ac vnus alterum trudens, & poſterior prioris premens veſtigia ad altiorem proueheret aſcenſum.Illud vero recordatione dignum quod in ea curia vbi ipſe ſemel vel iudex,vel aequo cum ſocijs ordine conſedit,ibi & Preſes,& caput fuit, Denique ad ſupremum apud Regem in Hiſpanijs Italiæ Concilium aduocatus ibi ad grauiſſima tractanda negotia cum primoribus viris adſcitus, quæ turbolentiſsima illa tempora tulerūt ſub mortem Philippi III.& initium Philippi IV. nunc fœliciter regnantis,magnum vbiq; dedit ſpecimen & integritatis & prudentiæ,Nec finis factus honoribus, cum .n.mortua vxore lectiſſima fœmina honeſtum ſpectaret otium, vacationem petijt à publicis curis & vt liberius Deo vacaret ſacris ſe initiare ordinibus conſtituit facta eſt illico poteſtas à Rege,ſed vt ſimul Epiſcopatum Cephaludenſem ſuſciperet qui eo temporis vacabat, nec tamen ſolum id muneris quantum eſt,ſed vt etiam remaneret ſupremus Præſes in Magna Regis Curia, idq; vt per Pontificem liceret enixe Rex ipse ad ſuum legatum Romam ſcripſit,vt omni ope adniteretur, tanti hominem faciebat,vt eo viuo noluerit eo rem publicam orbari, demum cum vix vno aut altero elapſo anno totum ſe traderet paſtoralibus curis ad vniuerſi Regni tractandas habenas abſente per ea tempora Prorege iterum aduocatur vbi Gubernator ſupremus ita Dei ac Regis tractauit rationes vt vtrique raro exemplo probaret ſuam operam bonorum plauſu,ac vitam lōgæuam de ſuis annis deprecante populo, quod non raro vſu venit frequenti plebe.Magiſtratu depoſito dum pene ſolus circumiret vrbem nullo faſtu,nulla pompa,ferme detrita penula. Ita breui magnum de ſe poſteris reliquit deſiderium. hæc habui quæ te monitum volui humane lector.

SY-

SYNOPSIS

ERRORVM PRAECAVENDORVM AB EPISCOPO IN FVNCTIONIBVS tum Ordinis, tum Iuriſdictionis.

ILLVSTRISS. D:

D. PETRI CORSECTI

EPISCOPI CEPHALEDITANI.

ERROR, ne ſcientia, & ignorantia differunt ſic, quod ne ſcientia ſimplicem negationem ſcientiæ importat: Ignorantia verò quandoque ſcientiæ priuationem ſignificat tunc enim ignorantia eſt carentia ſcientiæ, quam quis natus eſt habere quod eſt de ratione cuiuſlibet priuationis. Quandoque cum ignorantia eſt aliquid ſcientiæ contrarium, quæ ignorantia peruerſæ diſpoſitionis dicitur puta cum quis habitum falſorum principiorum, & falſarum opinionum habet ex quibus à ſcientia veritatis impeditur; Error autem eſt approbatio falſorum pro veris, addit tamen actum quendam ſuper ignorantiam. poteſt enim eſſe ignorantia abſque eo, quod aliquis de ignotis ſententiam ferat tunc ſanè ignorans eſt, & errans. at quando iam falſam ſententiam de his quæ neſcit enuntiat tunc propriè errare, dicitur ex D. Thoma in quæſt. de malo, quæſt. 3. art. 3.

At quod pertinet ad præſentis inſtituti explicationem: Error dictum, vel factum vel omiſſum præter, vel contra id, quod debet fieri forte dixerimus vel dici, vel non omitti quod recta ratio præſcribit.

1 IN functione Sacramenti ordinis ſolet errare Epiſcopus, in materiæ contactu nam de præcepto ita eſt neceſſarius contactus, vt ſi ordinandus vel Epiſcopus omittat ſcienter, lethaliter vterque peccet, cap. Præsbyter de Sacr. non iterand. vbi Greg. VIIII Apoſtolica traditione in ordinationibus neceſſariam eſſe aſtruit, tum quia hæc eſſet transgreſſio in materia graui ideoque omnes Epiſcopi omneſq; cæremoniarum præfecti valde ſoliciti cautiq; de huiuſmodi contactu eſſe debent, ſed an talis contactus Phyſicus ſit neceſſarius, neceſſitate Sacramenti bipartita eſt opinio: aliqui cenſent ita eſſe neceſſarium, vt ſine eo nullum fiat Sacramentum, plures adducit *Marchin. de Sacra: ordinis fol.* 27. quod Caetan. quadruplici ratione confirmat. S. Thom. in 4. diſt. 24. quæſt. 2. art. 1. & in add. ad 3. part. q. 44. art. 1. ſot. ibidem q.

1. art.

1. ar.2.§. vnum tameh. Henriq; lib. 10.de ord.cap.10.Val.diſput 9. quæſt. 1. punt.5. §. quarta quæſtio. Victor, in ſumm. quæſt. 210. Aegid.coninch.de Sacr.diſp.20. dub. 7. Secunda opinio negat talis contactus neceſſitatem,docetque ſufficere, ſi ordinandus extenſione manuum, vel alio ſigno ſenſibili æquipollente ſignificet talem materiam illi ab Epiſcopo allatam acceptare; hæc opinio à multis probatur & pręcipue à S.Thoma licet probabilis ſit prima opinio ideoq; ſecundum eam non errabit Epiſcopus vna, vel altera poſita opinione hanc ſententiam refert D. Tho. loco præcitato ſot. & Victor. vbi ſuprà ſequitur Albert. in 4.diſt.24.art.38.Armilla.v. ordo nu. 4. Henriquez lib.10. lit. B. Vaſq to.3. in 3. part.diſp.246.Ant.Diana mor. reſolut. 183. & in miſcel. tract. 3, reſol.3.

2 Iuxtà mentem Caetani, errabit Epiſcopus, ſi eodem tempore contactus formam non proferat verborum, contactus ſignificantium; nulla inquit oratio verificatur,& impletur, niſi ſignificatum ponatur, in tempore conſignificato; ſed tempus conſignificatum per orationem quæ eſt forma ordinis non ſe extendit extra totum tempus prolationis verborum; ergo niſi contactus importatus per illa verba ſit in eodem tempore cum verborum prolatione, talis oratio deficeret à veritate,& ſic nullum eſſet Sacramentum. Marchin arbitratur; neque ad ſubſtantiam Sacramenti, imo neque ad præceptum ad implendum requiri, vt talis contactus ſimul ſit in eodem inſtanti Mathematico cum prolatione verborum;ſed ſufficere vt ſit in eodem tempore morali quadam ratione; & conſequenter prolatio verborum,ante,vel paulò poſt contactum facta nihil referri, quemadmodum Situs, Victoria, Valent,& Henriquez optimè obſeruarunt,ideoq;depoſita.Epiſcopus opinione Caetani, non errabit, ſi ſimul in inſtanti Mathematico non proferat verborum formam,cum contactu.

Hinc ſequitur non eſſe omnino improbandam illorum Epiſcoporum conſuetudinem quidquid Caetanus acriter eos repræhendat, qui multos eodem ordine initiaturos, ne nimium ordinatio differatur, verba formæ in numero plurali: Accipite poteſtatem &c.ſimul proferunt, aliquibus ſolis materiam contingentibus deinde cęteris ſucceſſiue, licet notabile temporis ſpatium, puta etiam quartę horę dimidium, inter ipſum contactum, et verborum prolationem elabatur: moraliter tamen cenſetur eſſę ſimul,dummodo continuatione quadam talis contactus peragatur, et ita hanc ordinationem eſſe validam Romę inquadam congregatione fuit declaratum teſte, Mario Ferratio, in add. ad Toletum de ſacr. ordin. cap. 1 num. 5.

3 Sacerdotalem ordinem ſumpturus, debet de Sacramenti neceſſitate ſimul cum Calice, et Patena hoſtiam illi ſuper impoſitá contingere, tutior eſt hęc opinio et errabit Epiſcopus ſi hoſtiam ordinandus non contingeret iuxta hanc opinionem.at hic. contactus debet moraliter obſeruari, & qui tangit calicem & patenam, hoſtiam, & vinum etiam tangere videtur quia vas tangens etiam tangit materiam in eo cōtentam tenent Theologi omnes. Pet. de ledeſ: in ſum. tom. 1. tit. de ſacram. Valer tom. 4. diſ. 9. quęſt. prima Vaſq. in ſum. tom. 2.cap. 57,ecc.diſp. 246. cap. 2.nu.19. 20.Bonac:de Sacram.diſp. 8. quęſt.1.punt. 3. Henriq & alij ſupra allegati.

4 Errabit Epiſcopus ſi inſtrumenta,quæ ordinandis traduntur tangenda ab eo immediatè non tradantur; ſed per alium miniſtrum; vt ſi per alium tradantur; & Epiſcopus proferat formam ſi hoc fiat,in ordinibus minoribus.valida erit ordinatio,ſi vero in maioribus nulla dicitur cap. ſubdiaconus diſtin. 23. de minoribus eſt text.cap. Acolytus diſt. 24.San. Thom. in 4.diſt.25.queſt.1. art.1.ad ſecund. & inaddit. ad 3. partem queſt. 38. ar. 1.Suar: de cenſur. diſp.42.ſeſſ.3.num. 13.

5 Errabit Epiſcopus ordinans puerum non habentem vſum rationis, vel amentem ſecundum Durand. qui docet vſum rationis non ſolum requiri neceſſitate præcepti ſed etiam neceſſitate Sacramenti attenta tamen D. Thomæ in 4. diſtinc. 25. quæſt. 2. & aliorum ſententia puerum, & amentem, verum Characterem recipere,& adueniente vſu rationis, & ceſſante amentia non eſſe reiterandum ordinem,& tum quæritur valent tom.4.diſp.9.quęſt.4. Vaſq. tom.3. in tertia par. diſpu.246.an Epiſcopus peccet ſecundum aliquos diſtinguendum eſſet,vt ſi ordinatur puer ad minores ſi in eo eluceat ſpes ad maiores Epiſcopus non peccari ſi vero ad maiores peccet. refert diſtinctionem diui Thom. Marchiſi de Sacram.

eram.ordin. par. 4. cap.4. nn 6.

6 ErratEpiſcopus otdinans in præsbiteratum, vel ad alios ordines prorſus illiteratum. Gelas. Papa. in cap.1. diſt. 6. illiteratos non ſecus ac corpnre vitiatos ab ordinibus repellit. concil. Tolet. habetur in cap.1.ignorantia mater cunctorum errorum maxime in Sacerdotibus, & mater eſt omniū vitiorū;ca.ignorantiadiſ.38.

7 Errat Epiſcopus ordinans habentem deſectum ętatis,à Sacro Cōcil.Decretæ in ſingulis ordinibns.punitur Epiſcopns pęna ſupenſionis. cap. vel non eſt compos detemp. ord. & nnne cettum eſt ex bull. Pij. ac Alex. 6. & Innoc. 8. in hanc ſuſpenſionem incurrere ipſo Inre.

8 Errat Epiſcopus ordinans non ſuum ſubditum ſine mandato, &literis dimiſſorijs Epiſcopi, ordinato imprimitur charactęr nec reiterandus eſt ordo ſed tantum ſuſpenditur vſus, & reſtituitur approbanre proprio Epiſcopo comptehenduntur etiam regulares, qui non poſſunt à quocunque Epiſcopo ordinari ſed ſolum ab eo in cuius Diœceſi pnsitū eſt monaſteriū pęna ſuſpenſionis eſt ad beneplacitum Prælati proprij vel Sum. Pont. cap.lugdunentes 9. queſt. 2. & cap.eas qui detemp. otd. in 6. conc. Triden. ſeſſ. 6. cap. 5. ſeſſ.14. cap. 2. ſeſſ.25. cap. 8.de reſorm.

9 Errar Epiſcopus confirmando nō ſuos ſubdiros etiam in ſua diœceſi, licet ſint qui dicanr id licere, ſed ſunr non nulli exiſtimantes Epiſcopum eſſe puniendum pęna arbirraria nec excuſari ex pręſumpta ratihabitione proprij Epiſcopi, quia mittunt falcem in meſtem alienam Ant. Dian. moral. reſolut.par. 4. tratt. 4. reſol. 30. contra Bonac.de ſacram. diſp.3.punt. 2.nu.10.Mazoli de ſacr. ordin.part.5.tract. 1. cap. 5. nu. 7.

10 Errat Epiſcopus ordinans filium alibi natū,ratione originis,habentem originariū loci Diœceſis ordināiis vt ſi patrē habeat originariū loci diœceſis ordinationis ſed multiplex eſt ſententia;vna abſolute negat id licere Iacob de Graſſis deciſ.par. 2. lib.3.tit.de cleric.circa ordines cap.23. n.4. & lib.1. conſ 2. de temp. ord. num. 25. Henriq. lib.10.ca.22. Quaranta verbo ordo Cæſar Graff.deciſ.15.Dicit Romæ ita eſſe reſolutum. Secunda ſententia docet ante factum non licere ſed poſt factum tenere. Terriam ſententiam tenet Marchi.p. 5.cap 6.n.6. ſufficere Inquit originem patris. allegat Nauarr. de temp.ordin. conſ. 11. & in noua edit. 14. Azor. Tertia par. lib. 13. cap. 15. Barbos de pre Epiſ p.1. alleg. 4.n.7.Bonac.de Sacr. diſp. 8. quæſt.vn. Vaſq;to.3. in tertiam patt. diſp.243.

11 Error Epiſcopi eſt, nam ratione domicilij tantummodo poteſt aliquem prima tonſura, vel minoribus ordinibus initiare, non verò alijs ordinibus vbi Epiſcopus originis eundem ordinaſſet ad titulum beneficij requirentis reſidentiam, vel ad titulum pattimonij neceſſitate & vtilitate Eccleſiæ tunc enim, & ſi dictus clericus domicilium ad alium Epiſcopatum transferret non poſſet ab Epiſcopo ratione domicilij contracti promoneri ad diaconatum & pręsbiteratum, quia tunc remitti. debet ad priorem Epiſcopum vt inſeruiat Eccleſię cui fuit prius aſcriptus ex Triden. ſeſſ. 23. cap. 16.

12 Erraret Epiſcopus ſecundum vnam opinionem ordinans ad titulum beneficij ſimplicis ſi poſſet tamen ad titulum benefitij requirentis reſidenriam; ſic Abbas in cap. 1. deſor. compet: Felin. ibidem Mar. Ant. Gen: in ſua praxi cap. 48. nu. 3.nam conrrariam tenet Henriq; in ſumma.lib.10.c.22.§.1.in gloſ.Quaranta in.v. ordo.Hicgolin de off.Epiſ.cap.26.§.3.Garcias de beneſ. pat. 2. cap. 4. de beneſ.Barboſ. de pot. Epiſ.alleg. 4. num.46. Match. de ſacr. ord. par. 5. cap. 8.ti.4. vbi de ampliationibns huius ſententiæ.

13 Errat Epiſcopus ordinans non ſubditum prætextu quod habeat penſionem in ſua Diœceſi Garcias vbi ſupra num.7. qui etiam ſubdit non poſſe eum ordinari ratione capellaniæ etiam perpetuæ.

14 Errat Epiſcopus ordinans habentem patrimonium in ſua Diœceſi. ſub titulo patrimonij ſi alias non ſit ſubditus ſuus. Marchin. de ſacr. ordin. par. 5. cap. 8. num. 11.

15 Errat Epiſcopus diſpenſans circa interſtitia, aliquem qui alibi domicilium habetet, ratione beneficij, nam ad domicilium ordinatium pertinet hæc diſpenſatio. Nauatr.lib.1. conſil.de temp.ordin. conſ.26. Mar.Ant.vbi ſupra at oppoſitum tenet Garc.p.2.de beneſ. cap.4.n.14.Barbos de off. Epiſ. alleg 4.n.54.Marchi.de ſacr.ord. p. 5.cap.8.n.13.

16 Errat Epiſcopus conſerens ordinem ratione beneficij tenuiſſimi ſecundum vnam opinionem.Sotus de Iuſt. & Iur.lib. 11.quæſt.5.art.4. Vgulinum vbi ſupra §.1.

Digitized by Google

in fine. quaranta in .v. ordo. Molfet. in ſum. tratt. 2 cap. 2. n. 7. contrarium tenet Garſias de bene. p. tit. 2. cap. 4. n. 8. Barboſ. de off. Epiſ. alleg 4. n. 44. March. vbi ſupra num. 14.

17 Errat Epiſcopus ordinans ſuum triennalem familiarem ſi ei ſtatim non det ſuum beneficium, vel ſi tertius annus tantum ſit cęptus, vel ſi non fuerit continuatum triennium, & ſi iſte familiaris ſit abſens in regione remota. hæc facultas fuit conceſſa à Concil. Trid. ſeſſ. 23, cap. 9. de reformat ſed quomodo debeat intelligi concilium vide Marchin. de ſacr. ord par. 5. cap. 9. n. 2. & ſeq.

18 Errat Epiſcopus ordinans quempiam qui ab alio Epiſcopo ſuſceperit ordines ratione originis domicilij, vel quauis ratione; non poterit enim in præiudicium alterius Epiſcopi, quod ordines dediſſet transferre ſe ordinandus ad alium Epiſcopum, quod aliqua ratione poſſet conferre ordines, niſi Epiſcopus qui illi priorem ordinem dediſſet conſentiret. Sic Archidiaconus, in cap. nec captandæ de conceſſ. præsb. Achilles de Graſſis. deciſ. 11. in tit. de penſ. Quaranta in .v. ordo Riccius in praxi tit. de ſacr. ord. deciſ. 306. Molfet. in ſum. tract. 2. cap. 2. nu. 10.

19 Errat Epiſcopus ſi primam tonſuram dederit, non ſubdito, & ſecundum vnam opinionem incurreret pęnam ſuſpenſionis, ſed negat Zecol. p. 1. ſuæ praxis .v. dimiſſoriæ. Toler, in ſumma lib. 1. cap. 49. nu. 4. Azor. inſtit. moral. par. 2 lib. 3. ca 48. quæſt. 5. Machin. tamen, veriorem ſententiam exiſtimat contrariam quia prima tonſura ordo eſt par. 5. cap. 10. n. 8.

20 Errat Epiſcopus ſi confert primam tonſuram in cubiculo priuato ſuis ſubditis in aliena Diœceſi ſecundum vnam opinionem Barboſ. de off. Epiſ. allegat 6. nu. 15. Sanches in opuſ. tom. 2. lib. 7. cap. 1. Diana par. 2 tract. 4. de Sacr. ordin. reſol 194. contrarium quod poſſit tuetur Henriq. lib. 3. cap. 6. n. 6. Mar. Ant. Cucchus de temp. ordinat. lib. 4. tit. 13. n. 13. Bonac. de ſacr. diſput 8. quæſt. vnica pun. 4. n 28. Azor. mor. inſtit. p. 2. lib. 3. cap. 48. quæſt. 5. Diana moral. reſol. par. 4. tract. 4 reſol. 143.

21 Errat Epiſcopus ſi quempiam ordinauerit ſub ſpe futuræ rati habitionis proprij ordinarij Salzed. in praxi, cap. 26. Rebuff. tit. de lit. dimiſſ. n. 11. Quaranta in v. ordo; at poſt factum ratione bonæ fidei & in foro conſcientiæ excuſarentur tam ordinans quam ordinatus March. de ſacr. ord. par. 5. cap. 11. n. 12.

22 Errat Epiſcopus ſi ordinauerit clericum vltra montanum, etiam cum literis dimiſſorialibus à ſuo prælato, niſi etiam illę à nuntijs Apoſtolicis, vel à collectore in illis partibus commorante, deinde à Vicario Papæ in alma Vrbe in ſpiritualibus, & temporalibus generali examinatæ & probatæ fuerint, aliter ordinantibus per annum ab exercitio Pontificali ordinatis verò ſuſpenſionis pęnam indiſpenſabilem imponit Vrban. 8. vbi habetur, contra italum Clericum ordinatum cum dimiſſorijs falſis priuatio fori, & poteſtati ſeculari ſecuta iudicis declaratione, traditione, quæ bulla non comprehendit regulares vltra montanos ſecundum Marchin conſtitutionem Vrban. 8. tranſcribit de ſacr. ord. par. 5. cap vltimo fol 98.

23 Errat Epiſcopus ordinans Clericum non ſuæ Diœceſis, ſine dimiſſorijs ſui ordinarij proprij tunc incurrit ſuſpenſionē latæ ſentētiæ; proinde quando hæc ſuſpenſio fuerit manifeſta ſubditos eximit ab obligatione petendi ab eo dimiſſorias; ſed pro libito poteſt ad propinquos Epiſcopos accedere abſque alijs dimiſſorijs ad quoſcunque ordines cap. eos de temp. ordin.

24 Errat Epiſcopus conferendo ordines minores eadem die ex trid. ſeſſ. 23. cap. 11. nulla cauſa exiſtente rationabili qualis eſſet ſolitaria vita ætas nimium prouecta, vel cauſa ſtudij, vel arctatio beneficij recepti vel recipiendi niſi conſuetudo introduxerit: nec laudabiliter ſe gerunt qui in eadem hebdomada omnibus miniſtrare ſolent multominus licebit omnes ordines vna cum prima tonſura conferre.

25 Errat Epiſcopus ſi eadem die ab accolytatu ad Subdiaconatum quempiam ordinauerit cum debeat intercedere annus ex concil, Trid. ſeſſ. 23. cap. 11.

26 Errat Epiſcopus diſpenſans in interſtitijs, cum hoc ſpectet ad proprium ordinarium, non ad ordinantem vigore dimiſſorialium ita ſorbus in comp. priuil mendic. titulo ordines ſacri Marchin. de ſacr. ord. par. 7. cap 2. n. 5.

27 Errat Epiſcopus diſpenſans in interſtitijs ſine rationabili cauſa, nempe vtilitatis, & neceſſitatis Eccleſiæ, & ætatis prouectæ ſtudij fauoris, & arctatio ad recipiendum Diaconatum, vel præsbyteratum

ratione

Digitized by Google

ratione beneficij recepti, vel recipiendi duæ referuntur cauſæ à Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. & 13. nempe neceſſitatis, & vtilitatis particularium eccleſiarum. vtilitatis intellige quando pauci ſunt miniſtri & debent ordinari ad eccleſiæ ornatum neceſſitatis intellige quando deficerent miniſtri nec poſſet ſuppleri per ordinarios ſorbus in compen. priu. mendi. verbo ordines ſacri quod relinquitur arbitrio Epiſcopi. Rodrig. de regul. tom. 3. q. 24. art. 6. Carol. de Graſs. de effect. clericat in præl ud. nu. 334. March. de ſac. ord. pa. 7. cap. 3.

28 Errat Epiſcopus diſpenſans cum ſuo familiari in interſlijs alias non ſibi ſubdito; quia talis facultas non competit cum non ſuo, etiam quod ab eo poſſit ordinari vt ſubditus competit iſta facultas Epiſcopo proprio ordinario Nauarr. lib. 1. de temp. ordin. conſ. 26. à ſum. 27. & conſ. 28. Iannenſ in praxi Neap. cap. 33. num. 7. ledeſma. in ſum. tom. 1. de ſacr. ordin. cap. 8.

29 Errat Epiſcopus ordines minores extra tempora conferens in diebus dominicis ſi ordinatio appareat generalis, qualis erit ſi vltra numerum duorum ordinandorum ſit, remittitur arbitrio prudentia cap. de eo. de temp. ordin. Silueſt. v. in ordo 2. queſt 6. Angel. in vero ordo 4. March. de ſac. ord. part. 7 cap. 5.

30 Errat Epiſcopus ordinans extra tempora vigore reſcripti Apoſtolici ſi ab examinatoribus non reperiatur idoneus, quia gratia expirat, & euaneſcit & opus erit noua gratia, nec poteſt, ſubijci nouo examini & erraret Epiſcopus. vt ordinans extra tempora at ſi examinatores non dederint vota poteſt dari tempus vt diſcat quę neſcit impetrans reſcriptum qui ſolet concedi cum hac clauſula, ſi per diligentem examinatorem, illum idoneum eſſe comperias, vel niſi aliquod canonicum impedimentum obſtiterit ſuper quę poſtulantis & Antiſtitis tui conſcientiam oneramus. Nicol. Garſia de benef part. 6. cap. 2. nu. 251. vidit obſeruari in Epiſcopatu Abulenſi, ſed dubitat idem Garſia nu. 255. Marchin. de ſacr. ord. part. 8. cap. 6. num. 2.

31 Errat Epiſcopus ſi extra tempora ordinauerit, vigore priuilegij conceſſi ſocietati Ieſu à Gregorio 13. in communicabilis alijs regularibus ſuar. de legib. lib. 8. cap. 17. nu 8. Vaſq. tom. 3. in 3. partem diſput. 246. cap. 5. nu. 50. incommunicabile cenſet hoc priuilegium his etiam ſi in priuilegijs eiuſdem participent. Marchin. refert etiam his non obſtantibus, multos alios ordines, vt Theatinos, & Bernabitas hoc priuilegio frui rationem eſſe inquit, quia alij Pontifices poſt Greg. 13. priuilegia ſocietatis Ieſu multis ordinibus, abſq; illa limitatione conceſſerunt ita Marchin de ſacr. ordin. par 8. cap. 7. num. 4. fol 121. Diana allegat, & Peregrin. in compendio priuilegiorum Theatinorum. at ſecundum ſuar. & Vaſq. errabit Epiſcopus iſtud priuilegium alijs communicando. cum rationes oppoſitæ non conuincant, generalis .n. comunicatio non alterat naturam priuilegij, vnde ſi à ſuo principio fuit à Pontifice conceſſum ſub incommunicabilitate non poterit ab alijs participari niſi fiat mentio & derogatio iſtius incommunicabilitatis ſpecialis.

32 Errat Epiſcopus ordinans prima tonſura eos qui intentionem non habent ſeruire Deo, & aſcendere ad maiora ſi ſcienter hoc faciat, at peccaret mortaliter. Marchi. de ſac. ord. par. 8. cap. 1. verius dicit ordinatum cum intentione euadendi iudicium ſeculare, & licentioſam ducere peccare mortaliter, contra alij quos recenſet ipſemet, & ſuffragari dicit Concil. Triden. ſeſſ. 23 cap 4 de reform. infert Marchin. Clericum in tonſura vel minoribus conſtitutum beneficio carentem ſæpe monitum, vt ad ſacros ordines aſcendat, nec vlli ſeruientem Eccleſiæ poſſe ab Epiſcopo habitu clericali priuari, & vt laicum declarari: ratio eſt quia iſte cum Eccleſiæ inutilis à Clericorum cœtu poteſt expelli eo maximè quod Triden. ſeſſ 23. cap. 11. de reform. monet eos ſolos ordinari de quibus ſit ſpes ad maiores ordines aſcenſuros. ſecundum opinionem Sanches lib. 2. de matr. diſp 31 n. 17. Coninch. de Sacram. diſp. 20. dub. 10. n. 105. Bonac. de matr. quæſt 3. par 9. n. 5. Diana par. 1. tract. 29 reſol. 10 quæ opinio dicit March. ſanere, humanæ conditioni, & tēporum corruptelæ tamen veriorem dicit contrariam.

33 Errat Epiſcopus diſpenſans cum hæretico etiam occulto circa irregularitatem vt promoueatur ad ordinem ſecundum opinionem Maiol. cap. 46. n. 6. lib. 5. de irregular. Bonac. diſp. 7. de cenſur. pun. 6. n. 11. Suarez de cenſur. diſput. 43. ſec. 1. nu. 2. Penna quæſt. 113. & 126. tertia par direct. Inquis. Nauarr. in man. cap. 27. n. 107 Tolet

let in ſum. lib. 1. cap. 28. n. 1. qui denegant hanc poteſtatem Epiſcopo Marchin. de ſacr. ord. par. 8. cap. 2. arbitratur non eſſe denegandam Epiſcopo hanc facultatem in hæreſi occulta exteriori.

34 Errat Epiſcopus qui licet poſsit diſpenſare in quacunque irregularitate dependẽte ex delicto occulto, ſi vtatur hac facultate in apoſtatis à fide vel ob timorem idolis immolantibus, etiam quo ad vſum ordinum, præſertim, ſi ſint Sacerdotes cap. Presbiteros diſt. 50. ratio eſt quia apoſtaſia non poteſt eſſe occulta, & promotio hæc magnum ſcandalum toti eccleſiæ præberet. Marchin. de ſacr. ord. par. 8. cap. 2. n. 14.

35 Errat Epiſcopus ſi alium Epiſcopum ab apoſtaſia reuerſum admitteret ad vſum Pontificalium, maximè cum cauſæ Epiſcoporum in materia hæreſis ſummo Pontifici ſint reſeruatæ cap. inquiſitores de hæretin bono.

36 Errat Epiſcopus diſpenſans ad ordines recipiendos filios, & nepotes hæreticorum ratio eſt quia huiuſmodi irregularitas qua afficiuntur filij vel nepotes hæreticorum, non eſt ex delicto ſed indecẽtia, at ex Epiſcopi virtute Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de reſor. ſolum habent facultatem diſpenſandi ab irregularitatibus ex delicto proprio. ſed ſi. filij, & nepotes hæreticorum fuerint promoti ad ordines ante parentum delictum in iudicio probatum, vel notorium, non priuantur vſu ordinum iam ſuſceptorum, ſed ſolum ne poſſint ad ſuperiores aſcendere ſic docet Sanchez lib. 2. oper. moral. cap. 18. quæſt. 2. nu. 8. & 9.

37 Errat Epiſcopus abſoluens à pœna ſuſpenſionis clericos concubinarios notorios qui ſi ante abſolutionem exercerent actũ ordinis incurrere in irregularitatẽ à ſolo Papa diſpenſabilẽ cẽſet March. vbi ſupra ſciẽdũ eſt, omnes clericos in ſacris cõſtitutos notoriè concubinatos, vel fornicarios iure antiquo fuiſſe ſuſpenſos, ante vllam Epiſcopi monitionem expreſſe decidirur in cap. veſtra & in cap. fin. de cohabitatione clericorum & ex alijs probatur hec ſententia autoritate omnium canoniſtarum in d. cap. veſtra Berman. de concubinarijs. Innoc. Hoſt, Archidiac. Butr. quos refert & ſequitur Azor. mor inſt. 6. par. 1. lib. 3. cap 6. Rebuff. in concordatis ſub tit. de pub. concub. pœna, 9. & 13. Bernard. diaz. in practica crim. cap. 73. & ibidem ſal ſed. Guid. Papa deciſ. 558. ſilueſt. verbo concubinarius S. Guttier. can. lib. 1. num. 44. Nauar in manual. cap. 25. nu. 77. cap. 27. nu. 154. Couar. in clem. ſi furioſus part. 1. §. 1. March. de ſac. ord. par. 8. cap. 3. num. 14. idem habetur. in concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 14. de reform. quod innuuaſſe videtur canones antiquos his verbis alioquin pœnis á ſacris canonibus vel ſtatutis Eccleſiaſticis in poſitis puniantur; & in hoc ſenſu hunc textũ intellexit ſacra congregatio. clerici etiam notoriè ipſo iure ſunt ſuſpenſi. Marchin. refert alias opiniones, & antiquos canones fuiſſe abrogatos contraria conſuetudine & requiri præmonitiones Epiſcopi, nec ſuſpenſionem iſtam eſſe in vſu, quá ſententiam tnetur procedere in clericis in minoribus conſtitutis hac ſententia pro vera ſuppoſita errabit Epiſcopus vt ſupra.

38 Errat Epiſcopus ſi ad ordines altiores promoueat publicum & notorium clericum ſodomitam licet non ſit ſuſpenſus ab ordinis executione hanc eſſe communem ſententiam poſt alios plures tradit Azor. mor. inſt. par. 1. lib. 3. cap. 19. quæſt. 6. Marchiſ. de ſacr. ord. par. 8. cap. 4. nu. 41.

39 Errat Epiſcopus diſpenſando in caſibus exceptis à Concilio Trident. ſeſ. 24. cap. 6. de reformat. quod conceſſit facultatem ampliſſimam diſpenſandi ab irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea, quæ prouenit ex homicidio voluntario

40 Errat Epiſcopus diſpenſando in homicidio voluntario quo ad vſum ſaltem minorum, vel ad ſimplex beneficium ſecundum vnam opinionem, licet Henriq. lib. 14. cap. 14. & lib. 13. cap. 1. cenſeat id licere Marchin. tamen par. 9. cap. 1. nu. 3. ful. 140. ad mittit quo ad beneficium ſimplex retinendum vel curatum, cenſet enim opinionẽ Henriques pugnare cum decretis Concil. Trid. Ant. diana par. 4. tract. 1. reſol. 100. Barbos. alleg. 39. num. 61.

41 Errat Epiſcopus diſpenſans in irregularitate orta ex occulta mutilatione membri ſecundum opinionem Sanches lib. 1. operis moralis capit. 10. numero 49. ſed Marchin. part. 9. cap. 1. numero 8. oppoſitum tenet, quod liceat, quia Concil. Triden. ſolum prohibuit facultatem diſpenſandi in irregularitatẽ orta ex homicidio quod non eſt mutilatio.

42 Errat Epiſcopus diſpenſando in homici-
dio

dio caſuali,quādo non intendens occidere fecit aliquid ex quo caſu aliquo alterius mors ſequuta eſt ſi attendatur opinio Garſię de benef. cap. 11. num. 27. Barbos alleg. 39. num. 48. & Marchin. vbi ſupra nu 3. licere Epiſcopo arbitratur.

43 Errat Epiſcopus diſpenſans cum accuſato de crimine cum non fuerit per ſententiam definitiuam abſolutus ſedrantum de repræſentando toties quoties iuxta declarationem congregationis relatam per Garſiam cap.11.n.47.parte ſeptima de beneficijs.

44 Errat Epiſcopus diſpenſando in homicidiovoluntario etiam etiam ſinita lite, & vt conuictus quis fuerit condemnatus, & punitus ſecundum opinionem Suar. de cenſur. diſput.41:ſect.2.n. primo.Sair. de cenſur.lib.4.cap.17.nu.23. Barboſ.de pot. Epiſcopi alleg.39. nu.35. Marchin. verius eſſe dicit licere, niſi quis ſit infamis, & poſt ſententiam elapſo ſtrepitu iudiciali ab Epiſcopo poſſe diſpenſare, & ad ordines promoueri part.9.fol.143.nu.10. quod multorum doctorum auctoritate probat p.10.cap.4. n.10. ſequitur Henriq. lib. 14. de irregul.cap.7.n.5. Sanchez oper. moral.lib.2.cap.11.n.25.

45 Errat Epiſcopus diſpenſans non cum proprijs ſubditis vt loquitur concilium, ſed cum medicis mercatoribus, & ſecularibus domicilium habentibus in loco Epiſcopi. Sunt qui negant March. vide infra par.9. fol. 144.n.1.& ſeq.

46 Errat Epiſcopus diſpenſando cum ſuis ſubditis in irregularitate in quam incurrit accuſator vel teſtis, vel iudex in cauſa criminali,vel miles occidens in bello iuſto ſecundum opinionem magis communem inter Theologos. Marchin diſtinguit,quia concilium nihil diſponit fol. 150 n.4. ſed ſolum de ea, quæ prouenit ex homicidio in iuſto vnde caſus de homicidio iniuſto, vt puta defectu perfectæ lenitatis remanet indiſpoſitione iuris antiqui, proinde poſſe Epiſcopum in quacunque irregularitate proueniente ex defectu lenitatis de iure communi quod non eſt immutatum per ius nouum poſſe diſpenſare quo ad minores ordines, & poteſt diſpenſare ad retinendum beneficium parochiale iam obtenrum licet ad illud obtinendum non poſſit ad ſimplex beneficium poteſt, ad ordines exercendos, ad ordines minores ſed non poteſt diſpenſare ad beneficium curatum etiam retinendū.

47 Errat Epiſcopus diſpenſans in delicto occulto reſeruato à Sixto V. in conſtitutione incipiente effrenatum, quam tamen moderauit Gregor. XIIII. qui conceſſit vt Epiſcopus, & quilibet approbatus confeſſarius ad hos caſus ab Epiſcopo deputatus, in ſolo conſcientiæ foro abſoluere valeant, remanentibus in ſuo robore pœnis,& alijs ab eodē Sixto V.latis; nēpe priuationis vocis actiuę, & paſſiuæ, inhabilitatis ad dignitatem degradationis traditionis curiæ ſeculari, & præuentionis fori, quando abortus ſequitur poſt fętum animatum. Sed ſi fætus non ſit animatus,& ſequatur abortus ſublata eſt omnino conſtitutio Six.V.& ad terminos iuris communis redacta.

48 Errat Epiſcopus abſoluens in duello, tam in terminis Concil. Trid. quam in Bulla Sixti V. & Clem.VIII. eſt enim reſeruata abſolutio omnino Papæ.

49 Errat Epiſcopus eo ipſo quod diſpenſat ad ordines aliquem irretitum irregularitate, vel dat dimiſſorias ad alium non cenſetur velle quod ille Epiſcopus diſpenſet, ſecundum vnam opinionem, errare namque dicitur, quia non præuia diſpenſatione admittit ad ordines irregulares; ſed quod non cenſeatur diſpenſare tenet Sanchez lib.8. de mat,diſp.1.n 25.Nauar. in manuali cap. 27.n.74 At Marchin.contrarium tenet,& opinionem affirmatiuam veriorem dicit,quod ampliat etiam ſinon canonicè promotus patiatur coram ſe celebrare March.vbi ſupra fol.154. num. 3. & ſeq.

50 Errat Epiſcopus promouens ad ordines expoſitos cum præſumantur illegitimi, nec licebit facto ſufficienti examine an expoſitus ſit legitimus nec nèvt aliqui cenſuere: nam vel iſti ſupponunt ex poſitos eſſe irregulares vel non eſſe; ſi hoc opus non habent diſpenſatione;ſi alterum non eſt in manu Epiſcopi diſpenſare, quia Papæ eſt reſeruatum Marchin. vbi ſupra fol.161. verum oppoſitæ ſententiæ adhęret Paleotus de ſpur.cap.63.n.3 Menoch. de arbitr.c. 396. Gratian.diſcep.p. ptima cap.15.Rodriq.quæſt.regul.tom. 1. quæſt. 13. art.2.& quæſt.14.art.3. Auila de cenſur.par.diſp.3.dub.6.Baſil. pont. de Matr. lib.11.cap.9. per totum Diana mor.reſolut.par.1, tract.15.reſol.22.& par.4.tract.3 reſol. 58. Marchinus tamen examinat hanc ſententiam p.10.fol.162.

51 Errat Epiſcopus diſpenſando cum illegitimis

gitimis ad ordines ſacros, vel ad dignitates regulares, ad curatum beneficium, vel ad canonicatum, tantum poſſunt ad minores, & ad ſimplex beneficium cap. 2. de Fil. præsbyter. in 6.

52 *Errat Epiſcopus* diſpenſans in defectu natalium occulto ſecundum vnam opinionew, quidquid dixerit Auila de cenſur. par. 7. diſput. 3. dub. 7. Diana moral. reſolut. par. prima tract. 15. Miſcell. reſolut. 21. March. tamen p. 10 fol. 162. n. 14. cenſet hanc opinionem eſſe falſam allegat Nanar. Tolet. Vgolin. Sua. Sayr, Figliucciũ Bonacinã, & alios ratio eſt quia concil. tribuit *Epiſcopis* facultatẽ diſpenſandi in quacũq; irregularitate ex delicto occulto, & nõ loquitur de impedimento natalium quod ex defectus non delictum.

53 *Errat Epiſcopus* diſpenſando Neophitum ad ordines, quia ſolum Papa poteſt cap. Quoniam diſt. 84. à ſummis Pontificibus vetatum quos recenſet March. de ſacr. ordin. par. 10. fol. 168.

54 *Errat Epiſcopus* diſpenſans neophitũ ad ordines minores ſecundum opiuionem Couarr. in clem. furioſus parte 1. n. 7. *Marchin* cenſet quod poſſit, cauſa diſpenſandi eſt dupplex vna in opia ſacerdotum & doctrina, & maxima probitas & integritas ordinandi. ſed debet hoc impedimentũ durare vide Marchin. fol. 168. num. 10. & ſeq.

55 *Errat Epiſcopus* ordinans, alterius ſeruum ſcienter abſente, vel ignorante domino, & ſeruus fit liber, ſed ordinans duplicatum pretium ſoluet cap ſi ſeruus abſente diſt. 53. cap. per venerabilem, qui ſolis ſint legit, ſed ſi ſeruus ſciente, vel non contradicente domino ordines recepit ſecundum omnes libertatem conſequitur.

56 *Errat Epiſcopus*, promouens infamem ad ordines. cun hac diſtinctione vt ſi infamia oriatur ex delictis in quibus poteſt diſpenſare, eadem ratione licebit ei diſpenſare in infamia ex his conſurgente cap. qui cum aliquo crimine diſt. 52. cap. teſtes 2. quæſt. 7. reg. 87. n. 6. cap. inter ſdilectos de conceſſ. prelat. triplex eſt inamia. varij factum, & artis infames ob artẽ vilem ſunt lictores, publici tabenarũ freqnẽtatores. minolenti mimi hiſtriones gladiatores, citharedi macellarij, ſatellites hi indigni ſunt quibus ſacri ordines concedantur.

57 *Errat Epiſcopus* diſpenſans cum infami ad ordines ſicet ad ſamam reſtitutus per principam ſecularem, dummodo quod etiam canonicè non ſit infamis, nam princeps ſecularis nullam habet iuriſdictionem in canonica irregularitate. Panor. in cap. cum te de ſent. ex com n. 17. Armill. v. infamis num. 7. Bona diſp. 7. de cenſ. queſt. 3. par. 1. num. 26. Filli. cap. 9. nu. 224. Suar. de cenſ. diſp, 48. ſect. 3. num. 9. Marchi. par. 11. cap. 4. tom. 15. de ſacr. ordin.

58 *Errat Epiſcopus* ordinans ad tenue beneficium, & extra patriam cui ad congruam ſubſtentationem coniugatur patrimonium. ordinatio enim ſpectabit ad vtrumque *Epiſcopum* ſcilicet patrimonij, & beneficij attamen iſte non poteſt ordinari ab *Epiſcopo* beneficij, abſque dimiſſorijs *Epiſcopi* patrimonij Stephan. quaranta in v. ord. Marchin. & *Sacram.* ordin. part 6. fol. 208, nu. 6.

59 *Errat Epiſcopus* ordinans ad titulum beneficij de ſuturo, nec ad titulum coadiutoriæ poteſt cum futura ſucceſſione; nã qui affirmat poſſe manifeſtè Triden. aduerſatur, quod requirit titulum de præſenti iam pacifice poſſeſſi licet aliqui aſſerunt non errare *Epiſcopum* ſi faceret Concil. Trid. cap. 2. ſeſſ. 21. de reform. ergo non ſufficit titulus de ſuturo Vgolin. de poteſt *Epiſ.* cap. 26. §. 8. n. 3. Rodriq. in ſum. p. 2. cap. 15. n. 20. Garſias de beneſ p. 2 cap, 5. n. 130. Barbos de pot. *Epiſ.* alleg. 19. n. 28. March. p. 6. fol. 209. n. 8.

60 *Errat Epiſcopus* promouens ad ſacros ordines eum qui habeat beneficium, ſed à iudice ſeculari illius poſſeſſio impediatur ſecundum vnam opinionem quæ fundatur quod lex det formam ad ſuſceptionem ordinum, & ideo ſub lethali culpa ſeruanda eſt, ſed Concilium ordinationẽ pacifici beneficij poſſeſſionem prerequirit. Contratium tenet Rodiquez in ſumma par. 2. cap. 15. n. 21, opinionem negatiuam cenſet veriorem March. fol. 209. n. 13.

61 *Errat Epiſcopus* promouens ad ordines ſacros ad titulum vicariæ temporalis, vel officij amouibilis ſecus ſi vicaria eſſet perpetua Gloſ. in cap. conſtitutus in. v. perpetuus Vicarius, & ibi Abb. n. 5. de fil. prasbyter. Pariſ. de reſeg. bon. lib. 2. queſt. 6. n. 3. Henriq. in ſum. lib. 10. cap. 17. §. 3. Barbos de pot. *Epiſ.* alleg. 19. n. 25.

62 *Errat Epiſcopus* promouens ad ſacros ordines ad titulum non ſufficientẽ ad ſubſtentatiouem, etiam quod ſufficiens red-

de-

detetur de eleemoſinis, & miſſarum ſtipendijs quæ in dies occurrunt, ratio eſt quia hęc ſunt incerta, ſic decreuit ſacra congregatio refert March fol. 210. nu. 27.

63 Errat Epiſcopus promouens quempiam ad ſacros ordines ad titulum obſequij alicuius Eccleſiæ, niſi conſentiret rector Eccleſiæ eum non poſſe amoueri Barbos depot. Epiſ. alleg 19. n. 14 Concil. Trid. fol. 210 nu. 19.

64 Errat Epiſcopus promouens aliquem ad titulum ſeminarij ad ſacros ordines, quia iſte non eſt titulus perpetuò fragiſer verum ſi ex bonis beneficialis ſeminarij aliqua penſio aſſignatur poterunt Greg. XIII. reſolutum referente Menoch. fol. 210. n. 33.

65 Errat Epiſcopus promouens ad titulum menſæ Epiſcopalis, vel cuiuſmodi ſtipendij ab Epiſcopo, vel ab alijs aſſignati reſolutum in Congreg. refert Garſias de benef. cap. 5. n 93. pat. 1. n. 98.

66 Errat Epiſcopus promouens quempiam ad ordines ſacros abſque vllo titulo, quia ſit laureatus in Theologia vel in ſacris canonibus ſecundum vnam opinionem, licet aliqui teneant contrarium ſententiam in Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 2. de refor. & ita declarauit ſacr. Congreg. Dian. moral. reſolut. par. 4. tract. 4. reſol. 52. Marchin. fol. 210. n. 37.

67 Errat Epiſcopus reſignans beneficium non impetrata ab Epiſcopo facultate abſque mentione tituli priuatur beneficio, & ordinatus qui eam admiſit tenetur ad alimenta clerico reſignanti præbere Concil Trid. ſeſſ 21. cap. 2. Marchin. part 6. fol. 211, n. 38. & ſeq.

68 Errat Epiſcopus promouens ad ordines ſacros ad titulum patrimonij non ſubſiſtente neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ita Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 2. de reform.

69 Errat Epiſcopus promouens ad ſacros ordines ad titulum patr. monij non ſufficientis ad ſubſtentationem, quod arbitrio Epiſcopi reſeruat Concil. ſecundum qualitatem perſonæ loci, & temporis arbitrio boni viri. ledeſma in ſum. p. prima de ſacr. ordin. cap. 7. concluſ. 7. Garſias p. 2. de benef. cap. 5. n. 114. Marchin. fol. 13. n. 5.

70 Errat Epiſcopus ſi antequam admittat quempiam ad ſacros ordines ad titulum patrimonij non decernit publica edicta vt quis ius habeat contra bona aſſignanda patrimonio infra certum terminum compareat. Quaranta in. v. ordo, & ſi pręcedente tali diligentia creditores euincecerent Epiſcopus ad nihil teneretur Nauar. conſ. 14. & 46. de temp. ordin. Molfet. in ſum. tract. 2. diſp. 32. n. 78.

71 Errat Epiſcopus promouens ad ſacros ordines ſine patrimonio ſufficiente, etiam ſi impetret ab amico neceſſaria ad ſubſtentationem March fol. 213. verſ. ſecundo deducitur.

72 Errat Epiſcopus promouens ad ſacros ordines ad titulum legati conſequendi Marchin. vbi ſupra.

73 Errat Epiſcopus admittens ad ſacros ordines directum dominium habentem ſi alius habeat vtile Decius in cap. Epiſcopus de præb. n. 12. Marchin. fol. 214. verſ. quarto deducitur.

74 Errat Epiſcopus promouens ad ſacros ordines non habentem patrimonium etiam ſi pingue patrimonium expectet à patre ſecundum opinionem Vgolin. de off. Epiſ. cap. 26. §. 14 q nu. 3. Flam. de reſign. lib. 2. quæſt. 6. n. 18. Sanchez lib. 8. de mat. diſp. 19. n. 21. Barbos de pot. Epiſ. alleg. 19. nu. 60.

75 Errat Epiſcopus ſi admictat patrimonium in cenſu redimibili ſecundum opinionem Vgolin. cap. 26. §. 10. nu. 2. contrarium tenet. March. fol. 214.

76 Errat Epiſcopus admittens ad ſacros ordines ad titulum patrimonij conſequendi poſt dimiſſorias Graſſius de temp. ordin. conſ. 4. pro vtraque parte diſcuſſit Marchi. autē fol. 214 verſ. ſeptimo deducitur tenet debere conſtare de patrimonio ante dimiſſorias concedendas alias ordinatum incurrere in ſuſpenſionem.

77 Errat Epiſcopus promouens ad ſacros ordines ſine titulo beneficij vel patrimonij, & tenebitur Epiſcopus alere ordinatum cap. cum ſecundum de ætat. & qualit. ordin. & quid ſi Epiſcopus committat examinantibus, vel vicario, vt videant ſi patrimonium ſit ſufficiens, ipſi tenebuntur non Epiſcopus ita gloſ. in cap. in ſecundum de præsb. Quaranta in bullat. in v. obligati Epiſcopi Marchi. fol. 215. verſ. ſecundo deducitur.

78 Errat Epiſcopus faciendo pactum ordinato de non petendo victum vel cum præſentante, tunc omnes incidunt in pęnam cap. ſi quis ordinauerit de ſimonia contra ordinantem ſtatuta pęna eſt, vt à collatione ordinis per triennium ſuſpendatur incidit in pęnam cap. ſi quis ordinauerit

nauerit de Simon. Marchin. ſol. 217. num. 1P.

79 *Errat Epiſcopus* in promouendo ad ſacros ordines non conſiderans quanta cauthela prudentia, & diſcuſſio neceſſaria ſit cum pre oculis primum habere debent qua adhibunut Apoſtoli in ordinatione de qua 6. actor. conſiderare dixerunt fratres, viros ex vobis boni teſtimonij ſeptem plenos Spiritu Sancto, & ſapientia quos conſtituimus ſuperhoc opus & cum Apoſtoli quibns diuina lex effulgebat eligere potuiſſent quos ipſi dignos ad tale opus iudicarent, nihilominus cogitantes ſe homines eſſe, qui decipi poſſent, & perpendentes quanta Sanctitate ornatos eos eſſe deceret, qui ſacra munera obire debent, ad ſucceſſorum omnium exemplum ſcilicet Epiſcoporum, non ſolo proprio iudicio fidere volentes totius multitudinis iudicium, & ſententiam poſtularunt. At pro dolor non deſinit Sancta Mater Eccleſia in pontificali ſimilia verba in ore Epiſcoporũ ponere, ſed hec verba ore ſolũ dicuntur, & nihil preſtatur quo aſſequi valeant Epiſcopi de Sanctitate, & ſapientia ordinandorum, reducta eſt res ad meras ceremonias. inſuper in ordinandis non requirebant Apoſtoli quamlibet ſapientiam, ſed etiam plenitudinis Spiritus Sancti. Hanc eandem Epiſcoporum in preſcrutandis moribus ordinandorum accuratam diligentiam manifeſtè teſtatur Aaronis ac ſacerdotum veteris teſtamenti electio; quam Deus inſigni quodam miraculo confirmauit num. 17. Precepit dominus ſingulis tribus virgas ſuas Moiſi tradere, inqua vnaqueq; tribus nomen ſuum notaret, omnes in tabernaculo ſederis ſimul reponi, poſtea ſubdit eum eſſe in ſacerdotem eligendum cuius virga in tabernaculo repoſita floreret. His peractis omnibus virginaridis ſola Aaronis floſerit. in domo Leui, & turgentibus gemmis eruperunt flores qui in amygdalas efformati ſunt, in amygdalas germinarunt, quod ſicut flores amygdalarum ante arbores florent ita in diuinum miniſterium eos eſſe eligendos, qui à teneris vnguiculis, atq; in ipſo etatis ſue primo vere Sanctitatis florem oſtendunt. & ſicut amygdalarum fructus duplici tegumento tegitur, quorũ vnum amarum eſt, & aliud durum ſed vtrumque defendens quod intus latet ſaporis ac dulcedinis ita perfecta miniſtrorum Dei virtus, penitentiæ operibus quæ corpori amara ſunt tegi ſolet, nec laboribus vitæ actiuæ quæ carni duriores interdum videntur hac quidem ratione intus fouetur dulcis eorum, ſpiritus, & ijs quaſi tegumentis ab omnibus hoſtium inſidijs perpetuo conſeruabitur demum vt Epiſcopi intelligant illos omnes, qui penitentia, modeſtia, pietate alijſque Chriſtianæ religionis virtutibus areſcunt à ſacris ordinibus prorſus eſſe arcendos. Ac dicet aliquis non poſſe tot Sacerdotes, qui ſacris myſterijs poſſunt mancipari inueniri, & ſic meſſis magna careret meſſoribus, & cultoribus ita eſt ſed nihilominus proponatur hæc idea ordinandorum ac omnem diligentiam adhibeant Epiſcopi vt ſaltem vt temporum deplorata calamitas quoquo modo ideam hanc attingant, & ad minus ne vitijs innodati ſint hi quos ad ordines ſacros admictunt Epiſcopi, atque ignorantiæ tenebris cimmereis obruti reperiantur; atque vt benedixit ſacra ſynodus Trid. onus ſcilicet Epiſcopale reformidandum eſſe, vel humeris angelicis vè, vè mihi, qui Epiſcopatum, & ſi non petij acceptaui imprudens, & grauiſſimè erraui in electione miniſtrorum quorũ mores non examinaui per memet ipsũ, ſed alijs nimis confidens negotium iſtud demandaui; parcat mihi Deus miſericors, & miſerator.

80 Errat Epiſcopus indicans non vtilius eſſe Eccleſie Dei paucos optimos quam multos minus bonos ordinari miniſtros. audiant Epiſcopi Innoc. III. cap. 10. de ætat. & qualit. ordinand. ſatius eſt paucos bonos quam multos malos habere miniſtros; qui cæcum cæcus diuit ambo in foueam dilabuntur; audiat Raimundum in ſumma cap. 1. de ordine.

Sanctius eſt paucos certa virtute probatos.
Quã multos prauos in templis eſſe miniſtros.

audiant ciuiles leges, & ſacros canones, quid de clericorum numero ſtatuerunt: nullus Epiſcopus multitudinem clericorum ſaciat; debet enim ſecundum redditũ Eccleſiarum, ita etiam numerum clericorũ magni moderari, & ſi quidem is qui ſacroſanctam edificauit eccleſiam ſtatuit abinitio numerum clericorum, qui deberent in eadem eccleſia conſecrari ille numerus prefinitus non eſt, neque per amicitiam, neque per gratiam oneranda ſacroſancta eccleſia eſt ſed moderandus numerus erit

cura

Google

cura,& ſolicitudine Patriarcharum, metropolitanorum & aliorum Epiſcoporum. Ita habetur apud Imperatorem Iuſtinianum nouellia 7 cap. 8. & in Aut. vt determinatus ſit numerus cler. coll. prima & de menſura ordinandorum coll. 3. & in plures de ſacr. ſanct. eccleſ. quæ determinationes licet certum ſit, non habere vim legis Principes enim non habeant poteſtatem circa condendi illas, tamen ad imitationem tã bonarum conſtitutionem debent vt tanto malo conſulant ſe oſtendere ſeueriores, in promouendis ad ſacros ordines, in diſpenſando, in interſtitijs, valdeque vrgente neceſſitate ille diſpẽſare. Singulorum clericorum optime cognoſcant; ſubditos ſuos ad alium Epiſcopum non tranſmittant, neque in ſua diœceſi plures quam ſemel, aut bis ad ſummum ſacras celebrent ordinationes, itaque antiquitus ſolo menſe Decembri peragi ſolitas vſque ad Papam ſimplicium, qui fuit à Sancto Petro trigeſimus nonus acta teſtantur. Recogitent Epiſcopi quos terminos antiqui Patres ad Sacerdotium per ordinum gradus præfixerint, etenim Romana ſynodos ſub Silueſtro ca. 11. conſtituit; vt nullus ex laica perſona ad honorem accolyti ad Epiſcopatum ſubleuaretur, niſi fuiſſet prius lector annis 30. deinde vno die exorciſta, & poſtea caperet onus accolyti, & faceret in eodẽ ordinẽ Accolyti, & decem vt acceperet onus ſub diacoui, & in ſubdiaconatu eſſet annos quinque, deinde ad Diaconatus pertingeret fixus rogantibus 30. præsbyter cardinalis: quia à prima ſede erat conſtitutum, vt ſeruiret annos ſeptem; quod ſi quis deſideraret ordinem præsbyterij ita exigetur, vt in ſeptem annis à cuncto clero Romano probaretur. Addi poſſint duo decreta Zoſimi, & Sirii apud Gratianum di. ſt 77. cap. in ſingulis, & cap. Quicunq; & epiſtolę duæ. S. Cypriani lib. 2. epiſt. epiſ. 5. & lib. 4. Epiſ. 5. vbi tanti facit lectoratus officium, vt propter multorum vulnerũ cicatrices, & illuſtriores agones quos p fide Chriſti in corpore ſuo. S. Aurelius & S. Celerinus cõſeſſores perpeſſi fuerint lectoratus gradũ ſufficiens illis pręmiũ eſſe indicauerit hęc omnia refert, & tranſtulit March. de Sacram. ordinis ſol. 237. & ſeq.

81 Errat Epiſcopus ſi ad ſacros ordines promoueat, non facta prius denunciatione ad inueſtigandum mores ordinandorum, iuxta formam Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 5. quomodo fieri debeãt V. March. f. 239. c. 11.

82 Errat Epiſcopus non ſuſpendẽdo ab exercitio ordinum ſacerdotes minus idoneos, ne dum ſacrilegos libidine contaminatos, aut alios peſſimos Dei miniſtros ad tempus ei beneuiſum, quam facultatem tribuit Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap 3. Marchio. par. 6. ſol 239 n. 8.

83 Errat Epiſcopus, forte ſine culpa, ſi ex obliuione magiſter cæremoniarum iutium in calice non apponeret, quia illa ordinatio eſſet nulla ſecundum quandam opinionem, & iteranda: ſed hic notandum aliquid de materia ordinis ſententia triplex eſt doctorũ de materia præsbyteratus

Prima docet materiam præsbyteratus eſſe patenam cum pane, & calicem cum vino, manuum verò impoſitionem non eſſe de neceſſitate Sacramenti, ſed ritum accidentalem ſic Capreol. in 4. diſt. 24. quæſt. 1. art. 3. Maior, eadem diſtinct. quæſt. 1. Ruardus contra Lutherum art. 17. Sotus ibidem quæſt. 1. art. 4. Greg. de Valent. to. 4. diſt. quæſt. 1. pun. 5. Didacus Nugnius ad 3. partem D. Thomæ quæſt. 37. art 5. Bonacio. de Sacra. diſp. 8. quæſt. vo. punt. 3. n. 2. Ioan de la crux in ſuo directorio conſcientiæ par. 2. de Sacram. ordin. dub. 2. concluſ. 1. Diana moral. reſolut. par. 2. tract. 4. de Sacram. reſol. 187. fundamentum huius ſententiæ vnicum eſt ſcilicet ſumptum ex Concil. Florent. in inſtructione Armenorum vbi dicitur ſextum Sacramentum eſt ordo, cuius materia eſt illud per cuius traditionem confertur ordo, ſicut Preſbyteratus traditur per calicis cũ vino, & Patena cum pane porrectionem, ex quibus apparet Concilium non meminiſſe impoſitionis manuum: quia optimè tenebat hanc non eſſe de neceſſitate Sacramenti, ſed ritum accidentalem.

Secunda opinio docet, vtramque materiam nempe Calicem cum vino, & patenam cum pane eſſe materiam neceſſariam neceſſitate pręcepti, quia etiam Miſſę ſacrificium ex Eccleſię pręcepto ſub vtraque ſpecie perficiendum eſt in ſuper docet etiam panem ſeorſim acceptum, & item vinum ſeorſim acceptum eſſe ſufficientem huius ordinis materiam. quare ſi quis ſolo pane, & calice vacuo ex obliuione Magiſtri cęremoniarum Sacerdotio initiaretur ordo minime cſſet iterandus. Sic Henriq. lib. 10. de ordin. cap. 6. Bartolomæus de Angel. dialogo 8. de Sacra. Euchariſtię §. 352. Homobonus de examine Eccleſiaſtico tract. 4. cap. 9. quæſt. 75

Rr 2 quam

quam ſententiam vt probabiliorem approbat vt probabiliorem Tanner. in 3. part.diſp.7.quęſt.2.dub.4.n.99.Bonac.vbi ſupra Diana d. tra.4. reſol.186. ſauet huic opinioni D.Thomas in add. ad 3. partem quęſt.37. art.5. in corpore; quatenus dicit in ipſa datione calicis ſub forma verborum determinata Sacerdotalem imprimi characterem,cum enim ſanctusdoctor non faciat mentionem panis videtur velle vtranque ſpeciem ſeorſim acceptam eſſe ſufficientem huius ordinis materiam Fundamentum huius ſententię ſumitur ex Inn.8. quem non pauci ſcriptores teſtantur;de facto diſpenſaſſe cum Nouergis an 1490. vt Miſſę Sacrificium ſub ſola panis ſpecie celebraretur, eo quod vinum illuc aſportatum, ſtatim vel congeleſcat, vel aceſcat ſic Volauerranus lib.7.cap.4.Genebrar. in chronologia. Zaper.art.4 contra lutherum.Honofr. in ſua chronologia, & idem fuiſſe, à ſede Apoſtolica diſpenſatum cum Danis dixit Claudius de Eucharistia. Hac ergo ſuppoſita hiſtoria euidens eſt, Epiſcopos in illis regionibus Sacerdotes initiantes, ſolum materiam panis in conſecratione Sacerdotum adhibuiſſe, & per conſequens non eſſe præsbyteratus materiam neceſſarium,;neceſſitate Sacramenti ſed ſola neceſſitate præcepti.

Tertia opinio eſt aſſerens manuum impoſitionem factam ab Epiſcopo ſuper caput ordinandi eſſe materiam pręsbyteratus eſſentialem. Sic Scotus in 4. diſt. 4. quæſt. vn. Paludan. in 4.diſt.25. q.prima Silueſ. in .v. ordo §.4. Sotus lect.5.de ſacr. ordin. Bellar.tom.2. controu. cap. 9. de Sacram. ordinis Paulus Comitolus in ſuis reſponſis moral.par.3.cap.1 t.§.5. Coninch.de Sacram.diſp.20.dub.7.nu 60.;& 61. Reginal lib.30. n.10.20.21. Molſetius in ſum. tract.2. cap.10.n.31.Chamerota de Sacram tract.1.cap.3. dub.1. Vaſq. in 3. par. tom.3. diſp.239.cap.1. Filliucius tom. 1. tract.9.cap.2. Paulus laymannus moral. Theolog.lib.5.tract.9.cap.5.n.2. Syluius in 3 par. quæſt.37.art.2.quæſt.4. Canel. à lapide in 1. ad timotheum 4. verſ.14. num. 39.

Quæ ſententia duplicem poteſt habere intellectum primum vt ſola manuum impoſitio ſit huius ordinis adæquata materia,adeo vt porrectio calicis cum vino, & patenę cum pane, ſicut etiam vnctio manuum quędam ſint pręparatoria ad manuum impoſitionem, in qua ſola Sacerdotalis character imprimatur. Secundo poteſt intelligi vt materia pręsbyteratus eſſentialiter conſletur ex triplici materia phyſica nempe pane vino in ſuis vaſis,,& manuum impoſitio, ita vt ex illis tribus rebus licet materialiter diſtinctis, conſurgat vna materio moralis adæquata, & totalis præsbyteratus hanc ſententiam in hoc ſecundo ſenſu in quo etiam prællegati doctores illam docere videntur cæteris veriorem exiſtimat Marchin fol 269. nu.6. in cuius probationem tria facit primò oſtendit panem in patena, & vinum in calice pertinere ad eſſentialem huius ordinis materiam ſecundo vtramque materiam panis,& vini cum patena,& calice eſſe de neceſſitate Sacramenti, & non de ſola neceſſitate præcepti. Tertio ipſam manuum impoſitionem eſſe de neceſſitate Sacramenti, nec eſſe ritum quendam accidentalem ſed eſſentialem, & ſubſtantialem,atque ita ex illis vnam adæquatam materiam Præsbyteratus conſtitui, quæ proſequitur Marchin in ſequentibus.

84 Errat Epiſcopus ſi Sacerdotes in eorum conſecratione qui ſimul cum Epiſcopo idem offerunt ſacrificium, ſimulque ſupra eandem materiam panis,& vini verba proferunt conſecrationis, priuſquam Epiſcopus abſoluat formulam verborum alter,ex Sacerdotibus illam abſoluat nam Epiſcopus non conſecraret, cum abſoluta formula ab vno verba Epiſcopi prolata non caderent ſupra materiam panis, & vini faciet enim contra illud quod præſcriptum eſt in Pontificali. At ſciendum eſt dubium eſſe an verba conſecrationis ſimul cum Epiſcopo in inſtanti mathematico debeant proferri iuxta conſuetudinem in Romana Eccleſia, quam piaculum eſſet improbare,& rationabilem non eſſe cenſendam ideoque inquirendum, an ſolus Epiſcopus,vel etiam recentes Sacerdotes celebrantes prolatione verborum formæ conſecratori verum efficiant Sacramentum; in quo puncto dicendum erit,vel omnes ſimul eodem inſtanti proferunt verba;&tunc dubium non eſt,quin omnes etiam perficiant Sacramentum, cum omnes ſint legitimi miniſtri, & habeant præſentem materiam idoneam non conſecratam,ſed conſecrandam. vel vnus prius abſoluat verba, quam alius vt frequenter accidit,& tunc dicunt aliqui omnes referunt ſuam intentionem ad illud in-

Digitized by Google

inſtans, in quo Epiſcopus abſoluit verba, alioquin tantum intendunt materialiter verba illa proferre ſi Epiſcopum præueniunt. ſic Innoc. lib. 4. de Myſterio Miſſæ D. Thom. 3. par. quæſt. 82. art. 3. & alij relati à Marchin. fol. 280. nu. 6. Alij dicunt Epiſcopum tantummodo formaliter conſecrare, Sacerdotes verò celebrantes ſolum materialiter, & recitatiuè conſecrare in ſignum poteſtatis ſibi conceſſæ ſic Ricchard. Caetan. & alij à March. nu. 8. Suar. valde propendit in hanc ſententiam de Sacram. diſp. 61 ſect. 3. in fine, quæ opinio non placet Marchin. quia difficultatem non euacuat: tandem veriſimilius cenſet quod omnes Sacerdotes recentes initiatos cum Epiſcopo celebrantes conſtituere moraliter loquendo vnum integrum morale conficiendæ Euchariſtiæ miniſtrũ, nam multiplicario miniſtrorum diſtincta, inſtitutioni Chriſti qui ſolus conſecrauit parum conformis videtur, deinde an celebrantes debent habere intentionem conditionatam conſecrandi ſi ſimul cum Epiſcopo cum verba conſecrationis abſoluunt, non item ſi præueniant vel ſubſequantur in iſto conflictu procurent Epiſcopus, vt Sacerdotes non præueniant in abſolutione formæ conſecrationis, cum impoſſibile ſit vno eodemque inſtanti mathematico omnes abſoluere formam, & melius ſit quod prius abſoluat Epiſcopus cum principalis ſit conſecraturus, quam ſi ab alijs preueniatur, nec Sacerdotes culpam lethalem committerẽt ſi Epiſcopum præueniant, ſi intentionem habeant conſecrandi tempore quo Epiſcopus abſoluerit formam forte errabit ſi præueniatur abſque culpa.

85 Errat Epiſcopus ſi contra decretum Papæ Vrbani VIII. reduceret in Diœceſania ſynodo onera miſſarum celebrandarum; ſed pro his omnibus reducendis, vel moderandis, vel immutandis ad Apoſtolicam ſedem recurrendum eſt.

86 Errat Epiſcopus vtens facultate conceſſa à Concil. Trid. circa moderationem miſſarum celebrandarum ſeſſ. 25. de refor. cap. 4. cum hæc poteſtas ſublata ſit ex decreto congregationis, quam inſerit Marchin. fol. 394. n. 30.

87 Errat Epiſcopus ſi ſine iuſtiſſima cauſa moderabitur miſſas, & anniuerſaria iuxta quantitatem legati tenuis, & quæ debeant cauſæ concurrere March. fol. 390.

88 Errat *E*piſcopus concedens licentiam celebrandi Miſſas in oratorio priuato licet ante Concil. Trident. potuiſſet. cap. Miſſarum de conſecr. diſt. 1. Sublata autem fuit hæc facultas à Trident. cuius verba ſunt hæc: *Præcipit Sancta Synodus Epiſcopis ne patiantur in domibus, atque omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria ab eiſdem ordinarijs deſignanda, & viſitanda Sanctum hoc Sacrificium à ſecularibus, aut regularibus quibuſcunque peragi non obſtantibus &c.* Marchin. fol. 442. n. 4. duo colligit primum reſtrictam eſſe poteſtatem *E*piſcoporum ne poſſint concedere facultatem celebrandi in quocunque honeſto loco extra Eccleſiam ſicut prius poterant ſecundo licere Epiſcopo in oratorio domus priuatę ad diuinum cultum tantum deputato, quod non ſtatim in profanos vſus conuertendum dare facultatem celebrandi, dummodo prius deſignatus ab Epiſcopo, & viſitationi eiuſdem ſubiaceat: ſic declarauit ſacra congregatio Gu. ctler. lib. 1. can. quæſt. cap. 3. n. 28. Zerola prax. Epiſ. in .v. miſſa concluſ. 4. Stephaquar. .v. miſſa Suar. de Sacram. diſp. 21. ſect. 3. Coninch. de Sacram. quæſt. 83. art. 2. dub. primo n. 225. Fagundez. . . . Barboſ. de pot. Epiſ. alleg. 23. n. 7. par. ſecunda. Oppoſitum tenet Nauarr. titulo de conſtit. art. 1. quæſt. 37. n. 76. Bonac. de Sacram. diſp. 4. quæſt. vlt. punt. 9. n. 10. Sed hodie ſublata eſt facultas, & S. Sedi Apoſtolicę reſeruata ad literas Cardinalis Lancelotti ad Epiſcopos datas nomine Pauli V. & ſolum datur hæc facultas á Sede Apoſtolica, cum al quibus requiſitis per Marchin. fol. 443. de ſacrif. miſſę.

89 *Errat E*piſcopus exercendo ea quæ ordinis ſunt ante eius conſecrationem ſciendum eſt, differentiam eſſe quo ad poteſtatem iuriſdictionis in Episcopo conſecrato, & in electo, & confirmato, nam electus & cõfirmatus nõ põt exercere ea quę dignitatem *E*piſcopalem reſpiciunt, quorum exercitium eſſet error in *E*piſcopo non conſecrato nam poteſtas Epiſcopi diuiditur in poteſtatem ordinis & iuriſdictionis, ordinis eſt, vt ſciat & poſſit omnia ſacramenta conferre, chriſma cõſecrare, pręedicationis munus exercere, alios ordinare, ſacerdotes creare, & quod eſt commune cum alijs ſacerdotibus, Sanctiſſimam Euchariſtiam conſecrare, & offerre domino verum Sacrificium, vnde ad poteſtatem ordinis tria ſcilicet & in-

ſo-

ſolidum pertinent; ordinare conſecrare, confirmare. verum Eccleſias conſecrare, & calices, quamuis annexum ſit ordini Epiſcopali cum tamen ſit Sacramentale poteſt à Papa ſacerdoti committi; Sacramenta autem quę ex ſola poteſtate ordinis conferuntur non poſſunt miniſtrari ab illo, qui ordinem ad illa requiſitum non habeat, nec ſummus Pontifex poteſt prohibere ne Epiſcopus valide conferat, quin circa ordinis poteſtatem quā habet Epiſcopus, vel Papa ordinans habentſe vt inſtrumentum liberum, ſed ab alio, motum, nempe à Chriſto & ea poteſtas pendet à Papa conſecrante in fieri tātū, quāquidē ordinis poteſtatē immediate à Deo, Epiſcopi accipiūt; nā reſpectu illius omnes Apoſtolos fecitac in hoc oēs ęqualiter ordinauit, ita vt nulla rerum quę ordinis Epiſcopalis ſunt, poſſint inferiori pręlato qui Epiſcopus non ſit, nec conſuetudine, alioue iure ſpeciali competere Abb. in cap. accedentibus, de exceſſ. pręlat. vbi aduiectio Alexi de nouo clarius explicat ex tert. in cap. 5. de conſuet. & in cap. aqua de Conſecr. Eccleſię vel Altaris.

Iuriſdictio ad miſticum corpus fidelium ſpectat, quibus toto orbe terrarum diffuſis, oportuit pro locorum amplitudine illis aſſignari Antiſtites & pręfectos quorum alij maiorem, alij minorem iuriſdictionis poteſtatem ad leges condendas haberent, pro vt neceſſitas, vel vtilitas poſtulare videbatur. Poteſtas hęc diuidi ſolet in illam quę pertinet ad dignitatem Epiſcopalem cuius meminit textus in dicto cap. accedentibus, ſcilicet cognoſcere de cauſis matrimonialibus, publicas iniungere pœnitentias, atque indulgentias concedere, & in illam quæ dicitur ſimplicis iuriſdictionis nempe iudicare, excommunicare, inueſtire, beneficia conferre, inſtituere cæteraque his ſimilia iſtarum iuriſdictionum illa eſt differentia, quod de illis quæ pertinent ad dignitatem Epiſcopalem ſolus ipſe Epiſcopus conſecratus cognoſcit exceptis indulgentijs, quas electus Epiſcopus ante conſecrationem concedere poteſt docuit D. Thomas in 4. ſent, diſt. 25. art. 2. & diſt. 20. quæſt. 1. art. 4. ſequitur Sotus ibi diſt. 21. quæſt. 1. art. 4. Aug. de Ancona de poteſt. eccleſ. quæſt. 29. Silueſt. II. indulgentiæ n. 13. Vgol. de pot. Epiſ. cap. 41. in pun. n. 1. de illis vero quæ ad ſimplicem iuriſdictionem ſpectant, cognoſcit electus & confirmatus, licet non ſit in Epiſcopnm conſecratus. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num 243. quia exercitium iuriſdictionis actu acquiritur per confirmationem, ideo poterit ſubditos excommunicare Nauarr. in Manu cap. 27. n. 5. & beneficia conferre Rebuff. vbi ſupra n. 251. Gonzales ad reg. 8. cancell. §. 4. prœm. n. 27.

Poteſtas autem iuriſdictionis Epiſcopalis qualiſcunque ſit quamuis à Deo Epiſcopis ſit conceſſa voluit vt Petro ſubditi eſſent tanquam capiti, alij autem Apoſtoli fuerunt coadiuuantes, & cooperatores, & ideo dicitur quod Papa fuit aſſumtus in plenitudinem poteſtatis. cap. ad honorem, de auct. & vſu Pall. vnde licet omnes Apoſtolis fuerint pares reſpectu conſecrationis, & ordinis non tamen eos ęquales fecit reſpectu iuriſdictionis: in illa enim præfuit Petrus omnibus vt notat gloſ. in cap in nouo. & in cap. loquitur 24. q. 1. & quidem quamuis ſacra diuina poteſtas ſit, hoc eſt à Chriſto inſtituta rep. vt temporalis gubernandi poteſtas, ſed à Romano Pontifice Chriſti Vicario, & Petri ſucceſſore Epiſcopis datur, & ab eo manet & pendet, ita vt inter ipſum, & cæteros Epiſcopos hoc differat, quod iuriſdictio Romani Pontificis in totam Eccleſiam eſt iure diuino à Chriſto domino inſtituta, & ab eo immediatè accepta Henric. in ſumma lib. 3. de pęnit. cap. 5. §. 5. Cardinal. Bellar. lib. 4 de ſum. Pontifice Fagund. lib. 4. in quinque Eccleſ. præceptis par. 2. lib. 7. cap. 1. n. 23. Cęterorum vero Epiſcoporum iuriſdictio eſt à Chriſto inſtituta ſed à Romano Pont. tanquam Chriſti Vicario, & ſummo, ac primo totius Eccleſiæ paſtore ſuſcepta, & ab eo veluti à fonte Chriſti pręcepto in illos deriuata, & hinc eſt vt ſummi Pontificis iuriſdictionem nulla humana poteſtas, aut ex toto abrogare aut ex parte minuere reſtringere mutare, & variare poſſit, at Epiſcoporum iuriſdictionem Romanus Pontifex iure poteſt tollere minuere reſtringere, mutare at variare poteſt vt docuit S. Thom. 2. 2. quęſt. 184. fagund. d. cap. 1. n. 25. quod latiſſime probat Barbos de poteſt. Epiſ. ſol. 4. & ſeq.

90 Errat Epiſcopus concupiſcens, & non cogitans, quæ ei neceſſaria ſunt ad hoc munus ſubeundum; audiat S. Greg. Epiſ. 116. qui culmen, inquit, regiminis non ad officium portandi onus ſuſcepit ſed ad appe-

titum

titum glorię & tranſitorij honoris. vè qui dum chriſtianę militię fieri ſubſtinet, non dum veteranus miles, idē diu exercitatus in omnium victoria. audiat S. Gregorium Nazian. nemo, inquit, ſapiens lęto animo creatur Epiſcopus; ſi quis pericula & ſupplicia ei propoſita conſiderat, ęque ſtultus videri poteſt, ac repręhenſione dignus, qui cum ingredi poſſit complanatam, & expeditam ſponte ſe in locum anguſtum periculoſumque redegerit.

91 Errat Epiſcopus non viſitans ſuam diœceſim, cum viſitatio ſit anima Epiſcopalis regiminis, nec excuſatur mittens probos viros iuxta illud illud lucæ cap. 10. miſit enim dominus diſcipulos ſuos in omnem ciuitatem, & locum quo erat ipſe venturus, & Ioann. 15. Poſui vos vt eatis, & fructum affetatis.

92 Errat Epiſcopus theſaurizans eccleſ. 10. nihil eſt ſceleſtius, nihil eſt iniquius quam amare pecuniam; hic animam ſuam venalem habet Apoſt. ad Timoth. nihil, inquit tam aſperum, tam pernicioſum eſt; quam ſi eccleſiaſticus, maximè, qui in ſublimi loco eſt, diuitias huius ſeculi ſtudeat.

93 Errat Epiſcopus obliuiuioſus eorum, quæ docet S. Greg. in paſtorali par. 2. cap. 7. ſit rector, inquit, interiorum curam in exteriorum occupatione non minuens: exteriorum prouidentiam in interiorum ſollicitudine non delinquens; ne aut exterioribus deditus ab intimis corruat, aut ſolis interioribus occupatus, quæ ſuis debet proximis non impendat. Sæpe namq; nonnulli velut obliti quod fratribus animarum cauſa prælati ſunt toto cordis adniſu ſæcularibus curis inſeruiunt atque ſequuntur.

94 Errat Epiſcopus vtens priuilegio de quo in cap. vlt. de priuileg. in 6. ſecundum opinionem, quæ derogatum cenſet per Concil. Trid. in quo duę ſunt opiniones vna affirmans, altera negans; ſed non eſſe derogatum pro certo affirmat Nauar. relatus à Barbos conſ. 5. in neuiſ deciſo ſuiſſe refert Azor d. cap 26. q. 4. Fagund. in 5. præcepto eccleſiæ part. 2. lib. 3. n. 19. opiniones contrarias circa facultatem conceſſam à iure communi Epiſcopo de licentia dandi poſſe celebrari extra eccleſiam in oratorijs priuatis conciliari poſſunt ſtāte neceſſitate, & rationabili cauſa, poſſe Epiſcopum hanc facultatem concedere caſus eſt in cap. vlt. de priuil. in §. extra extra eius diœceſim; quia Epiſcopus, vel celebrare, vel audire miſſam quotidie tenetur.

95 Errat Epiſcopus vigore priuilegij de quo in cap. vltimo de pęn. & remiſſ. in ſur. confeſſarium eligēdo ſacerdotem ſibi non ſubditum, qui à proprio ordinario non fuerit approbatus ſtante declaratione ſacrę congregationis quam refert Barbos. . . . . .

96 Errat Epiſcopus diſpenſans, vt duo viri & duę fęminę ſimul ſuſcipiant confirmandum, ac permittens quod plures patrini poſſint eſſe, nam peccat mortaliter quia pręcepta eccleſiæ in re graui transgreditur, ex cuius tranſgreſſione multiplicantur cognationes ſufficientes ad dirimenda matrimonia; ita fuiſſe deciſum refert Zerol in praxi Epiſ par. 1. V. baptiſmus §. 4. Sanches lib. 7. diſp. 57. num. Rebell. de oblig. iuſt. part. v. & in appen. ad lib. 4. num. 89. Bona de ſacr. mat. queſt. 3. 35. §. 2. num. 33. Barbus de pot. Epiſ. alleg. 30. par. 1. nu. 41.

97 Errat Epiſcopus permittens vnum teneri multos vltra duos in confirmatione tamen quando iure conſtaret volentem tenere eſſe aliquem virum probum maxime curatum, in quo iudicio Epiſcopi ceſſat pręſumpta malitia & voluntas contrahendi cum filia ſpirituali, vel eius matre propter impartem conditionem non peccabit Epiſcopus ſi permittat tenere vltra duos Mar. Ant. Geruca in manuale paſtor cap. 54. num. 6.

98 Errat Epiſcopus ſi oleo veteri confirmet & peccabit mortaliter quia de neceſſitate præcepti debet fieri quolibet anno in die cęnę domini.

99 Errat Epiſcopus diſpenſans fieri denunciationes matrimoniales in diebus ferialibus. Praxis Epiſcopal par. 1. v. matrimonium §. 4. Stephan. gratiat. diſcept. forenſ cap. 83. n. 28. Sanchez lib. 3. diſput 6. nu. 9. & ita Sacram congregationem definiſſe teſtatur praxis Neapol. cap. 26. n. 19. quam citat Aloiſ. Riccius in praxi fori eccleſ. reſol. 224. n. 3. in nou. impreſ. tamen fieri poſſe alio die quam feſto eo ſcilicet quo ingens hominum multitudo ad eccleſiam accedit addit Barbos. alleg. 32. n. 15. in prima par.

110 Errat Epiſcopus diſpenſans in denunciationibus non interueniente iuſta cauſa nam. Concil. Trid. hoc remittit prudentiæ Epiſcoporum. Henriq. in ſumma cap. 5. §. 5. Guttierrez de mat. cap. 57. in prin. Bona-

nacin quæſt.2.pun.6. n.7. Menoch. de arbitr.caſu 453.n.5.Salſed. in pract. cap. 73. Henric.lib.11.cap.5. §.5.Ant.Gomez. ſuper Bulla Cruciatæ cap.4.quæſt. 4.num.16 Riccius in praxi fori Eccleſ. deciſ.258.in prima editione & reſolut. 225. nu. 1. Sanches lib. 3. diſput. 8. nu. 5. Ceucall. queſt 604. num. 103. Coninch. diſp. 17. dub. 6. num. 55. Guttier. canon. lib. 1. cap. 19. num. 6.in ſeq. & de matr. cap. 57. num.1. Bonacin queſt. 2. punt.6. num. 7. Barbos de pot. Epiſ. alleg. 32. num. 39.

101 Errat Epiſcopus prohibens ne matrimonia celebrentur Domi, ſeruata concilij forma, ſed cum maxime decent celebrari in Eccleſia, id hortari debet. ita Franc. leo inthesauro for. Eccleſ. par. 2. cap. 26. § 2. Sances lib. 3. diſp 15. num.20.

102 Errat Epiſcopus ſubſiſtente iuſta cauſa non diſpenſans in denuntiationibus matrimonialibus ſub pena peccati mortalis præcipue ſi ſcandalum ſequeretur vel eſſet ſuſpenſio impedimenti. Sanches lib. 3.diſp. 10. num. 6.Guttierr canon.lib. 1.cap.20. num. 23. & de matrim.cap.57. num. 4. vbi num. 5. reſolut. quod in prędictis caſibus poteſt. ab eo appellari de denegatione diſpenſactionis de quo late Sanches vbi ſupra Barbos de pot. Epiſ. alleg. 32. nu. 52.

103 Errat Epiſcopus diſpenſans cum parocho interueniente in clandeſtinis nuptijs circa triennium ſuſpenſionis virtute decreti Concil. Trid.ſeſſ. 24.cap.6.de reform quia hęc ſuſpenſio non in curritur ipſo iure; ſed per ſententiam Iudicis cognitione pręmiſſa de delicto, vnde ſupponitur delictum ad forum deductum contentioſum. Sanches dicta dſput. 52. nu. 4.

104 Errat Epiſcopus circa diſpenſationem in multis, quæ vt cognoſci poſſint & breuiter recenſendum, quæ ſit eius poteſtaa in hac materia. pręmictendum eſt enim Epiſcopum & omnia poſſe, quę de genere. permiſſorum in ſua dioceſi dicuntur quę poteſt Papa in toto orbe terrarum, niſi per Sacros Canones, aut per Summum Pontificem prohibeatur. text. eſt in capit. nuper 20. iuncta. gloſ. verbo non retinuit de ſent.& excontu.ex quibus regulam tradunt doctores, quod quoties conditor canonis cenſurę abſolutionem ſibi non reſeruanit, poteſtatem abſoluendi Epiſcopis videtur conceſſa ita Nauar. in prax. cap.27. num. 39. pleni Guttier. can. lib.1.cap. 5, Suar. tom. 5. diſput. 6. ſeſſ.4. Sayr. de cenſur. lib.2. cap. 19. hinc gloſ. in cap. in quibusdam de pęn. V. diſpenſatum, inquit quod poteſtas diſpenſandi intelligitur conceſſa Epiſcopo, ſi illā Papa non reſeruauit, & tamquam in dubitatum tradunt victor. de matr. par. 1. num. 7. Pelag. de planctu Eccleſ. lib.1.cap. 50. vbi teſtatur de communi Henrques in ſumma lib. 10. de Sacr. ord. dap. 35. num. 1. lit. D. & de matr. lib. 12. cap. 3. Sanches de Mat.lib. 1. diſput. 61. num.1. Suar. tom. 4. de pęnit. par. 2. diſp. 25.ſeſſ. 1. num. 13. & de legib. lib. 6. cap. 14. Barbos alleg. 33. nu. 17. fol. 316. in prima part.

Alij tenent, & longe veriorem atteſtantur eſſe ſententiam Epiſcopos in lege canonica diſpenſare, quando eis expreſſè vel tacitè conceditur diſpenſandi facultas ita gloſ. in verbo ſuſpenſos in cap. cupientes de elect. in 6. Cardin. in cap. dilectis in princ. de temp. ordin. Burgas. de irregular. 3. parte titulo de diſpenſatione Epiſcopi n.10. Vgolin. de poteſt. Epiſ. 57. §.1. & Barbos. cenſet hanc eſſe magis communem hodie, & receptam licet olim contraria magis communis fuerit alleg. 33. n. 18. fol. 316. in prima par. vltra reg. cap. cum inferior de maior. & obedię.& clem. ne Romani de elect. cum ſimilibus quibus habetur: inferiores non poſſe tollere ius ſuperioris, & non obſtare tex. in dicto cap. nuper cenſet ille vbi ſupra n.20.

Aduertendum eſt, legem diſpenſandi facultatem aliquando expreſſe conceedi Epiſcopis vt in cap. ſanè de cler. coniug. & cap. pen. in fine de elect.& cap. cum ex eo 34. de elect. in 6. & cap. primo in princ. da fil. præsbyteror. eod. lib.& cap. 1. de ætare æqualit. cum alijs, eod. Aliquando conceditur talis poteſtas tacitè, & virtualiter veluti quando lex imperſonaliter diſpenſandi facultatem tribuit ſcilicet poſſe diſpenſari, non adijciendo per ſedem Apoſtolicam, vel Romanum Pontificem, cap. 1. ſecundi de eo qui cognoſcit; & cap. poſtulaſti 7. vbi gloſ. 3.& dict. de clerico excom. iuncta gloſ. vlt. de pænis tunc enim quia fruſtra diſpenſatio conceditur ſummo Pontifici, qui de iure poteſtatem diſpenſandi habet cap. propoſuit de conceſſ. præbendæ, cenſetur illa facultas data prælatis inferioribus, & in hoc caſu poteſt intelligi dictum cap. nuper verſ. in 2. ibi non retinuit, & ibi eo ipſo, ita gloſ. in dicto cap. pen. de pænis.

Limitatur hæc facultas vt tantum procedat, & intelligatur de Can. Pontificio nam ſi illud Concilij generalis ſit, quamuis abſolute permittat diſpenſationem non poterit Epiſcopus diſpenſare, tunc enim negata hac facultate Epiſcopo adhue vt & verba aliquid operentur, duos habere effectus dicendum eſt priorem, vt ad derogandum decretum Concil. non deſideretur ſpecialis eius ſuſpenſio. poſteriorem vt Pontifex ad diſpenſandum in eo facilior reddatur, vt aduertit Sanchez lib. 8. diſp. 6. n. 5. nam decreta Concil. expreſſam exigunt derogationem, ac proinde non ſufficere clauſulam derogatoriam generalem reſoluunt. Guttier. pract. lib. 5 q. 17 n. 331. Aloyſ Rice. in collectan. par. 4. collec. 849. & collec. 1367. & in praxi for. Eccleſ. decil. 556. & Reſol. 478. n. 4. Henric. lib. 13. §. 1. Zerola in prax. Epiſ. par. 2. v. abſolutio Garſia de beneſ. p. 4. cap. 5. nu. 30. At pro derogatione Conc. Trid. ſufficere clauſulam generalem non obſtantibus conſ. & alij ſimilibus cenſuit Rota coram Card. Pompillo. obſeruat Gratian: diſcep. forenſi tom. 5. cap. 940. & 963. Mariſcot. var. reſolut lib. 2. cap. 38. nu. 41. Moneta de comm. vlt. volunt cap. 11. num. 250. Bonac. de danſ. relig. diſp. 22. quæſt. 5. punt. 20. num. 4 & ideo Epiſcopum conciliarem conſtitutionem tollere, aut in ea diſpenſare minime poſſunt dicunt Rebuff. in tractatu nominat queſt. 5. num. 30. Guttier. de iuram. confir. par. 1. cap. 51. num. 24. & canon lib. 1. cap. 9. num. 10. franc. leo. in theſauro fori Eccleſ. par. 2. cap. 8. nu. 44. Henriques lib. 11. cap. 57. §. 1. lit. C. quod ſtante neceſſitate Barbos. alleg. 33. num. 26.

Quæ autem dicatur conſtitutio conciliatis, quæue Pontificia, obſeruandę Sanchez regulę. Prima eſt, ſi materia trahat originem à concilio, dicatur Conciliatis vt ſi concilium rem illam definiendam proponat 2. quando, in decreti ſubſcriptione dicitur ex tali concilio, vel in tali concilio, nam tunc á cōcilio traxiſſe originem dicitur ac pro inde conciliaris cenſetur 3. regula eſt quando Pontifex attribuit conſtitutionem ipſi concilio, vt in cap. fin. 2. queſt. 1. & incap. nouiſſ. de iur iur. ita dec. in cap. 1. in noua editione de iudic. & aliquos refert Sanches dicta diſput. 5 num 6. 7. 8. & vbi reſoluit, cenſeri conciliatem conſtitutionem vbi ſum. Pontifex ſic diceret. definimus hoc cum conſenſu concilij.

105 Errat Epiſcopus, data facultate diſpenſandi, ſi ſine iuſta cauſa id præſtat nam facultas conceſſa á ſuperiore, inferiori cenſetur collata, iuxta exiſtente cauſa cap. multa de præbend. Couarr. de ſponſal. par 2. cap. 6. §. 9. num. 11. Guttierr. canon. lib. 1. cap. 9. num. 5. Sanches de matr. lib. 8. diſput. 17. num. 4. Nauarr. in manual. preludio. 9 num. 15. lud. Mir. in manuale prelat. tom. 2. quæſt. 30. art. 4. concluſ. 4. Barbos. alleg. 34. in prin. fol. 317. in prima par. Poterit tamen Epiſcopus diſpenſare in proprijs conſtitutionibus ſine cauſa quę diſpenſatio erit valida Sanches lib. 8. diſp. 7. nu. 24. Barbos vbi ſupra num. 2.

106 Errat Epiſcopus diſpenſando in ſuis cōſtitutionibus ſynodalibus quamuis ſine cauſa & válide, tamen peccabit mortaliter ſi abſq; iuſta cauſa. cap. cum omnes de conſtitutionibus. Nauarr. d. prelud. 9. nu. 15. Azor. Inſt. moral. pat. 1. lib. 3. cap. 12. queſt. 3. in fine Sanches d. num. 27. at non dato ſcandalo venialiter tantum explicat Nauarr. d. prelud. 9. num. 14. & cap. 25. num. 5. Franc. Emanuel in ſumma tom. 1. cap. 237. num. 5. Valent. 1. 2 diſput. 7. queſt. 5. punt. 9. eidem Sanches d. lib. 8. diſput. 18. num. 7 Barbos alleg. 34. deput. Epiſ. num. 4 fol. 318. in prima parte.

107 Errat Epiſcopus diſpenſando in ſuas conſtitutiones iuramento firmatas ita Sayr. de cenſuris lib. 6. cap. 11. Azor. d. lib. 5. cap. 15. queſt. 7. plures refert Sanches dicta diſput. 17. nu. 31. Baſil. Pont. d. cap. 5. nu. 5. de mat.

108 Errat Epiſcopus diſpenſans in ſuis cōſtitutionibus auctoritate Pontificis confirmatas Sayr. d. num. 11. Azor. vbi ſupra Sanches d. diſput. 8. num. 51. Baſil. Pont. de matr. lib. 8. cap. 5. num. 6. Farinaz. deciſ. 240. num. 3. par. 2.

109 Errat Epiſcopus diſpenſans in conſtitutione, in Synodo prouinciali decreta ſine cauſa legitima ſunt duę, tamen opiniones verior eſt negatiua, quod non valeat diſpenſare. Nauarr. conſ. 7. de off. ordin. in antiq. & conſ. 6. de maior, & obedien. in nonis. Archiepiſcopos enim eſt caput concilij prouincialis ad hunc effectum, vt ad eum pertineant eius vocatio, & congregatio, habere primam ſedem; ſed non ad hoc vt ſuperior eius, vel maior, eo iam

Ss con-

congregato, neq; quod habeat eamdem iuriſdictionem, quam habet concilium, imò eſt coniudex, & collega aliorum Epiſcoporum, ex his irritam diſpenſationem ſine cauſa factam ab Archiepiſcopo in decretis ſynodi prouincialis cenſet Sanchez d. diſp. 17. n. 36.

110 Errat Epiſcopus diſpenſans in impedimentibus dirimentibus matrimonium, cum recurrendum ſit ad ſummũ Pontificē niſi in caſu vrgentiſſimæ neceſſitatis ita Couarr. de ſponſal. p. 2. cap 6. n. 15. in prin, & §. 10. n. 11. Angel. .v. matrimonium 3. Imped. 18. nu. 3. Silueſt. .v. matrimonium 6. quæſt. 6. in fine Guttier. can. lib. 1. cap. 5. n. 10. Nauarr. in manuali cap. 22. nu, 85. Henric. in ſum, lib 12. c. 3. §. 1. Sanchez de matr. in lib. 2. diſp. 40. n. 1. lib. 8. diſ. 6. Garſia de benef par. 11, c. 5. n. 344. in alijs vero impedimētis nō dirimētibus de conſuetudine receptum quod valeat, excepto voto religionis. Vgol de pot. Epiſ. cap. 60. §. 3. Bonacin. de mat. quęſt. 3. pun. 15. n. 3. Henriq. lib. 12. cap. 2. §. 1. Sanchez lib. 7. diſp, 17. n. 15. Pont. de mat. lib. 8. cap. 13. & caſus in quibus poteſt Epiſcopus diſpenſare in impedimentis dirimentibus recenſet Barbos alleg. 35. nu 3. ſol. 319. in 1. par.

111 Errat Epiſcopus ſecundum opinionem Couarr. de ſponſ par. 2. cap. 7. §. 2. nu. 6. diſpenſans in impedimentis ſuperuenientibus matrimonio, quæ impediunt debiti petitionem, licet ſit alia opinio communior ita Emanuel sà verbo debitum n. 11. Ledeſma de matr. quæſt. 58 4 dub. Valent. par. 4. diſp. 10. quæſt. 5. pun. 5. frater Emanuel in ſumma tom. 1. cap, 243. n. 12. & in bulla cruciat §. 13. n. 8. ſol. 320. p. 1.

112 Errat Epiſcopus diſpenſans in caſu prędicto, cum quis poſſet habere reccurſum ad nuntium apoſtolicum habentem poteſtatem diſpenſandi in impedimentis, matrimonij quod poſſit docet Henric. lib, 8. de pænit, cap. 10. n. 1. in comm. lit. D. & lib. 11. de matr. cap. 3. n. 1. in comm. lit *H.* verum licet opinio probabilis ſit contraria tamen eſt ſecurior, hanc partem ſuſtinet Nauarr. in man. cap. 22. n. 85. Vega. lib. 6. ſum. caſu 143. quos refert & ſequitur Sanchez d. lib. 2. diſput. 40. nu. 8. Barbos alleg. 35. n. 10. ſol. 320. par. 1.

113 Errat Epiſcopus diſpenſans ſuppoſita facultate diſpenſandi, abſque rationabili cauſa in votis & iuramentis intuitu diuini obſequij. Sanchez lib. 2. de iuram. cap. 40. n. 3. & tract. de voto lib. 6. cap. 14. de mat. lib. 8. diſp. 13. n. 1. Barbos alleg 36. n. 4 ſol. 322. par. 1. vbi inquit hanc poteſtatem transire in capitulum ſede vacante.

114 Errat Epiſcopus diſpenſans in quinque votis reſeruatis ſum. Pontifici ſcilicet de intrando religionem, de perpetua caſtitate, de peregrinatione in terram ſanctam de viſitando limina Apoſtolorum, de peregrinatione ad d. Iacobum Compoſtellæ ex antiquorum curiæ ſtilo potius quam iure ſcripto ita Angel. in .v. votum 4. §. 6. Silueſ eodem verbo 4. quæſt. 3. Sot. lib. 7. de Iuſt. & Iur. quæſt. 4 art. 3. Nauarr. in manual. cap. 12. n. 75. & tom. 4. de regul. n. 22. Homobon. de exam. eccleſ. tract. 11. cap. 6. quæſt. 22. reſol. 3. Sanchez in præcep. decal. lib. 4. ca. 40. Molfet. in ſum. Theolog. moral. tract. 11. cap. 15. n. 137. Couarr. in cap. quamuis pactum p 1. §. 3. n. 12. Henriq. in ſum. lib 7. cap. 30. § 6. lit. A. Vgolin. de poteſ. Epiſcopi cap. 58. x. 4. Azor. inſt. moral. p. 1. lib. 11. cap 18. quæſt. 4. & cap. 19. quæſt. 3. Sayr. lib. 5 clauis regiæ cap. 8. n. 9. & lib. 6. cap. 11. n. 33. Suar. de relig. tom. 2. tract. de Iur. lib. 2. cap 40. n. 4. & in quibus liceat Epiſcopo diſpenſare in ſupradictis quinque caſibus recenſet Barbos alleg. 37 n. 4. & ſeq.

115 *E*rrat Epiſcopus ad tempus ſuſpendens interdictum veluti pro miſſa noua profeſſione facienda aut pro ſepultura alicuius nobilis, vel ad certum effectum expreſſe reſoluit gloſ. in cap. ad hæc 37. de appel. & etiam ſequuntur doctores, quos refert Henric in ſumma lib. 13. cap. 51. §. 4. Auila de cenſ. diſp. 6. dub. 6. concluſ. 4. contrariam opinionem probat gloſ. 1. in fine in cap. præſenti de ſen excomm. lib. 6. ſequitur ſayr. de cenſ. lib. 1. cap. 23. n. 18. & videtur expreſſa deciſio in cap. dilectis 55. de appell. at alij vtuntur diſtinctione de qua Barbos alleg. 38. num. 3. ſol. 327. par. 1. qui cum hac diſtinctione dicit poſſe admitti tñ ſecurius & indiſtincte tenet, nullũ interdictum locale, vel etiam perſonale à iure, vel ab homine prolatum poſſe ab inferioribus Romano Pontifice ſuſpendi ad tempus.

116 Errat Epiſcopus non ſeruans interdictum generale ſiue interdicatur Ciuitas, Prouincia regnum ſiue vniuerſitas ab ipſomet *E*piſcopi prolatum docent Silueſ in ſum, v. interdictum 6. §. 1. Henriq. lib. 13. de excomm. cap. 50, §. 1. & *E*piſcopum violantem ſuum interdictum incurrere pænas iuris, & irregularitatem Barbos. alleg. 38. nu. 10.

num. 10. fol. 239. par. prima cenſet.

117 Errat Epiſcopus imponens interdictum generale pro culpa vnius priuati hominis niſi ex ſpeciali commiſſione Papæ id fiat argumento text. in extrauag. prouide de ſent. excomm. Barbos alleg. 38. n. 17. fol. 330. par. 1.

118 Errat Epiſcopus abſoluens percutientem clericum, nam hæc eſt reſeruata ſum. Pontifici cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4. & in cap. cum illorum de ſent. excomm. late agunt Nauarr. in man. cap. 27. n. 76. Tolet in inſtitut. Sacerd lib. 1. cap. 31. Carol. de Graſſis de effect. cleric. effectu q num. 148. Suar. tom. 5. de cenſur. diſput. 22. Sayr. eod. tract. lib. 3. cap. 26. Molin. de Iuſt. & Iur. tom. 4. diſp. 52. Bonacin. de cenſur. diſp. 4. Atiquando poſſunt Epiſcopi à prædicta cenſura abſoluere caſus recenſet Barbos. alleg. 41. n. 2 fol. 348,

119 Errat Epiſcopus diſpenſans ad ordines corpore vitiatos ad ſolum enim Papam ſpectat. Mandos in tract. ſignat. grat. tit. diſpenſario. Selua de benefic. par. 3. quæſt. 5. n. 31. in tertia qualit. Couarr. in clem. ſi furioſus par. 1. n. 7. Nauar. in man. cap. 27. n. 98. & n. 200. Molin. d. diſput. 70. num. 19. Vgolin. cap. 52. §. 3. Sayr. d. lib 6. cap. 8. n. 1. Bonacin. d. punt. 2. n. 36. Mirand. in manual. prælator. tom. 2. quæſt. 8. art. 3. in quibus caſibus poſſit vide Barbos. alleg. 42. n. 59. fol 356. p. prima.

120 Errat Epiſcopus diſpenſans in infamia iuris, & irregularitate quæ ex ipſa procedit quia ſolus Papa in ea diſpenſat: in illa verò quæ oritur ex infamia facti qualis eſt, quæ naſcitur ex crimine aliquo notorio Epiſcopus diſpenſat. Miran. in manuale prælat. tom. 2. queſt. 8. art. 5. concluſ. 1. Ioann. à Cruce de ſtatu regul. lib. 1. cap. 6. dubit. 17. item infamia poteſt auferri per Epiſcopum diſpenſantem ſuper delicto. Barbos, alleg. 43. n. 30. fol. 358. par. 1.

121 Errat Epiſcopus diſpenſans ad ordines ſodomitas Ceuall comm. contra Comm. quæſt. 248 n. 10. Salſed. ad Bernar. in practica cap 89 Barbos. alleg. 44. fol. 359. nam Epiſcopi cum conuictis in crimine neſando, & iuridice condemnatis nullo modo poſſunt diſpenſare, neque eos promouere ad ordines, aut poſt promotionem, vt in illis poſſint miniſtrare, cum infamati iuridice de crimine enormi ipſo iure ſint irregulares, vt probat Nauar. in ſuo man. ca. 24. nu. 248. in qua irregularitate ſolus ſum. Pont poteſt diſpenſare. Miran. in manual. prælat. tom. 2. quæſt. 8. vbi aſſerit neque religionum prælatos facultatem habere diſpenſandi cum huiuſmodi conuicto.

122 Errat Epiſcopus diſpenſans ad ordines cum bigamis, & in hoc ſunt tres opiniones verior tamen opinio docet non poſſe etiam ad ordines minores, aut ad primam tonſuram, & ad beneficium ſimplex, quia cap. vlt. de bigam. in 6. ſumptum eſt ex Concil. Lugdun. generali, & generaliter indicat Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. ca. 17. & Epiſcopus nequit in decreto generalis Concil. diſpenſare hanc ſententiam tenet Couarr. in clem. ſi furioſus p. 1. §. n. 2. nu 4. Tolet in ſum lib. 1. cap. 20. n. 8. Aloyſ. Ricc. in deciſ. curiæ Arch. Neap. deciſ. 331. & ſecundum hanc ſententiam fuiſſe deciſum teſtatur per ſacram congregationem Nicol. Garſia de beneſ par. 7. cap. 6. n. 5. Molfet. in ſum. tract. 6. cap. 7. num. 28. Secunda opinio docet poſſe Epiſcopum diſpenſare ad ordines minores, & ante ſuſceptos, & ad beneficia ſimplicia quæ ante poſſidebat, vt retineat. Ita Ang. vero bigamus n. 8. Nauar. in man. cap. 27. nu. 197. Valent. 4. par. diſput 7. quæſt. 19. pun. 3. Vital. in ſuo Candel, p. 2. n. 34.

Tertia ſententia quę prædictis receptior eſt affirmat poſſe epiſcopum diſpenſare vt accipiat ordines minores, ſuſceptiſque vtatur. d. Thom. in 4. diſt. 27. queſt 3. art. 3. vbi Palud. queſt. 4. art. 5. concluſ. 4. Duran. queſt. 3. gloſ verbo diſpenſare in fine, & in cap. 2. de bigamis. Iedeſma de matri. queſt. 66. art. 5. Iacob. de graſſis in aureis decis lib. 4 cap. 27. num. 38. Borgas de Irregul. part. 5. tit. de Bigamis num. 8. Henriques lib. 12. cap. 6. §. 11. Bonac. de cenſ. diſput. 7. queſt. 2. punt. 5. num. 15. Azor. inſt. moral. part. 2. lib. 5. cap. 20. queſt. 2. & lib. 6. cap. 4. queſt. 8. Suar. de cenſur. lib. 6. num. 11. Auila de conſ. part. 7. diſp. 7. dub. 4. Sanches lib. 7. diſp. 86. num. 11. Barboſ. alleg. 49. fol. 373. num. 25. in prima part. ſententię tanqua probabiliori adheret. limit. tamen in Bigamia interpretatiua quę oritur ex dupplici matrimonio neutro valido, aut altero valido, altero irrito poterit Epiſcopus diſpēſare ſi delictum ſit occultum virtute Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de refor. ita Henriq; d. cap. 6. in fine, & ſanches dicta diſput. 86. num. 13.

In ſimilitudinaria bigamia volunt multi non poſſe Epiſcopum quamuis clericus

vnicam & virginem duxerit ſic Maiol. de irreg. lib. 1. cap. 33. nu. 7. alij contrariũ tenent poſſe quamuis corruptam duxerit ſic Palat in 4. diſt. 27. diſp. 4. & ſupponere videtur Henriques d. cap 6. num. 11. Doctores diſtinguunt ſi clericus cum vnica & virgine contraxerit poteſt Epiſcopus diſpenſare, ſecus ſi cum vidna vel corrupta vel dupplex iniuit matrimõinm Barboſ. alleg. 49. fol. 373. num. 26. in pri par.

123 Errat Epiſcopus abſoluens in caſibus reſeruatis Sum. Pont. Coriolan. de caſ. reſeruat. par. 1. ſect. 1. art. 1. num. 7. Acoſta in explic. bullę cruciatę queſt. 42. vndecim caſus recenſet Barboſ. de poteſt. Epiſcop. in 3. part. fol. 8. alleg. 50. nu. 3. quæ in ordinibus conferendis. quæ in beneficijs, quę circa Iuris interpretationem quę quo ad religioſos, quæ in bulla in cęna & fol. 25. habes catalagum ex cõmunicatiõum reſeruatarum Papę extra bullam in cęna. ex quibus colligi poſſunt tot errores quot ſunt caſus Papę reſeruati; ſunt enim numero plus vel minus quaſi 284. de quibus demptis excomunicationibus quarum nulli ſunt reſeruatæ abſolutiones ideo poſſunt Epiſcopi ab eis abſoluere, quæ ſunt fere 77. remanent reſeruatæ Papę 207. quibus additis quę huc vſque numerauimus ſunt ſanę errores Epiſcopales num. 350.

124 Errat Epiſcopns ſibi reſeruans multos caſus latiſſime agit Barboſ. alleg. 51. in 3. par. fol. 39. vſque ad folium 63. & alleg. 52.

125 Errat Episcopus, abſens à ſua Eccleſia vltra tres menſes in anno conceſſos à Cõcil. Trident. ſeſſ. 6. cap. 1. de reform. & ſeſſ. 23. cap. 1. & reſor. Azor. inſt. moral. par. 2. lib. 7. cap. 4. Vgolin. de pot. Epiſ. cap. 4. § 113. Santarell. var. reſolut. à quæſt. 1. vſque ad quæſt. 16. Barbos. alleg. 53. fol. 67. in 3. par.

126 Errat Epiſcopua non eligens vicariom generalem ſicut tenetur, virum probatæ vitæ timentem Deum liberalem fortem magnanimum Sbroz. de vicar. Epiſ. lib. 1. quæſt 33. & quęſt. 34. Dicit non expedire eligere exterum vicarium vt habeat ſubditorum mores cognitos Cuce. inſt. can. de Vicario Epiſcopi Menoch. de præſumpt. lib. 5. pręſ. 12. vbi dicit iure præſumi originarium maiori fide, & diligentia adminiſtraturum. S. Carolus aliter ſentiebat de quo Carolus a baſilica S. Petri in eius vita lib. 7. cap. 36. ſic ait: Vicarium verè generalem in primis grauem pietate, religioneqne præſtantem, doctrina ſpectatum, iuris conſultum præterea diſciplinę ſacræ ſtudio incenſum, ſacerdotem eligebat hos vero nempe vicarium, & ſuos alios, qui tum ad ciuilia tum ad criminalia deputabantur adhibere exteros ſolebat, ne fortè amicitia, propinquitate gratia, aut vero metu adducti ius aliquo modo quandoq; violarent. minusvè libere dicerent de electione Vicarij habes in Barbos. alleg. 54. fol. 83. in 3. part.

127 Errat Epiſcopus in electione Vicarij multipliciter. non poteſt eſſe laicus, clericus coniugatus non poteſt eſſe bigamus licet effectus ſit clericus. non monachus, & religioſus niſi de conſenſu ſui ſuperioris Debet eſſe peritus ad munus ad quod eligitur & quæ non veniant in generali mandato Vicariatus recenſet Barbos. alleg. 54 fol. 94, in 3. parte.

128 Errat Epiſcopus conferens beneficia reſeruata Papę per regulas Cancellariæ vacantia in curia, & ea in quibus Papa manum appoſuit. Regulariter enim ad ſolum Papam ſpectabat collatio omnium beneficiorum in vrbe, & in toto orbe deinde ſum. Pontifex conceſſit Epiſcopis vt quilibet in ſua diœceſi beneficia ibi exiſtentia potuiſſent cõnſerre cap. omnes baſilicę cap. nullus, 16 q. 7. de Barbos. alleg. 57. fol. 115. in tertia parte, & de beneficijs reſeruatis à Papæ vſque ad fol. 145. ex quibus colligi poſſunt tot errata in Epiſcopo, quod beneficia ſunt reſernata Papę, quæ poſſunt addi ſupra numerum huc vſque relatum, vt ex Barboſa numerari poterit, quę ferè centum ſunt. erunt itaq; omnes pro modo 460.

129 Errat Epiſcopns ſi fiat concurſus in vacatione parochialis Eccleſię non iuſta formam Concil. Trid. & collatio erit nulla, & reſeruatur Papę, quę forma non poteſt omitti etiam ſi vellet parochialem conferre perſonę quantumuis idonęę, doctę benemeritæ ita Rota apud farinę 151. Garſias de beneſ. par 9. cap. 2. num. 102. Aloyſ. Ric. reſolut. 351. nu. 2. de materia concurſus vero Barbos alleg. 58.

130 Errat Epiſcopus non viſitans ſingulis annis, vel ſingulis duobus annis ſuam diœceſim, & non ea præſtans quę iuxta formã Concil. Trid ſeſſ. 24 cap. 3. de reform. tenetur ſit enim ſcopus Epiſcopo pręcipuus ſãctam, & orthodoxam doctrinam expulſis he-

Digitized by Google

hętetibus docete,inducere bonos mores, prauos cottigere, populum cohortationibus, & admonitionibus, ad religionem pacem innocentiamque accendere, cętera pro vt locus, tempus, & occaſio expoſtulabit.

131 Errat Epiſcopus, ſi auferat vni plura beneficia, & ſi vnus non ſufficiat ad ſubſtentationem poterit aliud ſimplex conferre habetur in Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 17. de reform. de iuris materia agunt Nauar. in man. cap. 23. nu. 123. & de hor. can. cap. 22. & conſ. 14. alias conſ. 11. Salſed. ad Bernard. in pract. cap. 48. Azor. in inſt. moral. par. 1. lib. 2. cap. 12. & lib. 5. cap. 19. par. 2. lib. 3. cap. 7. quęſt. 4. & cap. 8. quęſt. 6. & cap. 9. quęſt. 3. & cap. 10. quęſt. 4. & cap. 11. quęſt. 23. Molfet. in ſumma tract. 6. cap. 9. Garſia de benef. par. 11. cap. 5. n. 268. Aloy. Ricc. deciſ. 236. cuius diſpoſitioni ſi quis contrafacere intenderit peccabit mortaliter Barbos alleg. 62. fol. 169.

132 Errat Epiſcopus puniens in viſitatione delicta pęna ordinaria, quia tantum extraordinaria poteſt, magis enim morum emendationem, aut correctionem quam ordinariam delicti vindictam requirere debet in his procedit Epiſcopus appellatione remota & querela etiam ad ſedem Apoſtolicam interpoſita, quę executionem nullo modo impedire, aut ſuſpendere debat ita Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 10. de reformat. Iancell. de attent. lim. 18. num. 6. Marchin. de commiſſ. part. prima de commiſſ. extra cur. Rom. cap. 6. anm. 78. Aloyſ. Ricc. in praautea reſolut. 7. num. 1. dummodo Epiſcopi procedant ſine proceſſu, & ſine ſcriptis, carcerando, & carceratos retinendo. Barboſ. alleg. 73. fol. 221.

133 Errat Epiſcopus viſitationem agrediens ſi proponat edicta, quibus ſubditi iubeantur crimina detegere, multoq; minus propoſita pæna excommunicationis ita cenſuit ſacra congregatio relata à Barbos alleg. 73. n. 29. fol. 221.

134 Errrat Epiſcopus vltra procurationem aliquid recipiens in viſitatione, non tantum ipſe, ſed nec quiſquam ſuorum, ſub pęna maledictionis & interdicti ab ingreſſu Eccleſię, ac reſtituendi duplum infra menſem; non obſtante remiſſione partis cap. 1. §. prohibitiones, & cap. exigit de cenſib. lib. 6. innouatum in Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3. de reform; ſub qua prohibitione non cenſetur ſublatum cathedraticum, quod ſingulis annis ſolet exigi ab ordinario, tum in viſitatione quam extra.

135 Errat Epiſcopus ſi vltra procurationem munera qualiacunquę & quomodocunquę illi offerantur à viſitatis recipiat, appellatione victualium comprehendun tur illa, quę ſunt ad victum, non vero ille quę concurrunt alia neceſſaria perſonę, vecturas ſcilicet ex ferraturas equorum; quæ viſitati non tenentur pręſtare niſi viſitator eſſet prælatus à ſum. Pontifice delegatus, tunc ei debentur mercedes equorum, & viaticum vt de loco ad locũ commode poſſit tranſire Zerol. in praxi Epiſcop. V. viſitatio §. 6. dub. 5. & dub. 3. Mar. Ant. Gen. in manuali paſtorum cap. 35. de delegato Pontificis Clem. 2. de cenſ. Azor. in inſt. moral. pat. 2. lib. 3. cap. 42. queſt. 8. vide Barb. in collecç. cap. cum Apoſtolus de conſ. & procur.

136 Errat regulariter Epiſcopus commutans voluntatem teſtatoris ad pias cauſas Tiraq. de priuil. 135. Nauarr. conſ. 2. nu. 7. in ann. 9. & 17. in nouis ſub tit. de reb. Eccl. nõ alien. Mar. Ant. Gen. in prax. Epiſcop. cap. 59. nu. 1. Henriques in ſumm. lib. 7. cap. 17. §. 2. litt. F. & lib. 9. cap. 22. §. 6. litt. M. Emanuel queſt. regular. tom. 2. queſt. 135. art. 9. dantur tamen caſus in quibus poteſt de quibus Barboſ. alleg. 83. fol. 256. in 3. par.

137 Errat Epiſcopus concedens indulgentias vltra 40. dies cap. ex eo de penit dum dedicatur Baſylica conceſſa non extenditur extra annum Henriques lib. 7. cap. 31. §. 2. & ſi vltra 40. dies concedit in alijs valebit pro 40. dies tex. in cap. indulgentię de pęnit, in 6. Aloy. Ricc. in praxi fori Eccleſ. deciſ. 117. nu. 5. in prima edit. & reſolut. 102. num. 5. in ſecunda edit ſuar. diſp. 155. ſeſſ. 3. 1. 11. Nauarr. de indul. not. 31. nu. 16. Azor. cap. 15. queſt. 6. Bonacin. diſp. 6. queſt. prima punt. 3. num. 3. Barboſ. alleg. 88. fol. 288. 3 part.

138 Errat Epiſcopus concedens licentiam legendi libros prohibitos Nauarr. conſ. 1. queſt. 36. ſub tit. de conſtit. Azor. inſt. moral. par. 1. cap. 16. queſt. 7. Sanches in pręceptis decalog. cap. 10. nu. 56.

139 Errat Epiſcopus condens ſtatuta contra Canones cap. inſtitutionis 25. queſt. 2. & contra conſuetudinem rationabilẽ legitime preſcriptam clem. ne Romani de elect. Abb. in cap. fin. de conſuet n.

7. & ibi

7. et ibi Roehus de curte ſect. 3. nnmer. 7. & 9.

140 Errat Epiſcopus concedens alienatio nem rerum eccleſiaſticarum, nam licet antiquitus liceret Epiſcopis per extrauag Pauli II. Ambitioſe de reb. ecleſ. non alien. prohibita fuit omnium rerum & bonorum eccleſiaſticorum alienatio aut omne pactum, quo ipſum dominium transfertur ſed in quibus caſibus id facere liceat Barbos alleg. 95. fol. 303.

141 Errat Epiſcopus approbans noua miracula ſecundum vnam opinionem pro qua facit text. in cap. audiuimus de reliq; & vener. ſanctorum: facit etiam text. in cap. venerabili de teſtib. facit Bull. Leonis X. quibus non obſtantibus pars affirmatina tenenda eſt, quam probat Concil. Trident. ſeſſ. 25. de inuoc. & vener. ſanct. *Franc.* leo in theſaur. for. eccleſ. par. 2. cap. 1. n. 21. Hom. bon. in exam. eccleſ. tract. 12. cap. 3. quęſt. 16. reſpondet ad contraria Barbos. alleg. 97. fol. 320. n. 3. & ſeq.

142 *Errat Epiſcopus* approbans reliquias perſonæ non dum canonizatæ ac eas publicè venerandas exponens. capit. fin. de reliq. & vener. ſanct. & abſque ſum. Pontificis licentia non eſſe ad orandas dicendum eſt, quod non eſt derogatum per Concil. Trid. ita tenet Suar. tom. 1. in 3. par. quæſt. 25. diſput. 5. 5. ſect. 2. Sayr. in claui regia lib. 4. cap. 7. n. 3. Azor. inſt. moral. par. 1. lib. 9. cap. 8. & par. 2. lib. 1. cap. 26. quęſt. 2. quęſt. 4. & lib. 5. cap. 6. quęſt. 1. Sanchez in præcep. Decalog. tom. 1 lib. 2. cap. 43. niſi eſſent alicuius ſancti antiqui, nam ſacra congregatio cenſuit illas quę fuerint antiquæ habendas eſſe in illa veneratione quã hactenus habuerunt illud tamen aduertendum duxit Barbos. alleg. 97. n. 12. quod ſi reliquię fuerint denuo inuentæ alicuius, qui iam pridem in ſanctorum numerum relatus ſit coli poſſint etiam publicè prius tamen ea cognoſcente, & approbante Epiſcopo vt reſoluit Azor. dicta quæſt. 8.

143 *Errat Epiſcopus* non ſtatuens numerum Monialium in monaſterijs quę ibi commode poſſent viuere, iuxta quantitatem redditu um Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 3. quod decretum confirmatum eſt bullis Pont. Pius V. præcepit, ne plures moniales in earum monaſterijs recipiantur, ſiue recepi, & admitti permittantur, quem ex proprijs redditibus ipſum monaſterium vel ex conſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari valeant deinde Gregor. XIII. in conſtitutione incipiente: *Deo ſacris*, iniunxit ordinarijs vt præfatum ſtatuant numerum in monaſterijs ſibi ſubiectis, etiam exemptis vt conſtar ex verbis d. conſtitutionis ex quibus colligit Nauar. in cap. ſtatuimus n. 57. verſ. 3. notab quæſ. 3. Homobonus in exam. eccleſ. in c. 3. quæſ. 15. vbi citat Sanchez lib. 7. ca. 23. n. 3. docentẽ ordinarios locorum ſub pæna peccati mortalis ad id faciendum obligari ex illis verbis appoſitis in conſtitutione: ſuperq; ordinariorũ conſcientiam oneramus. Barbos tranſcribit bullas Paul. V. Greg. XIII. & Vrbani VIII. alleg. 98. fol. 324. in tertia parte.

144 Errat *Epiſcopus* ſecundum vnam opinionem concedens licentiam monialibus retinendi aliquod peculium pro ſuccurrendis earum neceſſitatibus arg textus cap. cum ad monaſterium de ſtatu. mon. Felin in cap. cum min. 26. de conſtit. & Carol. Tapia in auth. ingreſſi c. de ſac. ſanct. eccleſ. cap. 3. nu. 54. affirmatiua tamen eſt communior & receptior eſt, ita Nauarr. tom. 2. de regular. in antiquis alias conſ. 24. nu. 5. de ſtat. mon. *E*manuel. quęſt. regul. tom. 3. quęſt. 29. art. 8. & in ſumma tom. 2. cap. 31. n. 3. Azor inſt. moral. par. 1. liber cap. 12. q 1. Sanchez lib 7. cap 22. n. 5. aſſerentes text. in dicto cap. Cum ad monaſterium interdicere regulariter, & vniuerſaliter eorum importunitatem, & leues cauſas, ſecus quando ex cauſis grauibus, & iuſtis, ſed adhuc dubitatur an per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 2 de regul. hoc ſit correctũ vide Barbos alleg. 103. fol. 355. in tertia parte n. 6. non eſſe correctum, & ſecundum Sanches hodie licere ex iuſta cauſa concedere cuicunq; religioſo, licet non ſit officialis ordinis, adminiſtrationem aliquorum bonorum ſtabilium nutu ſuperioris amouibilem, vnde infertur monialibus non licere poſſidere propria, & ſi quid legatum relictũ, datumuè fuerit, vel earum labore, aut induſtria partum tradi debere Abbatiſſę, quę ex eo primum monialis ipſius, cuius cauſa id quæſitum eſt neceſſitati prouideat, reliquum conferendum cenſent in vſum Monaſterij.

145 Errat *Epiſcopus* conferens primam tonſuram illiterato ſuſpenditur per annum

num à collatione illius cap. vlt. de temp. ordin. lib. 6. Bonacin & alij alleg per Barbos alleg. v11. fol. 391. num. 5. in tertia parte.

146. Errat Epiſcopus conferens primam tonſuram illiterato, & ſuſpenditur per annum ab illius collatione cap. vlt. Sayr. de cenſur. lib. 4. cap. 12. num. 18. Molfet. in ſum. moral. tract. 2. cap. 17. nu. 8. ſed hanc ſuſpenſionem non eſſe in vſu affirmat Emanuel sá .v. ſuſpenſio num. 13. Bonacin. de cenſ. diſp. 3. q. 6. pun. 5.

147 Errat Epiſcopus conferens primam tonſuram non ſuo ſubdito cum literis dimiſſorijs ſi careat teſtimonio ſui ordinarij de moribus, & vita, & per annum ſuſpenditur Concil. Trid. ſeſſ. 23. capit. 8. de refor. Tolet. par. 1. cap. 48. num. 4. Suar. diſp. 31. ſect. 5. num. 6. Sayr. lib. 5. cap. 12. num. 13.

148 Errat Epiſcopus conferens primam tonſuram coniugato niſi velit religionem ingredi multos alios errores collige ex Barbos alleg. 3. Molf. in ſum. morali tract. 2. cap. 17. n. 17.

149. Errat Epiſcopus ordinans indignum, & minime idoneum Sacerdotem, & ſuſpenditur à collatione ordinis Sacerdotalis cap ſi quis Epiſcop. 1. quæſt. 1. Sayr. lib. 4. cap. 12. n. 17. Suarius tom. 5. diſp. 31. ſect. 5. num, 2. Bonac. d. punt. 5. par. 1. quęſt. 6.

150 Errat Epiſcopus ordinans abſque tit. beneficij eccleſiaſtici, vel patrimonij religioſos non profeſſos, vel illos qui intra clauſtra monaſteriorum more regularium in commune viuentes nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt ſuſpenſus eſt Epiſcopus per Bull. Pij V in cap. Romanus Pontifex de ann. 1568. Filiuccius tract. 17. nu. 142. Greg. XIII. an. 1582. & per aliam Bullam declarauit Clericos, & Religioſos ſocietatis Ieſu non comprehendi non omiſſa profeſſione ſine qua ſunt vere religioſi, vt declarauit Greg. XIII. in bull. Aſcend.

151 Errat Epiſcopus dum non ſeruat quæ habentur in cap. 4. de Iur. iur. & ſic contraueniens errahit ſepties.

152 Errat Epiſcopus ferens ſententiam ſuſpenſionis vel excommunicationis trina monitione non præmiſſa cap. reprehenſibilis 26. de Appell.

153 Errat Epiſcopus ordinans Clericos ſine titulo, vel illos non faciat vel alat de ſuo cap. 2 de Pręb

154 Primus ſit error a quo tanquam à ſua cauſa omnes emanant cum ſcilicet Epiſcopus, ſiue renuat, ſiue acceptet paſtorale munus, etiam oblatum quod ex S. Greg. M. in ſuis regulis paſtoralibus liquidò probare poſſumus is in prima parte monet, ne imperitus ad illud peruenire audeat nulla inquit, ars docere preſumit, niſi intenta meditatione prius diſcatur; ab imperitis ergo paſtorale magiſterium, qua temeritate ſuſcipitur; quando ars eſt artium, regimen animarum. hinc proſequitur; ne quis locum regiminis ſubeat, qui viuendo non perficiat, quę meditando, non didicerit ſunt enim in eo deſpicienda aduerſa, & proſpera formidanda. cuius occupatio ſoliditatem menſis diſſipat, & licet quis virtutibus pręeminent, aut qui propriam quietem ſectando onus refugiunt, aut per humilitatem pondus renuant. in has videntur ineſtricabiles anguſtias, & vadoſas fortes incidere, vt quid faciant neſciant; onus quamuis oblatum, vel reſpuere vel acceptare, ne cenſeantur in vtroque diuinis iudicijs reluctare At quod magis vrget, & hominem ancipitem reddit illud quidem eſt quod idem Sanctus in cap. 10. & 11. primę ſui paſtoralis ſcriptum reliquit, cap. 10. enim, in quis, ille egitur modis omnibus debet ad exemplum viuendi pertrahi, qui cunctis carnis paſſionibus moriens, iam ſpiritualiter viuit; qui proſpera mundi poſpoſuit; qui nulla aduerſa per rimeſca, qui ſola interna deſiderat. & cetera. cap. 11. agit de eo qui ad regimen uenire non debeat, inquiens ſolerter ergo ſe quiſque metiatur ne locum regiminis eſſumere audeat, ſi ad huc in ſe vitium dannabiliter regnat hinc enim ſuperna voce ad Moyſem dicitur, loqnere ad Aaron de ſemine tuo, per familias, qui habuerit maculam non offerat panes Domino Deo ſuo, nec accedat ad miniſterium eius, & ſubiungit. ſi cecus fuerit, ſi claudus, ſi vel paruo, vel grandi, & torto naſo ſi fracto pede ſi manu, ſi gibbus, ſi albuginem habens in occulto; ſi iugem ſcabiem, ſi impetiginem in corpore, quę per allegoriam declarat S. Gregorius.

155 Errat Epiſcopus etiam cum licentia ordinatijs, vel cap. ſede vacante, in aliena diœceſi ordinationem generalem habens, conferens ordines clericis alienarum

rum

rum diœceſium etiam ſuas dimiſſorias habentes, abſque noua & expreſſa ordinarij, vel vicarij licentia:ſecundum vnam opinionem, quę nititur in Trident. ſeſſ.6. cap. 5. de reform. cuius hec ſunt verba, nulli Epiſcopo liceat cuiuſuis priuilegij prętextu pontificalia in alterius diœceſi exercere, niſi de ordinarijs loci expreſſa licentia, & in perſonis eidem ordinario ſubiectis tantum, ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio pontificalium, & ſic ordinati ab executione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi ſic tradunt Mirand. in manual prelat. tom. 1. queſt. 38. art. 3. Barbos de off. Epiſ. par. 2. alleg. 4. n. 64. Oppoſitum tenet March. de ſacr. ordi. par. 5. cap. 10. in fine allegat Nauar. Tolet. cenſentes ita eſſe vſu receptum Vener. in exam. Epiſ. lib. 1. cap. 1. 2. n. 52. Diana moral. reſolut par 4. tract. 4. reſol. 144. Rodriq. in ſumma par. 1. cap. 14. nu. 7. & ſic declaraſſe ſacram congregationem teſtatur Marchin de ſacr. ord. par. 5. cap. 10. in fine.

156 Errat Epiſcopus circa intelligentiam Concil. Trident. de pot. Epiſcop. diſpenſandi in irregularitate contracta ex homicidio occulto ideo notandum eſt circa intelligentiam Concil. Trid. primum quid nomine ſubditorum intelligat Concil. an ſcilicet, loquatur de ſolis diœceſanis qui proprij ſubditi ſunt, vel etiam comprehendantur, iudices, medici ſcholares, qui licet in illa diœceſi domicilium non habeant, maneant tamen in ea maiori parte anni multi cenſent poſſe eos abſoluere in irregularitatibus & ſuſpenſionibus Papalibus diſpenſati per Epiſcopum loci, vbi maiore parte anni deſunt. ſic Henriques in ſum. lib. 14. cap. 20. §. 1. Rodriques part. 2. ſum. cap 100. num. 3. Sanches tom. 1. de Mat. lib. 3. diſp. 23. num. 13. & latius in ſum. lib. 4. cap. 37. num. 28. & 31. Marchi. arbitratur par. 9. de ſacr. ordin. ſol. 144 num. 1. opus eſſe diſtintione, quam adhibuit Sacra Congregatio his verbis qui non eſt ſubditus Epiſcopo puta. medicus Prętor, & ceteri ſimiles qui tamen habitant in ciuitate, hoc decreto comprahenduntur etiam ſi commiſerint crimina in alijs ciuitatibus, habita tamen hac diſtintione quod ſcilicet poterunt abſolui in Sacramento penitentię à ſuis criminibus non tamen diſpenſari; & ita Sanctiſſimus Dominus Noſter audita relatione Cardinalium declarauit Ratio curſorenſis poſſit abſolui à Papalibus occultis ab Epiſcopo loci in quo moratur, eſt quia illa ſubiectio ſufficit ad obtinendum horũ Criminum ab ſolutionem in foro conſcientię, quę ſubiectio ad Sacramentum pœnitentię conferendum deſideratur: ſed quilibet forenſis confiteri poteſt peccata ſua in diœceſi, in qua ad tempus moratur Ratio cur. nequeat diſpenſari in irregularitatibus illa eſt, quia qui non poteſt in principali neque in acceſſorio, ſed Epiſcopus nequit forenſibus conferre ordinem, ergo neque diſpenſare in irregularitatibus quę ſunt acceſſorię ad ordinem. hanc partem amplectitur ſub tit. de diſpenſatione. §. conſequenter num. 5 aſſentit Suar. diſp. 41. de cenſur. ſect. 2. ſub. num. 12. & de relig. tom. 2. tract. de voto lib. 6. cap. 11. qui docet non habere Epiſcopum facultatem dipenſandi in votis ſeculares, mercatores, & alios quo ad diſpenſationem votorum lib. 2. op mor. cap. 11. num. 9. ad finem Garcias de benef. par. 11. cap. 10. qui refert declarationem Concil. Bonac. de conſ. diſp. 7. queſt. 5. punt. 1. num. 4. Barbos de off. Epiſcop. alleg. 39. num 6. Inſuper videndum quomodo intelligantur illa verba Conſ. Trid. in diœceſi ſua nonnulli requirunt reſidentiam Epiſcopi in ſuo Epiſcopatu & diœceſi, vt hac facultate vti valeat. Alij referunt illa verba ad ſubditos, quos dicunt reſidere debere intra dioceſim quare exiſtentes extra, nec poterunt abſolui à Papalibus, à proprio Epiſcopo. Alij referunt illa verba tam ad Epiſcopum quam ad ſubditos, ita vt vtrique debeant exiſtere intra dioceſim Alij denique non prequirunt reſidentiã Epiſcopi aut ſubditi intra dioceſim, ſed eſt ſenſus licere Epiſcopo abſoluere à Papalibus occultis, & diſpenſare etiam irregularitatibus ſubditos quos cumque in ſua diœceſi, ideſt ſuę diœceſis vbicunque ita Epiſcopus vel ſubditus, vel quomodocunque ſint ſubditi, vel modo conſueto: quia ibi domicilium habeant, vel quia in diœceſi ſua inueniantur tanquam aduenę & peregrini, quam poſtremam interpretationem habet Sanches oper. mor. cap. 11. num. 17. & 18. Marchin. tamen de ſac. ord. part. 9. ſol. 144. num. 8. vtitur hac diſtintione: nam vel eſt ſermo de facultate Epiſcopi diſpenſandi in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus Papalibus occultis; vel eſt ſermo de pote-

poteſtate abſoluendi à caſibus, & cenſuris ſedi Apoſtolicę reſeruatis priori modo conſtaurer aſſerit hanc facultatem nō fuiſſe à concilo limitatam ad Epiſcopum, vel ſubditum intra diocęſim exiſtentē, ſed vbicunque ſit iſte vel ille poterit Epiſcopus exercere hanc facultatem, etiam in ſubditos extra diocæſim exiſtentem, quod late probat num. 9. & ſeq.

At videndum eſt an Epiſcopus poterit hanc facultatem delegare, qui ppe Vicario nempe pio, & docto confeſſario, & an hęc facultas ſit delegabilis ad ſolos caſus particulares, vel ad omnes pro tempore occurrentes: per illa verba: vel per Vicarium ad id ſpecialiter deputandum videtur concil. diſponere hanc facultatem non venire in mandato generali ſed competere ex mandato ſpeciali ita Sbrocius de off. vicar. lib. 1. queſt. 19. num. 2. & queſt. 179. & 18. & 184. eodem modo nomine Vicarij non intelligit Concil. Vicarium generalem tantummodo, ſed quemcunque alium, cui vices Epiſcopus demandabit quare poterit hanc facultatem committere pio, ac docto cōfeſſario, preſertim pœnitentiarijs ſic intellexerunt hunc locum concilij Sanches lib. 2. de matr. diſp. 40. queſt. 2. num. 17. Fagund. par. 2. de quia Eccleſ. præ. lib. 8. num. 26. Henriques lib. 14. de, Irregul. cap. 19. & lib. 6. de pœn. cap. 14. hanc facultatem ampliat March. de Sacr. Ord. par. 9. fol. 145. num. 15. & ſeq. & limitatur ſub. num. 18. in his poterit errare Epiſcopus ſecundum vnam vel aliam ſententiam

157 Errat Epiſcopus diſpenſando in aliquibus caſibus, non obſtante Canone concil. trident. ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat. recenſet marchin. de ſacr. ordin. par. 9. cap. 3. fol. 152.

Primus eſt, in male promouente ad ordines quo ad delictum etiam ſi occultum 2. in ordinante, vel ordinato ſimoniace pretio interueniente

3. eſt Violatio clauſuræ monialium

4. eſt hęreſis occulta exterior, à qua nequit Epiſcopus abſoluere de qua egit par. 9. cap. prec. diſt. 9.

5. ſunt omnia delicta in bulla Cænę ſoli Pontifici reſeruata

6. eſt abortus ex conſt. Siſti V. incipi- effrenarū, quam tamen moderauit Greg. 14. incipit: ſedes Apoſtolica pia mater

7. duellum, tam in Terminis Trid, quam bullæ Siſti V. & Clem. 8.

Errabit Epiſcopus abſoluens hos caſus quamuis occultos præter Canonis cōcilij ſeſſ. 24. cap. 6. de reform. hanc ſcribebar cum morte appreſſus nec relegere potuit quæ notauerat Tu Lector boni conſule laborem noſtrum.

F I N I S

T t IN-

INDEX
RERVM NOTABILIVM QVAE IN Synopſi errorum continentur.

Prior numerus paginam oſtendit, Secundus numerus marginalem.

A

NOn poteſt Epiſcopus abſoluere percuſſorem Clerici fol. 331.nu. 118.
Non poteſt abſoluere caſus Summo Pontifici reſeruatos fol. 332. num. 123.
Alienatio rerum Eccleſiaſticarum non poteſt concedi ab Epiſcopo. fol 334.nu. 140.
Non poteſt abſoluere duellantes fol. 319. num. 48.

B

BEneficia reſeruata Papæ non poſſunt ab Epiſc. conferri.fol.332.n. 128.
In collatione beneficiorum curatorum debet inſtitui concurſus. n. 129.
Plura beneficia non poſſunt conferri.333.134

C

Clerici notorij concubinarij non poſſunt ordinari.fol.318.n. 37.
Nec Sodomitæ publici & notorij.n. 38.
Confeſſarius non poteſt eligi ab Epiſcopo non ſuo ſecundum quosdam.fol.327.n. 95.
Quomodo in confirmatione poſſint non admitti duo ſuſceptores.n. 96. & 97.
Contactus materiæ in ſacris ordinibus eſt neceſſarius ſiue phyſicus ſiue per æquiualentiam.fol.314.n. 1.
Contactus materiæ ſatis eſt ſi ſit ſimul in eodem tempore morali cum prolatione verborum.n. 2.
Non poteſt diſpenſare Epiſcopus vt fiant denunciationes matrimoniales in diebus feriatis. fol.327.n. 99.
Nec ſi non interueniat iuſta cauſſa. n. 100.
Debet tamen diſpenſare in his denunciationibus interueniēte iuſta cauſſa. f.328.n.101.
Non debet diſpenſare circa triennium ſuſpenſionis cum parocho interueniente in matrimonio clandeſtino. n. 103.
Multa de poteſtate diſpenſandi. n. 104.
Poteſt diſpenſare in proprijs conſtitutionibus etiam ſine cauſſa. 105.
Si tamen id faciat ſine iuſta cauſſa valide, ſed illicitè facit. n. 106.
Multo magis ſi ſint firmatę cum iuramento. num. 107.
Vel editis in Sinodo prouinciali. n. 108.
Vel confirmatis à pontifice. 109.
Non poteſt diſpenſare ad ordines cum corpore vitiatis.fol.331. n. 119.
Nec in irregularitate orta ex infamia iuris.120
Nec cum Sodomitis conuictis in iudicio. 121.
Nec cum Bigamis.n. 122.
Nec cum nepotibus aut filijs hæreticorum in irregularitate.fol.318. n. 36.

D

Non poteſt diſpenſare cum irregularitatibus, & ſuſpenſionibus etiam ex delicto occulto prouenientibus niſi in ijs in quibus indulſit Tridentinum.fol.318. n. 39.
Non poteſt diſpenſare quoad vſum minorum ordinum poſt homicidium voluntariū.n.40
Nec in irregularitate orta ex occulta mutilatione. 41.
Nec ex illo orto ex homicidio caſuali.fol.319. nu. 42.
Nec cum accuſato ſednon dum abſoluto.n.43
Nec cum conuicto in iudicio. n. 44.
Nec cum Medicis Mercatoribus ſcholoribus ſi ſint non ſui. nu. 45.
Nec in irregularitate Iudicis aut teſtium orta ex defectu lenitatis.n. 46.
Nec in illa quæ oritur ex ſuffocatione fœtus animati.n. 47.
Nec poteſt diſpenſare ad ordines cum illegitimis nec ad beneficia aut dignitates f.320. nu. 52.
Nec cum Neophito. 53.
Quibus vero cauſſis poſſit.nu. 54.
Nec poteſt ordinare ſeruos inuitis dominis. num. 55.
Non poteſt diſpenſare in interſtitijs vigore dimiſſorialium cum hoc ſpectet ad proprium ordinarium.fol.316.n. 26.
Nec in interſtitijs poteſt diſpenſare cum ſuo familiari ſi non ſit ſuus.n. 28.
Nec poteſt in ijs ſine cauſſa. n. 27.

E

EPiſcopus ordinans ante ætatem punitur pœna ſuſpenſionis fol.314.n. 3.
Peccat ordinans non ſuum ſubditum ſine litteris dimiſſorijs.n. 8.
Non poteſt confirmare non ſuos etiam in propria diœceſi.nu. 9.
Poteſt aliqua facere circa ſuos ratione originis fol.315.n. 10.
Poteſt ordinare ordinibus minoribus ratione domicilij. n. 11.
Non poteſt ordinare ad titulum beneficij ſimplicis ſi habet beneficium curatum requirens reſidentiam.n. 12.
Nec non ſubditum ſub prætexto quod habeat penſionem in ſua diœceſi.n. 13
Nec ſi habeat patrimonium in ſua diœceſi.14
Nec ad titulum beneficij tenuiſſimi. f.316.16.
Epiſcopus conferens primam tonſuram non ſubdito ſuſpenditur.n. 19.
Non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis ante conſecrationem.fol.325.n. 89.
Non debet eſſe cupidus.fol.326.n. 90.
Debet viſitare.nu. 91.
Non debet theſaurizare. 92.
Debet curare internas virtutes. n. 93.
Non poteſt diſpenſare in impedimentis dirimentibus matrimonium niſi in vrgentiſſima cauſa fol.330.n. 110.
Circa impedimenta ſuperuenientia quæ poſſit duplex opinio.n. 111.
Preſente Nuntio Apoſtolico an poſſit diſpenſare Epiſcopus fol. 330. nu. 112.
Poteſt Epiſcopus diſpenſare in iuramentis & votis ſi adſit iuxta cauſa nu. 113.
Non poteſt tamẽ in quinque reſeruatis n. 114.
Epiſcopus debet ſeruare interdictum generale num. 116.
Non poteſt abeſſe a ſua Eccleſia vltra tres menſes fol. 332. num. 125.
Debet eligere Vicarium Generalem idoneum num. 126.
Debet viſitare ſingulis annis vel ſingulis duobus annis ſuam diœceſim nu. 130.
In Viſitatione debet punire delicta pœna extraordinaria fol.333. nu. 132.
In Viſitatione non debet proponere edicta quibus præcipiat vt reuelentur crimina occulta num. 133.
Poteſt concedere Indulgentias ad 40. dies. num. 137.
Non poteſt condere ſtatuta contra canones aut conſuetudinem iuſto præſcriptã n.139.
Epiſcopi munus grauiſſimum ac metuendum fol. 335. num. 154.
Quid poſſit Epiſcopus circa Irregularitatem ortam ex homicidio occulto fol.336.n.156.
Extrema vntio debet dari non in oleo veteri fol. 327 nu. 98.
Epiſcopus non debet diſpenſare in interſtitijs cum eo qui alibi habet domicilium fol.315. num. 15.

I

Interdictum non poteſt ſuſpendi ad tempus fol. 330. num. 115.
Interdictum non debet poni pro culpa vnius hominis fol. 331. num. 117.

L

Libros prohibitos legendi facultatem nõ poteſt concedere Epiſcopus fol.333.n. 138.

M

Miſſarum onera non poteſt Epiſcopus reducere fol. 325. nu. 85.
Nec poteſt vti facultate ad illa moderanda quam conceſſit Tridentinum nu. 86.
Nec tamen ſine iuſtiſſima cauſſa nu. 87.
Miſſam dicere in oratorio priuato non poteſt cum licentia Epiſcopi nu. 88.
Matrimonia poſſunt celebrari domi ex licẽtia Epiſcopi fol. 328. nu. 101.
Miracula noua non poſſunt approbari ſine conditionibus Tridentini fol. 334.n. 141.
Moniales debent habere numerum determinatum ab Epiſcopo fol.334.nu. 143.
An poſſit concedi peculium monialibus fol. 335. num. 144.

O

Poteſt ordinari puer & amens n. 5.
Ordinans ſine dimiſſorijs proprijs ordinarij fol 316. num. 23.
Ordines minores conferri non debent eodẽ die, neque omnes quatuor ſine cauſſa numero 24.
Neque debet promoueri ab Acolytatu ad ſubdiaconatum eodem die num. 25.
Tempore ordinationis Generalis non debet ordinari ordinibus minoribus die dominico num. 29.
Si quis habeat reſcriptum vt poſſit ordinari extra tempora ſi ab examinatoribus datis votis non ſit repertus idoneus non poteſt vigore eiuſdem reſcripti habere tempus ad addiſcendum num. 30.

Mate-

Materia ordinis Sacerdotalis eſt cõtactus calicis & patenæ, & moraliter hoſtiæ & vini fol. 314. num. 3.

Materię ordinum minorum debent tangi n.4.

Non poteſt ordinare regulares extra tempora Pretextu priuilegij Societatis Ieſu quia tale priuilegium eſt in comunicabile, nec per generales confirmationes factum eſt communicabile fol. 316. nu. 31.

Non poteſt ordinari prima tonſura qui non habet animum progrediendi ad vlteriora num. 32.

Non poteſt ordinare diſpenſando in irregularitate hæretici etiam occulti nu. 33.

Nec ordinare ſuſpectos vel à fide apoſtatas nu. 34.

Nec expoſitos quia præſumuntur illegitimi fol. 319 num. 50.

Nec alterius ſeruum fol. 320. nu. 55.

Nec Infamem num. 56.

Nec ſi ſit diſpenſatus per Principem ſecularem num. 57.

Nec ſi habeat tenue beneficium nu. 58.

Nec ſi habeat beneficium de futuro nu 59.

Nec ſi ſit beneficij poſſeſſio impedita per iudicem num. 60.

Nec ad titulum Vicariæ temporalis, vel officij amouibilis num. 61.

Nec ad titulum Seminarij nu. 64.

Nec ad titulum non ſufficientem ad ſuſtentationem num. 62.

Nec ad titulum obſequij Eccleſiæ nu. 63.

Nec ad titulum menſæ Epiſcopalis nu. 65.

Non poteſt ordinari ad titulum doctoratus. fol. 321. nu. 66.

Nec debet ordinari etiam ſi habeat patrimonium ſi non ſit neceſſarius Eccleſię.n. 68.

Nec ſi non ſint facta publica edicta. nu. 70.

Nec ſi impetret ab amico ea quæ ſunt ad victum neceſſaria nec ad titulum legati conſequendi. n. 72.

Nec ad titulum rei poſſeſſę ſub directo dominio ſi alias habeat vtile.n. 73.

Nec ſi expectet pingue patrimonium à parentibus num. 74.

Nec ſi habet in cenſu ſi ſit redimibile.n. 75.

Nec ſi ſit conſequendum poſt litteras dimiſſorias num. 76.

Si Epiſcopus ordinat ſine titulo eum tenetur alere ſicuti etiam tenetur Vicarius vel qui examinauit ſufficientiam patrimonij ſi non ſit ſufficiens nu. 77.

Nec ſi interceſſit pactum de non petendo patrimonio, vel fructibus beneficij. n. 78.

Ordinans circa ordinandos debet procedere magna cautela. fol. 322. n. 79.

Ordinati debent eſſe pauci. n. 80.

Debet premitti denunciatio ad inueſtigandos mores eorum qui ſont ordinandi. n. 81.

Non poteſt ordinare non ſuum ſub ſpe futurę ratihabitionis. n. 21.

Clericus vltra montanus debet ordinari. fol. 316. nu. 22.

De materia ordinum multa. fol. 323. n. 83.

In ordinatione quando & quomodo ordinandi debeant proferre formam. fol. 324. nu. 84.

Prima tonſura non debet concedi omnino illiterato. fol. 335. n. 146.

Nec non ſubdito, & non habenti teſtimonium á ſuo prælato n. 147.

Nec coniugato niſi velit religionẽ ingredi. 148

Non poſſunt ordinari religioſi non profeſſi ſine beneficio aut patrimonio exceptis religioſis Societatis Ieſu qui ſunt vere religioſi etiam ſi non ſint profeſſi. n. 150.

Poteſt ordinare ſuum triennalem ſi ſtatim ei det beneficium. fol. 316. n. 17.

Ordinatus ratione originis non debet ad aliũ accedere ad habendos alios ordines. n. 18.

In aliena diœceſi nec in ſuo cubiculo priuato debet conferre primam tonſuram. n. 20.

P

Pontificalia exercendi non debet dare facultatem Epiſcopus illi qui ſemel defecit á fide fol. 318. n. 35.

R

Reſeruatio caſuum non debet eſſe multa fol. 332 n. 124.

Reliquię perſonę non dum Canonizatę non debent ab Epiſcopo approbari. f. 334. n. 142

Regulares non poſſunt de iure comuni ordinari niſi ab Epiſcopo in cuius diœceſi eſt monaſterium. fol. 315. n. 8.

S

Suſpendi debent ordinati ſi reperiantur minus idonei. fol. 323. n. 82.

V

In Viſitatione non poteſt accipere Epiſcopus aliquid vltra procurationem nec poteſt permittere vt ſui accipiant. f. 333. 134.

Nec poteſt in Viſitatione accipere munera etiam oblata, & quid ſi victualia. n. 135.

Vltimę voluntates ad pias cauſſas non debent ab Epiſcopo commutari niſi ex iuſtiſſima cauſſa. n. 136.

FINIS.

NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

[illegible] artistica
ACH[illegible] FIORE
Via Grande Archivio, 3 - Napoli
Digitized by Google